

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI**

CENKNÁME-İ ÖÜFÜNÜN (İNCELEME, METİN, DİZİN)

Yüksek Lisans Tezi

Rakhmon KHUDOYKULOV

Ankara, 2025

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI**

CENKNÁME-İ ÖŪFÜNÜN (İNCELEME, METİN, DİZİN)

Yüksek Lisans Tezi

Rakhmon KHUDOYKULOV

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ayhan ÇELİKBAY**

Ankara, 2025

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI**

CENKNÁME-İ ŐŪFÜNÜN (İNCELEME, METİN, DİZİN)

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ayhan Çelikbay**

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

1- Prof. Dr. Ayhan ÇELİKBAY

2- Prof. Dr. Fatma Sema BARUTÇU ÖZÖNDER

3- Prof. Dr. Murat CERİTOĞLU

**Tez Savunması Tarihi:
26.03.2025**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Prof. Dr Ayhan ÇELİKBAY danışmanlığında hazırladığım “**CengnÀme-i Ŗūfūnūn (İnceleme, Metin, Dizin) (Ankara, 2025)**” adlı yüksek lisans tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

24.04.2025

Rakhmon KHUDOYKULOV

ÖNSÖZ

Çağatay Türkçesinin son dönem özelliklerini taşıyan *CengnÂme-i Öüfünün*, çalışmamıza konu olan bir eserdir.

Henüz yeterince aydınlatılmamış olan Çağatay Türkçesinden çağdaş Türk lehçelerine bir geçiş dönemi olan XIX. yüzyıl sonu-XX. yüzyıl başı döneminin dil özelliklerinin daha da aydınlatılması, dönemde yazılan halk edebiyatı örneklerinin bilim alanına kazandırılması için katkıda bulunacağını düşündüğüm bu eser XX. yüzyıl başında Arap harfleriyle Kagan (Buhara) Matbaası'nda yayımlanmıştır. Eserin dil incelemesi, Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin ana bölümlerinden oluşmaktadır.

İlk bölümde, eserin yazılış tarihi ve yeri, eserin önemi, dili, içeriği, eserin nüsha ve varyantları ve onun üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

“*CengnÂme-i Züfünün*’un Dil Bilgisi” bölümünde, metin, dilbilgisi bakımından incelenmiştir. Yazım özellikleri, ses bilgisi özellikleri ve şekil bilgisi özellikleri alt başlıklarından oluşan bu bölümde, Metinde kullanılan harflerin ve yazımının üzerinde durulmuş, ünlü ve ünsüzlerde gerçekleşen ses olaylarındaki özellikler, tarihsel karşılaştırmalı olarak incelenmiş, yapım ve çekim eklerinin incelemesi yapılmıştır. İsim ve fiillerin çekim ekleri üzerinde durulmuş, örneklerle kuvvetlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde, metnin çeviri yazısına yer verilmiştir. Türkiye’de kullanılan çeviri yazı sistemi kullanılmıştır.

Dördüncü bölümde, metinde geçen dil unsurlarının gramatikal dizini hazırlanmıştır. Sözcüklerin anlamları ve yabancı sözcüklerin hangi dile ait olduğu Türkiye alfabesine göre sırayla belirtilmiştir.

“Tıpkıbasım” bölümünde, eserin orijinal, Arap harfli basımına, “Kaynaklar” bölümünde ise yararlanılan literatür bilgisine yer verilmiştir.

Danışmanım Prof. Dr. Ayhan Çelikbay’ın teşvikiyle başladığım bu çalışmayı yine kendisinin her türlü yardım ve desteği sayesinde sürdürdüm. Gerek konu seçme hususunda gerekse tezi tamamlama hususunda yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Ayhan Çelikbay’a, bugüne kadar ders aldığım tüm hocalarıma, Türkiye’de burslu olarak okumamı sağlayan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’na en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans çalışmam boyunca bana gösterdikleri sabır ve sonsuz sevgi için aileme, arkadaşlarıma ve tüm sevdiklerime minnet duyar ve sevgilerimi sunarım.

Rakhmon KHUDOYKULOV

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	i
Önsöz	ii
Kısaltmalar ve İşaretler	viii
0. Giriş	1
0.1 Araştırmanın Konusu	1
0.2 Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Önemi	1
0.3 Araştırmada Takip Edilen Yöntem	1
1. Bölüm: <i>CengnÂme-i Züfünûn</i>	3
1.1. Eserin Adı	4
1.2. Eserin Yazarı ve Yazılış Tarihi	4
1.3. Eserin Önemi	4
1.4. Eserin Dili	5
1.5. Eserin Konusu	6
1.6. Eserin Nüsha ve Varyantları	10
1.7. Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar	13
2. Bölüm: <i>CengnÂme-i Züfünûn</i> 'un Dil Bilgisi	14
2.1. Yazım Özellikleri	14
2.1.1. Ünlülerin Yazım Özellikleri	17
2.1.2. Ünsüzlerin Yazım Özellikleri	23
2.2. Ses Bilgisi Özellikleri	38
2.2.1. Ünlüler	38
2.2.1.1. Ünlü Uyumu	41
2.2.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu	41
2.2.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu	42
2.2.1.1.2.1. Ünlüsü Yuvarlak Olan Ekler	43
2.2.1.1.2.2. Ünlüsü Düz Olan Ekler	44
2.2.1.1.2.3. Ünlüsü Hem Düz Hem Yuvarlak Olan Ekler	50
2.2.1.2. Ünlü Değişmeleri	52
2.2.1.2.1. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması	52
2.2.1.2.2. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	53
2.2.1.2.3. Geniş Ünlülerin Darlaşması	53
2.2.1.2.4. Dar Ünlülerin Genişlemesi	54

2.2.1.2.5. Kalın Ünlülerin İncelmesi	54
2.2.1.3. Ünlü Göçüşmesi.....	54
2.2.1.4. Ünlü Türemesi	55
2.2.1.5. Ünlü Düşmesi	55
2.2.1.6. Ünlü Kaynaşması.....	56
2.2.2. Ünsüzler.....	56
2.2.2.1. Ünsüz Uyumu	62
2.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri.....	63
2.2.2.2.1. Ötümlüleşme.....	63
2.2.2.2.2. Ötümsüzleşme	64
2.2.2.2.3. Süreklileşme	65
2.2.2.2.3.1. Sızıcılaşma	65
2.2.2.2.3.2. Akıcılaşma.....	66
2.2.2.2.4. Süreksizleşme	66
2.2.2.2.5. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler	66
2.2.2.2.6. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler	67
2.2.2.3. Ünsüz Benzeşmesi	67
2.2.2.4. Ünsüz Düşmesi	68
2.2.2.5. Ünsüz Türemesi	69
2.2.2.6. Ünsüz İkizleşmesi.....	69
2.2.2.7. Ünsüz Tekleşmesi.....	69
2.2.2.8. Hece Kaynaşması.....	69
2.2.2.9. Ünsüz Yer Değiştirmesi.....	70
2.3. Şekil Bilgisi Özellikleri.....	70
2.3.1. Sözcük Yapımı	70
2.3.1.1. Ekleme Yöntemiyle Sözcük Yapımı	70
2.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri.....	70
2.3.1.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri	72
2.3.1.1.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri	72
2.3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	73
2.3.1.2. Öbek Yöntemiyle Sözcük Yapımı	74
2.3.1.2.1. Birleşik İsimler	75
2.3.1.2.2. Birleşik Sıfatlar.....	75
2.3.1.2.3. Birleşik Zarflar	75
2.3.1.2.4. Birleşik Zamirler	75

2.3.1.2.5. Birleşik Edatlar	75
2.3.1.2.6. Birleşik Fiiller	75
2.3.1.2.6.1. İsim ve Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller	76
2.3.1.2.6.2. Fiil Birleşmeleri	76
2.3.1.2.6.2.1. Asıl Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	76
2.3.1.2.6.2.2. İsim-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	76
2.3.1.2.6.2.3. İsim-Fiil, +çı Eki ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	76
2.3.1.2.6.2.4. Sıfat-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	76
2.3.1.2.6.2.5. Sıfat-Fiil , +dek Eki ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	77
2.3.1.2.6.2.6. Zarf-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri	77
2.3.1.2.6.3. Anlamca Kaynaşmış ve Deyimleşmiş Birleşik Fiiller	79
2.3.2. Sözcük Sınıfları	82
2.3.2.1. İsimler	82
2.3.2.1.1. İsim Çekimi	82
2.3.2.1.1.1. Çokluk	82
2.3.2.1.1.2. İyelik	82
2.3.2.1.1.3. Durum	84
2.3.2.1.1.3.1. Yalın Durum	84
2.3.2.1.1.3.2. İlgi Durumu	84
2.3.2.1.1.3.3. Belirtme Durumu	84
2.3.2.1.1.3.4. Yönelme Durumu	86
2.3.2.1.1.3.5. Bulunma Durumu	87
2.3.2.1.1.3.6. Ayrılma Durumu	87
2.3.2.1.1.3.7. Eşitlik ve Benzerlik Durumu	88
2.3.2.1.1.3.8. Araç Durumu	88
2.3.2.1.1.3.9. Sınırlama Durumu	88
2.3.2.1.2. Zamirler	88
2.3.2.1.2.1. Şahıs Zamirleri	88

2.3.2.1.2.2. Dönüşlülük Zamiri	90
2.3.2.1.2.3. İşaret Zamirleri	92
2.3.2.1.2.4. Belirsizlik Zamirleri	92
2.3.2.1.2.5. Soru Zamirleri	93
2.3.2.1.3. Sıfatlar	93
2.3.2.1.3.1. Niteleme Sıfatları	93
2.3.2.1.3.2. Belirtme Sıfatları	93
2.3.2.1.3.2.1. İşaret Sıfatları	93
2.3.2.1.3.2.2. Sayı Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.2.2. Kesirli Sayı Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.2.4. Sıra Sayı Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.3. Soru Sıfatları	94
2.3.2.1.3.2.4. Belirsizlik Sıfatları	94
2.3.2.1.4. Zarflar	95
2.3.2.1.4.1. Zaman Zarfları	95
2.3.2.1.4.2. Yer ve Yön Zarfları	95
2.3.2.1.4.3. Durum Zarfları	95
2.3.2.1.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları	96
2.3.2.1.4.5. Soru Zarfları	96
2.3.2.1.5. İsimlerde Soru	96
2.3.2.1.6. İsimlerin Yükleme Görevinde Kullanılması	96
2.3.2.1.6.1. Geniş Zaman Çekimi	96
2.3.2.1.6.2. Geçmiş Zaman Çekimi	98
2.3.2.1.6.2.1. Belirli Geçmiş Zaman Çekimi	98
2.3.2.1.6.2.2. Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi	99
2.3.2.1.6.2.2.1. I. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi	99
2.3.2.1.6.2.2.2. II. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi	99
2.3.2.1.6.3. Şart Çekimi	100
2.3.2.1.7. Edatlar	100
2.3.2.1.7.1. Bağlama Edatları	100
2.3.2.1.7.2. Çekim Edatları	102
2.3.2.1.7.2.1. Zaman Bildiren Çekim Edatları	102
2.3.2.1.7.2.3. Sebep ve Amaç Bildiren Çekim Edatları	102

2.3.2.1.7.2.4. Benzetme Bildiren Çekim Edatları.....	102
2.3.2.1.7.2.2. Yer ve Yön Bildiren Çekim Edatları	102
2.3.2.1.7.2.5. Başkalık Bildiren Çekim Edatları.....	103
2.3.2.1.7.2.6. Birliktelik Bildiren Çekim Edatları	103
2.3.2.1.7.3. Sona Gelen Edatlar	103
2.3.2.1.7.4. Ünlem Edatları	103
2.3.2.2. Fiiller.....	104
2.3.2.2.1. Fiil Çekimi	104
2.3.2.2.1.1. Şahıs-Sayı.....	104
2.3.2.2.1.1.1. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri	104
2.3.2.2.1.1.2. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri	106
2.3.2.2.1.2. Bildirme.....	110
2.3.2.2.1.2.1. Geçmiş Zaman.....	110
2.3.2.2.1.2.1.1. Belirli Geçmiş Zaman.....	110
2.3.2.2.1.2.1.2. Belirsiz Geçmiş Zaman.....	111
2.3.2.2.1.2.1.2.1. I. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman	111
2.3.2.2.1.2.1.2.2. II. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman.....	112
2.3.2.2.1.2.1.2.3. III. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman	113
2.3.2.2.1.2.2. Geniş Zaman.....	113
2.3.2.2.1.2.3. Şimdiki Zaman	115
2.3.2.2.1.2.4. Gelecek Zaman	116
2.3.2.2.1.2.4.1. I. Tip Gelecek Zaman.....	116
2.3.2.2.1.2.4.2. II. Tip Gelecek Zaman	117
2.3.2.2.1.3. Tasarlama	118
2.3.2.2.1.3.1. Şart.....	118
2.3.2.2.1.3.2. Emir	119
2.3.2.2.1.4. Fiillerin Birleşik Çekimi.....	121
2.3.2.2.1.4.1. Hikâye.....	121
2.3.2.2.1.4.2. Rivayet.....	123
2.3.2.2.1.4.3. Şart.....	124
2.3.2.2.1.5. Bitmemiş Fiiller.....	125
2.3.2.2.1.5.1. İsim-Fiiller	125
2.3.2.2.1.5.2. Sıfat-Fiiller.....	125
2.3.2.2.1.5.3. Zarf-Fiiller	126

3. Bölüm: Metin	127
4. Bölüm: Dizin	195
Sonuç.....	420
Kaynaklar.....	424
Tıpkıbasım.....	429
Özet	524
Abstract	526

Kısaltmalar ve İşaretler

Kısaltmalar

Ar.	: Arapça.
b.	: baskı.
bk.	: bakınız.
ç.	: çoğul.
ÇEK	: <i>Çağatayca El Kitabı</i> , J. Eckmann, (G. Karaağaç, Çev.), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2021.
çev.	: çeviren.
d.e.	: durum eki.
DTS	: <i>Drevnetyurkskiy Slovar</i> , V. M. Nadelyayev, Nauka, Leningrad 1969.
EDPT	: <i>An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish</i> , Sir Gerard Clauson, At the Clarendon Press, Oxford 1972.
ESTYa	: <i>Etimologičeskiy Slovar Tyurkskikh Yazıkov</i> (Cilt 1), Ervand Vladimirovich Sevortyan, Nauka, Moskova 1974.
ET.	: Eski Türkçe.
Far.	: Farsça.
H.z.	: Hazret.
karş.	: karşılaştırınız.
Moğ.	: Moğolca.
OTG	: <i>Orhon Türkçesi Grameri</i> (2 b.), Talat Tekin, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 9, İstanbul 2003.
O‘TIL	: O‘zbek Tilining Izohli Lug‘ati.
OTü.	: Orta Türkçe.
O‘zME	: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
O‘zRFA	: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.
ö.a.	: özel ad.
Özb.	: Özbek Türkçesi.
s.	: sayfa.
TDK	: Türk Dil Kurumu.
T.	: Türkçe.
UTİL	: <i>Uyghur Tilining İzahlıq Lugiti</i> (Cilt I-VI), A. Yaqub, vd., Milletler Neşriyatı, Pekin, 1990-1998.

- vb. : ve benzeri.
vd. : ve diğçerleri.
VEWT : *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen*, M.
RÊsÊnen, Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki 1969.
YUyg. : Yeni Uygur Türkçesi.

İşaretler

- // : fonem parantezi.
- : (gramer tahlilinde) fiil kökü/gövdesi veya fiile ulanan ek.
+ : (gramer tahlilinde) isim kökü/gövdesi veya isme ulanan ek.
< : bu şekilden gelir.
> : bu şekle girer.
? : şüphe belirtir.
~ : değışken şekil.
ε : sıfır morfem işareti.
... : Alınmayan sözcük ya da bölüm.

Çeviriyazı İşaretleri

آ	a, À
ا	a, À, e, ı, i, ü
أ	a
ای	è
او	o, ö, u, ü
ۇ	u
ب	b, p
پ	p
ت	t
س	s
ج	c, ç
چ	ç
ح	ó
خ	h
د	d

ر	r
ز	z
س	s
ش	ʃ
ص	ʂ
ض	ø
ط	ù
ظ	z̤
ع	è
غ	ğ
ف	f
ق	ú
ك	k, g
ل	l
م	m
ن	n
نك	Æ
و	v, o, ö, u, ū, ü
هـ	h, a, e
ى	y, è, ı, i, ì

0. Giriş

0.1 Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusunu, *CengnÂme-i Zûfûnûn* adlı eserin yazı çevrimi ve dil incelemesi oluşturmaktadır.

0.2 Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Önemi

Araştırmanın amacı, 1911 yılında yazıldığı kaydı düşülen (95/16) ve Molla Seyyid H°Âce İŞÂn'ın girişimi sonucunda Kagan (Buhara) Matbaası'nda yayımlanan *CengnÂme-i Zûfûnûn* adlı cenk-name ve ayrıca 95. sayfasında iki hikâye ve iki beytin bulunduğu *CengnÂme-i Zûfûnûn* adlı Arap harfli metnin yazım, ses bilgisi ve şekil bilgisi bağlamında dil incelemesinin yapılmasıdır. Eser, nüsha ve varyantlarının geniş bir coğrafyaya yayılmasına ve ünlü bir eser olmasına rağmen dil açısından incelenmemiştir.

Metnin dili XIX. yüzyıl sonu-XX. yüzyıl başı Çağatay Türkçesinin son döneminden çağdaş Türk lehçelerine geçiş dönemine aittir. Metin dilinde karşılaşılan çağdaş Karluk, az olsa da Oğuz ve Kıpçak edebî dili söz varlığı unsurları, ses bilgisi ve şekil bilgisi dil özellikleri tespit edilmektedir. Bununla birlikte Arap ve Fars dilinin gramer özellikleri ve sözcüklerine de rastlanır. Araştırmaya konu olan metin, belirli bir dönemin dil özelliklerinin aydınlatılması bakımından değerli malzemeler sunacaktır. Metin, bunun yanı sıra tarihî şahsiyetleri, coğrafi adları ve İslam kültürüne ait öğeleri de içermektedir. Araştırmanın amacı, metnin yazıldığı dönemin dil özelliklerini ve söz varlığını ortaya çıkarmaktır.

CengnÂme-i Zûfûnûn üzerine yaptığımız bir metin çalışması, sadece dilbilimsel çalışmalarda değil halk edebiyatı çalışmalarında da araştırmacılara önemli kaynak oluşturacaktır.

0.3 Araştırmada Takip Edilen Yöntem

Çalışmamız için esas alınan metnin dijital kopyası, Uygur Türkleri tarafından hazırlanan bir internet sayfasından elde edilmiştir (<https://www.uyghurkitap.com/book/5795>, 04.02.2023). Araştırma, betimlemeli, çözümlemeli ve tarihsel-karşılaştırmalı yöntemler esas alınarak yapılmıştır. Metin çeviri yazısı Türkiye'de

kullanılan çeviri yazı sistemiyle verilmiştir. Metinde yer alan sözcüklerin anlamlandırılmasında çağdaş Türkiye Türkçesi ve Özbek Türkçesi dışında Osmanlıca, Arapça, Farsça, Tacikçe sözlükler ve sanal ağ sitelerinde yer alan sözlüklere başvurulmuştur.

1904 tarihinde masrafları Molla Zafer bin Bek Muhammed oğlu tarafından karşılanan ve V.İ. İlin basımevinde yayımlanan *CengnÂme-i Züfünûn*'un nüshası esas alınarak Muhammad Amin-Olimcon Cura oğlu ve Nuriddin Muhiddin oğlu tarafından Kiril harfleriyle “Qodiriy” basımevinde 1993 yılında bir kitap yayımlanmıştır.

“Yazım Özellikleri” bölümünde metnin genel yazım özellikleri verildikten sonra, ünlülerin ve ünsüzlerin yazım özellikleri iki alt bölüm olarak verilmiştir.

“Ses Bilgisi” bölümünde, metinde yer alan ses olayları ünlüler ve ünsüzler olmak üzere iki ayrı bölümde incelenmiş, sözcüklerdeki ses değişimlerinin Eski Türkçe ile karşılaştırılmasında genel olarak Sir Gerard Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish* adlı etimolojik sözlüğünden yararlanılmıştır.

“Şekil Bilgisi” bölümünde metnin yapı bilgisi incelenmiş, metinde geçen yapım ve çekim ekleri yer yer Eski Türkçe, Çağatay Türkçeleri ile karşılaştırılmıştır.

Metin bölümünde eserin çeviri yazısı verilmiştir. Toplam 95 sayfadan oluşan ve 3. sayfadan 94. sayfaya kadar her bir sayfası 21 satırı içeren metnin çeviri yazısında sayfa numaraları köşeli parantez [], satır numaraları ise parantez () içinde verilmiştir. Metinde yazım hatası dolayısıyla yazılmadığını ancak yazılması gerektiğini düşündüğümüz kısımlar da köşeli parantez [] içinde gösterilmiştir. Yanlış yazıldığını düşündüğümüz kısımlar metinde doğru biçimleri ile yazılmış ve bu yanlış yazılan kısımlar dipnotlarla ayrıca gösterilmiştir. Tarafımızca okunamayan kısımlar ise köşeli parantez içinde üç nokta [...] ile verilmiştir.

“Dizin” bölümü, alfabetik sıraya göre oluşturulmuş, metinde geçen sözcüklerin tamamı Türkiye Türkçesi karşılıkları ile verilmiştir. Bu bölümde, alıntı sözcüklerin kökeni ayrıca belirtilmiştir. Birden çok anlam taşıyan sözcüklerde yakın anlamlar arasında virgül (,) farklı anlamlar arasında ise noktalı virgül (;) kullanılmıştır.

“Tıpkıbasım” bölümünde metnin tıpkıbasımını her sayfaya birer sayfa gelecek şekilde verilmiştir.

1. Bölüm: CengnÂme-i Zūfünûn

“Savaşma, vuruşma” anlamına gelen cenk kelimesine, ferman mektup anlamındaki “nâme”nin eklenmesi ile oluşan “cenk-nâme” edebiyatta “İslamiyetin yayılma dönemi içerisinde yapılan savaşların ve bu savaşlar içerisinde de Hz. Ali’nin lider ve örnek insan olarak öne çıkarıldığı mensur ve manzum eserlere verilen ad”dır. Türk halkı tarafından çok sevilip ezberlenen ve zamanla anonim bir hâl alan bir tür olan cenk-namelerde yalnızca Hz. Ali değil Hz. Ali’nin oğulları Hasan, Hüseyin ve Muhammed Hanefî’nin kahramanlıkları da anlatılır (Koyuncu, 2020, s. 133). Cenk-nameler, savaş ve kahramanlık hikâyelerinin anlatıldığı, manzum, mensur veya nazım nesir karışık şekilde yazılabilen bir türdür (Toprak, 2014, s. 7) ve özellikle Hz. Muhammed, Hz. Ali ve onun evlatları etrafında şekillenir (Atalan, Güz 2012, s. 7-29). Cenk-name ve benzeri eserler Hayber Kalesi’nin fethinden sonra yazılmaya başlanmış ve bir gelenek hâlinde yüzyıllarca devam etmiştir (Tuğçe, 2021, s. 63).

Cenk-name, klasik Türk edebiyatında gazânâme, gazavatnâme, zafernâme, selimnâme, süleymannâme, menâkıbnâme, fetihnâme gibi adlarla da anılmıştır (Öztürk, 18-20 Ekim 2018, s. 309).

Cenk-nameler ister telif ister çeviri olsun, ilk ortaya çıktığı anda *Saltuknâme*, *Danışmend-nâme*, *Battal-nâme*, *Müslim-nâme* gibi kahramanlarının adıyla anılmışlardır. Muhammed Hanefî Cenk-nâmeleri ise yaygın olarak “*Kitab-ı Muhammed Hanefî*”, “*Hikâyet-i Muhammed Hanefî*”, “*Dâsitân-ı Muhammed Hanefî*” ya da “*Gazavât-ı Muhammed Hanefî*” gibi isimler altında kaleme alınmışlardır (Şener, 2010, s. 200).

Gaza konulu edebi eserlerde, İslam davetçisi olarak Hz. Ali ve dolayısı ile oğlu Muhammed Hanefî’nin ismi sıklıkla geçer (Koyuncu, 2020, s. 156). Tez çalışmasına konu olan *CengnÂme-i Zūfünûn* eserin kadın kahramanı da eserde Muhammed Hanefî ile mücadele eder. Dolayısıyla, *CengnÂme-i Zūfünûn* adlı eser bir anlamda Muhammed Hanefî cenk-namelerinin bir varyantını oluşturmuş olmalıdır. Burada, folklor araştırmacısı İlham Sayitkulov’un Özbek Türkçesinde yazılmış olan kıssaları araştıran edebiyatbilimci Q.Tohirov’un *Öñfünûn* kıssasını janr bakımından dini-ahlaki janr olarak tanımladığını belirttiğinden ayrıca bahsedelim (Sayitkulov, 2020, s. 20).

Azimova, Özbekistan Cumhuriyeti’nin Elyazmaları kütüphanelerinde din konulu eserler arasında İslam tarihinin bedii olarak betimlendiği, meşhur tarihî şahısların ve komutanların faaliyetlerinin kaleme alındığı kıssaların çok sayıda olduğunu belirtir. O, bu tür eserlere “Hikayet-i Haccac ve İmam Muhammed Bakır”, “Hikayet-i Emir

Hamza”, “Hikayet-i İmam Muhammed Hanife” (veya “Zeynularap”), “Cenurname-i Haft Gazat Hazret-i Ali”, “Cenurname-i Seyyid Battal Gazi”, “Cenurname-i Zufunun”, “Musibetname-i Türkî”, “Kıssa-ı İmam Hüseyin” gibi eserleri örnek gösterir. Ona göre, halk hikayelerinin çoğu Arap ve Fars-Tacik dillerindeki eserlerin etkisiyle ortaya çıkmış olmakla birlikte bu hikayelerde konu ve olay anlatımı Türk dilli müelliflerce sanatsal yaklaşım temelinde bedii olarak betimlenmiş ve Özbek edebiyatının ebedi bir mülkü olarak şekillenmiştir (Azimova, 2022, s. 227).

1.1. Eserin Adı

Eserin adı, kapak sayfasında *CengnÀme-i Zūfunūn*, 2. sayfada ise *Úlāāa-i Ōūfunūn* olarak verilir.

1.2. Eserin Yazarı ve Yazılış Tarihi

Destan metnin dijital kopyası, Uygur Türkleri tarafından hazırlanan bir internet sayfasından elde edilmiştir (<https://www.uyghurkitap.com/book/5795>, 04.02.2023). Kapak sayfasında eserin Molla Seyyid H°Àce İş°An’ın girişimi sonucunda Kagan Matbaası’nda yayımlandığı Farsça olarak kaydedilmiş ancak basım tarihi verilmemiştir. Maalesef, bu şahıs hakkında şu ana kadar herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Eser metninde olayların Hz. Peygamber’in amcasının oğlu, tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivayet edenler arasında yer alan sahabe Abdullah bin Abbas (<https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-abbas>, 09.11.2023). tarafından zikredildiği belirtilmiştir. Cenk-nameden ayrı olarak iki hikâye ve iki beytin bulunduğu 95. ve son sayfada eserin yazıldığı tarih kaydı mevcuttur. Buna göre, eser hicri 1329 (miladi 1911) yılında yazılmıştır. Yayımlandığı yıl ve coğrafya da dikkata alınarak eserin Yeni Buhara’da (Kagan’da) 1894 yılında açılan Levin Neşriyatı (Elova, 2023, s. 8) tarafından yayımlandığını tahmininde bulunmaktayız.

1.3. Eserin Önemi

CengnÀme-i Zūfunūn, Türkistan’da 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren nüsha ve varyantlarının var olduğu bilinen, yer yer folklorik karaktere bürünen ve kadınların İslam dininin yayılmasındaki önemini bedii bir şekilde anlatan bir eser olup Özbek bilim adamı Dilmurod Quronov, *Zufunun Kıssası*’nın halk arasında tanınan, ünlü bir eser olduğunu yazmıştır (Quronov, 2020, s. 247).

Eserin, Türkistan'ın Müslüman Türklerinin önce Çarlık Rusyası'nın işgallerine ve ardından Sovyet Birliğine karşı direnmesinde ve savaşa hazırlanmasında önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin kurulmasından sonra Türkistan Türklerinin İslam dininden uzak tutulması ve komünizm ideolojisinin etkin bir hâle getirilmesi politikalarıyla diğer başka birçok eser gibi halk arasında çok yaygın ve ünlü olan bu eser de unutturulmaya çalışılmıştır.

1.4. Eserin Dili

Aynı zamanda kapak sayfası da olan 1. sayfada adı *CengnÂme-i Zūfünūn*, 2. sayfada ise *Úĩããa-i Őūfünūn* olarak belirtilen eser, erken Modern Türkçe dönemi Türkistan sahası Karluk, Kıpçak ve Oğuz ağızları ile Çağatay Türkçesinden oluşan karışık ağız özelliklerine sahip bir eserdir. *Őūfünūn* Arap dilindeki bir sözcük olup “bilgi sahibi, bilgili” anlamlarını taşır.

Eserin değişik sayfalarında Türkçe dışında az sayıda Fars ve Arap dillerinde yazılmış şu cümlelere de yer verilmiştir:

Eser metninde Arap dilinde yazılan kısımlar:

[1] (1) *men kÂne lehu keyyin feleyse lehu dîn* (2) *LillÂhî'l-óamdü ve'l-minne eyne kitÂb gayr eacebiye müsamÂ bih* ([1] (1) Kinaye olarak bir kişide [...] vaki olursa hiç bir dini yoktur. (2) Hamd ve minnet Allah'a mahsustur, bu kitap ilginç ve acayıptır.)

[95] (17) *ve yebúÂ el-ħauûu fi'l-úrûÂs dehran ve kÂtibühü rÂmîmun fi't-turÂbi* ([95] (17) kitapta yazılan hat uzun zaman kalacaktır, yazarı toprağa karışacaktır).

Eser metninde Fars dilinde yazılan kısımlar:

[1] (4) *bahitmÂm Molla Seyyid ĤÂce İşÂn ve baħracÂt-ı hesti meðkûr* (5) *baãma kerdid* (6) *der beledi BuħÂrÂ der maübèa-i Kagan maübûè ehil cehÂn şad* ([1] (4, 5) Mezkur eserin yayımlanmasında Molla Seyyid ĤÂce İşÂn çaba gösterdi ve maddi destekte bulundu. (6) Buhara'da Kagan Matbaasında dünyaya sunuldu).

[56] (16) *pÂdşÂhÂ* (17) *bÂ-berekÂt ez pür nûr bÂd dÂd-ı eadÂlet dar-sarÂy-ı ÂħirÂt meâmûr bÂd gūyad dervîşÂn* (18) *ħūd mÂl-ı lüüf vü iósÂn bingeri tîa-i tû ber-farû-ı aedÂ nÂâir vü menâûr bÂd* ([56] (16) Şahım, (17) bereketli ve nurlu olsun, ahiret evinde adalet kanunu gerçekleşsin. Dervişler der ki, (18) lütuf ve ihsanını kendi malından versin. Senin kılıcın düşmanın alnını fethetsin).

[62] (18) *her çî HudÂ (19) ó`ast hemÂn mişevêd ançi dilem h`ast na Ân mişevêd*
(Allah ne isterse o olacak, yüreğimin istediği şeyler olmaz).

[67] (15) *HudÂvendÂ beóaiú-ı nîk merÂdÂn perişÂnhÂûram rÂ şÂd kerdÂn*
(Allah'ım, beni iyi yolda olanlar sırasında say, mutsuz hâlimi sen mutlu et).

[72] (16) *yüzü/Edür Âyet-i tecrî cûi min taótihe'l-enhÂr* (Senin yüzün göğün ve yerdeki nehirlerin simgesidir).

[83] (14) *ne hûş bÂşed ki baèd-ez intiôÂrî be-ümid-i resed ümidvÂrî* (Ne hoştur bekleyen umut ettiğine ulaşsa).

Cenk-name türü destanlarda tarihî ve efsanevi savaşlar, tarihî ve efsanevi şahısların gösterdikleri kahramanlıklar abartılarak ve yüksek motivasyonla anlatılır. Bu tür destanlar, eski kahramanlık destanlarından türemiştir. Birçok cenk-name, mensur olarak yazılır ve bazen de eser içinde manzum kısımlara da rastlanır (O'zME-J, 2011, s. 63). Eser metninde geçen toplam 429 satırdan oluşan manzum kısımlar şu adlarla adlandırılmıştır: *naôm* (19), *ğazel* (3), *münÂcÂt* (5), *vedaname* (1), *sevalname* (1), *rubÂî* (1), *mürettebe* (1), *beyt* (5).

1.5. Eserin Konusu

CengnÂme-i Öüfünün adlı eser çalışmamıza konu olan cenk-namelerden biridir. Bu eser, *Hikâyet-i Emir Hamza*, *Hikâyet-i İmam Muhammed Hanife* (ya da *Zeynûlarap*), *Cenkname-i Haft Gazat Hazreti Ali* adlı eserlerde olduğu gibi Hazreti Ali, torunu Muóammed Óanefiyye ve Muóammed Óanefiyye ile Öüfünün'un savaşlarını konu alır. Eserde, İslam dini için yapılan savaşlar önde gelen konudur. Cenk-namede, bir yandan Muóammed Óanefiyye ile Öüfünün'un savaşları diğer yandan da birbirlerine aşık olmaları konu edilir. Eserin konusu özetle şöyledir:

Günlerden birgün İmam Muóammed Óanefiyye hizmetçisi Mukbil, Ebu Bekir Sıddık'ın evlatları olan İsmail ve Kasım ile birlikte ava çıkar. Çölde Öüfünün ile karşılaşır. İkisi birbiriyle iki defa savaşır. Son savaşı İmam Muóammed Óanefiyye kazanır. Birinci savaşın sonunda İmam bayılır. Öüfünün İsmail ve Kasım'ı hapseder. Ayrılan İmam evine gider. Annesi olan biteni duyunca oğlunun bir kıza yenilmesiyle alay eder. Bundan etkilenen İmam, Öüfünün'u ve babasını Müslüman etmeden geri dönmeyeceğine ant içer ve hizmetçisi Mukbil ile birlikte Öüfünün ve babası Şah İrem'in memleketine doğru yola çıkar. Bunu duyan İmam Muhammed'in annesi Bibi Hanife, oğlunu aramak için peşine düşer ve yolda Öüfünün ile karşılaşır. İkisi birbiriyle

savařırken Muóammed Óanefiyye annesinin yardımına yetiřir ve Óũfunũn ile savařmaya bařlar. İkisinin gũcũ denkti. Bibi Hanife Allah’a oęlunun kazanması için dua eder. Oęlu kazanır ve Óũfunũn Mũslũman olur. Bu arada ikisi birbirine ařık olur.

İmam, řah İrem’in memleketine doęru yola çıkar. Bibi Hanife ise Óũfunũn’u esir ederek Medine’ye doęru yola çıkar. Çölde giderlerken, Bibi Hanife ve Óũfunũn’un karřısına kâfirler çıkar. Onlarla savařmak zorunda kalan Bibi Hanife Allah’ın yardımı ile birden gözden kaybolup Medine’de ortaya çıkar. Óũfunũn ise yařlı bir kadının yardımını ile kâfirlerin elinden kurtulur ve onlarla savařıp sonuçta hepsini Mũslũman eder.

O gũn İmam Muóammed Óanefiyye ve Mukbil yolda Cindal řah adındaki bir řahın memleketine gelir. Cindal řah bu ikisine kasteder. Bu arada Zerrin řehrinde yařayan Karna adındaki bir peri İmam’a ařık olmuř ve onu çeřitli belalardan haberdar ediyordu. Cindal řah’ın hilesini Karna Peri’den duyan İmam Muhammed, onunla savařa giriřir ve kazanıp onu Mũslũman eder.

Yolunda devam eden İmam, Mukbil ile birlikte Ümran řah adlı birisinin memleketine gelir. İki kız kardeři tarafından zindana atılan Ümran řah’ın kız kardeřleri ile savařır. Savařı kazanan İmam Muóammed Óanefiyye iki kız kardeři İskenderiye’ye götürür ve orada Ümran řah’ı da zindandan kurtarır. Sonuçta Ümran řah ve halkı Mũslũman olur.

Bundan sonra, řah İrem’in memleketine gelen İmam, kâfirlerle savařa girer. Kâfirlerin yaptığı çukura dűřen İmam’ın ayakları kırılır. Mukbil’den olayı duyan Óũfunũn İmam’a yardıma gelir, onu çukurdan çıkarır. Mukbil ile üçü birlikte tedavi görmek için řah Ümran’ın memleketine giderler.

Ümran řah’ın memleketini ise Emlak řah adlı biri fethetmiřtir. Savařa giren Óũfunũn, Emlak řah’ı öldürür ve Ümran řah’ı kurtarır. řah, tüm tabipleri toplayıp İmam’ı tedavi etmelerini ister ancak tedavisi mümkün olmaz.

İmam yalnız kalıp uykuya dalmıřken, Kaf Daęı’ndan ordusuyla gelen Karna Peri, İmam’ı Zerrin řehrine kaçırır.

İmam Óanefiyye’yi bulamayan Óũfunũn ve Ümran řah üç gũn boyunca yas tutar. Sonra Óũfunũn, Mukbil ile birlikte Medine’ye gider.

Hazreti Ali, Hazreti Hasan, Hazreti Hüseyin ve Hazreti Bibi Fatıma, İmam’ın kaybolduęu haberini Mukbil’den duyarlar ve bayılırlar. Hazreti Osman onları

sakinleřtirmek için Hazreti Peygamber'in (s.a.v.) kabrine gitmelerini, olayın aydınlatılması için bu durumu Hazreti Peygamber'e sormalarını tavsiye eder. Hazreti Ali, Hazreti Peygamber'den beřaret alır: İmam Muóammed Óanefiyye'nin hayatta olduėunu, İmam'a dört senedir aşık olan Karna Peri tarafından Zerrin řehrine kaçıırıldığını, onu Őűfűnűn'un kurtarabileceğini, Őűfűnűn'a on bin asker, bir sandık erkek giysisi ve bir sandık kadın giysisi vermesini ve elbiseleri Zerrin řehrine girdikten sonra kullanmasını, adını Őűfűnűn'dan İmam Muóammed Óanefiyye'ye deėiřtirmesi gerektiğini, Zerrin řehrine girinceye kadar kimseye yüzűnű göstermemesini söyler.

Őűfűnűn, İmam'ı kurtarmak için yola çıkarken ona Zeyd bin Ali ve Hoca Amr Őmeyye de eşlik eder.

Őűfűnűn, ordusuyla Miad řah adlı bir řahın memleketine gelir. Savař öncesi iki taraftan iki taraf arasında güreř müsabakası yapılır. İslam ordusunun temsilcisi olarak Sad Vakkas meydana girer. Müsabakayı kaybetmek üzereyken Zeyd bin Ali yardıma gelip onu kurtarmaya çalışır ancak kendisi de kaybedecekken Amr Őmeyye gelip onu kurtarır ve kâfiri yener. İslam ordusu savařta da kazanır ve kâfirlerin hepsi Müslűman olur. Miad řah, Őűfűnűn'a kendisinin üzerinde de bir yöneticileri olduėunu, eėer onu da yenmezse onun tekrar gelip řehri ele geçireceğini söyler ve onlar birlikte Mizac řah'ın memleketine gelir ve onları yenerler. Onlar, bu memleketi de Müslűman ederler. Ardından, Őűfűnűn Kımız Badıpa'nın memleketine gider, onu ve askerlerini de müslűman eder.

Bundan sonra, Őűfűnűn gemiyle Zerrin řehrine doėru yola çıkar. Yolda altı büyük dev ile karřılařır, onları da yener ve Müslűman eder. Ardından Zerrin řehrine varır.

řehre girip kadın elbiseleri giyen Őűfűnűn'u gören Zerrin halkı, onun güzelliėine hayran kalır. Onun güzelliėinin haberi Periler řahı'na kadar ulařır. řah onu görmek ister. Őűfűnűn ile sohbet ederlerken, İmam Muóammed Óanefiyye'nin kızı Karna Peri tarafından kaçıırıldığını öğrenen řah, kızına kızar ve gitmelerine izin verir. Periler, İmam'ın ayaėının iyileřmesi için gereken ilaçları hazırlayıp İmam'ı tedavi ederler.

İslam ordusu geri döner. İmam, Miad řah'ın memleketine geldiklerinde, Őűfűnűn'un babasını Müslűman etmeden Medine'ye geri dönmeyeceğini söyler. İslam ordusunun hepsi onunla kalmaya karar verir. İmam, Medine'ye mektup gönderir. Bu mektubu Hoca Amr götürür. Bir ay sonra Medine'ye ulařan Hoca Amr, Müslűmanların

sağ selamet olduklarını ancak yola çıkalı bir aydan fazla zaman geçtiğini, ordunun ise Şah İrem'in memleketine savaşmak için gittiğini söyler. Haberi duyan herkes ağlamaya başlar.

İslam ordusu Şah İrem ile savaşmaya başlar. Ordunun bir an gaflete düşmesinden yararlanan Şah İrem bir ok yağmuru başlatır. Sonunda, Öüfünün, on bin asker ve on komutanı esir alır. İmam, bir mağaraya girip Allah'a dua etmeye başlar. Allah'ın izni ile bir yel duasını Hazreti Ali'nin kulağına ulaştırır. Yardıma gelen Hazreti Ali kükrer, bu sesi duyan Şah İrem kaçmaya başlar. İmam ve Hz. Ali, Öüfünün ve diğer esirleri darağacının altından kurtarır.

Hoca Amr, Hazreti Adem'in külahını giyerek görünmez olur ve Şah İrem'i takip etmeye başlar. Şah İrem, küçük kardeşi Eflatun Şah'ın memleketine gelir. Bunu öğrenen Hz. Ali ve diğerleri gelip Eflatun Şah'ı ve memleketini Müslüman eder. Şah İrem ise küçük kardeşi olan Muhit Şah'ın memleketine kaçar. Hoca Amr'ın girişimiyle bunu öğrenen Hz. Ali ve diğer Müslümanlar Muhit Şah ile savaşmaya başlar. Savaşı kaybeden Muhit Şah, Müslüman olmayı reddeder ve Öüfünün tarafından öldürölür. Şah İrem, kardeşi Arap Şah'ın memleketine gider. Müslüman ordusu savaşta onu yener ve Arap Şah Müslüman olur. Şah İrem, kardeşi Emlak Şah'ın yanına gider. Emlak Şah, Hz. Ali'nin kükremesinden korkar ve Müslüman olur. Bunu duyan Şah İrem, tekrar kaçmayı başarır ve Kaytur Şah adlı bir şahın memleketine gelir. Şah İrem'in peşinden gelen İslam ordusunun temsilcisi Öüfünün ile savaşarak yenilen Kaytur Şah, Müslüman olmayı reddeder ve Öüfünün tarafından öldürölür. Buradan da kaçmayı başaran Şah İrem, Mirrih Şah'ın memleketine gider. Müslümanlarla savaşan Mirrih Şah, savaşı kaybeder ve Müslüman olur. Mirrih Şah'ın yenildiğini gören Şah İrem, bu sefer kaçmaya çalışırken İmam Muóammed Óanefiyye tarafından yakalanır ve ikisi birbiri ile savaşır. Yenilen Şah İrem sonunda Hoca Amr'ın elinde Müslüman olmaya karar verir.

Hazreti Ali, fethettiğı bölgeleri, Müslüman olan sahiplerine geri verir. Hazreti Ali ve Şah İrem birlikte İmam Muóammed Óanefiyye ve Öüfünün'u yedi gün yedi gece süren bir düğünle evlendirir.

Cenk-nameden ayrı olarak eserin 95. sayfasında hikâye başlığı altında iki fıkra ve biri Arap dilinde olmak üzere iki beyit yer almaktadır.

1.6. Eserin Nüsha ve Varyantları

Eserin başka nüshaları ve varyantlarının da olduğu bilinmektedir. Tespit edebildiğimiz nüshalar şunlardır:

Kazakistan'ın *Nauçnaya Biblioteka* (nblib.library.kz) açık internet sitesinde de 2070 kayıt numarası ile bir nüsha bulunmaktadır (<http://nblib.library.kz/elib/Sait/%D0%A8%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%B9/Skazanie%20o%20Zufnune%20%E2%84%96%202070/HTML/files/assets/common/page-substrates/>, 05.10.2023). Tezin konusu olan metinle yaptığımız karşılaştırmada, bizim çalışmakta olduğumuz metinle farklılık göstermemektedir. Hatta aynı yerde, aynı hatla, aynı litografide yayımlanmış olduğu anlaşılmaktadır ancak bu metnin kapak ve ilk sayfası, elimizdeki metnin sonunda bulunduğu gibi eserle ilişkisi olmayan hikâyeler ve kitabın yazılış yılı yazılan sayfa da yoktur. Esas çalışmamızdan daha kolay okunabilen bu nüsha çerçevesinin de bizim elimizdekinden farklı olduğu görülmektedir. Ayrıca, 4, 6 ve 93. sayfalarının kenarları hasarlıdır.

Tespit edebildiğimiz varyantlar şunlardır:

Azimova'nın verdiği bilgiye göre, *Zufünün Kıssası*'nın bir varyantı Özbekistan'ın Taşkent şehrindeki Şarksünaslık Enstitüsü El Yazmaları Bölümüne bağlı Hamid Sulaymon El Yazması Eserler Kütüphanesinde 4485 kayıt numarası ile korunmakta olduğunu ve eserin günümüz alfabesiyle yayımlandığını belirtmektedir (Azimova, 2022, s. 229). Ayrıca, 1904 tarihinde masrafları Molla Zafer bin Bek Muhammed oğlu tarafından karşılanan ve V.İ. İlin basımevinde¹ yayımlanan *CengnÂme-i Zûfünûn*'un nüshası esas alınarak Muhammad Amin-Olimcon Cura ogli ve Nuriddin Muhiddin ogli tarafından Kiril harfleriyle "Qodiriy" basımevinde 1993 yılında yayımlanan bir kitap bulunmaktadır. İlk incelemede bu nüsha ile çalışma konusu olan nüshanın metinleri arasında farklar olduğu tespit edilmiştir.

Bu varyantın 20 Ağustos 1904 tarihinde Taşkent'te V.M. İlin² tıpa-litografisinde yayımlanan ve masrafları Molla Mirze Ahmed Mirze Kerimoğlu tarafından karşılanan başka bir nüshası da *Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Akademik Kütüphanesi*'nda saklanmaktadır. 128 sayfadan oluşan bu nüshaya Kazakistan'ın *National Academic Library Of Kazakhstan* (<https://nabrk.kz/>) açık internet sayfasından ulaşılabilir (<https://nabrk.kz/bookView/view/?brId=1524970&simple=true&green=1#>, 19.10.2023).

¹ 1896 yılında Taşkent'te açılan matbaa.

² 1899 yılında Taşkent'te açılan matbaa.

Özbek alimi Sobir Mansurov, Molla Dilafkar'ın³ Hazreti Ali'nin oğlu Muhammed Hanefiyye'ye atfen “Kıssa-yı Zūfünūn” veya “CengnÀme-i Zūfünūn” adları ile ünlü olan bir eser yazdığını ve bu eserin Özbekistan Fenler Akademisine bağlı Ebu Reyhan Biruni Şarkşünaslık Enstitüsünde 4868 ve 11940 numaralarıyla kayıtlı iki elyazma nüshasının bulunduğunu belirtir (Mansurov, 2022, s. 45).

Kazakistan Ulusal Elektronik Kütüphanesi'nde (<https://kazneb.kz>) cenk-namenin başka bir elyazma varyantı mevcuttur. 713 numara ile kayıtlı olan bu varyant kapak sayfalarıyla birlikte 216 sayfadan oluşmaktadır (<https://kazneb.kz/ru/bookView/view?brId=1665785&simple=true#>, 27.10.2023).

Cenk-namenin Almanya'daki *Digitalisierte Sammlungen der Staatsbibliothek zu* (<https://digital.staatsbibliothek-berlin.de/>) adlı açık internet sitesinde de 1905 yılında yazılan ve 123 sayfadan oluşan bir elyazma varyantı mevcuttur (https://digital.staatsbibliothek-berlin.de/werkansicht?PPN=PPN74682985X&PHYSID=PHYS_0270&DMDID=DMD_LOG_0006, 26.09.2023).

Ünlü şaire Halima Xudoyberdiyeva (1947-2018) yazdığı hatıratında, gençliğinde babası ve babasının dostlarının on onbeş günde bir defa evlerinde buluşarak okuma geceleri yaptıklarını, bir yandan Nevayî, Fuzulî, Bîdil gibi büyük ediplerin eserlerini diğer yandan da “Köroğlı”, “Alpamış”, “Küntugmış” ve “Avaz Han” gibi destanların okunduğunu, bu eserleri çoğu zaman babasının okuduğunu ve kendisinin de dinlediğini belirtir. Hatta, bu tür destanlar arasında yenilmez bir güç ve kudret timsali olan Hazreti Ali'nin kendisi ile “Yenersen sana varırım, yenilirsen öldürürüm.” şartıyla savaşa başlayan Öūfünūn'u yenmesini ve onu o vilayete vali atayarak başka vilayetleri ele geçirmek için yola çıkmasını örnek olarak anlatır (<https://kh-davron.uz/yangiliklar/muborak-kin/halima-xudoyberdiyeva-eng-qora-isheng-toza-ish-bizning-ishimiz.html>, 21.12.2023). Şairenin bu anısında bahsi geçen cenk-name ile tez konumuz olan cenk-namenin ayrı varyantlar olduğu anlaşılmaktadır. Anlaşılan, *Cenkname-i Zūfünūn* ve varyantları halk arasında yaygın bir şekilde okunmuştur.

Çağatay Türkçesi, geniş bir coğrafyada kullanılan bir dildi. Bu dilin, Özbeklerin yoğun yaşadığı devletlerden biri olan Tacikistan'da da kullanıldığı bilinmektedir. Bu devletteki kütüphanelerde de Çağatay dilinde yazılmış olan *Öūfünūn* cenk-nameleri

³ Şairin adı kendisine ait olan “*Gülşan-ı Dilefkar*” adlı eserinin ilk sayfasında *Molla Ebdülbari* olarak, son sayfasında *kitapçı Molla Börübay Şirmuhammed oğlu* olarak tanıtmıştır. İnsanlar arasında ise *Molla Börü Şirmuhammed Hacı oğlu Dilafkar* adıyla tanınmıştır ve 1877-1949 yıllarında Piskent (Taşkent) bölgesinde yaşamıştır (Mansurov, 2022, s. 42).

bulunmaktadır. Ali Fuat Bilkan ve Mehmet Gümüşkılıç tarafından yapılan araştırmalar sonucunda Tacikistan’da bulunan *Türkçe El Yazmaları Listesi*’nde bizim konumuzla ilgili el yazmalarının da kayıtları vardır. Firdevsi Kütüphanesinde *Abdullâh bin Abbâs, Kıssa-i Muhammed Hanîfe ve Zû-fünûn* adlı bir kaynak 532 numarayla ve *Abdullâh İbni Abbâs, Kıssa-i Ceng-i Zû-fünûn* adlı başka bir kaynak 976 numarayla kayıtlıdır. Yine, aynı ülkedeki İnstitû-yı Âsâr-ı Hattî (El Yazmaları Enstitüsü) kütüphanesinde de 1475/I numara ile *Molla Fûlât, Cengnâme-i zû-Fünûn* adlı bir el yazması bulunmaktadır (Bilkan & Gümüşkılıç, 2008-1, s. 76).

Cenk-namenin başka bir elyazma varyantına *Alvin* adlı internet platformunda rastlamaktayız (<https://www.alvin-portal.org/alvin/home.jsf?dswid=8415>). Kaynak bilgisinde, eserin XIX. yüzyıl sonunda Uygur Türkçesiyle yazıldığı, menşeinin Doğu Türkistan olduğu, 95 sayfadan oluştuğu, metnin yazılış tarihi belirtilmemiş olmakla birlikte bazı tarihleri içeren kayıtların kapak sayfasının içinde “1311/1893-1894, on f. 1b 1324/1906-1907 and on f. 94b 1335/1916-1917” şeklinde bulunduğu, bu varyantın yazılış tarihinin 1893 yılından önce olması gerektiği, basım tarihinin ise buna uygun olarak 1916-1917 yıllarında veya bu yıldan sonra olabileceği, *Muhammed Hanefiyye ve Kralın Kızı Zufünun* olarak adlandırılan bu eserin, 1920’li yıllarda Yarkent’te satın almış olan Rahip David Gustafsson’dan satın alındığı, Jarring’in koleksiyonunun bir parçası olan bu eserin 1982 yılında Lund Üniversitesine hediye edildiği belirtilmiş, ayrıca yukarıdaki Zufünun cenk-namesi varyantının diğer nüshalarına da (Hartmann 62; Zetterstéen 560 (defective), Tashkent IX, No. 6357) değinilmiştir (https://www.alvin-portal.org/alvin/view.jsf?aq=%5B%5B%5D%5D&c=58&aqe=%5B%5D&af=%5B%22alpha3_facet%3Auig%22%2C%22FREE_ONLINE%3Atrue%22%2C%22CRP_facet%3A1800%22%5D&searchType=TEXT&query=&pid=alvin-record%3A29976&dswid=1602, 26.01.2024).

Diğer bir varyant da *Natsionalnaya Elektronnyaya Biblioteka* adlı internet sayfasında (<https://rusneb.ru/>) *ÖikÂyet-i Zûfünûn* adıyla bulunur (https://rusneb.ru/catalog/000200_000018_RU_NLR_DIGIT_97934/, 22.11.2023). Yazarının Ş. Husainov olduğu ve 26 Ocak 1893 yılında Kazan’da Tipo-Litografiya İmperatorskogo Universiteta’da basılan 83 sayfalık bu eser 6646 numarayla korunmaktadır.

Muhammed Hanefiyye’nin kahramanlıklarına bağışlanan diğer bir destan da *Darul Kutub* internet sayfasında (<https://darul-kutub.com/>) bulunmaktadır. Eserin adı

Muóammed Óanefiyye olarak yazılmıştır. 1914 yılında Kazan’da yayımlanmıştır (<http://darul-kutub.com/books/1451/>, 13.11.2023).

Andelib⁴ tarafından yazıldığı belirtilen *Muhammed Hanefiyye (Zeynularap)* destanı da Muhammed Hanefiyye ile ilgili ilginç olayları konu almıştır. Bu destanda kaçırılan, bizim çalışmakta olduğumuz versiyondaki gibi Muóammed Óanefiyye değil devler tarafından kaçırılan sevdiği kız olan Zeynularap’tır (Adizova, 2009, s. 193).

Muhammed Hanefiyye hakkındaki başka bir varyantta ise Muhammed Hanefiyye’yi zindandan kurtaran, Mine adlı kızdır. Cenk-namenin başkahramanlarından birisi olan Muhammed Hanefiyye’nin gerçek hayatı ve cenk-namede geçen menkıbevî hayatı hakkında Halit Yetkin tarafından geniş bir şekilde bilgi verilmektedir (Yetkin, 2016). Bu destanın nüsha ve varyantları hakkında Satı Kumartaşlıoğlu tarafından detaylı bilgi verilmektedir (Kumartaşlıoğlu, 11-14 Mayıs 2017).

Muhammed Hanefiyye’nin cenklerini konu alan başka bir eser de *Hanefi-Tabut Cengi* adlı bir mesnevi olup Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu’ndaki 06 Mil Yz A 3158-2 numaralı yazma nüshanın 151-170. varakları arasında rastlanılmaktadır (Koyuncu, 2020, s. 147).

Ayrıca, İmom Buxoriy Xalqaro Ilmiy-Tadqiqot Markazi’nin internet sayfasında *Cenkname-i İmam Muhammed Hanefiyye* adlı 87 sayfadan oluşan, Kat. I.R. № 850-855; CBP, II, № 4721-4722 , VII, № 5372-5376 numara kaydının verildiği Farsça bir metin bulunmaktadır. Kayıтта bu metnin hicri 1253 (miladi 1838) yılında Fars dilindeki bir elyazmasından kopya edildiği, hattatının Zakir Hoca bin Alim Hoca oğlu, mücellitinin ise Molla Emir Yarmet olduğu ve eserde Muhammed Hanefiyye’nin İran şahının kızı *Zūfūnūn* ile cenklerinin yazıldığı belirtilmiştir (<https://www.bukhari.uz/?p=1911>, 14.07.2023).

1.7. Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar

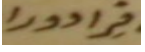
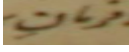
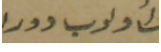
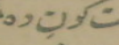
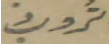
Yaptığımız araştırma sonucu, araştırmanın konusu olan ve 1911 yılında basılan *Cengnâme-i Zūfūnūn* adlı eseri doğrudan konu alan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

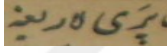
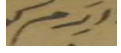
⁴ Çağatay-Türkmen şairinin tam adı Nurmuhammed Andelib’dir. Eski Ürgenç’te (Hive’de) tahmini olarak 1710-1711 yılında doğmuş ve 1770 yılında vefat etmiştir.

2. Bölüm: CengnÂme-i Züfün'un Dil Bilgisi

2.1. Yazım Özellikleri

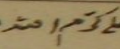
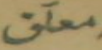
Eserin yazımı genel olarak şu özellikleri göstermektedir:

1. Hareke ile çok da karşılaşmadığımız metinde Türkçe sözcük veya ekin doğru okunmasını sağlamak için hareke ile yazılışına da rastlanmaktadır: *úradur* (89/19), *fermÂnı* (80/20), *pehlevÂnı* (92/1), *ölüpdür* (23/19), *úulaç* (26/7), *künide* (37/7), *turup* (54/11), *muÆa* (69/7).

Alıntı sözcüklerde kullanılan fethe, zemme ve kesre harekelerine örnekler: *melik* (23/19), *perîleriğa* (24/1), *dest* (40/5), *İrem* (87/1).

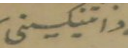
Şu Arapça sözcüklerde tenvin işareti kullanılmıştır: *meâelen* (56/12), *deynun* (76/3).

Bir Türkçe sözcükte şedde işaretinden yararlanılmıştır: *guçça* (30/11).

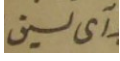
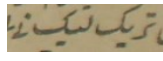
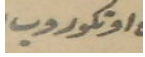
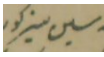
Alıntı sözcüklerde ise şedde işareti sıkça kullanılmıştır: *evvel* (21/4), *kerremullah* (40/1), *dürr* (64/20), *muèallaú* (58/1).

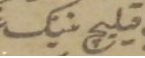
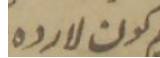
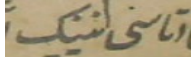
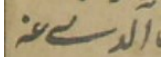
2. Yapım ve çekim ekleri birçok yerde birleşik yazılmıştır:

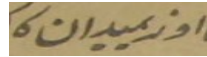
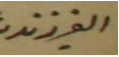
Yapım ekleri: *atlığ* (85/1), *yalğançı* (5/18), *úarangú* (95/12), *ikkev* (67/17), *tuyuúsuz* (31/7).

Çekim ekleri: *alsaÆ* (3/18), *başuÆını* (11/15), *ðAtıÆını* (19/2), *úaşığa* (18/20).

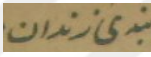
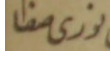
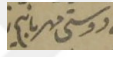
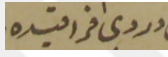
Yapım ve çekim eklerinin Türk-Uygur Türkçesi yazım geleneğinin devamı olarak ayrı yazıldığına da sıkça rastlamaktayız:

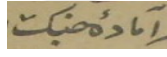
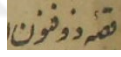
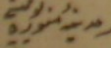
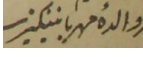
Yapım ekleri: *aylu* (55/11), *tiriklikni* (36/17), *ötkürüp* (88/6), *sénsiz* (36/7).

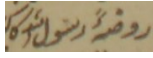
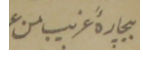
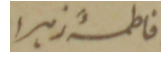
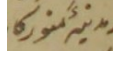
Çekim ekleri: *úılıçnıÆ* (3/12), *künlerde* (2/8), *atasınıÆ* (4/17), *aldıga* (4/17).

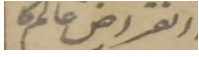
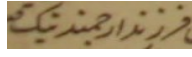
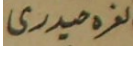
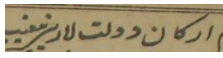
3. Şu sözcükler birleşik yazılmıştır: *èrdi_kim* (3/2), *bes_ki* (81/18), *körey_dêp* (20/13), *özi_meydÀnge* (91/4), *ey_ferzend* (56/19).

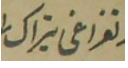
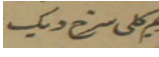
4. Farsça tamlamalar bazen ya (ی), hemze (ء), hemze + tenvin (ۀ), hemze + hareke (ه) harf ve işaretleri ile bazen de harf ve işaretler olmadan gösterilmiştir:

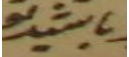
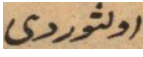
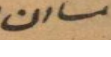
ya (ی) harfî ile: *bend-i zindÀn* (5/2), *nūr-ı āafÀ* (43/8), *dost-ı mihribÀnim* (47/14), *derd-i firÀúda* (65/18), *leōōet-i hemrÀn* (66/8).

Hemze (ء) ile: *ÀmÀde-i ceng* (67/3), *Úiāāa-i Ōūfünūn* (2/1), *Medine-i Münevvere* (39/18), *vÀlide-i mihribÀnıÆiz* (48/18), *maèreke-i meydÀnıda* (3/17).

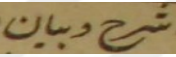
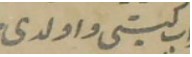
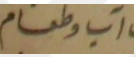
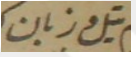
Hemze + tenvin (ۀ) veya hemze + hareke (ه) ile: *ravøa-i Resūlu'l-lÀhke* (40/17), *biçÀre-i ġaribmen* (41/3), *FÀúma-i ZehrÀ* (43/11), *Medine-i Münevverege* (70/15).

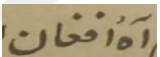
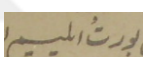
Harf ve işaret yazılmadan yapılan Farsça tamlamalara örnekler: *inúurÀž-ı èÀlemge* (2/4), *ferzend-i ercümendiÆ* (7/15), *naèra-i óayderi* (28/3), *ferÀğ-ı namÀz* (29/21), *erkÀn-ı devletlerini* (30/1).

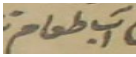
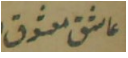
Metinde, iki yada bir unsuru Türkçe sözcüklerden oluşan Farsça tamlamalara da rastlanır: *yafrağ-ı terek* (66/5), *gül-i sarıhdék* (8/5), *ãÀóib-i ana* (16/11).

5. Şu sözcüklerin yazımında yanlışlıklar tespit edilmiştir: *başıdan* (50/21), *yafrağı* (66/5), *duèÀ-yı* (26/15), *olturđı* (27/10), *bastı* (29/12), *musulmÀn* (54/16), *öz dinige* (56/8), *turup* (63/16), *yaşurursén* (19/1). Yazımı yanlış olan bu tür sözcükler metin bölümünde dipnotlarda gösterilmiştir.

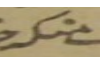
6. *ve* bağlacı için *vav* (و) harfinin yanı sıra ötre (ۆ) işaretinden de yararlanılmıştır:

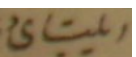
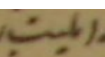
Vav (و) harfi ile: *şeró ve beyÀn* (82/1), *kètti ve öldi* (92/7), *Àb u uàèÀm* (29/19), *til u zebÀn* (8/9), *bì-nÀm u bì-nişÀn* (49/18).

Ötre (ۆ) işareti ile: *Àh u efgÀn* (65/17), *yurt u elim* (41/4).

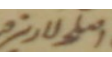
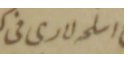
Metinde *ve* bağlacının *u* varyantı bazen yazılmamıştır: *hamd u àenÀ* (74/4), *Àb u uàèÀm* (90/9), *cÀn u dil* (14/13), *dÀd u zÀr* (65/16), *èÀşuú u maèşuú* (74/13).

7. Şu sözcüklerin ikili yazılışına rastlamaktayız:

a ~ e: *maÆa* (38/14) ~ *maÆa* (57/9);

i ~ -: *élitey* (39/19) ~ *éltip* (81/1);

h ~ ó: *havø* (77/6) ~ *óavø* (37/4);

s ~ ã: *aslaóalarını* (82/16) ~ *aãlaóalarını* (80/17);

t ~ ù: *at* (6/7) ~ *aù* (6/10).

v ~ - : úulımı (31/20)~úuluÆ (31/21).

8. Metinde, yanlış yazılımı belirtmek için harf veya sözcüğün üzeri çizilmiştir:

 (19/16), (29/15), (48/8), (50/17), (69/12),
 (10/13).

2.1.1. Ünlülerin Yazım Özellikleri

/a/ ünlüsünün yazılışı

Ön seste

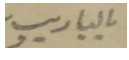
/a/ ünlüsü ön seste medli elif (ā) ve elif (ʾ) harfi ile yazılmıştır:

Medli elif (ā) için örnekler: *aylú* (55/11), *aldı* (51/9), *ağırığı* (95/5), *at* (84/5).

Elif (ʾ) için örnekler: *arası* (55/11), *anı* (73/19), *atasınıÆ* (4/17), *aytıp* (41/5), *ayaúları* (44/8).

İç Seste

/a/ ünlüsü iç seste elif (ʾ) ve hemzeli elif (ʾ) harfi ile yazılmıştır ve bazen harf kullanılmamıştır:

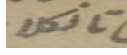
Elif (ʾ) ile: *mundağ* (67/2), *úalıanı* (11/20), *yalbarıp* (45/8), *ayaúları* (44/8), *cabduú* (48/4).

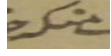
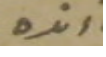
Hemzeli elif (ʾ) ile: *şÀèn* (70/4).

/a/ ünlüsü için iç seste bazen harf kullanılmamıştır: *yalğuz* (57/10),
bargünçe (10/18), *bağışladım* (73/9), *dağı* (36/19), *yarım* (61/4).

Son Seste

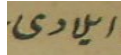
/a/ ünlüsü son seste elif (ʾ) ve he (◌) harfleri ile yazılmıştır.

Elif (l) harfî ile yazılan örnekler: *mana* (45/3), *taÆla* (9/15),
maÆa (38/14), *yolida* (16/4).

He (o) harfî ile yazılan örnekler: *yolda* (17/7), *maÆa* (57/9),
anda (14/55), *arúamda* (87/8).

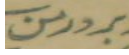
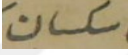
/e/ Ünlüsünün Yazılışı

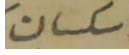
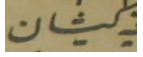
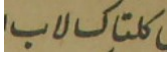
Ön seste

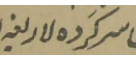
/e/ ünlüsü ön seste elif (l) harfî ile yazılmıştır: *ey* (3/20), *eyledi* (66/1), *emr* (24/1), *endek* (13/16), *elif* (40/5).

İç Seste

/e/ ünlüsü iç seste bazen harfsiz bazen elif (l) harfî bazen de hareke ile gösterilir:

/e/ ünlüsünün iç seste harfsiz olarak gösterildiği sözcüklere örnekler: *berürmen* (58/4), *seksen* (54/7), *keçipmen* (38/9), *berkitedür* (69/5),

/e/ ünlüsünün iç seste harfle gösterildiği sözcüklere örnekler: *seksen* (54/7), *kişen* (54/4), *kelteklep* (54/2), *etek* (69/5).

/e/ ünlüsü iç seste hareke ile de gösterilmiştir: *red* (12/2), *İrem* (87/1), *serkerdeleriğa* (77/13), *peydâ* (17/20).

Son Seste

/e/ ünlüsü son seste elif (l) harfî ile yazılmıştır:

elif (l) harfî ile yazılan örnekler: *birevge* (54/21), *işke* (17/10),
êşikke (9/12), *êrge* (21/8).

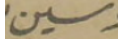
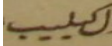
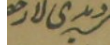
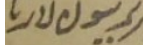
he (o) harfî ile yazılan örnekler: *erte* (77/12), *birle* (12/1), *kêçe* (14/2), *yerde* (14/4), *kimerse* (10/5).

/è/ Ünlüsünün Yazılışı

Ön seste

Orta-düz /è/ sesi ön seste elif') + ya (ى) harfleri birlikte kullanılarak ifade edilmiştir: *érkek* (10/6), *égir* (10/8), *êşitip* (46/21), *érte* (77/12), *ètek* (69/5).

İç Seste

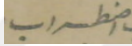
Orta-düz /è/ ünlüsü iç seste ya (ى) harfi ile yazılmıştır: *sên* (17/12), *kêlip* (57/21), *dêdiler* (47/2), *bêrsünler* (47/15).

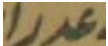
Bir sözcükte harfsiz ifade edilmiştir: *yêtti* (9/4, 30/5, 47/20).

/ı/ Ünlüsünün Yazılışı

Ön seste

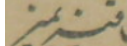
/ı/ ünlüsüne Türkçe sözcüklerde ön seste rastlanmamıştır. Arapça kökenli sözcüklerde ise /ı/ ünlüsü elif') , ayın (ع) harfleri ile yazılmıştır:

Elif') harfli örnek: *izûırÂb* (37/10).

Ayın (ع) harfli örnekler: *èışú* (66/2), *èıyş* (39/1), *èızar* (94/14).

İç Seste

/ı/ ünlüsü iç seste ise ya (ى), hareke harfi ve işaretleri ile ve harfsiz olarak yazılmıştır:

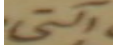
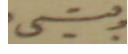
Ya (ى) harfi ile: *úılma* (16/1), *úızımız* (18/14), *úılıç* (60/1), *yarım* (61/4).

Harf kullanmadan: *yıl* (8/7), *úırú* (8/7), *úılıç* (15/6), *yıraú* (16/2).

Hareke ile: *úıradur* (89/19).

Son Seste

/ı/ ünlüsü son seste ya (ی) harfî ve hareke ile yazılmıştır:

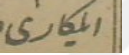
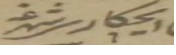
Ya (ی) harfî ile yazıldığı örnekler: *altı* (43/19), *ıayısı* (41/16), *arıtğuçı* (81/17), *dağı* (45/14).

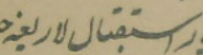
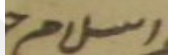
Hareke ile yazıldığı örnek: *fermÀnı* (80/20).

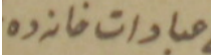
/i/ Ünlüsünün Yazılışı

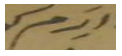
Ön seste

/i/ ünlüsü ön seste Türkçe sözcüklerde elif (ل) + ya harfleri (ی) birlikte, Arapça kökenli sözcüklerde sadece elif (ل) ve ayın (ع) harfî ile yazılmış ya da hareke ile gösterilmiştir:

elif (ل) + ya (ی): *ilgeri* (11/17), *ikki* (6/4), *içkeri* (42/4), *içide* (12/11).

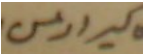
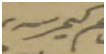
elif (ل) harfî ile: *istiúbÀllarığa* (69/11), *islÀm* (53/5), *ilticÀ* (12/18).

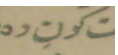
Ayın (ع) harfî: *èişret* (80/6), *èilÀcı* (8/10), *èibÀdethÀnede* (43/14).

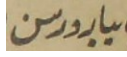
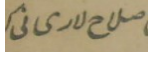
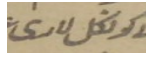
Hareke: *İrem* (87/1).

İç Seste

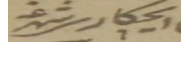
/i/ ünlüsü iç seste ya (ی) veya hareke harfî ve işaretleri ile yazılmış ya da harfsiz gösterilmiştir:

Ya (ی) harfî ile yazıldığı örnekler: *kirermen* (41/21), *kimerse* (3/4), *èşikke* (9/12), *ègir* (10/8).

Hareke ile: *künide* (37/7).

Harf kullanmadan ifade edilen: *yiberürsen* (88/7), *bir* (10/7), *silâolarını* (19/9), *hergiz* (16/1), *köÆilleri* (93/12).

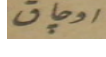
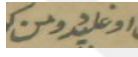
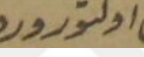
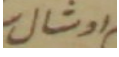
Son Seste

/i/ ünlüsü son seste ya (ى) harfî ile yazılmıştır: *içkeri* (42/4), *keçeki* (9/13), *ikki* (20/4), *yètti* (30/5).

/o/ Ünlüsünün Yazılışı

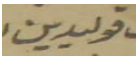
Ön seste

/o/ ünlüsü ön seste Türkçe sözcüklerde elif + vav (و) harfleriyle birlikte ve Arapça kökenli bir sözcükte ayın (ع) harfleri ile ifade edilmiştir:

elif + vav (و) harfleri ile yazılan sözcüklere örnekler: *oçau* (17/15), *oğlıdurmen* (4/4), *on* (5/16), *olturur* (5/21), *oşal* (6/19).

Ayın (ع) harfî ile yazılan sözcüğe örnek: *èOâmÂn* (74/19).

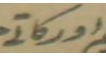
İç Seste

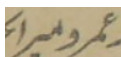
/o/ ünlüsü iç seste vav (و) harfîyle ifade edilmiştir: *úolıdın* (6/20), *úoy* (17/5), *toıúúuz* (52/17), *bolup* (53/9).

/ö/ Ünlüsünün Yazılışı

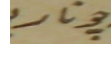
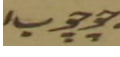
Ön seste

/ö/ ünlüsü sözcük başında Türkçe sözcüklerde elif + vav (و) harfleriyle birlikte ve Arapça bir sözcükte ayın (ع) harfî ile yazılmıştır:

elif + vav (و) harfleri ile yazılan sözcüklere örnekler: *örgetti* (24/18), *öz* (6/5), *ölükni* (4/13), *öpti* (7/17), *ötti* (9/7).

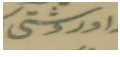
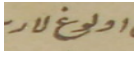
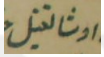
Sadece *èömr* sözcüğü ayın (ع) harfî ile yazılmıştır: *èömr* (5/20), *èömrî* (23/9), *èömrümüz* (64/10), *èömrüÆni* (91/5).

İç Seste

/ö/ ünlüsü iç seste vav (و) harfiyle ifade edilmiştir: *çöner* (40/4), *kör* (89/11), *köp* (65/12), *söz* (65/15), *tört* (66/10), *çöçüp* (63/18).

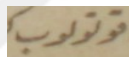
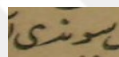
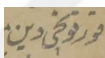
/u/ Ünlüsünün Yazılışı

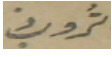
Ön seste

/u/ ünlüsü sözcük başında elif + vav (و) harfleriyle birlikte yazılmıştır: *uruştı* (58/6), *uluğlar* (80/5), *unuttı* (66/20), *uçtı* (69/18), *uşıtgıl* (76/8).

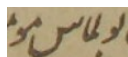
İç Seste

/u/ ünlüsü iç seste vav (و) harfi ile veya ötre ile karşılanmıştır:

Vav (و) harfi ile: *úutulup* (14/14), *sundı* (25/16), *buzup* (77/14), *úoltuğıge* (57/2), *úorúunçıdın* (35/7).

Ötre ile: *turup* (54/11), *úulaç* (26/7), *muEa* (69/7).

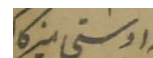
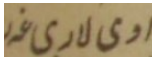
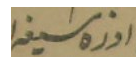
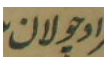
Son Seste

/u/ ünlüsü son seste vav (و) harfi ile yazılmıştır: *bu* (75/7), *ayru* (81/18), *bolmas mu* (78/15), *úarangı* (95/12).

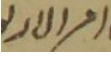
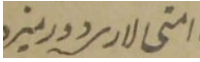
/ü/ Ünlüsünün Yazılışı

Ön Seste

/ü/ ünlüsü sözcük başında Türkçe sözcüklerde elif + vav (و) harfleri ile birlikte, Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde ise elif (ل) harfi ile yazılmıştır:

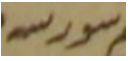
elif + vav (و) olarak ifade edilen sözcüklere örnekler: *üstimizge* (5/10), *üç* (7/3), *üyleriğa* (7/9), *üzesiğa* (27/8), *üçevlen* (84/12).

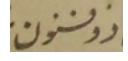
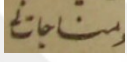
Ön seste elif (ا) harfî ile yazılan Arapça ve Farsça kökenli sözcüklere örnekler:

ümidim (13/1), Ümeyyeni (48/6), ümerÀlar (52/13),
ümmetileridürmiz (67/8), üstih~Anım (36/11).

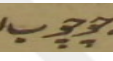
İç Seste

/ü/ ünlüsü iç seste Türkçe sözcüklerde vav (و) harfî ile yazılmıştır:

Vav (و) harfî ile: künni (67/18), sürse (67/19), yüziğa (67/21);

/ü/ ünlüsü iç seste Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde harfsiz olarak verilmiştir: Öüfünün (67/13), cüdÀ (33/6), cümle (45/14),
münÀcÀtnı (67/13), müyesser (67/18).

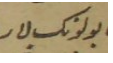
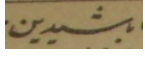
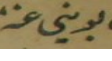
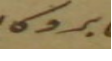
Son Seste

/ü/ ünlüsü son seste vav (و) harfî ile yazılmıştır: çöçü-p (63/18), yürü-
miş (80/7).

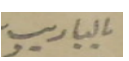
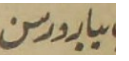
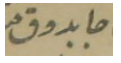
2.1.2. Ünsüzlerin Yazım Özellikleri

/b/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

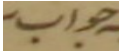
/b/ ünsüzü ön seste be (ب) harfî ile yazılmıştır: boluElar (2/2), başıdın (39/1), boynığa (54/2), birevge (54/21).

İç Seste

/b/ ünsüzü iç seste be (ب) harfî ile yazılmıştır: tüben (68/13), babam (74/11), yalbarıp (45/8), yiberürsen (88/7), cabduı (48/4).

Son Seste

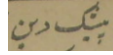
/b/ ünsüzü son seste alıntı sözcüklerde be (ب) harfi ile yazılmıştır: *cevAb*

 (7/16), *žarb* (8/14), *Rab* (12/13), *ùaleb* (13/1), *mağrib* (16/4).

/p/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

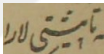
/p/ ünsüzü önseste pe (پ) harfi ile yazılmıştır: *pêş* (19/10), *pişúan*

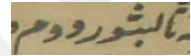
(45/4), *pişekdin* (31/1).

İç Seste

/p/ ünsüzü iç seste bazen pe (پ) harfi ile bazen de be (ب) harfi ile gösterilmiştir:

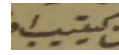
pe (پ) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *tapılmas* (68/4), *yapuştılar*

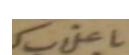
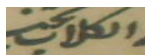
 (29/6), *tapıştılar* (34/9).

be (ب) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *tapşurdum* (92/4),

köpinî (80/20), *öpti* (7/17).

Son Seste

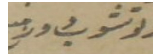
/p/ ünsüzü son seste be (ب) harfi ile gösterilmiştir: *kétip* (73/5), *köp*

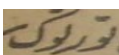
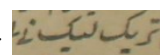
 (6/18), *dêp* (14/8), *baglap* (21/19), *aÆlap* (84/8).

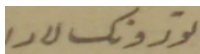
/t/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/t/ ünsüzü ön seste te (ت) harfi ve tı (ط) harfiyle gösterilmiştir:

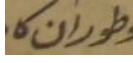
te (ت) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *tüşüpdür* (8/10), *türlük*

 (9/9), *taÆla* (9/15), *tiriklikni* (36/17), *tilim*

(41/2), *turuÆlar* (41/11).

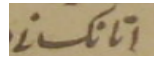
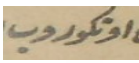
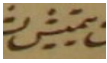
tı (ط) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler:

Türkçe sözcüğe örnek: *ùar* (41/15).

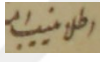
Alıntı sözcüklerde: *ÙürÀnge* (5/20), *ùÀúatı* (7/13), *ùaeÀm* (95/3), *ùaleb* (13/1).

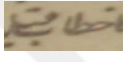
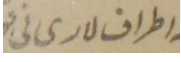
İç Seste

/t/ ünsüzü iç seste te (ت) ve tı (ط) harfiyle gösterilmiştir:

te (ت) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *ataÆmı* (87/14), *ötkürüp* (88/6), *yètmış* (90/20), *astıda* (81/4), *artıú* (83/17).

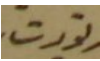
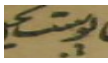
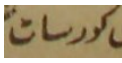
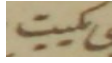
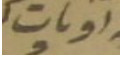
tı (ط) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler:

Türkçe sözcüklerde: *aùlanıp* (80/12), *aùnı* (50/20), *yoúauùu* (65/21).

Alıntı sözcüklerde: *haùar* (12/4), *hüùÀb* (15/9), *eùrÀflarını* (20/15).

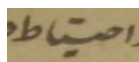
Son Seste

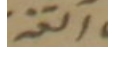
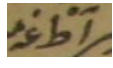
/t/ ünsüzü son seste te (ت) ve tı (ط) harfiyle gösterilmiştir:

te (ت) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *tört* (45/20), *úat* (47/20), *post* (59/3), *körset* (66/21), *yigit* (80/13), *at* (84/5), *uyat* (87/5).

tı (ط) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler:

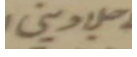
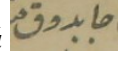
Türkçe sözcükte: *aù* (10/17).

Alıntı sözcüklerde: *iótiyÀù* (61/2), *şarù* (70/7).

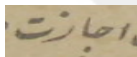
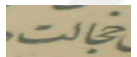
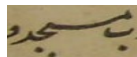
/t/ sesini ifade etmek için “at” sözcüğü ve onun çekim eklerini alan durumlarının yazılışında te (ت) ve tı (ط) harflerinden eşit olarak yararlanılmıştır: *atğa* (29/20)~*aùğa* (51/2).

/c/ Ünsüzünün Yazılışı

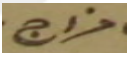
Ön Seste

/c/ ünsüzü ön seste cim (ج) harfi ile ifade edilmiştir: *cöne* (93/9), *cılavını* (15/11), *cabduú* (48/4).

İç Seste

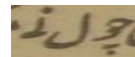
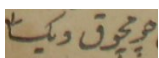
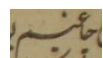
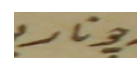
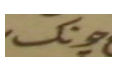
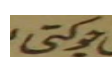
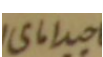
/c/ ünsüzü alıntı sözcüklerde iç seste cim (ج) harfi ile ifade edilmiştir: *icÀzet* (67/11), *hicÀletdin* (68/11), *becÀ* (76/8), *mescid* (77/14), *meclis* (80/5).

Son Seste

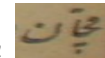
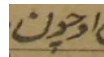
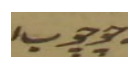
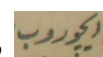
/c/ ünsüzü alıntı sözcüklerde son seste cim (ج) harfi ile ifade edilmiştir: *tÀc* (81/12), *bÀc* (51/1), *MizÀc* (55/17).

/ç/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/ç/ ünsüzü ön seste çim (چ) harfi ile yazılmıştır: *çölñi* (21/6), *çumçuúdek* (30/21), *çağım* (32/5), *çöner* (40/4), *çoÆ* (49/20), *çökti* (60/2), *çöçüp* (63/18), *çekmese* (66/7), *çıdamay* (81/3), *çirik* (81/17).

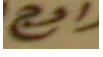
İç Seste

/ç/ ünsüzü iç seste çim (چ) harfi ile yazılmıştır: *úaçan* (10/19), *úañça* (11/17), *üçün* (95/15), *çöçüp* (63/18), *içürüp* (18/18), *kêçe* (30/2), *kiçik* (87/1), *oçaú* (17/15).

Son Seste

/ç/ ünsüzü son seste çim (چ) ve cim (ج) harfleri ile yazılmıştır:

Çim (چ) harfi ile: *úlıç* (86/17), *kêç* (93/11), *üç* (11/20).

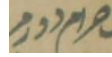
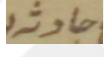
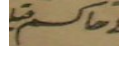
/ç/ ünsüzünün cim (ج) harfi ile yazıldığı örnekler rastlanmıştır: *üç*

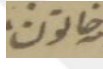
(7/15), *úlıç* (60/1), *avuç* (53/18), *úulaç* (26/7).

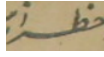
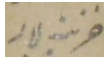
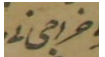
/h/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/h/ ünsüzü ön seste ha (ح) ve hı (خ) harfleri ile gösterilmiştir:

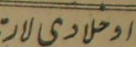
Ha (ح) harfi sadece alıntı sözcüklerde rastlanmıştır: *harÂmdur* (4/7), *hÂliga* (5/18), *óavÂle* (5/15), *óÂdiâe* (7/15), *óÂkim* (27/19).

Hı (خ) harfi ile yazılan Türkçe sözcüklere örnekler: *hatun* (71/7), *han* (36/17).

Hı (خ) harfi ile yazılan alıntı sözcüklere örnekler: *haûar* (12/4), *hayr* (76/18), *hazîneler* (38/9), *hırÂcını* (94/16).

İç Seste

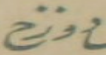
/h/ ünsüzü iç seste hı (خ) ve ha (ح) harfleri ile gösterilmiştir:

Hı (خ) harfi ile yazılan sözcüklere örnekler: *yaḥşıraú* (85/6), *uḥladılar* (30/1), *daḥı* (36/19).

Ha (ح) harfi iç seste alıntı sözcüklerde rastlanmıştır: *Muóammed* (94/17), *fÂtióa* (94/9), *muókem* (92/14).

Son Seste

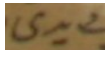
/h/ ünsüzü son seste alıntı sözcüklerde hı (خ) ve ha (ح) harfleri ile gösterilmiştir:

Hı (خ) harfı ile: *Mirrih* (94/1), *talh* (49/7), *şÀh* (63/8), *dūzah* (68/10).

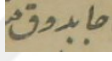
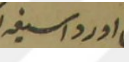
Ha (ح) harfı ile: *şeró* (82/1), *fetó* (89/20).

/d/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/d/ ünsüzü ön seste dal (د) harfı ile yazılmıştır: *dédi* (3/20), *daḥı* (36/19), *deṣṭlerni* (4/4).

İç Seste

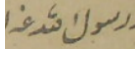
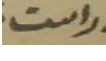
/d/ ünsüzü iç seste dal (د) harfı ile gösterilmiştir: *cabduú* (48/4), *émdi* (37/18), *yoldaş* (16/10), *ordasığa* (78/1), *kündüz* (78/1), *çıdamay* (81/3).

Son Seste

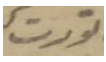
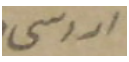
/d/ ünsüzü son seste dal (د) harfı ile alıntı sözcüklerde rastlanmıştır: *ald+ıḡa* (75/6), *Muóammed* (45/2), *ümid* (62/21), *mescid* (77/14), *pend* (86/21), *merd* (5/8).

/r/ Ünsüzünün Yazılışı

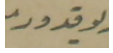
Ön Seste

/r/ ünsüzü ön seste ra (ر) harfı ile alıntı sözcüklerde rastlanmıştır: *resmimizde* (50/18), *red* (52/10), *Resūlu'l-lÀḡa* (64/12), *rÀst* (66/17), *raómet* (71/6).

İç Seste

/r/ ünsüzü iç seste ra (ر) harfı ile yazılmıştır: *tört* (3/9), *arası* (55/11), *toḡrı* (58/5), *titredi* (30/21), *tèrek* (66/5).

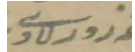
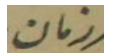
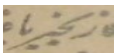
Son Seste

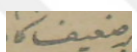
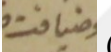
/r/ ünsüzü son seste ra (ر) harfî ile yazılmıştır: *yoúdur* (37/17), *eter* (39/8), *bar* (95/5), *kör* (95/13), *bir* (31/1).

/z/ Ünsüzünün Yazılışı

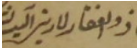
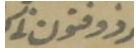
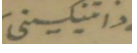
Ön Seste

/z/ ünsüzü ön seste ze (ز), dat (ض), za (ظ) ve zal (ذ) harfleri ile yazılmıştır:

Ze (ز) harfî ön seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *zorladı* (12/9), *Zeyd* (49/4), *zamân* (66/5), *ziyâde* (71/10), *zencir* (91/12).

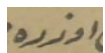
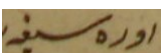
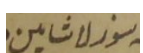
Dat (ض) harfî ön seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *zarbı* (4/11), *zaèifke* (10/14), *ziyâfet* (71/14), *zarar* (80/4).

Za (ظ) harfî ön seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *ôafer* (12/4), *ôÂhir* (40/18).

Zal (ذ) harfî ön seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *ôü'l-fiúÂrlarını* (91/16), *ôevîü* (92/2), *Ôüfününü* (93/6), *ôAtıÆını* (19/2), *ôerre* (32/6).

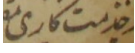
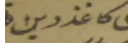
İç Seste

/z/ ünsüzü iç seste ze (ز), dat (ض), za (ظ) ve zal (ذ) harfleri ile ifade edilmiştir:

Ze (ز) harfî ile yazılan sözcüklere örnekler: *üzre* (13/11), *üzesiğa* (53/19), *uzattı* (63/21), *uzun* (6/3), *sözleşeyin* (63/15).

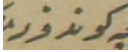
Dat (ض) harfî iç seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *Ôazret* (74/19), *èarzım* (75/1), *ğazabı* (3/9), *MurûezÂ* (4/4).

Za (ظ) harfî iç seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *mülÂóaôa* (10/16), *naôm* (11/14), *naôaridın* (87/9), *vaôifeÆ* (3/17).

Zal (ذ) harfî iç seste alıntı sözcüklerde aslına göre yazılmıştır: *hiðmetkÂrı* (2/10), *èaõÀb* (4/2), *kÀgaõdın* (57/3), *leððetidin* (38/9), *eðÀn* (58/12).

Son Seste

/z/ ünsüzü son seste ze (ز), dat (ض) ve za (ظ) harfleri ile ifade edilmiştir:

Ze (ز) harfî ile: *kündüz* (16/11), *úz* (20/9), *yalğuz* (22/18), *tuyuúsuz* (31/7), *sénsiz* (36/7), *az* (37/20).

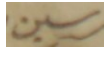
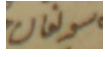
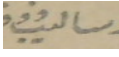
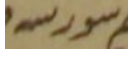
Dat (ض) harfî son seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *èarz* (78/10).

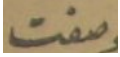
Za (ظ) harfî son seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *óifô* (61/2).

/s/ ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/s/ ünsüzü ön seste sin (س), sad (ص) ve sa (ث) harfleri ile yazılmıştır:

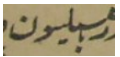
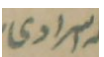
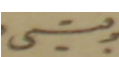
Sin (س) harfî ile yazılan sözcüklere örnekler: *sen* (14/18), *sözni* (14/20), *solğan* (42/17), *salıp* (48/12), *sürse* (67/19).

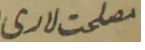
Sad (ص) harfî ön seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *ãíóóat* (79/16), *ãaf* (88/15), *ãabrdur* (95/10), *ãaórÀge* (2/11), *ãıfat* (17/3).

Sa (ث) harfî ön seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *ãenÀ* (7/8), *ãevÀb* (12/20).

İç Seste

/s/ ünsüzü iç seste sin (س), sad (ص) ve sa (ث) harfleri ile yazılmıştır:

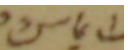
Sin (س) harfî ile yazılan sözcüklere örnekler: *nimerse* (68/7), *basılsun* (69/16), *asradı* (74/9), *astıda* (81/4), *úaysı* (41/16).

Sad (ص) harfî iç seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *aâlaóa* (80/15), *óiããa* (52/12), *el-úiããa* (52/12), *maâlaóatları* (56/11), *inãĀf* (57/7).

Sa (ث) harfî iç seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *miâl* (68/10), *èOãmĀn* (74/19), *ĀãĀrlar* (80/1).

Son Seste

/s/ ünsüzü son seste sin (س), sad (ص) ve sa (ث) harfleri ile yazılmıştır:

Sin (س) harfî ile yazılan sözcüklere örnekler: *bolmas* (71/7), *emes* (71/21), *meclis* (80/5).

Sad (ص) harfî son seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *ħalĀã* (6/7), *úĀã* (31/20), *Saèd VaiúĀã* (50/14).

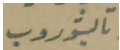
Sa (ث) harfî son seste alıntı sözcükte aslına göre yazılmıştır: *óadiã* (76/3).

/ş/ Ünsüzünün Yazılışı

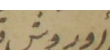
Ön Seste

/ş/ ünsüzü ön seste şın (ش) harfî ile gösterilmiştir: *şatırağídèk* (51/10), *şol* (9/12), *şundağ* (14/6), *şubu* (55/6), *şehir* (35/19), *şeker* (47/17).

İç Seste

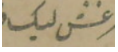
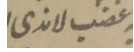
/ş/ ünsüzü iç seste şın (ش) harfî ile yazılmıştır: *tapşurup* (19/14), *èşitiĒ* (19/19), *oşal* (19/20), *úurşap* (20/6).

Son Seste

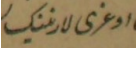
/ş/ ünsüzü son seste şın (ش) harfî ile gösterilmiştir: *yètmış* (90/20), *uruş* (2/7), *bèş* (3/18), *iş* (4/8), *baş* (13/11), *yoldaş* (16/10).

/ğ/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/ğ/ ünsüzü ön seste gayın (غ) harfî ile gösterilmiştir: *ğuçça* (30/11), *ğaşlik* (23/12), *ğÀfıl* (65/20), *ğazablandı* (73/7), *ğarge* (81/8).

İç Seste

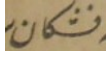
/ğ/ ünsüzü iç seste gayın (غ) harfî ile gösterilmiştir: *uyğattu* (20/14), *yalğuz* (22/18), *oğul* (23/11), *ağası* (23/19), *oğrıları* (24/21).

Son Seste

/ğ/ ünsüzü son seste gayın (غ) harfî ile gösterilmiştir: *atlığ* (85/1), *mundag* (85/12), *ıatığ* (91/6), *sağ* (95/6), *yaÆliğ* (12/7).

/f/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/f/ ünsüzü ön seste fe (ف) harfî ile ifade edilmiştir: *fışken* (17/14), *fetó* (5/9), *fıkr* (7/14), *ferzend* (8/20), *fahta* (10/8).

İç Seste

/f/ ünsüzü iç seste fe (ف) harfî ile ifade edilmiştir: *tofraú* (37/2), *yaфраğ-ı* (66/5), *Öüfünün* (10/1), *Hanefiyye* (10/20), *gılÁfidın* (11/19).

Son Seste

/f/ ünsüzü son seste fe (ف) harfî ile ifade edilmiştir: *if* (10/8), *elif* (40/5), *ÚÁf* (47/21), *inãÁf* (57/7), *ùaraf* (58/14).

/ú/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/ú/ ünsüzü ön seste kaf (ق) harfi ile yazılmıştır: *úazanğa* (17/16), *úaşığa* (18/20), *úaydın* (19/3), *úolığa* (19/14), *úurşap* (20/6).

İç Seste

/ú/ ünsüzü iç seste kaf (ق) harfi ile ifade edilmiştir: *toúúuz* (85/15), *arúamda* (87/8), *uyúu* (17/16), *oúuydı* (40/6), *sıçúandék* (31/1).

Son Seste

/ú/ ünsüzü son seste kaf (ق) harfi ile karşılanmıştır: *yaúunraú* (93/4), *yoú* (20/17), *úulmaú* (21/9), *úazuú* (25/18), *úurú* (26/6), *açuú* (26/17), *tirikluú* (38/14).

/g/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/g/ ünsüzü ön seste kef (ك) harfi ile yazılmıştır: *gezlep* (14/12), *güldür* (72/20), *gerd* (2/12), *gürzini* (89/1), *güyÁ* (89/15), *gez* (26/6).

İç Seste

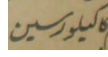
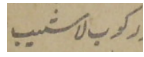
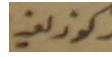
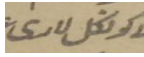
/g/ ünsüzü iç seste kef (ك) harfi ile yazılmıştır: *yügürük* (3/1), *yigit* (3/20), *bügün* (4/18), *ègerdin* (8/18), *ilgeri* (11/17).

Son Seste

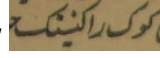
/g/ ünsüzü son seste kef (ك) harfi ile yazıldığı birkaç Farsça sözcük tesbit edilmiştir: *ceng* (81/2), *bÁng* (3/13), *reg* (8/9), *ferseng* (84/7).

/k/ Ünsüzünün Yazılışı

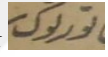
Ön Seste

/k/ ünsüzü ön seste kef (ک) harfi ile yazılmıştır: *kélürsén* (24/16), *kiyip* (24/18), *kim* (27/6), *köpleşip* (29/10), *köziğa* (29/21), *köÆilleri* (93/12).

İç Seste

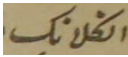
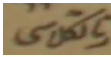
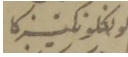
/k/ ünsüzü iç seste kef (ک) harfi ile karşılanmıştır: *ikkelesi* (19/5), *kökregiÆ* (25/2), *yetkür* (81/21), *köksiden* (4/14).

Son Seste

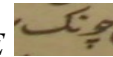
/k/ ünsüzü son seste kef (ک) harfi ile gösterilmiştir: *türlük* (9/9), *yügürük* (3/1), *érkek* (10/6), *kèrek* (17/15), *çirik* (81/17).

/Æ/ Ünsüzünün Kullanılışı

İç Seste

Metindeki /Æ/ ünsüzü nun, kef (نک) harfleri ile karşılanmaktadır: *aÆlaÆ* (38/5), *maÆa* (38/14), *taÆlası* (39/16), *köÆlüÆüzge* (41/6), *yalaÆlap* (80/16), *yaÆı* (76/6).

Son Seste

Metindeki /Æ/ ünsüzü nun, kef (نک) harfleri ile karşılanmaktadır: *soÆ* (27/15), *taÆ* (30/1), *oÆ* (58/6), *çoÆ* (49/20), *miÆ* (24/1), *tèÆ* (69/7).

/l/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/l/ ünsüzü ön seste lam (ل) harfi ile karşılanmıştır: *lâzımlı* (82/16), *lebiğa* (30/8), *leşker* (30/21), *lerze* (43/20), *libâslar* (9/21).

İç Seste

/l/ ünsüzü iç seste lam (ل) harfi ile yazılmıştır: *yalbarıp* (45/8), *muÆluğ* (32/7), *yoldaş* (16/10), *sözleşem* (8/9), *ikkevlen* (73/2).

Son Seste

/l/ ünsüzü son seste lam (ل) harfi ile karşılanmıştır: *úol* (10/12), *oşal* (10/13), *úzıl* (72/20), *bol* (13/21), *oğul* (23/11), *köÆil* (41/19), *til* (8/9).

/m/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/m/ ünsüzü ön seste mim (م) harfi ile yazılmıştır: *munıÆ* (29/8), *mundın* (30/4), *meni* (31/11), *mundağ* (31/16), *muÆluğ* (32/7), *mindürüp* (51/2), *miÆ* (24/1).

İç Seste

/m/ ünsüzü iç seste mim (م) harfi ile yazılmıştır: *émdi* (27/21), *kimersen* (28/13), *nimerse* (41/7), *yétmiş* (90/20), *tamurını* (83/7), *yigirme* (54/8).

Son Seste

/m/ ünsüzü son seste mim (م) harfi ile yazılmıştır: *kim* (24/18), *ayim* (41/6), *ölüm+ge* (91/6), *yarım* (61/4).

/n/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/n/ ünsüzü ön seste nun (ن) harfi ile ifade edilmiştir: *neri* (35/11), *netey* (36/16), *nedür* (39/5), *nimerse* (41/7), *neçük* (43/1), *nêçe* (49/6).

İç seste

/n/ ünsüzü iç seste nun (ن) harfi ile yazılmıştır: *úańça* (51/19), *mundağ* (54/1), *sanadılar* (2/13), *tanurmen* (72/7), *inisi* (85/1), *yana* (86/19).

Son Seste

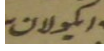
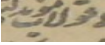
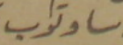
/n/ ünsüzü son seste nun (ن) harfi ile karşılanmıştır: *on* (49/9), *yan* (51/10), *sên* (51/15), *uzun* (6/3), *üçün* (95/15), *burun* (10/10), *ton* (6/7), *tütün+ler* (50/21).

/v/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/v/ ünsüzü ön seste alıntı sözcüklerde vav (و) harfi ile gösterilmiştir: *vilâyetleriğa* (19/21), *vaútda* (27/3), *vezirni* (29/14), *vefâ* (43/7).

İç Seste

/v/ ünsüzü iç seste vav (و) harfî ile yazılmıştır: *ikkevlen* (73/2), *sever* (83/15), *yasavul* (90/13), *ıuvlap* (92/9), *avuç* (53/18), *savutup* (29/20).

Son Seste

/v/ ünsüzü son seste vav (و) harfî ile ifade edilmiştir: *suv* (7/6), *ikkev* (67/17), *birev+ge* (54/21), *cılav+ıda* (64/18).

/h/ Ünsüzünün Yazılışı

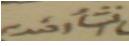
Ön Seste

/h/ ünsüzü ön seste alıntı sözcüklerde he (ه) harfî ile gösterilmiştir. *her* (9/19), *hüneri* (11/17), *hergiz* (16/1), *helÂk* (18/18).

İç Seste

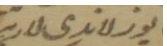
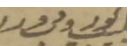
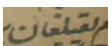
/h/ ünsüzü iç seste alıntı sözcüklerde he (ه) harfî ile gösterilmiştir: *şehrini* (55/4), *cehÂn* (56/3), *pehlevÂn* (57/21), *ıahrı* (59/1).

Son Seste

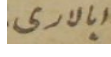
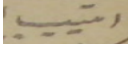
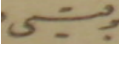
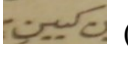
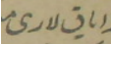
/h/ ünsüzü son seste alıntı sözcüklerde he (ه) harfî ile gösterilmiştir: *pÂdşÂh* (23/20), *çÂh* (31/20), *inşÂ'allah* (40/18), *nÂgÂh* (53/4).

/y/ Ünsüzünün Yazılışı

Ön Seste

/y/ ünsüzü ön seste ye (ي) harfî ile yazılmıştır: *yüzlendiler* (2/11), *yürüpdür* (3/9), *yergâ* (3/11), *yüülğan* (4/15), *yıldın* (78/19), *yarım* (61/4).

İç Seste

/y/ ünsüzü iç seste ye (ي) harfi ile ifade edilmiştir: *ayaları* (2/5), *aytıp* (41/5), *úayısı* (41/16), *kéyin* (43/12), *ayaúları* (44/8).

Son Seste

/y/ ünsüzü son seste ye (ي) harfi ile gösterilmiştir: *ey* (44/21), *ay* (54/19), *toy* (94/5), *üy+ge* (10/8), *buğday+nı* (81/2), *úurgıy+dın* (30/21), *úoy* (17/5).

2.2. Ses Bilgisi Özellikleri

2.2.1. Ünlüler

CengnÂme-i Züfünûn cenk-namesinde dokuz kısa ünlü tespit edilmiştir: /a/, /e/, /è/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ seslerini içeren bu ünlülerin yanı sıra geleneksel Çağatay Türkçesi yazımı ile yazılmış olan Arapça ve Farsça sözcüklerde /Â/, /î/, /û/ uzun ünlüleri de vardır.

CengnÂme-i Züfünûn'da var olan dokuz kısa ünlünün teşekkül noktalarına göre dördü kalın (a, ı, o, u) ve beşi ince (e, é, i, ö, ü) ünlülerdir. Söyleyişte dudakların aldığı duruma göre beşi düz (a, e, é, ı, i) ve dördü yuvarlak (o, ö, u, ü) ünlülerdir. Açıklık-kapalılık derecelerine göre dördü geniş (a, e, o, ö) ve dördü dar (ı, i, u, ü) olup /è/ ünlüsü yarı geniş bir ünlüdür.

/a/ Ünlüsü

Ön seste: *açuú* (26/18), *arúa* (55/18), *ast* (81/4), *ata* (87/14), *ayru* (81/18), *azğına* (17/14), *asra-* (74/9);

İç seste: *yana* (86/19), *batraú* (84/19), *úarangı* (95/12), *taş* (23/13), *yalaÆla-* (80/16);

Son seste: *ata* (87/14), *arúa* (55/18), *yana* (86/19), *úara* (53/19), *úara-* (74/17), *çıda-* (81/3), *sana-* (2/13), *asra-* (74/9).

/e/ Ünlüsü

Ön seste: *ey* (3/20), *eyle-* (66/1), *eşk* (16/14);

İç seste: *kişen* (54/4), *etek* (69/5), *tèrek* (66/5), *keç-* (38/9), *ber-* (58/4), *seksen* (54/7);

Son seste: *erte* (77/12), *birle* (12/1), *üze* (27/8), *kêçe* (14/2), *ne* (39/5), *çöne-* (40/4).

/è/ Ünlüsü

Ön seste: *ëlçi* (67/5), *èt* (81/17), *etek* (69/5), *ètük* (85/12), *êşik* (9/12), *êr* (21/8), *êrte* (77/12), *êşit-* (46/21), *êrkek* (10/6);

İç seste: *kêçe* (14/2), *sên* (17/12), *tèrek* (66/5), *kêl-* (57/21), *bêr-* (47/15), *yètti* (9/4);

Son seste: *dê-* (47/2).

/ı/ Ünlüsü

Ön seste: *ışan-ı* (85/15), *ıòurAb* (37/10), *êıú* (66/9);

İç seste: *úıl-* (16/1), *úız* (18/14), *úılıç* (60/1), *yarım* (61/4), *úırú* (8/7), *yıraú* (16/2);

Son seste: *yağşı* (47/7), *altı* (43/19), *oğrı* (24/21), *toğrı* (58/5), *dağı* (45/14), *dahı* (36/19), *taúı* (76/11), *sarı* (4/19), *yaÆı* (76/6), *urğaçı* (26/1), *ağrı-* (95/2).

/i/ Ünlüsü

Ön seste: *ikki* (6/4), *iç* (12/11), *ilgeri* (11/17), *iz* (9/17), *iş* (3/6), *if* (10/8), *ini* (85/1);

İç seste: *êşik* (9/12), *birle* (12/1), *köÆil* (93/12), *kimerse* (10/5), *êgir-* (10/8), *êşit-* (46/21);

Son seste: *TeÆri* (13/9), *tèri* (38/13), *ëlçi* (67/5), *kişi* (2/13), *ini* (85/1), *ikki* (6/4), *yètti* (9/4).

/o/ Ünlüsü

Ön seste: *oğrı* (24/21), *on* (5/16), *oçaú* (17/15), *oltur-* (5/21), *oğıl* (4/4), *oşal* (10/13), *oúu-* (40/6);

İç seste: *bol-* (53/9), *úoy* (17/5), *úoriunç* (35/7), *úol* (6/20), *boyun* (4/17), *toúúuz* (52/17).

/ö/ Ünlüsü

Ön seste: *öt-* (9/7), *öp-* (7/17), *örget-* (24/18), *öz* (6/5), *ölük* (4/13);

İç seste: *çöne-* (40/4), *çöçü-* (63/18), *söz* (65/15), *tört* (66/10), *köp* (65/12), *kör* (89/11), *söÆek* (30/10).

/u/ Ünlüsü

Ön seste: *uç-* (69/18), *uyúu* (17/16), *uluğ* (80/5), *uruğ* (78/13), *ușat-* (76/8), *unut-* (66/20), *uruș-* (58/6);

İç seste: *uruğ* (78/13), *uluğ* (80/5), *úulaç* (26/7), *úoltuğ* (57/2), *úuș* (31/14), *sun-* (25/16), *buz-* (77/14);

Son seste: *bu* (75/7), *șu* (6/19), *ağú* (38/8), *úayğú* (31/18), *úarangú* (95/12), *uyúu* (17/16), *tanu-* (72/7), *oúu-* (40/6), *yaru-* (15/13), *úuru-* (15/2).

/ü/ Ünlüsü

Ön seste: *üst* (5/10), *üç* (7/3), *üze* (27/8), *üçevlen* (84/12);

İç seste: *étük* (85/12), *yügürük* (3/1), *kün* (67/18), *sür-* (67/19), *yüz* (67/21);

Son seste: *çöçü-* (63/18), *yürü-* (80/7).

Tez konusu olan *CengnÁme-i Züfünûn* adlı eserde tespit edilen ünlüler özelliklerine göre aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	Düz			Yuvarlak	
	Geniş	Orta	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a		ı	o	u
İnce	e	è	î	ö	ü

2.2.1.1. Ünlü Uyumu

2.2.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu

Yalın veya eklerle uzatılmış olan Türkçe kelimelerde, ilk hecede bulunan ünlünün taşıdığı kalınlık-incelik niteliğinin ondan sonraki hecelerde de devam etmesi kuralına büyük ünlü uyumu denir (Korkmaz, 1992, s. 30).

Araştırma metnimizde Türkçenin önemli bir özelliği olan büyük ünlü uyumu kuralı büyük ölçüde korunmuştur. Örneğin: *yaratıan* (11/13), *ıdırsam* (36/12), *soray* (37/19), *açtılar* (83/1), *ağzıda* (13/5), *boynıga* (61/15), *ıolum* (16/13), *ıoyup* (34/4), *tebreney* (32/3), *eşitmek* (7/12), *üzesideki* (18/3) vb.

Büyük ünlü uyumu kuralının korunmadığına örnekler:

Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde: *haber* (20/4), *galebe* (17/16), *ıadem* (56/7), *puşeymAn* (14/1), *çünañci* (56/11).

Bununla birlikte tabanlar ile yapım ve çekim eklerinde büyük ünlü uyumunun bulunmadığı örneklerle de rastlanır:

Yapım ekinde:

+lik: *ıaraııcı+lik* (26/3), *bende+lıı* (40/12).

İsim-fiil eklerinde:

yür-maı (24/19), *eşit-maı* (7/14).

Sıfat-fiil eklerinde:

-ken: *yarat-ken* (12/15).

Zarf-fiil eklerinde:

-günçe, -künçe: *yoıla-günçe* (37/19), *bar-günçe* (10/18), *at-künçe* (38/6).

Çekim eklerinde:

I. Ad çekim eklerinde:

+ge, +ke, +ga: yönelme durumu ekleri: *tag+ge* (63/4), *urış+ke* (30/20), *söz+ga* (52/9), *TeAri+ga* (11/13), *üsti+ga* (9/3), *üzesi+ga* (53/11).

II. Fiil çekim eklerinde:

-gil: teklik 2. şahıs emir kipi: *sor-gil* (45/8);

-ylük: çokluk 1. şahıs emir kipi: *tohta-ylük* (63/2).

Çekim eki alan sözcüklerin hem büyük ünlü uyumunu koruduğu hem de korunmadığı örneklere de rastlanır: *yer+ğa* (12/7) ~ *yer+ge* (13/12), *tag+ğa* (62/11) ~ *tag+ge* (33/8), *taÆ at-künçe* (38/6) ~ *taÆ at-ğuça* (72/17), *kétme-gil* (3/15) ~ *kétme-gil* (59/19).

2.2.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu

Türkçe sözcüklerin ilk hecelerindeki ünlülerin düz veya yuvarlak oluşlarına göre onu takip eden hecelerdeki ünlülerin, kelimenin ilk hecesi düz ünlülü ise düz, yuvarlak ünlülü ise dar yuvarlak veya geniş düz olarak gelmesi kuralına küçük ünlü uyumu denir (Korkmaz, 1992, s. 104).

Araştırma metnimizde bulunan *azğına* (17/14), *eşitmek* (7/12), *yalğançı* (5/18), *kemeçilerni* (62/19) gibi düz ünlüleri düz ünlülerin takip ettiği ve *bolupdur* (7/18), *töştük* (15/10), *öltürüp* (15/4), *bölünür* (93/5), *yügürük* (3/1) gibi yuvarlak ünlüleri yuvarlak ünlülerin takip ettiği sözcükler bu kuralı yansıtmaktadır.

Eckmann, Çağatay Türkçesinde düzlük-yuvarlaklık uyumunun tam gelişmiş olmadığını tespit etmiştir (Eckmann J. , 2021, s. 34-36). Araştırma metnimizdeki sözcüklerde küçük ünlü uyumuna aykırı olan örnekler de bulunmaktadır:

Düz-geniş ünlüleri dar-yuvarlak ünlülerin takip ettiği örnekler: *agu* (38/8), *avuç* (53/18), *yamğur* (67/1), *tamur* (83/7), *yapuş-* (29/6), *úaşuú* (5/4), *úazuú* (25/18), *aşuú* (64/19), *neçük* (19/3).

Yuvarlak-geniş ünlüleri dar-düz ünlülerin takip ettiği örnekler: *böri* (6/15), *köÆil* (13/17).

Dar-yuvarlak ünlüleri dar-düz ünlülerin takip ettiği örnekler: *kündüzi* (15/18), *kündüzlüki* (72/20), *künidek* (79/12).

Orta-düz ünlüleri dar-yuvarlak ünlülerin takip ettiği örnekler: *étük* (85/12), *tégür-* (13/12), *tégüz-* (70/9).

Dar-yuvarlak ünlüleri dar-düz ünlülerin takip ettiği örnekler: *urış* (30/20), *üçünçi* (78/18).

2.2.1.1.2.1. Ünlüsü Yuvarlak Olan Ekler

Ünlüsü yuvarlak olan yapım ekleri

I. İsimden isim yapım ekleri:

1. *+düz*: *kün+düz* (7/19);
2. *+ök*: *neçük* (43/1) (< ET. ne+çe ök, (İlgın, 2020, s. 94);
3. *+ngu*: *úarangú* (95/12) (< ET. karaŋgu:, EDPT 662b).

II. İsimden fiil yapım eki:

1. *+uú*: *yol+uú-magey* (23/21).

III. Fiilden isim yapım ekleri:

1. *-uú*: *úaz-uú* (25/18) (< ET. kazguk, EDPT 682a);
2. *-ük*: *öl-ük+ni* (4/13);
3. *-unç*: *úorú-unç+ıdın* (30/10);
4. *-úu*: *uyúu* (29/21) (< ET. uGı-úu, ESTY a I: 579-580);
5. *-ün*: *tüt-ün+ler* (50/21);
6. *-ür*: *üÆ-ür+dın* (7/3) (< ET. üñür, EDPT 188b);
7. *-mur*: *yam-ğur* (67/1) (< ET. yağmur, EDPT 903b);
8. *-u*: *ayr-u* (66/19), *toğrı* (58/5) (< ET. toğuru, EDPT 473a);
9. *-uş*, *-üş*: *oltur-uş* (62/13), *tur-uş* (29/11), *yür-üş* (54/2), *körün-üş* (46/13).

IV. Fiilden fiil yapım ekleri:

1. *-gur*: *tur-ğur-up-dur* (58/19);
2. *-guz*, *-güz*: *oltur-ğuz-dı* (72/2), *kör-güz-gil* (59/20);
3. *-tür*: *öl-tür-üp* (15/4);
4. *-ün*: *böl-ün-ür* (93/5), *kör-ün-e-dür* (55/21).

V. İsim-fiil ekleri

1. *-uş*: *oltur-uş* (62/13).

VI. Sıfat-fiil ekleri

1. -ğu, -kü, -gü: *dermân bol-ğu+sı* (81/19), *êşit-kü+dék* (82/5), *sözle-gü+dék* (32/6).

Ünlüsü yuvarlak olan çekim ekleri

I. İsim çekimi

1. Geniş zaman eki

+dur, +dür: *şol+dur* (10/9), *uşbu+dur* (24/19), *kün+dür* (35/13), *you+dur* (10/5);

2. Soru eki +mu, +mü: *úabûl úlur mu+sız* (75/1), *you mu* (45/2), *érkek mü* (68/20).

II. Fiil çekimi

1. Geniş-gelecek zaman

-y-dur, -y-dür: *úumurla-y-dur* (18/1), *yıgla-y-dur* (48/18), *bérme-y-dür* (10/18), *dè-y-dür* (18/2).

2. Gelecek zaman

-kü: *kèt-kü-Æ* (43/4), *öt-kü-mizdür* (43/5).

3. Emir kipi

Teklik 3. şahıs çekiminde: -sun, -sün: *at-sun* (33/8), *hiõmet eyle-sün* (13/5), *tügen-sün* (38/10).

Çokluk 3. şahıs çekiminde: -sun-lar, -sün-ler: *úul-sunlar* (79/2), *bér-sünler* (48/2).

2.2.1.1.2.2. Ünlüsü Düz Olan Ekler

Ünlüsü düz olan yapım ekleri

I. İsimden isim yapım ekleri:

1. +an: *oğl+an* (2/10). Bu ek Marcel Erdal tarafından Eski Türkçede bağıllık, güçlendirme ve çokluk görevindeki ek olarak tanımlanır (Erdal, 1991, s. 91).

2. +(e)vlen, (e)ylen: *üç+evlen* (84/12), *ikke+ylen* (32/14);

3. +çı, +çi: *yalğan+çı* (5/18), *kême+çi+ler+ni* (62/19);
4. +daş: *yol+daş* (73/2);
5. +din: *bir+din* (22/18);
6. +er: *bir+er* (3/21);
7. +ev: *bir+ev+ge* (54/21), *ikkev* (<ikki+ev) (67/17);
8. +ge: *bir+ge* (47/4), *öz+ge* (15/13);
9. +ğı, +gi, +ki: *úadım-ğı+dék* (65/11), *úadım+gi* (20/13), *keçe+ki* (9/13);
10. +ın: *yaú+ın* (14/13).

11. +kek: *érkek* (3/16). Bu ek eski Türkçede küçültme ve kuvvetlendirme bildirir (Gabain, 1988, s. 45).

12. +úarı, +keri: *taş+úarı* (20/19), *iç+keri* (42/4);
13. +ra, +re: *soÆ+ra* (8/15), *iç+re* (16/7), *üz+re* (13/11) (< ET. üzre, EDPT 289b), *beri* (66/21) (< ET. (*ber+rü>) berü, EDPT 355b).
14. +leyin: *sémiz+leyin* (38/14);
15. +raú: *yağşı+raú* (59/16), *yaúın+raú* (83/3);
16. +(U)nçi: *üç+ünçi* (78/18), *tört+ünçi* (7/13).

II. İsimden fiil yapım ekleri

1. +a-, +e-: *boş+a-t-ıp* (15/1), *úan-a-may* (79/16), *san+a-dılar* (2/13), *cön+e-(y) bérđiler* (93/9);
2. +ar-: *sar(ı)ğ+ar-dı* (8/5);
3. +i-t-: *berk+i-t-e-dür* (69/5);
4. +la-, +le-: *aÆ+la-dı* (11/10), *söy+le-p* (31/15);
5. +lan-, +len-: *aù+lan-dılar* (24/9), *yüz-len-di* (37/11);
6. +leş-: *birge+leş-ıp* (15/3), *köp+leş-ıp* (29/10).

III. Fiilden isim yapım ekleri

1. -an: *úaz-an* (17/16) (< ET. kazğan, EDPT 682a);
2. -ek: *böl-ek* (30/5);

3. -ıg: *úat-ıg* (3/13);

4. -ma: *úy-ma+sı+ga* (54/8);

5. -mış: *úul-mış+lar+ım+ga* (16/8).

IV. İsim-fiil ekleri

1. -maú, -mek: *yat-maú* (37/7), *öl-maú+ın* (38/14), *kör-maú+ke* (7/14), *köter-mek* (4/7), *êşit-mek* (7/12), *yut-mek* (69/5);

2. -mas, -maslig: *bar-mas+ke* (55/15), *úayt-maslig+i+ni* (14/10).

V. Sıfat-fiil ekleri

1. *gan*, -gen, -úan, -ken: *kél-gan* (47/1), *bol-gan+ım+nı* (60/16), *kél-gan+lar* (68/16), *cenk úul-gan+ı+nı* (2/1), *dé-gen* (47/21), *kör-gen* (56/4), *uçra-gen+ler+ni* (65/6), *yat-úan* (63/16), *yapuş-úan+ı* (38/13), *tart-úan+ıma* (16/9), *öt-ken* (15/15), *fış-ken* (17/14), *ayt-ken* (24/16), *tüş-ken+ıga* (66/20).

VI. Zarf-fiil ekleri

1. -ben: *izle-ben* (83/15);

2. -genige: *esir bol-genige* (26/14);

3. -gende: *bar-gende* (46/12), *yoúla-gende* (83/18);

4. -galı, -geli: *úul-galı* (27/5), *sor-geli* (45/2), *oltur-geli* (77/7);

5. -may, -mey: *úana-may* (79/16), *çıda-may* (81/3), *uyal-may* (88/6), *tın-may* (66/2), *kör-mey* (64/16);

6. -meyin: *bil-meyin* (31/7).

Ünlüsü düz olan çekim ekleri

Yapım ekleri

+ki: *sende+ki* (19/2).

Çekim ekleri

I. İsim çekim ekleri:

1. Çokluk

+lar, +ler: *yahşı+lar* (69/7), *iş+ler* (89/9).

2. İyelik ekleri

Teklik 3. şahıs

+ı, +i, +sı, +si: *baş+ı* (89/3), *oğl+ı* (27/5); *ten+i* (43/9, 72/19), *bél+i* (50/20);
yara+sı (14/6), *úara+sı* (8/17), *úıyma+sı+ğa* (54/8); *ini+si* (85/1), *kişi+si* (76/15);

+yı: *Árzū+yı* (58/15).

İstisna olarak da tek bir örnekte yuvarlak ünlülü biçime rastlanmıştır:
úoltuğ+u+ge (57/2).

Çokluk 2. şahıs

+ıÆız: *at+ıÆız* (47/12);

+ıÆlar: *serdÁr+ıÆlar* (67/9).

3. Durum ekleri:

İlgi durumu

+nıÆ, +niÆ: *ata+nıÆ* (21/2), *bulut+nıÆ* (67/1), *bular+nıÆ* (4/17),
kimerse+niÆ (14/13), *söz+niÆ* (44/16), *biz+niÆ+dék* (12/17);

+iÆ: *men+iÆ+dék* (31/6);

+nı, +ni: *buğday+nı* “buğdayın” (81/2), *yay+nı* “yayın” (14/12), *toÆuz+nı*
“domuzun” (58/7), *üy+ni* “evin” (3/18), *ölük+ni* “ölünün” (4/13), *térek+ni* “kavak
ağacının” (48/2);

+ı, +i: *mu+n+ı* “bunun” (69/19), *sen+i* “senin” (20/15), *men+i* “benim” (4/2);

+ın: *ölmaú+ın* “ölmenin” (38/14).

Belirtme durumu

+nı, +ni: *taş+nı* (26/19), *tonlar+nı* (6/10), *yolları+nı* (42/2), *çöl+ni* (21/6),
êşikler+ni (9/13), *çÁder+ni* (35/18);

+nıÆ, +niÆ: *mu+nıÆ* “bunu” (29/8), *a+nıÆ* “onu” (19/7), *úılıç+nıÆ* “kılıcı”
(29/4), *kişi+niÆ* “kişiyi” (2/10), *köÆelleri+niÆ* “gönüllerini” (30/14), *neyze+niÆ*
“mızrağı” (29/12);

+i: *dÁèiyye+ler+i* (90/15).

Yönelme durumu

+ğa, +ge, +úa, +ke: úazan+ğa (17/16), orta+ge (34/3); tağ+úa (63/3), urış+ke (30/20);

+a, +e: tartúanım+a (16/9), kim+e (82/2); siperi+n+e (60/1).

Bulunma durumu

+da, +de: uyúu+da (35/17), eşik+de (45/8).

Ayrılma durumu

+dan, +den, +dın, +dın: yaşar+dan (90/20), kiři+den (51/20), úırgıy+dın (30/21), kök+dın (21/18).

Eşitlik durumu

+ça, çe: mun+ça (5/13), üç kün+çe (7/13), izleri+çe (9/17);

+dek: úum+dek (29/7), sıçúan+dek (31/1), yılan+dek (56/8).

Araç durumu

+in: sênsiz+in (37/2).

4. Geniş zaman ekleri

Teklik 1. şahıs eki +men: tirik+men (38/3);

Teklik 2. şahıs eki +sen: ay+sen (16/15);

Çokluk 1. şahıs eki +miz: köp+miz (52/16);

Çokluk 2. şahıs ekleri +siz, +sizler: bar mu+siz (32/10), Âdem+sizler (14/15).

5. Karşılaştırma eki

+raú: yařşı+raú (59/16), yaúun+raú (83/3).

II. Fiil çekimi

1. Belirsiz geçmiş zaman

-ğan, -gen, -ken: úıl-ğan-men (72/5), ye-gen-sen (95/3), úılmap é-ken-sen (69/19);

-mıř, -miř: bol-mıř (45/2), öt-miř (69/7).

Olumsuz

-*ğan êmes*, -*gen êmes*, -*úan êmes*, -*ken êmes*: *úl-ğan êmes-dür* (17/8), *sözle-gen êmes* (74/11), *piş-úan êmes* (45/4), *têk-ken êmes* (66/13).

2. Şimdiki zaman eki -*maúda*: *dÀrge tart-maúda* (84/16).

3. Geniş zaman

-*ar*, -*er*: *bol-ar* (39/6), *küy-er* (3/11).

Olumsuz

-*mes*: *bil-mes* (31/10), *yet-mes* (82/3).

4. Geniş-Gelecek zaman eki

-*a*, -*e*: *ayt-a-men* (40/8), *çuí-a-dur* (48/10), *bêr-e-men* (54/16), *berkit-e-dür* (69/5);

Teklik 3. şahıs -*y-dı*: *oúu-y-dı* (40/6).

5. Gelecek zaman ekleri

-*key*, -*gey*, -*ğay*: *kês-key-men* (33/18), *bar-ma-gey-men* (14/8), *bol-ma-ğay-sên* (11/16).

6. Emir-İstek

Teklik 1. şahıs

-*ay*, -*ey*: *tart-ay* (35/10), *tüzet-ey* (72/4), *iç-ey* (17/15);

-*ayın*, -*eyin*: *yat-ayın* (42/3), *öt-eyin* (39/21).

Olumsuz

-*ma-yın*, -*me-yin*: *úl-ma-yın* (36/9), *úal-ma-yın* (38/4), *kör-me-yin* (36/7), *öl-me-yin* (67/1).

Teklik 2. şahıs ekleri

-*gıl*, -*gil*, -*kil*: *úon-gıl* (15/17), *úara-gıl* (13/8), *çaúır-gıl* (33/1), *tile-gil* (21/4), *yağdur-gil* (81/3), *körgüz-gil* (59/20), *yet-kil* (18/3), *körset-kil* (50/15);

-*gın*: *sora-gın* (40/13).

Olumsuz

-ma, -me: sıyla-ma (53/20), úal-ma (60/5), úıl-ma (67/18), kör-me (16/1), kèl-me (47/6);

-mağıl, -meğıl, -magıl, -megıl: sal-mağıl (73/2), sor-mağıl (37/12), kèt-meğıl (3/15), bol-magıl (45/18), kèt-megıl (59/19), ye-megıl (85/9), öl-megıl (50/16).

Çokluk 1. şahıs ekleri

-alı, -eli: bar-alı (63/3), bér-eli (94/5), öldür-eli (57/12).

Çokluk 2. şahıs ekleri

-maÆ: al-maÆ (41/6), sal-maÆ (41/7).

7. Şart

-sa, -se: uçra-sa (31/15), tüş-se (4/2);

-sa-lar, -se-ler: sora-sa-lar (43/16), kör-se-ler (78/13).

2.2.1.1.2.3. Ünlüsü Hem Düz Hem Yuvarlak Olan Ekler

Ünlüsü hem düz hem yuvarlak olan yapım ekleri

I. İsimden isim yapım ekleri:

1. Fiilden isim yapan +lığ, +luú, +lik, +luú ekleri: tirik+lığ (40/21), mūèmin+lığ (76/7), sağ+luú (16/15), yaḥşı+luú (75/3), bed-nÀm+luú (75/4), mihribÀn+luú (45/11), bék+lik+ni (36/17), tirik+lik (36/17), teng+lik (82/19), úarangú+luú (29/12), yaruğ+luú (16/18);

2. Fiilden sıfat yapan +lığ, +luú, +lik, +luğ, +lük ekleri: at+lığ (60/15), ay+luú (55/11), bağ+luú (16/13), yıl+luú (55/13), kün+lik (23/17), köÆil+lik (21/7), muÆ+luğ (32/7), ot+luğ (17/18), tür+lük (9/9);

4. +sız, +süz, +suz: tuyuú+suz (31/7), san+sız (34/7), sen+süz (94/4).

II. Fiilden isim yapım ekleri:

1. -ığ, -ú, -uú, -uú, -ük: úat-ığ (3/13), yıra-ú (16/2), art-uú (71/7), sal-uú+dur (82/21), aç-uú (26/18), buz-uú (43/8), yügür-ük (3/1);

2. -ğuçı: arı-t-ğuçı (81/17), asra-ğuçı (81/20), öl-ğuçı+lar+ge (21/1), youú+at-ğuçı+men (68/15);

3. -ım, -üm: yar-ım (61/4), öl-üm+ge (30/14);

IV. Fiilden fiil yapım ekleri:

1. *-ker, -kür: bit-ker-se-Æ* (17/12), *öt-kür-üp* (88/6);
2. *-ıl, -il, -ul: ayr-ıl-dı-m* (36/14), *bas-ıl-sun* (69/16), *bit-il-ür* (45/9), *tök-il-di* (58/3), *úoş-ul-dı* (92/15);
3. *-ış, -üş: al-ış-tı* (12/5), *úul-ış-ıp* (19/21), *kör-üş-ti* (19/4), *kül-üş-üp* (54/15), *sür-üş-ti* (58/6);
4. *-ıt, -ut: yú-ıt-tı* (7/3), *úorú-ut-ğıl* (62/17);
5. *-ar, -ir, -ur, -ür: çú-ar-urmen* (87/15), *úayt-ar-ıp* (61/9), *ég-ir-* (10/8) (< ET. *yig-, EDPT 911a), *úaç-ur-dılar* (93/10), *iç-ür-üp* (18/18), *tég-ür-mey* (13/12).

Ünlüsü hem düz hem yuvarlak olan çekim ekleri

I. İsim çekimi

İyelik ekleri

Teklik 1. şahıs *+ım, +im, +um, +üm: úan+ım* (5/4), *tileg+im* (16/14), *úol+um* (16/13), *oğl+um* (9/4, 14/3), *köz+üm* (8/1).

Teklik 2. şahıs *+ıÆ, +iÆ, +uÆ, +üÆ: baş+ıÆ+dın* (3/13), *hüner+iÆ* (4/6), *yol+uÆ+da* (29/19), *úul+uÆ* (31/21), *öz+üÆ* (5/3).

Çokluk 1. şahıs *eki +mız, +miz, +ımız +imiz, +umuz: barça+mız+nı* (40/18), *çAre+miz* (55/15), *baş+ımız+ğa* (5/11), *söz+imiz* (90/5), *úol+umuz+ge* (78/20).

II. Fiil çekimi

1. Belirli geçmiş zaman

-dı, -di, -du, -dü, -tı, -ti, -tü: uçra-dı-m (17/7), *bağışla-dı-m* (73/9), *dè-di-m* (62/17), *bèr-di-m* (51/1), *tapşur-du-m* (48/20), *bol-du-m* (60/15), *kör-dü-m* (70/1), *öldür-dü-m* (93/3), *tart-tı-m* (25/9), *küreş-ti-m* (9/4), *tüş-tü-m* (8/18).

2. Belirsiz geçmiş zaman

-ıp, -ip, -up, -üp: ayt-ıp-men (72/21), *keç-ip-men* (38/9), *tur-up-men* (86/14), *tüş-üp-men* (36/11), *yoúat-ıp-dur-men* (64/16), *éşit-ip-dür-men* (62/1).

3. Geniş zaman

-ar, -er, -ur, -ür: *saç-ar-men* (37/1), *çú-ar-men* (47/21), *bar-ur-men* (82/20), *bitker-ür-men* (17/11).

4. Emir-İstek

Teklik 2. Şahıs ekleri -ıÆ, -iÆ, -uÆ, -üÆ: *bar-ıÆ* (78/5), *çú-ıÆ* (32/14), *úoy-ıÆ* (93/20), *köter-iÆ* (69/15, 76/4), *êşit-iÆ* (7/2, 19/19), *revÁne bol-uÆ* (14/9), *oltur-uÆ* (32/18), *kör-üÆ* (66/9);

Çokluk 2. Şahıs ekleri -ıÆlar, -iÆler, -uÆlar, -üÆler: *al-ıÆlar* (29/10), *tart-ıÆlar* (84/4), *bil-iÆler* (2/1, 54/5), *êlt-iÆler* (35/19), *bol-uÆlar* (2/2), *aù úoy-uÆlar* (22/18), *tüş-üÆler* (6/19), *tüşür-üÆler* (35/16), *kêltür-üÆler* (70/2).

5. Sıfat-fiil ekleri

-ar, -er, -ur, -ür: *úul-ar+ım* (16/3), *uz-ar* (37/21), *süy-er* (39/10), *iç-er+de* (37/4), *yúul-ur+ğa* (59/10), *bar-ur+da* (75/13), *kêl-ür+de* (21/18), *yür-ür+de* (32/4);

-adurgen: *yat-adurgen* (63/9).

6. Zarf-fiil ekleri

-ıp, -ip, -up, -üp: *çú-ıp* (88/15), *úaç-ıp* (5/15), *kiy-ip* (88/13), *yet-ip kêl-ip* (89/2), *min-ip* (89/21), *tur-up* (88/12), *ur-up* (7/2), *yür-üp* (89/13), *kör-üp* (88/20);

-ğunça, -ğuça, -günçe, -úunça, -künçe, -küçe: *aç-úunça* (9/21), *yetip bar-günçe* (10/18), *öl-günçe* (16/17), *yet-küçe* (38/4), *ayrıl-ıp úal-günça* (38/4), *taÆ at-künçe* (38/6), *taÆ at-ğuça* (72/17).

2.2.1.2. Ünlü Değişmeleri

2.2.1.2.1. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

Kelimede ön ve iç ses durumundaki düz ünlülerin çeşitli fonetik sebeplerle yuvarlak sıraya geçmeleridir (Korkmaz, 1992, s. 162).

/e/ > /ü/: *üy* (9/6) (< ET. eb, ÇEK: 40), *süy-* (71/8) (< ET. seb-, ÇEK: 23);

/ı/ > /u/: *ouu-* (68/4) (< ET. okı-, EDPT 79a), *savut-* (29/20) (< ET. soğı:-, EDPT 806a), *ayru* (66/19) (< ET. aGrı, EDPT 63b-64a), *bulut* (67/1) (< ET. bulıt, EDPT 333a), *úuru-* (15/2) (< ET. kurı-, EDPT 646a), *úoltuğ* (57/2) (< ET. koltık, EDPT 619a),

çumçuú (30/21) (< ET. çıpçuk, VEWT: 109a), *şuÆúar* (29/13) (< ET. sıñkur, EDPT 838a);

/ɹ/ > /ü/: *yürü-* (80/7) (< ET. yorı:-, EDPT 957a).

2.2.1.2.2. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

Çeşitli fonetik sebeplerle ve genellikle dilimize geçmiş yabancı kelimelerde ilk hecedeki yuvarlak sıradan bir ünlünün düz sıraya geçmesi olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 160). Bu kuralla ilgili araştırma metnimizde rastlanan örnekler aşağıdaki gibidir:

/o/ > /a/: *savut-* (29/20) (< ET. soğı:-, EDPT 806a);

/u/ > /a/: *şuÆúar* (29/13) (< ET. sıñkur, EDPT 838a), *orta* (34/3) (< ET. ortu, EDPT 203b);

/u/ > /e/: *kelték* (8/21) (< ET. kaltuk (kaltok), EDPT 619a);

/u/ > /ı/: *taşúarı* (20/19) (< ET. taşğaru, EDPT 563a), *artuí* (86/15) (< ET. artuk, EDPT 204b), *úanı* (7/8) (< ET. ka:ñu:, EDPT 632b), *úrğıy* (30/21) (< ET. kırğu:y, EDPT 654b), *óúu-* (76/17) (< ET. okı:-, EDPT 79a), *toğrı* (58/5) (< ET. toğuru, EDPT 473a);

/ü/ > /e/: *söÆek* (30/10) (< ET. süñük, EDPT 838b);

/ü/ > /i/: *içkeri* (42/4) (< ET. iç+gerü, EDPT 25b-26a), *ilgerü* (11/17) (< ET. il+gerü, EDPT 144a), *beri* (66/21) (< ET. berü, EDPT 355b), *köÆil* (13/17) (< ET. köñül, EDPT 731b), *bit-* (12/2) (< ET. büt-, EDPT 298b).

2.2.1.2.3. Geniş Ünlülerin Darlaşması

Yanlarındaki geniş ünlüleri daraltma etkisi yapan bazı ünsüzlerin etkisi altında geniş ünlülerin *a > ı*, *o > u*, *e > i*, *ö > ü* biçimindeki daralması olayı (Korkmaz, 1992, s. 159). Bununla ilgili araştırma metnimizde rastlanan örnekler aşağıdaki gibidir:

/e/ > /è/: *èger* (40/6) (< ET. eĞer, EDPT 63b), *ètek* (69/5) (< ET. etek, EDPT 50a), *kèl-* (87/5) (< ET. kel-, EDPT 715b), *èr* (13/2) (< ET. er, EDPT 192a), *bèk* (94/2) (< ET. be:g, EDPT 322b), *kème* (64/18) (< ET. kemi, EDPT 721b);

/e/ > /i/: *nime* (7/16) (< ET. neme, EDPT 777b);

/è/ > /i/: *èlit-* (39/19) (< ET. Ψlet-, EDPT 132a), *ikkinçi* (25/8) (< ET. Ψkkinç, EDPT 110a);

/o/ > /u/: *úuv-* (30/8) (< ET. kov-, EDPT 580b).

Metinde, hem geniş hem dar ünlülü ikili kullanıma sahip olan sözcükler de rastlanmaktadır: *ber-* (92/9) ~ *bër-* (54/16), *neçe* (55/3) ~ *nêçe* (84/13), *sen* (10/17) ~ *sên* (3/13).

2.2.1.2.4. Dar Ünlülerin Genişlemesi

Kelime içindeki dar sıradan /ı, i, u, ü/ ünlülerinin çeşitli sebeplerle boğumlanma özellikleri bakımından geniş sıradan /a, e, o, ö/ ünlülerine dönüşmesi olayına genişleme denir (Korkmaz, 1992, s. 160). Bu kuralla ilgili tez çalışması metnimizde rastlanan örnekler aşağıdaki gibidir:

/ı/ > /a/: *yalaÆla-* (80/16) (< ET. yalıñ, EDPT 929b);

/i/ > /e/: *kême* (64/18) (< ET. kemi, EDPT 721b);

/u/ > /a/: *úadal-* (39/8) (< ET. kaĞul-, EDPT 601b);

/ü/ > /ö/: *söÆek* (30/10) (< ET. süñük, EDPT 838b).

2.2.1.2.5. Kalın Ünlülerin İncelmesi

Bazı ünsüzlerin etkisiyle kelimedeki türlü hecelerde kalın sırada bulunan ünlülerin ince sıraya geçmesi olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 160). Araştırma metnimizde rastlanan bu ses olayı ile ilgili örnekler:

/a/ > /è/: *bër+inçe* “var olduğu kadar” (13/5), *bër* “var” (13/5), *èmdi* (7/11) (< ET. amtı:, EDPT 156b);

/a/ > /e/: *berisidin* (39/12) (< barısın), *keltek* (8/21) (< ET. kaltuk (kaltok), EDPT 619a);

/ı/ > /i/: *if* (10/8) (< ET. yıp, EDPT 870b), *fış-* (17/14) (< ET. bış- (p-), EDPT 376b), *èmdi* (7/11) (< ET. amtı:, EDPT 156b), *berisidin* (39/12) (< barısın).

/o/ > /ü/: *yür-* (31/13) (< ET. yorı:-, EDPT 957a), *yürü-* (80/7) (< ET. yorı:-, EDPT 957a);

2.2.1.3. Ünlü Göçüşmesi

yigirme (54/8) (< ET. yègirmi, EDPT 915b), *ornularıdın* (44/2) (< orunlarıdın).

2.2.1.4. Ünlü Türemesi

Son seste

ε > /i/: *ikkinçi* (25/8) (< ET. Ψkkinç, EDPT 110a), *yétinçi* (30/12) (< ET. yΨtinç, EDPT 892a), *üçünçi* (78/18) (< ET. üçünç, EDPT 29a), *törtünçi* (7/13) (< ET. törtünç, EDPT 535b).

2.2.1.5. Ünlü Düşmesi

Ön seste:

/ɪ/ > ε: *yiber-* (88/7) (< ıĠu bér- < ET. ı:Ġ-, EDPT 37b), *neri* (35/11) (< ET. nġaru, EDPT 190a).

İç seste:

/e/ > ε: *üzre* (89/3) (< ET. üzre, EDPT 289b), *neçte* (24/20) (< ET. neçÊtÊ, DTS: 356);

Vurgusuz orta hece dar ünlüsünün düşmesine örnekler:

/ɪ/ > ε: *úarın* “karın” (*úarn+ım* 95/2), *úoyın* “koyun, kucak” (*úoyın+ıge* 57/2), *barça* (16/18) (< *barıça*), *sarg+ar-dı* (8/5) (< *sarıġ+ar-*), *tapşur-* (48/20) (< ET. *tap-ış-ur*), *ayt-* (72/21) (< ET. *ayıt-*, EDPT 268b), *úayt* (75/9) (< ET. *kaĠıt-*, EDPT 597a), *úayrıl-* (92/20) (< ET. *kaĠrıl-*, EDPT 605b), *atmış* (90/11) (< ET. *-mış*, EDPT xlii), *uyġat-* (20/14) (< ET. *uĠı-ú+a-t-*);

/i/ > ε: *siÆil* “küçük kız kardeş” (*siÆil+isi* 25/19), *köÆil* “gönül” (*köÆil+üm* 94/3), *bir birleri* (12/5) (< *bir biri+leri*), *yétmiş* (90/20) (< ET. *-miş*, EDPT xlii);

/u/ > ε: *úaysı* (41/16) (< ET. *ka:ñu:*, EDPT 632b), *úayda* (4/19) (< *úayuda*), *úaydın* (10/9) (< *úayudın*), *oġul* (*oġl+um* 14/3), *orun* (*orn+ıdan* 19/4), *oynat-* (86/16) (< *oyun+a-t-*), *uyúu* (29/21) (< ET. *uĠı-úu*, ESTYa I: 579-580), *toġrı* (58/5) (< ET. *toġuru*, EDPT 473a);

/ü/ > ε: *köks+iden* (4/14) (< ET. *köğüz*, EDPT 714a).

Son seste: *yür-* (31/13) (< ET. *yorı:-*, EDPT 957a).

2.2.1.6. Ünlü Kaynaşması

Birleşik kelime kuruluşlarında yanyana gelen iki ünlünün kaynaşarak tek ünlü hâline gelmesidir (Korkmaz, 1992, s. 160). Bu kuralla ilgili araştırma metnimizde geçen örnekler: *neçük* (43/1) (< ET. ne+çe ök, (İlgın, 2020, s. 94), *andau* (4/7) (< ET. anta ok (Röhrborn, 1977, s. 156), *nimerse* (3/21) (< neme erse), *netey* (16/13) (< ne etey), *bul* (18/5) (< bu ol), *tebretelmediler* (26/20) (< tebrete almadılar), *tutalmadı* (61/14) (<tuta almadı), *uralmaymen* (25/5) (< ura almaymen).

2.2.2. Ünsüzler

CengnÂme-i Züfünûn 'da /b, c, ç, d, f, g, ğ, h, ħ, k, ú, l, m, n, Æ, p, r, s, ş, t, v, y, z/ ünsüzleri bulunur. Ötüm durumuna göre / b, c, d, g, ğ, l, m, n, Æ, r, v, y, z/ ünsüzleri ötümlü ünsüzlerdir. /ç, f, h, ħ, k, ú, p, s, ş, t/ ünsüzleri ise ötümsüz ünsüzlerdir. Boğumlanma yerlerine göre /b, p, m/ dudak, /f, v/ diş-dudak, /d, t, z, s, n, l, r/ diş, /c, ç, ş/ diş-damak, /g, k, y/ ön damak, /ğ, ħ, ú, Æ/ art damak, /h/ gırtlak ünsüzleridir. Temas derecesine göre /b, p, d, t, c, ç, g, k, ú/ süreksiz, /v, f, s, z, ş, y, ğ, ħ, h, m, n, Æ, l, r, y/ sürekli ünsüzlerdir. bunlardan /m, n, Æ/ burun, /l/ yan, /r/ titrek ünsüzleridir.

Dudak Ünsüzleri

/b/ Ünsüzü

Ön seste: *birev* (54/21), *baş* (39/1), *boyun* (4/17), *birle* (2/1), *burç* (5/18);

İç seste: *yalbar-* (45/8), *yiber-* (88/7), *cabduú* (48/4), *tüben* (68/13), *baba* (74/11);

Son seste: *zarb* (8/14), *Rab* (12/13), *ùaleb* (13/1), *mağrib* (16/4), *cevÂb* (42/9).

/m/ Ünsüzü

Ön seste: *muÆluğ* (32/7), *mindür-* (51/2), *miÆ* (24/1), *men* (31/11), *mundağ* (31/16);

İç seste: *tamur* (83/7), *yigirme* (54/8), *nime* (7/16), *yètmış* (90/20), *èmdi* (27/21), *úumırla-* (18/1);

Son seste: *kim* (24/18), *úum* (29/7), *yarım* (61/4), *ħarÂm* (4/7), *muókem* (92/14).

/p/ Ünsüzü

Ön seste: *pişúan* 45/4), *pişek* (31/1), *pêş* (19/10);

İç seste: *yapuş-* (29/6), *tapşur-* (11/13), *siper* (87/16);

Son seste: *köp* (6/18), *öp-* (7/17), *tap-* (36/6), *úop-* (71/9), *sèp-* (7/6), *yap-* (28/16).

Diş-Dudak Ünsüzleri

/v/ Ünsüzü

Ön seste: *vilÀyet* (19/21), *vaút* (27/3), *vezir* (29/14), *vefÀ* (43/7);

İç seste: *avuç* (53/18), *savut-* (29/20), *úuvla-* (92/9), *cevÀb* (42/9);

Son seste: *suv* (7/6), *sev-er* (83/15), *úuv-*(30/8), *cılav* (64/18), *birev* (54/21).

/f/ Ünsüzü

Ön seste: *fışken* (17/14), *fıkr* (7/14), *ferzend* (8/20), *fahta* (10/8);

İç seste: *tofraú* (37/2), *yafrag* (66/5), *cüftek* (30/11), *Öüfunün* (10/1), *Hanefiyye* (10/20);

Son seste: *if* (10/8), *elif* (40/5), *ÚÀf* (47/21), *inãÀf* (57/7), *ùaraf* (58/14).

Diş Ünsüzleri

/d/ Ünsüzü

Ön seste: *dè-* (3/20), *dahtı* (36/19), *dağı* (45/14), *deşt* (4/4), *devlet* (15/17);

İç seste: *cabduú* (48/4), *èmdi* (37/18), *yoldaş* (16/10), *orda* (78/1), *kündüz* (78/1), *çıda-* (81/3);

Son seste: *ald* (75/6), *Muóammed* (45/2), *ümid* (62/21), *mescid* (77/14), *pend* (86/21).

/l/ Ünsüzü

Ön seste: *LÀzımlú* (82/16), *leb* (30/8), *libÀs* (9/21), *leşker* (30/21), *lerze* (43/20);

İç seste: *yalbar-* (45/8), *yoldaş* (16/10), *eyle-* (79/17), *bile-* (3/19), *bulğa-* (4/13), *bilen* (16/4), *bulut* (67/1);

Son seste: *úol* (10/12), *yıl* (78/19), *úızıl* (72/20), *bol-* (13/21), *oğul* (23/11), *köÆil* (41/19), *siÆil* (25/19), *til* (8/9), *kèl-* (24/16).

/n/ Ünsüzü

Ön seste: *ne* (39/5), *neri* (35/11), *neyze* (26/6), *nimerse* (41/7), *neçük* (43/1), *nêçe* (49/6);

İç seste: *sana-* (2/13), *tanu-* (72/7), *ini* (85/1), *yana* (86/19), *cöne-* (93/9), *úaranġu* (95/12);

Son seste: *on* (49/9), *yan* (51/10), *sèn* (51/15), *uzun* (6/3), *üçün* (95/15), *burun* (10/10), *ton* (6/7), *kün* (2/8), *sun-* (25/16).

/r/ Ünsüzü

Ön seste: *resmimizde* (50/18), *Resûlu'l-Lâh* (64/12), *rÂst* (66/17), *raómet* (71/6);

İç seste: *tört* (3/9), *ara* (55/11), *toġrı* (58/5), *titre-* (30/21), *kökrek* (25/2), *tèrek* (66/5);

Son seste: *şuÆúar* (29/13), *ber-* (58/4), *bar* (95/5), *kör* (95/13), *bir* (31/1), *ör* (16/11), *tamur* (82/13), *yamġur* (67/1).

/s/ Ünsüzü

Ön seste: *sekkiz* (57/2), *siÆil* (25/19), *sen* (14/18), *söz* (14/20), *solġan* (42/17), *söÆek* (30/10), *seksen* (54/7), *sal-* (48/12), *sür-* (67/19);

İç seste: *post* (59/3), *ast* (81/4), *üst* (3/1), *seksen* (54/7), *asra-* (74/9);

Son seste: *köks* (4/14), *bas-* (15/11), *as-* (57/3), *kès-* (25/10), *tos-* (89/3).

/t/ Ünsüzü

Ön seste: *tüş-* (8/10), *türlük* (9/9), *taÆela* (9/15), *tiriklik* (36/17), *til* (41/2), *tur-* (41/11), *úar* (41/15), *tört* (45/20), *tèrek* (66/5);

İç seste: *ata* (87/14), *yètmiş* (90/20), *şatıraġ* (51/10), *tütün* (50/21), *ġatun* (71/7), *altı* (43/19), *oltur-* (5/21);

Son seste: *ast* (81/4), *tört* (45/20), *úat* (47/20), *post* (59/3), *yigit* (80/13), *at* (84/5), *uyat-* (87/5).

/z/ Ünsüzü

Ön seste: *zorla-* (12/9), *Zeyd* (49/4), *zamĀn* (71/10), *zencir* (91/12), *žarar* (80/4);

İç seste: *üze* (53/19), *uzat-* (63/21), *uzun* (6/3), *úzıl* (72/20), *úazan* (17/16);

Son seste: *söz* (5/18), *kündüz* (16/11), *úuz* (20/9), *yalğuz* (22/18), *az* (37/20), *ağız* (13/5), *sekkiz* (57/2), *buz-* (77/14), *soz-* (15/16).

Diş-Damak Unsüzleri

/c/ Ünsüzü

Ön seste: *cöne-* (93/9), *cılav* (15/11), *cabduú* (48/4), *cüfte* (30/11), *ceng* (2/1);

İç seste: *mescid* (77/14), *meclis* (80/5), *Mecnūn* (39/2), *icAzet* (67/11);

Son seste: *MizAc* (55/17), *tAc* (81/12), *bAc* (51/1).

/ç/ Ünsüzü

Ön seste: *çöl* (21/6), *çumçuú* (30/21), *çağ* (32/5), *çöne-* (40/4), *çoÆ* (49/20), *çök-* (60/2), *çöçü-* (63/18), *çek-* (66/7), *çıda-* (81/3), *çirik* (81/17);

İç seste: *üçün* (95/15), *çöçü-* (63/18), *kêçe* (30/2), *kiçik* (87/1), *oçau* (17/15);

Son seste: *úılıç* (86/17), *kêç* (93/11), *üç* (11/20), *avuç* (53/18), *úulaç* (26/7).

/ş/ Ünsüzü

Ön seste: *şol* (9/12), *şundag* (14/6), *şatırağ* (51/10), *şubu* (55/6), *şeker* (47/17), *şehr* (35/19);

İç seste: *tapşur-* (19/14), *êşit-* (19/19), *oşal* (19/20), *úurşa-* (20/06);

Son seste: *yétmiş* (90/20), *uruş* (2/7), *bêş* (3/18), *iş* (4/8), *baş* (13/11), *yoldaş* (16/10), *taş* (23/13).

Ön Damak Unsüzleri

/g/ Ünsüzü

Ön seste: *gezle-* (14/12), *gül* (72/20), *gerd* (2/12), *gürzi* (89/1), *gez* (26/6);

İç seste: *yügürük* (3/1), *yigit* (3/20), *bügiin* (4/18), *êger* (8/18), *ilgeri* (11/17);

Son seste: *ceng* (81/2), *bAng* (3/13), *reg* (8/9), *ferseng* (84/7).

/k/ Ünsüzü

Ön seste: *kêl-* (24/16), *kiy-* (24/18), *kim* (27/6), *köpleş-* (29/10), *köz* (29/21), *köÆil* (93/12), *kökrek* (25/2), *köks* (4/14);

İç seste: *ikkele* (19/5), *kökrek* (25/2), *köks* (4/14), *sekkiz* (57/2);

Son seste: *erkek* (10/6), *kèrek* (17/15), *tèrek* (66/5), *söÆek* (30/10).

/y/ Ünsüzü

Ön seste: *yamğur* (67/1), *yüzlen-* (2/11), *yür-* (3/9), *yer* (3/11), *yıulğan* (4/15), *yıl* (78/19), *yay* (14/12), *yarım* (61/4);

İç seste: *aya* (2/5), *kèyin* (43/12), *ayaú* (44/8), *yayağ* (51/12), *uyúu* (17/16), *ayt-* (41/5), *uyğat-* (20/14);

Son seste: *ay* (54/19), *ey* (44/21), *toy* (94/5), *üy* (10/8), *buğday* (81/2), *úrgıy* (30/21), *úoy* (17/5), *yay* (14/12).

Art Damak Ünsüzleri

/ğ/ Ünsüzü

Ön seste: *ğuçça* (30/11), *ğaşlik* (23/12), *ğazablan-* (73/7), *ğar* (81/8);

İç seste: *buğday* (81/2), *úrgıy* (30/21), *uyğat-* (20/14), *yalğuz* (22/18), *oğul* (23/11), *ağa* (23/19), *oğrı* (24/21);

Son seste: *uluğ* (89/17), *uruğ* (78/13), *úatığ* (91/6), *sağ* (95/6), *yaÆlığ* (12/7), *tofrağ* (50/21), *şatırağ* (51/10), *tuğ* (46/8), *tag* (2/11).

/ú/ Ünsüzü

Ön seste: *úazan* (17/16), *úılmaú* (21/9), *úaş* (18/20), *úay* (19/3), *úol* (19/14), *úança* (11/17), *úurşa-* (20/6);

İç seste: *toúúuz* (85/15), *arúa* (87/8), *uyúu* (17/16), *oúu-* (40/6), *sıçúan* (31/1);

Son seste: *ayaú* (44/8), *yoú* (20/17), *úırú* (26/6), *tofraú* (37/2), *oçaú* (17/15), *yıraú* (16/2).

/h/ Ünsüzü

Ön seste: *hatun* (71/7), *han* (36/17), *hazıne* (38/9), *hurÁc* (94/16);

İç seste: *yahşıraú* (85/6), *dahı* (36/19), *uhla-* (30/1);

Son seste: *Mirrih* (94/1), *talh* (49/7), *şÁh* (63/8), *dūzah* (68/10).

/Æ/ Ünsüzü

İç seste: *TeÆri* (13/9), *yaÆı* (76/6), *köÆil* (41/6), *siÆil* (25/19), *söÆek* (30/10), *şuÆúar* (29/13);

Son seste: *soÆ* (27/15), *taÆ* (30/1), *oÆ* (58/6), *çoÆ* (49/20), *miÆ* (24/1), *tèÆ* (69/7).

Gırtlak Ünsüzü

/h/ Ünsüzü

Ön seste: *harÀm* (4/7), *hÀl* (5/18), *óavÀle* (5/15), *óÀdiâe* (7/15), *hüner* (11/17), *her* (9/19), *hergiz* (16/1), *helÀk* (18/18);

İç seste: *Muóammed* (94/17), *fÀtióa* (94/9), *muókem* (92/14), *şehér* (55/4), *úahr* (59/1), *cehÀn* (56/3), *pehlevÀn* (57/21);

Son seste: *şeró* (82/1), *fetó* (89/20), *pÀdşÀh* (23/20), *çÀh* (31/20), *inşÀ'allah* (40/18), *nÀgÀh* (53/4).

Tez konusu olan *CengnÀme-i Züfünün* adlı eserde tespit edilen ünsüzler özelliklerine göre aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	Süreksiz		Sürekli			
			Sızıcı		Akıcı	
	Ötümlü	Ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz	Burun akıcıları	Ağız akıcıları
Dudak	b	p			m	
Diş-dudak			v	f		
Diş	d	t	z	s	n	l, r
Diş-damak	c	ç		ş		
Ön damak	g	k				y
Art damak	ğ	ú		ò	Æ	
Gırtlak				h		

2.2.2.1. Ünsüz Uyumu

Ötümlü ünsüzlerle biten sözcüklere ötümlü ünsüzlerle başlayan eklerin eklenmesi sırasında ortaya çıkan ünsüz uyumuna örnekler: *algünça* (87/17), *úazgen* (44/7), *tofracğa* (50/21).

Ötümsüz ünsüzlerle biten sözcüklere ötümsüz ünsüzlerle başlayan eklerin eklenmesi sırasında ortaya çıkan ünsüz uyumuna örnekler: *éşikke* (9/12), *uçtı* (4/11), *tüşti* (4/14), *tapken* (8/1), *açúunça* (9/21), *pişúan* (45/4), *yapuşúanı* (38/13).

Metinde bulunan aynı sözcüğün ünsüz uyumunu hem sağlayıp hem de sağlamadığı durumlara örnekler: *atğuça* (72/17) ~ *atúunça* (56/9), *aytkil* (50/2) ~ *aytgıl* (28/18), *aytdı* (49/18) ~ *ayttı* (6/2), *úaçğan* (30/21) ~ *úaçúan* (31/1), *körsetgıl* (11/15) ~ *körsetkil* (50/15), *ötğan* (14/1) ~ *ötken* (15/15), *tagúa* (63/3) ~ *tagğa* (62/11), *tapken* (8/1) ~ *tapğan* (25/18), *tarttı* (30/9) ~ *tartdı* (75/16), *uruşğa* (30/19) ~ *uruşke* (56/11), *kêltür-üÆler* (70/2) ~ *kêldür-diler* (48/4).

Araştırma metnimizde ünsüz uyumu kuralına girmeyen örnekler:

I. Yapım eklerinde:

Sıfat-fiil ekleri -ğan: *úaú-ğan* (25/18), *tuú-ğan* (45/3), *yap-ğan* (28/16);

-ğuçı: *arıt-ğuçı* (81/17).

II. Çekim eklerinde:

İsim çekim eklerinde:

Yönelme durumu eki +ğa: *baş+ğa* (60/3), *ot+ğa* (17/19), *öt+ğa* (81/13), *söÆek+ğaça* (30/10), *süt+ğa* (19/6), *taú+ğa* (63/3), *úlmaú+ğa* (33/13);

Bulunma durumu eki +da, +de: *ãÁóib-cemÁllu+da* (3/5), *maşrıú+da* (16/4);

Ayrılma durumu eki +dın, +din: *yóú+dın* (85/14), *oú+dın* (81/4), *neçük+dın* (5/14), *teşnelik+dın* (67/1), *tiriklik+dın* (37/14);

Eşitlik durumnu eki +dék, +çe: *sarıh+dék* (8/5), *çumçuú+dék* (30/21), *felek+dék* (35/5), *úandağ+çe* (40/8);

İsimlerin geniş zaman çekimi ekleri +dur, +dür: *ohşaş+dur* (68/21), *salú+dur* (82/21), *neçük+dür* (83/2);

Fiil çekim eklerinde:

Geçmiş zaman ekleri *-di, -dur: et-diÆ (7/20), tik-di (91/19), bolup-dur (8/2)*;

Gelecek zaman eki-*gu: çuú-gu-dék (4/1)*;

Emir kipi *-gül: açgül (54/19), tart-gül (18/5), uşat-gül (76/8)*.

2.2.2.2. Ünsüz Değişimleri

2.2.2.2.1. Ötümlüleşme

Ötümsüz ünsüzlerin ses yolunu genişleterek çıkarılan eşleri olan ötümlü ünsüzlere dönüşmeleri, ötümlüleşme olarak bilinir (Karaağaç, 2022, s. 682b). Metnimizde rastlanan örnekler:

/-k-/ > /-g-/

bügün (4/18), tügen- (38/10), éteg+idin (2/11), kökreg+iÆdeki (3/21), yüreg+im (8/1).

/-ú-/ > /-ğ-/

sağın- (66/6) (< ET. sakın-, EDPT 812b), uyğat- (20/14) (<ET. uGı-ú+a-t-), azğına (17/14) (< ET. azkıña, OTG 83), ayağ+ıÆızını (72/3), (< ET. aÇak, EDPT 45a), úulağ+ıda (10/17) (< ET. kulkak, EDPT 621a), úoltuğ+uge (57/2) (< ET. koltuk, EDPT 619a), yağrağ (66/5) (< ET. yapurğa:k, EDPT 879b), toğrağ (50/21) (< ET. topra:k, EDPT 443a);

/-p-/ > /-b-/

tebrenip (25/14);

/-s/ > /-z/

yalğuz (84/4) (< ET. yalñu:s, EDPT 930b);

/t-/ > /d-/

Eski Türkçede sözcük başında /d/ sesi yoktu (Ergin, 2009, s. 91). /t/ sesinin sözcük başında /d/ sesine dönüşmesi ile ilgili metnimizde rastlanan sözcüklere örnekler: *dağı (45/14) (< ET. takı, EDPT 466a), dè- (3/15) (< ET. tΨ-, EDPT 433b)*.

Sözcük ortasında gerçekleşen t > d değişimine örnekler: *èmdi (7/11) (< ET. amtı, EDPT 156b), èndi (10/3) (< èmdi < emdi < amdı: < ET. amtı:, EDPT 156b), mundağ*

(35/1) (< ET. buntağ, EDPT 349b), *öldür-* (93/3) (< öltür-), *sendek* (68/5), *andağ* (80/6) (< ET. antağ, EDPT 349b), *andaú* (4/7) (< ET. anta ok (Röhrborn, 1977, s. 156), *kündüz* (95/13) (< ET. küntüz, EDPT 729b).

2.2.2.2.2. Ötümsüzleşme

Ötümlü ünsüzlerin ses yolunu darlaştırarak çıkarılan eşleri olan ötümsüz ünsüzlere dönüşmeleri, ötümsüzleşme olarak bilinir (Karaağaç, 2022, s. 627). Metnimizde rastlanan örnekler:

/b-/ > /p-/

pêş (19/10) (< beş);

/c-/ > /ç-/

çöne- (40/4) (< cöne).

Bu ses olayına alıntı sözcüklerde de rastlanır: *çabduú* (62/20) (< Moğ. cabduú), *çÀn* (15/1) (< Far. cÀn), *çÀme* (36/2) (< Far. cÀme), *çehÀn* (12/21) (< Far. cehÀn), *çeng* (67/4) (< Far. ceng), *çÁy* (6/1) (< Far. cÁy);

/-d/ > /-t/

medet (79/8) (< Ar. meded), *naút* (39/11) (< Ar. naúd);

/-ğ/ > /-h/

sarıh (8/5) (< ET. sarığ, EDPT 848a);

/-ğ-/ , /-ğ/ > /-ú-/ , /-ú/

sıç-úan+dèk (31/1) (< ET. sıçğa:n, EDPT 796a), *taşúarı* (20/19) (< ET. taşğaru, EDPT 563a), *úsúa* (62/3) (< ET. kısğa, EDPT 667a), *sıçúan* (31/1)) (< ET. sıçğan, EDPT 796a), *tuú-* (45/3) (< ET. tuğ-, EDPT 465a), *mundaú* (5/10) (< ET. buntağ, EDPT 349b);

/-g-/ , /-g/ > /-k-/ , /-k/

èlikle- (87/16) (< ET. Ψligle-, EDPT 144b-145a), *bèk* (94/2) (< ET. be:g, EDPT 322b), *tirik* (38/3) (< ET. tirig, EDPT 543b), *ölük* (4/13) (< ET. ölüg);

/-z/ > /-s/

köks (4/14) (< ET. kögüz, EDPT 714a).

2.2.2.2.3. Süreklileşme

2.2.2.2.3.1. Sızıcılaştırma

/-b/ > /-v/

Muharrem Ergin, bu ses değişmesini sözcük başındaki ve sözcük içindeki değişimler olarak ikiye ayırmıştır. Sözcük başındaki b > v değişimi, Batı Türkçesinin özelliği olduğunu belirttiğinden anlaşılmak üzere (Ergin, 2009, s. 84), Doğu Türkçesine ait olan araştırma metnimizde sözcük içi ve sonunda rastlanan b > v değişimine örnekler: *suv* (7/6) (< ET. sub, ÇEK 41), *sev-er* (83/15) (< ET. seb-, ÇEK 40).

Çağdaş Türkiye Türkçesi ve Özbek Türkçesinde *yalbar-* sözcüğü, b > v değişmesine uğramıştır ancak bu sözcük, araştırma metnimizde Eski Türkçedeki şeklini korumuştur: *yalbar-ı* (45/8).

/b-/ > /f-/

fış- (17/14) (< ET. bış- (p-), EDPT 376b);

/-ç/ > /-ş/

Diş-damak sürtünücüsü ç'nin ön ses durumunda, yine diş-damak sızıcısı ş'ye dönüşmesi, Eski Uygur Türkçesi döneminde düzensiz olarak gerçekleşen bir ses olayıdır (Karaağaç, 2019, s. 181-182). Bu ses olayı için araştırma metnimizde geçen örnekler: *kaş-* “kaçmak” (33/20), *köş-* “göç etmek” (51/7);

/-ğ-/ > /-v-/

avuç (53/18) (< ET. ağut, EDPT 44b);

/-ğ-/ > /-v-/

savut- (29/20) (< ET. soğı:-, EDPT 806a).

/-ú-/ > /-h-/

dahı (36/19) (< ET. takı, EDPT 466a);

/-p-/ > /-f-/

Ön seste: *fahta* (10/8) (< Far. *pahte*).

İç ve son seste görülen p > f değişmesi de, Eski Uygur ve Çağatay Türkçesinde görülen değişmeler arasındadır (Karaağaç, 2019, s. 219). Bununla ilgili metnimizde

rastlanan örnekler: *tofrağ* (50/21), *tofraú* (37/2) (< ET. topra:k, EDPT 443a), *úalfau* (57/1), *if* (10/8) (< ET. yıp, EDPT 870b).

2.2.2.2.3.2. Akıcılařma

/-b/ > /-y/

üy (9/6) (< ET. eb, ÇEK: 40), *süy-* (71/8) (< ET. seb-, ÇEK: 23);

/b-/ > /m-/

Bu deęişiklik, Türkçede kelime başında görölen bir deęişikliktir (Ergin, 2009, s. 90). Bununla ilgili metnimizde görölen ses deęişimlerine örnekler: *men* (31/11), *muni* (76/15), *munça* (5/13), *mundağ* (35/1) (< ET. buntağ, EDPT 349b), *munda* (10/17), *muÆ+luğ* (32/7) (< ET. buñ, EDPT 347a);

/-G-/ > /-y-/

ayağ (3/10) (< ET. aÇak, EDPT 45a), *ayau* (32/4), *ayru* (66/19) (< ET. aÇrı, EDPT 63b), *ayrıl-* (36/14) (< ET. aÇrıl-, EDPT 68b), *úaygu* (31/18) (< ET. kaÇğu, EDPT 598b), *úayrıl-* (92/20) (< ET. kaÇrıl-, EDPT 605b), *úayt* (75/9) (< ET. kaÇıt-, EDPT 597a), *uyúu* (29/21) (< ET. uÇı-úu, ESTYa I: 579-580), *yayağ* (51/12) (< ET. yaÇağ, EDPT 887a), *kéyin* (84/15) (< ET. kèÇin, EDPT 704b).

/-p-/ > /-m-/

çumçuú (30/21) (< ET. çıpçuk, VEWT: 109a).

/s-/ > /y-/

yeş- (63/12) (< ET. seş-, EDPT 857a).

2.2.2.2.4. Süreksizleşme

/-Æ-/ > /-ğ-/

yalğuz (84/4) (< ET. yalğu:s, EDPT 930b);

/y-/ > /c-/

cöne- (93/9).

2.2.2.2.5. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Deęişmeler

/s-/ > /ř-/ . řu örnekte diř ünsüzü /s/ diř-damak ünsüzü /ř/'ye deęişmiştir:

şuÆúar+dék (29/13) (< ET. sıñkur, EDPT 838a).

/-m-/ > /-n-/. Şu örnekte dudak ünsüzü /m/ dış ünsüzü /n/'ye değişmiştir:

èndi (10/3) (< èmdi < emdi < amdı: < ET. amtı:, EDPT 156b);

/-Æ-/ > /-n-/. Şu örneklerde art damak ünsüzü /Æ/ dış ünsüzü /n/'ye değişmiştir:

azğına (17/14) (< ET. azkıña, OTG: 83), *úanı* (7/8) (< ET. ka:ñu:, EDPT 632b),
úarangu (95/12) (< ET. karanğu:, EDPT 662b);

/-Æ-/ > /-y-/ > /-y-/. Şu örneklerde art damak ünsüzü /Æ/ ön damak ünsüzü /y/'ye değişmiştir:

úaysı (41/16) (< úayu+sı < ET. ka:ñu:, EDPT 632b), *küy-er* (3/11) (< ET. küñ-, EDPT 726b).

2.2.2.2.6. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

/-Ğ-/ > /-y-/ > /-g-/. Şu örneklerde dış ünsüzü /Ğ/ ön damak ünsüzü /g/'ye değişmiştir:

èger (40/6) (< ET. eĞer, EDPT 63b), *kigiz* (57/1) (< ET. kiĞiz, EDPT 707a).

/-t/ > /-ç/. Şu örnekte dış ünsüzü /t/ dış- damak ünsüzü /ç/'ye değişmiştir:

avuç (53/18) (< ET. aÇut, EDPT 44b).

2.2.2.3. Ünsüz Benzeşmesi

İç seste yanyana iki ünsüz bulunan yerlerde veya söyleniş bakımından aynı durumda bulunan komşu kelimelerin son ve ön sesleri arasında, bazen iki ünsüzden birinin kendisine yakın boğumlanma niteliği taşıyan öteki tarafından büsbütün veya kısmen benzeştirilmesi olayına denilir (Korkmaz, 1992, s. 162). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

m-k-g- > -m-Æ-g > -m-Æ-

Bir sözcükte ekin ön ünsüzü düşmüş ve ilerleyici benzeşme olayı gerçekleşmiştir:

müÆen (38/1) (*müÆ+gen* < *müÆey+gen* < *mük+ey-gen*; karş.: Özb. *mükkÊy- ~ münkÊy-* (O'TIL-II, 477, 479).

-ş-kl-k > -şl-k > -şt-k

Bir örnekte benzer hecelerden biri düşmüş ve gerileyici uzak benzeşme olayı gerçekleşmiştir: *töştük* (15/10) (*töş-lük* < *töş-ük+lük*; *karş.:* *YUyg. töşüklük* “delik açılan, delik koyulan” (UTİL-I: 361).

2.2.2.4. Ünsüz Düşmesi

Ünlü düşmesi, sözcüğü oluşturan ünlülerden birinin kaybolmasıdır (Akar, 2021, s. 228). Bu ses olayı ile ilgili araştırma metnimizde bulunan örnekler:

/b/ düşmesi

ol- (7/21) (< *bol-*);

/g/ düşmesi

kerek (71/21) (< ET. *kergek*, EDPT 742a);

/ğ/ düşmesi

úazan (17/16) (< ET. *kazğan*, EDPT 682a), *úazuú* (25/18) (< ET. *kazğuk*, EDPT 682a).

/ú/ düşmesi

úulağ (10/17) (< ET. *kulkak*, EDPT 621a);

/l/ düşmesi

atmış (90/11) (< ET. *-mış*, EDPT xlii), *otur-* (85/11) (< *oltur-*);

/r/ düşmesi

töt (88/15) (< *tööt* < *tört*), *bile* (83/20) (< ET. *birle:*, EDPT 364b), *bilen* (45/3) (< ET. *birle:*, EDPT 364b);

/t/ düşmesi

rÀsla-gil (21/4) (< Far. *rÀst*+*T.+la-*);

/y/ düşmesi

if (10/8) (< ET. *yıp*, EDPT 870b).

2.2.2.5. Ünsüz Türemesi

Kelime ön, iç ve son seslerinde kelimenin aslında olmayan bir ünsüzün türemesi olayı (Korkmaz, 1992, s. 163).

/y/ türemesi

Ön seste şu örneklerine rastlanmıştır: yığla- (48/18) (< ET. ığla-, EDPT 85b); yılan (56/8) (< ılan); yıraú (81/20) (< ıraú, EDPT 214a).

Sandide /y/ türemesi

Metnimizde sandide /y/ türemesi tek örnekte görülür:

yubar- (52/8) ~ yiber- (88/7) (< ET. ança yıd-m(i)ş “şöyle (haber) göndermiş” < *ança id-) (Tekin 2003:78).

2.2.2.6. Ünsüz İkizleşmesi

İç seste iki ünlü arasında bulunan ve vurguyu üzerinde bulunduran ikinci hece başındaki ünsüzler, açık ve zayıf boğumlanmalı ilk hece ünlülerinin etkisi ile tekrarlar (Korkmaz, 1992, s. 163). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *ikkinçi* (25/8) (< ET. ikinç, EDPT 110a), *yëttinçi* (30/12) (< ET. yëtinç, EDPT 892a), *sekkiz* (57/2) (< ET. sekiz, EDPT 823b), *ottuz* (62/13) (< ET. otuz, EDPT 74a).

2.2.2.7. Ünsüz Tekleşmesi

-ng- > -ŋ-

maŋa (4/8) (< men+ge), *saŋa* (10/7) (< sen+ge), *muŋa* (93/8) (< mu+n+ge), *aŋa* (< a+n+ge (81/3)).

2.2.2.8. Hece Kaynaşması

Bir kelimedede yanyana bulunan iki veya daha çok hecedeki seslerin yahut da yanyana bulunan iki kelimededen birincinin son sesi ile ikincinin önsesinin birleşip kaynaşması ve dolayısıyla hece sayısının azalması olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 79). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler:

seksen (54/7) (< ET. sëgiz on, EDPT 823a), *toúsan* (76/15) (< ET. tokkuz on, EDPT 473b), *yaфраğ* (66/5) (< ET. yapurğa:k, EDPT 879b), *bop* (91/17) (<bolup), *ikke*

(67/17) (<ET. *Ψkkegü:, EDPT 105b), *ikkevlen* (20/17) (< Ψkkegü+len-), *üçevlen* (84/12) (< üç+egü+len-), *neçük* (43/1) (< ET. ne+çe ök, (İlgın, 2020, s. 94);

+*dur*, +*dür* (< *turur*): *şol+dur* (10/9), *uşbu+dur* (24/19), *kün+dür* (35/13), *yoú+dur* (10/5).

2.2.2.9. Ünsüz Yer Değiştirmesi

örget- (24/18) (< ET. ögret-, EDPT 114a), *yamğur* (67/1) (< ET. yağmur, EDPT 903b), *şubu+dur* (61/17) (< uşbu+dur).

2.3. Şekil Bilgisi Özellikleri

2.3.1. Sözcük Yapımı

2.3.1.1. Ekleme Yöntemiyle Sözcük Yapımı

2.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+*lğ*: İsimden isim yapar: *mūèmin+lğ+da* (76/7).

+*lğ*, +*lğ*: Şu örneklerde İsimden sıfat yapmıştır: *at+lğ* “adındaki” (60/15), *muÆ+lğ* (32/7), *ot+lğ* (17/18).

+*luú*, +*lik*, +*luú*: İsimden isim yapar: *sağ+luú* (16/15), *yağşı+luú* (75/3), *bed-nAm+luú* (75/4), *mihribAn+luú* (45/11), *bék+lik+ni* (36/17), *tirik+lik* (36/17), *teng+lik* (82/19), *úarangú+luú* (29/12), *yarug+luú* (16/18).

+*luú*, +*lik*, +*lük*: Şu örneklerde isimden sıfat yapmıştır: *ay+luú* (55/11), *bağ+luú* (16/13), *yıl+luú* (55/13), *kün+lik* (23/17), *köÆil+lik* (21/7), *tür+lük* (9/9).

+*çı*, +*çi*: Bu ek, isim kök ve gövdelerine getirilerek yeni isimler yapar. Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler: *yalğan+çı* (5/18), *kernAy+çı* (56/12), *kême+çi+lerni* (62/19), *él+çi* (67/5).

+*sız*, +*siz*, +*suz*: Addan “yokluk, eksiklik” bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türetir, çok işlektir (Korkmaz, 2009, s. 64). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler: *san+sız* (34/7), *sen+siz* (94/4), *tuyuu+suz* (31/7).

+*gi*, +*gi*, +*ki*: Aitlik ve bağlılık ifade eder (Ergin, 1999, s. 184). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler: *úadim+gi+dék* (65/11), *úadim+gi* (20/13), *keçe+ki* (9/13). Çekim eklerinden sonra gelmek, iyelik eki gibi yardımcı ses almak,

aitlik gibi bir çeşit iyelik fonksiyonu taşımak bakımlarından isim işletme ekleri arasına katmaktadır (Ergin, 2009, s. 226). Araştırma metnimizde rastlanan örnekler: *bizler+ni+ki* (18/5), *sen+de+ki* (19/2), *meydân+da+ki* (6/12), *yan+ım+da+ki* (16/10), *kökreg+i/ē+de+ki* (3/21), *ara+sı+da+ki* (43/20), *üze+si+de+ki* (18/3).

+daş: Addan “ortaklık, beraberlik” bildiren ad ve sıfatlar türetir (Korkmaz, 2009, s. 46). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnek: *yol+daş* (73/2).

+ev: Topluluk sayı sıfatlarını oluşturur: *bir+ev+ge* (54/21), *ikkev* (67/17) (<ET. *Ψkkegü:, EDPT 105b).

+evlen, +eylen: Topluluk sayı sıfatları oluşturur: *ikk(i)+evlen* (20/17) (<ET. Ψkkegü+len-), *ikk(i)+eylen* (32/14), *üç+evlen* (84/12) (<ET. üç+egü+len-).

+er: Üleştirme sayı sıfatları yapar: *bir+er* (3/21).

+din: Zarf yapar: *bir+din* (22/18).

+raú: Sıfatlara karşılaştırma anlamı katar: *yağış+raú* (59/16), *yaúın+raú* (83/3), *bat+raú* (84/19), *erte+raú* (4/2).

+ge, +úa: Yönelme durumu eki, eklendiği sözcükle kalıplaşmış kaynaşmıştır: *bir+ge* (47/4), *öz+ge* (15/13), *baş+úa* (35/13).

+an: Bu ek Marcel Erdal tarafından Eski Türkçede bağlılık, güçlendirme ve çokluk görevindeki ek olarak tanımlanır (Erdal, 1991, s. 91). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnek: *oğl+an* (2/10).

+düz: İşlevi kesin olarak bilinmeyen ölü bir ektir. Eski Türkçede de işlek değildir (Korkmaz, 2009, s. 47): *kün+düz* (7/19).

+geri, +úarı, +keri: Kalıplaşmış birkaç yer ve zaman zarfı oluşturmuştur (Korkmaz, 2009, s. 160). Örneğin: *il+geri* (11/17), *taş+úarı+ğa* (33/3), *iç+keri* (42/4).

+(I/U)nçi: Sıra sayı sıfatlarını oluşturur: *ikki+nçi* (25/8), *yètti+nçi+ge* (30/12), *üç+ünçi* (78/18), *tört+ünçi* (7/13).

+le: *ikki+le+si* (19/5) (<ET. *Ψkki:le:-, EDPT 108a).

+lep (<+le-p): Üleştirme sayı sıfatları yapar: *bir+lep* (34/4), *ikki+lep* (34/4).

+ley (<+le+y): İsimden benzetme zarfı yapar: *tirik+ley* (93/6).

+leyin (<+le+y+in): İsimden benzetme zarfı yapar: *sémiz+leyin* (38/14).

+lũki (<+lũk+i): Bir örnekte zaman zarfını pekiştirmiştir: *kũndũz+lũki* (72/20) (Çelikbay, 2021).

+ra, +re, +ri: Kalıplaşmış birkaç yer ve zaman zarfı oluşturmıştır (Korkmaz, 2009, s. 160). Örneğin: *soÆ+ra* (8/15), *iç+re* (16/7), *üz+re* (13/11) (< ET. üzre, EDPT 289b), *beri* (66/21) (< ET. (*ber+rũ>) berũ, EDPT 355b).

+e: Eski verme-bulunma durumu ekidir (Tekin, 2003, s. 80). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler: *kêç+e* “akşamleyin” (7/19) (< OTG: 80), *üz+e+si+de* (17/21) (< OTG: 80).

2.3.1.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+la-, +le-: *aÆ+la-dı* (11/10), *bağış+la-dım* (73/9), *bağ+la-p* (21/19), *baş+la-dı* (60/21), *çağ+la-p* (51/9), *oy+la-sam* (32/4), *sorağ+la-rmen* (40/13), *aruğ+la-dı* (8/6), *yara+la-p* (32/6), *yol+la-p* (42/3), *yoú+la-p* (66/19), *yaş+la-dı* (9/16), *êger+le-p* (9/9), *êlik+le-p* (87/16), *gez+le-p* (14/12), *iz+le-rmen* (83/10), *söy+le-p* (31/15), *söz+le-gil* (5/5), *tiş+le-di* (52/13), *neyze+le-şip* (12/3).

+lan-, +len- (<+la-n-, +le-n-): *aũ+lan-dılar* (24/9), *yüz-len-di* (37/11), *ğaaab+lan-dı* (73/7).

+leş- (<+le-ş-): *birge+leş-ip* (15/3), *köp+leş-ip* (29/10), *neyze+leş-ip* (12/3).

+a-, +e-: İsim ve sıfatlara eklenip yapma ve olma ifade eder: *boş+a-t+ıp* (15/1), *úan+a-may* (79/16), *san+a-dılar* (2/13), *uçra-* (30/18) (< ET. uçur+a-), *tüz+e-t-* (72/4), *cön+e-* (93/9), *til+e-di* (34/21).

+ar-: Bazı sıfatlara ve renk adlarına gelerek “olma” bildiren geçişsiz fiiller kurar (Korkmaz, 2009, s. 113). Çalışma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnek: *sar(ı)ğ+ar-dı* (8/5).

+i-: *berk+i-t-edür* (69/5).

+uú-: *yol+uú-magey* (23/21).

+şa-: *úur+şa-p* (20/6).

2.3.1.1.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-ğ, -k, -ú: Fiilden isim yapar: *ba-ğ+la-* (21/19) (< ET. ba:ğ, EDPT 310b), *til+e-k* (16/14), *kerek* (71/21) (< ET. kerge:-, EDPT 743b).

-ğ, -ıg, -ú, -uú, -uú, -ik, -ük: Şu örneklerde fiilden sıfat yapar: *aru-ğ+ladı* (8/6), *úat-ıg* (3/13), *yıra-ú* (16/2), *art-uú* (71/7), *sal-uú+dur* (82/21), *aç-uú* (26/18), *buz-uú* (43/8), *tir-ik* (38/3) (< ET. tirig, EDPT 543b), *öl-ük+ni* (4/13), *yügür-ük* (3/1).

-ğan, -úan: *úorğan+ge* (53/3) (< ET. úor(ı)-ğan OTG: 90), *sıç-úan+dék* (31/1) (< ET. sıçğa:n, EDPT 796a).

-ek: *böl-ek* (30/5).

-ğuçı: *öl-ğuçı+large* (21/1), *yóuat-ğuçı+men* (68/15).

-ı: *yahşı* (47/7) (< ET. (yak-ış-ı >) yaxşı, EDPT 908a).

-úu: *uyúu* (29/21) (< ET. uÇı-úu, ESTYa I: 579-580).

-ma: *úuy-ma+sı+ğa* (54/8).

-mış: *úul-mış+larımğa* (16/8).

-mur: *yam-ğur* (67/1) (< ET. yağmur, EDPT 903b).

-ş, -uş, -üş: *oğşa-ş* (3/21), *oltur-uş* (62/13), *tur-uş* (29/11), *yür-üş* (54/2), *körün-üş* (46/13).

-u: *ayr-u* (66/19).

-unç: *úorú-unç* (30/10).

-ım, -üm: *yar-ım* (61/4), *öl-üm+ge* (30/14).

-n, -ün: *kişe-n* (54/4) (< ET. kişen, EDPT 754a), *sa-n+sız* (34/7) (< ET. sa:n, EDPT 831a), *tüt-ün+ler* (50/21).

2.3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

-l-, -ıl-, -il-, -ul-: Dönüslü çatı ekleridir. Araştırma metnimizde geçen örnekler: *ora-l-dı* (58/1), *úada-l-sa* (39/8), *aç-ıl-dı* (73/2), *ayr-ıl-dım* (36/14), *úayr-ıl-ıp* (92/20), *tök-ıl-di* (58/3), *úoş-ul-dı* (92/15).

-n-, -ün-: Dönüslü çatı ekidir. Metnimizde geçen örnekler: *sı-n-dı* (50/20) (< ET. sin- < sı:-, EDPT 833b), *tüge-n-sün* (38/10), *izle-n-ıp* (36/14), *örte-n-ıp* (66/2), *süye-n-ıp* (12/16), *tebre-n-ıp* (25/14), *kör-ün-edür* (55/21), *böl-ün-ür* (93/5).

-il-: Edilgen çatı ekidir. Araştırma metnimizde geçen örnek: *bit-il-ür* (45/9).

-ş-, -ış-: İşteş çatı ekleridir. Metnimizde geçen örnrkler: *neyzele-ş-ip* (12/3), *al-ış-tı* (12/5), *sal-ış-tı* (12/5), *úul-ış-ıp* (19/21).

-dur-, -dür-, -tur-, -tür-: Ettirgen çatı eki: *al-dur-dım* (70/14), *yol başlan-dur-up* (56/6), *úul-dur-gil* (19/16), *kél-dür-diler* (48/4), *kiy-dür-di* (78/2), *aylan-tur-up* (4/10), *úau-tur-gıl* (49/2), *kél-tür-di* (11/10), *öl-tür-üp* (15/4).

-ar-: Ettirgen çatı eki: *çıú-ar-urmen* (87/15), *úayt-ar-ıp* (61/9).

-ur-, -ür-: Ettirgen çatı eki: *yaş-ur-dı* (18/21), *úaç-ur-dılar* (93/10), *iç-ür-üp* (18/18), *tég-ür-mey* (13/12).

-guz-, -güz-, -úuz-, -küz-: Ettirgen çatı eki: *oltur-guz-dı* (72/2), *kir-güz-di* (69/10), *kiy-güz-diler* (77/13), *kör-güz-gil* (59/20), *yat-úuz-up* (33/11), *yet-küz-sün* (82/13).

-t-, -it-, -ut-: Ettirgen çatı eki: *boşa-t-ıp* (15/1), *oyna-t-ıp* (31/14), *savu-t-up* (29/20), *sekre-t-ıp* (4/10), *yúú-it-tı* (7/3), *úorú-ut-gıl* (62/17).

-ker-: Ettirgen çatı eki: *bit-ker-seÆ* (17/12).

-kür-, -gur-: Ettirgen çatı eki: *öt-kür-üp* (88/6), *yet-kür-seÆ* (31/21), *tur-gur-updur* (58/19).

-üz-: Ettirgen çatı eki: *tég-üz-se* (70/9).

-ala-: Tekrar fiili yapar: *yum-ala-n-ıp* (92/6).

-la-: Tekrar fiili yapar: *úuv-la-p* (92/9).

-ma-, -me-: Olumsuz fiil yapar: *arúamdan úal-ma-* (60/5), *ÁşnÁ úul-ma-* (16/2), *kör-me-* (16/1), *kél-me-* (47/6).

2.3.1.2. Öbek Yöntemiyle Sözcük Yapımı

Birleştirme yoluyla kurulan kelimeye birleşik kelime denir. Birleşik kelime, yeni bir kavramı veya yeni bir nesneyi karşılamak üzere iki ya da daha çok kelimenin belirli şekil bilgisi kurallarına uyularak yeni bir anlam birliği oluşturacak biçimde bir araya getirilmesidir. (Korkmaz, 2009, s. 137). Metnimizde geçen örnekler:

2.3.1.2.1. Birleşik İsimler

köz yaşı (43/5), *úarın ağığı* (95/5), *yasavul başı* (90/13), *falaúmĀn taşı* (92/5), *köz dĀrūsıdın* (95/4), *taĒ namĀzın* (30/6), *çehĀr bĀğda* (10/1), *kimerse* (3/4).

2.3.1.2.2. Birleşik Sıfatlar

bir nêçe (sözüm) (5/4), *on sekkiz* (batman) (57/2), *ikki miĒ* (leşker) (71/11), *üç miĒ* (kişi) (20/3), *toúúuz miĒ* (filiĒğa) (57/6), *on miĒ* (leşker) (20/12).

2.3.1.2.3. Birleşik Zarflar

bügün (5/10), *yaĒı başdın* (76/6), *tün kün* (65/20), *şubu* (55/6), *her künı* (71/11), *her künde* (71/17), *künlerde bir kün* (2/8), *küne kün* (70/2), *köz yumup açúunça* (83/7), *bir bir* (90/18), *bir yolu* (29/11), *özi özidin* (15/14), *bir az* (2/2), *her úança* (73/8), *úayan* (82/17), *nime üçün* (19/1), *bir dem* (88/5).

2.3.1.2.4. Birleşik Zamirler

bir biriğa (88/4), *birer nimerse* (3/21), *nimerseler* (66/15), *hiç kimni* (55/7), *hiç kimerse* (6/3), *hiç úaysılarığa* (12/4), *hiç nimerse* (41/7), *her ne* (55/6), *her kişi* (66/7), *her kim* (70/8), *her biri* (69/13), *her biriğa* (94/3), *her ikkilesi* (19/5), *úayan* (82/17).

2.3.1.2.5. Birleşik Edatlar

andağ bolsa (28/18), *ve ne* (12/4), *ve ger ne* (89/5), *ve yĀ* (84/9), *ve gĀh* (58/6), *ve li* (16/9), *vĀy derià* (50/21), *dĀd feryĀd* (89/9), *ey ata* (37/12), *ey yigit* (4/1), *ey ana* (9/3), *ey oğlum* (9/4), *ey hatun* (10/2), *ey ikki cehĀnnı bahĀsı* ve *ey ikki közümni úarası* (8/16), *yĀ pĀdşĀh-ı èĀlem* (5/3), *yĀ Rab* (12/13).

2.3.1.2.6. Birleşik Fiiller

Birleşik fiiller, bir ad ile bir yardımcı fiilin, iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden çok kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir (Korkmaz, 2009, s. 150). Metinde bulunan birleşik fiiller dört türdür:

2.3.1.2.6.1. İsim ve Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller

isim + úl-: söz úlmadılar (8/3), uruş úlay (28/9), turuş úldılar (29/11), ér úlu/Elar (41/11), rivÁyet úlurlar (2/8), ùÁuat úlalmay (19/11), galebe úldı (17/16), úaãd úldı (33/18), úabûl úldı (23/6);

isim + et-: youú ettim (42/13), tèÆ etmek (69/7), istirÁhat ettiler (35/15), úabûl etti (82/11);

isim + bol-: yol bolsun (83/5), kör boldı (89/11), úara boldı (53/19), sađ bolsa (95/6), yahşı bolıp ketedür (73/17), köÆli bolsa (63/6), yeksÁn boldı (25/17);

isim + eyle-: şikÁr eylep (4/5), rađm eylep (5/19), ÁsÁn eylegil (45/13), maèlûm eyleÆ (49/2), iltimÁs eylep (86/4);

2.3.1.2.6.2. Fiil Birleşmeleri

2.3.1.2.6.2.1. Asıl Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri

Metnimizde rastlanan *-ti bol-ğay* yapısını Eckmann, “Belirsizlik ifade etmek için, bazen, geçmiş zaman çekiminden sonra *bolğay* “olacak” getirilir.” şeklinde açıklar (Eckmann, 2021, s. 118).

-ti bol-ğay, -dı bol-ğay: alıp kêt-ti bolğay (7/9), ÖüfünûnnıÆ şehriğa kêt-ti bolğay (9/14), çerÁđı öç-ti bolğay (37/9), gūyÀ ÁsmÁn yerga yuúl-dı bolğay (89/16).

2.3.1.2.6.2.2. İsim-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri

Metnimizde rastlanan ve niyet bildiren *-maú bol-* yapısına şu örneklerde rastlanır:

-maú bol-: bar-maú boldılar (39/20), ħalife úoy-maú boldılar (93/21).

2.3.1.2.6.2.3. İsim-Fiil, +cı Eki ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri

Metnimizde bir örnekte *+cı* eki ile genişletilmiş olarak rastlanan *-maú+cı bol-* yapısı aynı *-maú bol-* yapısı gibi niyet bildirir (ayrıntılı bilgi için bk.: Reşetov, 1966, s. 299).

-maú+cı bol-: yür-maúcı boldılar (78/10).

2.3.1.2.6.2.4. Sıfat-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri

-ğan bol-: beşÁret bol-ğan bol-sa (48/1);

-me-ydügen bol-sa-m: *kör-me-ydügen bol-sa-m* (36/16);

Oluş ve kılışın teşebbüs ve niyet hâlinde olduğunu gösteren (Korkmaz, 2009: 806) *-r bol-*, *-er bol-*, *-ur bol-*, ve *-mas bol-* yapısının metnimizde karşılaşılan örnekleri şunlardır:

-r bol-, -ur bol-: *çöne-r boldı* (40/4), *pinhÂn úl-ur bol-sa-m* (8/9);

-er bol-: *körset-er bol-sa-Æ* (38/2);

-mas bol-, -mes bol-: *bar-mas boldı* (78/8), *kör-mes bol-sa-m* (38/12), *kêç-mes bol-sa-m* (73/8).

2.3.1.2.6.2.5. Sıfat-Fiil , +dêk Eki ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil

Birleşmeleri

Sıfat-fiil + +dêk + bol- yardımcı fiili ile kurulan bu yapılar belirsizlik bildirir. Metnimizde geçen örnekleri şunlardır:

-gendêk bol-: *kir-gendêk boldı* (80/19);

-ğudêk bol-: *çiú-ğudêk boldı* (4/1).

2.3.1.2.6.2.6. Zarf-Fiil ve Yardımcı Fiilden Oluşan Fiil Birleşmeleri

Yeterlik Tasvir Fiilleri

-A + al-: *ayta almay* (43/6), *bol-al-madı* (3/7), *tap-al-madı* (9/13), *ùÁúat úl-al-may* (19/11), *ur-al-maymen* (25/5), *yet-al-maysizler* (65/1), *öt-el-meydür* (24/13), *bil-el-mey* (42/13).

Yararlık Tasvir Fiilleri

1. -(I/U)p + al-: *ÀzÀd úlup aldılar* (84/17), *tutup aldıÆ* (25/20), *suğurup aldı* (10/12), *bağlap aldı* (25/19), *tüşürüp almasek* (30/4), *uşlap alalmassén* (53/14), *üzüp almasun* (13/4).

2. -(I/U)p + bër-: *köterip bérkil* (13/4), *úaytarıp bérdiler* (64/20), *hat úlup bériÆler* (56/10).

Süreklilik Bildiren Tasvir Fiiller

1. -(I/U)p + yat-: *kêlip yatıpdur* (93/15), *uğlap yatıpdur* (63/8), *úurşap yatay* (15/18), *alıp kêlip yatıpdur* (93/15).

2. **-(I/U)p + tur-:** *tikip turgil* (28/8), *tartıp tursa* (71/7), *atıp turupdur* (34/4), *dest-i elif lâ'm úlup turdı* (40/5), *batıp turdı* (93/2), *aù úoyup turupdur* (34/4), *óÀøir bolup turgil* (53/9), *aylanturup turdı* (53/11), *ùayyÀr bolup turdı* (80/18);

3. **-(I/U)p + yür-:** *úaçıp yürgünçe* (87/5), *úarauçılık úlup yürseÆ* (26/3), *şikÀr úlup yürür éken* (70/11), *úoşulup yürürsen* (86/9), *devrÀnlar sürüp yürgen* (87/6).

4. **-(I/U)p + úal-:** *yatıp úaldı* (4/15), *barıp úaldı* (23/17), *ayrılıp úalgunça* (38/4), *sağınıp úalgandursiz* (74/7), *tolup úalsun* (30/16), *cüdÀ bolup úaldı* (30/13), *ölüp úaldı* (5/1).

5. **-(I/U)p + kél-:** *kirip kældiler* (7/17), *yetip keldi* (10/13), *érgeşip kèledür* (76/2), *çúúp kèlse* (80/10).

6. **-(I/U)p + bar-:** *alıp kètip barur* (14/10), *úaçıp ötüp baradur* (53/8), *yoúatıp barurmen* (61/21), *yetip bargünçe* (10/18).

7. **-(I/U)p + otur-:** *çarh égirip olturmaú* (24/20), *eürÀf-ı èÀlemge úarap olturup érdim* (56/3), *ÀmÀde-i çeng bolup olturdılar* (67/4);

-y + otur-: *ÀrÀm almay olturur* (5/21).

8. **-e /-y + bér-:** *kète bér* (14/19), *kèle bérdiler* (93/11), *cöne(y) bérdiler* (93/9).

9. **-(I/U)p + úoy-:** *boşatıp úoyıÆ* (15/1), *yatıúuzup úoydılar* (33/11), *alıp úoydı* (35/18), *yeşip úoyay* (63/12), *úamap úoydılar* (73/11).

Uzaklaşma Bildiren Tasvir Fiili

1. **-(I/U)p + kèt-:** *ölüp kètmeğil* (3/15), *úutulup kètti* (14/14), *öltürüp kètmegey* (15/4), *saçrap kètti* (51/11), *bölünüp kètti* (53/1), *yahşı bolup kètedür* (73/17), *yürüp kètti* (79/4), *ğÀyib bolup kètti* (90/17), *yayılp kètken* (93/16).

2. **-(I/U)p + çúú-:** *alıp çúúp* (75/15), *vidÀèlaşıp çúútlar* (48/21).

Tezlik Bildiren Tasvir Fiilleri

1. **-(I/U)p + taşla-:** *zır zeber úlup taşladılar* (6/16), *alıp taşladılar* (27/1), *kèşip taşladı* (58/8).

2. **-(I/U)p + yubar-:** *úırıp yubardı* (34/8).

Tamamlanmışlık Bildiren Tasvir Fiilleri

1. **-(I/U)p +bol-:** *körüřüp boldılar* (83/19), *kétip bolmas* (60/18), *iôhÂr etip bolmas* (8/11), *ber-Â-ber kélip bolmas* (29/9).

2. **-ip tüř-**: Eylemin ařağıya doęru düřerek tamamlanmasını bildirir (Hojiyev, 1966, s. 169). Arařtırma metnimizde geçen örneđ: *barıp tüřti* (26/6).

2.3.1.2.6.3. Anlamca Kaynařmıř ve Deyimleřmiř Birleřik Fiiller

- ağız aç-: “konuřmaya bařlamak” *taènage ağız açtı* (21/5);
èaúlı lÂl bol-: “řařırmak” *èaúlları lÂl boldı* (21/17);
amÂn tile-: “řefkat göstermesini istemek” *amÂn tilep* (19/11);
ÂrÂm al-: “dinlenmek” *ÂrÂm almay* (5/21);
at úoy-: “saldırmak” *at úoydıÆ* (3/21), *aú úoyuÆlar* (22/18);
atım úuru-: “yemin etmek” *eger úılmasam úız atım úurusun* (51/2);
ayru tüř-: “ayrılmak” *ayru tüřkenięa*(66/19);
bař ur-: “bař eęmek” *bař urdı* (49/12);
bařıęa sal-: “büyük sıkıntı ve acılara maruz bırakmak” *bařımızęa salur* (5/11);
bařıęa yet-: “bařa gelmek” *bařıęa yetken belÂ* (25/3);
bařıdın úorú-: “ölümden korkmak” *bařıÆdın úorúmay* (3/13);
bařını ye-: “zarar vermek, öldürmek” *yersen bařıÆnı* (11/15);
belÂęe úal-: “kötülüęe maruz kalmak” *belÂęe úaldım* (87/8);
bèlni baęla-: “kararlı olmak” *bèlni baęlap* (80/17);
bendęe sal-: “zincirlemek, zincire vurmak” *bendęe salmasam* (14/7), *bend-i zindÂnęe saldı* (73/15);
cÂn lebge kèl-: “ölüyormuř gibi acı çekmek” *cÂnı lebige kèldi* (14/21);
cÂndın öt-: “aęrıtmak veya iřkence etmek” *cÂnıdın ötti* (63/18);
cÂndın toy-: “ölümü kabullenmek” *cÂnıÆdın toyęan* (24/15);
cÂnğa ot yaú-: “can yakmak” *cÂnımğa otlar yaúı* (89/9);
cevÂb bèr-: “yanıtlamak, cevap vermek” *cevÂb bèrdiler* (26/16);
cüfteđ ur-: “kaçmak” *cüfteđ urdı* (30/11);
dÂręe tart-: “asmak” *dÂręe tartıÆlar* (84/5);
derd tart-: “azap çekmek” *öz derdimni tartay* (35/10);
dermÂnde úıl-: “darmadaęın etmek” *dermÂnde úılurmen* (10/11);
devÂ úıl-: “tedavi etmek” *devÂsını úılmas musèn* (73/16);
devrÂn sür-: “hüküm sürmek” *devrÂnlar sürüp yüręen* (87/6);

didÂr kör-: “kavuşma, hasret” *didÂrıÆnı körer kün* (11/11);
 gam ye-: “endişe etmek” *özüÆni gamıÆni yegil* (22/2);
 gayreti kël-: “güçlü bir eylem isteği” *gayretleri kêldi* (3/15);
 gâzabı kël-: “sinirlenmek” *úahrı ve gâzabı kêldi* (3/9);
 haber al-: “haber almak” *haber aldı* (20/4);
 óamle kêltür-: “saldırmak” *óamle kêltürgil* (51/19);
 óayretde úal-: “şaşırmak” *óayretde úaldı* (78/1);
 hūşdın kêt-: “bayılmak” *hūşdın ketti* (76/20);
 hūşğa kël-: “ayılmak” *hūşığa kêlip* (89/16), *hūşlarığa kêldi* (36/3);
 hükmini tut-: “itaat etmek” *hükmlerini tutup* (6/20);
 hünerini körset-: “bir şeyde yeteneğini göstermek” *hünerimni körsetür êrdim*
 (4/8);
 icÂzet al-: “izin almak” *icÂzet alıp* (28/14);
 imÂn kêltür-: “iman etmek” *imÂn kêltürüp* (21/15);
 istiúbÂlığa çıú-: “karşılama, istikbal etmek” *istiúbÂlığa çıúp* (77/4);
 iziğa tüş-: “iz sürmek, takip etmek” *iziğa tüştiler* (84/21);
 úahrı kël-: “sinirlenmek” *úahrı ve gâzabı kêldi* (3/9);
 úol bağla-: “el bağlamak” *úol bağlap turdılar* (6/20);
 úol köter-: “el kaldırmak” *úol kötermaú* (11/17);
 úoldın kël-: “yapabilmek” *úolumdın kêlğan* (61/6);
 úolğa kël-: “ele gelmek, tutulabilmek” *úolğa kêlür* (46/20);
 úolğa tüş-: “yakalanmak” *úolğa tüşti* (81/6);
 úolğa tüşür-: “yakalamak” *úolğa tüşürdi* (81/1);
 úolını tişle-: “parmak ısırma” *úollarını tişlep úaldı* (76/5);
 úoynuğa sal-: “koynuna almak” *úoynuÆğa salurmen* (17/11);
 köÆil úoy-: “gönül vermek” *köÆil úoyup* (41/19);
 köÆeli úal-: “sevmemek” *köÆeli úalur* (93/6);
 köÆeliğa kël-: “alınmak, incinmek” *köÆelümge kêlğan* (4/4), *köÆeliğa kêldi*
 (93/5), *köÆeliğa kêlgey* (31/16);
 köÆelini köter-: “mutlu etmek, moralini yükseltmek” *köÆelini köterip* (27/14);
 közğa il-: “göz ardı etmemek” *köziğa ilmes* (31/12);
 közini yaşla-: “ağlamak” *közlerini yaşladı* (42/8);
 úulaú tut-: “kulak asmak, dinlemek” *úulaú tuttilar* (43/2);
 úulaúığa al-: “dinlemek” *sözini úulaúığa almadı* (80/4);
 küni tol-: “günü dolmak, eceli gelmek” *küni tolğan* (42/17);

lÀf ur-: “laf atmak” *lÀflarnı urarsen* (85/12), *lÀf urar êrdi* (85/15);
 lerzege kël-: “titremek, zangırdamak” *zemin ü zamÂn mekin ü mekÂn lerzege kêldiler* (28/3);
 murÂdını bër-: “murada ermek” *murÂd ve maûâûdlarıÆnı bêrsün* (48/20);
 naèra ur-: “kükremek” *naèra urup* (58/15);
 ortağa sal-: “ortaya koymak” *tüz êşûunı ortağa saldı* (72/3);
 özidin kêt-: “kendinden geçmek, bayılmak” *özleridin kêtip* (73/5);
 öziğa kël-: “kendine gelmek, ayrılmak” *öziğa kêlip* (18/19), *özleriğa kêldi* (7/7);
 revÀ kör-: “reva görmek” *revÀ körme* (16/1);
 ruḥâat bër-: “izin vermek” *ruḥâat bêrdi* (62/5);
 selÂm bër-: “selam vermek” *selÂm bêrdi* (56/16);
 sözge kël-: “söze başlamak” *sözge kêlip* (8/16);
 sözge una-: “uymak, riayet etmek” *sözümgê unamaydur* (71/17);
 ûÀúatı úalma-: “takati kalmamak” *ûÀúatları úalmadı* (22/17);
 taÆ at-: “sabah olmak” *taÆ atúunça* (56/9);
 taèòim becÀ kêltür-: “tazim etmek” *taèòim becÀ kêltürdi* (61/6);
 tenglikğa úal-: “sıkıntıda olmak” *tenglikğa úalıpdur* (82/19);
 tevbe bër-: “tövbe etmek” *tevbe bêrdi* (75/7);
 toy bër-: “düğün yapmak” *toylarını bêrdiler* (74/1);
 uyúuda yat-: “uyumak” *uyúuda yatur êrdi* (35/17);
 uykusu kel-: “uykusu gelmek” *uyúuları kêldi* (35/15);
 ümîd üz-: “umut kesmek” *çÂndan ümîd üzdiler* (62/21);
 vaóşet al-: “korkmak” *vaóşet aldı* (15/14);
 yol başla-: “öncülük etmek” *yol başladı* (60/21);
 yolğa sal-: “yola göndermek” *yolğa salıp* (77/1);
 yolını tut-: “yolunu tutmak” *Medîne-i Münevvere yolını tuttılar* (39/19);
 yüz kêltür-: “bakmak” *yüz kêltürdi* (14/21);
 yüz ögür-: “yüz çevirmek” *yüz ögürürsen* (89/8);
 zor ur-: “çabalamak, gayret etmek” *zor urup* (26/21).

2.3.2. Sözcük Sınıfları

2.3.2.1. İsimler

Evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut bütün kavramları, tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlerdir (Korkmaz, 2009, s. 195).

2.3.2.1.1. İsim Çekimi

2.3.2.1.1.1. Çokluk

+lar, +ler: Eklendiği ismin birden fazla olduğunu bildiren, teklik hâldeki isme çokluk anlamı katan çekim ekidir. *yağış+lar* (69/7), *oú+lar* (34/6), *úuş+lar* (24/13), *iş+ler* (89/9).

+lar, +ler çokluk eki, bazen çokluk anlamı yerine saygı anlamı bildirir: *öz+ler+i+din kètip* (73/5), *köÆil+ler+i* (93/12), *vÀlide+ler+i* (48/15). Saygı anlamına gelen *+lar, +ler* eki her zaman iyelik eki ile kullanılmak zorundadır. Çünkü saygı ifade eden *+lar, +ler* eki çokluk bildiren *+lar, +ler* ekinden değil de şahıs anlamından türemiştir (Hojiyev, 1979, s. 51).

+lar, +ler çokluk eki, sözcüklere ulandığında anlamı güçlendirmek için de kullanılmıştır *óürmet+ler* (69/12), *terbiyet+ler* (71/17), *èÀli+ler*.

+lar, +ler eki çokluk hâlindeki ya da topluluk bildiren yabancı sözcüklerle birlikte yaygın bir şekilde kullanır: *aslaóa+lar* (80/17), *yÀrÀn+lar* (81/16), *cevÀhir+ler* (64/20), *úavm+ler* (67/6).

Çokluk *+lar, +ler* eki ölçü bildiren sözcüklerle birleşerek tahmin anlamını verir: *yüz batman+lar taş* (63/19).

2.3.2.1.1.2. İyelik

Çekim ekleri arasında yer alan iyelik ekleri, ismin karşıladığı nesnenin kime ve neye ait olduğunu bildirerek sahiplik gösterir (Korkmaz, 1992, s. 92). Metindeki karşılaştığımız iyelik eklerinden örnekler:

Teklik 1. Şahıs

+m, +ım, +im, +um, +üm: *ana+m* (31/12), *ağa+m* (85/9), *çağ+ım* (32/5, 82/4), *baş+ım* (37/2, 38/21), *úan+ım* (5/4); *tileg+im* (16/14), *til+im* (41/2), *yüreg+im* (48/2), *úol+um* (16/13), *oğl+um* (9/4, 14/3), *köz+üm* (8/1), *söz+üm* (39/5).

Teklik 1. şahısta ek kalıplaşmasına örnek: *ay+im* (41/6).

Teklik 2. Şahıs

+Æ, +ıÆ, +iÆ, +uÆ, +üÆ: *ana+Æ* (86/8), *ikki+Æ* (86/10), *baş+ıÆ+dın* (3/13), *at+ıÆ+nı* (4/2), *cân+ıÆ* (91/8), *hüner+iÆ* (4/6); *nâm+uÆ* (85/14), *yol+uÆ+da* (29/19), *úul+uÆ* (31/21), *öz+üÆ* (90/4), *èömr+üÆ* (71/10).

Teklik 3. Şahıs

+ı, +i, +sı, +si, +yı, +u: *baş+ı* (89/3), *oğl+ı* (27/5), *ten+i* (72/19), *bél+i* (50/20), *yara+sı* (14/6), *úara+sı* (8/17), *úyma+sı+ğa* (54/8), *ini+si* (85/1), *kişi+si* (76/15), *Árzū+yı* (58/15), *úoltuğ+u+ge* (57/2).

Teklik 3. şahısta ek yığılmasına örnekler: *mağz+ı+sı* (88/13), *siÆl+i+si* (25/19), *emr+i+ler+i* (49/21), *köks+i+ler+i+ğa* (4/12), *ald+ı+lar+ı+da* (86/20), *orn+ı+lar+ı+dın* (44/2).

Teklik 3. şahıs iyelik eki, eklendiği sözcükle kalıplaşıp kaynaşmıştır: *beri+si+din* (39/12), *úay+sı* (41/16) (*úayu+sı* < ET. ka:ñu:, EDPT 632b).

Çokluk 1. Şahıs

+mız, +miz, +ımız, +imiz, +umiz: *orda+mız+ğa* (49/17), *barça+mız+nı* (40/18), *çAre+miz* (55/15), *endişe+miz* (12/19), *ald+ımız+da* (55/13), *baş+ımız+ğa* (5/11), *söz+imiz* (90/5), *üst+imiz+ge* (5/10), *úol+umuz+ge* (78/20).

Çokluk 2. Şahıs

+ıÆiz: *at+ıÆiz* (47/12), *ayağ+ıÆiz+nı* (72/3), *iç+iÆiz+ğa* (41/6), *úız+ıÆiz* (46/19);

+ıÆlar: *serdÁr+ıÆlar* (67/9).

Çokluk 3. Şahıs

+ları, +leri: *neyze+leri* (12/4).

Çokluk ekinden sonra teklik 3. şahıs iyelik ekinin kullanılması durumunda saygı anlamını da ifade etmektedir: *yan+lar+ı+da* (17/21), *uyúu+lar+ı+dan* (20/14), *öz+ler+i* (23/7).

2.3.2.1.1.3. Durum

İsmin cümle içinde bulunduğu dilbilgisi şekli; yalın veya eklerle genişletilmiş olarak aldığı geçici durum (Korkmaz, 1992, s. 77).

2.3.2.1.1.3.1. Yalın Durum

İsmin her hangi bir ek almamış, yalın hali (Korkmaz, 1992, s. 169). Metnimizde geçen örnekler: *úılıç* (21/11), *kün* (33/7), *yigit* (4/1), *úaşuú* (5/4), *iş* (12/2), *úuz* (13/16), *süt* (17/14), *uyúu* (17/16), *nime* (33/9), *ata* (42/7), *yaş* (85/9).

2.3.2.1.1.3.2. İlgi Durumu

Tamlamalarda bir ismin başka bir isimle ilgili olma hâli (Korkmaz, 1992, s. 87). Metinde geçen örnekler:

+nıÆ, +niÆ: *ata+nıÆ* (21/2), *bulut+nıÆ* (67/1), *kimerse+niÆ* (14/13), *söz+niÆ* (44/16);

+iÆ: *men+iÆ+dék* (31/6);

+nı, +ni: *alar+nı* oyunlarını (6/8), *yay+nı* kırıışığa (14/12), *toÆuz+nı* başını (58/7), *buğday+nı* bÀğidék (81/2), *üy+ni* burçığa (3/18), *tèrek+ni* bergidék (48/2), *ölük+ni* úanıga (4/13), *Õüfunün+nı* yanığa (52/18);

+i: *sen+i* úaãdıÆga (20/15), *mèn+i* maèşúúm (71/18);

+ın: *ölmaú+ın* óuøürin (38/14);

Eksiz: *ata+sı* bÀrgÀhığa (33/16), *Õüfunün* başığa (12/1), *èrkek* libÀslarını (26/2), *siz* aldıÆızda (55/2), *alar* óÀlıga yığlaştılar (83/21), *él* közidin (85/20), *her* *ikkilesi* tüşleri (19/5).

2.3.2.1.1.3.3. Belirtme Durumu

Geçişli fiil taşıyan bir cümlede fiilin doğrudan doğruya etkilediği yani fiildeki işlevin etki bakımından üzerine yüklendiği ismin içinde bulunduğu hâl. (Korkmaz, 1992, s. 175).

+nı, +ni: *úılıç+nı* (88/18), *taş+nı* (66/1); *çöl+ni* (21/6), *béklik+ni* (36/17), *kimerse+ni* (28/13);

+niÆ, +niÆ: kÀristÀn *oyunlar+niÆ* başımızğa salur (5/11), bu *sırlar+niÆ* Öüfünün hÀlige rahm eylep ayıp irdim (5/19), *alar+niÆ* kormaú kĆrek dĆdi (6/6), bu *úúããa+niÆ* èAbdullÀh bin èAbbÀs naúl úılıpdurlar (2/3), küffÀr *Öüfünün+niÆ* úurşap yattı (15/20), oşal yerde ÖüfününniÆ *Àhu+niÆ* HudÀy TeeÀlÀ úabül úıldı (17/2), men bolmasa *bular+niÆ* úaydın bilürmen (19/3), *a+niÆ* èltip şehzÀde-i imÀnsızge bërdi (19/7), CindÀl ŞÀh üç miÆ kişi birle kèlip *çehÀr bÀğ+niÆ* úurşap yattı (20/6), buthÀnelerni virÀn úılıp *butlar+niÆ* sindurup (27/18), ŞÀh İrem *mu+niÆ* kórđi óÀli özgeçe boldı (29//8), *HudÀy TeeÀlÀ+niÆ* yÀd úılıp zor bèriÆler (33/2), *İmÀm+niÆ* hezÀr meşauúatlar birle çÀhdın tartıp aldılar (33/5), bu *nevÀlar+niÆ* Bibi FÀuma eşittiler (43/1), Emir Ümeyye *dÀrūlar+niÆ* alıp Öüfününni yanığa kirdi (52/18), eõÀn-ı bamdÀd ayttılar *namÀz-ı bamdÀd+niÆ* oúup (93/18), bu üç *kişi+niÆ* özleriğa hemrÀh úılıp (2/10), *vezir+niÆ* içkeriğa alıp kir (68/1), mundağ *sözler+niÆ* úılurğè Àr úılmas musèn (8/20), her úarafğa úaradılar *Muhammed Haneñiyye+niÆ* kórđiler (9/19), Öüfünün bu *söz+niÆ* eşitip (11/18), ol āayd meni *sözüm+niÆ* úabül úılmaydur (17/8), İmÀm *yüzi+niÆ* úızğa úıldılar (24/18), bir bir barsek *hemme+niÆ* nÀbūd úılur (29/9), İmÀmzÀde óayÀtlıkden úamaè úzdiler *köÆilleri+niÆ* ölümge bërđiler (30/14), deróÀl *kenizekleri+niÆ* ÀzÀd úılıp (41/9), andağ bolsa ortadın *perde+niÆ* köteriÆler dèdi (72/13), emirzÀdeni ve tamÀm-ı *āaóÀbeler+niÆ* yolğa salıp (77/1), her *yeri+niÆ* hūb ÀrÀste úılıp (77/5), ol *nÀme+niÆ* H`Àce èAmrniÆ úolığa berip (79/2);

+n: *kökreg+i+n* (16/20), *yüz+i+n* (46/13), *leşker+i+n* (91/21), *namÀz+ı+n* (30/6), *óūøür+ı+n* (38/14), *cÀn+ı+n* (81/14);

+i: *dÀèiyye+ler+i* (90/15), *fıkr+im+i* (31/11), *óÀl+im+i* (31/10), *aóvÀl+im+i* (31/11);

Eksiz: èmdi nevbet İmÀmzÀdege kèldi bular hem *tığ-ı ÀbdÀr* úollarığa alıp øarb birle Öüfünün başığa urdılar (11/21), İmÀmnı başıda óÀdiàelerni kórđi *İmÀm* uyúularıdan uygattı (20/14).

Şu örneklerde yalın durumdaki standart tür sözcüklere belirtme durumu ekinin eklendiğı de görölür:

óaaet-i ŞÀh-ı MerdÀnnı *èalemleri+ni* (standart türü: *èalemleri*) şedde-i laèl ü safiddin irdi (49/10);

Àdemni *süti+ni* birle maècün úılıp (73/20);

olarnı *óÀli+ni* ne kèçti (83/21).

Şu örneklerde standart türdeki belirtili isim tamlamalarının tamlayan unsurlarının ilgi durumu görevindeki belirtme durumu eki ve tamlanan unsurlarının iyelik görevindeki ilgi durumu eki aldığı görülür:

imÀnzÀdeler derhÀl *analarını cılavınıÆ* (standart türü: *analarınıÆ cılavını*) alıp meydÀndın alıp çıúıtlar (11/1), èmdi barıp Öüfünün birle *atasını şehrininiÆ* (standart türü: *atasınıÆ şehrinini*) alıp musulmÀn úılmasam (9/8), şehzÀde Öüfünün *imÀnsızını veziriniÆ* (standart türü: *imÀnsızınıÆ vezirini*) ol imÀnsızını şehriğa pÀdşÀh-ı hemme úılıp (19/13), *bizni haberimizniÆ* (standart türü: *bizniÆ haberimizni*) èAliğa aytadur (87/8), el-úíããa on *tuğdÀrını hemmesiniÆ* (standart türü: *tuğdÀrınıÆ hemmesini*) úolğa tüşürdi (81/1).

2.3.2.1.1.3.4. Yönelme Durumu

Yaklaşma, yönelme bakımlarından ismin karşıladığı nesneyi fiile bağlayan hâl (Korkmaz, 1992, s. 173). Metinde geçen örnekler:

+ğa, +ge, +úa, +ke: *úazan+ğa* (17/16), *taú+ğa* (63/3), *ölüm+ğa* (92/2), *tofrağ+ğa* (50/21), *tag+ge* (63/4), *kème+ge* (62/15), *uyúu+ge* (29/15), *orta+ge* (79/12), *tag+úa* (63/3), *dūzah+úa* (90/12), *urış+ke* (30/20);

+a, +e: *cefÀ tartúanı+a* (16/9), *tÀhtıÆ+a* (91/2), *kim+e* (82/2), *hiç kim+e* (8/11), *şehriÆ+e* (87/6);

Bir istisna olarak, bir örnekte iyelik 3. teklik şahıs ekinden sonra, +e yönelme durumu eki, zamir n'si üzerine gelmiştir: *siper+i+n+e* (60/1).

Şu örneklerde yönelme durumu eksiz verilmiştir:

ol úız dem urmay *İmÀm* úılıç saldı (26/4);

men ne yüz birle *Medine* baramen (40/8);

tÀ *Medine* kèldi (66/5);

uruşke köÆli yoú kişi *Medine* barsun dèdiler (78/7);

Metinde, yönelme durumu eki, belirtme, bulunma ve ayrılma durumunun ifade edildiği örneklere de rastlanmıştır. Özbek ağızlarında da rastlanan bu kullanım için Shoabdurahmonov ayrıntılı bilgi verir (Shoabdurahmonov, 1980, s. 237).

Metnimizde rastlanan örnek şunlardır:

Yönelme durumu ekinin belirtme durumunu ifade etmesine örnek:

sizni *ayaúlariÆiz+ge* muèÀleçe úılalı (34/11);

Yönelme durumu ekinin bulunma durumunu ifade etmesine örnekler:

óaøret-i MurteøÀ èAli emirzÀde birle *gar+ge* bÀmdÀdnı edÀ úıldılar (84/2);

eger èAli mundaú vÀú'ıalarnı bilse bugün *taÆ+ga* üstimizge kélip (5/10).

Yönelme durumu ekinin ayrılma durumunu ifade etmesine örnek:

İmÀm Muhammed HanefiyyeniÆ *körmaú+ke* eşitmaúları ziyÀde boldı (7/14).

2.3.2.1.1.3.5. Bulunma Durumu

Fiilin gösterdiği oluş ve kılışın yerini ve zamanını bildiren isim hâli (Korkmaz, 1992, s. 29). Metinde geçen örnekleri şunlardır:

+da, +de: *yol+da* (93/13), *uyúu+da* (35/17), *úolı+da* (89/2), *tiriklik+de* (39/11), *êşik+de* (45/8), *kündüz+de* (56/10).

Şu örneklerde bulunma durumu eksiz ifade edilir:

murÀdımız *Medîne* óÀñıl bolur (41/20);

bular *ara* úalıpmen (41/3).

Şu örneklerde bulunma durumu eki yönelme durumunu ifade etmek için kullanılmıştır:

mun+da keltürgil “buraya getir” (47/5), emirzÀde *an+da* úondılar (77/8, 77/9), *úay+da* *barursizler* (64/21), bu başım sênsizin tofraú *içi+de* kirgeni bihraú (37/2), *Küh-ı ÚÁf+da* periler alıp kêtıpdür (47/17), el-úıããa şehzÀde-i imÀnsız *çehÀr bÀğ+da* úondı (17/3), *emirzÀdeni óaúúu+da* fÀtıóa óúup (76/17).

2.3.2.1.1.3.6. Ayrılma Durumu

Kelime gruplarında ve cümlede, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın kendisinden uzaklaştığını göstermek için kullanılan isim hâli (Korkmaz, 1992, s. 37). Metinde geçen ayrılma durumuna örnekler:

+dan, +den: *úoyn+uÆ+dan* (4/1), *arúa+m+dan* (60/4), *orn+ı+dan* (81/7), *çÀn+dan* (62/21), *zindÀn+dan* (6/9), *iç+i+den* (2/12), *köks+i+den* (4/14), *kişi+den* (51/20), *sên+den* (31/9);

+*din*, +*din*: *ot+din* (17/17), *yan+din* (29/13), *úrğıy+din* (30/21), *kök+din* (21/18, 22/9), *éger+din* (35/5), *üÆür+din* (7/3).

Eksiz: bu *yan* kirip ol yandın çúar érdiler (29/13).

2.3.2.1.1.3.7. Eşitlik ve Benzerlik Durumu

İsimlerde ve isim soylu kelimelerde nitelik ve nicelik bakımından karşılaştırmaya dayanan eşitlik gösterme hâli (Korkmaz, 1992, s. 56). Metinde geçen eşitlik ve benzerlik durumuna örnekler:

+*ça*, +*çe*: *murÁdı+ça* (23/18), *üç kün+çe* (7/13), *izleri+çe* (9/17), *bérin+çe* (13/5), *özge+çe* (29/8), *úandağ+çe* (40/8).

+*dék*: *úum+dék* (29/7), *sıçúan+dék* (31/1), *yılan+dék* (56/8), *sarıh+dék* (8/5), *ölük+dék* (40/8), *úuş+dék* (63/1);

2.3.2.1.1.3.8. Araç Durumu

Araç durumu eki fiilin ne ile, nasıl, ne zaman yapıldığını ifade etmek için isme getirilen ektir (Ergin, 2009, s. 237). Araştırma metnimizde rastlanan örnek:

+*in*: *sénsiz+in* (37/2).

2.3.2.1.1.3.9. Sınırlama Durumu

+ GA > + A yönelme hâli eki ile + ÇA eşitlik hâli ekinin birlikte kullanılması ile oluşan, mekanda ve zamanda sınırlama gösteren hâl (Korkmaz, 1992, s. 134). Araştırma metnimizde bununla ilgili rastlanan örnekler:

+*ğaça*: *başı+ğaça* (17/13), *söÆek+ğaça* (30/10), *fırãat+ğaça* (29/15).

2.3.2.1.2. Zamirler

Zamirler adların yerlerini tutan kişileri ve nesneleri temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir (Korkmaz, 2009, s. 399). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

2.3.2.1.2.1. Şahıs Zamirleri

Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi adlarının yerine geçen zamirlerdir (Korkmaz, 2009, s. 405). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

Teklik 1. Şahıs

Yalın durumda: *men* (14/6), *mèn* (92/3);

İlgi durumunda: *men+iÆ* (41/12); *men+i* (10/3), *mèn+i* (32/1);

Belirtme durumunda: *men+i* (16/1), *mèn+i* (70/8);

Yönelme durumunda: *maÆa* (4/8, 16/5, 55/9); *mèn+ge* (16/1, 16/17, 16/18);

Bulunma durumunda: *men+de* (32/4);

Ayrılma durumunda: *men+den* (11/16), *men+din* (18/15);

Eşitlik durumunda: *men+dək* (16/7), *men+iÆ+dək* (31/6), *men+i+dək* (11/8).

Teklik 2. Şahıs

Yalın durumda: *sen* (68/9), *sèn* (17/10);

İlgi durumunda: *sen+iÆ* (72/10), *sèn+iÆ* (19/2);

Belirtme durumunda: *sen+i* (89/4);

Yönelme durumunda: *saÆa* (24/18);

Bulunma durumunda: *sen+de+dür* (13/19);

Ayrılma durumunda: *sen+den* (37/19), *sen+din* (37/20), *sèn+den* (31/9);

Eşitlik durumunda: *sen+dək* (68/5), *sen+iÆ+dək* (12/17), *sen+i+dək* (72/15).

Teklik 3. Şahıs

Yalın durumda: *ol* (10/16), *oşal* (70/9, 88/17);

İlgi durumunda: *anıÆ* (8/12); *anı* bir üzü (20/8);

Belirtme durumunda: *anı* (33/9); *anıÆ* (71/18);

Yönelme durumunda: *aÆa* (12/2);

Ayrılma durumunda: Çekim sırasında işaret zamiri ile ayrılma durumu eki arasına bir zamir n'si girer: *andın* (8/14), *anıÆdın* (5/16).

Çokluk 1. Şahıs

Yalın durumda: *biz* (69/8), *biz+ler* (64/10);

İlgi durumunda: *biz+niÆ* (18/14), *biz+ni* (87/8), *biz+ler+niÆ* (49/17);

Belirtme durumunda: *biz+ni* (93/13), *biz+ler+ni* (57/20);

Yönelme durumunda: *biz+ge* (14/12), *biz+ler+ge* (80/4);

Bulunma durumunda: *biz+de* (28/13);

Ayrılma durumunda: *biz+din* (75/19), *biz+ler+din* (63/5);

Eşitlik durumunda: *biz+ni+de* (12/17).

Çokluk 2. Şahıs

2. şahıs çokluk zamiri “siz”, Özbek Türkçesinde saygı ifadesi olarak “sen” zamirinin yerine kullanılmaktadır. “*Siz*” zamirine *+ler* çokluk ekinin getirilmesiyle çokluk anlamı yapılır. (Reşetov, 1966, s. 255). Metinde de “siz” ve “sizler” zamirinin kullanımı aynı şekildedir:

Yalın durumda: *siz* (45/10), *siz+ler* (14/15);

İlgi durumunda: *siz+ler+ni+de* (41/12), *siz+ni* firsatda (48/18);

Belirtme durumunda: *siz+ni* (64/14), *siz+ler+ni* (6/19);

Yönelme durumunda: *siz+ge* (70/5), *siz+ler+ge* (76/1);

Ayrılma durumunda: *siz+din* (69/15).

Çokluk 3. Şahıs

Yalın durumda: *alar* (62/12);

İlgi durumunda: *alar+nı+de* (80/7); *alar+nı* uilağa (76/9);

Belirtme durumunda: *alar+nı* (33/1); *alar+nı+de* (6/6);

Yönelme durumunda: *alar+ğa* (48/8), *alar+ge* (18/1);

Ayrılma durumunda: *alar+din* (65/8);

Eşitlik durumunda: *alar+de* (24/6).

2.3.2.1.2.2. Dönüştürülük Zamiri

Dönüştürülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlarınca katmerli kılan pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir (Korkmaz, 2009, s. 414). Araştırma metnimizde bu zamir, öz sözcüğü ile ifade edilmektedir. Metinde geçen örnekler:

Teklik 1. Şahıs

Yalın durumda: $\ddot{o}z+\ddot{u}m$ (29/2);

Belirtme durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}m+ni$ (53/9);

Yönelme durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}m+\acute{g}a$ (55/7);

Ayrılma durumunda: $\ddot{o}z+im+din$ özge (82/4).

Teklik 2. Şahıs

Yalın durumda: $\ddot{o}z+\ddot{u}E$ (5/3), $\ddot{o}z+iE$ (81/11);

İlgi durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}E+ni$ ğamıÆnı (22/14);

Belirtme durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}E+ni$ (59/18), $\ddot{o}z+iE+ni$ (7/19);

Yönelme durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}E+\acute{g}a$ (65/12), $\ddot{o}z+iE+\acute{g}a$ (54/16);

Ayrılma durumunda: $\ddot{o}z+\ddot{u}E+din$ (10/10).

Teklik 3. Şahıs

Yalın durumda: $\ddot{o}z+i$ (50/3), $\ddot{O}\ddot{u}f\ddot{u}n\ddot{u}n$ $\ddot{o}z+i$ (81/2), $\ddot{U}ay\ddot{u}r$ ŞÀh $\ddot{o}z+i$ (91/4);

İlgi durumunda: $\ddot{o}z+i+ni$ èarø u óÀlini (14/1);

Belirtme durumunda: $\ddot{o}z+ni$ (40/12), $\ddot{o}z+i+ni$ (14/7), Muúbil $\ddot{o}z+i+ni$ (4/15), $\ddot{o}z+i+niE$ (30/11);

Yönelme durumunda: èAlì Mirriħnı şehrini $\ddot{o}z+i+\acute{g}a$ bẽrdiler (94/2), Bibi $\ddot{o}z+i+\acute{g}a$ (15/2);

Ayrılma durumunda: $\ddot{o}z+i+din$ (52/2).

Çokluk 1. Şahıs

Belirtme durumunda: $\ddot{o}z+imiz+ni$ (33/8).

Çokluk 2. Şahıs

Yalın durumda: $\ddot{o}z+iEiz$ (63/4);

Yönelme durumunda: $\ddot{o}z+iEiz+ge$ (24/6), $\ddot{o}z+\ddot{u}E+ler+ge$ (87/3).

Çokluk 3. Şahıs

Ayrılma durumunda: $\ddot{o}z+leri+din$ (48/6).

Dönüşlülük zamiri, yalın veya çekimli durumdaki çokluk biçimiyle bir kimseye saygı göstermek için de kullanılır (Korkmaz, 2009, s. 418). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

Yalın durumda: *öz+leri* (11/2);

Belirtme durumunda: *öz+leri+ni* (6/16);

Yönelme durumunda: *öz+leri+ğa* (61/19).

2.3.2.1.2.3. İşaret Zamirleri

İşaret zamirleri, varlıkları işaret ederek, göstererek karşılayan zamirlerdir (Korkmaz, 2009, s. 420). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

Yalın durum: *bu* (43/1), *bul* (18/5), *bular* (76/16), *uşbu* (26/4);

İlgi durumu: *bularnıÆ* aldığı (50/8), *munıÆ* (30/3), *bularnı* zehresi yarıldı (63/14), *munı* miÆdin birini (69//19), *bular* arúasından (75/18);

Belirtme durumu: *bularnı* (49/11), *munı* (76/15), *bularnıÆ* (75/13), *munıÆ* (29/8);

Yönelme durumu: *bularge* (63/12), *muÆa* (76/18);

Ayrılma durumunda: Çekim sırasında işaret zamiri ile ayrılma durumu eki arasına bir zamir n'si girer: *mundın* (84/5);

Eşitlik durumunda: *munıÆdek* (16/5);

Yüklem: *uşbu+dur* (24/17), *şol+dur* ki (78/18), *şubu+dur* (61/17).

2.3.2.1.2.4. Belirsizlik Zamirleri

barça (53/1), *barçaları* (77/9), *bir biriğa* (88/4), *beriÆğa* (29/2), *hemme* (53/6), *hemmeleri* (9/20), *bÅresiden* (28/4, 39/9), *nime* kelse (33/9), *birer nimerse* (3/21), *nimerseler* (66/15), *başúa* (35/13), *kişi* (31/20), *biriğa* (30/6), *birevge* (54/21), *hiç kimni* (55/7), *hiç kimerse* (6/3), *hiç úaysılarığa* (12/4), *hiç nimerse* (41/7), *her ne* (55/6), *her kişi* (66/7), *her kim* (70/8), *her yange* (92/7), *her biri* (69/13), *her biriğa* (94/3), *her úarağğa* (81/11), *ikkev* (67/17), *ikkevlen* (7/9), *ikkevlen* (32/14), *üçevlen* (84/12), *her ikkilesi* (19/5), *ikkiler* (6/20), *ikkileri* (13/16).

2.3.2.1.2.5. Soru Zamirleri

Soru yoluyla isimlerin yerini tutan zamirler:

kim “kim” (24/18);

ne “ne” (61/5);

nime “ne” (9/5);

úanı “hani” (85/4);

úayan “hangi taraf” (82/17);

kimni “kimi” (52/7);

úayda “nerede” (83/19);

ne yerde (31/14);

úaydın “nereden” (36/6);

úaysı “hangi” (90/1);

nedür “nedir” (39/5).

2.3.2.1.3. Sıfatlar

Sıfatlar, isimleri nitelendirme, belirtme, gösterme gibi çeşitli yönlerden bildiren, sınırlayan kelime türü (Korkmaz, 1992, s. 132).

2.3.2.1.3.1. Niteleme Sıfatları

İsmin şekli, durumu, iç özelliklerini niteleyen sıfatlar için metinde geçen örnekler: *ağır* taş (26/17), *buzuú* bÀında (43/8), *çirik* èilletni (81/17), *úarangu* kèçesi (95/12), *úatıg* cefÀaldın (91/6), *kette* taş (23/13), *kiçik* úızını (24/11), *kör* kiři (95/12), *sansız* imÀansızlarını (34/7), *türlük* işler (27/14), *yügürük* aular (3/1).

2.3.2.1.3.2. Belirtme Sıfatları

İsimleri işaret, soru, belirsizlik ve sayı bakımından belirten sıfat (Korkmaz, 1992, s. 23).

2.3.2.1.3.2.1. İşaret Sıfatları

Somut ve soyut varlıklarla türlü nesne ve kavramları yer, zaman ve tasavvurda uzaklığına göre belirten, işaretleyen sıfatlardır (Korkmaz, 1992, s. 91). Metinde geçen

örnekler: *bu* çerÀğ (95/14), *bul* sözni (48/11), *şol* sÀeat (9/12), *oşal* üz (65/7), *ol* kèçe (66/10).

2.3.2.1.3.2.2. Sayı Sıfatları

Varlıkları, miktar, sıra, üleştirme, birliktelik vb. bakımlardan belirten sıfatlar (Korkmaz, 1992, s. 127).

2.3.2.1.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

İsimleri sayı yoluyla ifade eden sıfatlardır: *bir* ou (14/5), *bir* kimerse (14/12), *ikki* kelime (19/18), *üç* kişiniÆ (2/10), *üç* miÆ kişi (20/3), *tört* kimerse (3/9), *töt* lek leşkerini (88/15), *üç yüz atmış* şehristÀn-ı Zerrinni (89/19), *yètti* yaşardın *yétmiş* yaşardan tÀ *seksen* yaşargäça (90/20), *on* batman (54/9).

2.3.2.1.3.2.2.2. Kesirli Sayı Sıfatları

miÆdin birini (69/19), *yarım* üanÀb (54/9).

2.3.2.1.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

+*er*: *bir+er* nimerse (3/21);

+*lep* (<+*le-p*): *bir+lep* *ikki+lep* (34/4).

2.3.2.1.3.2.2.4. Sıra Sayı Sıfatları

+*nçi*, +*ünçi*: *ikki+nçi* (25/8), *yètti+nçi+ge* (30/12), *üç+ünçi* (78/18), *üç+ünçi+si* (64/6), *tört+ünçi* (7/13).

2.3.2.1.3.2.3. Soru Sıfatları

Soru sıfatları, varlık ve nesneleri soru yoluyla belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2009, s. 393). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *ne* ÀvÀzdur (89/17), *nime* vÀúieàdur (44/3), *úandag* Àdemdürsèn (27/3), *úandaú* cÀndursen (10/2), *úaysı* cÀyda (7/16).

2.3.2.1.3.2.4. Belirsizlik Sıfatları

Belirsizlik sıfatları, varlık ve nesnelerin sayı ve miktarını açık ve kesin olarak değil kabataslak, belirsiz olarak bildiren sıfatlardır (Korkmaz, 2009, s. 395). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *köp* haúarları (65/12), *başúa* kündür (35/13), *bir* üÆürğa

alıp érdi (4/15), *nêçe* menzil (23/7), *bir nêçe* sözüm (5/4), *bêş altı* dükni (10/7), *munça* leşkerim (75/4), *bir nêçe* menzil (20/1), *endek* furâatda (18/17).

2.3.2.1.4. Zarflar

Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteliğindeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum, azlık-çokluk bildirme, pekiştirme ve sorma gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sözlerdir (Korkmaz, 2009, s. 495).

2.3.2.1.4.1. Zaman Zarfları

Zaman zarfları bir oluş ve kılışın zaman içindeki yerini bildiren, daha açık bir anlatımla fiillerin, sıfat-fiillerin ve zarf-fiillerin anlamlarını zaman açısından belirleyen, sınırlandıran veya kesinleştiren sözlerdir (Korkmaz, 2009, s. 495). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *kêçe* (44/7), *kêçesi* (95/12), *kündüzi* (15/18), *kêçe vü kündüz* (9/4), *bügün* (5/10), *taÆga* (5/10), *taÆla* (5/20, 9/15), *ilgeri* úol kötermaú yoú (11/17), *taÆlası* (39/16), *êrtesi* (44/7), *êmdi* (7/11), *êndi* (10/3), *yana* (89/11), *taúu* (76/11), *dağı* (36/19), *dağı* (45/14), *tuyuúsuz* (31/7), *êrteraú* (4/2), *andın* (26/6), *şubu sefer* (55/6), *evvel* (64/12), *yaúunda* men eşitipdürmen kim (62/1), *evvelde* (66/15), *yaÆı başdın* (76/6), *ol kün* (44/10), *şol zamÆn* (35/19), *bir laóóada* (19/8), *her küni* (71/11), *her künde* (71/17), *künlerde bir kün* (2/8), *küne kün* (70/2), *êrte birlen* (77/12), *köz yumup açúunça* (83/7), *her zamÆn* (66/5), *bir nêçe kün* (49/6).

2.3.2.1.4.2. Yer ve Yön Zarfları

Bu gruba giren zarflar, fiildeki oluş ve kılışın yerini ve yönünü belirleyen zarflardır. *Nereye?*, *nerede?*, *nereden?*, *nereye doğru* ve *nereye kadar?* sorularına karşılık olurlar (Korkmaz, 2009, s. 498). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *munda* keltürgil “buraya getir” (47/5), *toğrı* yürgil (58/5), *beri* kêlgıl (18/21), *yaúun* yettiler (28/2), *yıraú* taşlap (16/2), *aldımızda* (55/13), *tübide* (28/7), *kétide* (16/3), *kèyniÆden* (38/4), *tegiden* (27/2), *arúasídın* (55/18).

2.3.2.1.4.3. Durum Zarfları

Bir oluş ve kılışın niteliğini, nasıl yapıldığını, ne durumda olduğunu bildiren zarflardır (Korkmaz, 2009, s. 498). Araştırma metnimizde geçen örnekler: *yalguz* tapıp alıp keldim (71/16), *altı bürÆderleri bir* keldi “birlikte geldi” (94/7), *yana birge*

barıpdur (88/10), *tirikley* (93/6), *sênsiz* (36/6), *sênsizin* (37/2), *birdin* aù úoyuÆlar (22/18), *andağ* urdı kim (59/3), *bir bir* (90/18), *bir yolu* (29/11), *özi özidin* (15/14), *elvÄn elvÄn* (67/17), *şehir şehir* (88/6).

2.3.2.1.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları

Azlık-çokluk zarfları, bir sıfatın bir zarfın veya fiildeki oluş ve kılışın miktarını, ölçüsünü ve derecesini belirleyen zarflardır (Korkmaz, 2009, s. 517). Araştırma metnimizde rastlanan örnekler: *az* (52/16), *azğına* (17/14), *bir az* (2/2), *taúú* (76/11), *köp* (41/18), *her úança* (73/8), *şunça* (75/3), *munça* (5/13), *artúú* (71/7), *endek* (88/18), *hiç* (18/16).

2.3.2.1.4.5. Soru Zarfları

óÀliÆiz *ne* kêçkey (62/15), *ne yerge* (16/10), *úayan* (82/17), *nime üçün* (19/1), *neçük* (19/3), *úança* (4/6), *úaydın* (19/3), *úandağ* (63/14).

2.3.2.1.5. İsimlerde Soru

Soru parçacığı + **mu**, + **mü** ile ifade edilmiştir: *bar mu yÁ yóú mu* (45/2), *érkek mü yÁ óaèíf mü* (68/20).

2.3.2.1.6. İsimlerin Yüklem Görevinde Kullanılması

Eski Türkçedeki *er-* fiili bugün varlığını *i-di*, *-imiş*, *i-se* gibi zaman ekleriyle ortaya koyar. *i-* ek-fiilinin dildeki görevi, ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirmek ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturmaktır (Korkmaz, 2009, s. 702). Ayrıca, isimlerde gelen şahıs ekleri, *turur* ve *bol-* sözcükleri de isimleri yüklem yapma vazifesinde kullanılmaktadır.

2.3.2.1.6.1. Geniş Zaman Çekimi

Teklik 1. Şahıs

+**men**: *yóúatguçı+men* (68/15), *tirik+men* (38/3);

bolur+men: Ádem ferzendidin *bolur+men* (46/15), İmÄm Muóammedni vÀlideleri *bolur+men* (48/15), èÁd úabilesini serdÄrlarídın *bolur+men* (53/21), hiömetkÄrlarídın *bolur+men* (61/11);

turur+men: *oğlı turur+men* (59/20);

+dur+men, +dür+men: anıÆ oğlı+dur+men (29/1), H̃Ace èAmrnıÆ úulı+dur+men (54/14), fermÀn-ı bürÀdÀr+dur+men (90/3), men+dür+men (58/18), yigit+dür+men (11/5), kenizekiÆ+dür+men (32/13).

Teklik 2. Şahıs

+sên, +sen: ay+sen (16/15), Àdem+sên (3/13), úuvveti+sên (8/2);

turur+sên: yigit turur+sên (54/19), HudÀ TeèalÀnı bendesi turur+sên (32/12), kenizi turur+sên (86/5);

+dur+sen, +dür+sên: yana biri sên+dür+sên (21/21), kim+dür+sên (35/1), úandağ Àdem+dür+sên (77/3), cÀn+dur+sen (10/4).

Teklik 3. Şahıs

érür: ol érür (67/19); H̃Ace èAmr érür (83/3);

turur: yoú turur (46/3), nêçe künlik yol turur (60/19), óaremi turur (14/18), merd turur (39/7);

+dur, +dür: yoú+dur (36/1), şol+dur (10/9), harÀm+dur (4/7), lÀzım+dur (10/7), işim+dür (17/10), kün+dür (35/13), Àdem+dür (24/14);

Eksiz:: barçası musulmÀn (69/1), bu kün başúa (35/13), úolum bağlıú (16/13).

Olumsuz

èrmes: vaôîfesi èrmes (56/5);

èmes: açuú èmes (26/17), kèrek èmes (71/21), óikmetdin èmes (34/10), maèlüm èmes (37/7);

èmes+dür: oğlı èmes+dür (5/6), lÀzım èmes+dür (25/1).

Soru

+dur mu: ÀzÀr+dur mu (16/7), rıøÀ+dur mu (16/9), kÀr-ı úaøÀ+dur mu (16/7);

mu+dur: yoú mu+dur (32/21).

Olumsuz Soru

èmes mü: ÀsÀn èmes mü (87/7), ber-À-ber èmes mü (95/13).

Çokluk 1. Şahıs

+*miz*: bizler *köp+miz* (52/16);

turur+miz: àArab hálú *turur+miz* (67/7);

+*dur+miz*, +*dür+miz*: *musulmÀn+dur+miz* (67/8), óaøret-i Muóammed àaleyhi's-selÀmnıÆ *ümmetileri+dür+miz* (67/8);

Çokluk 2. Şahıs

+*siz*: *server-i leşker+siz* (50/13);

+*siz+ler*: *Àdem+siz+ler* (14/15);

+*ler+dür+siz+ler*: *Àdem+ler+dür+siz+ler* (20/21);

bolur+siz+ler: úaysı úavmılerdin *bolur+siz+ler* (67/6).

Soru

mu+siz: *bar mu+siz* (32/10).

Çokluk 3. Şahıs

erür+ler: müştÀú *erür+ler* (69/16);

turur+lar: nūrÀne õÀt-ı şerif *turur+lar* (18/8), peyàamber-i Àhır-i zamÀn *turur+lar* (61/12);

+*durlar*: *èÁc ibn èAnūú+durlar* (62/12);

Eksiz: bular úandağ *Àdemler* (3/10).

2.3.2.1.6.2. Geçmiş Zaman Çekimi

2.3.2.1.6.2.1. Belirli Geçmiş Zaman Çekimi

Teklik 1. Şahıs

er-di-m: *èÀşıú er-di-m* (71/11).

Teklik 2. Şahıs

er-di-Æ: úayda *er-di-Æ* (4/19), úayan *er-di-Æ* (7/18), amÀn *er-di-Æ* (7/19).

Teklik 3. Şahıs

êr-di: yoú *êr-di* (3/3), bar *êr-di* (3/6), yaúin *êr-di* (15/8), Şàh-ı MerdÀnnı tuğları *êr-di* (56/1), yahşıraú *êr-di* (59/16);

ê-di: ol *ê-di* (65/20), on gez *ê-di* (54/8), èÀşıú-ı şeydÀ *ê-di* (65/19), èitiúÀdı tam *ê-di* (45/5).

Olumsuz

êrmes êr-di: özgelerdek *êrmes êr-di* (45/5).

Çokluk 2. Şahıs

Eksiz: ey ferzend atıÆız ilgeri Ôũfünũn [êr-di] (47/12).

Çokluk 3. Şahıs

êrdi+ler: bi-ğaber *êrdi+ler* (30/9), meşàul *êrdi+ler* (43/14), èÀşıú-ı bi-úarÀr *êrdi+ler* (45/20), bu sözde *êrdi+ler* (84/11).

2.3.2.1.6.2.2. Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi

2.3.2.1.6.2.2.1. I. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi

Teklik 2. Şahıs

êken+sên: úız *êken+sên* (4/1), pehlevÀn *êken+sên* (64/15).

Teklik 3. Şahıs

êken: oğlı *êken* (4/21), bar *êken* (73/7), úayda *êken* (31/2), neçük *êken* (79/11), yahşıraú *êken* (85/7).

Çokluk 2. Şahıs

êken+siz: ferzendi *êken+siz* (69/15).

Çokluk 3. Şahıs

+ler êken: úandağ *Àdem+ler êken* (49/16).

2.3.2.1.6.2.2.2. II. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman Çekimi

Teklik 3. Şahıs

êrmiş: ber-À-ber *êrmiş* (65/6).

2.3.2.1.6.3. Şart Çekimi

Teklik 2. Şahıs

bol-sa-Æ: pehlevÀn atadın bolğan ferzend *bol-sa-Æ* (8/20); *bol-sa-Æ köÆillik* (21/7).

Teklik 3. Şahıs

ërse: ÀmÀde-i ceng *ërse* (67/3);

bolsa: munıÆdek *bolsa* (16/6), ol èAliniÆ oğlu *bolsa* (52/13).

2.3.2.1.7. Edatlar

Edatlar, yalnız başlarına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hakim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlerdir (Korkmaz, 2009, s. 517).

2.3.2.1.7.1. Bağlama Edatları

Sıralama edatları

bile: Öüfünün-ı pÀk-dÀmen *bile* bir neçesini tutup alıp (83/20);

bilen: úarın ağırığı *bilen* köz dÀrūsınıÆ nime münÀsebeti bar (95/5);

ile: Öüfünün H~Àce èAmr *ile* MièÀd ŞÀhnı alıp keliÆler dedi (54/10);

ve: munda ve anda (81/10), bigÀneni ùaènası köÆelümni buzdı *ve* anamnı ùaènası cÀndın ötti (9/7);

vü: yètti kèçe *vü* kündüz (8/17), nevóe *vü* zÀrım (82/6);

u: toy *u* tamÀşÀ (94/12), zaħm *u* yara (81/16), èÀşıú *u* maèşúú (94/12);

ü: ser *ü* pÀlar (94/13), deşt *ü* beyÀbÀnlarge (26/2), zemìn *ü* zamÀn (84/7).

Denkleştirme edatları

yÁ: bar mu *yÁ* youú mu (45/15), erkek mü *yÁ* øaèif mü (68/20), ôafer saÆEa bolur mu *yÁ* alarge bolur mu (85/13);

ve yÁ: meger ÀsmÀn yıúıldı *ve yÁ* yer yarıldı mu (84/9).

Karşılaştırma edatları

ne ... ne: ne butlarını úoyar *ne* buthÀnelerni (56/7);

ne ... ve ne: eger úabûl úılmasaÆlar *ne* atamrı úoyarmen *ve ne* sèni dèdi (86/12), hiç úaysılarığa *ne* ôafer boldı *ve ne* haûar (12/4), özüm yalguz *ne* leşkeriÆni úoyarmen *ve ne* butlarıÆni úoyarmen *ve ne* buthÀneleriÆni *ve ne* filleriÆni úoyarmen dèdi (57/10);

h`Ah... h`Ah: h`Ah* èr bolsun *h`Ah hatun bolsun (9/5);

gAh ... ve gAh: gAh oÆ *ve gAh* sol sürüşti (58/6);

yA ... yA: yA unuttı meni ol *yA* özgeğa bèrdi köÆil (66/20);

yA ... yA ki: yA düşmenler hılvèt tapıp işini tamÀm úıldı mu *yA ki* İmÀmnı ölümğa úarAr bèrdiler (39/16), beşersen *yA* meleksen *yA ki* óür-ı cennetü'l-kevâer (68/5).

Cümle başı edatları

ança: Öüfününrı yalgançı úıldım *ança* ol söz aytur rAst aytur (5/18);

bolmasa: men bolmasa bularnıÆ úaydın bilürmen (19/3);

andağ bolsa: andağ bolsa ismiÆni aytgıl (28/18), *andağ bolsa* èÜmrAn ŞAhke baralı anda muèÀleçe úılalı (34/13);

çün ki: öldürelı dèdi *çün ki* bizler köpmiz alar az (52/16), *çün ki* bular Kökeç dègen yerge barıp (26/13);

çünançi: çünançi evvelde óaoretđın şundağ beşÀret bolup èrdi (66/15);

eger: eger tüşmeseÆler sizlerni hem oşal serkerdeleriÆdin beter úılırmen (6/19), *eger* úırú yıl aytsam edÀ bolmaydur (8/7), *eger* sèn bu işni bitkerseÆ (17/12);

ve ger ne: aldımğa tüşkil *ve ger ne* helÀk bolursèn (89/5), seni atamrı cigeri dèp taşlamadım *ve ger ne* nÀbūd bolur èrdiÆ (89/5);

belki: belki barçanı öz dinige kirgüzür (56/8), anı maşhara dèsek *belki* ol bizlerni maşhara úıldı (57/20), İrem bÀğda bitken *belki* gül-nÀrımdın ayrıldım (36/15);

gūyA: gūyA úıyÀmet úAyım boldı (79/21), *gūyA* ÀsmAn yerğa yıúıldı bolğay (89/16);

vallA: musulmÀn bol *vallA* başıÆni kèsermen dèdi (60/8);

ammâ: *ammâ* râviler andağ rivâyet úlurlar kim (40/3), sıylamasaÆ sıylama
ammâ her kimni ħâAr körgendek menî ħâAr úılma (53/20);

ve *lî*: her ne úılsaÆ úıl ve *lî* andın cüdâ úılma (16/9);

lik: lik kördüm çerâğ-ı çendânsen (70/1);

likin: *likin* bu sırlarınÆ Ŗüfünün ħâlige raĥm eylep aytıp êrdim (5/18), *likin* ol
âayd menî sözümniÆ úabûl úılmaydur (17/8);

zîrâ ki: *zîrâ ki* bugün ‘Alini alıp (5/19);

meger: (7/8), *meger* Âsmân yıúıldı ve yâ yer yarıldı mu (84/9).

2.3.2.1.7.2. Çekim Edatları

2.3.2.1.7.2.1. Zaman Bildiren Çekim Edatları

burun: özüÆdin *burun* (10/10);

kéyin: üç kündin *kéyin* (39/18);

soÆ: bir zamândın *soÆ* (18/14);

soÆera: müddetdin *soÆera* (8/15);

buyan: mundın *buyan* (75/7);

ilgeri: özüÆdin *ilgeri* (25/2).

2.3.2.1.7.2.3. Sebep ve Amaç Bildiren Çekim Edatları

üçün: siz *üçün* (5/4), nâAn bërmaú *üçün* (26/18);

dêp: seni atamnı cigeri *dêp* taşlamadım (89/5).

2.3.2.1.7.2.4. Benzetme Bildiren Çekim Edatları

yaÆlıg: sitâre *yaÆlıg* (12/7).

2.3.2.1.7.2.2. Yer ve Yön Bildiren Çekim Edatları

beri: dört yıldın *beri* (45/20), óaoret-i Âdemdin *beri* (46/4), oşal müddetdin *beri*
(74/16);

sarı: bostân *sarı* barıp (4/19).

2.3.2.1.7.2.5. Başkalık Bildiren Çekim Edatları

+*dın bölek*: *mundın bölek* èilÀcı youú (30/5);

+*dın özge*, +*din özge*: *ikki ayağdın özge* (46/3), *İmÀmdın özge* (66/4), *özimdin özge* (82/4);

+*din taşúarı*: *taèrif*+*din taşúarı* *pehlevÀn bolsa* (30/2).

2.3.2.1.7.2.6. Birliktelik Bildiren Çekim Edatları

emirzÀdeniÆ emri birle (76/4), *imÀnsızlar bile* *andağ uruş úıldılar* (80/18), *sizni bilen* *hem-nÀm èdi* (45/3).

2.3.2.1.7.3. Sona Gelen Edatlar

hem: *biz hem* köreli (69/8);

ki: *aydılar ki* *ol kün şikÀrge bardım* (8/13), *bu ne sözdür ki* *sèn aytursen* (8/17);

kim: *Õüfünün kördi kim* *çehÀr bÀğda bir bigÀne hıatun bar* (10/1), *andağ rivÀyet úılurlar kim* (19/20);

kü: Bu edat, anlamı güçlendirmek ve vurgulamak için kullanılır (Reşetov, 1966, s. 348). Metnimizde geçen örnek: *ber kü* (13/2);

+*kin*: *bar mu+kin* (16/16), *yiúul-ğan mu+kin* (32/9), *kèl-gey mü+kin* (31/16), *bil-gey mü+kin* (31/12), *bit-key mü+kin* (32/1), *úal-ğay mu+kin* (31/20);

+*la*: *taÆ+la* (5/20);

+*ğına*: *az+ğına* (17/14);

+*ok*, +*ök*: *andaú* (4/7) (< ET. *anta ok* (Röhrborn, 1977, s. 156), *neçük* (43/1) (< ET. *ne+çe ök*, (İlgın, 2020, s. 94).

2.3.2.1.7.4. Ünlem Edatları

Ünlemler

úanı “haydi” (58/20), *bÀrekallah meróabÀ raómet saÆa* (71/6), *vÁy derià* (50/21), *dÀd feryÀd* (89/9).

Seslenme edatları

ey ata (37/12), *ey* yigit (4/1), *ey* ana (9/3), *ey* oğlum (9/4), *ey* hatun (10/2), *ey* ikki cehÀnnı bahÀsı ve *ey* ikki közümni úarası (8/16), *yÁ* pÀdşÀh-ı èÀlem (5/3), *yÁ* Rab (12/13), *óaøret* (45/2, 45/6).

Sorma edatı

èaceb: èişúıÆ úıldı *èaceb* meni şeydÀi (39/4).

Gösterme edatı

mana “işte”: sizdin sorgeli keldim *mana* (45/3, 45/16).

Cevap edatları

lebbeyk (27/2), *Àri* (69/19).

2.3.2.2. Fiiller

2.3.2.2.1. Fiil Çekimi

Çekimli bir fiilde de fiil kök veya gövdesi dışında kip, zaman, şahıs, sayı kavramı ve ögeleri bulunur (Korkmaz, 2009, s. 567). Bu kavram ve ögelerin araştırma metnimizde yansıması şu şekildedir:

2.3.2.2.1.1. Şahıs-Sayı

Çekimli fiillerdeki şahıs ekleri, oluş ve kılışın kim veya kimler tarafından yapıldığını gösteren eklerdir (Korkmaz, 2009, s. 26). Metnimizde geçen örnekler:

2.3.2.2.1.1.1. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Teklik 1. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-dı-m, -di-m, -du-m, -dü-m; -tı-m, -ti-m, -tü-m: *uçra-dı-m* (17/7), *bağışla-dı-m* (73/9), *dè-di-m* (62/17), *bèr-di-m* (51/1), *tapşur-du-m* (48/20), *bol-du-m* (60/15), *kör-dü-m* (68/8, 70/1), *öldür-dü-m* (93/3), *tart-tı-m* (25/9), *küreş-ti-m* (9/4), *tüş-tü-m* (8/18);

Belirsiz geçmiş zamanda

-ğan-ım youú, -gen-im youú: *úul-ğan-ım youú* (17/19), *úara-gen-im youú* (74/17).

Şart kipinde

-sa-m, -se-m: *oyla-sa-m* (32/4), *úudır-sa-m* (36/12), *bar-sa-m* (83/7), *yür-se-m* (38/19), *sözle-se-m* (82/3), *izle-se-m* (36/10).

Teklik 2. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-dı-Æ, -di-Æ, -du-Æ, -dü-Æ: *úoy-dı-Æ* (3/21), *çúuar-dı-Æ* (86/9, 87/14), *örte-di-Æ* (68/9), *sözle-di-Æ* (9/1), *kél-di-Æ* (68/15, 92/9), *bol-du-Æ* (5/3), *öldür-dü-Æ* (52/7).

Gelecek zamanda

-kü-Æ: *két-kü-Æ* (43/4).

Şart kipinde

-sa-Æ, -se-Æ: *sora-sa-Æ* (4/3, 4/4), *sor-sa-Æ* (28/20), *úoy-sa-Æ* (6/5), *bitker-se-Æ* (17/12), *yetkür-se-Æ* (31/21), *ber-se-Æ* (13/3).

Teklik 3. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-dı, -di, -tı, -ti: *aÆla-dı* (11/10), *yaru-dı* (15/13), *yügür-di* (91/7), *titre-di* (51/7), *tohtat-tı* (18/7), *körüş-ti* (9/4, 24/3), *örget-ti* (24/18).

Belirsiz geçmiş zamanda

-ğan-ı you: hiç nimerse *bol-ğan-ı you* (41/7).

Şart kipinde

-sa, -se: *uçra-sa* (31/15), *úadal-sa* (39/8), *sor-sa* (40/9), *tæg-se* (39/8), *tüş-se* (4/2), *sür-se* (67/19).

Çokluk 1. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-du-k, -dü-k: *bol-du-k* (64/9), *eyle-dü-k* (79/1), *tur-dü-k* (44/11), *kél-dü-k* (79/17).

Belirsiz geçmiş zamanda

-gen-imiz you: *kör-gen-imiz you* (64/9).

Gelecek zamanda

-kü-miz-dür: *öt-kü-miz-dür* (43/5).

Şart kipinde

-se-k: *bar-se-k* (40/17), *dê-se-k* (57/20), *èarø úl-se-k* (40/18).

Çokluk 2. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-di-Æiz: *kêl-di-Æiz* (90/3).

-dı-Æizlar mu: *úoşul-dı-Æizlar mu* (74/6).

Şart kipinde

-sa-Æiz, -se-Æiz: *al-sa-Æiz* (34/11), *bar-sa-Æiz* (47/18), *bêr-se-Æiz* (56/20), *kör-se-Æiz* (72/7), *kir-se-Æiz* (62/14);

-se-Æeler: *kêl-se-Æeler* (90/16), *tüş-me-se-Æeler* (6/19).

Çokluk 3. Şahıs

Belirli geçmiş zamanda

-dı-lar, -di-ler; -tı-lar, -ti-ler: *oúu-dılar* (24/8), *buyur-dı-lar* (23/4), *yüzlen-di-ler* (2/11), *kêldür-di-ler* (48/4), *yığlaş-tı-lar* (88/5), *örget-ti-ler* (77/14).

Şart kipinde

-sa-lar, -se-ler: *yüül-salar* (15/8), *bar-salar* (90/7), *sora-salar* (43/16), *kör-seler* (78/13), *êşit-seler* (55/9).

2.3.2.2.1.1.2. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Teklik 1. Şahıs

Belirsiz geçmiş zamanda

-ğan-men: *ül-ğan-men* (72/5), *bol-ğan-men* (74/11);

-ip-dur-men, -ip-dür-men: *yoúat-ip-dur-men* (64/16), *êşit-ip-dür-men* (62/1);

-ip-men, -ip-men, -up-men, -üp-men: *ayt-ip-men* (72/21), *keç-ip-men* (38/9), *tur-up-men* (86/14), *tüş-üp-men* (36/11).

Geniş zamanda

-ar-men, -er-men: *saç-ar-men* (37/1), *çúar-men* (47/21), *kês-er-men* (60/8), *küy-er-men* (72/17);

-r-men, -ur-men, -ür-men: *sorağla-r-men* (40/13), *izle-r-men* (83/10), *çúar-ur-men* (87/15), *bar-ur-men* (82/20), *bitker-ür-men* (17/11), *körset-ür-men* (76/1).

Olumsuz

-mas-men, -mes-men: *úara-mas-men* (72/6), *bar-mas-men* (78/6), *sözle-mes-men* (74/12), *körset-mes-men* (75/21).

Şimdiki zamanda

-a-dur-men, -e-dür-men: *al-a-dur-men* (27/9), *izlen-e-dür-men* (16/5);

-a-men, -e-men: *ayt-a-men* (40/8), *bar-a-men* (40/8), *bêr-e-men* (54/16).

Gelecek zamanda

-key-men: *kês-key-men* (33/18).

Olumsuz

-ma-gey-men, -me-gey-men: *bar-ma-gey-men* (14/8), *kêl-me-gey-men* (9/9).

Teklik 2. Şahıs

Belirsiz geçmiş zamanda

-gen-sen: *ye-gen-sen* (95/3);

-ip-sen, -üp-sên: *sergerdAn úul-ip-sen* (73/14), *beyAbAnlarda yür-üp-sên* (10/7).

Geniş zamanda

-ar-sen, -er-sen: *tur-ar-sên* (14/4), *kir-er-sen* (41/20);

-r-sen, -ur-sen, -ür-sen: *yoúla-r-sen* (11/9), *sözle-r-sen* (49/20), *yaşur-ur-sên* (19/1), *yiber-ür-sen* (88/7);

-a-dur-sen: *ayt-a-dur-sen* (9/3).

Olumsuz

-mas-sen: *alal-mas-sèn* (53/14), *úl-mas-sen* (90/13), *bol-mas-sèn* (88/8).

Soru

-r-mu-sen, -ur mu-sèn: *tanu-r-mu-sen* (72/12), *tanu-r-mu-sèn* (18/10), *úl-ur mu-sèn* (18/11).

Şimdiki zamanda

-ma-y-dur-sèn: *bol-ma-y-dur-sèn* (88/7);

-ma-y-sèn: *sal-ma-y-sèn* (14/4), *úl-ma-y-sèn* (58/20).

Gelecek zamanda

-ma-ğay-sèn, -ma-gey-sen, -me-gey-sèn: *bol-ma-ğay-sèn* (11/16), *sındur-ma-gey-sen* (95/15), *èlt-me-gey-sèn* (25/2).

Teklik 3. Şahıs

Metnimizde teklik 3. şahıs, ek almadan ifade edilmiştir.

Çokluk 1. Şahıs

Geniş zamanda

-er-miz: *yet-er-miz* (62/11);

-ur-miz, -ür-miz: *al-ur-miz* (85/10), *úutul-ur-miz* (65/8), *öldür-ür-miz* (52/16).

Olumsuz

-mas-miz: *úl-mas-miz* (63/6).

Şimdiki zamanda

-a-dur-miz: *bar-a-dur-miz* (78/5).

Olumsuz

-me-y-dür-miz: *kèt-me-y-dür-miz* (91/4).

Gelecek zamanda

-ğay-miz: *tap-ğay-miz* (41/8).

Çokluk 2. Şahıs

Belirsiz geçmiş zamanda

-ğan-dur-siz: sağınp *úal-ğan-dur-siz* (74/7).

Geniş zamanda

-r-siz, -ur-siz: *yıgla-r-siz* (83/4), *izle-r-siz* (83/9), *sal-ur-siz* (17/20);

-ur-siz-ler, -ür-siz-ler: *bar-ur-siz-ler* (64/21), *yür-ür-siz-ler* (14/16), *kêl-ür-siz-ler* (67/7).

Olumsuz

-mas-siz: *úul-mas-siz* (72/4).

Soru

-r mu-siz, -ur mu-siz, -ür mü-siz: *tanu-r mu-siz* (72/7), *úabûl úul-ur mu-siz* (75/1), *bil-ür mü-siz* (80/7);

-ur-siz mu: *hemrÀh úul-ur-siz mu* (63/5).

Şimdiki zamanda

-ma-y-siz-ler: *yetal-ma-y-siz-ler* (65/1).

Gelecek zamanda

-gey-siz: *dê-gey-siz* (48/19).

Soru

-ğay mu-siz, -gey mu-siz, -gey mü-siz: *kêl-ğay mu-siz* (45/12), *mihribÀnlú úul-gey mu-siz* (45/11), *ber-gey mü-siz* (45/10).

Çokluk 3. Şahıs

Belirsiz geçmiş zamanda

-p-dür-ler, -ip-dur-lar, -ip-dür-ler: *dê-p-dür-ler* (43/20), *yat-ip-dur-lar* (44/1), *rivÀyet úul-ip-dur-lar* (80/1), *tutup kêl-ip-dür-ler* (6/5).

Geniş zamanda

-r-ler, -ur-lar: *dê-r-ler* (25/18), *úul-ur-lar* (19/20), *bar-ur-lar* (61/20).

2.3.2.2.1.2. Bildirme

2.3.2.2.1.2.1. Geçmiş Zaman

2.3.2.2.1.2.1.1. Belirli Geçmiş Zaman

Teklik 1. Şahıs

-dı-m, -di-m, -du-m, -dü-m; -tı-m, -ti-m, -tü-m: uçra-dı-m (17/7), bağışla-dı-m (73/9), dè-di-m (62/17), bër-di-m (51/1), tapşur-du-m (48/20), bol-du-m (60/15), kör-dü-m (68/8, 70/1), öldür-dü-m (93/3), tart-tı-m (25/9), küreş-ti-m (9/4), tüş-tü-m (8/18).

Olumsuz

-ma-dı-m, -me-di-m: taşla-ma-dı-m (89/5), dè-me-di-m (13/1, 62/17), örgül-me-di-m (39/1).

Soru

-dı-m mu: ħarÀb úl-dı-m mu (5/13).

Olumsuz Soru

-ma-dı-m mu: tÀbütgä tart-ma-dı-m mu (5/14).

Teklik 2. Şahıs

-dı-Æ, -di-Æ, -du-Æ, -dü-Æ: úoy-dı-Æ (3/21), çúar-dı-Æ (86/9, 87/14), örte-di-Æ (68/9), sözle-di-Æ (9/1), kël-di-Æ (68/15, 92/9), bol-du-Æ (5/3), öldür-dü-Æ (52/7).

Soru

-di-Æ mü, -dü-Æ mü: bil-di-Æ mü (69/2), kör-dü-Æ mü (89/4).

Teklik 3. Şahıs

-dı, -di, -tı, -ti: aÆla-dı (11/10), yaru-dı (15/13), saúla-dı (51/8, 59/11), yügür-di (91/7), titre-di (51/7), tohtat-tı (18/7), uyğat-tı (20/14), yoúau-ù (65/21), körüş-ti (9/4, 24/3), örget-ti (24/18).

Olumsuz

-ma-dı, -me-di: tanu-ma-dı (11/8), úara-ma-dı (74/9), köter-me-di (68/11), yet-me-di (64/19).

Soru

-dı mu: *yarıl-dı mu* (84/9), *destgırlık úıl-dı mu* (85/5).

Çokluk 1. Şahıs

-du-k, -dü-k: *bol-du-k* (64/9), *eyle-dü-k* (79/1), *tur-dü-k* (44/11), *kêl-dü-k* (79/17).

Çokluk 2. Şahıs

-di-Æiz: *kêl-di-Æiz* (90/3).

Soru

-dı-Æızlar mu: *úoşul-dı-Æızlar mu* (74/6).

Olumsuz Soru

-ma-dı-Æız mu: *at-ma-dı-Æız mu* (53/14).

Çokluk 3. Şahıs

-dı-lar, -di-ler; -tı-lar, -ti-ler: *oúu-dı-lar* (24/8), *buyur-dı-lar* (23/4), *yüzlen-di-ler* (2/11), *kêldür-di-ler* (48/4), *yıglaş-tı-lar* (88/5), *örget-ti-ler* (77/14).

Olumsuz

-ma-dı-lar, -me-di-ler: *tap-ma-dı-lar* (84/18), *úıl-ma-dı-lar* (26/10), *bil-me-di-ler* (24/8), *kêl-me-di-ler* (7/13).

Soru

-tı-lar mu, -ti-ler mü: *uç-tı-lar mu* (39/14), *kêt-ti-ler mü* (39/15).

2.3.2.2.1.2.1.2. Belirsiz Geçmiş Zaman

2.3.2.2.1.2.1.2.1. I. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman

Teklik 1. Şahıs

-ğan-men: *úıl-ğan-men* (72/5), *bol-ğan-men* (74/11).

Olumsuz

-ğan-ım youú, -gen-im youú: *úıl-ğan-ım youú* (17/19), *úara-gen-im youú* (74/17).

Teklik 2. Şahıs

-gen-sen: *ye-gen-sen* (95/3).

Teklik 3. Şahıs

-ğan-dur, -gen-dür: *al-ğan-dur* (56/6), *kél-ğan-dur* (56/7), *nAbūd úl-ğan-dur* (80/9), *yür-gen-dür* (31/13);

-gen, -ken: *kiy-gen* (9/21), *min-gen* (9/21), *tap-ken* (8/1);

Olumsuz

-ğan èmes-dür: *ãayd úl-ğan èmes-dür* (17/8);

-gen èmes, -úan èmes, -ken èmes: *sözle-gen èmes* (74/11), *piş-úan èmes* (45/4), *ték-ken èmes* (66/13);

-ğan youú, -ken youú: *èahdım henüz tamÀm bol-ğan youú* (74/17), *bit-ken youú* (14/6);

-ğanı youú: *hiç nimerse bol-ğanı youú* (41/7).

Soru

-ğan mukin: *yıúul-ğan mukin* (32/9).

Çokluk 1. Şahıs

Olumsuz

-genimiz youú: *kör-genimiz youú* (64/9).

Çokluk 2. Şahıs

-ğan-dur-siz: *sagınıp úal-ğan-dur-siz* (74/7).

2.3.2.2.1.2.1.2.2. II. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman

Teklik 1. Şahıs

-ip-dur-men, -ip-dür-men: *youúat-ip-dur-men* (64/16), *èşit-ip-dür-men* (62/1);

-ip-men, -ip-men, -up-men, -üp-men: *ayt-ip-men* (72/21), *keç-ip-men* (38/9), *tur-up-men* (86/14), *tüş-üp-men* (36/11).

Olumsuz

-me-p-men: *bil-me-p-men* (11/6).

Teklik 2. Şahıs

-ip-sen, -üp-sèn: *sergerdÀn úl-ip-sen* (73/14), *beyÀbÀnlarda yür-üp-sèn* (10/7).

Teklik 3. Şahıs

-ip-dur, -ip-dür: *aylan-ip-dur* (33/6), *yúul-ip-dur* (71/14), *min-ip-dür* (61/15), *kèt-ip-dür* (62/2).

Olumsuz

-me-p-dür: *kèl-me-p-dür* (43/16).

Çokluk 3. Şahıs

-p-dür-ler, -ip-dur-lar, -ip-dür-ler: *dè-p-dür-ler* (43/20), *yat-ip-dur-lar* (44/1), *rivÀyet úl-ip-dur-lar* (80/1), *tutup kèl-ip-dür-ler* (6/5).

2.3.2.2.1.2.1.2.3. III. Tip Belirsiz Geçmiş Zaman

Teklik 3. Şahıs

-miş, -miş: *bol-mış* (45/2), *öt-miş* (69/7), *yürü-miş* (80/7).

2.3.2.2.1.2.2. Geniş Zaman

Teklik 1. Şahıs

-ar-men, -er-men: *saç-ar-men* (37/1), *çúu-ar-men* (47/21), *kès-er-men* (60/8), *küy-er-men* (72/17);

-r-men, -ur-men, -ür-men: *sorağla-r-men* (40/13), *izle-r-men* (83/10), *çúuar-ur-men* (87/15), *bar-ur-men* (82/20), *bitker-ür-men* (17/11), *körset-ür-men* (76/1).

Olumsuz

-mas-men, -mes-men: *úara-mas-men* (72/6), *bar-mas-men* (78/6), *sözle-mes-men* (74/12), *körset-mes-men* (75/21).

Soru

-ar-men mu, -er-men mü: úan yut-ar-men mu (16/17), tap-ar-men mu (38/19),
öt-er-men mü (16/18).

Teklik 2. Şahıs

-ar-sen, -er-sen: tur-ar-sèn (14/4), kir-er-sen (41/20);

-r-sen, -ur-sen, -ür-sen: youla-r-sen (11/9), sözle-r-sen (49/20), yaşur-ur-sèn
(19/1), yiber-ür-sen (88/7).

Olumsuz

-mas-sen: alal-mas-sèn (53/14), úl-mas-sen (90/13), bol-mas-sèn (88/8).

Soru

-r-mu-sen, -ur mu-sèn: tanu-r-mu-sen (72/12), tanu-r-mu-sèn (18/10), úl-ur
mu-sèn (18/11).

Olumsuz Soru

-mas mu-sèn: úl-mas mu-sèn (8/20, 73/16), uyat-mas mu-sen (89/8).

Teklik 3. Şahıs

-ar, -er: türlü derdler bol-ar (39/6), küy-er (3/11);

-r, -ur, -ür: saula-r (65/9), aÆla-r (82/2), úl-ur (4/8), oltur-ur (5/21), körset-ür
(9/6).

Olumsuz

-mes: bil-mes (31/10), yet-mes (82/3).

Soru

-ur mu: bol-ur mu (86/10).

Olumsuz Soru

-mas mu: bol-mas mu (78/15).

Çokluk 1. Şahıs

-er-miz: yet-er-miz (62/11);

-ur-miz, -ür-miz: al-ur-miz (85/10), úutul-ur-miz (65/8), öldür-ür-miz (52/16).

Olumsuz

-mas-miz: *úul-mas-miz* (63/6).

Çokluk 2. Şahıs

-r-siz, -ur-siz: *yıgla-r-siz* (83/4), *izle-r-siz* (83/9), *sal-ur-siz* (17/20);

-ur-siz-ler, -ür-siz-ler: *bar-ur-siz-ler* (64/21), *yür-ür-siz-ler* (14/16), *kêl-ür-siz-ler* (67/7).

Olumsuz

-mas-siz: *úul-mas-siz* (72/4).

Soru

-r mu-siz, -ur mu-siz, -ür mü-siz: *tanu-r mu-siz* (72/7), *úabûl úul-ur mu-siz* (75/1), *bil-ür mü-siz* (80/7);

-ur-siz mu: *hemrÀh úul-ur-siz mu* (63/5).

Çokluk 3. Şahıs

-r-ler, -ur-lar: *dê-r-ler* (25/18), *úul-ur-lar* (19/20), *bar-ur-lar* (61/20).

2.3.2.2.1.2.3. Şimdiki Zaman

Teklik 1. Şahıs

-a-men, -e-men: *ayt-a-men* (40/8), *bar-a-men* (40/8), *bêr-e-men* (54/16);

-a-dur-men, -e-dür-men: *al-a-dur-men* (27/9), *izlen-e-dür-men* (16/5).

Teklik 2. Şahıs

-a-dur-sen: *ayt-a-dur-sen* (9/3).

Olumsuz

-ma-y-dur-sên: *bol-ma-y-dur-sên* (88/7);

-ma-y-sên: *sal-ma-y-sên* (14/4), *úul-ma-y-sên* (58/20).

Teklik 3. Şahıs

-a-dur, -e-dür: *çuí-a-dur* (48/10), *úoy-a-dur* (84/11), *úur-a-dur* (89/19), *berkit-e-dür* (69/5), *körün-e-dür* (56/1);

-y-dur, -y-dür: *úumírla-y-dur* (18/1), *yıgla-y-dur* (48/18), *titre-y-dür* (48/2);

-y-dı: *oúu-y-dı* (40/6).

Olumsuz

-ma-y-dur, -me-y-dür: *una-ma-y-dur* (71/18), *úal-ma-y-dur* (75/19), *ötel-me-y-dür* (24/13), *kés-me-y-dür* (25/10);

Çokluk 1. Şahıs

-a-dur-miz: *bar-a-dur-miz* (78/5).

Olumsuz

-me-y-dür-miz: *kèt-me-y-dür-miz* (91/4).

Çokluk 2. Şahıs

Olumsuz

-ma-y-sizler: *yetal-ma-y-sizler* (65/1).

Çokluk 3. Şahıs

-a-dur-lar, -e-dür-ler: *ayt-a-dur-lar* (71/6), *yeş-e-dür-ler* (85/12);

-y-dür-ler: *dè-y-dür-ler* (75/4).

Olumsuz

-ma-y-durlar: *úal-ma-y-durlar* (75/20).

2.3.2.2.1.2.4. Gelecek Zaman

2.3.2.2.1.2.4.1. I. Tip Gelecek Zaman

Teklik 1. Şahıs

-key-men: *kés-key-men* (33/18).

Olumsuz

-ma-gey-men, -me-gey-men: *bar-ma-gey-men* (14/8), *kèl-me-gey-men* (9/9).

Teklik 2. Şahıs

Olumsuz

-ma-ğay-sèn, -ma-gey-sen, -me-gey-sèn: *bol-ma-ğay-sèn* (11/16), *sındur-ma-gey-sen* (95/15), *èlt-me-gey-sèn* (25/2).

Teklik 3. Şahıs

-ğay, -gey, -key: *közi bol-ğay giribÀnge* (31/18), *dè-gey* (46/19), *kès-key* (4/12), *kèç-key* (62/15).

Olumsuz

-ma-ğay, -ma-gey: *nÀbūd bol-ma-ğay* (89/2), *yoluú-ma-gey* (23/21), *tap-ma-gey* (66/7).

Soru

-ğay mükin, -gey mükin, -key mükin: *úal-ğay mukin* (31/20), *kèl-gey mükin* (31/16), *bil-gey mükin* (31/12), *bit-key mükin* (32/1).

Çokluk 1. Şahıs

-ğay-miz: *tap-ğay-miz* (41/8).

Çokluk 2. Şahıs

-gey-siz: *dè-gey-siz* (48/19).

Olumsuz

-ma-gey-siz: *nÀmūsge úoy-ma-gey-siz* (9/1).

Soru

-ğay mu-siz, -gey mu-siz, -gey mü-siz: *kèl-ğay mu-siz* (45/12), *mihribÀnlú úl-gey mu-siz* (45/11), *ber-gey mü-siz* (45/10).

2.3.2.2.1.2.4.2. II. Tip Gelecek Zaman

Teklik 2. Şahıs

-kü-Æ: *kèt-kü-Æ* (43/4).

Çokluk 1. Şahıs

-kü-miz-dür: *öt-kü-miz-dür* (43/5).

2.3.2.2.1.3. Tasarlama

Fiilin olumlu veya olumsuz nitelikteki gerçekleşmesini, tasarlanan dilek, istek, gereklilik veya emir kavramları içinde veren kipler (Korkmaz, 1992, s. 146).

2.3.2.2.1.3.1. Şart

Esas cümledeki oluş ve kışın gerçekleşmesini şarta veya dileğe bağlayan yardımcı cümle yüklemine kipi (Korkmaz, 1992, s. 45). Araştırma metnimizde rasatlanan örnekler:

Teklik 1. Şahıs

-sa-m, -se-m: *oyla-sa-m* (32/4), *úadır-sa-m* (36/12), *bar-sa-m* (83/7), *yür-se-m* (38/19), *sözle-se-m* (82/3), *izle-se-m* (36/10).

Olumsuz

-ma-sa-m, -me-se-m: *sal-ma-sa-m* (14/7), *bar-ma-sa-m* (38/17), *tap-ma-sa-m* (75/21), *bil-me-se-m* (38/16), *kör-me-se-m* (38/2).

Teklik 2. Şahıs

-sa-Æ, -se-Æ: *sora-sa-Æ* (4/3, 4/4), *sor-sa-Æ* (28/20), *úoy-sa-Æ* (6/5), *bitker-se-Æ* (17/12), *yetkür-se-Æ* (31/21), *ber-se-Æ* (13/3).

Olumsuz

-ma-sa-Æ, -me-se-Æ: *taşla-ma-sa-Æ* (14/19), *sıylar-ma-sa-Æ* (53/20), *kêl-me-se-Æ* (42/2), *kir-me-se-Æ* (59/16).

Teklik 3. Şahıs

-sa, -se: *uçra-sa* (31/15), *úadal-sa* (39/8), *sor-sa* (40/9), *têg-se* (39/8), *tüş-se* (4/2), *sür-se* (67/19).

Olumsuz

-ma-sa, -me-se: müyesser *bol-ma-sa* (37/3), *tüş-me-se* (30/6), *çek-me-se* (66/7).

Çokluk 1. Şahıs

-se-k: *bar-se-k* (40/17), *dê-se-k* (57/20), *èarø úıl-se-k* (40/18).

Olumsuz

-ma-se-k: tüşürüp *al-ma-se-k* (30/4).

Çokluk 2. Şahıs

-sa-Æiz, -se-Æiz: *al-sa-Æiz* (34/11), *bar-sa-Æiz* (47/18), *bér-se-Æiz* (56/20), *kör-se-Æiz* (72/7), *kir-se-Æiz* (62/14).

-se-Æeler: *kêl-se-Æeler* (90/16).

Olumsuz

-me-se-Æeler: *tüş-me-se-Æeler* (6/19).

Çokluk 3. Şahıs

-sa-lar, -se-ler: *yûl-salar* (15/8), *bar-salar* (90/7), *sora-salar* (43/16), *kör-seler* (78/13), *êşit-seler* (55/9).

2.3.2.2.1.3.2. Emir

Tasarlanan, yapılması istenen işi emir veya dilek şeklinde ifade eden, zaman ve şahıs kavramının aynı ekle verildiği tasarlama kipi (Korkmaz, 1992, s. 54). Araştırma metnimizde geçen örnekler:

Teklik 1. Şahıs

a) **-ay, -ey:** *tart-ay* (35/10), *tap-ay* (36/12), *ayt-ay* (82/2), *tüzet-ey* (72/4), *iç-ey* (17/15).

b) **-ayın, -eyin:** *yat-ayın* (42/3), *beyân ul-ayın* (5/5), *öt-eyin* (39/21), *sözleş-eyin* (63/15).

Teklik 2. Şahıs

a) **Eksiz:** *ûabûl ul* (40/13), *musulmân bol* (60/8).

b) **-gül, -gil, -kil:** *ûon-gül* (15/17), *ûara-gül* (13/8), *çaûur-gül* (33/1), *tile-gil* (21/4), *yağdur-gil* (81/3), *körgüz-gil* (59/20), *yet-kil* (18/3), *körset-kil* (50/15).

c) **-gün:** *sora-gün* (40/13).

Olumsuz

-ma, -me: *sıyl-ma* (53/20), *ûal-ma* (60/5), *ûul-ma* (67/18), *kör-me* (16/1), *kêl-me* (47/6);

-ma-ğıl, -me-ğıl, -ma-gil, -me-gil: *sal-ma-ğıl* (73/2), *sor-ma-ğıl* (37/12), *kèt-me-ğıl* (3/15), *bol-ma-gil* (45/18), *kèt-me-gil* (28/19, 59/19), *ye-me-gil* (18/16, 85/9), *öl-me-gil* (50/16).

Teklik 3. Şahıs

-sun, -sün: *úuru-sun* (15/2), *at-sun* (33/8), *hiõmet eyle-sün* (13/5), *tügen-sün* (38/10), *yetsküz-sün* (82/13).

Olumsuz

-ma-sun, -me-sün: *bas-ma-sun* (82/10), *al-ma-sun* (38/11), *kör-me-sün* (38/11).

Çokluk 1. Şahıs

a) -alı, -eli: *çıú-alı* (33/8), *al-alı* (52/15), *bar-alı* (63/3), *bér-eli* (94/5), *öldür-eli* (57/12), *kör-eli* (64/15).

b) -elik: *kör-elik* (50/16).

c) -ylük: *tohta-ylük* (63/2).

d) -lı: *saúla-lı* (33/8).

Çokluk 2. Şahıs

a) -ıÆ, -iÆ, -uÆ, -üÆ: *bar-ıÆ* (78/5), *çıú-ıÆ* (32/14), *úoy-ıÆ* (93/20), *köter-iÆ* (69/15, 76/4), *êşit-iÆ* (19/19), *revÁne bol-uÆ* (14/9), *oltur-uÆ* (32/18), *kör-üÆ* (66/9).

b) -iÆiz: *ayt-iÆiz* (48/18), *öt-iÆiz* (71/2).

c) -ıÆlar, -iÆler, -uÆlar, -üÆler: *al-ıÆlar* (29/10), *tart-ıÆlar* (84/4), *bil-iÆler* (2/1, 54/5), *êlt-iÆler* (35/19), *bol-uÆlar* (2/2), *aù úoy-uÆlar* (22/18), *tüş-üÆler* (6/19), *tüşür-üÆler* (35/16), *kêltür-üÆler* (70/2).

Olumsuz

-ma-Æ: *al-ma-Æ* (41/6), *sal-ma-Æ* (41/7);

-me-Æler: *öl-me-Æler* (49/19);

-me-Æizler: *dè-me-Æizler* (38/11).

Çokluk 3. Şahıs

-sun-lar, -sün-ler: *yÀrmendlik úul-sun-lar* (79/2), *bér-sün-ler* (48/2).

Olumsuz

-me-sün-ler: *yet-me-sün-ler* (39/2).

2.3.2.2.1.4. Fiillerin Birleşik Çekimi

2.3.2.2.1.4.1. Hikâye

Belirli Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Bulunmamaktadır.

Belirsiz Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik 1. Şahıs

-p ér-di-m, -ip ér-di-m, -ip ér-di-m, -up ér-di-m: *çıú-ip ér-di-m* (70/10), *bar-ip ér-di-m* (70/15), *bil-ip ér-di-m* (69/20), *bol-up ér-di-m* (70/21), *ur-up ér-di-m* (5/1).

Olumsuz

-ma-p ér-di-m: *ayt-ma-p ér-di-m* (69/21).

Teklik 2. Şahıs

-ip ér-di-Æ: *beyÀn úl-ip ér-di-Æ* (85/4).

Teklik 3. Şahıs

a) -ğan ér-di: *musulmÀn úl-ğan ér-di* (77/10).

b) -p ér-di, -ip ér-di, -ip ér-di, -up ér-di, -üp ér-di: *keltekle-p ér-di* (54/2), *çıú-ip ér-di* (3/8), *al-ip ér-di* (4/15), *yet-ip ér-di* (59/10), *tüzet-ip ér-di* (77/8), *bol-up ér-di* (61/4), *kör-üp ér-di* (19/5), *yür-üp ér-di* (75/18).

Olumsuz

-ğan emes ér-di, -ken emes ér-di: *kél-ğan emes ér-di* (68/14), *ték-ken emes ér-di* (66/13).

Çokluk 1. Şahıs

-ip ér-dü-k, ip ér-dü-k: *bar-ip ér-dü-k* (44/5), *kél-ip ér-dü-k* (78/21).

Çokluk 3. Şahıs

-ip ér-di-ler, -ip ér-di-ler, -up ér-di-ler, -üp ér-di-ler: ayt-ıp ér-di-ler (19/3), kir-ıp ér-di-ler (70/16), tur-up ér-di-ler (89/2), yür-üp ér-di-ler (23/8), küleş-üp ér-di-ler (54/15).

Geniş Zamanın Hikâyesi

Teklik 1. Şahıs

-er ér-di-m: tüş-er érdim (38/7), kêt-er érdim (71/12);

-ur ér-di-m, -ür ér-di-m: úl-ur ér-di-m (16/13), körset-ür ér-di-m (4/8).

Teklik 2. Şahıs

-ar ér-di-Æ: tap-ar ér-di-Æ (88/9);

-ur ér-di-Æ: úl-ur ér-di-Æ (71/14), bol-ur ér-di-Æ (89/5).

Olumsuz

-mes ér-di-Æ: ye-mes ér-di-Æ (95/7).

Teklik 3. Şahıs

-r ér-di, -ur ér-di, -ür ér-di: titre-r ér-di (66/4), dê-r ér-di (54/6), yat-ur ér-di (35/17), oltur-ur ér-di (53/4), bol-ur ér-di (52/20), öltür-ür ér-di (53/2).

-er ér-di: kês-er ér-di (52/21), yaş tök-er ér-di (42/6);

Olumsuz

-mas ér-di, -mes ér-di: tapal-mas ér-di (46/2), kêt-mes ér-di (3/4).

Çokluk 1. Şahıs

-r è-dü-k: sözle-r è-dü-k (67/17).

Çokluk 3. Şahıs

-r ér-di-ler, -ur ér-di-ler, -ür ér-di-ler: dê-r ér-di-ler (20/8), yıgla-r ér-di-ler (48/8), yıglaş-ur ér-di-ler (40/14), yiber-ür érdiler (94/18).

-ar ér-di-ler: çuú-ar ér-di-ler (29/14), úuv-ar ér-di-ler (30/8).

Şimdiki Zamanın Hikâyesi

Teklik 3. Şahıs

-maıda ér-di: kemend taşlap *tart-maıda ér-di* (34/17), dÀrge *tart-maıda ér-di* (84/16).

Şart Kipinin Hikâyesi

Teklik 3. Şahıs

-sa è-di: alar *bol-sa è-di* (33/13).

Olumsuz

-ma-sa ér-di: dÀmengir *bol-ma-sa ér-di* (4/8), hÀùırı *bol-ma-sa ér-di* (88/9).

Çokluk 1. Şahıs

-se-k ér-di: *oltur-se-k ér-di* (67/17).

2.3.2.2.1.4.2. Rivayet

Belirli Geçmiş Zamanın Rivayeti

Teklik 3. Şahıs

-dı è-ken: *neçük bol-dı è-ken* (79/19).

Belirsiz Geçmiş Zamanın Rivayeti

Teklik 2. Şahıs

Olumsuz

-ma-p è-ken-sen: *taèrîf úıl-ma-p è-ken-sen* (69/19).

Teklik 3. Şahıs

a) **-gen è-ken:** *cemè úılıp tur-gen è-ken* (86/2), *úaz-gen è-ken* (44/7).

b) **-ıp è-ken:** *ayt-ıp è-ken* (24/17).

c) **-gen è-miş:** *kör-gen è-miş* (65/4).

Olumsuz

-ma-p-dur-mış (<ma-p+tur-ur+er-miş): *úabûl úıl-ma-p-dur-mış* (65/11).

Geniş Zamanın Rivayeti

Teklik 3. Şahıs

a) **-ur è-ken, -ür è-ken:** èAliniÆ ferzendidin *bol-ur è-ken* (68/21), *şikÀr úlíp yür-ür è-ken* (70/11).

b) **-r èr-miş, -ar èr-miş, -er èr-miş:** *saúla-r èr-miş* (65/9), *úoy-ar èr-miş* (65/6), *alıp kèt-er èr-miş* (65/5).

c) **-ur èr-miş:** *èarø úl-ur èr-miş* (65/10).

Olumsuz

a) **-mas è-ken:** cÀnım *úal-mas è-ken* (30/15).

b) **-mas èr-miş:** úabül *úl-mas èr-miş* (65/12).

Şart Kipinin Rivayeti

Teklik 3. Şahıs

Olumsuz

-ma-sa è-ken: *sal-ma-sa è-ken* (75/15).

2.3.2.2.1.4.3. Şart

Belirli Geçmiş Zamanın Şartı

Teklik 3. Şahıs

-dı èr-se, -di èr-se, -ti èr-se: *dè-di èr-se* (42/7), *ùÀúatı ùÀú bol-dı èr-se* (7/13), *kél-di èr-se* (9/11), *yet-ti èr-se* (14/13), *èşit-ti èr-se* (34/20).

Olumsuz

-ma-dı èr-se: *úoy-ma-dı èr-se* (8/8).

Çokluk 3. Şahıs

-dı-lar èr-se, -di-ler èr-se, -tı-lar èr-se, -ti-ler èr-se: *úara-dı-lar èr-se* (8/4), *aylantur-dı-lar èr-se* (13/12), *yet-ti-ler èr-se* (34/16), *èşit-ti-ler èr-se* (44/16), *úaú-tı-lar èr-se* (50/9).

Belirsiz Geçmiş Zamanın Şartı

Teklik 3. Şahıs

-p èr-se: *aÆla-p èr-se* (14/21).

2.3.2.2.1.5. Bitmemiş Fiiller

2.3.2.2.1.5.1. İsim-Fiiller

-maú, -mek: *köter-maú* (11/17), *merd bol-maú* (24/19), *oltur-maú* (24/20), *tur-maú* (34/10), *öl-maú* (37/4), *yet-maú* (37/5), *uyat-maú* (37/5), *öt-maú* (37/6), *yat-maú* (37/7), *köter-mek* (4/7), *yut-mek* (69/5);

-uş, -üş: *oltur-uş* yeri (62/13), *körün-üş* bersün (46/13).

Olumsuz

-maslik (-mas+lik): *úayt-maslig+i+ni* (14/10).

2.3.2.2.1.5.2. Sıfat-Fiiller

-ğan, -gen, -úan, -ken: *sèni birle kèl-ğan* Öüfünün úız (47/1), *öt-ğan* işleriga (14/1), *Küh-ı ÚÀf dè-gen* zeminni (47/21), *kör-gen* vÀúèalarını (56/4), *yat-úan* èÀdini (63/16), *öt-ken* vÀúèanı (15/15), *fış-ken* süt (17/14), *ol kimerse ayt-ken* úız (24/16);

-ğu, -gü, -úu, -kü: *cÀnımğa dermÀn bol-ğu+sı* ol Öüfünün úayda (81/19), *sözle-gü+dék* medÀrım (32/6), *uruş-úu+dék* yarağım (32/5), *èşit-kü+dék* úulağım (82/5);

-ğuçı: *asra-ğuçı* ilÀhımsen (81/20), *arıt-ğuçı* penÀhımsen (81/17);

-n: *yerge müÆe-n* yahşıraú (38/1);

-adurgen: *yat-adurgen* mekÀnı (63/9);

-r, -ar, -er: *sèni izle-r* tirik bardur (39/2), *toy-ar* kün (36/20), *ümid üz-er* yÀriÆ (37/21), *süy-er* yÀr (39/10);

-ur: *birge bol-ur* kün (36/20);

Olumsuz

-me-gen: *küy-me-gen* èışúnıÆ (68/10).

2.3.2.2.1.5.3. Zarf-Füller

-p, -ip, -ip, -up, -üp: *úaç-ıp* (5/15), *taşla-p* (4/14), *ur-up* (7/2), *çıú-ıp* (88/15), *kiy-ıp* (88/13), *tur-up* (88/12), *yetip kél-ip* (89/2), *min-ip* (89/21), *yol yür-üp* (89/13), *kör-üp* (88/20);

-a, -e, -y: *ura başladı* (9/15), *ayt-a almay* (43/6), *kél-e bèrdiler* (93/11), *oúu-y başladı* (40/20).

-ben: *izle-ben* (83/15);

-geni: *oltur-geni* (5/7), *sözle-geni* (41/2);

-genige: *esir bol-genige* (26/14);

-gende: *bar-gende* (46/12), *yoúla-gende* (83/18);

-ğalı, -geli: *úl-ğalı* (27/5), *sor-geli* (45/2), *oltur-geli* (77/7);

-ğünça, -ğuça, -ğünçe, -úunça, -künçe, -küçe: *aç-úunça* (9/21), *yetip bar-günçe* (10/18), *öl-günçe* (16/17), *yet-küçe* (38/4), *ayrıl-ıp úal-ğünça* (38/4), *taÆ at-künçe* (38/6), *taÆ at-ğuça* (72/17);

-eli: *sizni kör-eli kün* (83/13).

Olumsuz

-may, -mey: *úana-may* (79/16), *çıda-may* (81/3), *uyal-may* (88/6), *tın-may* (66/2), *úal-may* (23/8), *kör-mey* (64/16);

-mayın, -meyin: *úl-mayın bir dem tiriklú* (36/9), *izlep úal-mayın* (38/4), *öl-meyin* (67/1), *bil-meyin* (31/7).

3. Bölüm: Metin

[1] (1) *men kÂne lehu keyyin feleyse lehu dîn⁵* (2) *LillÂhi 'l-óamdü ve 'l-minne eyne kitÂb gayr eacebiye müsamÂ bih⁶*

(3) CengnÂme-i Öüfünün

(4) *bahitmÂm Molla Seyyid H̡Âce İřÂn ve baħracÂt-ı hesti meðkür* (5) *baâma kerdid⁷* (6) *der beledi BuħÂrÂ der maübèa-i Kagan maübüè ehil cehÂn şad⁸*

[2] Bismi-llÂhi'r-raómÂni'r-raóim

(1) **Úiããa-i Öüfünün** İmÂm Muóammed Óanefiyye birle ÖüfününniÆ ceng úlğanını biliÆler (2) ve ÂgÂh boluÆlar bu úiããa andağ úiããadur kim bir az eacÂyib ve garÂyib úiããalarını (3) şirini ve şirin sözlerniÆ nikini bu úiããanıÆ **eAbdullÂh bin** (4) **eAbbÂs naúl úılıpdurlar** tÂ-in-ki inúrÂø-ı eÀlemge (5) yÂdgÂr bolsun **İmÂm Óanefiyye ve ayaları Bibi Óanife Öüfünün birle ceng** (6) **úlğanları ve óaøret-i ŞÂh-ı MerdÂn ve Şir-i Yez[d]Ân⁹ MurteøÂ eAli** (7) **imÂnsızlar birle uruş úlğanları ammÂ rÂviler** (8) **andağ rivÂyet úulurlar kim** künlerde bir kün İmÂm Muóammed Óanefiyye (9) Ârzü-yı şikÂr úılıp óaøret-i EbÂ Bekr-i äddiü raóıyallahu eanhanı oğlanları (10) İsmÂeil ve ÚÂsım ve öz hizmetkÂrı Muúbil bu üç kişiniÆ özleriğä (11) hemrÂh úılıp esbÂb-ı cabduını muheyyÂ úılıp äaórÂge yüzlendiler tağ etegidin (12) şikÂr úılıp yürdiler nÂgÂh beyÂbÂndın bir parça gerd nemÂyÂn boldı ol gerd içiden ademler (13) çıúp keldi sanadılar úırú kişi çıúıtlar alarnı başı Öüfünün-ı pÂk-dÂmen êrdi özgeleri [3] (1) anıÆ kenizekleri êrdi alarnı aldıda yügürük aular üstide pÂdşÂhÂne libÂslar (2) kiyip deróÂl bularnı aldılarığä keldi Öüfünün vaède úlğan êrdi kim her kim mēni yergä ursalar (3) men anıÆ nikÂolarıda bolurmen dep ammÂ eÀlem yüzide aÆa muúÂbil hiç Âdem you êrdi der-bÂb (4) feãÁóat ve belÂgatda hem kimerse ber-Â-ber kēlmes êrdi der-úuvvet pehlevÂn-ı Rüstem-i destÂn (5) şette yer êrdi ħuş-âüret ve äÁóib-cemÂllúda óürÂn-ı bihiştler teslim úulur êrdi ve anıÆ (6) úurfē nÂzik işleri bar êrdi anıÆ taèrif-i cemÂlini eşitip eürÂf-ı eÀlemdin pÂdşÂhzÂdeler (7) kēlip aÆa teúÂbül bolalmadı özleri nÂbūd bolur êrdi ittifÂúen ol küni Öüfünün hem şikÂrge (8) çıúp êrdi ol tağda İmÂm Muóammed Óanefiyye

⁵ “Kinaye olarak bir kişide [...] vaki olursa hiç bir dini yoktur.”

⁶ “Hamd ve minnet Allah’a mahsustur, bu kitap ilginç ve acayıptır.”

⁷ “Mezkur eserin yayımlanmasında Molla Seyyid H̡Âce İřÂn çaba gösterdi ve maddi destekte bulundu.”

⁸ “Buhara’da Kagan Matbaasında dünyaya sunuldu.”

⁹ Metinde:

dūĉĀr boldi Őūfūnūn kōrdi anıÆ şikĀrgĀhıda (9) tōrt kimerse şikĀr ũlıp yürŭpdŭr anıÆ ũahrı ve ġazabı kēldi aydı bular ũandaġ (10) Ādemler mēni şikĀrgĀhımda kēlip āayd şikĀr ũılsalar bu yerde Ādem yürse ayaġı küyer ve cĀnvar (11) uĉsa peri küyer ōuddi ĀdemizĀd bolur mu bu yerġa kēlse mēni şikĀrgĀhımda şikĀr (12) ũlıpđur dēp ũılıĉnıÆ ġılĀfıdın ĉıuarıp ĪmĀm Muóammed Óanefiyyege rŭ-be-rŭ (13) boldi ve ũatıġ bĀng urdı ki sēn ũandaġ Ādemsēn bu yerde başıÆdın ũorŭmay (14) şikĀr ũılursen evvel nĀm ve nesebleriÆni beyĀn ũıl şemşirim demide bi-nĀm u nişĀn (15) ōlŭp kētmeġıl dēdi ĪmĀm Muóammed Óanefiyyeni Őūfūnūn sōzleriġa ġayretleri kēldi aydılar ki (16) şırbeĉe-i zamĀn ferzend-i èĀli-yi āĀōib-ŭırĀndurmen ne maōĀldur ki kēlip fer kiyip ērkek libĀsını (17) merdĀn u merdlerni maēreke-i meydĀnıda yürŭrsēn sēni vaōifeÆ oldur ki ĉıġıt ve ġozanı (18) alsaÆ anı neĉte ũlıp bēş dŭk birle bir ĉarġ alıp ũyni burĉıġa (19) kirip ĉarġ birle bēş dŭkni bilegeni yaĥşıđur dēdiler Őūfūnūn (20) aydı ey yigit meni ũız ēkēnimni ũaydın bildiÆ dēdi ĪmĀm Muóammed aydı sēn meni ũarafımġa (21) at ũoydıÆ kōkregiÆdeki anarlarıÆ ũoynıġe birer nimerse salġan Ādemlerge oĥşaş [4] (1) ũoynuÆdan ĉıŭġudēk boldi anıÆdın bildim ki ũız ēkensēn Őūfūnūn aydı ey yigit egerĉe (2) ũızdurmen ammĀ meni ũolumġa kimerse tŭşse èāōĀb ũılmay ũoymasmen dēdi ērteraŭ atıÆni (3) ũaytarġıl bi-nĀm-ı nişĀn ōlmeġıl dēdi ĪmĀm Muóammed aydılar meni atımni sorasaÆ Muóammed Óanefiyye atamni (4) sorasaÆ merdĀn-ı MurŭezĀ èĀlidŭr men oġlıdurmen kōÆlŭmge kēlġan deştlerni (5) seyr ũ tamĀşĀ ũılurmen şır ve filĀnlarnı ve Āhŭlarnı şikĀr eylep alurmen dēdiler Őūfūnūn (6) aydı

naôm

hŭneriÆ ũanĉa bardur ey cuvĀnmerd

bu yerde tĀ ki maēlŭm bolġay merd nĀ-merd

(7) ĪmĀm Muóammed aydılar ēr kişı èavratġa tiġ kōtermek ĥarĀmdur merdĀn u merdler andaŭ işlerdin (8) èĀr ũılur ol iş maÆEa dĀmengir bolmasa ērdi hŭnerimni kōrsetŭr ērdim dēdiler Őūfūnūn-(9)-nı ĪmĀm MuóammedniÆ sōzleriġa ũahrı kēldi neyzesini ũolıġa alıp başıdın (10) aylanturup ve semendini sekretip ĪmĀm Muóammed Óanefiyyeni aldıġa kirdi neyzeni destesi birle yerni (11) urdı ĪmĀm Muóammed Óanefiyye anı zarbı birle atlarıdın uĉtı yerġe tŭşŭp bi-hŭş boldılar Őūfūnūn aŭıdın (12) tŭşŭp ĪmĀm Muóammed Óanefiyyeni kōksileriġa minip ĥ°Āhlayđur ki başlarını kēskey Őūfūnūn (13) kōrdi ki nefes urmayđur Őūfūnūn aydı ki ōlŭkni ũanıġa tiġ bulġagen himmetdin (14) ēmes dēp ĪmĀmnı kōksiden tŭşti Óazret-i EbĀ Bekr-i āıddıŭnı

oğlanlarığa kemend taşlap tutup alıp (15) kètti ÍmÀm yíúılğan yerde yatıp úaldı ammÀ Muúbil özini bir üÆürğa alıp èrdi ammÀ Öüfünün (16) Óazret-i EbÀ Bekr-i äiddiünü oğlanları ÍsmÀèil birle ÚÀsımnı alıp bardı (17) bularnıÆ boyunlarığa ğull ve zencir saldı atasınıÆ aldığa (18) alıp bardı taèòim úıldı atası ŞÀh İrem úızıdın sevÀl úıldı bugün úayda (19) èrdiÆ dèdi Öüfünün aydı seyr-i şikÀr úılıp bostÀn sarı barıp (20) èrdim tört kimerse nümüdÀr boldı alarnıÆ aldığa bardım alardın bir yigit (21) maÆEa muúÀbil boldı ol yigit èAlini oğlu èken anı neyzeniÆ destesi [5] (1) birle urup èrdim yíúılıp ölüp úaldı biri pinhÀn boldı úalğan ikkisini (2) alıp kèlip bend-i zindÀn úıldım dèdi ŞÀh İrem aydı ey ferzendì şükr (3) úılğıl özüÆ selÀmet ŞÀh İremge rû-be-rû bolduÆ vezir aydı yÀ pÀdşÀh-ı èÀlem (4) meni bir úaşuú úanım siz üçün fidÀ bolsun èAlini merdÀneligidin bir nèçe sözüm (5) bar eger destür bolsa beyÀn úılayın dèdi ŞÀh İrem sözlegil dèdi vezir sözge kirdi (6) pÀdşÀh İremge aydı bu èAlini oğlu èmesdür eger rÀst bolsa èAli bizlerni bu yerde (7) olturgeni úoymas elbette bu yerge èAli kèlip bu şehirleri hārÀb úılıp virÀne (8) úılur dèdi ve bizlerni sergerdÀn úılur dèdi èAlini merd pehlevÀn dèrler yüz èaded (9) úal'eni özi yalguz fetó úılğan dèrler yüzide hiç Àdem aÆEa ber-À-ber you (10) dèrler eger èAli mundaú vÀú'ıalarnı bilse bugün taÆga üstimizge kèlip (11) kÀristÀn oyunlarnıÆ başımızğa salur merd kim nÀmerd kim anda ma'lûm bolur (12) dèdi vezirni bu söziğa ÖüfününniÆ úahrı kèldi aydı ey hārÀmzÀde èAlini meni aldımda (13) nimege munça ta'rif ve tavâif úılursen men hem bir nèçe vilÀyetlerni hārÀb úıldım mu bir nèçe (14) pehlevÀnlarnı ve bahÀdırlarnı tahtlarıdın tÀbütgā ta[r]tmadım mu neçükdin meni aldımda munça¹⁰ ta'rif (15) ve tavâif úılursen dèp şemşirni óavÀle úıldı vezir úaçıp özini ŞÀh İremni (16) tahtını arúasıge aldı bildi kim anıÆEdın on cÀnı biri amÀn tapmaydur (17) vezir andın kèyin turup sözlerini taèvil¹¹ úıldı ve aydı ey ŞÀh İrem men Öüfünün-(18)-nı hÀliğa úarap Öüfününni yalğançı úıldım ança ol söz aytur rÀst aytur likin (19) bu sırlarnıÆ Öüfünün hÀlige rahm eylep aytıp èrdim zirÀ ki bugün 'Alini (20) alıp taÆela özini alıp andın soÆ ÍrÀn ve ÜürÀnge dest úoyur èömr (21) içide bir kün ÀrÀm almay olturur dèp èrdim dèdi Öüfünün bu sözni eşitip [6] (1) andın soÆ teselli-hÀtır bolup atasını aldıdın çıúıp öz çÀyığa bardı vezir (2) amÀn taptı andın soÆ vezir ŞÀh İremge 'arznı ayttı ey ŞÀh İrem èömrüÆ (3) uzun bolsun ve mülküÆ ÀbÀd bolsun èAliğa hiç kimerse dūçÀr bolmasun eger (4) dūçÀr bolsa hiç kim anıÆ úolıdın amÀn tapmas bu ikki èArabnı Öüfünün tutup (5) kĆlipdürler alarnı öz ihtiyÀrığa úoysaÆ bular hem kÀristÀnlıú işlerni úılur (6) dĆdi ŞÀh İrem andağ bolsa alarnıÆ kórmaú kĆrek dĆdi vezir aydı eger tamÀşÀ

¹⁰ Metinde:

¹¹ Metinde:

körmaú (7) murÀdıÆ bolsa alarnı zindÀndın ħalÀã úılmaú kĆrek andın at ton silÀħ (8) bergil alarnı oyunlarını tamÀşÀ úıl dēdi ŞÀħ İremge aydı alarnı zindÀndın (9) çıúargil dēdi alarnı zindÀndın çıúardılar ŞÀħ İrem alarge at ton silÀħ (10) bērdi Muħammed İsmÀēil ve ÚÀsım tonlarını kiydiler ve silÀħlarını baēladılar aú mindi-(11)-ler andın meydÀnga kirdiler neyzebÀzlıú ve şemşirbÀzlıú úıldılar merdÀnlıklarını (12) kōrsettiler ŞÀħ İrem taħsin ve Àferin úıldılar andın úılıç alıp meydÀndaki imÀnsız-(13)-large ħamle úıldılar alardın bir neçesini öldürdiler ŞÀħ İrem alardın (14) mundaē işler kōrüp úorúttı **el-úıāāa** özini taħtdın taşladı úaçttı ŞÀħ İrem (15) buyurdı ħamle úılıÆ dēdi hemme imÀnsızlar ħamle úıldılar miāÀl-i bular hem bōri úoyēa (16) kirgendēk özlerini urdılar imÀnsızlarını zir zeber úılıp taşladılar imÀnsızlar nÀçÀr (17) bolup Őūfünūnga kişi yubardı beyÀn-ı vÀúiealarını aÆEa taúrır úıldı Őūfünün silÀħ kiyip yetip (18) kēldi kōrdi kim kōp Àdemler ölūpdür alarnı aldıēa kēldi aydı ey èArablar atıÆlardın (19) tüşüÆler eger tüşmeseÆler sizlerni hem oşal serkerdeleriÆdin beter úılurmen (20) dēdi bu ikkiler Őūfününni ħükmlerini tutup atlarıdın tüştiler úol baēlap (21) turdılar yasavullar yana alıp barıp zindÀnga saldılar Őūfünün öz [7] (1) sarÀyıēa bardı èArab mülkige barurē irÀde úıldı **ammÀ ikki kelime sözni İmÀm** (2) **Muħammed Ĥanefiyyedin eşitiÆ** ol küni ki İmÀm Muħammed ĤanefiyyeniÆ Őūfünün urup (3) yıúıttı tÀ üç kün bi-ħūd bolup yattılar üç kündin soÆ Muúbil üÆürdin (4) çıúıp kēldi İmÀm yıúılēan yerge bardı İmÀmnı kōrdi ol yerde yatadur cÀn u (5) dil birle yüēürüp kēldi kōrdi kim İmÀmnıÆ nefesleri bar ĤudÀy TeēÀlÀēe şükr (6) becÀ úıldı ol demde suv alıp kēlip İmÀmnı yüzleriēa sēpti İmÀm Muħammed Ĥanefiyye (7) özleriēa kēldi cÀylarıdın turdı Muúbil İmÀmnı ayaúlarıēa yıúıldı (8) ħamd u åenÀ aytti aydı elħamdülillÀħ İmÀm aydı ey Muúbil yÀrÀnlarıÆ úanı meger ol şūħ-ı raenÀ (9) alıp kētti bolēay dēdiler **el-úıāāa** İmÀm birle Muúbil ikevlen üyleriēa revÀne (10) boldılar vallahi èalem **ammÀ rÀviyÀn-ı aħbÀr ve nÀúılÀn-ı ÀāÀr** (11) **andaē rivÀyet úıırlar kim** ey bürÀderler emdi ikki kelime sözni İmÀm (12) Muħammed Ĥanefiyyeni analarıdın eşitmek kērek ol küni ki İmÀm Muħammed Ĥanefiyye şikÀrēa bardı-(13)-lar tÀ üç künçe boldı kēlmediler tōrtünçi küni Bibi ĤanifeniÆ ùÀúatı ùÀúı boldı èrse (14) İmÀm Muħammed ĤanefiyyeniÆ kōrmaúke eşitmaúları ziyÀde boldı fıkr úıldılar ki (15) úandaē óÀdiāe boldı dēp üç tōrt kündin kēyin ferzend-i ercümendiÆ úaysı (16) cÀyda dēseler ŞÀħ-ı MerdÀnge nime cevÀb bērürmen dēp nÀēÀ[h] Muúbil birle İmÀm Muħammed (17) kirip kēldiler anaları cÀylarıdın turup İmÀm Muħammedni pişÀneleridin öpti-(18)-ler

ēazel-i Bibi Ĥanifedür

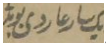
bügün tört kün bolupdur nūr-ı dîdem sên úayan êrdiÆ
(19) öziÆni úayda saúlap you belÀlardın amÀn êrdiÆ
keçe kündüz meni közümi (20) yolğa intiôAr etdiÆ
ki mendin bir haber almay ne yerlerde revÀn êrdiÆ
körermen (21) gül yüzüÆni ne sebebdin zağfirÀn oldı
meni közüme bir dem bir gül-i sırr-ı reyhÀn-ı cehÀn [8] (1) êrdiÆ
Hanîfeni cehÀnnı bÀğda tapken metaèisên
közüm nûrı yüregim (2) úuvvetisên ber-zamÀn êrdiÆ

İmÀm Hanefiyye aydılar bugün tört bolupdur şikÀrge (3) barıp êrdim dèdiler
andın ziyÀde söz úımadılar ammÀ Hanîfe oğlılarığa hûb (4) úaradılar êrse çehreleri
zaèfirÀndek bolupdur Bibi Hanîfe yana úaytıp sevÀl úıldı aydı (5) ki ey ferzend-i
ercümendim gül-i sarıhdék yüzüÆ ne sebebdin zaèfirÀndek sargardı¹² bu beden-i (6)
nÀzikiÆ ne sebebdin aruğladı dèdiler İmÀm Muhammed aydılar ey mihribÀnım meni
vaâiyyet-(7)-lerim derÀzdur eger úırú yıl aytsam edÀ bolmaydur dèdiler Bibi Hanîfe
İmÀm Muhammedni öz aóvÀl-(8)-larığa úoymadı êrse vÀúîealarını analarığa bir bir
beyÀn úıldılar

naôm

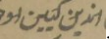
meni derdim içim-(9)-de sözleşem til u zebÀn küygay
eger pinhÀn úıılır bolsam reg ve pey üstih~Àn (10) küygay
başımge pür-meşauúatlar tüşüpdür hiç èilÀçı you
anı endişesidin (11) ey yÀrÀnlar mağzı cÀn küygay
bu sözlerni dostlar hiç kime iôhÀr etip bolmas
(12) anıÆ fikri meni cÀnımda her dem her zamÀn küygay

dèp **el-úîââ** İmÀm Muhammed vÀúîealarını (13) analarığa bir bir beyÀn úıldılar ve
aydılar ki ol kün şikÀrge bardım bir úızğa¹³ rû-be-rû (14) boldım andın bir øarb yedim
derhÀl bu hÀlğa tüşüm dəp tamÀm-ı úîââalarını bir bir beyÀn (15) úıldı Bibi Hanîfe

¹² Metinde:

¹³ Metinde:

naera urup bi-huř bolup yuıldı müddetdin soEra huř-(16)-larıga keldiler ve sözge keliş aydı ey ikki cehAnnı bahAsı ve ey ikki közümnı (17) úarası bu ne sözdür ki sên aytursen ataE Şir-i HudA birle yetti keçe vü kündüz (18) küreřtim eÁúbet úolıga tüştim meni egerdin üzüp alıp başı-(19)-dın aylanturup yerge úoydı eÁúbet öz kenizeki úıldı andağ pehlevAn (20) atadın bolğan ferzend bolsaE mundağ sözlerniE úılurğe eAr úılmas (21) musên bir úızdın keltek yedim dep aytarsên dedi bu sözni [9] (1) bu yerde sözlediE yana bir yerde mundağ sözlerni demegil dedi bizlerni nAmüsge (2) úoymageysiz dediler ImAm Hanefiyye bu sözga úahrları keldi içleriğa guããalar (3) toldı anaları sözleri derd üstıga derd boldı ey ana öziE nime ayta-(4)-dursên ataE birle yetti keçe vü kündüz küreřtim dep dediler ey oğlum (5) nime bolupdur aytsam dedi andın keyin¹⁴ h`Ah er bolsun h`Ah hatun bolsun her kim (6) bir birıga úuvvet hünerni körsetür dedi andın keyin üyge bardı Muúbilni çarladılar aydılar (7) ey Muúbil bigAneni uaenası köElümnı buzdı ve anamnı uaenası cAndın ötti (8) emdi barıp Öüfünün birle atasını şehriniE alıp musulmAn úılmasam Medinege (9) kelmegeymen dep úasem yAd úılıp aularını egerlep úırú türlük asbAb-ı (10) ceng alıp ŞAh İremni şehrıga revAne boldılar ammA taE attı Bibi Hanife bidAr (11) boldılar mestlikdin huşyAr boldılar oğlını körey dep keldi erse Muhammed (12) HanefiyyeniE tapmadı kenizeklerden soradı şol sAeat eşikke çuíp (13) erdiler eşiklerni izledi tapalmadı köElıga keldi meger keçeki sözlerim-(14)-ni aykenimge gayret úılıp ÖüfününniE şehrıga ketti bolğay dep özlerini (15) ura başladı taEla ŞAh-ı MerdAn MurtezA eAlıga ne cevAb berürmen dep (16) közlerini yaşladı el-úıããa analarını úÁúatı úÁú boldı pür-iřtiyÁú (17) boldı aularını egerlep süvAre bolup yolga kirdiler ImAmnı izleriçe yürdiler (18) köEillerıga yAd-ı HudAy TeeAlA úılıp yolga tüştiler ÖüfününniE çehAr bÁğını eşikıga (19) keldiler ve çehAr bÁğge kirdiler her úarafga úaradılar Muhammed HanefiyyeniE kördiler (20) nAgAh beyAbAndın gerd nemAyAn boldı arasdın bir neçe Ademler peydA boldı hemmeleri (21) merdAne libAslar kiygen ve yügürük aularge mingen köz yumup açúunça Bibi Hanifeni [10] (1) aldıga keldiler Öüfünün kördi kim çehAr bÁğda bir bigAne hatun bar anı körüp (2) úahrı keldi aydı ey hatun sên úandaú cAndursen mendin (3) icAzetsiz meni çehAr bÁğımda seyr-i tamAşA úılursen dedi Bibi Hanife endi sên (4) úandağ cAndursen bu çehAr bÁğıEnı seyr-i tamAşAsıdın mené úılursen dedi (5) Öüfünün aydı bu meni çehAr bÁğımdur hiç kimerse yóudur ki mendin bi-icAzet bu bÁğda (6) seyr-i tamAşA úılsa dedi Bibi Hanife aydı ey oaèife özüEni erkek úılıp kiřilerdek (7) beyAbAnlarda yürüpsên saEa lAzımdur ki beř altı dükni bir

¹⁴ Silinmiştir:

çarhını (8) bir üyge úurup kirip çigit goza alıp fahta úılıp if égir münÀsib (9) şoldur dèdi
 Őűfűnűn aydı meni úız ékenimni úaydın bildiÆ dèdi (10) Bibi Haniŕe aydı özüÆdin
 burun sineleriÆ haber bèrdi dèdiler (11) Őűfűnűn aydı egerçi úızdurmen merdÀne
 merdlerniÆ dermÀnde úılurmen dèp deste-i (12) şemşirge úol saldı únıdın suğurup aldı
 miâl-i belÀdèk BibiniÆ (13) başıga yetip kèldi oşal¹⁵ vaútda İmÀm Muħammed
 Haneŕiyye hem yetip kèldiler (14) barıp meydÀnge úaradılar úız cemÀèeleri birle
 zaèifke vaħşet úılıp (15) turadur İmÀm Muħammed Haneŕiyye körüp köÆilleriĝa
 ĝumÀn boldı fıkr úıldılar ki (16) ol İmÀm bolmagey dèp mülÀóaa úıldılar andın kèyin
 aydılar ey Muúbil (17) sen munda turgil men ol yerge barmasam bolmas dèp aú
 úulaĝıda bardılar (18) kördiler ki Őűfűnűn İmÀmzÀde yetip bargünçe analarıĝa zaħm
 bèrmezdür (19) úaçan ol bi-raħmnı köÆliĝa raħm salıpdur Bibi hem pehlevÀnlıúlarıdın
 (20) özlerini saúlap turupdur İmÀm Muħammed Haneŕiyye analarını bu hÀlde kördi-
 (21)-ler Őűfűnűn işini úılıpdur Bibi hem yıúılmay turupdur imÀmzÀdelər [11] (1)
 derhÀl analarını cılavınıÆ alıp meydÀndın alıp çıúıtlar (2) Muúbilĝa aydılar sèn
 İmÀmdın ĝaberdÀr bol dèp Muúbilĝe tapşurup öz-(3)-leri ŐűfűnűnnıÆ maèreke-i
 meydÀnıĝe bardılar Őűfűnűn aydı (4) ey cuvÀn úandaĝ yigitdűrsèn meni sedd-i
 rÀóımnı alursèn dèdi İmÀm-(5)-zÀde aydılar ey duħtar ol kűn sendin sili yegen
 yigitdűrmen ol kűn (6) bilmepmen bu kűn inşÀ'allah yüz cÀnıÆ bolsa hem úutulmas
 dèp yana meydÀn-(7)-dın çıúıp analarını aldıĝa kèldiler feryÀd úıldılar anaları İmÀm
 Muħammedni (8) tanumadı aydı ki sèn kimdűrsèn mundaĝ hÀlde menidèk bi-çÀre-i
 èÀcizni (9) nevÀnnı yoúıarsèn dèdi İmÀmzÀde¹⁶ aydı ey ana ciger-ĝuşeleri
 Muħammed Haneŕiyye-(10)-dűrmen dèdi Bibi Haniŕe bu sözniÆ aÆladı HudÀy
 TeèÀlÀĝe şükr becÀ kèltűrdi (11) aydı ki elħamdűlillÀh didÀrıÆnı körer kűn bar éken
 emdi ölsem armanım yoú (12) dèdiler İmÀm Muħammed aydı ey ana maÆEa icÀzet
 bèriÆ men barıp ol úız bile (13) muħÀrebe úılay dèdiler Bibi aydılar barıÆ sizni
 yaratúan TeÆriĝa tapşurdum (14) dèdiler İmÀmzÀde Őűfűnűnnı aldıĝa kèldiler aydılar

¹⁵ Metinde:

¹⁶ Metinde:

naôm

hüneriÆ bolsa (15) körsetgıl işiÆni

ve ger ne bu zamÀn yersen başıÆni

zoruÆ bolsa körsetgıl (16) bu demde

menden bolmağaysen köp nedemde

İmÀmzÀde aydılar bizni ata babamızı resmleri (17) ilgeri úol kötermaú youú sen úança hüneriÆ bolsa körsetgıl andın kèyin (18) men körsetey dèdiler Öüfünün bu sözniÆ eşitip nÀçÀr şemşirge (19) úol saldı ve gılÀfıdın suğurup şiddet bile kèldi İmÀmzÀdeni (20) başığa saldı İmÀm folad úalúanını tuttı red úıldı üç mertebe red (21) úıldılar emdi nevbet İmÀmzÀdege kèldi bular hem tığ-ı ÀbdÀr [12] (1) úollarığa alıp øarb birle Öüfünün başığa urdılar ol hem başığa (2) siper tuttı red úıldı aÆEa hem kÀr úılmadı şemşirbÀzlıú tamÀm boldı iş bitmedi (3) andın kèyin neyzeleşip yana vÀúıèa kÀr-sÀzlıú úılıştılar ikkilerini (4) neyzeleri pÀre pÀre boldı hiç úaysılarığa ne ôafer boldı ve ne haúar andın (5) gürzi alıştı bir birleri gaøab birle salıştı úaraú úaraúı (6) gümbeð-i devrÀnge yetti dèvleriğa èaãatlarınıÆ hūşı uçtı siperleri lettedèk (7) pÀre boldı úabaları sitÀre yaÆlıg yerga tūştı

naôm

úaraú úaraú (8) èamūd-ı kerÀn

cehÀn boldı bÀzÀr-ı ÀhengerÀn

el-úıããa gürzi bile hem (9) bolmadı gürzilerini úoydı úol saldı bir birleriğa zorladı yetmedi henüz (10) bir birleridin kèçmedi Bibi Óanıfe ol demde özleriğa kèldi İmÀm Óanefıyyeni dermÀnde (11) kördi teyemmüm birle başını secdege úoydı secde içide bu münÀcÀtnı úıldı (12)

münÀcÀt

İlÀhi òÀt-ı pÀkiÆ óaúúı óÀcetimni sen revÀ eyle

mèn biçÀreni derdiğa (13) bu demde devÀ eyle

bu úızını başığa şırbeçeni yÀ Rab belÀ eyle

zeberdest eyle (14) oğlumı sen zeberdest eyle

oşal úızını din yolığa ÀşnÀ eyle

keniz (15) dergehniÆ yÀ Rab saÆEa óÀcet tilep kèldi
 yaratken pÀdşahsığa (16) süyenip sūy-ı Rab kèldi
 meni bu nÀle-i zÀrım üstiga ol şir ne kèldi
 (17) meded úuvvet seniÆedék pÀdşÀhıdın tilep kèldi
 bizniÆedék úullar-(18)-ıÆğa raómetiÆeni berpÀ eyle
 seni dergÀhıÆğa yıǵlap ki bizdin ilticÀ kèlmek
 vaèdeÆ aÆEa (19) dÀyim duèÀnı müstecÀb etmek
 úaçan endişemiz yÀ Rab ferÀǵat bile h̃Àb etmek
 ğazÀt eylep (20) çehÀnde pür-hemme ger åevÀb etmek
 oşal şirbeçeni úol üstide RabbenÀ eyle
 HüdÀvendÀ (21) oşal imÀnsızdın èmdi necÀtım
 bir neçe kün içide bu èaziz cÀnım çehÀnım
[13] (1) bir úaleb úıldım óasenÀtım dèmedim seyyiÀtım
 hemişe sendin ümidim ki óÀll-i (2) müşkülÀtım
 ber kü ér körmes belÀdın penÀh eyle
 meded úılıÆ oşal şir (3) beçege berseÆ yana úuvvet
 esir etip alıp úolǵa yana ol eylese (4) beǵıyet
 üzüp almasun ègerdin köterip bèrgil aÆEa úuvvet
 kèter dèdi (5) èömri bèrinçe eylesün şirbeçege h̃iõmet
 hemişe nÀm-ı pÀkiÆeden ki aǵzıda inşÀ (6) eyle

dèp bu münÀcÀtnı úıldılar **ammÀ rÀviler andaǵ rivÀyet úılıpdur-(7)-lar** ki oşal
 óÀlde Bibini úulaúlarıǵa ÀvÀz kèldi ey Bibi Óanife oǵluÆğa (8) úaraǵıl ve ayǵıl èmdi
 bir zor ursun meni úudretimni müşÀhede úılsun dép Bibi Óanife (9) şÀd bolup
 cÀylarıdan turdılar feryÀd úıldılar ki ey ferzend yana zor urǵıl TeÆeri (10) TeèÀlanı
 úudretini tamÀşÀ úıl dép ol óÀl İmÀm Muóammed Óanefiyyege ğÀyibdin úuvvet
 óÀñıl boldı bir zor urdı-(11)-lar *Allahu Ekber* dép ègerdin köterip alıp baş üzre çarhda
 aylantur-(12)-dılar èrse h̃uşóÀl boldı aydı ey ferzend ol úızını yerge tégürmey tutup alǵıl

bolmasa (13) men sendin hūšnūd bolmasmen dēdi **el-úĩããa** İmÀmzÀde anasını fermÀnlarını (14) tutup óÀørı bolup uşlap alıp Àheste yerğa úoydılar ammÀ Öüfünün bi-hūş bolup (15) yattı İmÀmzÀdeni közleri Öüfününni cemÀliğa tüşti be-cÀn u dil èÀşıú-ı bi-úarÀr boldılar (16) İmÀmzÀde endek suv alıp anı yüziğa séptiler úız hem èÀşıú-ı bi-úarÀr boldı ikkileri (17) bir birleriğa köÆil bērdiler Öüfünün aydı egerçi ŞÀh İrem-(18)-ni úızımen ēmdi senidēk emīrzÀdeni kenīzi-(19)-men ēmdi fermÀn sendedür bu kenīz nime dēseÆ (20) anı úabül úılur dēdi İmÀm Muóammed Óanefiyye aydılar andağ (21) bolsa kelime aytıp musulmÀn bol dēdiler Öüfünün deróAl **[14]** (1) musulmÀn boldı ötgān işleriğa puşeymÀn boldı özini (2) earø u óÀlini beyÀn úıldı keçe boldı taÆ attı İmÀmzÀd turdılar (3) uahÀret úıldılar taÆ namÀzını oúudılar Bibi Óanife aydı ey oğlum bu haúarnÀk (4) yerde nimege turarsēn bizlerni Medīne-i Münevvereni yolığa salmaysēn mü dēdi İmÀm-(5)-zÀde aydı ey müşfiú anam oşal sen maÆea uàena aytıp kökregimğa bir oú urduÆ (6) henüz yarası bitken youú ve men şundağ èahd úılıp ērdim ēmdi barıp Öüfününni esir (7) úılıp almasam özini bendge salmasam atasını şehrini alıp musulmÀn úılmasam hergiz (8) Medīnege barmageymen dēp ey vÀlide-i mihribÀn ēmdi Öüfününni musulmÀn úıldım kenīzek-(9)-ler birle alıp Medīnege revÀne boluÆ men ŞÀh İremge uçramay kētmesmen dēdiler (10) Bibi İmÀm Muóammedni úaytmasligini bildi Öüfünün kenīzekleri birle alıp kētip barur (11) ērdiler nÀgÀh beyÀbÀndın gerd nemÀyÀn boldı gerd içide ikki úara fīling úaçıp (12) kēledür bir kimerse yaynı kirişiga¹⁷ oúnı salıp gezlep kēledür el-úĩããa bizge (13) yaúın yetti ērse ol kimerseniÆ naðarı Öüfününge tüşti cÀn u dil birle èÀşıú-ı (14) bi-úarÀr boldı èaúlını youúattı şir anıÆ aldıdan úutulup kētti nÀçÀr anı taşladı (15) bularnı aldığa kēldi yaúın kēlip sordı sizler úandağ Àdemsizler (16) mundağ haúarnÀk yerlerde bi-ibÀ yürürsizler dēdi Bibi aydı men óarem-i (17) Şir-i YezdÀn MurteøÀ èAlidürmen úız anıÆ oğlı şirbeçe-i Muóammed Óanefiyyeni (18) óaremi turur dēdi ol nÀ-bekÀr aydı ey èAlini óaremi sen özüÆ (19) deróAl ol úızın taşlap kēte bēr eger taşlamasaÆ hemmeleriÆni (20) hūn-ı Àğuşte úılıp öldürüp ol úızın yalguz alıp kētermen dēdi bu sözni (21) Öüfünün aÆlap ērse cÀnı lebigē kēldi ölümğa rÀøi boldı Bibi Óanifeğa yüz kēltürdi **[15]** (1) aydı ey çÀn vÀlide meni úolumnı boşatıp úoyıÆ bu gebrni yer birle yeksÀn úılay (2) dēdi eger úılmasam úız atım úurusun dēdi ammÀ Bibi öziğa endişe úıldı (3) eger munı úolını boşatıp úoysam mebÀdÀ ol imÀnsız birle birgeleşip mēni (4) öltürüp kētmegey dēp endişe úılıp özi meydÀnga kirip aydı ey gebr munda (5) kēl munda hüneriÆ bolsa körsetgıl dēdiler ol imÀnsız naèra urup kēldi Bibi (6) aÆea úılıç saldı imÀnsız úılıçnı red úıldı naèra tartıp úılıç tarttı Bibige saldı (7) Bibi siper tutti

¹⁷ Metnde:

siperidin miúdÀr-ı trt engt Bibini baga olturdu úan revÀn (8) boldı yaún erdi kim yerge yıúılsalar yz meaúúatlar birle zini saúladı HdÀ TeèÀlÀge (9) nÀle-i zÀrı úıldı Allahu TeèÀlÀ Cebreèil èaleyhi's-selÀmge hıúÀb úıldı Cebreèil èaleyhi's-selÀm Kh-ı ÚÀfdın (10) ikki niginni ttkidék srÀh úıldı anıÆdın amÀl çıútı èÀlemni yzini úaranguluú (11) bastı kii kiini krmedi Cebreèil èaleyhi's-selÀm Bibini cılavını aldı kterip alıp (12) kèlip Medinega úoydu ammÀ Ŗfnn ol yerde yalguz úıldı baèd-ez-Àn cehÀn (13) yaradı imÀnsız krdi kim Ŗfnn kenizek birle turupdur yana zge hiç kim you (14) zi zidin vaet aldı bu Àdem m yÀ dv yÀ peri m dp Ŗfnnnı yanıga (15) kèldi ol sÀèat lekeri yetip kèldi ol imÀnsız vezirge tken vÀúiea-(16)-nı beyÀn úıldı ammÀ úız sozmaydur ddi vezir ey ehzÀde bu yerde ç lek b (17) miÆ úoun Àır bolsa sn devlet birle ehÀr bÀgga kirip úongıl men lekerge ba bolup erÀfı-(18)-nı úurap yatay kndzi rÀi bolmasa kçesi rÀi bolur ddi ehzÀde imÀnsıznı (19) ol yerde ehÀr bÀgı bar erdi anıÆ szi birle ehÀr bÀgga kirip úondı leker-i (20) kffÀr ŖfnnnıÆ úurap yattı Ŗfnn Allahu TeèÀlÀge mnÀcÀt úılıp ilticÀ (21) úıldı

mnÀcÀt

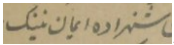
HdÀvendÀ meni cÀnım bu gm birle adÀ¹⁸ úılma
oal ırbeçe-[16] (1)-din emdi meni hergiz cdÀ úılma
ki andın zgeni hergiz yana mnge revÀ krme
meni (2) bigÀne birle emdi hergiz ÀnÀ úılma
yıraú talap mni ır oglıdın vÀveyletÀ (3) úılma
oal ır oglını ktide baımga rıÀdurmen
úıларım you (4) anıÆ yolıda egerçi der-diyÀrdurmen
eger mağrib bilen marıúda bolsa (5) izlenedrmen
sni kmiÆ ezelde maÆEa her dem penÀdurmen
munıÆdek (6) bolsa al cÀnım tirik munda binÀdurmen
úılma meniÆ baımga bu iler (7) meger kÀr-ı úaÀdur mu
HdÀyÀ bendeÆ içre hiç kii mendék ÀzÀrdur mu

¹⁸ Metinde:

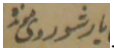
(8) meniÆ úılmıřlarımğa bu meřauúatlar sezÀdur mu
meni cevır ü (9) cefÀ tartúanıma TeÆeri rıøÀdur mu
HudÀyÀ her ne úılsaÆ úıl ve li (10) andın cüdÀ úılma
ne yerge kèttiler ki yanımdaki yoldař úayda
yana emçegidek (11) ãÀóib-i ana yoldařlarım úayda
keçe kúndüz maÆEa úarağan ör baş-(12)-larım úayda
bürÀderler orun tapmas meni nÀliřlerim úayda
menidek Àdemini (13) hiç derd-i bi-devÀ úılma
eilÀcımınú úılur erdim netey emdi úolum baęlıú
(14) İmÀmım firÀúıda keçe kúndüz yürek dÀęlıú
tileğim müstecÀb bolmas maÆEa dÀyim eřk (15) baęlıú
yarařur hÀùırırÆ cemèideki yürgen aysen saęlıú
meni imÀnsız (16) ôÀlim úolıęa mübtelÀ úılma
körér kün bar mukin fikr-i İmÀmımda ötermen mü
(17) HudÀyÀ emdi ölgünçe hemiře úan yutarmen mu
mènge hergiz devÀ yoúdur
(18) yaruęlıú bar mukin mènge ve yÀ gamda ötermen mü
rıøÀm yoú barça iř-(19)-lerde
HudÀyÀ dergehiÆge Öüfünün bu nÀleni eyler
İmÀmını firÀúıda (20) körüÆ kim hūnbÀr yıęlar
anı körgen kimerse kökregın etse úan baęlar
(21) anıÆ derdlik firÀuí ey bürÀder barçanı dÀę
İlahi hiç bendeÆeni [17] (1) özüÆ bi-müddeèÀ úılma

ořal yerde Öüfünün-(2)-nıÆ ÀhınıÆ HudÀy TeèÀlÀ úabül úıldı fetó ü nuâret
berdi (3) **el-úıããa** řehzÀde-i imÀnsız çehÀr bÀęda úondı Öüfünün bu âifat (4) birle
nÀle-vü zÀri úıldı ammÀ ol çehÀr bÀęda bir pire zÀl bar erdi (5) úoy ve mÀllarıęa

nighehbÀn êrdi şehzÀde-i imÀnsızınÆ aldığa barıp (6) ol zÀl taèòim becÀ kèltürdi şehzÀde-i imÀn[sız]nıÆ¹⁹ óÀl aóvÀlini sordı (7) imÀnsız aydı ey mama yolda kèlip āayd úlıp bir āaydge uçradım (8) hiç kimerse mundaú āayd úlğan emesdür likin ol āayd meni sözüm-(9)-niÆ úabül úlmaydur dép úiāāa-i Ŗūfünūnnı beyÀn úıldı (10) ol kempİR aydı ol meni işimdür ol işke sèn çıkÀre ol işni (11) uşbu sÀeatda bitkerürmen ol úızını úoynuÆğa salurmen dèdi (12) şehzÀde-i imÀnsız aydı eger sèn bu işni bitkerseÆ bu çehÀr (13) bÀğımını başığaça saÆEa bèrey dèdi kempİR aydı emdi nehÀrlıúğa sizge (14) nime kèrek aldıÆızge kèltüreyin dèdi imÀnsız azğına fışken süt (15) kèrek kèltürgil içey dèdi kempİR taèòim becÀ úıldı oçaú aldığa (16) kèlip úazanga ot yaútı ol yerde uyúu ğalebe úıldı uhladı (17) tüş kördi aldığa bir kimerse peydÀ boldı èaāÀsı otđın úolıda (18) otluğ gürzi kempİRğa óavÀle úıldı turgil sèni dūzahke salurmen dèdi (19) kempİR nÀle úıldı men hiç günÀh úlğanım you ne sebebdin mèni otğa (20) salursız dèdi nÀgÀh aldığa bir taht²⁰ peydÀ boldı ol tahtnı (21) úeside bir merd-i merdÀne nūrÀne olturupdur yanlarıda ve arúa [18] (1) aldılarıda sÀyesiz maħlūúla[r] úımırıldur alarge kempİR taèòim (2) úıldı èarø u óÀllerini ayttı bu kimerse mèni dūzahke salurmen dèydür (3) feryÀdımğa yetkil dèdi taht úesideki nūrÀne merd aydı ki nime (4) ki èarøıÆ bolsa men úabül úılay dép ayttılar ki ey mÀlik-i dūzah (5) úoluÆnı tartğıl bul hem bizlerniki boldı dèdiler mÀlik-i dūzah (6) bu söznıÆ aÆElap ğÀyib boldı andın kèyin bu ğatun özini (7) tohtattı közini açtı taht úesiga úaradı ol taht úze-(8)-sideki nūrÀne õÀt-ı şerif tururlar kim mÀlik-i dūzah (9) alarnıÆ sözlerini be-cÀn u dil úabül úıldı meni dūzahke (10) salmadı dèdi õÀt-ı şerif aydılar ki ey kempİR mèni tanur musèn (11) men peygamber-i Àħir-i zamÀndurmen emdi sözümni úabül úılır musèn dèdiler (12) ol ğatun be-cÀn u dil úabül úılırmen dèdi andağ bolsa musulmÀn bolgil (13) dèdiler kempİR deróÀl musulmÀn boldı ötken işleriğa tevbe úıldı (14) andın soÆ aydılar ki ey kempİR bu bÀğ içide bizniÆ úızımız (15) bardur atı Ŗūfünūndur mendin aÆEa selÀm dègil (16) emdi ğam yemegil köpi kètip azı úalıpdur hiç dem urmagil (17) endek furāatda murÀdıÆğa yetersèn dègil úolıda zehr-i helÀhil bar-(18)-dur anı ol imÀnsızge bèrgil anı içürüp helÀk úılgıl Ŗūfünūnnı (19) benddin ğalÀā úılgıl dèdiler deróÀl kempİR öziğa kèlip bidÀr bolup körgen (20) tüşini bildi turup yügürdi Ŗūfünūnnı úaşığa kèlip aydı ey (21) Ŗūfünūn úaydasèn beri kèlgıl dèdi Ŗūfünūn atını yaşurđı²¹ munda [19] (1) Ŗūfünūn you dèdi kimse aydı

¹⁹ Metinde:

²⁰ Metinde:

²¹ Metinde:

özüÆni nime üçün yaşuru[r]sên²² (2) dëdi sëniÆ atıÆını òÀtıÆını sendeki zehr-i
 helÀhilni Resûl-i HûdÀ (3) maÆEa aytip êrdiler men bolmasa bularnıÆ úaydın
 bilürmen sëni neçük (4) bilürmen dëdi Õüfünün ornıdan turup kempir birle körüşti
 Õüfünün (5) hem bu tüşni körüp êrdi her ikkilesi tüşleri birdëk këlđi (6) **el-úîââa**
 Õüfünün zeherni ol kempirge bërđi anı sûtğa úoşup (7) úoydı anıÆ êltip şehzÀde-i
 imÀnsızge bërđi imÀnsız içti (8) bir laôôada kÀrı tamÀm boldı cÀnı cehennemge këtđi
 kempir Õüfününni benddin (9) halÀâ úıldı Õüfünün ol imÀnsızni âilÀóolarını kiydi aùnı
 (10) mindiler on lek pësh miÆ leşker-i küffÀrge rû-be-rû boldı bôri úoyğa kir-(11)-
 gendëk imÀnsızlarını öldürđi leşker-i küffÀr úÀúat úılalmay nÀçÀr amÀn (12) tilep
 ÕüfününniÆ ayağığa yıúıldı hemmesi musulmÀn bolup Õüfününge tâbië boldı (13)
 şehzÀde Õüfünün imÀnsızni veziriniÆ ol imÀnsızni şehriğa pÀdşÀh-ı (14) hemme
 úılıp hemme mülkni anıÆ úolığa tapşurup buyurđı kim sheherge kirip (15) butğÀnelerni
 virÀn úılıp ornığa maóal mescid ve medrese binÀ úıldurgıl (16) dëdi ol vezir hûb
 bolğay dëp sheherge²³ kirip butğÀnelerniÆ virÀn (17) úılıp ornığa mescid ve medrese
 binÀ úıldı andın Õüfünün öz kenizekleri (18) öz vilÀyetleriğa revÀne boldılar emđi
 ikki kelime sözni İmÀm (19) Muóammed Óanefiyyedin eşitiÆ **rÀviyÀn-ı aħbÀr ve**
nÀúılÀn-ı ÀâÀrlar (20) **andağ rivÀyet úıurlar kim** oşal küni ki İmÀm Muóammed
 Óanefiyye anaları (21) Bibi Óanife vidÀë úılışıp Muúbilni alıp ŞÀh İremniÆ
 vilÀyetleriğa revÀne boldı **[20]** (1) bir nêçe menzil yol yürüp bir çehÀr bÀğge këlđiler
 anda kirip istirÀóat úıldı-(2)-lar ol bÀğ CindÀl ŞÀh dëgenni bÀğı êrdi nÀğah ol
 CindÀl ŞÀh (3) üç miÆ kişı birle bir úarafğa çıúıp êrdi ikki kişı këlđip bÀğ-(4)-dın
 haber aldı kördi kim ikki kişı atları birle këlđip yatıpdur bularnı (5) körüp CindÀl ŞÀhke
 haber bërđi CindÀl ŞÀh üç miÆ kişı (6) birle këlđip çehÀr bÀğnıÆ úurşap yattı emđi
 sözniÆ peri-(7)-lerdin eşitiÆ periler şehride ŞÀh Zerrin dëgen bar êrdi (8) peri
 şehriiniÆ pÀdşÀhı êrdi melike-i Zerrin dër êrdiler anı (9) bir úızı bar êrdi atını ÚarnÀ
 peri dër êrdiler nÀğÀh ol úız èÀlemni seyr úılıp (10) ol çehÀr bÀğğa këlđip közi İmÀm
 Muóammed ÓanefiyyeniÆ cemÀllerığa (11) tüşti ol yerde İmÀmge be-âidú-ı dil
 èÀşıú-ı bi-úarÀr boldı andın (12) her künde on miÆ leşker birle këlđip İmÀm
 Muóammed Óanefiyyeni körüp yana (13) ŞehristÀn-ı Zerringe kêter êrdi bir kün
 úadimgi èÀdeti birle körey dëp këlse (14) İmÀmnı başıda óÀdiâelerni kördi İmÀm
 uyúularıdan uygattı CindÀl ŞÀh (15) seni úaâdıÆğa këlđi dëp kördiler ki eürÀflarını

²² Metinde:

²³ Metinde:

úrşap alıp-(16)-dur zinhÀ[r]²⁴ biciz bolmas dèp ğÀyib boldı İmÀm başlarını köterdiler (17) kim hiç kimersenı eâeri you ikkevlen *sübóÀnallah* dèdiler biz-(18)-lerge haber berge neçük òÀtdur dèp nÀçÀr sılÀólarını kiydi (19) ve atlarıġa mindiler bÀġdın taşuarı çıúıp haber alsalar leşker-i (20) bi-èaded nemÀyÀn boldı leşker-i küffÀrlar körüp naèra urdılar úandaġ (21) Àdemlerdürsizler aâl-ı nesebleriÆini ayġıl öldürgenlerge [21] (1) ve ölġuçılarga arman bolsun dèp İmÀm Muóammed Óanefiyye aydılar atım (2) Muóammed Óanefiyyedür atamnıÆ atları ŞÀh-ı MerdÀndur dèdi-(3)-ler CindÀl ŞÀh aydı ey yigit özüÆeni körsetġıl dèdi İmÀm (4) aydılar evvel meydÀngÀh rÀslagil andın soÆera mübÀriz tilegil dèdi **el-úıāāa** (5) meydÀn rÀstladı imÀnsızlardın bir kişı meydÀnge kirdi taènage aġız açtı (6) aydı ey èArab dūa nūş peşmine pūş çölne mekÀn etken ve beyÀbÀn-(7)-larda perveriş tapġan

naôm

eger bolsaÆ köÆellik kèl (8) bu yerge
neçük ùÀúat tutarsen mendèk èrge

İmÀm aydılar bizni (9) ata babamızıÆ resmleride piş-destlik úılmaú youdur (10) tÀ muşt yemey kişıġa muşt urmasmiz dèdiler bu sözni èşitip (11) ol imÀnsız úolġa úılıç alıp aú yügürtürüp kèlip İmÀmge úılıç saldı (12) İmÀm siper tutup red úıldılar hergiz eâer úılmađı èmdi nevbet İmÀm Muóammed (13) Óanefiyyege yetti İmÀm úılıçnı alıp köterip köÆilleriġa endiše tüşti mebÀdÀ (14) úılıç birle ursam ikki pÀre bolsa sūd úılmas belidin alıp øarbımnı kör-(15)-setey mebÀdÀ imÀn kèltürüp musulmÀn bolsa dèp úılıçlarını úoyup bèli-(16)-din tutup ègerdin köterip alıp köġġa attılar leşker köziden ğÀyib (17) boldı İmÀmnı bu işleriġa barça leşker-i küffÀrnıÆ èaúlları lÀl (18) boldı kökdin kèlürde İmÀm yana tutup alıp başlarıdan çarġdèk (19) aylanturup andın Àheste yerge úoydılar Muúbil kèlip baġlap kenÀrege alıp (20) çıúıtılar imÀnsızlardın bir pehlevÀn meydÀnge kirdi naèra urdı bu dem-(21)-de kimni aldıÆ dèdi İmÀm aydılar bir imÀnsıznı aldım yana biri sendürsen [22] (1) dèdi imÀnsız aydı maÆea neçük ùÀúat úılırsen dèdi İmÀm (2) aydılar sen özüÆeni ġamıÆeni yegil mèni birle işiÆ bolmasun (3) dèdi imÀnsıznı úahrı kèldi şemşir saldı İmÀm siper tutup red úıldı-(4)-lar eâer úılmađı èmdi nevbet İmÀm Muóammed Óanefiyyege yetti İmÀm úılıçnı alıp (5) köterip köÆilleriġa endiše tüşti mebÀdÀ úılıç birle ursam ikki bölse sūd (6) úılmas beliden alıp øarbımnı körsetey mebÀdÀ imÀn kèltürüp musulmÀn bolsa (7) dèp úılıçlarını úoyup beliden alıp ègerdin köterip alıp köġġa attılar (8) leşkerni közidin

²⁴ Metinde:

ğÀyib boldı İmÀmnı bu işleriga barça küffÀrniÆ èaúlları (9) lÀl boldı kökdin kélürde İmÀm yana tutup alıp başları-(10)-dın çarhdek aylanturup andın Àheste yerge úoydılar Muúbil kélip (11) bağlap kenÀrege alıp çúútlar imÀnsızlardın bir pehlevÀn meydÀnga (12) kirdi naèra urdı bu demde kimini aldıÆ dèdi İmÀm aydılar bir kÀfir-(13)-ni aldım yana biri sèndürsèn dèdi imÀnsız maÆEa neçük ùÀúat úılur-(14)-sèn dèdi İmÀm aydı sèn özüÆEni ğamıÆEnı yegil meni birle işiÆ bolmasun (15) dèdi imÀnsızni úahrı kèldi şemşirini saldı siper tuttılar ve red úıldı-(16)-lar andın İmÀm úılıç saldılar ol imÀnsız ikki pÀre boldı cÀnı mÀlik-i (17) dūzahğa kètti CindÀl ŞÀh kèrdi ùÀúatları úalmadı fermÀn úıldı üç miÆ (18) kişi birdin aù úoyuÆElar dèp İmÀm yalguz alarge ğayret úıldı imÀn-(19)-sız miâl-i úoy İmÀm miâl-i bõri boldılar üç miÆ úoyını aldıga salıp (20) sūrdiler alıp barıp CindÀl ŞÀhke yetip anıÆ belidin tutup ègeridin köterip (21) alıp yerge urdılar CindÀl ŞÀh özidin kètti bÀz hūşıga kèldi İmÀm [23] (1) aÆEa kelime èarø úıldılar CindÀl ŞÀh úorúup hemme leşkeri birle İmÀmnı (2) aldıga yıúılıp musulmÀn boldı İmÀm Muóammed Óanefiyye CindÀl ŞÀhnı serefrÀz (3) úılıp öz şehrini öziĝa bèrdiler alarge emr-i maèrūf ve nehy-i mūnker-(4)-niÆ taèlim bèrdi CindÀl ŞÀhke buyurdılar kim buthÀnelerni (5) virÀn úılıp ornıĝa mescid ve medrese ve hÀneúÀh binÀ úıldurgıl (6) dèdiler CindÀl ŞÀh be-cÀn u dil úabūl úıldı CindÀl ŞÀhdın (7) kişi almay özleri Muúbil birle ŞÀh İremge revÀne boldılar nèçe menzil (8) yol yürüp èrdiler bir yerge kèldiler anda bir pÀdşÀh bar èrdi èömri (9) Àhırıĝa atı[nı] èÜmrÀn ŞÀh dèr èrdiler èÜmrÀnnı atası pÀdşÀh èrdi èömri Àhırıĝa yetti (10) dÀrü'l-beúÀĝa dÀrü'l-fenÀdın rıólet úıldı anıÆEdın üç ferzend (11) úaldı bir oĝul ikkisi úız èÜmrÀn ŞÀh atasını ornıĝa pÀdşÀh boldı (12) bu ikki úız ğaşlık úılıp maâlaóat úıldı èÜmrÀnnı tutup bend (13) úılıp zindÀnge saldı taĝdın bir kette taş alıp kélip çÀhnı a[à]zıĝa²⁵ (14) serpūş úıldı özleri ikki úız pÀdşÀhnı vilÀyetleriga pÀdşÀh (15) bolup úurfte teèaddi işlerni úıldı ve rÀhzenlik úılıp ÀdemlerniÆ (16) hūn-ı nÀ-óáuú úılıp mÀllarını alur èrdi èÜmrÀnnı nedimleri ki hazine-(17)-lerini alıp ikki kúnlik ÓiãÀr-ı İskenderiye barıp úaldı (18) ikki úız öz murÀdıça işler úıldı bu sözni ÚarnÀ peri eşitti yÀ felÀn (19) melik ölūpdür anıÆ ikki úızı ve bir aĝası èÜmrÀnnı bend-i zindÀn úılıp-(20)-dur özleri pÀdşÀh bolupdur dünyÀda fisú işlerni berpÀ²⁶ úılıpdur dèp ÚarnÀ (21) peri endişe úıldı kim mebÀdÀ emirzÀde ol yoldın öter bolsa aÆEa yoluúmagay dèp [24] (1) on ikki miÆ perileriga emr úılıp aúlar minip kèldi İmÀmnı

²⁵ Metinde:

²⁶ Metinde:

(2) anda taptı aùdın tüşüp Àdemler āüretide²⁷ bolup keldi ÌmÀmge selÀm (3) bërdi ve körüşti ÌmÀmge aydı felÀn pÀdşÀhnıÆ ikki úızı (4) ağası èÜmrÀn ŞÀhnı bend-i zindÀn úıldı özleri rÀhzenlik úıladur bir neçe (5) pehlevÀnlarnı ve neçe pÀdşÀhlarnı nıst ü nÀbūd úıldı ey emırzÀde (6) öziÆizge óÀõır boluÆ sizlerni hem alardék úılmagey dèp ğÀyib (7) boldı ÌmÀmzÀde úaradılar aldılarıda hiç kimerse you nime vÀúıèa (8) èkenni bilmediler kelime-i temcidni oúudılar Áyet el-Kürsini oúup (9) özleriĝa dem saldılar andın turup aùlandılar yolĝa revÀn (10) boldılar ol ikki úızni cÀyıĝa yettiler ikki úız bir tahtda oturupdur (11) şarÀb içer èrdi nÀĝÀh kiçik úızni naôarı āaórÀge tüşti ÌmÀm (12) Muóammed Óanefiyyeni kördi aylasıĝa aydı bir Àdem kèledür dèdi aylası ayttı meni (13) neyzemni zahmıdın ÀsmÀnda úuşlar uçup ötelmeydür úandaĝ (14) ĝayretlıú Àdemdür bu yerge kèlse dèp turdı ve aùĝa mindi ÌmÀmnı (15) aldıĝa keldi naèra urdı ve aydı ki neçük cÀnıÆdın toyĝan Àdemsèn (16) meni margzÀrımge kélürsèn dèdi ÌmÀm ve Muúbil aydılar ki ol kimerse aytken (17) úız uşbudur dèdiler ve rÀst aytıp èken dèdiler **el-úıāāa** (18) ÌmÀm yüziniÆ úızĝa úıldılar saÆa kim örgetti merdÀne libÀs kiyip merd (19) bolmaú mundaĝ yerlerde oturup yol yürmaúını saÆa lÀzım uşbudur (20) ki bir çarĝ alıp çigit ĝozanı neçte úılıp çarĝ ègirip olurmaú bu işler (21) nÀ-merd ve nÀ-ināÀf oĝrınlarnıÆ işidür mundaĝ işler saÆa lÀzım **[25]** (1) èmesdür dèdiler úız aydı meni úız èkenimni úaydın bildiÆ (2) ÌmÀm aydılar özüÆdin ilgeri kökreĝiÆ ħaber bërdi (3) dèdiler úız aydı ey yigit men úız baladurmen barça başıĝa yetken (4) belÀdurmen dèdi ve aydı ey yigit hüneriÆ bolsa körsetĝıl dèdi (5) ÌmÀm Muóammed Óanefiyye aydılar tÀ muşt yemey kişilerge uralmaymen (6) dèdi úız aùnı sürüp keldi øarb birle ÌmÀmnı başlarıĝa tiĝ saldı (7) ÌmÀm siper tuttılar ÌmÀmnıÆ [siper]leriniÆ ikki pÀre úıldı ammÀ ÌmÀmzÀde-(8)-ge eāer úılmadı ikkinçi yana óavÀle úıldı ÌmÀm úollarını uzatıp siper úıldılar úız (9) aydı neçend merdÀn-ı merdlerniÆ tÀbütke tarttım sèn seyr-i ðigerni almay (10) úoluÆnı siper úılırsen meni tiĝım sèni úoluÆnı kèsmeydür dèdi (11) èmdi aāl-ı nesebleriÆini beyÀn úılĝıl ölseÆ saÆa ve maÆa arman (12) bolmasun dèdi ÌmÀm Muóammed Óanefiyye aydılar atım ÌmÀm Muóammed Óanefiyye-(13)-dür óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀn ve Şir-i YezdÀn MurteøÀ èAlini oĝlıdurmen (14) dèdiler úız tebrenip ÌmÀmnı başlarıĝa úılıç saldı ÌmÀmzÀde (15) úol uzatıp úılıç birle bend-i destiden tutup andaĝ mÀliş bërdi kim (16) tiĝı úolıdan tüşti andın ÌmÀmzÀde kemerigä úol sundı ègeridin üzüp (17) alıp andaĝ yerge urdılar kim yer birle yeksÀn boldı

naôm

²⁷ Metinde:

rūzini (18) tapğan érge ki

dêrler úaúğan úazuú yerge ki

el-úĩããa Muúbil (19) ol úiznı bağlap aldı andın sıÆelisi keldi aydı ey (20) yigit aylamnı bend birle tutup aldıÆ maÆEa neçük ùÀúat úılursen (21) eger miÆ cÀnıÆ bolsa birini mendin selÀmet eltmegeysen dedi İmÀm [26] (1) aydılar saÆEa nime èaõÀbdur urğaçı özüÆeni erkek úılıp (2) erkek libÀslarnı kiyip deşt ü beyÀbÀnlarge özüÆeni salıp (3) úaraúçılık úılıp yürseÆ bir deste filte birle bir çarhı tutğıl (4) uşbu yahşı erdi dediler ol úız dem urmay İmÀm úılıç saldı İmÀm (5) úolları birle red úıldı ikkinçi yana óavÀle úılıp erdi İmÀmzÀde úolları (6) birle úolığa úaúıtar úılıç úırú gez yerge barıp tüşti andın İmÀm neyze birle (7) kemend saldılar aúıdın úırú úulaç yıraúke tüşti İmÀm Muúbilge işÀret (8) úıldılar Muúbil kélip ol úiznı hem bağladı aldığa alıp (9) keldi andın İmÀm ÓiãÀr-ı İskenderiyege yürmaúçı boldılar (10) úızlar nÀle ve zÀrisığa hergiz iltifÀt úılmadılar Muúbilge aydılar ikki-(11)-sini bend birle alıp yürgil Muúbil hem şundag úıldı **el-úĩããa** (12) İskenderiyege yettiler İskenderiye halú İmÀmnı aldılarığa pişbÀz²⁸ (13) çıúıp ser-berehne bolup ser-i ber-zemin úıldılar çün ki bular Kókeç (14) dégen yerge barıp haberÀt²⁹ úılıp erdi alarnıÆ esir bolgenige İmÀm-(15)-nıÆ óaúúlarığa duèÀ-yı³⁰ hayr úıldılar emirzÀde sordılar çevÀb (16) bêrdiler kim zindÀndur dep emirzÀde kôrdiler kim zindÀnnı (17) ağızığa ağır taş úalapdur hiç yeri açuú émes meger bir úabaúke (18) lÀyıú bir açuú aş ve nÀn bérmaú üçün İmÀm hemme halÀyıúlargá (19) fermÀn úıldılar kim çÀhnıÆ ağızdın taşnı kôteriÆler dep halÀyıú-(20)-lar zor úıldılar aãÀ tebtelmediler nÀçÀr İmÀm özleri aúlarıdın (21) tüşüp ikki éteklerini úırıp zor urup ol taşnı úırú úadem [27] (1) urup alıp taşladılar andın soÆEra naèra urup (2) yÀ èÜmrÀn dep çaúırdılar çÀhnı tegiden ÀvÀz keldi lebbeyk (3) ey ġarib-nevÀz sên úandağ Àdemdürsên mundağ vaútda meni yÀd (4) etip ġarib-nevÀzlik úılursên dedi İmÀmzÀde aydılar kim óaøret-i (5) ŞÀh-ı MerdÀn MurteøÀ èAlini oġlı Muóammed Óanefiyyedürmen sêni benddin halÀã (6) úılğalı keldim dediler bu bend-i zindÀnge kim saldı dediler èÜmrÀn (7) ŞÀh aydı bu işni hem-şirim úıldı dedi İmÀm Muóammed Óanefiyye siperni (8) kemendge bağlap çÀhke saldı yÀ èÜmrÀn siperni úzesığa olturgil sêni (9) tartıp aladurmen dediler **el-úĩããa** èÜmrÀn ŞÀh sipernıÆ úzesığa çıúıp (10) olturđı³¹ İmÀm çÀhdın tartıp aldılar

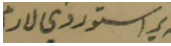
²⁸ Metinde:

²⁹ Metinde:

³⁰ Metinde:

³¹ Metinde:

èÜmrÀn ŞÀh Muóammed Óanefiyyeni cemÀl-i cehÀn (11) ÀrÀlarını körüp taósin ve
 Àferin úıldılar İmÀm èÜmrÀn ŞÀhnı bend-i (12) zencirlerini küşÀde úıldılar èÜmrÀn
 ŞÀh deróÀl İmÀmnı aldılarıĝa (13) tüştü anıÆ birle nevÀziş úılıp körüştiler anıÆ
 köÆlini (14) köterip merdÀne boluÆ èrni başıĝa miÆ türlüĝ işler tüşer (15) dediler
 andın soÆ kelime èarø úıldı èÜmrÀn ŞÀh deróÀl kelime aytıp musulmÀn (16) boldı
 bu ikki hem-şirleri hem musulmÀn boldılar İmÀmzÀde bular-(17)-nıÆ bir birleri birle
 yaraşturdılar³² emr-i maèrûf ve nehy-i münkerni (18) taèlim bèrdiler buthÀnelerni
 virÀn úılıp butlarnıÆ sındurup (19) ornıĝa mescid minber ve medrese binÀ úılıp
 èÜmrÀn ŞÀhnı óÀkim úılıp (20) úoydılar andın bular bile vidÀèlaşıp ŞÀh İremge
 revÀne boldılar (21) **èmdi ikki kelime sözniÆ İmÀm Muóammed Óanefiyyedin
 èşitiÆ [28]** (1) ve alarnı kÀrını bilmaú kerek **rÀviler andaĝ rivÀyet úıurlar (2) kim**
 İmÀm Muóammed Óanefiyye ŞÀh İremge yürdiler ve yaúın yettiler Allahu Ekber (3)
 dép naèra-i óayderi tarttılar zemîn ü zamÀn mekin ü mekÀn lerzege kèldiler (4) ŞÀh
 İrem birle meclisde olturgen ekÀbirlerniÆ bÀresiden hüş (5) kètti ve bi-hüş boldı eger
 yana bir merÀtebe naèra ursalar èrdi barçada cÀn (6) úalmas èrdi sandal nişinler
 barçaları kürsidin yerge yıúıldı bir zamÀn-(7)-dın soÆ hüşlarıĝa kèlip óayrÀn bolup
 turup èrdi taĝ túbide ikki (8) úara nemüdÀr boldı İmÀm aydılar ey Muúbil sèn bu
 yerde tuĝnı tikip turgil (9) men şeherni üstıĝa barıp tuĝĝa úarap uruş úılay dedi Muúbil
 (10) dÀmene-i Kûh-ı dü tuĝnı tikip turdı İmÀm şeherni üstıĝa kèlip feryÀd úıldılar
 (11) ki ey ŞÀh İrem mübÀriziÆ bolsa munda kèltürgil³³ dép ŞÀh İrem leşker tartıp
 miÆ (12) fil birle çıtı meydan rÀstlap meymeneni meysereni tüzetti ŞÀh İrem aydı
 (13) bizde pehlevÀn bar mukin meydÀnge kirip ol kimersenı bağlap mèni (14) aldımĝa
 alıp kèlse dedi andın bir èÀdi ŞÀh İremdin icÀzet alıp (15) meydÀnga kirdi naèra urup
 aytadur ki ey èArab peşmine-püş ve dúa-nüş (16) ve endÀmlarnı şÀl birle yapĝan ve
 beyÀbÀnlarda perveriş tapĝan bu (17) meydÀnga kirip hüneriÆni körsetĝil dedi
 İmÀmzÀde aydılar tÀ muşt (18) yemey kişıĝa muşt urmasmen dediler èÀdi andaĝ
 bolsa ismiÆni aytĝil (19) armanda kètmegil dedi **taèrif-i İmÀm Muóammed
 Óanefiyye** İmÀm hem naèra urdı (20) ol cenÀbĝa HudÀ ĝayret bèripdür ol õÀt-ı şerif
 atamnı atını sorsaÆ (21) èAlidür HudÀ dergÀhıda Şir-i HudÀdür imÀnsızlarnı başıĝa
 cezÀdur **[29]** (1) anıÆ oĝlıdurmen kim kem èmes sèni bu leşkeriÆĝa ĝam yemesmen
 uruş (2) meydÀnıĝa ĝayret úıurmen beriÆĝa bir özüm ùÀúat úıurmen kirip
 meydÀnga (3) hüneriÆni körsetĝil èmdi fikr-i digerniÆ úılma **el-úúāāa** ol èÀdi (4)
 úılıĝnıÆ ĝılÀfıdın suĝurup İmÀmge óavÀle úıldı İmÀmzÀde (5) anı tıĝını red úıldılar

³² Metinde:

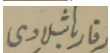
³³ Metinde:

tîgî úolıdan tüşti İmÂm úollarını uzatıp (6) anıÆ belîga muókem yapuštılar égeriden
üzüp alıp başlarıdın (7) KÂbe-i çarhdek aylanturup yerge urdılar úumdék rize rize boldı
Şâh (8) İrem munıÆ kördi óÂlî özgeçe boldı ve aydı kim ol èAlî-(9)-nıÆ oğlu bolsa
ber-Â-ber kélip bolmas bir bir barsek hemmeniÆ (10) nÂbūd úılur köpleşip arage
alıÆlar dèdi anıÆ fermÂnı birle (11) hemme leşker bir yolu aù úoydı İmÂm yalguz
aÆa turuş úıldılar aùlarını (12) úademidin gerdler úozgaldı cehÂn-ı èÀlemni
úaranguluú bastı³⁴ İmÂm neyze-(13)-nıÆ úollarıga alıp şuÆúardék bu yan kirip ol
yandın (14) çıúar êrdiler İmÂmzÂdeni bilmey vezîrni óltürür êrdi bu óÂl-(15)-ler³⁵
birle uyúuge bargen furâatgaça uruş úıldılar İmÂmge hiç zahm (16) vÂúîea bolmay
İmÂm aradın çıútılar Muúbil úarafıga revÂn boldılar Muúbil-(17)-ge kélip es-selÂmu
èaleyküm ve raómetullah yÂ Muúbil dèdiler Muúbil cevÂb-ı (18) selÂm úıldılar ve
aydılar ilÂhî HüdÂvendÂ bendeÆeni cÂnı sèni (19) yoluÆda sebîl dèdi İmÂm atdın
tüşüp Âb u uàèÂm (20) yediler aùlarını savutup atga yem bèrdiler özleri³⁶ (21) uahÂret
úılıp namÂz oúudılar baèd-ez ferÂğ-ı namÂz köziğa uyúu ğalebe [30] (1) úılıp
uħladılar taÆ attı Şâh İrem erkÂn-ı devletlerini yıgıp (2) bu kèçe maâlaóat úıldı bu
èAliniÆ oğlu bolsa taèirfdin taşúarı (3) pehlevÂn bolsa munıÆ fikriniÆ úılıÆlar dèdi
ekÂbirler aydı (4) meydÂngÂhda ħandaú úazıp aÆa tüşürüp almasek mundın (5) bölek
èilÂcı you dèdiler **el-úîââa** meydÂnda yètti yerge çÂh úazdılar (6) biriğa tüşmese yana
biriğa tüşedür dèdi İmÂm taÆ namÂzın oúup aù-(7)-landılar meydÂnge yaúın yetti
imÂnsızlar úaça³⁷ başladı İmÂmnıÆ (8) imÂnsızlar úuvar êrdiler aùları çÂhnı lebiğa
kèldi özini (9) tarttı İmÂmzÂde bi-ħaber êrdiler uahrları kèldi aùla[r]ıĝa³⁸ (10) úamçın
urdılar tÂ söÆekgaça yetti aù úorúunçıdın tórt ayaĝı-(11)-nı bir yerga ğuçça úılıp
öziniÆ cüftekte urdı altı çÂhdın (12) ótüp yèttinçige³⁹ tüşüp rize rize boldı İmÂm her
ikki ayaúları (13) úayrılıp aşuĝıdın cüdÂ bolup úaldı İmÂmzÂde óayÂtlik-(14)-den
úamaè úzdiler köÆilleriniÆ ólümge bèrdiler menı (15) emdi cÂnım úalmas èken
dèdiler Şâh İrem fermÂn úıldı kim (16) her çÂhî ki bar sizler çÂhlerge taş kèsek
taşlaÆlar tolup úalsun (17) èAlini oğlu anı tegide úalsun dèdi ol sÂèat Őűfünün úırú (18)
kenizekleri birle óaør bolup Muúbilge uçradı ħÂceÆ úanı dèdi Muúbil (19) uruşğa
kèttiler dèdi Őűfünün kenizeklerniÆ Muúbilni aldığa (20) úoydı özi yalguz urıške bardı

³⁴ Metinde:

³⁵ Metinde:

³⁶ Metinde:

³⁷ Metinde:

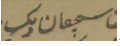
³⁸ Metinde:

³⁹ Metinde:

ve naèra urdı munıÆ naèrasını (21 barça leşker eşitip titredi úırgıydın úaçğan
çumçuúdek [31] (1) çumçuúdek ve pişekdin úaçúan sıçúandek⁴⁰ her biri bir yerğa (2)
yetti ol yerde İmÀmnı körmedi İmÀm úayda éken dép be-nÀgÀh közi çÀhke (3) tüşti
bildi kim imÀnsızlarını mekri birle çÀhke tüşüpdür İmÀm (4) ol çÀhda cÀnlarından⁴¹
ümid üzüpdür İmÀm HudÀ TeeÀlÀge nÀle vü zÀrì (5) úlur érdi çÀh içide
Muóammed ÓanefiyyeniÆ úılğan münÀcÀtları

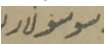
münÀcÀt

(6) meniÆdek hiç kiři bendeÆ ara bolğay mukin yÀ Rab
özini merd (7) alıp nÀ-merd bolup ölgay mukin yÀ Rab
tuyuúsuz bilmeyin çÀh içide (8) úalgay mukin yÀ Rab
yüregim yara⁴² bolup ğam ğuããada bolğay mukin (9) yÀ Rab
menidek çÀh içide bi-hüde ölgay mukin yÀ Rab
bu yerde sènden (10) özge hiç kimerse óÀlimi bilmes
maÆa bir mihribÀn you küydürüp cÀn (11) fikrimi úılmas
[èAlì]dek Şir-i YezdÀn úayda meni aóvÀlimi bilmes
eger (12) bilse meni óÀlim bularnı köziĝa ilmes
anam yÀ Öüfünün bu óÀlimi bilgey (13) mükin yÀ Rab
alar aytur mukin úaysı ne suv-suvlap⁴³ yürgendür
aúi-(14)-nı oynatıp ne yerde uv-uvlap yürgendür
ne yerde úuş salıp kéyni-(15)-de úuv-úuvlap yürgendür
ĝazÀtĝa uçrasa aúi anıÆ söylep yürgen-(16)-dür
alarnıÆ köÆliĝa mundaĝ şikest kélgey mükin yÀ Rab
(17) бүрÀderler meni körseÆ yetipmen çÀh-ı zindÀnge
meni körĝen kimerсени (18) közi bolğay giribÀnge

⁴⁰ Metinde:

⁴¹ Metinde:

⁴² Metinde:

⁴³ Metinde:

ne ǵam bolǵay ne úayǵu kǵrseÆ ěmdi (19) ŞÀh-ı MerdÀnda

ger mundaǵ bolǵanıme ħÀùırım bisyÀr armanda

(20) kiři mendek úulını úÀã urup úalǵay mukin yÀ Rab

ĤudÀyÀ çÀh içide (21) bu úuluÆ saÆEa úlur zÀrì

ümıdim ǵayrdın yetkürseÆ maÆEa [32] (1) bir mededkÀr

mèni hem işlerim bitkey mükın berse maÆEa yÀrì

(2) orun tapsa mebÀdÀ uşbu úulnı çeşm-i ħùn yÀrì

mènidèk (3) çÀh içide bend bolup renc bolǵan bar mukin yÀ Rab

úanı men tebreney (4) dèsem yürürde mende ayaú yoú

özümge oylasam⁴⁴ hergiz úımır-(5)-lar ěmdi çağım yoú

bu bî-dinler bilen ěmdi uruşúudèk (6) yaraǵım yoú

kiřiǵa yaralap sözlegüdek òerre medÀrım yoú

(7) kiři mendek bolup muÆEluǵ⁴⁵ tartıp bolǵay mukin yÀ Rab

el-úıããa (8) uşbu óÀlde Őũfũnũn çÀhnıÆ aldıǵa kèldi gũmÀn (9) úıldı kim mebÀdÀ çÀhke yúılǵan mukin dèp naèra urdı (10) es-selÀmu èaleykũm yÀ emırzÀde tirik bar musiz dèdi İmÀm Muóammed Óanefiyye (11) ŐũfũnũnnıÆ ÀvÀzını eşittiler aydılar ki sèn úandaǵ ĤudÀ (12) TeèAlÀnı bendesi turursèn mundaǵ vaútıda menidèk dermÀndelèrni yoúlaydur-(13)-sèn dèdiler Őũfũnũn aydı yÀ emırzÀde men Őũfũnũn kenizekiÆdürmen (14) dèdiler emırzÀde bu vaút turur munda çıúıÆ ikkeylen bir bolup (15) bu imÀnsızlar bilen uruş úılalı dèdi İmÀmzÀde aydılar (16) mende úımırlarǵa ùÀúat yoú çıúıp saÆEa yÀr bolsam dèdi Őũfũnũn (17) aydı andaǵ bolsa mèn kemend birle sipèrni salay sipèr úzesiǵa çıúıp (18) olturuÆ men tartıp alay dèdi Őũfũnũn çÀhke sipèr (19) saldı İmÀm meşauúat birle özlerini sipèrni üstiǵa aldılar Őũfũnũn (20) zor urup tartıp alalmadılar İmÀm aydı saÆEa yÀrì bèrürge kiři (21) yoú mudur dèdi Őũfũnũn aydı kenizeklerimni MuúbilniÆ) [33] (1) aldıǵa úoyup kèlip èrdim dèdi İmÀm aydılar alarnı çaúırgıl barça-(2)-ları kèlsün ĤudÀy TeèAlÀnıÆ yÀd úılıp zor bèriÆler ümıd ol kim (3) taşúarıǵa çıúsam dèdiler Őũfũnũn kenizeklerini çaúırdı kenizek-(4)-ler kèldi èrse hèmeleri ism-i Allahnı yÀd etip zor úıldı-(5)-lar İmÀmnıÆ

⁴⁴ Metinde: .

⁴⁵ Metinde: .

hezÀr meşauúatlar birle çÀhdın tartıp aldılar kördi-(6)-ler kim ikki futları aşuúlarídın cüdÀ bolup aylanıpdur⁴⁶ (7) Öüfünün óayrÀn úaldı kün kèç boldı Öüfünün aydı (8) bu kèçe tağge çıúalı özimizni bu tağda saúlalı taÆ atsun (9) TeÆeri TeèÀlÀdın nime kèlse anı körelı dèdi **el-úîââa** İmÀmnı tağge (10) alıp çıúıtlar eürÀfga kette taşlarnı terip úalèe úılıp İmÀmnı içide (11) yatúuzup úoydılar Öüfünün kenizekleri birle İmÀmnı ħiõmet-(12)-leride turdılar İmÀm aydılar ey Öüfünün mende uruş (13) úılmaúga úudret yoú yoldaşlarım bendde úaldı alar bolsa èdi (14) maÆEa gam yoú èrdi dèdiler Öüfünün bildi kim İmÀm yoldaşlarını (15) yoúladılar kenizekleri birle MuúbilniÆ İmÀmnı aldığa úoyup (16) özleri atası bÀrgÀhıga kètti barça yerlerniÆ úıdırıp atasını (17) sarÀyıga kirdi kördi kim atası taht üstide uĥlap (18) yatıpdur úaåd úıldı kim anıÆ başını kèskeymen dèp (19) atası ÖüfününniÆ surfesini bilip özini tahtdın taşladı (20) úaştı Öüfünün úılıç birle atasıga tægmedi tahtıge tægip ikki pÀre (21) boldı EbÀ Bekr-i äiddiúını oğlanlarídın hiç ĥaber alalmadılar neçend **[34]** (1) köÆillerıga endiše tüşti kim men ĥayÀl úılıp úaldım mebÀdÀ imÀnsız-(2)-lar yerni ĥılvet tapıp İmÀmzÀdege ziyÀn zaómet yetkürmegey dèp (3) úaytıp kèlip kördiler kim leşker-i küffÀr İmÀmnı ortage⁴⁷ alıpdur İmÀmge (4) birlep ikkilep aú úoyup turupdur İmÀm oúını yayga salıp atıp turup-(5)-dur İmÀmnı oúları imÀnsızlardın ötüp turupdur **el-úîââa** (6) İmÀmnıÆ oúlar edÀ bolupdur kenizeklerni oúlarını óavÀle úıldı (7) ol hem yaúınlapdur Öüfünün kèlip körüp imÀnsızge intildi sansız (8) imÀnsızların úırıp yubardı imÀnsızlar úÁuat tutmay úaçtı kèlip (9) İmÀm birle tapıştılar EbÀ Bekr-i äiddiúınıÆ oğlanlarídın nişÀn tapalmadı dèp (10) İmÀmge aydılar kim bu yerde turmaú óikmetdin èmes èmdi meni sözümnı (11) alsaÆız Medinege baralı sizni ayaúlarıÆızge muèÀleçe úılalı äiõóat bolsa (12) yana úaytıp kèleli dèdi İmÀm aydılar meni èahdım bar Medinege [...] dèdi-(13)-ler Öüfünün andağ bolsa èÜmrÀn ŞÀhke baralı anda muèÀleçe úılalı (14) dèdi İmÀm bu maâlaóatnı úabül úıldı Öüfünün kenizekleri ve Muúbil (15) İmÀmnı alıp èÜmrÀn ŞÀhnıÆ⁴⁸ boynıge revÀne boldılar neçe kün (16) yol yürüp èÜmrÀn ŞÀhke yettiler èrse kördiler kim èÜmrÀn ŞÀhnı èAmlÀú dègen (17) kèlip alıpdur èAmlÀú èÜmrÀn ŞÀhnıÆ boynıge kemend taşlap tartmaúda èrdi (18) bular yetip kèldi İmÀm Muóammed Óanefiyye aydılar ey Öüfünün meni dostum (19) nime óÀlde bolupdur meni anıÆ üçün içim ağrıdı eger meni úudretim bolsa (20) èrdi anı benddin ĥalÀâ úılur èrdim dèdiler Öüfünün bu sözni eşitti èrse (21) deróÀl turup icÀzet tiledi meydÀnge kirdi èAmlÀúını kemendini kèsti èÜmrÀn ŞÀh-**[35]** (1)-nı ĥalÀâ úılıp alıp çıútı

⁴⁶ Metinde:

⁴⁷ Metinde:

⁴⁸ Metinde:

èÜmrÀn ŞÀh aydı kimdürsèn ki mundağ çağda (2) maÆa yÀverlik úılırsèn dèdi
 Öüfünün aydı men İmÀm Muóammed Óanefiyye-(3)-niÆ kenizidürmen dèdi èÜmrÀn
 ŞÀh Öüfünün ayağıge tüşüp (4) şükr becÀ kèltürdi **el-úîããa** Öüfünün barıp èAmlÀú
 kemeriga úol saldı (5) égerdin üzüp aldı taş üstide çarh-ı felekdék ögürdi yerge (6) urdı
 bağladı İmÀmnı aldıga alıp kèldi İmÀm aÆa kelime èarø úıldı (7) úorúunçıdın
 musulmÀn boldı andın her ikkisini yaraştırıp ser ü pÀ bèrdiler (8) èÜmrÀn ŞÀh
 öükemÀlarnı cemè úıldı barçaları derdini bi-ilÀc dèp úarap (9) turdılar bu sözge
 İmÀmnı derdi tÀze fiğÀnı bi-endÀze boldı Öüfünün (10) Muúbil kenizlerge aydı sizler
 taşuarı çıúıÆlar öz derdimni tartay (11) dèdiler Öüfünün bi-çÀre aydı ey İmÀm taÆla
 úıyÀmet küni hem neri turgil (12) dèseÆiz ol vaútda Öüfünün bi-çÀre úayda barurmen
 dèp naèra tartıp yıgladı-(13)-lar İmÀm aydılar ey Öüfünün ol kün başúa kündür bu kün
 başúa dèdiler (14) andın alar taşuarı çıúıtar İmÀmzÀde öz derdleri birle yattılar
 uyúuları (15) kèldi endek istirÀóat⁴⁹ ettiler oşal zamÀn Kùh-ı ÚÀfdın ÚarnÀ peri
 leşkeri birle (16) yetip kèldi leşkeriga buyurdi mèni tahtımnı bu yerge tüşürüÆler dèp
 peri (17) tahtını şol yerge tüşürdi İmÀm uyúuda yatur èrdi leşkeriga buyurdi (18)
 çÀderni yazdı İmÀmnı üstiga alıp úoydı yana buyurdi ŞehristÀn-ı (19) Zerringe
 èltiÆler dèp şol zamÀn köz yumup açúunça şehri Zerringe yetkür-(20)-diler ÚarnÀ
 peri öz vilÀyetleriğe barıp yatıp aldı Öüfünün İmÀmdın (21) haberdÀr bolup turup èrdi
 sÀeatda haber alay dèp körseler İmÀm öz cÀy-[36] (1)-larıda yoúdur Muúbilge
 Öüfünün haber bèrdi İmÀm cÀylarıda yoú dèp (2) kördiler kim İmÀmnı hiç eàeri yoú
 Öüfünün naèra tartıp çÀmelerini çÀk (3) úıldı özini yerge köterip urdılar bi-hüş boldı
 yana hüşlarığa kèldi (4) úırú kenizler birle úara libÀs kiyip mÀtem tuttı fiğÀnları
 èÀlemni tuttı eşitken (5) cÀnvÀrlar özini unuttı Öüfünün yıglap münÀcÀt be-dergÀh-ı
 úÀøıyü'l-óÀcÀt (6) úıldı

naôm

sèni úaydın tapay ey mihribÀnım

ki sènsiz (7) bolmagey bu zindegÀnım

ki sènsiz körmeyin èÀlem yüzini

rıøÀdurmen (8) bu demde alsa cÀnım

fırÀuíÆda⁵⁰ yüregim çÀk boldı

⁴⁹ Metinde:

⁵⁰ Metinde:

mènidèk bolmasun (9) èmdi İmÀmım
cehÀnda úlmayın bir dem tiriklıú
kèrekmesdür sènsiz maÆEa bu cÀnım
(10) seni úaydın taparmen èmdi izlep
tapalmas izlesem cÀn-ı cehÀnım
fırÀuíÆ (11) otıda otga tüşüpmen
ki úalmay küydi èmdi üstih˘Ànım
cehÀnnı (12) ser-be-ser úoymay úıdırsam
sèni úaydın tapay āÀóib-úrÀnım
sèni derdiÆeni (13) aytıp úalmadı óÀl
tüşüpdür yerge ağızımdın zebÀnım
ğazel-i Őūfünūn
(14) cehÀnnı izlenip tapğan èaceb yÀrimdin ayrıldım
gülüm èkilmegey yÀr-i gülèizÀrım-(15)-dın ayrıldım
İrem bÀğıda bitken belki gül-nÀrımın ayrıldım
henüz bir laóôa (16) Àrzū úalmadı yÀrimdin ayrıldım
sèni körmeydügen bolsam netey (17) èmdi tiriklikni
cehÀn⁵¹ yüzide kimğa úulurmen ħan bèklikni
(18) eşitiÆ dostlarım óÀlim budur yÀrimdin ayrıldım
yana èmdi anı úaytıp (19) körer kün bar mukin yÀ Rab
dağı bir birimiz óÀlin sorar kün bar mukin yÀ Rab
közüm cemÀliğa (20) toyar kün bar mukin yÀ Rab
anıÆ birle yana birge bolur kün (21) bar mukin yÀ Rab
leuÀfet bÀğıda bitken ki [37] (1) gülèizÀrımın ayrıldım

⁵¹ Metinde: .

seniÆ her dem firÀúıÆda saçarmen (2) başıma tofraú
bu başım sênsizin tofraú içide kirgeni bihraú
bolurmen (3) bir müyesser bir sêni úaytıp kôrmaúlik
müyesser bolmasa ol kün maÆEa yahşıraú (4) ölmaú
içerde óavø-ı kevâer kÀsedÀrımdın ayrıldım
yoúattım yÀrımnı (5) dostla[r]⁵² maÆEa her yerde yetmaú yoú
anıÆ derdini aytıp neyleyin maÆEa uyatmaú (6) yoú
muóabbetiÆ köÆilge cÀy alıpdur kim ötmaú yoú
ne yerge kêtkeniÆ (7) maêlüm êmes pirlerge yatmaú yoú
úıyÀmet künide maÆEa ħaridÀrımdın (8) ayrıldım

el-úıāāa èÜmrÀn ŞÀh bu nÀle-i zÀrini eşitti érse (9) hūşı uçtı meger
emirzÀdeni çerÀğı⁵³ öçti bolğay bu nÀle-i zÀri boldı (10) dēp ornıdın turup ıòırÀb
birle kēlip Őūfünūnge (11) taèdim becÀ úıldı ve aydı ey cÀnım ne óÀl yüzlendi dēdi
Őūfünūn (12) aydı ey ata sormağıl dēdi emirzÀdeni yoú etip óÀlim ħarÀb cigerlerim
(13) kebÀb boldı

naôm

sênsiz ey yÀr-i cÀnım êmdi ölgen yahşıraú
(14) bu tiriklikdin yÀrÀnlar ħÀk bolğan yahşıraú
közlerimni kÀse-(15)-siğa ħÀk tolğan yahşıraú
barçasıdın ey yÀrÀnlar (16) maÆEa ölgen yahşıraú
mÀtemiÆde pÀre pÀre Őūfünūnnı cÀme-(17)-si
dostlar yoúdur meni êmdi bu derdim çÀresi
men bolurmen ol (18) emirzÀde İmÀm bi-çÀresi
izlenip êmdi bolurmen bu cehÀn ÀvÀre-(19)-si
yoúlagünçe oturup êmdi úıdırgen yahşıraú

⁵² Metinde: .

⁵³ Metinde: .

ÀsmÀn senden soray andın ҺaberiÆ bar mu-(20)-kin
 yer saÆa ayta tapıp [?] bir az ҺüneriÆ bar mukin
 ey āabÀ sendin soray (21) andın güzeriÆ bar mukin
 Õüfünün ěmdi seni ümid üzer yÀriÆ [38] (1) bar mukin
 ěmdi ümidiÆ üzüp⁵⁴ yerge müÆen yaҺşıraú
 (2) körmesem yüzün anıÆ dünyÀda hergiz bolmayın
 körseter bolsaÆ anı (3) körgünçe yÀ Rab ölmeyin
 tÀ tirikmen izlesem hergiz Àdem ölmeyin
 (4) cÀn lebigme yetküçe kèyniÆden izlep úalmayın
 yÀr yÀr dèp ayrılıp úalgunça (5) ölgan yaҺşıraú
naôm
 ěmdi aÆlaÆ Õüfününni sözi
 (6) şÀèn u şevket mundağ óÀlin neyleyin
 taÆ atkünçe èāÀ alıp úolıga
 (7) zÀr eyledi ol yaratken ҺudÀga
 [...] tüşer ěrdim yolıga
 sèn-(8)-siz ěmdi úıyl u úÀlnı neyleyin
 fırÀuíÆda zeher ağı içipmen
 bu dünyÀnı (9) leðøetidin keçipmen
 köz yaşımnı tınmay her dem saçipmen
 Һazinelər (10) [...] neyleyin
 Õüfününni sènsiz èömri tügensün
 bu köz-(11)-lerim hiç kişini körmesün
 dèmeÆizler Õüfününni almasun

⁵⁴ Metinde: .

(12) körmes bolsam ay künni neyleyin
firÀúda úaytıp turup ölsem men

(13) üstih̃Ànım tèrimğa yapuşúanı h̃üb bihraú
tiriklú maÆEa yahşıraú-(14)-dur

bir ölmaúın óuõırın sémizleyin neyleyin
kÀški bilsem (15) kökğa uçtı dëseler

munda turup yüz óÀlinni neyleyin

(16) úayda bardur èmdi hergiz bilmesem

úadd ü úÀmet yolın izlep (17) fidÀ úılmasam

h̃Àhi maşrıú h̃Àhi mağrib barmasam

(18) úadd ü úÀmet bŷy óÀlni neyleyin
bolur mukin yana úaytıp (19) körer kün

yıǵlap yürsem taparmen mu tün kün

(20) yahşıraúdur bolsam érdi sernigŷn

tirik-(21)-likde ay cemÀlni neyleyin

ǵÀfil başım yana çıútım úaşıdan

[39] (1) örgülmedim anıÆ anıÆ başıdın

èıyş èişret şehd-i şeker neyleyin

(2) sèni izler tirik bardur Őŷfŷnŷn

yetmesŷnler maÆEa hergiz Leyli Mecnŷn

(3) közŷm giryÀn yŷrek bŷryÀn ciger hŷn

gŷldék yŷzŷÆ úadd-i (4) nihÀl neyleyin

èişŷıÆ úıldı èaceb meni şeydÀi

men bolupmen (5) èÀlem ara rasvÀi

özŷm birle sözŷm bolmas [...]

âevÂb nedür vebÂl-(6)-lerni neyleyin

her kimde türlük derdler bolar derd kötergen (7) Âdemi merd turur

ğazel-i İmÂm Muóammed Óanefiyye

óarifler yer mayda her dem (8) köknÂrıÆ

derdi tégse zahm eter her dem úadalsa hÂrıÆ

derdi úıyÂmetga (9) edÂ bolmas dil efkÂrıÆ

derdi bÂresidin belend örtediler yÂrıÆ

(10) derdi tiriklikde kişi bolsa süyer yÂr bilen ülfet

HudÂyım yÂr (11) eylep naút úlıpdur başıga devlet

körer bolsa tiriklikde (12) kişi miónet

birle külfet berisidin belend örterdiler yÂrıÆ

(13) **el-úıââa** Óüfünün aydı ey eÜmrÂn ŞÂh bu zamÂn İmÂmnı (14) youú úıldım bilmedim ÂsmÂnge uçtılar mu yerge kirdiler mü yÂ (15) Kûh-ı ÚÂfga periler alıp këttiler mü yÂ düşmenler hılvet tapıp (16) işini tamÂm úıldı mu yÂ ki İmÂmnı ölümga úarÂr bêrdiler taÆElası (17) Âb aş úlıp bêrdiler ve hatm-ı Úur'Ân úlıp üç kün barçaları mÂtem tutup (18) üç kündin kèyin İmÂmnı destÂr ve tesbiólerini aldılar Medîne-i Münevvere yolını (19) tuttılar bular yÂd úlıp óaøret-i ŞÂh-ı MerdÂn MurteðÂge élitey dedi-(20)-ler Óüfünün hem Medinege [ba]rmaú⁵⁵ boldılar Medinege barıp İmÂmnıÆ (21) yÂdıda öteyin dediler **Muúbil İmÂmnı youú úlıp ümüd üzüp Medinege [40] (1) barıp óaøret-i èAli kerremullÂhu vechege aytkenleri óaøret-i èAli ŞÂh-ı (2) MerdÂn ravøa-i óaøret-i Resûlu'l-lÂh èaleyhi's-selÂmge kirip İmÂmdın (3) haber tapğanları ammÂ rÂviler andağ rivÂyet úlurlar kim Muúbil üç (4) kün ötkendin kèyin Medîne çöner boldı eÜmrÂn ŞÂh haberdÂr bolup (5) Muúbilni bir işiga dest-i elif lâm úlıp turdı Muúbil aularıge (6) éger úoydı eÜmrÂn ŞÂhke vidÂè-nÂme ouuydı**

naôm

elvidÂè (7) ey ŞÂh eÜmrÂn elvidÂè

ol İmÂm úıldı perişÂn elvidÂè

⁵⁵ Metinde:

men ne (8) yüz birle Medîne baramen
aytamen úandağçe⁵⁶ yalğan elvidÀè
yÀ ölük-(9)-dèk yÀ tirik dèp bilmesem
sorsa mendin ŞÀh-ı MerdÀn (10) elvidÀè

ŞÀh èÜmrÀnnı elvidÀèlarıdur

ŞÀh-ı MerdÀn (11) aydı Muúbıl elvidÀè
bizge boldı kÀr-ı müşkül elvidÀè
óæret-i (12) èAlıga mendin yetkür bendelıú
úıldı èÜmrÀn özni bismil elvidÀè
(13) sorağlarmen İmÀmnı sorağın
bu sözümni sèn úabül úıl elvidÀè

(14) dèp her ikkisi bir birleriğa mundağ vidÀè úılıp yığlaşur èrdiler bu güft-gū birle
Õüfünün-(15)-nıÆ aldığa kèldiler Muúbıl aydı ey Õüfünün üç kündin (16) beri
müşküllerimiz küşÀde bolmadı İmÀm felÀn yerde dèp bir (17) haber kèlmedi èmdi
mundın Medînege barsek ravøa-i Resūlu'l-lÀhke kirip (18) èarø úlsek ôÀhir ol kim
andın küşÀdelıú bolğay inşÀ'allah barçamızın (19) maúãüdlarımız anda óÀãıl bolur
dèdi Õüfünün bu sözni eşitip zÀr (20) zÀr yığladı Àteş-i firÀúıda yürek dÀğladı bu
rubÀèini oúu[y] başladı (21)

rubÀèi

anıÆ yüzidin özge tirikligim bolmagey
körmes bolsam [41] (1) yüzüÆni tirikligim bolmagey
barıp èAlı úaşığa èmdi (2) ne sözni dèrmen
sözlegeni tilim yoú hergiz yüzüm bolmağay
(3) biçÀre-i ğarıbmen ğam birle sargarıpmen
bular ara úalıp-(4)-men yurt u elim bolmagey

⁵⁶ Metinde:

dêp Õûfûnûn bu sözni (5) aytıp yıǵladı Muúbil aÆEa teskin-i ħaûir bêrdi aydı ħ`Æcemni (6) keniz-i ayim kôÆlüÆüzge yaman niyet almaÆ içiÆizğa ħam ħuâânı (7) salmaÆ meniÆ kôÆlüm tou şehzÀdege hiç nimerse bolħanı you (8) inşÀ`allahu TeèÀlÀ eger Medinege barsek ħaber tapħaymız dedi Õûfûnûn bu (9) ħaberni eşitti erse deróÀl kenizekleriniÆ ÀzÀd úılıp Õûfûnûn ruħâat (10) bêrdiler ve aydılar ey kenizekler öz ihtiyÀrlarıÆ ħ`Àhi (11) munda turuÆlar ħ`Àhi özge vilÀyetde turuÆlar er úılıÆlar (12) meniÆ sizler birle işim you sizlerniÆ meni birle (13) işiÆeler bolmasun dêp Õûfûnûn Muúbil birle ikkevlen eÜmrÀn ŞÀh (14) birle vidÀelaşıp aùlandılar Medinege revÀn boldılar bir neçe (15) kün menzil ve merÀóillerniÆ uar úılıp Medinege yaúın yettiler nÀħÀh (16) MedineniÆ úalèesi nemÀyÀn boldı Õûfûnûn bu úaysı vilÀyet dedi (17) Muúbil aydı Medine-i Münevveredür dedi meniÆ diyÀrım you ve hem yÀrım (18) you dêp kôp yıǵladı deriħÀ murÀdım óÀâıl boldı dedi Muúbil (19) Õûfûnûnge kôÆil úoyup aydı yıraú êrdük yaúın kêldük murÀdı-(20)-mız Medine óÀâıl bolur dedi Õûfûnûn aydı sên öz diyÀrıÆğa kirersen (21) men úaysı yüzüm birle Medinege kirermen emdi meni ħuristÀn-ı ħariblerge [42] (1) alıp bargil men anda bolay maÆEa sên öz şehriÆdin ħaber alıp kêlħıl (2) eger kêlmeseÆ oşal yerde öleyin eger tirik bolsam İmÀm yollarını (3) yollap oúlarını atıp ötey ħursitÀn-ı ħariblerde yatayın (4) dêp Õûfûnûn ħuristÀn-ı ħariblerde úaldı içkeri şeherga (5) kirdi kişiler birle kôrüşti İmÀm Muóammed Óanefiyye úanı deseler bar dedi ammÀ (6) kôzidin yaş tóker êrdi öz dervÀzeleriga kêldi úızları (7) óÀôrı boldı ata bile kôrüşti İmÀmzÀde úanı dedi erse Muúbil úıziga (8) sözlemedi özini yerħa urdı kôzlerini yaşladı ve nevóe (9) fiħÀn úıldı şehir ħalúı ħaberdÀr bolup kêlip soraştı alarge cevÀb (10) bermedi tınmay yıǵladılar İmÀm Óasan ve İmÀm Óuseyn ħaberdÀr (11) bolup kêldiler Muúbildin sevÀl úıldılar Muúbil yıǵlap alarge (12) aydı ey İmÀmzÀdelerim Muóammed ÓanefiyyeniÆ you úıldım eÜmrÀn ŞÀh-(13)-nı şehriga barıp you ettim ħÀyib boldılar hiç dereklerini bilelmey (14) munda kêldim dediler İmÀmzÀdeler bu sözni eşitip yıǵladılar (15) bu mürettebeni oúudılar

mürettebe-i İmÀmÀn

naôm

izlenip (16) yollarda olħan

kôzdin yıraú tofraú çöllerde úalħan cigerim

(17) ğunça ğüli açılmaý Şâhında⁵⁷ solğan cigerim

úılıçları úınıda küni (18) tolğan cigerim

bolmay kiři aldıda⁵⁸ ğarib ölğan cigerim

(19) izlep barsek bürÄder emdi ħÄkiÆ úaydadur

bizge bir bolğay nişÄne-i (20) seniyye úaydadur

úaldı şebistÄniÆ seni sebze tÄkiÆ (21) úaydadur

úaysı yerde ħÄk-i ħün-ı Äğuşte bolğan cigerim

[43] (1) bu nevÄlarnıÆ Bibi FÄùıma eşittiler bu neçük ÄvÄz dediler aÆa (2)
úulaú tuttılar mÄtemdin ilgeri İmÄmge úanlar tuttılar

naôm

(3) ol Óasan birle Óüseyn pervÄne bolğan cigerim

yüz öğürdüÆ barçalardın (4) úaldı bu dÄrü'l-fenÄ

cehÄnnı yüzidin kêtküÆ meger dÄrü'l-fenÄ

aúrabÄ-(5)-larıÆ yÄriÆ úaldı köz yaşı aúar

biz hem andağ ötkümüzdür (6) emdi ùalebiÆni úaúar

èarø u óÄlin ayta almay fÄni bolğan cigerim

(7) úılmađı hergiz vefÄ dünyÄ-yı dün-ı bi-beúÄ

kÄri bÄri barça Ädem (8) oğlığa eyler cefÄ

ħüy fiêlidür buzuú bÄùında you nür-ı äafÄ

(9) ne sitemler kördi andın evliyÄ vü enbiyÄ

úaysı yerdedür teni pervÄne (10) bolğan cigerim

dêp nÄle vü zÄri úıldılar bu vÄúıèa Bibi FÄùıma-i (11) ZehrÄğa tégdi FÄùıma-i
ZehrÄ özlerini unuttılar ve bi-ħüd bolup (12) yerga yıúıldılar bir furâatdın kèyin
hüşlarığa kèldiler (13) óaøret-i ŞÄh-ı MerdÄn MurteøÄ èAlini aldılarığa kirdiler ŞÄh-ı
(14) MerdÄn MurteøÄ èAli èibÄdethÄnede tilÄvet-i Úur'Änge meşâül êrdi-(15)-ler

⁵⁷ Metinde:

⁵⁸ Metinde:

Bibi FÀùıma bu sözni ŞÀh-ı MerdÀnga haber bərdiler ey ŞÀh-ı MerdÀn (16) Muúbil kəlipdür babamnı hem nÀmeleri kəlmepdür sorasalar alarnı ğÀyib (17) boldı dēpdür dēdiler óaoret-i èAli kerremullÀhu veche bu sözni (18) eşitip bir naəra urdılar bî-hüş boldılar yana hüşlarığa kēldiler (19) naəraları on altı ferseng yerge yetti dēpdürler bu ferseng (20) arasídaki cÀnvÀrge lerze tüşti dēpdürler ol zamÀn óaoret-i (21) èOāmÀn kēldiler óaoret-i ŞÀh-ı MerdÀnnı aldılarığa kirdiler kōrdiler ki [44] (1) ŞÀh-ı MerdÀn bî-hūd bolup yatıpdurlar bir kÀse suv alıp kēlip yüzleriğa (2) urdılar ŞÀh-ı MerdÀn özleriğa kēldiler ornıların (3) turdılar óaoret-i èOāmÀn soradılar ey ŞÀh-ı MerdÀn bu nime vÀúteadur (4) dēp óaoret-i ŞÀh-ı MerdÀn Muúbilni çaúurdılar Muúbildin óAl aóvÀl sor-(5)-dılar Muúbil aydı ey Şır-i HudÀ İremge barıp ērdük anda ğazÀt boldı (6) imÀnsızların óÀlleri teng boldı arada bir kēçe ötti ērse şol (7) kēçe imÀnsızlar meydÀnda çÀhlar úazgen ēken ērtesi İmÀm [...] (8) ğandaúğa yıúıldılar ayaúları maèyüb boldı ğandaúdın be-hezÀr (9) meşauúatlar birle aldük andın èÜmrÀn ŞÀhke kēldük èÜmrÀn ŞÀh (10) be-hezÀr meşauúatlar birle óükemÀlarını yığıp muèÀlece úıldurdu ol kün anda (11) turdük kēçesi İmÀm youú boldılar ne yerge barginlerini bilelmedük dēdiler (12) óaoret-i èOāmÀn aydılar yÀ èAli bu söz birle İmÀm Muóammed Óanefiyyeni maèlüm ēkenle-(13)-ri maèlüm boldı ēmdi rÀz püşideni ravəa-i mübÀrekğa barıp óaoretin (14) sevÀl etmek kerek inşÀ'allah bu rÀz-pinhÀn andın óalÀālıú yerge çıúar (15) murÀd ve maúāúd andın óÀāıl bolur dēdiler **el-úîāāa** óaoret-i èAli (16) kerremullÀhu veche bu sözniÆ eşittiler ērse orunların (17) turup uahÀret úılıp İmÀm Óasan ve İmÀm Óüseynni alıp ravəa-i (18) mübÀrekğa kirdiler óaoret-i Resül èaleyhi's-selÀmge selÀm úıldılar (19) andın tilÀvet-i Úur'Àn úıldılar úanča úılıp bu sözlerni sevÀl úıldılar (20)

**sevÀl-ı óaoret-i ŞÀh-ı MerdÀn MurteøÀ èAli raøıyallahu
èanha**

(21) es-selÀm ey server-i sulùÀn-ı mürsel-i enbiyÀ

Óauú kelÀmıda dēdi atıÆ Muóammed MuāuafÀ

[45] (1) kim üüfeyliÆdin binÀ taptı dēdi her devseri

ŞÀh èÜmrÀn şehrıde (2) Muóammed Óanefiyye bolmuş
fenÀ

bar mu yÀ youú mu óaoret sizdin sorgeli (3) kēldim mana

Óanife tuúğan oğul sizni bilen hem-nÀm ēdi

seyr-i āāórÀ (4) úlgalı bardı vü bi-encÀm èdi
 bu sipÀhlarnı úolıda pişúan èmes ol hÀm (5) èdi
 özgelerdék èrmes èrdi èitiúÀdı tam èdi
 bar mu yÀ (6) youú mu óaøret sizdin sorgeli kèldim mana
 óaøret-i èOāmÀn bu sözni (7) maÆEa fermÀn eyledi
 bes ùahÀretni úılıp ravøage bargıl dèdi
 (8) yalbarıp selÀm berip bu úiããanı sorgil dèdi
 ol eşikde (9) bitilür her kimseiniÆ maúãüdü
 bar mu yÀ youú mu óaøret sizdin sorge-(10)-li kèldim mana
 iltifÀt bolsa Óaúúдын siz haber bergey müsiz
 bul maóalde (11) mihribÀnlıú maÆEa siz úilgey musiz
 bÀùnıÆızdın meded bolsa (12) alıp kèlgay musiz
 bar mu yÀ youú mu óaøret sizdin sorgeli (13) kèldim mana
 barıp èmdi uşbu müşküllerni ÀsÀn eylegil
 (14) cümle imÀnsızni musulmÀndın hırÀsÀn eylegil
 dınga úuvvet bër dağı (15) düşmenni sersÀn eylegil
 bar mu yÀ youú mu óaøret sizdin sorgeli (16) kèldim mana

el-úíããa ŞÀh-ı MerdÀn MurteøÀ èAli bu münÀcÀt birle (17) sevÀl úıldılar
 èrse ravøa-i mübÀrekdin ÀvÀz kèldi kim (18) yÀ èAli Muóammed Óanefiyye üçün
 gamgin bolmagil yatğan yeridin periler şehr-(19)-istÀn-ı Zerringe alıp kètti pÀdşÀhnı
 úızını atı ÚarnÀ (20) perì dèdiler ol úız dört yıldın beri İmÀmzÀdege èÀşıú-ı bi-úarÀr
 èrdi-(21)-ler bir künde ikki miÆ periler kèlip İmÀm Muóammed ÓanefiyyeniÆ [46]
 (1) cemÀllerini tamÀşÀ úılıp kèter èrdi İmÀmnı alıp kèter vaútnı (2) tapalmas èrdi oşal
 kèçe vaútnı hılvet tapıp Kùhke alıp bardı (3) özleri selÀmet ikki ayagđın özge yana
 derdleri youú turur (4) dèdiler óaøret-i Ádemdin beri ol yerga kimni úademi yetti èmdi
 anı kim barıp (5) körer ve munda kim alıp kèlür dèdi óaøretni ravøalarıdın yana (6)
 ÀvÀz kèldi yÀ èAli Muúbil birle úız kèldi ol úız ŞÀh İremni úızıdur atı (7)
 Õüfünündur ol hem sèni ferzendiÆdür anı üyga kèltürgil yÀ ŞÀh-ı (8) MerdÀn

libÀsıÆız bolsa kiydürgil atını MuóÀmmèd Óanefiyye úoygıl aÆEa tuğ èalemlerle (9) on miÆ kişini hemrÀh úlğıl meniÆ selÀm ve peyÀmlarımni aÆEa yetkürgil (10) inşÀ'allah ol selÀmet barıp alıp kélür dediler ammÀ ikki āandūú (11) cÀme bergil bir āandūú merdÀne bir āandūú zenÀne bu libÀslar öz cÀyıda (12) lÀzım boladur meāelÀ ŞehristÀn-ı Zerringe bargende èavretÀne libÀs-(13)-larını kiyip ŞÀhı perilerğa körünüş bersün yüzün açıp (14) ŞÀh perî sên kimdür ve úaydın úeldiÆ dese men Ádem (15) ferzendidin bolurmen óaøret-i Muóammed èaleyhi'ā-āalÀti ve's-selÀmniÆ dîn- (16)-leridemên dêsün ŞÀh periler hem bizler oşal dinde degey (17) ve yana pÀdşÀh-ı perî munda nime işke keldiÆ dese serpūşumni yoúatıp (18) èrdim izlep keldim degey ŞÀh perî bu sözni maēnisi nime dese (19) meni serpūşum úızıÆız ÚarnÀ Perini úyide degey mundın ziyÀde (20) söz úlimagey èÀúb şol söz birle Muóammed Óanefiyye úolğa kélür dediler óaøret-i (21) èAlî kerremullÀhu veche bu sözlerni eşitip úaytıp o úyleriga kélip Muúbilni çarlap [47] (1) aydılar ki ey Muúbil sêni birle kélğan Öüfünün úız úaydadur dediler (2) Muúbil aydı yÀ èAlî sizge kim aydı dediler óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀn aydılar maÆEa (3) sulûÀnû'l-enbiyÀ-i Muóammed èaleyhi'ā-āalÀti ve's-selÀm haber bẽrdiler dedi Muúbil (4) aydı Àrî Öüfünün atlığ úız birge keldi dedi óaøret-i (5) ŞÀh-ı MerdÀn aydılar munda keltürgil dedi Muúbil aydı ol úız (6) görüstÀn-ı ġaribede úaldı tÀ bir hūş-haber bolmasa maÆEa kélme dep men uşbu (7) görüstÀnda ölgenim yahşsı dep **el-úıāāa** Muúbil ilgeri barıp aydı ey Öüfünün (8) ŞÀh-ı MerdÀn MurteøÀ èAlî ikki şehzÀde birle keledür dediler Muúbil Öüfününni (9) secdede kördi aydı ey pÀk-dÀmen başıÆenî kötergil ŞÀh-ı MerdÀn (10) keldiler dedi Öüfünün başını secdedin köterdi èrse Öüfünün-ı pÀk-dÀmen (11) óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀnnı kördiler cÀylarından turup ayaúlarığa yúıldılar óaøret-i (12) ŞÀh-ı MerdÀn aydılar kim ey ferzend atıÆız ilgeri Öüfünün emdi atıÆızni (13) óaøret-i Resûl èaleyhi's-selÀm Muóammed Óanefiyye úoydılar dedi Öüfünün naera urdı yıgladı (14) ve aydı ey peder-i búzrúkvÀr ol meni dost-ı mihribÀnım zeminniÆ yüzide (15) óayÀt bar mukin mundın maÆEa bir haber bẽrsünler tÀ ki meni cÀnım úarÀr (16) alsun dedi óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀn aydılar ey Öüfünün óaøret-i (17) Resûlnı mübÀrek dũr-bÀr şeker ü niāÀr lafõlarından eşittim Kũh-ı ÚÀfda (18) periler alıp kêtıpdür dediler ammÀ sizge mevúuf turur eger siz bar-(19)-saÆız yana ümid ol kim bu yerge kélür dep Resûl-ı HudÀnı beşÀretlerini ayttılar Öüfünün (20) aydı eger maÆEa mevúuf bolsa inşÀ'allah yetti úat ÀsmÀnda bolsalar çıúıp alıp (21) tũşürmen eger zeminni tegide bolsalar alıp çıúarmen Kũh-ı ÚÀf degen zeminni [48] (1) yüzidür emdi der-vÀúıèa beşÀret bolğan bolsa tÀ öz úılmaú yoú (2) maÆEa icÀzet bẽrsünler yüregim terekni bergidek titreydür dedi **el-úıāāa** (3) ÖüfününniÆ úyleriga alıp keldiler aÆEa merdÀne libÀs-(4)-lar

kældürdiler atını Muóammed Óanefiyye úoydılar ikki kün cabduú úılıp (5) on tuğ birle on miÆ kişini yarağ cabduúlarını ùayyÀr (6) úılıp özleridin Zeyd ibn èAlini H`Àce èAmr Ümeyyeni úoştılar şherdin (7) taşuarı Öüfününni çÀderini tikdiler H`Àce èAmr Ümeyyeni çÀderbÀn (8) úıldılar İmÀm Muóammedni anaları Óanife⁵⁹ yığlar èrdiler alarğa bir (9) ħatun bir kün ħaber bèrdi kim İmÀm şehr-i Zerrindin çıúıpdur (10) aÆa Öüfünün barmaúçı bolupdur érte kèç úoşun çıúadur bu leşker (11) anıÆ üçün cemè bolupdur dèdi Bibi Óanife bul sözni (12) èşitip ornıdın turup başlarığa çÀder salıp Öüfünün-(13)-nıÆ çÀderleriğa kældiler èAmr Ümeyye yol bèrmedi evvel özüÆni⁶⁰ (14) beyÀn úl andın kèyin kirgil Bibi aydı atım Bibi Óanife İmÀm Muóammed-(15)-ni vÀlideleri bolurmen dèdiler andağ bolsa kirgil dèp cevÀb bèrdi (16) Bibi içkeriğa kirdi Öüfününni kördi èarø u óÀllerini soraştılar (17) Bibi aydı ey balam eger selÀmet barsaÆız ferzend-i ercümendge mendin selÀm (18) aytıÆız vÀlide-i mihribÀnıÆız sizni firÀúıÆızda bisyÀr yığlaydur (19) degeysiz dèp Öüfünün óaúúıda duèÀ-yı ħayr úılıp sizni VÀcibü'l-(20)-vücüdge tapşurdum ĤudÀyım murÀd ve maúâúdlarıÆnı bèrsün dèp (21) vidÀèlaşıp çıútılar **el-úıāāa** taÆ attı namÀz-ı bÀmdÀdnı oúudılar [49] (1) andın èAmr Ümeyye ÖüfününniÆ aldığa kèldi Öüfününğa aydı (2) ey emirzÀde fermÀn nedür ki maèlüm eyleÆ Öüfünün aydı ùabl úaúurgıl (3) dèdi deròÀl ùabl úaúurdılar **el-úıāāa** óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀnnıÆ tuğ (4) èalemlerini èAmr Ümeyye aldı Öüfünün birle Zeyd ibn èAli óaøret-i èOāmÀn (5) rÀøıyallahü èanhadın barıp fÀtióa alıp andın ŞÀh-ı MerdÀn MurteøÀ èAli-(6)-din fÀtióa alıp yolğa revÀne boldılar bir nèçe kün yol yürüp (7) talĥ ve şor suvlar içip MièÀd ŞÀhnıÆ şehriğa yaúın yettiler MièÀd (8) ŞÀhnı didebÀnları kördi Medine ùarafıdın gerd nemÀyÀn boldı (9) gerd arasídın on èalem peydÀ boldı èalÀmeti on miÆ leşker (10) óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀnnı èalemlerini şedde-i laèl ü safiddin èrdi dide-(11)-bÀn bularnı körüp MièÀd ŞÀhnıÆ aldığa kèldi baş (12) urdı aydı MièÀd ŞÀh Medine sarıdın andağ èalÀmet peydÀ boldı (13) kim on miÆ leşker kèlipdür èalÀmeti oldur kim on èalembÀz (14) mundın maèlüm úılıp on miÆ dèdim dèdi MièÀd ŞÀh aydı ey (15) ekÀbirler kimni mecÀlidür kim meni mülkümğa mendin ibÀ úılmay kèlipdür (16) yasavul barıp ħaber alsun úandağ Àdemler èken yasavul aú (17) úulağıda yettiler naèra urdı kim bizlerniÆ bul ordamızğa (18) neçük kèldiÆiz kim aytdı èmdi atıÆnı beyÀn úl bi-nÀm u bi-nişÀn (19) ölmeÆler dèdi bu ùarafdın èAmr Ümeyye bardılar ve aydılar kim (20) sèn úandağ zor Àdemsèn mundağ çoÆ sözlarsèn (21) bu yerğa sulùÀnü'l-enbiyÀ-i yaèni Muóammed èaleyhi's-selÀmnı emri-[50] (1)-leri birle óaøret-i MerdÀn-ı MurteøÀ

⁵⁹ Metinde: .

⁶⁰ Metinde: .

èAlini oğlanları İmÀm Muóammed Óanefiyye (2) kèldi barıp pÀdşÀhıÆga aytkil boynıdın zünnÀrını alsun (3) özi kèlip musulmÀn bolsun eger musulmÀn bolmasa şehriÆde ne butnı (4) ve ne butnı perestni úoymay beriÆ virÀn úııurmiz inşÀ'allah dèdi (5) bu sözni bilip yasavullar barıp MièÀd ŞÀhı aldığa kirdi èAmr Ümeyyenı (6) sözlerini beyÀn úıldılar MièÀd ŞÀh bu sözni aÆlap ğamġın boldı (7) oşal kèçe münÀdi úıldurdı taÆ attı toúúuz⁶¹ lek leşker bēş miÆ (8) fil bolup bularnıÆ aldığa çıúıtlar ikki ùarafdı (9) ùabl-ı ceng úaúıtlar érse ġulġula kökġa yetti meydÀn rÀst úıldı (10) ikki mübÀriz dēp nidÀ úıldı MièÀd ŞÀhdın bir èÀdi meydÀnġa kirdi (11) ve aytur kim kimni ölümge òevúı bolsa dūçÀr bolsun dēyd-(12)-ür Őūfünün kirey dèdi èAmr Ümeyye úoymadı siz server-i (13) leşkersiz dèdi èÀdiler bizlerni esrÀrımızni alur dèdi (14) İslÀm leşkeridin Saèd VaúúÀã meydÀnġa kirdi èÀdini aldığa (15) bardı ve aydılar

naôm

merdÀne-i merdlerdin nişÀnıÆ

eger bolsa körsetkil (16) körelik

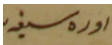
èÀdi sordı ey Àdem atıÆnı ayġıl armanda ölmegil dèdi (17) Saèd VaúúÀã aydılar ey gebr meni atım Saèd VaúúÀãdur gebr aydı óamle úılgıl (18) Saèd VaúúÀã aydılar bizlerni resmimizde muşt yemey muşt urmasmız (19) dèdiler andın kēyin èÀdi èamūdını úolıġa aldı yūġurup kèldi Saèd (20) VaúúÀãġa saldı anı øarbıdın aúını bēli sındı özleri óayrÀn bolup (21) tofragġa yıúıldı Őūfünün óÀlni körüp başıda tütünler çıúıtı vÀy derià Saèd [51] (1) VaúúÀãnı bu gebrġa bÀc bērdim dèdi andın Zeyd ibn èAlı kirdi-(2)-ler Saèd VaúúÀãnı aldığa bardılar yÀ Saèd turgil dèdi aūġa mindürüp (3) meydÀndın çıúardı èÀdiġa özi rû-be-rû boldı èÀdi aydı sēn kimdür (4) sēn mēni āaydımnı meydÀndın çıúarursēn dèdi Zeyd ibn èAlı (5) aydı meni atım Zeyd ibn èAlidür dèdi èÀdi ġaøab birle èamūdını (6) alıp yetip kèldi Zeyd ibn èAlı siper tuttı èÀdi èamūd birle saldı (7) Zeyd ibn èAlini úolı titredi siper úolıdın tüşti köşküdek boldı (8) hezÀr meşauúatlar birle özini saúladı ol óÀlde èAmr Ümeyye yetip kèldi (9) úoynıdın falaġmÀn taşnı aldı fellÀú yayıġa saldı èÀdini çağlap (10) başıġa urdı èÀdini maġz-ı seri leklek şatıraġidek her yan (11) saçrap kētti MièÀd ŞÀh bir nēçe èÀdilerge fermÀn úıldı ol (12) yayaġnı tutup kēliÆler maşġara birle öldürüÆler dèdi anıÆ (13) sözi birle bir nēçe èÀdiler èAmr Ümeyyege yūġurdi èAmr Ümeyye muèallaú turup (14) tuġnı aldığa kèldi özini Őūfünün sÀyeleriġa aldı (15) Őūfünün aydılar ey èAmr

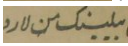
⁶¹ Metinde: .

Ümeyye b'Àrekallah işni sèn úıldıÆ (16) dèdi andın kèyin Õüfünün sil'Àónı kiydi
 āaó'Àbelerdin (17) f'Àtióa meded tiledi sizler duè'Àda y'Àverlik úılıÆlar è'Àdiler (18)
 bile muó'Àrebe úılurmen dèdi özleri meyd'Ànga kirdi bir è'Àdığa muú'Àbil (19) boldı
 è'Àdi aydı ey yigit óamle kèltürgil dèdi úança ó'Àl aóv'ÀliÆ (20) bar dèdi Õüfünün aydı
 t'À men kişiden muşt yemey muşt urmas-(21)-men dèdi è'Àdi èamūdını alıp yetip kèldi
 Õüfünün siper tuttı **[52]** (1) è'Àdi èamūd saldı ikki úarafdın güm'Àn úıldı kim Õüfünün
 tirik (2) úalmadı dèp Õüfünün siperini özidin yıraú úıldı aydı elḥamdülill'Àh (3) men
 ölgenim youú dèdi èmdi nevbet Õüfününge yetti Õüfünün (4) tià-ı zehr-i 'Àlūd birle
 è'Àdini farú-ı seriğa saldı başını ikki p'Àre (5) úıldı úaytıp urdı özi aúı birle ikki p'Àre
 boldı ikki leşker-(6)-din ḥurūş çırtı yana bir è'Àdi-yi diger kèldi è'Àdiler içide andın (7)
 pehlev'Àn kişi youú èrdi Õüfününge aydı kim kimni öldürdüÆ (8) dèdi Õüfünün aydı
 im'Ànsızni dūzahke yubardım inş'À'allah ikkinçisi (9) sèn dèdi ve è'Àdini bu sözğa úahrı
 kèldi tiàni aldı Õüfünün siper tuttı şemşir-(10)-ni im'Ànsız saldı Õüfünün anı tigını red
 úıldı èmdi nevbet Õüfününge yetti (11) Õüfünün tià-ı zehr-i 'Àlūd birle ol im'Ànsızni bir
 saldı özi birle aúı (12) ikki óiāāa-i ber-À-ber boldı **el-úıāāa** Õüfünün mundağ yetti
 è'Àdini bir bir öldürdi (13) Miè'Àd Ş'Àh barmaúını tişledi ümer'Àlar bu èAliniÆ oğlu
 bolsa mundağ (14) uruş birle barçanı öldürür bihraú ol kim bir yolu aúı úoyalı (15)
 alarnıÆ ortage alalı bir biriğa am'Àn bèrmey öldürelı dèdi (16) çün ki bizler köpmiz
 alar az ortage alıp öldürürmiz dèdi (17) Miè'Àd Ş'Àh ferm'Àn birle úabl-ı ceng urdı
 gulgulası touúuz felekke (18) yetti Emir⁶² Ümeyye d'ÀrúlarınÆ alıp Õüfününni yanığa
 kirdi uruş (19) úıldı Õüfünün èmdi sizni başığa ursa miāl-i Kūhdék meyd'Àn (20)
 galú'Àn bolur èrdi eger im'Ànsızni bèliğa ursa çın'Àrdék ikki (21) p'Àre bolur èrdi şemşir
 birle fillerni ḥurtūmını kèser èrdi **[53]** (1) leşker-i 'İslām barça bölünüp kètti Zeyd ibn
 èAlı fillerni arasığa kirip fil-(2)-lerni bir biriğa sürüp öltürür èrdi andın hemme leşker-i
 küff'Àrga vehm (3) tüşti Miè'Àd Ş'Àh bir nèce ek'Àbirler birle úorgange úarap úaçtı
 Õüfünün (4) bir dereḥtni túbide olturur èrdi n'Àg'Àh èAmr Ümeyye yetip kèldi (5)
 Õüfünün soradı èAmr Ümeyye leşker-i 'İslām ḥürd u kel'Àn hemme (6) āiíoát ve
 sel'Àmet bar mu dèdiler èAmr Ümeyye elḥamdülill'Àh hemme sel'Àmet (7) dèdi
 Õüfünün be-n'Àg'Àh kördiler kim Miè'Àd Ş'Àh ek'Àbirleri (8) birle úaçıp ötüp baradur
 Õüfünün aydı y'À èAmr Ümeyye sèn (9) bu yerde ó'Àørı bolup turgil men özümni
 alarge urayın dèdi deró'Àl (10) aúğa minip aúı úoyup Miè'Àd Ş'Àhke yetti kemeridin
 muókem tuttı ègeridin (11) aldığa tarttı baş úzesığa kelle-i beçe-i ḥardék aylanturup
 turdı (12) bu işni hemme kördi taósın ve 'Àferin úıldı Ḥ'Àce èAmr aydı ey (13)

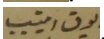
⁶² Metinde:

Öüfünün MièÀd ŞÀhnı maÆa taşlaÆ men anı uşlap alay dèdi Öüfünün (14) aydı uşlap alalmassèn dèdi Ḥ`Àce èAmr aydı óÀlÀ atmadıÆız mu (15) HudÀnı mededi birle aldım dèp inşÀ`allah meded úlsa men hem havÀdın uşlap (16) alurmen dèdi **el-úāāā** Öüfünün óavÀle úldı Ḥ`Àce èAmr anı (17) tégürmey uşlap aldı Àheste yerge úoydı köziġa bir (18) avuç tofraú urdı MièÀd ŞÀh közi birle serÀsime boldı (19) úzesiġa<sup>63</sup> bir kÀc urdı köziġa èÀlem úara boldı MièÀd ŞÀh (20) aydı sıylamasaÆ sıylama ammÀ her kimni ḥ`Àr körgendek meni (21) ḥ`Àr úlma men èÁd úabilesini serðArlarıdın bolurmen dèdi **[54]** (1) Ḥ`Àce èAmr andaġ bolsa mundaġ bolsun dèp yana bir kÀc urdı (2) rūdepÀdek boynıġa mindi kelteklep érdi yürüş saldı (3) andın aydı ey MièÀd ŞÀh her kim seni [...] kimse Ḥ`Àce èAmrını úulımen dèġil (4) dèdi baèd-ez-Àn gerdeniġa ġull ve ayaúlarıġa kişen saldı MièÀd ŞÀh (5) feryÀd úılıp aytadur ki ey ġalÀyıú biliÆler<sup>64</sup> ve ÀġÀh (6) bolıÆlar men Ḥ`Àce èAmrını úulıdurmen dèr érdi turgen ġalÀyıú (7) mübtesim úulur érdi MièÀd ŞÀh úaddi seksen gez gerdeni on gez köksi-(8)-niÆ arası hem on gez èdi aş úıymasıġa yigirme úoynı ġöşti şorpasını (9) yanıġa on batman unını nÀnı kèter érdi oltursa yarım úanÀb yerde (10) oturur érdi Öüfünün Ḥ`Àce èAmr ile MièÀd ŞÀhnı alıp kèliÆ-(11)-ler dèdi alıp kèldiler MièÀd ŞÀh yarım úanÀb yerde turup Öüfünün-(12)-ġa baş èġdi başı kèlip Öüfünün aldıda turdı Öüfünün (13) sordı sèn kimsèn dèdi MièÀd ŞÀh aydı èÀdileri serðArımen (14) el-óÀl munda Ḥ`Àce èAmrınıÆ úulıdurmen dèdi İslÀm leşkeri anıÆ (15) söziġa küleşüp érdiler Öüfünün aydı ey MièÀd ŞÀh zünnÀrıÆnı kiyġil (16) musulmÀn⁶⁵ bolġil öz vilÀyetiÆni öziÆġa bèremen dèdi MièÀd ŞÀh (17) deróÀl zünnÀrını aldı musulmÀn boldı *LÀ İLÀhe İlla' l-lah Muóammedun Resúlu' l-LÀhnı* (18) tiliġa çÀrı úıldı andın kèyin aydı ey şehzÀde yüzüÆni (19) açġıl ay yüzüÆni bir körey dèdi úandaġ yigit turursèn dèdi (20) Öüfünün aydı meni bir dostum bar érdi anı yóuatıp⁶⁶ izlep (21) yürüpmen èahd úılıp érdim ki anı kórmey birevge yüzümni kórsetmeġey-**[55]** (1)-men dèp dèdi yana MièÀd ŞÀh aydı eger fermÀn bolsa ehl-i şehrim alıp (2) kèlsem hemmeleri siz aldıÆızda kelime earø úılsalar dèdi Öüfünün (3) úabül úıldı MièÀd ŞÀhnı bir neçe ekÀbirleriġa ġilèat bèrdi hemmeleri bÀ-ittifÀú⁶⁷ (4) Öüfünün beyèat úılıp musulmÀn boldı öz şehrinı öziġa bèrdiler (5) MièÀd ŞÀhnı pÀdşÀh úıldılar andın MièÀd ŞÀh iltimÀs úıldılar (6) kim her ne bolsa şubu sefer sizni úademiÆizdin

⁶³ Metinde:

⁶⁴ Metinde:

⁶⁵ Metinde:

⁶⁶ Metinde:

⁶⁷ Metinde:

úalmasam dèdi Õüfünün (7) aydı tÀ dostumrı tapıp körmegünçe hiç kimni özümğa
 hemrÀh (8) úılmasmen dèdi andağ bolsa meniÆ èarøım ol ki bul yerde meni ħaām-(9)-
 larım bardur eger meni musulmÀn bolupdur dèp eşitseler maÆa (10) hergiz amÀn
 bèrmes dèdi Õüfünün aydı sèni birle anıÆ (11) arası úança yol bar dèdi MièÀd ŞÀh
 aydı bir aylıú yol (12) bar dèdi Õüfünün aydı andın hem köp bolsa barurmiz (13) dèdi
 leşker-i İslÀm aydı ey ferzend-i èAlı bizni aldımızda yètti yıllıú (14) yol bolsa anı
 úoyup anda barmaú nime der-kÀr dèdiler Õüfünün (15) aydı anda nÀn nemek bolsa
 barmaske çÀremiz yoúdur dèdi elbette (16) barurmiz dèdiler andın hemmeleri sukút
 úıldılar Õüfünün birle (17) MièÀd ŞÀhnı leşkeri bir bolup MizÀc ŞÀhnıÆ şehriğa
 revÀn (18) boldılar MièÀd ŞÀh ilgeri İslÀm ŞÀh anıÆ arúasıdın (19) merÀóile-i úayy
 úılıp bir ayda yetip bardılar MizÀc ŞÀhnı úaravulları (20) minÀrede úarap turup èrdi
 MièÀd ŞÀhnı úarafıdın gerd nemÀyÀn boldı (21) andın kèyin yana èalem-i digeri
 peydÀ boldı èalÀmeti on miÆ kişi körünedür [56] (1) ol tuğ ŞÀh-ı MerdÀnnı tuğları
 èrdi úaravul-(2)-bÀn kördi MizÀc ŞÀhnıÆ aldığa kèldi baş urdı (3) aydı ey ŞÀh-ı
 cehÀn eürÀf-ı èÀlemge úarap oturup èrdim (4) nÀgÀh MièÀd ŞÀhnı úarafıdın gerd
 nemÀyÀn boldı dèp körgen vÀúèealar-(5)-nı bir bir beyÀn úıldı MizÀc ŞÀh aydı bu iş
 MièÀd ŞÀhnı vaôifesi èrmes (6) ol èalem èAlini èalemidür kèlip MièÀdnı algandur
 MièÀd ŞÀhnı yol baş-(7)-landurup munda kèlgandur èAlini úademi her yerga yetse ne
 butlarını úoyar ne (8) butĤÀnelerni belki barçanı öz [din]ige⁶⁸ kirküzür dèp MizÀc ŞÀh
 yılandèk tolğan-(9)-dı Àdemleriga fermÀn úıldı kim taÆ atúunça leşkerlerni cemèè
 úılıÆ yıraú yaúınlarge (10) ħat úılıp bèriÆeler dèp bir kèçe kúndüzde èÀlem-i leşker
 cemèè boldı (11) maālaóatları uruşke úarÀr taptı esbÀb-ı cengni çünançı kernÀy ve
 sūrnÀy (12) ve naèeralarnı meàelen on ikki miÆ kernÀyçı ve sūrnÀyçıların rÀst (13)
 úılıp úabl-ı ceng urdı alarnı ÀvÀzı felekke yetti cÀnvÀrlarnı (14) úulaúları ker boldı
el-úıāāa İslÀm leşkeri úabl-ı ceng urup (15) úayyÀr boldı meydÀnnı rÀstlapdurlar
 Àrzū-yı ceng úılıp yürür (16) èrdi nÀgÀh ĤÀce èAmr kèlip Õüfününge selÀm bèrdi
 ve aydı

naôm

pÀdşÀhÀ (17) bÀ-berekÀt ez pür nūr bÀd

dÀd-ı eadÀlet dar-sarÀy-ı ÀĥirÀt meamūr bÀd

gūyad dervişÀn (18) ħūd mÀl-ı lüüf vü iósÀn bingeri

⁶⁸ Metinde:

(19) ey ferzend-i Şâh-ı Merdân bugün uruş meni uruşumdur maEa icÂzet (20) bërseÆiz uruşke özüm kirey dèdi Õüfünün anı óaúúğa duèÀ úıldılar bargil (21) sèni HudÀge tapşurdum dèdi H̃Ace èAmr silÀolarını kiydiler başlarığa [57] (1) kigiz kefenni kiydiler⁷⁰ başlarığa kigiz úalfaú úoydılar felehmÀnnı (2) úoltuğuge aldılar taşları úoynıge saldılar on sekkiz batman (3) teber-i zerinni bèliğa astı çöpdin keş kiydi kÀgaõdın úalúan (4) úılıp arúasığa bağladı meydÀnge kirdi ikki leşker körüp óayrÀn úaldı (5) MizÀc ŞÀhnı tuğıge yaúın bardı feryÀd úılıp aydı ey MizÀc ŞÀh on (6) lek leşkeriÆga touúuz miÆ filiÆga èitimÀd úılma seniÆ mülküÆga óaøret-i (7) ŞÀh-ı MerdÀnnı oğlu İmÀm Muóammed Óanefiyye kèldi inâÀf úılsaÆ zünnÀrıÆnı (8) kiygil butlarını sindurgil kèlip İmÀm Muóammed Óanefiyyeni aldında imÀn (9) kèltürüp musulmÀn bolğıl eger bu sözümni úabül úılmasaÆ men ki H̃Ace èAmr Ümeyyedürmen (10) inşÀ'allah özüm yalguz ne leşkeriÆni úoyarmen ve ne butlarıÆni úoyarmen ve ne but-(11)-hÀneleriÆni ve ne filleriÆni úoyarmen dèdi MizÀc ŞÀh aydı bir kişi barıp (12) ol maşharanı alıp kèlsün anı maşharalik birle öldürelı bir èÀdi-yi zeberdest (13) ornıdın turdı aúığa mindi meydÀnga kirdi H̃Ace èAmrge aydı ey maşhara-(14)-bÀz aldımğa tüşkil sèni pÀdşÀhnı aldığa alıp barurmen dèdi eger úabül úılmasaÆ (15) neyzemni uçıda ölürsèn dèdi H̃Ace èAmr aydılar her kim öz iúbÀlidin körsün (16) dèdi èÀdi andağ bolsa óamle úılğıl dèdi H̃Ace èAmr aydı pişdestlik úılmasmen (17) dèdi evvel sèn hüneriÆni körsetğıl dèdi èÀdi neyze saldı H̃Ace úaçıp red bèrdi (18) neyze yerga tégdi sındı H̃Ace èAmr gürzi birle èÀdini úolığa urdı aúdın (19) yıúıldı leşker-i İslâm óAøır érdi yaúasıdın südreyp alıp çıúıtı MizÀc ŞÀh (20) aydı biz anı maşhara dèsek belki ol bizlerni maşhara úıldı dèdi bir èÀdi (21) pehlevÀn érdi ol kèlip meydÀnge kirdi úaddi minÀrdèk úolları ŞÀh-ı [58] (1) çenÀrdèk kèlip H̃Acege úılıç saldı H̃Ace muèallaú urdı anı arúasığa or-(2)-aldı úollarığa taş alıp ol èÀdini úarnığa andağ urdı kim rüde-(3)-leri yerga tókildi aúdın yıúıldı öldi MizÀc ŞÀh óayrÀn úaldı andın óükm úıldı (4) her kim anı tutup⁷¹ kèlse özi ber-À-ber dinÀr berürmen dèdi yana bir èÀdi-yi digər kirdi (5) aydı ey maşhara öz cÀnıÆga cebr úılma toğrı yürğil aldımğa tüşkil ve ger ne helÀk (6) bolursèn dèdi H̃Ace èAmr anıÆ birle uruştı gÀh oÆ ve gÀh sol sürüştı (7) kün kèç boldı èAmr-ı èayyÀr h̃iz úılıp boynıge mindi toÆuznı başını kèsken-8)-dèk başını kèsip taşladı **el-úıāāa** H̃Ace ol kün üç

⁶⁹ “Şahım, bereketli ve nurlu olsun, ahiret evinde adalet kanunu gerçekleşsin. Dervişler der ki, lütuf ve ihsanını kendi malından versin. Senin kılıcın düşmanın alnını fethetsin.”

⁷⁰ Metinde: .

⁷¹ Metinde: .

èÀdini işini tamÀm (9) úlíp başlarını kèsti kèç boldı érse uruş basıldı barça ħalÀyíú-
 (10)-lar öz cÀylarığa bardı Ĥ`Àce èAmr Õüfününni aldığa kèldi leşker-i (11) İslÀm
 anıÆ óaúúığa duèÀ-yı ħayr úıldılar andın uaeÀm kèltürdiler (12) andın hemme öz
 cÀylarığa barıp yattılar taÆ attı İslÀm leşkeri eðÀn (13) ayıp namÀzlarını úlíp barça
 mūminler aularını egerlediler **el-úıāāa** (14) ikki uaraf leşkeri uabl-ı ceng úaúı MizÀc
 ŞÀh uarafıdın bir pehlevÀn-ı èÀdi (15) meydÀnge kirdi naera urup aytadur kim her
 kimni ölümga Àrzūyı bolsa meni (16) aldımga kèlsün dèp MièÀd ŞÀh anı kōrdi yüregi
 cūş úıldı meydÀnga (17) kirdi oÆ ve solga úarap⁷² naera urdı aydı ey imÀnsızlar bilgil
 ve (18) ÀgÀh bolgil mendürmen MièÀd ŞÀh ey imÀnsızlar ĤudÀnı bir bilgil ve
 úudret-i Allah-(19)-nı tamÀşÀ úılğıl yètti ÀsmÀnnı bi-sütün turğurupdur ve zemîn-i
 maùabbaú úılıpdur (20) aÆa nimege bendelik úılmaysèn úanı uruşke òevúıÆ bolsa
 munda (21) kèl dèdiler ol èÀdi MièÀd ŞÀhdın bu sözlerni eşitip úahrı **[59]** (1) kèldi
 úılıç sugurup MièÀd ŞÀhke saldı MièÀd ŞÀh aÆa (2) red úıldı nevbet MièÀd ŞÀhke
 kèldi MièÀd ŞÀh gayret-i bir gürzi (3) birle andağ urdı kim ol imÀnsızni üstiĥ`Ànları
 post içide (4) rize boldı MizÀc ŞÀh kōrdi hūş kellesidin kètti MièÀd ŞÀhga (5) hemme
 leşker Àferin úıldı MizÀc ŞÀh der-gaəab bolup silÀó-ı ceng kiyip özi (6) meydÀnga
 kirdi MièÀd ŞÀhga aydı seni úança úuvvetiÆ bar aydı meni birle (7) meydÀnga
 kirdiÆ dèdi MièÀd ŞÀh elĥamdülillÀh İslÀmnı úuvveti meni bu yerga (8) yetkürdi
 dèdi MizÀc ŞÀhnı úahrı kèldi MièÀd ŞÀhke yügürdi (9) MièÀd ŞÀh siper tuttı MizÀc
 ŞÀh úılıç birle urdı úalúanını ikki pÀre úıldı (10) başıga endek zaĥm boldı yıúılurğa
 yaúın yetip érđi nÀmūs úılıp (11) özini saúladı Ĥ`Àce èAmr bildi kim iş úabÀóat boldı
 muèallaú urup (12) bardı MièÀd ŞÀhnı cılavını aldı Õüfününni aldığa alıp kèldi (13)
 Õüfünün anıÆdın óÀl soradı andın Õüfünün silÀó-ı ceng (14) kiydi meydÀnge kirdiler
 MizÀc ŞÀh ŞÀh naera urup aytadur kim (15) úanı merd bolsa meni meydÀnımga
 kirsün dèydür Ĥ`Àce èAmr aydı kim ey melik-(16)-zÀde sèn bizlerni serdÀrımız
 bolsaÆ uruşke kirmeseÆ yahşıraú érđi (17) dèdiler Õüfünün aydı tevekkelni Allahu
 TeèÀlÀge úıldım dèp meydÀnge özi kirdi (18) MizÀc ŞÀh soradı seni atıÆ nimedür
 özüÆni beyÀn úıl tÀ ki armanda (19) ölüp kètmegil dèdi Õüfünün aydı men óaəret-i
 ŞÀh-ı MerdÀn ve Şır-i YezdÀn (20) oğlı tururmen atım Muóammed Óanefiyye turur
 dèdi ŞÀh aydı hüneriÆ bolsa kōrgüzgil⁷³ (21) dèdi bizlerni resmimiz muşt yemey
 kişığa muşt urmasmiz dèdiler **[60]** (1) MizÀc ŞÀh úılıç sugurup yetti Õüfünün başıga
 tuttı siperine èamūd urdı (2) aúı çökti nevbet Õüfününge yetti Allahu Ekber dèp naera

⁷² Metinde:

⁷³ Metinde:

tartıp yügürdi (3) MizÀc ŞÀhnı başığa bir urdı engüşt battı MizÀc ŞÀh filidin tüşti (4) piyÀde bolup fillerni arasığa úaçtı Öüfünün aydı ey H`Àce èAmr meni arúam-(5)-dan úalma men ŞÀhke yetey dèdi MizÀc ŞÀhke yetti bèliğa úol saldı kemeridin (6) tutup köterip alıp baş üzre aylanturup øarb birle yerge urdı (7) H`Àce yetip kèlip bağıadı Öüfünün aydı ey MizÀc ŞÀh kelime aytıp (8) musulmÀn bol vallÀ başıÆnı kèsermen dèdi MizÀc ŞÀh aydı ey (9) cuvÀn yüzüÆni açğıl bir körey andın kèyin imÀn etip musulmÀn (10) bolay dèdi Öüfünün aydı men dost youatıp anı izlep yürüpmen (11) tÀ anı körmey yüzümni kişığa kørsetmesmen dèdi MizÀc ümidini üzdi İslÀmgà (12) hidÀyet taptı imÀn etip musulmÀn boldı MizÀc ŞÀhnı tÀbièleri hemmesi (13) musulmÀn boldı andın kèyin MizÀc ŞÀh Öüfününge èarøa úıldı ey (14) cuvÀn elħamdülillÀh öz tÀbièelerim birle musulmÀn bolup imÀn çerÀğıge müşerref (15) boldum ammÀ meni üstümde bir düşmenim bar Úımız BÀd-pÀ atlıg anıÆ (16) toúsan lek bÀd-pÀlardın leşkeri bar ol meni musulmÀn bolğanımnı (17) bilse ol kèlip meni mülkümni ħarÀb úılıp vırÀn úlur dèdi èmdi anı (18) defèini úılmay kètip bolmas dèdi H`Àce èAmr sordı seniÆ birle anı (19) arası neçe künlik yol turur dèdi MizÀc ŞÀh aydı on kün-(20)-lik yoldur dèdi Öüfünün aydı èmdi barmaú lÀzımdur dep (21) ùabl-ı ceng urdı MizÀc ŞÀh aldığa tüşti yol başladı on künde alıp barur [61] (1) musulmÀnlar oşal kèçe tüşüp yattılar MizÀc ŞÀh Öüfününge ayttı ey bernÀ (2) bu kèçe leşkerlerni ófö úılmaú ve iótiyÀù úılmaú lÀzım çerÀ ki bÀd-pÀlar imÀnsız-(3)-lardur mebÀdÀ şebÀħün urmağay dèdi leşker-i İslÀm özlerini iótiyÀù úılıp yattı-(4)-lar yarım kèçe bolup érdi bÀd-pÀlar ùabl-ı ceng urdı ki kernÀy ve surnÀy birle kèlip (5) tégdi musulmÀnlarını alıp kètti Öüfünün anı bildi aydı ey H`Àce èAmr èmdi ne (6) úılmaú kerek dèdi H`Àce èAmr taèòim becÀ kèltürdi èmdi úolumdın kèlğan (7) işlerni úılay dèdi **el-úıāāa** H`Àce èAmr on sekkiz batman gürzini alıp (8) bÀd-pÀlarga yetip her birini bir salıp öldürüp bir nefesde hemme musulmÀnlarını (9) úaytarıp alıp kèldi andın Úımız BÀd-pÀğa yaúın yetti ùablbÀznı úaútı aÆEa úaād úıldı Úımız (10) BÀd-pÀğa sèn kimdürsèn mèni munça leşkerimni helÀk úıldıÆ dèdi H`Àce èAmr aydı (11) mèni biliÆ İmÀm Muóammed Óanefiyyeni ħiòmetkÀrlarındın bolurmen dèdi ol turgen (12) nebire-i⁷⁴ peygamber-i Àħir-i zamÀn tururlar dèdi H`Àce èAmr Ümeyye ey Úımız BÀd-pÀ turgil bu libÀsnı (13) taşlagil dèdi ol hem başlap başúa libÀs kiydi H`Àce èAmr BÀd-pÀnı (14) libÀslarını özi alıp kiydi BÀd-pÀnı gerdeniğa mindi hiç kim anı tutalmadı körgen (15) bÀd-pÀlar aytadur ki pÀdşÀh boynığa bir kimerse minipdür dèydür bu óÀl birle Öüfünün-(16)-nı aldığa alıp kèldi Öüfünün bu kimdür dep sordı

⁷⁴ Metinde:

yalguz seyr úlursiz yÀ bizlerdin kiři hemrÀh úlursiz mu dèdi Õüfünün aydı (6) tamÀşÀge her kimni köÆeli bolsa anı menè úlmasmiz dèdi **el-úĩāāa** Ḥ~Ace èAmr on serdÀr (7) birle çıúıtar bir yerge yettiler érse kördiler kim èÀdiler derehtni tegide uhlap (8) yatıpdur ol derehtni yètti şÀhı bar érdi hemme bir cÀyda érdi hemme şÀh (9) bir şeherga sÀye bérür érdi èÀdilerni yatadurgen mekÀnı ol érdi (10) bir èÀdini kördiler kim ikki putını derehtni ikki şÀhıge úoyup yatur bular (11) èÀdilerni hūb tamÀşÀ úıldılar Ḥ~Ace èAmr aydı ey pÀk-dÀmen vaút ğanimetdūr (12) men bularge maèlūm úlmay kèmelerni baĝlarını yeřip úoyay dèdi Õüfünün (13) aydı tÀ men èÀdilerge uçramay mundın ötmesmen dèdi bularnı zehresi (14) yarıldı bular aydılar ki úandaĝ muúÀbele bolurmız dèdi Õüfünün aydı ey Ḥ~Ace èAmr (15) alarnı birini bidÀr úıl anıÆ birle sözleşeyin dèdi Ḥ~Ace hūř bolĝay dèp (16) ornıdın turup⁷⁸ ayaĝını şÀhke salıp yatúan⁷⁹ èÀdini aldıĝa kèldi on sekkiz (17) batman ğürzi birle urdı ğürzi øarbıdın şÀhıdın ayaúları yerga tüşti (18) cÀnıdın ötti çöçüp o[r]nıdın⁸⁰ turdı aldıda bir Àdemni kördi aEa heybet (19) úılıp naèra urdı aldıda bir yüz batmanlar tař bar érdi ol tař-(20)-nı Ḥ~Acege attı Ḥ~Ace èAmr úaçıp tař tēgmedi tař deryÀ-(21)-ge tüşti èÀdi uřlay dèp úol uzattı Ḥ~Ace èAmr muèallaú urup **[64]** (1) özini Õüfününni arúasıĝa aldı èÀdi Õüfününge rū-be-rū boldı (2) Õüfünün HudÀ TeeÀlÀĝa tevekkel úılıp Allahu Ekber dèp naèra urdı èÀdini kemerıĝa úol saldı (3) yerdin üzüp aldı bař üstide aylanturup yerga urdı èÀdi bî-hūř (4) bolup úaldı Ḥ~Ace èAmr kèlip baĝlap aldı andın yana biri uyĝandı aĝasını bendde (5) kördi Õüfününĝa óamle úıldı Õüfünün anı hem köterip yerge urdı anı (6) hem baĝladılar andın üçünçisi uyĝandı ol hem ğiriftÀr boldı **el-úĩāāa** altı (7) aĝa inini Õüfünün der-bend úıldı Õüfününni bu kÀrlarıĝa èÀdiler teslim (8) úıldılar Õüfününni ayaúlarıĝa bař úoydılar āaóÀbeler aydılar köp (9) uruřlarda boldúk ve kördúk mundaĝ pehlevÀnnı körgenimiz you dèp Àferin (10) úıldılar èÀdiler aydı ey èAlini oĝlı bizler èömrümüz içide sèndèk pehlevÀnnı (11) körgenimiz you èmdi her ne fermÀn úılsaÆ be-cÀn u dil úabūl úıurmiz dèdiler (12) Õüfünün aydı evvel Allahĝa ve Resūlu'l-lÀhĝa iúrÀr úılıp musulmÀn bolĝıl (13) alar iúrÀr bolup musulmÀn boldılar andın ey cuvÀn bu yerga nime sebebden (14) kèldiÆ Õüfünün aydı sizni musulmÀn úılĝalı kèldim dèdi èÀdiler aydı (15) meni èahdım bardur men yüzüÆni açĝıl körelı dèdi úandaĝ pehlevÀn èkensèn dèdi Õüfünün (16) aydı meni èahdım bardur men dostumni youatıpdurmen tÀ anı körmey kiřiĝa (17) yüzümni körsetmegeymen dèdi andın èÀdilerni benddin ħalÀā úıldı (18) andın kèyin

⁷⁸ Metinde:

⁷⁹ Metinde:

⁸⁰ Metinde:

kême başıǵa kældiler èÀdiler suvǵa kirdi Öüfünün cılavıda (19) yügürdiler Öüfünün kêmeǵa tüştü èÀdiler suvǵa kirdiler suv alarnı aşuıǵa yetmedi⁸¹ (20) deryÀdın dürr ü cevÀhir alıp ääÀbelerge bėrdiler ääÀbeler almadı úaytarıp bėrdi-(21)-ler èÀdiler soradılar úayda barursizler dēdi aydı periler mekÀnıǵa barurmiz [65] (1) dēdiler èÀdiler aydı anda yetalmaysizler dēdi Öüfünün (2) aydı nime sebebdin dēdi èÀdiler aydı perilerni pÀdşÀhını ÚarnÀ peri úızı emirzÀde-(3)-ge èÀşıú bolup yētti yıl anıÆ arúasında yürüp èÜmrÀn ŞÀh dēgenni (4) yurtıda vaútni ğanımet tapıp alıp kēlipdür èilm-i nucūmda kōrgen ēmiş (5) ki anıÆ arúasıdın bir úız kēlip İmÀmzÀdeni alıp kēter ērmış tedbirige (6) deryÀ lebide ser-i rÀh úoyar ērmış her ser-i rÀh bir yolge ber-À-ber ērmış anda uçragen-(7)-lerni deryÀge yiberūr ērmış mebÀdÀ alarnıÆ içide oşal úız bolsa ölsün (8) dēp andın alardın úutulurmiz dēdi Öüfünün aydı ol emirzÀdeni ne yerde (9) saúlar ērmış dēdi èÀdiler aydı öziniÆ bÀrgÀhıge saúlar dēdi (10) yētti yıldın beri özini emirzÀdege earø úılur ērmış ey cuvÀn emirzÀde (11) aÆEa úabül úılmapdurmış ikki ayaǵıÆnı úadimǵıdek úılay dēse hem úabül (12) úılmas ērmış ey cuvÀnmerd özüÆge ióüiyÀt bol yolnı köp ğauarları (13) bardur dēdi Öüfünün İmÀm Muóammed Óanefiyyeni atlarını aÆElap özlerini (14) Óaúú TeèÀlÀge taşladı TeÆeri TeèÀlÀge tevekkel úıldı èÀdiler birle vidÀè úıldı şehr-i Zerrin-(15)-ǵa revÀn boldı Öüfünün İmÀm Muóammed Óanefiyyeni yÀd úılıp yıǵlap bir söz (16) dēdile[r]⁸²

beyt

Öüfünün yÀdı İmÀm dÀd u zÀr óayrÀn yıǵladı

Furúatıda (17) úıldı her dem Àh u efġÀn yıǵla[d]⁸³

Yūsufnı you etip YèÀúüb-ı KenèÀn yıǵladı

(18) yētti yıl derd-i firÀıda be-arman yıǵladı

Leylini eişuída Mecnūn der-beyÀbÀn (19) yıǵladı

èÀşıú-ı şeydÀ ēdi Muóammed Óanefiyyege Öüfünün

fıkr-i yÀdı (20) ol ēdi yatsa tursa tün kün

ŞÀh èÜmrÀn mülkide ġÀfil bolup (21) youaùuı tün

izleyin dēse aÆEa bolmadı hiç kim rehnemūn

⁸¹ Metinde:

⁸² Metinde:

⁸³ Metinde:

Àteş-i eîşûda dÀyim [66] (1) bağrını büryÀn eyledi
 tağ u taşnı izlese sipÀh bolup tapmas⁸⁴ anı
 (2) kêçe kûndüz úollarıda Muóammed Óanefiyye úanı
 eîşû otıda örtenip [...] anı tınmay (3) cÀnı
 óayf boldı Ŗūfūnūnnı kōrgeni kōrmegeni
 yètti yıllar izlenip hicride çendÀn (4) yığladı
 Ŗūfūnūnge ol İmÀmdın özge èmdi ne kèrek
 titrer èrdi (5) her zamÀn mÀnend-i yafrag-ı⁸⁵ terek
 muóabbeti İmÀmnıÆ tégdi aÆEa reg-be-reg
 tÀ Medine kèldi (6) İmÀmdın taptı bir derek
 sağınp her dem anı çün eşk-i bÀrÀn yığladı
 (7) vaālını izlep tapalmas her kişı çÀn çekmese
 tapmagey Yūsufnı YèÀúūb beytü'l-aózÀn (8) çekmese
 uhlamay yÀdı bile tünlerde efgÀn çekmese
 leōōet-i hemrÀn (9) bilmes tÀ ki hicrÀn çekmese
 eîşû derdini kōrūÆ kÀfirni İslÀm eyledi

el-úrāāa (10) suv içide tōrt kūn yürüp deryÀnı lebiga çıúıtlar ol kêçe ÚarnÀ
 perı (11) İmÀnge earō úıldı İmÀm aālÀ úabūl úılmadı mundağ mūnÀúaşa birle taÆ
 attı (12) kûndüz boldı perıler kōrdiler kim şherge ÀdemizÀd kèlipdür perılerge gavğÀ
 (13) tūşti aydılar bizlerniÆ şehrimizga hiç vaútda ÀdemizÀdnı úademi tēkken èmes
 (14) èrdi èmdi bu zamÀnda bu yerga ÀdemizÀd kèlipdür dēp şōhret boldı (15) ammÀ
 Ŗūfūnūn libÀs-ı èavret kiydi èavretlerge LÀzım nimersele úoydı çūnançı evvel-(16)-de
 óaoretđin şundağ beşÀret bolup èrdi andın kēyin Ŗūfūnūn yüzleriğa (17) perde tuttılar
 bÀrgÀhlarını rÀst úılıp olturđı Muóammed ÓanefiyyeniÆ yÀd úılıp (18) bu beytni
 óúudılar

beyt

⁸⁴ Metinde:

⁸⁵ Metinde:

(17) ikkev oltursek êrdi bir falÂsda

yana sözler êdük elvÂn elvÂn

(18) bu künni maÆea köp úılma HudÂyÂ

yana úılma meni köÆelüm perişÂn

müyesser eyle devletni (19) İmÂmge

èahdım ol êrür kim sürse devrÂn

el-úîââa Öüfünün fÂtióanı yüziğa (20) naôar saldı Zeyd ibn èAlini kördi aydı ne işke keldiÆ dedi Zeyd ibn èAlî (21) aydı PÂdşÂh-ı⁸⁹ perini veziri kèlipdür dedi Öüfünün yüziğa niúÂb-ı şÂhi⁹⁰ tarttı **[68]** (1) Zeyd ibn èAlige aydılar vezirniÆ içkeriğa alıp kir dép vezirni alıp kirdi (2) vezir selÂm úıldı hîömetkÂrdék úol bağlap turdı Öüfünün yüzleridin burúaè (3) alıp úoydı vezir óayret maúÂmıda úaldı èömr içide mundağ nimerseleleri körgeni (4) you êrdi vezir taósın ve Âferin úılıp bu beytni oúudı

beyt

tapılmas (5) bu zamÂnnı yüzide sendék peri peyker

beşersen yÂ meleksen yÂ ki öür-ı cennetü'l-kevâer

(6) **el-úîââa** vezir öziğa endişe úıldı cehÂnda peridék hūş-âüret (7) âÂóib-cemÂl nimerse you dép êrdim ÂdemizÂd perilerdin yüzi çendÂn (8) âÂóib-cemÂl êken dép taósın ve Âferin oúudı

naôm

úaddiÆni kördüm (9) yüziÆni úıl naôar ey mÂhveş

örtediÆ cÂnımni sen saldıÆ meni cÂnımğa èişú

(10) küymegen èişúniÆ yolıda tÂre müyım úalmadı

miâl-i dūzah otı içiğa (11) urdı çıúmadı

andın soÆ vezir başını hicÂletdin kötermedi (12) Öüfünün-ı pÂk-dÂmen her çend maÆea sözlegil dedi Öüfününge úarap söz-(13)-leyelmedi başını tüben salıp olturdı nÂ-çÂr bolup vezir aydı ey (14) ÂdemizÂd henüz bu yerga hiç ÂdemizÂddın kèlgan êmes êrdi sen ne sebebdin munda (15) keldiÆ dedi Öüfünün-ı pÂk-dÂmen aydı

⁸⁹ Metinde:

⁹⁰ Metinde:

ey periler men youatguçimen dèdi (16) you youatıp èArabistÀndın bu yerga kèldim
kèlğanlar hemmeleri ãaóÀbe-i (17) Àn-óaøret-i ãallallahu èaleyhi vesellem tururlar
dèdi vezir bu sözni èşitip deróÀl (18) ornidın çıúıp PÀdşÀh-ı perilerini aldığa bardı aydı
kim ey PÀdşÀh-ı periler men (19) dünyÀda yürüp ÀdemizÀddék periler içide hüş-
cemÀl nimerzeni körgenim you (20) dèp taúrır úıldı pÀdşÀh soradı erkek mü yÀ øaèif
mü vezir aydı èavret-(21)-ke oğşaşdur özi óaøret-i èAliniÆ ferzendidin bolur èken⁹¹
[69] (1) on miÆ ãaóÀbeler birle kèlipdürler barçası musulmÀn PÀdşÀh-ı periler (2)
aydı vezir bildiÆ mü bu yerga ne sebebdin ve ne bÀèiâdin kèlipdürler barıp (3) alarnı
meni aldımğa alıp kèlgıl özleridin söz èşitey munça taèrif ve tavâif (4) úlğan tersÀÆnı
köreli dèdi vezir aydı

naôm

anı vaâfinı aytmek birle bolmas

(5) èaseldék içiğa yutmek birle bolmas

ètek birle ÀftÀbnı úandağ berkitedür

(6) anı vaâfinı aytmáu birle bolmas

anı miÆ yılğaça vaâfinı úlsa defter

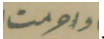
her kÀğaõğa bitmek (7) birle bolmas

nèçe yahşılar ötmış bu cehÀndın

anı muÆEa tèÆ etmek birle bolmas

(8) **el-úîããa** periler pÀdşÀhları aydı andağ bolsa anı munda kèltürgil biz hem
köreli maúãüdi-(9)-nı soralı dèdi periler veziri kèlip H~Àce èAmrge aydı H~Àce èAmr
vezirni içkeri (10) kergüzdi Öüfünün-ı pÀk-dÀmen èaãèaãa ve debdebei ve şÀen ve
şevket birle revÀn (11) boldılar neçend periler istiúbÀllerığa çıúıtar alar piyÀde bolup
mülÀúÀt (12) boldılar bi-óad èizzet ve⁹² örmetler úılıp⁹³ pÀdşÀh óaremiğa tüşürdiler
çerÀ (13) ki bul hemme èizzet õÀt-ı bÀ-bereket-i Àn-óaøretdür **el-úîããa** periler her biri
öz mertebe-(14)-si birle öz tahtıge olturdı pÀdşÀh aydı ey èaziz mihmÀnım emdi
sizdin söz sora-(15)-lı siz ãÀóib-úırÀnnı ferzendi èkensiz yüziÆizdin niúÀbnı köteriÆ
bu (16) olturgen periler didÀrıÆızğa müştÀú erürler ve Àrzüsü basılsun dèdi Öüfünün-ı

⁹¹ Metinde:

⁹² Metinde:

⁹³ Metinde:

(17) pÀk-dÀmen pÀdşÀhnı sözi birle yüzidin niúÀbnı köterdi periler anı körüp (18) barçasını zehresi uçtı bî-hüş bolup yerğa yııldı periler pÀdşÀhı (19) aydı ey vezir sen munı miÆdin birini taerif úılmap êkensen dèdi vezir aydı Àrì (20) pÀdşÀhÀ bilip êrdim yana bu sözümdin ziyÀderau bolsa yana melÀl bolmasun dep (21) endişe úılıp aytmap êrdim dèdi

naôm

bilip êrdim ki bir Àdemî cÀnsen

[70] (1) lik kördüm çerÀğ-ı⁹⁴ çendÀnsen

el-úîããa andın soÆ periler pÀdşÀhı aydı (2) uaeÀm keltürüÆler dèdi periler türlü k uaeÀmlardın uayyÀr úılıp küne kün nèimet-(3)-ler tarttılar ol uaeÀmlardın intihÀsığaça tenÀvül úıldılar andın bu PÀdşÀh (4) periler sevÀl úıldı aydı ey şehsüvÀr-ı èAlî şÀen-ı nür çeşm-i èAlî (5) raøıyallahu èanha emdi sizdin söz soralı sizge yol bolsun Öüfünün-ı (6) pÀk-dÀmen vezirni aldıga çarlap aldı anı úulaúıga Àheste ança vÀúîe-i güzeşteni (7) bir bir beyÀnladı ammÀ men özüm ŞÀh İremni úızı evvel demde atamge şarú úılıp (8) êrdim mèni şevherge berürmen demegil mèni bir şartım bar ki her kim meni bağırmı yerge (9) tégüzse mèni cüft-i óelÀlım oşal bolur dep êrdim bir kün bir kenizeklerim (10) birle⁹⁵ şikÀrga çıup êrdim be-nÀgÀh MurteðÀ èAlini oğlu ol kün şikÀrga çıup (11) mèni şikÀrgÀhımda şikÀr úılıp yürür èken alarnı körüp uahrım kèlip dūçÀr (12) bolup göştin aldük ol meni aumdı alıp yerge úoydı meni şarúm (13) becÀ kèldi ve ol meni şevherim boldı men hem alarnı úabül úıldım **el-úîããa** (14) andın Medinege barıp yolda èÜmrÀn ŞÀhnı mülkide emirzÀdeni aldurdım anı úayda (15) èkenin bilmedim nÀçÀr Medine-i Münevverge barıp êrdim óaøret-i èAlî **rÀøî** ravøa-i mübÀrekga (16) kirip êrdiler Resül-ı Ekrem àallallahu èaleyhi vesellem óaøret-i èAlige iltifÀtlar eylep (17) beşÀret bèrdi óaøret-i İmÀm Muóammed Óanefiyyeni periler şehristÀn-ı Zerringe (18) ÚarnÀ perî alıp bardı dep aytıp êrdiler ammÀ ferzendiÆni âıóóat ve selÀmet İremni (19) úızı bar anı Öüfünün alıp kèledür andın özge hiç ÀferidegÀr alıp kèelmes (20) ammÀ İmÀmge PÀdşÀh-ı perilerini úızı èÀşıúdur atı ÚarnÀ peridür dèdiler yètti yıldın (21) beri men anı sergerdÀnı⁹⁶ bolup êrdim yürüpmen emdi bu yerge kèldim dep barça úîããalarnı [71] (1) bir bir beyÀn úıldı vezir andın fÀriğ bolup periler pÀdşÀhıga earø (2) úıldı ey sulúÀn bir úaşuú úanımdın ötiÆiz bu sırnı beyÀn úılay dèdi (3) pÀdşÀh-ı perî icÀzet

⁹⁴ Metinde:

⁹⁵ Metinde:

⁹⁶ Metinde:

bêrdi vezir Âhesteraú aytay dêp êrdi pÂdşÂh (4) fermÂn úıldı ÂşkÂrÂ aytgıl tÂ ki barça halÂyú bilsün dèdi vezir pÂdşÂh-(5)-dın icÂzet alıp úiããanı bir bir beyÂn úıldı perî óayrÂn úaldı barça halú (6) ÂdemizÂd ve periler aytadurlar bÂrekallah meróabÂ raómet saÆEa yètti yılını yüzide (7) miónet ve meşauúatlar tartıp tursa hatun mundın artú bolmas kimersenî mundağ (8) süygenî bolsa ÚarnÂ periniÆ úabül úılmas dèdiler periler pÂdşÂhı Őüfünün-ı (9) pÂk-dÂmen emîrzÂde soradı úız úopup atasıga taèòim becÂ kèltürdi aydı (10) ey pÂdşÂh-ı èÂlem èömrüÆ derÂz bolsun devletiÆ ziyÂde bolsun men nèçe müddet-(11)-din emîrzÂdege èÂşúú êrdim her küni ikki miÆ leşker birle yètti deryÂdın (12) ötüp yètti yıllú yol úayy úılıp barıp cemÂliğa toyup kèter êrdim dünyÂda (13) Âfet ve belÂ ve miónet anı başıda bolsa aÆEa haber bérür êrdim ol kün ki sen mèni (14) yaúınlarım birle mihmÂndÂrlú ve øiyÂfet úılır êrdiÆ ol emîrzÂde yerge yıúılıp-(15)-dur ve her ikki ayağıdın ayrılıpdur men ġÂfil bolup aÆEa haber berelmedim bir küni (16) barıp anı èÚmrÂn ŞÂhnı köşkidin yalguz tapıp alıp kèldim yètti yıldın beri (17) terbiyetler úılurmen her künde özümni aÆEa earø úılurmen hergiz sözümge (18) unamaydur aytadur ki mèni maèşúúım bar anıÆ hergiz nevmid úoymasmen (19) dèydür men aÆEa nigerÂn ol mendin güzîrÂn yètti yıldın beri meni işim bitmey-(20)-dür muóabbeti köÆlümdin çıúmaydur aytadur kim mèni bir maóbúbım bar tÂ anı kormey (21) óür-ı cennet bolsa hem kèrek èmes úabül úılmasmen dèydür pÂdşÂh [72] (1) andın emîrzÂdeni úaşúga kirdi alar birle kòrüşti óÂl aóvÂl soradı (2) özi ber-Â-beride taht úoydı emîrzÂdeni aÆEa çıúarıp olturguzdı úızıdın (3) söz soradı ÚarnÂ perini tüz èişúını ortağa saldı aydı ey emîrzÂde siz ayağıÆiznı (4) ÚarnÂ perî tüzetey dèse ne üçün anı sözini úabül úılmasız emîrzÂde aydı-(5)-lar ey pÂdşÂh bu sözni ÚarnÂ perîga [...] úılğanmen emîrzÂde aydılar bir maóbúbım (6) bar tÂ anı hoşnüd úılmasam özgega úaramasmen pÂdşÂh aydı ol maóbúbını (7) kòrseÆiz tanur musiz emîrzÂde aydılar tanurmen periler pÂdşÂhı ortağa tuttı (8) bir úarafga emîrzÂdeni oturup beniz bir úarafga ehl-i èayÂl birle Őüfünün-ı pÂk-dÂmen-(9)-ni kèltürüp olturguzdılar periler pÂdşÂhı aydı ey Őüfünün-ı pÂk-dÂmen (10) men perilerniÆ izlep bir Âdemni taptım ol seniÆ maóbúbıÆ èken dèdi (11) Őüfünün-ı pÂk-dÂmen aydı bolsa kèrek dèdi perî pÂdşÂhı aydı andağ bolsa (12) kòrseÆ tanur musen dèdi Őüfünün aydı Ârî tanurmen dèdi pÂdşÂh aydı (13) andağ bolsa ortadın perdeniÆ köteriÆler dèdi perdeni köterdiler (14) ikki èÂşúú-ı pÂk-dÂmen ve pÂk-sirişt bir birini tanup çendÂn yığlap (15) bu beytni óúudılar

naôm

cehÂnge kèlmegey hergiz senidèk bir perî (16) ruhsÂr

yüzüÆdür Àyet-i tecrî cûi min taótihe'l-enhÀr
 anı óüsni (17) cemÀliga tamÀm-ı hálú óayrÀndur
 küyermen kim cemÀliga kèçe taÆ atguça bidÀr
 (18) netey men bir misÀfirmen dil-i cÀnım bile bende
 maÆea cÀnÀ kiři hem bolmadı ğam-(19)-h~Àr
 özi Yûsuf teni yüzi hırşıd-i tÀbÀni
 hemme elni suhandÀni èacÀyib (20) nÀzenin dil-dÀr
 hûş ol yÀrim úızıl güldür Öüfünün kim aÆea úuldur
 kèçe kün-(21)-düzlüki yıldur aytıpmen ğazel-i bisyÀr

bu ikki sitem-reside ve miónet-keşideler bir birlerini [73] (1) boynıdın
 úuçaúlaşıp bi-hûş bolup úaldılar ve bÀz hûşġa kèlip közleri (2) açıldı

beyt

İmÀmcÀn salmaġıl hicrÀn dÀġını
 ikkeven bir nèçe kün yoldaş (3) bolalı

dèp ve zÀr-ı dil aytıp körüştiler bir birini hûb tanuştılar ol ikkisi (4) naèra urup yerge
 yıúıldılar bi-hûş bolup yatıp úaldılar **el-úîāāa** (5) bu óÀlde yètti merÀtebe ikki èÀşıú u
 maèşüú-ı pÀk-dÀmen özleridin kètip öziġa (6) kèldiler periler pÀdşÀhı bu sırnı körüp
 óayrÀn úaldı ÚarnÀ perî pÀdşÀh (7) öz úızıġa ġaøablandı aydı bu èişúî ki bu ikkisi
 bar èken hiç cÀndÀr (8) arasıda bolmas ÚarnÀ aydı emîrzÀdedin her úança kèçmes
 bolsam emîrzÀde (9) anıÆ birle bolsa HüdÀ yolıda Öüfününge baġışladım anı bahrıdın
 öttüm [dè]diler⁹⁷ (10) **el-úîāāa** periler alarnı èişúıġa taósın ve Àferin úıldılar barça
 hálúnı taşıarı (11) çıúarıp ikkevenni üç kèçe ve kündüz bir üyġa úamap úoydılar alar
 bu müddet (12) içide pÀk ve der-miùhere bolup olturdılar pÀdşÀh-ı periler alarġa (13)
 èitiúÀdları ziyÀde boldı úızıġa èitÀb⁹⁸ úıldı aydı ey ġisūburide bu ikki (14) èÀşıú u
 maèşüúını munça sergerdÀn úılıpsen dép úızni⁹⁹ bend-i (15) zindÀnge saldı andın
 Öüfününge aydı ey úız maóbúbıÆnı ayaġını (16) devÀsını úılmas musèn dèdi Öüfünün
 aydı ümidim ol ki şol yer-(17)-de yahşı bolıp kètedür dèdiler pÀdşÀh Öüfününni bu

⁹⁷ Metinde:

⁹⁸ Metinde:

⁹⁹ Metinde:

söziġa küldi (18) andın soÆ perilerge fermÀn úıldı deryÀ lebide felÀn dereġtni maġzını (19) alıp keliÆler dèdi mülÀzimler barıp anı kèltürdiler anı bir kÀsege (20) salıp Àdemni sütüni birle maècün úılıp şehzÀdeni Àb-ı dehenini aÆa sür-(21)-tüp ol dÀrünü úırú bir kün ol cerÀóatke úoydılar ilgeri aalıdın yaĥşıraú [74] (1) boldı pÀdşÀh-ı periler emirzÀde birle Öüfününnı toylarını cemiè ħalÀyıúke (2) bèrdiler andın soÆ óaøret-i Resül èaleyhi's-selÀmnı neyzelerini alıp emirzÀde-(3)-ni çÀderleriġa alıp sançtı leşker-i İslÀm ãaóÀbelerge körgüzdi alar emirzÀdeni (4) ayaġıġe baş úoyup şÀd u ħurremlıú úılıp Óaúú TeèÀlÀġe óamd u åenÀ ayttılar (5) pÀdşÀh-ı periler Öüfününnı ħılvetke alıp barıp soradı sizler bu cÀyda (6) bir birleriÆiz birle úoşuldıÆızlar mu çerÀ ki yer yüzide bir biriÆlerni körmey (7) saġınıp úalgandursız dèdi Öüfünün-ı pÀk-dÀmen aydı henüz úoşulġanımız (8) yoú dèdi pÀdşÀh-ı periler aydı cemiè bolġandur ve yana periler aydı ÚarnÀ (9) peri ÚarnÀ bi-çÀre yètti yıldın beri emirzÀdeni cÀnı dili birle asradı bir yol úaramadı **el-úıāāa** pÀdşÀh-ı (10) periler emirzÀdedin soradı rÀst mu dèp emirzÀde aydılar ki men andaġ kimersen (11) puşt-ı kemeridin bolġanmen herġiz ata babam yaġan sözlegen èmes men hem herġiz (12) yaġan sözlemesmen dèdi pÀdşÀh aydı bu ikki kenizek yètti yıldın beri (13) èÀşuú u maèşüú bolsaÆız èmdi úandaġ úılursızler emirzÀde aydı èmdi men bir èahd (14) úılıp èrdim èahdım ol kim tÀ men Öüfününnı atasını ve tamÀm-ı leşkerini (15) alıp musulmÀn úılmasam dünyÀ yüzide herġiz ferÀġat úılmasmen Medinege hem bar-(16)-masmen dèp èrdim dèdiler yana aydılar ki oşal müddetdin beri Öüfünün-(17)-ge hem úaragenim yoú èahdım henüz tamÀm bolġan yoú dèdiler emirzÀdedin pÀdşÀh-ı (18) periler bu söz èşitip òevú-i èacib úılıp aydılar ki bÀrekallah ÀdemizÀd şundaġ bolsa (19) ki èahdıġa şundaġ vefÀ úılsa dèdi andın soÆ óaøret-i èOāmÀn raøıyallahu èanha ve óaøret-i (20) èAlı kerremullÀhu vecheġa ve óaøret-i Zeyd ibn èAlıġa ve Saèd VaúúÀāke hediye çıuarıp bèrdi-(21)-ler **el-úıāāa** emirzÀde cÀylarídın turup aydılar ey pÀdşÀh-ı periler [75] (1) meni bir èarøım bar úabül úılur musiz pÀdşÀh-ı periler aydılar be-cÀn u dil úabül (2) úılurmiz emirzÀde aydılar meni Àrzüm oldur ki ÚarnÀ perini benddin ÀzÀd (3) úılġıl meni arúamda ħalú aytur ki bir ÀdemizÀdġe şunça yaĥşılıú (4) úılıp anı bendge salıp kètti dèydürler maÆa bed-nÀmılıú bolmasun dèdiler pÀdşÀh-ı (5) periler andaġ bolsa zindÀndın çıuarıÆlar dèp emr úıldı (6) zindÀndın çıuarıp aldıġa kèltürüp ÀdemizÀdġa èÀşıú bolurdın tevbe (7) bèrdi ve eger mundın buyan bu ħüy-ı bedni úılsaÆ deryÀ tegide bolsaÆ hem bend-i (8) zindÀn úılurmen dèdi **el-úıāāa** pÀdşÀh-ı periler bularnı alıp deryÀda cehÀzgá (9) salıp vidÀèlaşıp periler úayttı bular tørt kèçe vü kündüz yol yürüp pehlevÀn èÀdi-(10)-lerge yettiler nÀġġh èÀdilerni naòarı bularge tüştı deróÀl taġdın tüşüp (11) bularnı

aldığa kèlip selÀm bèrdi aydı es-selÀm èÀleyküm dèdi ammÀ emirzÀde (12) bularnı körüp óayrÀn boldılar aydılar bular úandağ èÀdiler H̃Àce (13) èAmr aydılar bularnıÆ Kūh-ı ÚÀf barurda Őūfūnūn musulmÀn úlíp İslÀmge (14) müşerref úlíp èrdiler **el-úĩāāa** ol èÀdiler deryÀge kirip dürr ü cevÀhirler (15) alıp çıúıp saldılar bular aydılar èmdi salmasa èken cihÀzlar ġarú (16) olur èÀdiler úolını tartdı emirzÀde èÀdilerġa nevÀzişler úıldı-(17)-lar emr-i maèrūf nehy-i münkerni örgettiler alar birle vidÀèlaşıp yolġa (18) yürdiler èÀdiler bular arúasıdan úalmay yürüp èrdi emirzÀde (19) aydı bular ne sebeddin bizdin úalmaydur H̃Àce èAmr aydı bularnı maúāūdı Őūfūnūnnı (20) didÀrıdn ümıdvÀr ol sebeddin èrgeşip úalmaydurlar alarge vaède (21) úlíp èrdi tÀ men dostumnı tapmasam yüzümni hiç kimge körsetmes-[76] (1)-men ve eger yÀrimni tapmasam sizlerge cemÀlimni körsetürmen dép vaède úlíp èrdiler (2) bular anıÆ üçün birge èrgeşip kéledür emirzÀde Őūfūnūnge úarap aydılar (3) el-vaèdu deynun bolupdur bu óadiā maømūnıġa èamel úılsaÆ bir yol yaúaÆnı (4) köteriÆ alar körsün dèdiler **el-úĩāāa** emirzÀdeniÆ emri birle burúaènı (5) köterdi èÀdiler körüp óayrÀnlıúda úalıp úollarını tişlep úaldı (6) bÀz yaÆı başdn kelime aytıp musulmÀn boldılar¹⁰⁰ emirzÀde aydılar ey èÀdi-(7)-ler mūèminlıġda Óaúú TeeÀlÀnıÆ peygamberiniÆ óaúú bilip butlar-(8)-ıÆnı uşatġıl HudÀnı emrini becÀ úlíp namÀz oúuÆlar èibÀdet úılıÆlar (9) tÀ şÀyeste-i cennet bolursız dèdi H̃Àce èAmr alarnı úulaúıġa Àheste söz aydı siz-(10)-lerni musulmÀn úılġan úız emirzÀdeni küçleri¹⁰¹ bolup úaldı HudÀy tebÀrek (11) ve TeeÀlÀnıÆ úudretiġa tamÀşÀ úlíp taósın ve Àferin úıldılar taúı üç kün (12) yol yürüp deryÀdn taşúarı çıúıtlar vilÀyet-i Úımız BÀd PÀdşÀhke kèldi-(13)-ler emirzÀde aydı H̃Àce èAmr bu kimni mülküdür ve kimġa taèalluúdur dèdiler (14) H̃Àce èAmr aydı yÀ şehzÀde İmÀm bul Úımız BÀd PÀdşÀh dègen èÀdilerni (15) vilÀyetidür munı hem Őūfūnūn kenizekiÆiz musahġhar úılġan toúsan lek kişisi (16) birle musulmÀn bolġan dèdiler bular bu bu sözde èrdi Úımız BÀd PÀdşÀh cemıè leşkeri (17) birle yetip kèldi emirzÀdege selÀm berip mülÀúÀt boldılar emirzÀdeni óaúúırdı (18) fÀtióa oúup duèÀ-yı ġayr úlíp andın kèyin Àrzū-yı didÀr úıldılar emirzÀde muÆa (19) hem óükm úıldılar Őūfūnūn burúaènı açıp yüzini bularge körsetti bularnı ayaġıġa (20) yıúılıp hūşıdn kètti bÀd-pÀlarnı teklif úıldı öz şehriġa alıp (21) kirdi üç kün bularnı mihmÀndÀrlıú úıldı andın kèyin emirzÀdege ġilèat-ı [77] (1) pÀdşÀyÀne bèrip emirzÀdeni ve tamÀm-ı āaóÀbelerniÆ yolġa salıp uzattı (2) H̃Àce bÀd-pÀlarge aydı sizlerni musulmÀn úılġan şol úız emirzÀde-(3)-ni øaèifidür andın kèyin nèçe kèçe ve kündüz yol yürüp MizÀc ŞÀhnı mülkige yettiler (4) MizÀc ŞÀh ġaber eşitip

¹⁰⁰ Metinde: .

¹⁰¹ Metinde: .

emirzÀdeni istiúbÀlğa çıúıp èizzet ve óürmet (5) bile emirzÀdeni öz şehriğa kirküzdi her yeriniÆ hūb ÀrÀste úlíp alarnı (6) anda tüşürdi ol cÀy andağ sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı tÀze-i havø-ı gülzÀr-ı cÀy-ı (7) hūş MizÀc ŞÀh emirzÀdege nêçe üylerniÆ olturgeli cÀy-ı èÀliler úlíp (8) andın hūb tüzetip érdi emirzÀde anda úondılar hemmeleri fÀtióa oúup (9) meróabÀ dèp barçaları anda olturdılar H~Àce èAmr aydı emirzÀdege bularnı (10) hemmesini Öüfünün musulmÀn úlğan érdi emirzÀde aydı bularnı (11) fil üstiden kim üzüp¹⁰² aldı H~Àce èAmr aydılar Öüfünün kenizekiÆEiz dèdi andın (12) kèyin ol kèçe bular hem mihmÀndÀrlık úıldılar érte birlen emirzÀdege (13) ÖüfününniÆ on serkerdeleriğa libÀs-ı mülükÀne kiygüzdiler emirzÀde alarğa (14) emr-i maèrūf nehy-i münkerni örgettiler aydılar buthÀnelerni buzup mescid ve medreseler (15) binÀ úlğıl dèdiler andın çıúıp yolğa úarap revÀne boldılar nêçe merÁóile-i úayy (16) úlíp MièÀd ŞÀhnı vilÀyetige dÀóil boldılar MièÀd ŞÀh hem èşitip istiúbÀl-(17)-leriğa çıúıp érdi emirzÀdeni körüp óayrÀn úaldılar H~Àce èAmr aydı munı (18) hem Öüfünün musulmÀn úlğan dèdiler emirzÀde aydılar bu MièÀd ŞÀhnı (19) filni üstidin kim üzüp aldı H~Àce èAmr aydılar kenizekiÆEiz üzüp aldı (20) èmdi vaèdege vefÀ úılsun didÀrını körsetsün dèdi Öüfünün-ı pÀk-dÀmen (21) burkaè alıp yüzini alarğa körsetti MièÀd ŞÀh anı körüp óayretde [78] (1) úaldı andın kèyin ordasığa teklif úlíp üç kèçe ve kúndüz óiyÀfethÀ-yı (2) èÀli úlíp hemmeleriğa hılèat kiydürdi bir nêçe kún yol yürüp bir yerga yettiler (3) ol yerde ikki yol peydÀ boldı biri Medinege biri pÀk-dÀmen Öüfününni atasını (4) şehriğa yaúın bardı leşker-i İslÀm ol yerde maálaóat úıldılar èmdi úaysı yolğa (5) baradurmiz emirzÀde aydılar andağ bolsa sizler Medinege [ba]rıÆ¹⁰³ men èahd (6) úlíp èrdim Öüfününni atasını musulmÀn úılmağünçe Medinege barmasmen (7) dèp èrdim uruşke köÆli youú kişi Medine barsun dèdiler bu (8) sözni hemmeleri èşitip hiç kim Medinege barmas boldı **el-úıāāa** oşal óÁlde (9) kèÆeşip Medine-i Münevverege nÀme yiberip Öüfününni atasını şehriğa yürmaúçı (10) boldılar bu maálaóat Öüfününge hūş kèlmedi emirzÀdeni hiómetleriğa èarø (11) úlíp aydı ey şehzÀde şehriyÀr-ı leşker yetti yıldın beri yol meşauúatde köp cebr ü sitem-(12)-ler tartıp óÁl aóvÀl úalmadı bularnı ata ana h~ış aúrabÀları ümidvÀr ümid üzgen-(13)-dür bular Medinege barıp uruğ tuúanlarını körseler hem barıp (14) yÀr-i mihribÀn yaèni óaoret-i MurteøÀ èAlini Bibi Óanife anaÆızını körüp alardın duèÀ (15) alıp andın kèyin atamnı üstiğa barsek bolmas mu emirzÀde aydılar (16) merd kişi bu sözde turur bu sözni Öüfünün èşitip h~Amūş boldı **el-úıāāa** kèÆeşip (17) Medinege nÀme úıldılar ol

¹⁰² Metinde: .

¹⁰³ Metinde: .

nÀmede evvel HudÀy èazze ve celle ikinci óaøret-i Resûl eâ-âÀûilîn (18) ve ÌmÀmü'l-hàrameynge üçünçi be-nÀm-ı çehÀryÀr ve alarge maúâûd şoldur ki (19) yètti yıldın beri sergerdÀn bolup şehristÀn-ı Zerringe barıp periler (20) şehridin óaøret-i ÌmÀm Muóammedni tapıp âiíoát ve selÀmet úolumızge aldúk bÀz (21) öz vilÀyetimizge amÀn èsen kèlip èrdúk èmdi şol yerdin [79] (1) èArabistÀnge yaèni ŞÀh İrem vilÀyetige hırÀm eyledúk elbette duèÀda (2) yÀrmendlik úılsunlar dép ol nÀmeniÆ H`Àce èAmrnıÆ úolıǵa berip revÀne úıldı-(3)-lar H`Àce èAmrge aydılar hemmemizni ata ana h`ış tebÀrımızge bizlerdin duèÀ dègil dép (4) H`Àce èAmrge yıǵlaşıp vidÀè úılıştılar H`Àce Medine yolıǵa [yü]rüp kètti ve özgeleri (5) ŞÀh İrem vilÀyetige úarap yürdiler H`Àce èAmr bir ayda Medinege yettiler Medine-i Münevvereni (6) dervÀzesini körüp köziǵa yaş aldılar derigÀ Resûl èaleyhi's-selÀm yÀrÀnları-(7)-dın cüdÀ boldım dép görüstÀn-ı Baúıyyege barıp duèÀ úılıp mezÀrÀtlar-(8)-dın medet ve istièÀnet tilep andın kèyin Medine içiǵa úadem bastılar ravøa-i mübÀrek (9) içiǵa kirdi pür-Àdem H`Àce èAmr kèlipdür dép èşitip kèldiler andın kèyin soraştı-(10)-lar H`Àce èAmr ötken sergüzeştelerini bir bir beyÀn úıldı ŞehristÀn-ı Zerrindin (11) selÀmet kèldük **el-úıāāa** ŞÀh İrem vilÀyetide úaldı bular óÀli neçük èken dèdiler (12) èaraāÀt künidèk barça yÀrÀnlar H`Àce èAmrnıÆ ortage aldılar H`Àce èAmr (13) bolǵan vÀúıèanı cevÀbını bérür èrdi andın soÆ óaøret-i èOāmÀn MurteøÀ èAlini dervÀze-(14)-leriǵa bardılar esselÀmu èaleyküm ey Şır-i HudÀ ve's-selÀm ey cümle-i aāóÀb dèdiler óaøret-i MurteøÀ (15) èAlì kerremullÀhu veche cevÀb-ı selÀm bèrdiler andın aóvÀl sordılar H`Àce èAmr aydı şehristÀn-ı Zerringe (16) barıp úaytıp bir kişini burnı úanamay óaøret-i ÌmÀmnıÆ âiíoát ve selÀmet (17) alıp kèldük èArabistÀnge kèlganda maÆEa nÀme bitip beyÀn eylep yiberdiler (18) özleri Öüfününni atasını vilÀyeti İremge yürüp kèttiler bilmem ki alarnı óÀl-(19)-leri neçük boldı èken men alardın ayrılǵan künlerimǵa bir ay boldı dép tamÀm-ı úıāāalarını (20) bir bir beyÀn úıldılar **el-úıāāa** Medine halúı bu sözni èşitip Àh u efǵÀn çıúardılar vÀ hasretÀ (21) vÀ-nedÀmetÀ gūyÀ úıyÀmet úÀyim boldı dép efsūs ve nedÀmet úıldılar [80] (1) **ammÀ rÀviyÀn-ı aḥbÀr ve nÀúılÀn-ı ÀāÀrlar andaǵ rivÀyet úılıpdurlar ki** (2) emirzÀde bile Öüfünün ŞÀh İremni şehriǵa yaúın bardılar kün hem kèç (3) boldı bir cÀyǵa úondılar Öüfünün aydı ey emirzÀde on yètti ferseng yer (4) úaldı óÀøır bolalı mebÀdÀ bizlerge øarar yetmegey dèdi emirzÀde¹⁰⁴ sözini úılaúıǵa (5) almadı ammÀ ŞÀh İrem bir kün uluǵlar birle oturup meclis úurup èıyş u (6) èişret úılıp èrdi aydı ey vezir ve ey ekÀbir bularnı alarnı andaǵ mundaǵ-(7)-

¹⁰⁴ Metinde:

nı hiç bilür müsiz Öüfünün gisüburide yètti yerde yürümüş alarnıÆ barçası (8) cevÀb bèrdi oşal èArab-beçeniÆ këynidin Kūh-ı ÚÀfke kètipdür (9) şehristÀn-ı Zerrin perileri anı nÀbūd úilgandur dèdi ŞÀh İrem aydı (10) meni köÆelüm ol sözni úabūl úilmaydur dèdi mebÀdÀ bir yerdin çıúıp kèlse (11) bir ikki Àdem bir yerga barıp haber alıp kèlsün dèdi anı fermÀnı bile ikki yigit (12) aulanıp emirzÀdeni leşkeri yatken yerga kèldi bularnı kòrdi ki islÀm leşkeri-(13)-dür deróÀl bu ikki yigit ŞÀh İremga haber bèrdi on sekkiz lek leşkeri birle miÆ (14) fil ceng-i serbÀr èrdi cemiè leşkeri birle İmÀm Muóammed Óanefiyye yatken yeriğa kèldi kün kèç bolup (15) èrdi leşker-i İslÀm haber aldı ki leşker-i küffÀr tamÀm-ı aālaóa birle aù oynatıp kèlipdür (16) nÀgÀh bir piyÀde úılıç yalaÆlap kèldi Öüfünün haberdÀr bolup deróÀl ornıdın (17) turup bèlini muókem bağlap úolıga úılıç alıp cemiè aslaóalarını kiyip aùı-(18)-ğa minip úayyÀr bolup turdı **el-úıāāa** ol imÀnsızlar bile andağ uruş (19) úıldılar ki bõri¹⁰⁵ úoyga kirgendek boldı ŞÀh İrem aydı yekpÀre oú (20) atıÆlar anı fermÀnı birle imÀnsızlar tır-bÀrÀn úıldı leşker-i İslÀmnı kòpini (21) şehid úıldılar imÀnsızlardın yètmış miÆ öldi **el-úıāāa** on tuğdÀrını [81] (1) hemmesiniÆ úolga tüşürdi imÀnsızlar bularnı èltip zindÀnge saldı (2) Öüfünün özi yalguz úaldı ceng úılır èrdi imÀnsızlarını buğdaynı bÀğidek (3) úırar èrdiler deryÀ deryÀ úan aúı ŞÀh İrem aÆEa çıdamay oú yağdurgil dèp (4) yürdi anı fermÀnı birle tır-bÀrÀn úıldı Öüfünün tır astıda úaldılar kòp oúdın (5) bir oú Öüfünün başıga tégdi aúdın bi-hūş bolup yerge yıúıldı ol hem úolga (6) tüşti atasıga haber bèrdi aydı bu kèçe saúlaÆlar èrte birlen anı işini úılır-(7)-men dèdi ol çağda bir oú kèlip óaøret-i İmÀmnı yatğan yeriğa tégdi İmÀm ornı-(8)-dan turup úarap hiç kimni kòrmedi nÀçÀr barıp özini bir garge aldı anda başını (9) secdege bolup bu münÀcÀtnı oúudılar

münÀcÀt

İlÀhì men úuluÆnı sen yaratken pÀdşÀhım-(10)-sen

tauí munda ve anda ikki dünyÀ dÀdh~Àhımsen

tevekkel saÆEa eylermen meni (11) puşt-ı penÀhımsen

bu úulnı her úarafga başlagen öziÆ kerimsèn

(12) başımda Àbrüyım ikki cehÀn tÀc külÀhımsen

úalıp yollar ara yalguz meni (13) yÀrÀnlarım úayda

¹⁰⁵ Metinde:

özini otğa otğa urgen men üçün çÄnÄnlarım úayda
 (14) èahd eylegen ol Öüfünündék nevcüvÄnlarım úayda
 maÆEa cÄnin fidÄ úılğan (15) tamÄm-ı cÄnlarım úayda
 maÆEa yol başlagen her yerde şÄhî cÄn yÄrim-(16)-sen
 başığa ou tégip bilmem neçük zaħm u yara boldı
 hemme yÄrÄnlarım-(17)-dın ayrılıp közüm úara boldı
 etimdin çirik èilletni arıtguçı penÄhim-(18)-sen
 bilelmesmen meni óÄlim bolupdur bes ki dermÄnde
 yarağ cabduğın ayru úalıp (19) bisyÄr armanda
 meni cÄnimğa dermÄn bolğusı ol Öüfünün úayda
 èaceb bi-aslaóa (20) úaldım yıraú cabduúlarım úayda
 meni cümle belÄlardin asrağuşı ilÄhımsen
 (21) atamge ey āabÄ yetkür meni bugün selÄmımını
 úaşıda aytkil ve taúrır [82] (1) úıl her bir kelÄmım
 aÆEa şeró ve beyÄn eyle meni bolğan bu óÄlimni
 atamdın (2) özge kim aÆlar meni bu úıyl u úÄlimni
 kime aytay bu óÄlimni meni óÄör (3) guvÄhımsen
 uruşğa úuvvetim yetmes meni óÄör yarağım youú
 ne sözlesem (4) özimdın özge meni bu yerde çağım youú
 øaeíf bi-çÄrelerdek úozğalurğa (5) ħūd-ı çağım youú
 meni emdi bu gavğÄnı eşitküdek úulağım youú
 bi-naôar-ı (6) hemme dermÄndelerni destgiri ey āabÄ
 saÆEa tevallÄ nevóe vü zÄrim dimÄğığa yetkür (7) büy-ı dimÄğım
 İmÄm atı MurteøÄdur ĤudÄ dergÄhıda Şır-i ĤudÄdur
 dègil aÆEa (8) meni bu óÄl u zÄrim

yetip kèlsün bu yerga ħaridÄrim
yetip kèlsün eşitse äecdede
(9) meni hem úoymasun bu yerde ġamda
eger bu äecdemde kèlmese ol
ki andın soÆEra (10) hergiz basmasun ol
munı úolıda armanda kètermen
úra tofraú içide men yatar-(11)-men

el-úrāāa emirzÄdeni bu nÄlesini Óaúú TeeÄlÄ dergÄhıda úabül etti óaøret-i (12) Cebreèil èaleyhi's-selÄmge fermÄn úıldı ki yer yüziġa bargil bÄd-ı āabÄġa aytġıl bu nÄleni (13) bir nükte úoymay èAlini úulaġıġa yetküzsün yerge emr yetkürdi yerni tamurını tartsun (14) dèdi óaøret-i Cebreèil èaleyhi's-selÄm yer yüziġa kèlip bÄd-ı āabÄ bile yerge yetkürdi bÄd-ı āabÄ (15) óaøret-i İmÄmnı nÄlesini bir nüktesini úoymay óaøret-i èAlini úulaġıġa yetkürdi (16) óaøret-i MurteøÄ èAli deróÄl turup cabduú úılıp lÄzımlıú aālaóalarını úılıp aúlandı-(17)-lar óaøret-i FÄúıma ħatun aydılar bu bi-maóal çağda úayan barursız óaøret-i MurteøÄ (18) èAli-yi Óayder-i KerrÄr ve Şir-i YezdÄn ve ġuşÄd-ı künende-i der-Ĥayber ve küşende-i èömr-i [...] aydılar (19) ey ħatun úıyÄmet İmÄm Muóammed Óanefiyye tenglikġa úalıpdur óÄlini sorgeli (20) barurmen dèdiler deróÄl çıúıp revÄne boldılar kördiler ki Medine dervÄzesiġa (21) úufl salıúdur óaøret-i èAli *bismi-llÄhi'r-raómÄni'r-raóim* dép úol salıp [83] (1) açtılar ve óaøret-i MurteøÄ èAli kerremullÄhu veche taşúarı çıútılar Gör-(2)-üstÄn-ı Baúèiġe úarap duèÄ úıldılar anda bir Ädem yıġlap ÄvÄzı kèledür aydılar neçük-(3)-dür dép yaúınraú barıp úulaú salıp eşittiler kördiler ki ĤÄce èAmr érür (4) barıp aÆa selÄm bèrdiler aydılar yÄ ĤÄce èAmr ne sebebdin yıġlarsız dép soradı-(5)-lar ĤÄce èAmr selÄm berip aydı yÄ óaøret-i MurteøÄ èAli kerremullahu veche yol bolsun dèdi óaøret-i èAli (6) aydılar İmÄm Muóammed tenglüġa úalıpdur cevÄbını sorgeli barsam dèdiler ĤÄce èAmr aydı (7) men hem birge barsam dèdi feriştelər yerni tamurını tarttılar kö[z]¹⁰⁶ yumup açúunça óaøret-i (8) İmÄm yatġan yerga yettiler İmÄm Muóammed Óanefiyye atalarını naèalarını eşitip aydılar (9) ey perverdigÄr-ı èÄlemni yaratġan bendeleri kimni izlersiz dèdiler óaøret-i Óayder-i KerrÄr (10) aydılar ciger-ġuşemni izlermen dèdiler óaøret-i İmÄm aydılar ciger-ġuşem dègeniÆiz (11) kimdür óaøret-i èAli kerremullÄhu veche aydılar İmÄm Muóammed Óanefiyyedür emirzÄde

¹⁰⁶ Metinde:

taóúú úlíp soradı (12) èAli èkenin bilip ġardın çıúıp atalarını ayaúıġa yúúldılar óaøret-i MurteøÀ èAli oġul-(13)-larını başını úuçuþ yıġladılar aydılar elġamdülillÀh sizni köreli kün bar èken (14) dèp aytılar¹⁰⁷

naôm

ne ħūş bAşed ki baèd-ez intiôÀrì

*be-ümid-i resed ümidvÀrì*¹⁰⁸

(15) ne ħūşdur intiôÀr olġan sever yÀr cÀnÀnıġa yetse

cemîè yÀr dostlar izleben (16) yÀrÀnıġa yetse

ĤudÀ dergÀhıda mundın artıú dostlar bar mu

ki her bende (17) köÆilde Àrzü úılġanġa yetse

ayÀ ħÀliâ-i cehÀnda mundın artıú yaĥşıraú (18) bolmas

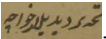
muóibler yoúlagende yaĥşı ol yÀrÀnıġa yetse

el-úíāāa ol dem ata (19) oġul körüşüp boldılar aydılar leşker-i İslÀm úayda dèp óaøret-i İmÀm (20) aydı küffÀr ġÀlib bolup Őüfünün-ı pÀk-dÀmen bile bir neçesini tutup alıp (21) kètti bir munçasını bend úıldı alarnı óÀlini ne kèçti bilmedim dèdiler alar óÀliġa [84] (1) yıġlaştılar endek furāatda āubó-i dem boldı ħurşid-i tÀbÀn rüşen ve münevver boldı (2) óaøret-i MurteøÀ èAli emirzÀde birle ġarge bÀmdÀdnı edÀ úúldılar dūrudlarını oúudı-(3)-lar şehidler ervÀólarıġa fÀtióa oúudılar ammÀ ŞÀh İrem fermÀn úıldı ki (4) on tuġdÀrını bir dÀr tartıÆlar Őüfünün ġisüburideni yalguz bir dÀrge (5) tartıÆlar dèdi mundın úıyÀmetġaça bir at úalsun dèdi ammÀ Óayder-i KerrÀr (6) özleriġa fikr úlíp şol sÀèat bir naèra-i óayder tarttılar óaøret-i èAli-yi Şir-i DergÀhnı (7) naèraları on altı ferseng yerge barur èrdi zemîn ü zamÀn u mekîn ü mekÀn (8) lerzege kèldi ŞÀh İrem hem bu naèranı aÆlap taĥtıdın tüşüp úaçtı mülÀzim-(9)-leridin soradı bu sır nedür ne vÀúıèadur meger ÀsmÀn yıúıldı ve yÀ yer yarıldı (10) mu vezir aydı bu şüà kişini ÀvÀzı kim úademi yetken yerde ne but ve butperest (11) ve ne butĤÀneni úoyadur dèdi henüz bu sözde èrdiler óaøret-i MurteøÀ èAli ve emirzÀde (12) ve ĤÀce èAmr üçevlen yetip bardılar on sekkiz lek leşker-i küffÀr toúúuz miÆ (13) fil-i mestni bir laóóada zir zeber úúldılar ŞÀh İrem bir neçe mülÀzim ve maórem yasavullar birle (14) úaçıp başúa vilÀyetke kèttiler óaøret-i èAli ŞÀh-ı MerdÀn Şir-i YezdÀn ol şeherni (15) musaĥĥar úlíp andın kéyin kördiler kim

¹⁰⁷ Metinde:

¹⁰⁸ “Ne hoştur bekleyen umut ettiğine ulaşsa.”

on āaóÀbe-i tuğdÀrnı boynıge zencir salıp (16) dÀrge tartmaúda érdi bularnı barıp bendlerini küşÀde úılıp aldılar Öüfünün-(17)-nı hem ÀzÀd úılıp aldılar úalğan imÀnsızlar musulmÀn boldı andın kèyin (18) ŞÀh İremni izlediler hiç nişÀn tapmadılar H̃Àce èAmr óaøret-i èAlidin (19) fÀtióa alıp aydılar men batraú èÀlemdin haber alay şÀyed ol imÀn-(20)-sızdın bir nişÀn tapsam dediler óaøret-i èAli fÀtióa bèrdiler¹⁰⁹ H̃Àce (21) èAmr anı iziğa tüştiler muèallaú urup izini alıp bardı ŞÀh İremni EflÀùün [85] (1) atlıg inisi bar érdi anı şehriğa barıp inisi birle körüşüp EflÀùün ŞÀhke (2) aóvÀlini bir bir beyÀn úıldı EflÀùün bildi kim şehrinı bölek bigÀne Àdemlerge bèrip (3) özi munda úaçıp kèlipdür dedi kim ey bürÀder özüÆğa èitimÀd úılur érdiÆ on (4) sekkiz lek leşkerim bar toúúuz miÆ fillerim bar dep beyÀn úılıp érdiÆ alar úanı (5) destgirlik úıldı mu dedi ŞÀh İrem aydı ey bürÀder yurtum úoldın kètti (6) cemè leşkerlerim ve fillerim úolumdın kètti yaman ferzendni barıdın yoúı yaşşıraú (7) èken körüÆ bu işler Öüfünün gısüburidedin boldı èArablarnı başımğa yığıp (8) kèlip şehrimni alarga bèrdi **el-úĩāāa** ötken vÀúıèealarnı bir bir beyÀn úıldı EflÀùün ŞÀh (9) köziğa yaş alıp ŞÀh İremni óÀl aóvÀliğa küydi aydı ey ağam ğam yemegil çerÀ (10) ki meni leşkerim bi-nihÀyetdür alıp barıp èArablarnı şeherdin çıúarıp mÀllarnı alurmız (11) dedi ammÀ H̃Àce èAmr alarnı içide oturup úılğan maālaóatını aÆlap aydı ey EflÀùün (12) mundağ lÀflarnı bi-hüde urarsen úÀèide oldur ki suvnı körüp ètük yeşedürler (13) evvel fikr úılıp uruş úılığıl óafer saÆEa bolur mu yÀ alarge bolur mu ey EflÀùü[n] (14) ŞÀh nÀmuÆ yoúdın bu sözlerniÆ úılursen seni ağaÆ on sekkiz lek (15) leşker toúúuz miÆ fil-i cengige ışanıp lÀf urar érdi úaçıp munda olturdı taÆEla (16) maèlüm bolur eger miÆ cÀnıÆ bolsa èAlini úolıdın biri úutulmas dedi ŞÀh İrem (17) aydı ey bürÀder şol piyÀde yigit mèni bisyÀr dilgır úıldı ne yerge barsam (18) arúamdın birge barur sizni mashara úıladur dedi EflÀùün ŞÀh aydı ey mülÀzim-(19)-ler şol piyÀdeni tutup kèliÆeler dedi mülÀzim EflÀùün ŞÀhnı fermÀnı birle aÆEa úarap (20) yügürdi H̃Àce èAmr Haøet-i Ádem Atanı külÀhlarını başığa kiyip èl közidin ğÀyib boldı-(21)-lar kèlip óaøret-i MurteøÀ èAlige ötken vÀúıèealarnı beyÀn úıldıèÀúibet uruşğa [86] (1) úarÀr taptı dediler óaøret-i MurteøÀ èAli ŞÀh İrem arúasıdın EflÀùün ŞÀhnı şehriğa (2) bardılar ol hem leşker cemè úılıp turgen èken **el-úĩāāa** meydÀn rÀst úılıp rû-be-rû boldı-(3)-lar andın münÀdigerler nidÀ úıldılar mübÀriz bar mu meydÀnge kirse dedi anda Öüfünün-ı (4) pÀk-dÀmen óaøret-i èAlidin icÀzet iltimÀs eylep men alarnı meydÀnığa kirsem dedi óaøret-i (5) èAli aydılar ey ferzendim sen İmÀm Óanefiyyeni kenizi turursèn ve Öüfünün-ı pÀk-dÀmen (6) aydı deróAl İmÀm óiømetleriğa barıp alardın icÀzet tilep fÀtióa aldı (7) Öüfünün-ı pÀk-dÀmen meydÀnge kirdi EflÀùün ŞÀhnı közi Öüfününge tüşti (8) aydı ey

¹⁰⁹ Metinde:

Öufünün gisüburide ne sebeddin ata anaÆ mülkini ber-bAd bérdiÆ ol (9) bi-çAreniÆ
 şehridin çúardıÆ özüÆ èArablarge úoşulup yürürsen èArablar (10) saÆa ata bolur mu
 dedi Öufünün aydı atam birle ikkiÆ óaoret-i Şir-i YezdAn (11) MurteøAnı
 hiömetleriğa barıp kelime aytıp musulmAn boluÆlar eger úabül úılmasaÆlar (12) ne
 atamnı úoyarmen ve ne seni dedi EflAuün ŞAhnı bu sözge úahrı kèlip şirdék (13) fiğAn
 tartıp Öufünün aldığa yetip kèldi aydı ey gisüburide hünériÆ (14) bolsa körset
 Öufünün-ı pAk-dAmen aydı atamnı ciger-güşe úarındaşı edeb saúlap (15) turupmen
 evvel sen hünér körgüz tA ki köÆlüÆde arman úalmasun dedi EflAuün (16) ŞAh
 úılıçnı berehne úılıp aúını oynatıp Öufünün aldığa kèlip aydı miÆ (17) cAnıÆ bolsa
 úutulmas dep úılıç saldı Öufünün siper tutup red (18) úıldı nevbet Öufününge yetti
 EflAuün ŞAhnı kemeridin tutup egeridin üzüp (19) başı üzre köterip aylanturup yerge
 uray dep yana endişe úıldı ki bul imAn-(20)-sıznı olmağı óaoretni şAenıda bolsun dep
 èltip aldılarıda úoydı (21) óaoret-i MurteøA èAli kerremullAhu veche aÆa pend ve
 naâiáat úıldılar imAn etip musulmAn [87] (1) boldı ŞAh İrem körüp úaçıp kiçik inisini
 Muóiu ŞAhnı vilAyeti-(2)-ge bardı Muóiu ŞAh bu vAuıeanı eşitip ağısı ŞA İrem
 maâlaóat úıldı (3) H~Ace èAmr anda óAørı erdi aydı ey ağı ini munça özüÆElerge binA
 (4) ve temennA úılırsen munça leşkerim ve munça fil-i cengim bar dep èitimAd
 úılırsen ey ŞAh İrem (5) şehir şehir úaçıp yürünçe uyat kèl aÆa barıp imAn earóa
 úılıp musulmAn bolup (6) öz şehriÆe yana pAdşAh bolup óükümetler úılıp devrAnlar
 sürüp yürgen AsAn (7) emes mü dedi ŞAh İrem aydı şol piyAde masharabAzdın
 belAge úaldım úaysı yerga (8) barsam arúamda piyAde yüredür bizni haberimizniÆ
 èAliğa¹¹⁰ aytadur Muóiu ŞAh uşlap (9) alay dep erdi H~Ace èAmr Ademni külAhnı
 başığa úoyup halını naóarídın (10) gAyib boldılar bolğan vAuıealarını óaoret-i èAliğa
 beyAn úıldılar bularnı (11) maâlaóatları uruşke muúarrer boldı leşker tartıp alarnı
 başığa bardılar Muóiu (12) ŞA buyurup meydAn rAst úıldı Öufünün-ı pAk-dAmen
 óaoret-i èAlini hiömetleriğa (13) barıp ruháat tilep meydAnge kirdi Muóiu anı körüp
 aydı ey gisüburide (14) ataÆnı vilAyetidin çúardıÆ Öufünün aydı eger atam
 musulmAn bolmasa dünyAdın (15) çúarurmen eger musulmAn bolmasaÆ seni hem
 öldürürmen dedi Muóiu ŞAhnı (16) úahrı kèlip úılıç saldı Öufünün siper tutup red úıldı
 anı úolığa bir urdı èlik-(17)-lep alay dep erdi alğunça úoymay úolıdın muókem tutup
 óaoret-i èAlini hiömetleriğa (18) alıp bardı óaoret-i èAli naâiáat úılıp aydılar ol
 imAnsız úabül úılmadı (19) Öufünün gaóabı kèlip yerge urdı üstih~Anları mayda
 mayda boldı èAlem-i gaybdın (20) AvAz kèldi aósanat aósanat óaoret-i MurteøA èAli
 aydılar (21) ey Öufünün-ı pAk-dAmen *raómet saÆa* dediler [88] (1) aydılar ve yana
 raómetu'l-lahi TeèAlA saÆa vAcib boldı dediler ŞAh İrem (2) inisini ölgenini körüp

¹¹⁰ Metinde:

hemme leşker birle úaçıp èArab ŞÀh dègen inisini şehriğa (3) bardı èArab ŞÀh muni eşitip tamÀm-ı leşker vezir maórem erkÀn-ı devlet birle ŞÀh İremni istiúbAlığa (4) çıúıtı bir biriğa rû-be-rû bolup körüştiler andın aóvÀl soradı ŞÀh İrem tamÀm-ı úiããanı (5) beyÀn úıldı ağa ini bir dem oturup yığlaştılar H̃Àce èAmr anda óÀørir érdi (6) aydı ey ŞÀh İrem şehir şehir úaçıp yürüp èömrüÆeni bi-hûde ötkürüp uyalmay imÀn-(7)-sızlarını düzahğa sebep bolup yiberürsen alarge dost bolmaydursen alar-(8)-ge düşmenlik úılursen yana musulmÀn bolmassèn eger musulmÀn bolsaÆ érdiÆ ÀrÀm (9) tapar érdiÆ munça özüÆeni èaõÀbge salursen eger Öüfünün h̃Àurı bolmasa érdi (10) yalguz özüm yer birle yeksÀn úılır érdim dèdi ŞÀh İrem kördi kim H̃Àce èAmr yana birge (11) barıpdur ŞÀh İrem aydı ey èArab ŞÀh bu piyÀde birle belÀge úalıpdurmen dèdi èArab ŞÀh (12) men sèni andın halÀã úılay dèp ornıdın turup H̃Àce èAmrını uşlap alay dèp érdi óaøret-i Àdemni (13) külÀhnı kiyip halúnı közidin g̃Àyib boldılar tamÀm-ı vÀúíèanı beyÀn úıldılar óaøret-i èAlì (14) hem leşker cemè úılıp èArab ŞÀhnı şehriğa yettiler **el-úíããa** èArab ŞÀhnı bir pehlevÀnı on (15) töt lek leşkerini miÆ fil-i cengi birle ol hem çıúıp ãaf bÀ-rÀst úıldı èArab ŞÀh-(16)-nı bir pehlevÀnı bar érdi meydÀnge kirdi leşker-i İslÀmge úarap bir naèra urdı her kimni (17) ölümğa Àrzúsı bolsa oşal meydÀnga kirsün dèdi Öüfünün-ı pÀk-dÀmen ornıdın (18) turup meydÀnga kirdi èÀdi úılıçnı úolığa alıp Öüfününge saldı Öüfünün endek (19) zaħm bèrdi èÀdi-yi bed-baħt yana tià salay dèp érdi Öüfünün hem bir tià saldı ol (20) bed-baħt aúı birle ikki óiããe boldı èArab ŞÀh anı körüp Öüfününge aydı ey gisüburide (21) maÆEa ne cevÀb bèürsen dèdi Öüfünün aydı sen eger musulmÀn bolmasaÆ sèni hem andın beterraú [89] (1) úıurmen dèdi yüz batman gürzini köterdi óaøret-i èAlì aydılar Öüfünün bu (2) be-óarnı úolıda nÀbūd bolmağay dèp turup érdiler Öüfünün yetip kèlip bÀz óaøret-i èAlidin (3) fÀtióa alıp yanıp barıp èArab ŞÀhnı aldını tosıp belidin uşlap başı üzre köterip (4) óaøret-i èAlini hiòmetleriğa alıp bardı Öüfünün aydı óÀliÆeni kördüÆ mü seni atam-(5)-nı cigeri dèp taşlamadım ve ger ne nÀbūd bolur érdiÆ kèlgıl MurteøÀ èAlì hiòmetleride (6) musulmÀn bolgil dèdi èArab ŞÀh bu óÀlni körüp kelime èarøa úılıp musulmÀn boldı ŞÀh İrem mu-(7)-nı bilip andın èAmlÀú ŞÀhnı aldığa bardı tamÀm-ı vÀúíèanı beyÀn úıldı H̃Àce èAmr óÀzır anda (8) érdi aydı ey bi-óayÀ uyatmas musen İslÀmdın yüz ögürürsen eger musulmÀn bolsaÆ (9) bu işler saÆEa nedür dèdi ŞÀh İrem aydı dÀd feryÀd bu piyÀde cÀnımğa otlar yaúıtı (10) dèdi èAmlÀú ŞÀh muni uşlay dèp érdi H̃Àce èAmr falaúmÀn birle urdı köziğa (11) tégdi bir közi kör boldı yana ol külÀhnı kiyip halúnı közidin g̃Àyib boldılar (12) óaøret-i MurteøÀ èAlini aldığa kèldi aydı ki ŞÀh İrem birle èAmlÀú ŞÀhnı aldığa barıp érdim (13) alar hem uruşğa úayyÀrdur dèdi ŞÀh-ı MerdÀn ve Şir-i YezdÀn aúlandılar yol yürüp (14) èAmlÀú ŞÀhnı şehriğa kèldiler èAmlÀú ŞÀh on

ikki lek leşker miÆ fil-i cengi birle çıúıp (15) āaf rĀst úılıp turdı óaøret-i ŞĀh-ı MerdĀn bir naēra urdılar gūyĀ ĀsmĀn yerga yıúıldı (16) bolğay èAmlĀú ŞĀhnı hūşı uçtı yana hūşığa kēlip ħalúdın soradı ol (17) ne ĀvĀzdur dēp uluğı vezir dĀnişmend ērdi ol aydı èAlini ĀvĀzıdur anıÆ (18) úademi ne yerge yetse ne but úaladur ve ne butperestler hemmesini yeksĀn (19) úılıp yer birle ber-Ā-ber úıladur yalguz bir lek Ādemni úıradur üç yüz atmış şehristĀn-ı (20) Zerrinni özi yalguz úılıç fetó úılıp èAmlĀú ŞĀh mülĀzimleriğa aydı maÆa aú (21) kēltürüÆler dēdi mülĀzim aú kēltürdi aúığa minip meydĀnge kirip ĪslĀm leşkeriğa bardı [90] (1) èAli úaysı dēdi ekĀbirler óaøret-i èAlini aÆa körsettiler deróĀl aúđın piyĀde bolup (2) óaøret-i MurteøĀ èAliğa mülĀúĀt boldı ayağlarığa yıúılıp aydı yĀ èAli nime maúĀūd üçün (3) bu yerga kēldiÆiz aytıÆ men kemine-i úul fermĀn-ı bürĀdĀrdurmen dēdi óaøret-i ŞĀh-ı MerdĀn (4) ve Şir-i YezdĀn aydılar evvel özüÆ musulmĀn bolğıl andın soÆ ŞĀh Īremni munda kēltü-(5)-rüp musulmĀn úılğıl bizni maúĀūdımız şoldur özge sözimiz youú [dē]diler èAmlĀú ŞĀh (6) aydı maÆa ruĥĀat beriÆ men barıp ađamnı ħiðmetiÆizge alıp kēley dēp Őűfünün (7) ikkevlen barsalar ŞĀh Īrem andın úaçıp Úayúur ŞĀhnı vilĀyetige bardı Úayúur ŞĀh (8) anı eşitip ŞĀh Īremni aldığa çıútı bir künlik yolğa kēlip alıp başlap (9) öz¹¹¹ şehriğa kirdi anı taĥtıge çıúarıp olturguzdı Āb u úaèĀm tenĀvül úıldı andın (10) soÆ aóvĀl soradı óaøir ŞĀh Īrem tamĀm-ı vĀúíèalarını bir bir beyĀn úıldı Úayúur ŞĀhnı (11) atmış lek leşkeri bar ērdi óaøret-i èAliğa ħuĀūmeti bar ērdi anda hem ĤĀce èAmr óĀøır ērdi (12) aydı ey ŞĀh Īrem munça èĀlem kēzip şehir şehir yürüp her şehirde nēçe imĀnsızni dūzahúa (13) yasavul başı úıldıÆ henüz nĀmūs úılmassen dēdi ŞĀh aydı ey Úayúur ŞĀh (14) bu peşmine-püş piyĀde mēni cĀnımnı aldı úaysı yerde bolsam bu şol yerde óĀøırdur (15) maÆa dĀèiyyeleri bèredür ēmdi munı èilĀcını úılsaÆ men bu belĀge úaldım dēdi (16) Úayúur ŞĀh ħiðmetkĀrlarığa buyurđ ol piyĀdeni munda tutup alıp kēlseÆler (17) dēdi alar ornıdın turmay óaøret-i Ādemni külĀhlarını kiyip andın ġĀyib bolup kētti bar-(18)-ıp óaøret-i èAlini ħiðmetleriğa óĀzır boldı ança bolğan vĀúíèalarını bir bir beyĀn (19) úıldı óaøret-i èAli hem leşker-i bisyĀr yıgdılar ol Úayúur ŞĀh başığa bardılar (20) Úayúur ŞĀh-ı bed-baĥt yētti¹¹² yaşardın yētmış yaşardan tĀ seksen yaşargāça leşker (21) yıgıp atmış lek leşker bilen úayyĀr bolup meydĀn rĀstlap andın soÆ [91] (1) Őűfünün-ı pĀk-dĀmen meydĀnga kirdi aydı ey bed-baĥt óaøret-i èAlini ħiðmetleriğa (2) barıp musulmĀn bolğıl öz tĀĥtıÆa minip ferĀġat bile óükümet úılğıl ve ger ne (3) sen maġrib ve maşrıúğa barsaÆ arúaÆızdın barurmiz tĀ sēni musulmĀn úılmagünçe (4) kētmeydürmiz küffĀrdın Úayúur ŞĀh özi meydĀnge kirdi Őűfünün-ı

¹¹¹ Metinde:

¹¹² Metinde:

pÀk-dÀmen (5) aydı ey èameki kèlgıl yaḥşılıú birle musulmÀn bol ötken óabù èömrüÆni taşlap (6) tevbe úlgıl ve úatıg cefÀlardin úutulup ferÀgat birle bolgıl ve ger ne ölümge ÀmÀde bolgıl (7) Úayùur ŞÀh bu sözni eşitip úahrı kèlip şemşirini gılÀfidın suğurup yügürdi (8) **el-úıāāa** emdi miÆ cÀnıÆ bolsa biri úutulmas dep úılıç saldı Öüfünün (9) anı red úıldı nevbet Öüfününge yetti barıp Úayùur ŞÀhnı kemeridin muókem tutup ègeridin (10) köterip alıp yerge urdı Úayùur ŞÀh hūşıdın kètti deróAl Ḥ`Àce èAmr köksiğa minip (11) úaād úıldı başını kèsey dep Öüfünün-ı pÀk-dÀmen menè úıldı üstiden tüşüp (12) boynıge zencir bağlap südrep Óazret-i èAlini hiómetleriğa alıp bardı Óazret-i (13) èAlı köp naāióatlar úıldılar imÀnge kèlmedi Öüfününge baúp aydılar ey (14) balam munı işini úlgıl cezÀsını düzaḥ børsün dediler Öüfünün ornıdan turdı (15) ikki putıdın uşlap çarḥ-ı felekdèk aylanturup yerge urdı gerd gerd boldı (16) imÀnsızlarını úanı ŞÀh-ı MerdÀnnı özleri öü'l-fiúÀrlarını alıp leşkerge kirdiler ceng-i (17) maḡlūb boldı imÀnsızlarını úanı deryÀ bop aútı ve bir neçesi úaçtı bir neçesi esir boldı (18) ve úalğanları tevbe úılıp musulmÀn boldı ŞÀh İrem andın hem úaçtı Mirriḥ ŞÀhnı (19) vilÀyetige bardı andın leşker-i bi-èaded çútı ikki yerge çÀder-i şÀhÀne tikdi biri ŞÀh (20) İremğa ve biri Mirriḥ ŞÀhkedür anda bir yerni meydÀn úıldı uruşke ÀmÀde boldı-(21)-lar Mirriḥ ŞÀh leşkerin óaøret-i ŞÀh-ı MerdÀn kördiler subóÀnallah anı mülkini pÀyÀnı [92] (1) yoúdur dediler Mirriḥ ŞÀhnı pehlevÀnı bar érdi silÀónı kiyip meydÀnge kirdi (2) naèra urup kimni ölümğa ðevúı bolsa meni meydÀnımğa kirsün dedi ve Öüfünün-ı pÀk-dÀmen (3) ḥ`Àhladı meydÀnga kirey dedi Ḥ`Àce èAmr aydı mèn kirey dep óaøret-i èAlidin fÀtióa aldı (4) óaøret-i èAlı aydılar bargıl seni HudÀvendÀ-yı kebirğa tapşurdum dep fÀtióa bèrdiler (5) Ḥ`Àce èAmr barıp meydÀnge kirdi bir èÀdı kèlip úılıç saldı Ḥ`Àce èAmr falaúmÀn (6) taşı birle bir úoydı aúdı yumalanıp yerge tüşti ornıdın turay dep érdi (7) yana falaúmÀn birle bir úoydılar maḡzısı¹¹³ her yange saçrap kètti ve öldi Mirriḥ (8) anı körüp gaøablandı silÀónı kiyip özi meydÀnge kirdi feryÀd úıldı (9) aydı ey Öüfünün-ı óarÀmzÀde ataÆnı mülkini ber-bÀd berdiÆ özini úuvlap munda kèldiÆ (10) dedi **el-úıāāa** emdi meni úolumdın úaçıp úayda barursèn dedi Öüfünün-ı pÀk-dÀmen (11) bu sözni eşitip silÀólarını kiyip meydÀnge kirdi Mirriḥ ŞÀh miÆ batman gürzini (12) köterip Öüfünün başığa salay Öüfünün gürzisini köterip (13) anı gürzisini destesiğa bir urdı sınıp yerge tüşti Mirriḥnı hūşı uçtı (14) Öüfünün gürzini úoyup anıÆ bèlidin muókem tutup ègeridin üzüp alıp (15) yerğa attı úaraú úaraú ÀvÀzı birle ikki leşker bir biriğa úoşuldu ve ceng-i maḡlūbe boldı (16) Mirriḥ ornıdın turup úaçtı Öüfünün anı kètige tüşti yetip bardı (17) arúasıdan óalúa úılıp kemend saldı

¹¹³ Metinde:

TeÆEri TeèÀlÀ èinÀyet úldı uşlap (18) aldı anı südreþ óaøret-i èAlini ħiðmetleriġa alıp keldi Mirriĥnı leşkeri şikest (19) taptı ŞÀh İrem yana andın çıúıp úaçtı óaøret-i İmÀm Muóammed Óanefiyye kètige tüşti (20) yetip bardılar aydılar ey ŞÀh İrem ŞÀh İrem úayrılıp turdı óaøret-i (21) İmÀm Muóammed Óanefiyye aldıġa bardılar ŞÀh İrem miÆ batman gürzisini köterip [93] (1) óaøret-i İmÀmnı başıġa saldı anı øarbıdın aúlarını tuyaúıġaça yerge yerge battı (2) ve rikÀbları yerge batıp turdı ŞÀh İrem nÀera¹¹⁴ urup èAlini oġlını (3) öldürdüm dedi óaøret-i İmÀm nÀera urdılar yÀ leşker-i İslÀm zinde (4) ve selÀmetmen dediler yana İmÀm yaúnraú bardı úılıç saldı dediler (5) köÆliġa endişe keldi aydı úılıç birle ursam ikki bölünür dediler imÀnsız (6) öler dediler Öüfününkı köÆli mendin úalur dediler ħübraú ol kim anı tirik-(7)-ley tutup alay dediler belidin tutup aldılar ègeridin üzüp alıp (8) Àheste yerge úoydılar Ĥ`Àce èAmr óÀøır erdi aÆa tapşurdı aydı ey baba muÆa (9) óÀøır boluÆlar dedi úaçurmay alıp kėtiÆ dep özleri cöne[y] bərdiler (10) leşker-i küffÀrnıÆ leşker-i İslÀm úaçurdılar barçanı nÀbūd úılıp óaøret-i èAlı bir yerde turdı-(11)-lar leşker-i İslÀm anı körüp kele bərdiler kün keç boldı Muóammed Óanefiyye kəlmedi óaøret-i (12) èAlini köÆiilleri ġam-nÀk boldı endek zamÀn ötti óaøret-i İmÀm Muóammed Óanefiyye hem (13) yettiler Şır-i ĤudÀ aydılar ey balam úayda erdiÆ bizni yolda intiðÀr úıldıÆ (14) İmÀm aydılar ŞÀh İremni kətidin barıp erdim ĤudÀ dest bərdi uşlap (15) aldım Ĥ`Àce èAmrge tapşurdum bağlap alıp kəlip yatıpdur óaøret-i èAlı şÀd (16) boldılar úabl-ı şÀdyÀne úaútı yayılıp kətken leşker-i İslÀm barçaları yıġıldı-(17)-lar namÀz-ı ħuften oúup barça barginler özlerini ħılvetke alıp uĥladılar taÆ (18) attı eðÀn-ı bamdÀd ayttılar namÀz-ı bamdÀdnıÆ oúup vird ü evrÀdlarını oúu-(19)-dılar ŞÀh İremni Mirriĥ birle kəltürdiler evvel şırın söz bərdiler andın kəyin naâĥat (20) úıldılar andın teklif-i imÀn úıldılar ŞÀh İrem aydı maÆa óaøret-i èAmrını ħalife úoyıÆ (21) musulmÀn bolay dedi óaøret-i MurteðÀ èAlı anı sözi birle ħalife úoymaú boldılar ŞÀh [94] (1) İrem ve Mirriĥ kelime-i şerif *LÀ İlÀhe İlla'l-lah Muóammedun Resúlu'l-lÀh* dep musulmÀn boldı-(2)-lar andın kəyin óaøret-i MurteðÀ èAlı Mirriĥnı şehrini öziġa bərdi]ler¹¹⁵ bək-(3)-lerini her biriġa öz¹¹⁶ şehrini tapşurdılar ŞÀ İrem aydı yÀ èAlı meni köÆlüm (4) hergiz sensiz úalmasam óaøret-i èAlı aydılar yÀ ŞÀh İrem evvel Öüfünün-(5)-nı toy úılıp Muóammed Óanefiyye alıp bərelı andın kəyin ħiðmet úaleb úılıġıl (6) ŞÀh İrem taèðim úıldılar **el-úıāāa** İmÀm Muóammed Óanefiyye on tuġdÀrnı hemrÀh eylep fetó (7) ve nuāret birle Medínege revÀne boldılar ŞÀh İrem altı bürÀderleri bir keldi óaøret-i (8) MurteðÀ èAlı hem keldiler barçaları körüştiler Ravøa-

¹¹⁴ Metinde:

¹¹⁵ Metinde:

¹¹⁶ Metinde:

i MübÀrekğa kèldi-(9)-ler Àyet-i Úur'Àn oúup fÀtióa úıldı óaøret-i Resûl èaleyhi's-selÀmge duèÀ (10) úıldılar andın kèyin Medinege kirdiler alıp kèlğan mÀllarnı Medine (11) ħalúıġa taúsım úıldılar andın İrem ŞÀhnı úızıġa toy úılıp İmÀm Muóammed Óanefiyyeġa (12) tapşurdılar èÀşıú u maèşúú bir birıġa úoşıldılar yètti kün toy u tamÀşÀ (13) úıldılar taÆlası óaøret-i èAlì libÀs-ı şÀhÀne tapıp ser ü pÀlar kiydürdi-(14)-ler ŞÀh İremġa èızar¹¹⁷ aytur èrdi ŞÀh İremniÆ (15) uzattılar yana Medinege kèldiler ŞÀh (16) İrem yètti şeherni ħırÀcını Medinege yiber[ür] èrdi-(17)-ler óaøret-i İmÀm Muóammed Óanefiyyeġa (18) ser ü pÀlar yiberür èrdiler (19) vallahi èalem (20) bi'â-âevÀb (21) tamÀm

[95] (1) **óikÀyet** (2) bir Àdem ùabib aldıġa barıp ayttı ki úarnım aġrıydur dÀrū bèrgil (3) dèdi ùabib soradı ki bugün nime ùaèÀm yegensen ayttı ki küygen (4) nÀn ùabib aÆEa köz dÀrūsıdın bèrdi ol kişı ayttı ey ùabib úarın (5) úarın aġrıġı bilen köz dÀrūsınıÆ nime münÀsebeti bar ùabib ayttı (6) evvelÀ köziÆġa dÀrū úoymaú kerek kim eger közüÆ saġ bolsa (7) èrdi küygen nÀnnı yemes èrdiÆ nÀnnı küygenlerini Àdem (8) yese sil bolur (9)

beyt

(10) cümle işlerni binÀsı āabrdur

Óaúú TeèÀlÀnı rıøÀsı āabrdur

(11) **óikÀyet** (12) bir kör kişı úarangı kèçesi çerÀġnı úolıġa ve idişini arúasıġa alıp bÀzÀrge (13) bardı bir Àdem andın soradı ki ey aómaú kör kèçe ve kündüz köziÆġa ber-À-ber èmes mü (14) çerÀġdın saÆEa nime fÀyda bardur kör kişı külüp ayttı ki bu çerÀġ men (15) üçün èmes sen üçündür ki tÀ idişimni sindurmageysen (16) sene 1329

(17) ve yebúÀ el-ħaùùu fi'l-úrùÀs dehran ve kÀtibühü rÀmìmun fi't-turÀbi¹¹⁸

¹¹⁷ Metinde:

¹¹⁸ “kitapta yazılan hat uzun zaman kalacaktır, yazarı topraġa karışacaktır.”

4. Bölüm: Dizin

A, Á, àA

a şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzülmeye, kızma vb. duyguların anlatımına güç kazandıran söz.

a. 32/4.

[=1]

Àb (<Far.) su.

À. 39/17.

À. u àaèÀm 29/19, 90/9.

À.-ı bahÀrım 67/1.

À.-ı dehenini 73/20.

sebze-zÀr-ı meydÀn-ı À.-ı tÀze-i

havø-ı gülzÀr-ı cÀy-ı hūş 77/6.

[=6]

ÀbÀd (<Far.)

bayındır, imar.

À. bolsun 6/3.

[=1]

ÀbdÀr (<Far.) parlak, tavlanmış.

tiğ-ı À. 11/21.

[=1]

èAbdullÀh bin èAbbÀs ö.a. Hz.

Peygamber'in amcasının oğlu, tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivayet edenler arasında yer alan sahâbî.

èA. 2/3.

[=1]

Àbrū (<Far.) yüz

suyu.

À.+yım 81/12.

[=1]

èacÀyib (<Ar.) çok tuhaf, anlaşılmaz şey.

èa. 2/2, 72/19.

[=2]

èaceb (<Ar.) şüphe, tereddüt.

èa. 36/14, 39/4, 81/19.

ðevú-i èa. úlup 74/18.

[=4]

èÁc **ibn** **èAnūú**

ö.a. Üc bin

Unuk, İsrâiliyat kaynaklı efsanevî bir dev.

èÁ.+durlar 62/12.

[=1]

èÁciz (<Ar.) güçsüz,

aciz.

bî-çÀre-i èÀ.+ni 11/8.

[=1]

aç- açmak.

a.-tı 18/7.

a.-tılar 83/1.

a.-ğıl 54/19, 60/9, 64/15.

a.-ıp 46/13.

a.-ıp 76/19.

taènage ağız a.-tı 21/5.

köz yumup a.-úunça 9/21, 35/19, 83/7.

[=11]

açıl- açılmak.

a.-dı 73/2.

a.-may 42/17.

[=2]

açuú açık.

a. 26/18.

a. emes 26/17.

[=2]

èÁd ö.a. Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen
eski bir Arap kavmi.

èÁ. 53/21.

[=1]

èaded (<Ar.) sayı.

èa. 5/8.

[=1]

èÀdet (<Ar.) huy, alışkanlık.

èÀ.+i 20/13.

[=1]

[=1]

Àdem (<Ar.) insan,
kişi; varlık.

À. 3/3, 3/10, 5/9, 24/12,

38/3, 43/7, 50/16, 80/11,

83/2, 95/2, 95/7, 95/13.

À.+ni (ilgi d.e.) 73/20.

À.+ni 63/18, 72/10,

89/19.

À.+ler 2/12, 3/10, 6/18,

9/20, 24/2.

À.+ler eken 49/16.

À.+lerniÆ 23/15.

À.+lerge 3/21, 85/2.

À.+leriğa 56/9.

À.+sên 3/13, 24/15,

49/20.

À.+dürsên 27/3.

À.+dür 24/14.

À.+sizler 14/15.

À.+lerdürsizler 20/21.

À.+mü 15/14.

[=34]

Ádem (<Ar.) ö.a. İlk insan,

Hız. Adem; *bk.* **Ádem Ata**.

Á. 46/14.

Á.+ni (ilgi d.e.) 87/9.

óaøret-i Á.+ni (ilgi d.e.) 88/12,

90/17.

óaøret-i Á.+din 46/4.

[=5]

Ádem Ata (<Ar.) ö.a. İlk

insan, Hız. Adem; *bk.* **Ádem**.

óaøret-i Á.+nı (ilgi d.e.) 85/20.

[=1]

Àdemì (<Ar. *Àdem*

+Far.ì) ademoğlu,

insanoğlu, insan.

À. 39/7, 69/21.

À.+ni 16/12.

[=3]

ÀdemizÀd

(<Ar. *Àdem*+Far

.iz*Àd*) ademoğlu,

insanoğlu.

À. 3/11, 66/12, 66/14,

68/7, 68/14, 71/6, 74/18.

À.+nı (ilgi d.e.) 66/13.

À.+ge 75/3.

À.+ğa 75/6.

À.+dın 68/14.

À.+dék 68/19.

[=12]

èÀdì (<Ar.) adi, her vakitki,

sıradan.

èÀ. 28/14, 28/18, 29/3,
50/10, 50/16, 50/19,
51/3, 51/5, 51/6, 51/19,
51/21, 52/1, 57/16,
57/17, 57/20, 58/21,
63/21, 64/1, 64/3, 88/18,
92/5.

pehlevÀn-ı èÀ. 58/14.

èÀ.+ni (ilgi d.e.) 50/14,
51/9, 51/10, 52/4, 52/9,
57/18, 58/2, 58/8, 63/16,
64/2.

èÀ.+ni 52/12, 63/10.

èa.+ğa 51/3, 51/18.

èÀ.+ler 50/13, 51/13,
51/17, 52/6, 62/12, 63/2,
63/7, 64/7, 64/10, 64/14,
64/18, 64/19, 64/21,
65/1, 65/2, 65/9, 65/14,
75/12, 75/14, 75/16,
75/18, 76/5, 76/6.

èÀ.+lerni (ilgi d.e.)
63/9, 75/10, 76/14.

èÀ.+lerni 54/13, 63/11,
64/17.

èÀ.+lerge 51/11, 63/13,
75/9.

èÀ.+lerğa 75/16.

èÀ.+yi bedbaht 88/19.

èÀ.+yi diger 52/6, 58/4.

èÀ.+yi zeberdest 57/12.

[=73]

ÀferidegÀr (<Far.) yaratan,
yaratıcı, Tanrı, Allah.
À. 70/19.

[=1]

Àferin (<Far.) aferin.

À. 64/9, 68/4, 73/10,
76/11.

À. úıldı 53/12, 59/5.

À. óúudı 68/8.

À. úıldılar 6/12, 27/11.

[=9]

Àfet (<Ar.) afet.

À. 71/13.

[=1]

ÀftÀb (<Far.) güneş.

À.+nı 69/5.

[=1]

ağa ağabey.

a. 62/11, 64/7, 87/3,
88/5.

a.+m 85/9.

a.+mnı 90/6.

a.+Æ 85/14.

a.+sı 23/19, 24/4, 87/2.

a.+sını 64/4.

[=11]

ÀgÀh (<Far.) basiretli.

À. bolgil 58/18.

À. bolıÆlar 2/2, 54/5.

[=3]

ağır ağır, hafif olmayan.

a. 26/17.

[=1]

ağ(ı)z ağız.

a. 21/5.

a.+ımdın 36/13.

a.+ığa 23/13, 26/17.

a.+ıda 13/5.

a.+ıdın 26/19.	èa.+ım 34/12, 64/15,
[=6]	64/16, 67/19, 74/14,
ağrı- ağrımak.	74/17.
a.-ydu 95/2.	èa.+ıga 74/19.
a.-dı 34/19.	[=13]
[=2]	Àheste (<Far.) yavaş,
ağrığ ağrı.	ağır, yavaş yavaş.
a.+ı 95/5.	À. 13/14, 21/19, 22/10,
[=1]	53/17, 70/6, 76/9, 93/8.
ağu zehir.	À.+raú 71/3.
a. 38/8.	[=8]
[=1]	ÀhengerÀn (<Far.)
Àğušte (<Far.)	demirciler.
bulaşmış, ıslanmış,	bÀzÀr-ı À. 12/8.
sulanmış.	[=1]
óūn-ı À. 14/20.	Àhir (<Ar.) son, ahir.
hÀk-i hūn-ı À. 42/21.	À.+ıga 23/9, 23/9.
[=2]	peygamber-i À.
Àh (<Ar.) ah, eyvah.	zamÀndurmen 18/11.
À. u efgÀn 79/20.	À.-i zamÀn 61/12.
À. u figÀn 65/17.	[=4]
À.+ınıÆ (yükleme d.e.)	aómaú (<Ar.) akı kıt,
17/2.	beyinsiz, budala.
[=3]	a. 95/13.
aħbÀr (<Ar.) haberler.	[=1]
rÀviyÀn-ı a. 7/10,	aósanat (<Ar.) aferin,
19/19, 62/5, 80/1.	alkış.
[=4]	a. aósanat 87/20.
èahd (<Ar.) yemin.	[=2]
èa. 74/13, 78/5.	Àhū (<Far.) ceylan.
èa. úılur 67/11.	À.+larnı 4/5.
èa. úılıp èrdim 14/6,	[=1]
54/21.	aóvÀl (<Ar.) hâller.
èa. eylegen 81/14.	a. 79/15, 90/10.
èa. úılsam 67/10.	a. soradı 88/4.

óÀl a. 44/4, 72/1, 78/12.	a.-dım 21/21, 22/13, 53/15, 93/15.
a.+imi 31/11.	a.-dıÆ 21/21, 22/12.
óÀl a.+iÆ 51/19.	a.-dı 5/16, 15/11, 49/4, 50/19, 51/9, 51/14, 52/9, 59/12, 62/20, 64/1, 64/4, 70/6, 81/8, 90/14, 92/18.
a.+ini 17/6, 85/2.	a.-madı 64/20, 80/5.
óÀl a.+iğa 85/9.	a.-dük 44/9, 70/12, 78/20.
a.+larığa úoymadı érse 8/7.	a.-dılar 32/19, 39/18, 57/2, 79/12, 84/16, 84/17.
[=12]	a.-ğandur 56/6.
aú- akmak.	a.-ıpdur 34/3, 34/17, 37/6.
a.-ar 43/5.	a.-ay 87/9, 93/7.
a.-tı 81/3, 91/17.	a.-sun 50/2.
[=3]	haber a.-sun 49/16.
èÀúib (<Ar.) Arkası	úarÀr a.-sun 47/15.
sıra, sonuçta.	a.-masun 38/11.
èÀ. 46/20.	a.-alı 52/15.
[=1]	a.-maÆ 41/6.
èÀúibet (<Ar.) son,	a.-ıÆlar 29/10.
gelecek.	a.-saÆ 3/18.
èÀ. 8/18, 8/19, 85/21.	a.-sa 36/8.
[=3]	a.-saÆız 34/11.
èaúl (<Ar.) akıl.	a.-ıp 3/18, 4/9, 5/20, 5/20, 6/12, 9/8, 9/10, 10/8, 11/1, 12/1, 13/16, 14/7, 14/9, 19/21, 21/11, 21/13, 21/14, 22/4, 22/6, 22/7, 23/17, 24/20, 25/17, 26/11, 29/13, 28/14, 31/7, 34/15,
èa.+ını 14/14.	
èa.+ları 21/17, 22/8.	
[=3]	
aúrabÀ (<Ar.) akraba,	
yakınlar.	
a.+larıÆ 43/4.	
a.+ları 78/12.	
[=2]	
al- almak; yeterlik tasvir fiili; yararlık tasvir fiili.	
a.-urmen 4/5.	
a.-ursên 11/4.	
a.-ur 50/13, 62/16.	
a.-urmiz 85/10.	

35/18, 38/6, 44/17,
46/10, 47/20, 47/21,
49/5, 49/6, 51/6, 51/21,
52/16, 52/18, 55/1, 58/2,
61/7, 61/14, 63/1, 64/20,
70/12, 74/2, 74/3, 74/15,
75/8, 75/15, 76/20,
77/21, 78/15, 80/17,
83/20, 84/19, 84/21,
88/18, 90/8, 91/16,
92/14, 93/7, 93/17,
95/12.
a.-ıp barurmen 57/14.
a.-ıp kètermen 14/20.
a.-ıp barur 60/21.
a.-ıp kèlür 46/5.
a.-ıp kèter 46/1.
a.-ıp kèledür 70/19.
a.-ıp kèldim 71/16.
a.-ıp bardı 4/16, 4/18,
46/2, 70/18, 87/18, 89/4,
91/12.
a.-ıp çıútı 35/1, 57/19.
a.-ıp kèldi 26/8, 35/6,
59/12, 61/9, 61/16,
61/17, 92/18.
a.-ıp kètti 4/14, 45/19,
61/5.
a.-ıp kirdi 68/1.
a.-ıp úoydı 68/3.
a.-ıp kèldük 79/17.
a.-ıp kèldiler 48/3,
54/11.
a.-ıp çıútlar 11/1,
21/19, 22/11, 33/10.

a.-ıp kèttiler mü 39/15.
a.-ıp taşladılar 27/1.
a.-ıp kèlğan 94/10.
a.-ıp kèlipdür 65/4.
a.-ıp kètipdür 47/18,
62/2.
a.-ıp kètti bolğay 7/9.
a.-ıp kèlğay musiz
45/12.
a.-ıp kèley 90/6.
a.-ıp kèl 61/17.
a.-ıp kir 68/1.
a.-ıp bargil 42/1.
a.-ıp kèlgıl 42/1, 69/3.
a.-ıp kèlsün 57/12,
80/11.
a.-ıp bèrelı 94/5.
a.-ıp kètiÆ 93/9.
a.-ıp kèliÆler 54/10,
73/19.
a.-ıp kèlse 28/14.
a.-ıp barıp 6/21, 22/20,
74/5, 85/10.
a.-ıp kèlip 5/2, 7/6,
15/11, 23/13, 44/1,
93/15.
a.-ıp kètip 14/10.
a.-ıp kèter èrmiş 65/5.
a.-ıp kèlelmes 70/19.
a.-ğunça 87/17.
a.-may 23/7, 25/9.
a.-ur èrdi 23/16.
a.-ıp èrdi 4/15.
fÀtióa a.-dı 86/6, 92/3.
haber a.-dı 20/4, 80/15.

vaóşet a.-dı 15/14.

köziğa yaş a.-dılar 79/6.

haber a.-almadılar
33/21.

haber a.-ay 35/21,
84/19.

haber a.-salar 20/19.

icÀzet a.-ıp 71/5.

fÀtióa a.-ıp 89/3.

köziğa yaş a.-ıp 85/9.

ÀrÀm a.-may 5/21.

haber a.-may 7/20.

uşlap a.-almassèn 53/14.

haber a.-almadılar
33/21.

tartıp a.-almadılar
32/20.

ayta a.-may 43/6.

uşlap a.-urmen 53/15.

tartıp a.-adurmen 27/9.

uşlap a.-almassèn 53/14.

tutup a.-dıÆ 25/20.

bağlap a.-dı 25/19.

suğurup a.-dı 10/12.

uşlap a.-dı 53/17.

üzüp a.-dı 35/5, 64/3,
77/11, 77/19, 77/19.

yatıp a.-dı 35/20.

tartıp a.-dılar 27/10,
33/5.

tutup a.-dılar 93/7.

tartıp a.-almadılar
32/20.

úurşap a.-ıpdur 20/15.

èliklep a.-ay 87/17.

tartıp a.-ay 32/18.

uşlap a.-ay 53/13, 88/12.
a.- 16/6.

tutup a.-ğıl 13/12.

üzüp a.-masun 13/4.

esir úılıp a.-masam 14/7.

tüşürüp a.-masek 30/4.

esir étip a.-ıp 13/3.

köterip a.-ıp 13/11,
21/16, 22/7, 22/21, 60/6,
91/10.

tutup a.-ıp 21/18, 22/9,
90/16.

uşlap a.-ıp 13/14.

üzüp a.-ıp 8/18, 29/6.

[=252]

èalÀmet (<Ar.) işaret, iz,
nişan, belge.

èa. 49/12.

èa.+i 49/9, 49/13, 55/21.

[=4]

ald ön, huzur.

a.+ımğa 28/14, 57/14,
58/5, 58/16, 69/3.

a.+ımda 5/12, 5/14.

a.+ı 54/17.

a.+ımı 89/3.

a.+ığa 4/10, 4/17, 4/20,
6/18, 10/1, 11/7, 11/14,
14/15, 17/5, 17/15,
17/17, 17/20, 22/19,
23/2, 24/15, 26/8, 30/19,
32/8, 33/1, 33/15, 35/6,
40/15, 49/1, 49/11, 50/5,
50/8, 50/14, 51/2, 51/14,

53/11, 56/2, 57/14,
58/10, 59/12, 60/21,
61/16, 63/16, 68/18,
70/6, 75/6, 75/11, 86/13,
86/16, 89/7, 89/12,
89/12, 90/8, 92/21, 95/2.
a.+ında 57/8.

a.+ıda 3/1, 42/18, 54/12,
63/18, 63/19.

a.+ıdan 14/14.

a.+ıdın 6/1.

a.+ımızda 55/13.

a.+ıÆızge 17/14.

a.+ıÆızda 55/2.

a.+ılarığa 3/2, 26/12,
27/12, 43/13, 43/21.

a.+ılarıda 18/1, 24/7,
86/20.

[=77]

aldur- aldırmak.

a.-dım 70/14.

[=1]

èaleyhi's-selÀm

(<Ar.) “Selam
onun üzerine olsun”
anlamında bir dua sözü.

èa. 15/9, 15/11, 47/13,
79/6, 82/14.

èa.+nıÆ 67/8.

èa.+nı (ilgi d.e.) 49/21,
74/2.

èa.+ge 15/9, 40/2,
44/18, 82/12, 94/9.

[=13]

èaleyhi'â-âalÀti ve's-selÀm

(<Ar.) “Allâh'ın
salât ve selâmı onun
üzerine olsun!”
anlamında bir dua sözü .

èa. 47/3.

èa.+niÆ 46/15.

[=2]

èÀlem (<Ar.) evren,
kainat.

èÀ. 3/3, 36/7, 39/5,
53/19, 90/12.

pÀdşÀh-ı èÀ.+ 5/3,
71/10.

èÀ.+ni (ilgi d.e.) 15/10.

perverdigÀr-ı èÀ.+ni
(ilgi d.e.) 83/9.

èÀ.+ni 20/9, 36/4.

cehÀnı èÀ.+ni 29/12.

eürÀfı èÀ.+ge 56/3.

inúırÀz-ı èÀ.+ge 2/4.

èÀ.+din 84/19.

eürÀfı èÀ.+din 3/6.

èÀ.-i gaybdın 87/19.

èÀ.-i leşker 56/10.

[=18]

èaleme (<Ar.) alem,
bayrak.

èa. 46/8, 49/9, 56/6.

èa.+idür 56/6.

èa.+lerini 49/4, 49/10.

èa.+i diğeri 55/21.

[=7]

èalembÀz (<Ar. *èaleme* +
Far. *bÀz*) bayraktar.

èa. 49/13.

[=1]

èAli (<Ar.) yüksek, yüce.

ziyÀfethÀ-yı èÀ. 78/2.

cÀy-ı èÀ.+ler 77/7.

[=2]

èAli ö.a. ilk

Müslümanlardan, Hz.

Peygamber'in damadı

ve Hulefâ-yi Râşidîn'in

dördüncüsü - Hz. Ali;

bk. **MurteøÀ èAli,**

MurteøÀ, MerdÀn,

Şir-i YezdÀn, Şir-i

ĤudÀ, Şir-i DergÀh.

èA. 5/6, 5/7, 5/10, 5/19,

41/1, 44/12, 45/18, 46/6,

47/2, 51/1, 90/1, 90/2,

94/3.

èA.+niÆ 29/8, 30/2,

52/13.

èA.+ni (ilgi d.e.) 4/21,

5/4, 5/6, 14/18, 30/17,

56/6, 56/7, 64/10, 82/13,

85/16, 89/17, 93/2.

èA.+ni 5/8, 5/12.

èA.+ğa 6/3, 87/8.

èA.+dür 28/21.

èA.+dèk 31/11.

èA. ékenin 83/12.

èA.+yi ãÀóib-

úrÀndurmen 3/16.

èA.+yi Şir-i DergÀh

84/6.

çeşm-i èA. 70/4.

ferzend-i èA. 55/13.

óaøret-i èA. 43/17,

46/20, 74/20, 83/5,

83/11, 87/18, 89/1,

90/19, 91/12, 92/4,

93/10, 93/15, 94/13,

40/1, 40/1, 44/15, 88/13,

94/4, 84/20, 70/15,

82/21, 84/14, 86/5.

óaøret-i èA.+niÆ 68/21.

óaøret-i èA.+ni (ilgi

d.e.) 82/15, 87/12,

90/18, 91/12, , 91/1,

93/12.

óaøret-i èA.+ni 87/17,

89/4, 90/1, 92/18.

óaøret-i èA.+ge 70/16.

óaøret-i èA.+ğa 40/11,

87/10, 90/11.

óaøret-i èA.+din 84/18,

86/4, 89/2, 92/3.

şehsüvÀr-ı èA. 70/4.

[=82]

alış- birlikte almak.

a.-tı 12/5.

[=1]

Allah (<Ar.) Allah, Tanrı.

ism-i A+nı 33/4.

úudret-i A.+nı 58/18.

A.+ğa 64/12.

[=4]

Allahu

Ekber

(<Ar.) "Allah

en büyüktür" anlamında

olup Allah'ın yüceliğini

belirtmek için
kullanılan, ezanın ve
kÀmetin de ilk
cümlesini teşkil eden
söz, tekbir.

A. 13/11, 28/2, 60/2,
64/2.

[=4]

Allahu **TeèÀlÀ**

(<Ar.) yüce

Allah, yüce Tanrı.

A. 15/9.

A.+ge 15/20, 59/17.

[=3]

altı altı.

a. 10/7, 30/11, 43/19,
62/11, 64/6, 84/7, 94/7.

[=7]

ÀmÀde (<Far.) hazır,

hazırlanmış.

À. boldılar 91/20.

À. bolğıl 91/6.

À.-i ceng 67/3.

À.-i çenk 67/4.

[=4]

amÀn (<Ar.) emniyet,

güvence, afv.

a. 19/11.

a. taptı 6/2.

a. bèrmes 55/10.

a. tapmas 6/4.

a. tapmaydur 5/16.

a. bèrmey 52/15.

a. èsen 78/21.

a. èrdiÆ 7/19.

[=8]

èameki (<Ar.) amca.

èa. 91/5.

[=1]

èamel (<Ar.) iş,

eylem, amel.

èa. úlsaÆ 76/3.

[=1]

èAmlÀú ö.a. *bk.* **èAmlÀú ŞÀh.**

èE. 34/16, 34/17, 35/4.

èE.+nı (ilgi d.e.) 34/21.

[=4]

èAmlÀú ŞÀh ö.a. *bk.*

èAmlÀú.

èE. 89/10, 89/14, 89/20, 90/5.

èE.+nı (ilgi d.e.) 89/7, 89/12,
89/14, 89/16.

[=8]

ammÀ (<Ar.) ancak,

fakat, lakin.

a. 2/7, 3/3, 4/2, 4/15,

4/15, 7/1, 7/10, 8/3,

9/10, 13/6, 13/14, 15/2,

15/12, 15/16, 17/4, 25/7,

40/3, 42/5, 46/10, 47/18,

53/20, 60/15, 62/3, 62/5,

66/15, 70/7, 70/18,

70/20, 75/11, 80/1, 80/5,

84/3, 84/5, 85/11.

[=34]

èAmr ö.a. Ebû Ümeyye

Amr bin Ümeyye bin

Huveylid ed-Damrî.

Sahâbî, Hz.

Peygamber'in
elçilerinden.

èA. 63/14, 76/13, 76/14,
83/5, 85/20, 87/3.

èA.+nıÆ (belirtme d.e.)
79/12.

óaøret-i èA.+nı 93/20.

èA.+ge 79/3, 79/4.

èA.+ı èayyÀr 58/7.

[=11]

èAmr **Ümeyye**

ö.a. Ebû

Ümeyye Amr bin

Ümeyye bin Huveylid

ed-Damrî. Sahâbî, Hz.

Peygamber'in

elçilerinden; *karş..*

Emir Ümeyye.

èA. 48/13, 49/1, 49/4,

49/19, 50/12, 51/8,

51/13, 51/15, 53/4, 53/5,

53/6, 53/8.

èA.+ni (ilgi d.e.) 50/5.

èA.+ge 51/13.

[=14]

èamūd (<Ar.) direk,

sütun.

èa. 12/8, 51/6, 52/1.

èa. urdı 60/1.

èa.+ını 50/19, 51/5,

51/21.

[=7]

ana anne.

a. 9/3, 11/9, 11/12,

78/12, 79/3.

ãÀóib-i a. 16/11.

a.+m 14/5, 31/12.

a.+mnı (ilgi d.e.) 9/7.

a.+Æ 86/8.

a.+sını (ilgi d.e.) 13/13.

a.+Æıznı 78/14.

a.+ları 7/17, 9/3, 11/7,

19/20, 48/8.

a.+larını (ilgi d.e.) 11/1,

11/7.

a.+larını 9/16, 10/20.

a.+larığa 8/8, 8/13,

10/18.

a.+larıdın 7/12.

[=25]

anar (<Far.) nar.

a.+larıÆ 3/21.

[=1]

ança o kadar.

a. 5/18, 70/6, 90/18.

[=3]

aÆla- anlamak.

a.-r 82/2.

a.-dı 11/10.

a.-Æ 38/5.

a.-p 18/6, 50/6, 65/13,

84/8, 85/11.

a.-p érse 14/21.

[=9]

èÀr (<Ar.) utanma duygusu,

ar.

èa. úılur 4/8.

èa. úılmas musèn 8/20.

[=2]

ara ara.

a. 31/6, 39/5, 41/3, 81/12.	èA.+nı (ilgi d.e.) 88/14, 88/14, 88/15, 89/3.
a.+ge 29/10.	[=10]
a.+da 44/6.	ÀrÀm (<Far.) durma,
a.+dın 29/16.	eğlenme, dinlenme,
a.+sı 54/8, 55/11, 60/19.	yerleşme, istirahat
a.+sığa 53/1, 60/4.	etme, karar kılma.
a.+sıda 73/8.	À. 88/8.
a.+sıdaki 43/20.	À. almay 5/21.
a.+sıdın 9/20, 49/9.	[=2]
[=16]	èaraāÀt (<Ar.) mahşer
ÀrÀ (<Far.) süs, bezek.	yeri.
cemÀl-i cehÀn-ı	a. künidék 79/12.
À.+larını 27/11.	[=1]
[=1]	ÀrÀste (<Far.)
èArab (<Ar.)	süslenmiş, bezenmiş,
ö.a. Arap.	süslü.
èA. 7/1, 21/6, 28/15, 67/7, 80/8.	À. 77/5.
èA.+nı 6/4.	[=1]
èA.+lar 6/18, 86/9.	Àrì (<Far.) evet.
èA.+larını 85/7, 85/10.	À. 47/4, 69/19, 72/12.
èA.+large 86/9.	[=3]
[=11]	arıtguçı temizleyen,
èArabistÀn	temizleyici.
(<Ar.èArab+Far	a. 81/17.
.istÀn) ö.a. Arapların	[=1]
yaşadığı yerler.	arúa arka.
èA.+ge 79/1, 79/17.	a. 17/21, 18/1.
èA.+dın 68/16.	a.+mda 75/3, 87/8.
[=3]	a.+mdan 60/4.
èArab ŞÀh ö.a..	a.+mdın 85/18.
èA. 88/2, 88/3, 88/11, 88/11, 88/20, 89/6.	a.+sıda 65/3.
	a.+sıdan 75/18, 92/17.
	a.+sıdın 55/18, 65/5, 86/1.

a.+sige 5/16.
a.+sığa 57/4, 58/1, 64/1,
95/12.
a.+Æızdın 91/3.
[=18]

arman hasret, özleyiş,
özleme.
a. 25/11, 86/15.
a. bolsun 21/1.
a.+da 28/19, 31/19,
50/16, 59/18, 81/19,
82/10.
a.+ım 11/11.
[=10]

aruğla- zayıflamak.
a.-dı 8/6.
[=1]

artıú artık.
a. 71/7, 83/16, 83/17.
[=3]

èarø (<Ar.) bir büyüğe
sunma, gösterme,
bildirme, önüne koyma.
èa. úılurmen 71/17.
èa. úıldı 27/15, 35/6,
66/11, 71/1.
èa. úıldılar 23/1.
èa. úılıp 78/10.
èa. úılsalar 55/2.
èa. úılsek 40/18.
èa. úılur érmiş 65/10.
èa.+nı 6/2.
èa.+ım 55/8, 75/1.
èa.+ıÆ 18/4.
[=14]

èarøa (<Ar.) sunma,
arzetme.
a. úıldı 60/13.
kelime èa. úılıp 89/6.
a. úılıp 87/5.
[=3]

Àrzū (<Far.) arzu, istek.
À. 36/16.
À. úılğanga 83/17.
À.+m 75/2.
À.+sı 69/16, 88/17.
À.+yı 58/15.
À.-yı didÀr 76/18.
À.-yı ceng 56/15.
À.-yı şıkÀr úılıp 2/9.
[=9]

èarø u óÀl (<Ar.) arzuhâl,
hâlini arz etme.
èa+in 43/6.
èa.+ini 14/2.
èa.+lerini 18/2, 48/16.
[=4]

as- asmak.
a.-tı 57/3.
[=1]

èaãÀ (<Ar.) asa.
èa. 38/6.
a.+sı 17/17.
[=2]

èaãèaãa (<Ar.) (?).
èa. 69/10.
[=1]

ÀsÀn (<Far.) kolay.
À. eylegil 45/13.
À. èmes mü 87/7.

[=2]
ÀâÀr (<Ar.) eserler.
 nÀúılÀn-ı À. 7/10.
 nÀúılÀn-ı À.+lar 19/19,
 80/1.
 [=3]
èaãat (<Ar.*esed*)
 aslan.
 èa.+larınÆ 12/6.
 [=1]
asbÀb (<Ar.) vasıta,
 eşya.
 a.-ı ceng 9/9.
 [=1]
èasel (<Ar.) bal.
 èa.+dèk 69/5.
 [=1]
aãóÀb (<Ar.)
 arkadaşlar; Hz.
 Muhammed'in
 arkadaşları.
 cümle-i a. 79/14.
 [=1]
aâl (<Ar.) asıl, esas.
 a. 20/21, 25/11.
 a.+ıdın 73/21.
 [=3]
aâlÀ (<Ar.) hiçbir zaman.
 a. 26/20, 66/11.
 [=2]
aãlaóa (<Ar. *aslaóa*)
 silahlar; *karş.. aslaóa*.
 a.+larını 82/16.
 tamÀm-ı a. 80/15.
 [=2]

aslaóa (<Ar. *aslaóa*)
 silahlar; *karş.. aãlaóa*.
 a.+larını 80/17.
 [=1]
ÀsmÀn (<Far.)
 gökyüzü, sema.
 À. 37/19, 84/9, 89/15.
 À.+nı 58/19.
 À.+ge 39/14.
 À.+da 24/13, 47/20.
 [=7]
asra-esirgemek.
 a.-dı 74/9.
 [=1]
asrağucı esirgeyici.
 a. 81/20.
 [=1]
ast alt.
 a.+ıda 81/4.
 [=1]
aş yemek, pilav.
 a. 26/18, 39/17, 54/8.
 [=3]
èÀşıú (<Ar.) aşık.
 èÀ. 75/6, 94/12.
 èa. u maèşūú 74/13.
 èÀ. u maèşūúnı 73/14.
 èÀ. u maèşūúı 73/5.
 èÀ. bolup 65/3.
 èÀ. èrdim 71/11.
 èÀ.+dur 70/20.
 èÀ.-ı bì-úarÀr 13/15,
 13/16, 14/13, 20/11.
 èÀ.-ı bì-úarÀr èrdiler
 45/20.

èÀ.-ı pÀk-dÀmen
72/14.
èÀ.-ı şeydÀ 65/19.

[=15]

ÀşkÀrÀ (<Far.) belli,
açık, meydanda.
À. 71/4.

[=1]

ÀşnÀ (<Far.) bildik,
tanıdık.
À. eyle 12/14.
À. úlma 16/2.

[=2]

aşuğ topuk.

a.+ıdın 30/13.

[=1]

aşuú topuk.

a.+ığa 64/19.

a.+larıdın 33/6.

[=2]

at I at, beygir; *karş..* **aù III.**

a. 6/7, 6/9.

a. úoydıÆ 3/21.

a.+ğa 29/20.

a.+dın 29/19.

a.+ıÆnı 4/2.

a.+ıÆlardın 6/18.

a.+ını 18/21.

a.+ları 20/4.

a.+larığa 20/19.

a.+larıdın 4/11, 6/20.

[=12]

at II ad, isim.

a. 84/5.

a.+ım 15/2, 21/1, 25/12,
48/14, 50/17, 51/5,
59/20.

a.+ımnı 4/3.

a.+ıÆ 44/21, 59/18.

a.+ıÆını 19/2.

a.+ıÆnı 49/18, 50/16.

a.+ı 18/15, 45/19, 46/6,
70/20, 82/7.

a.+ını 20/9, 23/9, 28/20,
46/8, 48/4.

a.+ıÆız 47/12.

a.+ıÆızını 47/12.

a.+ları 21/2.

a.+larını 65/13.

[=28]

aù III at, beygir.;

karş.. **at I.**

a. 6/10, 10/17, 21/11,
22/18, 29/11, 30/10,
49/16, 52/14, 53/10,
80/15, 89/20, 89/21.

a. úoyup turupdur 34/4.

a.+nı (ilgi d.e.) 50/20.

a.+nı 19/9, 25/6, 86/16.

a.+ğa 51/2, 53/10.

a.+dın 57/18, 81/5, 90/1,
92/6.

a.+ımdın 70/12.

a.+ı 31/15, 52/5, 52/11,
60/2, 88/20.

a.+ını 31/13.

a.+ığa 24/14, 57/13,
80/17, 89/21.

a.+ıdın 4/11, 24/2, 26/7, 58/3.	a.+mnı (ilgi d.e.) 28/20, 78/15, 86/14, 89/4.
a.+lar 3/1, 24/1.	a.+mnı 4/3, 86/12.
a.+large 9/21.	a.+mge 70/7, 81/21.
a.+ları 30/8.	a.+mdın 82/1.
a.+larını (ilgi d.e.) 29/11, 93/1.	a.+Æ 8/17, 9/4.
a.+larını 9/9, 9/17, 29/20, 58/13.	a.+Ænı (ilgi d.e.) 92/9.
a.+larığa 30/9.	a.+Ænı 87/14.
a.+larıge 40/5.	a.+sı 4/18, 23/9, 33/16, 33/17, 33/19.
a.+larıdın 26/20.	a.+sınıÆ 4/17.
[=51]	a.+sını (ilgi d.e.) 6/1, 9/8, 14/7, 33/16, 78/3, 78/9, 79/18.
at- atmak.	a.+sını 23/11, 74/14, 78/6.
a.-tı 30/1, 48/21, 63/20, 92/15, 93/18.	a.+sığa 33/20, 71/9, 81/6.
a.-madıÆız mu 53/14.	a.+larını (ilgi d.e.) 83/8, 83/12.
a.-tılar 21/16, 22/7.	[=48]
a.-ıp turupdur 34/4.	Àteş (<Far.) ateş, hararet, kızgınlık.
a.-ıÆlar 80/20.	À.-i firÀıda 40/20.
a.-ıp 42/3.	À.-i èşıda 65/21.
a.-ğuça 72/17.	[=2]
a.-künçe 38/6.	athğ adlı, isimli.
taÆ a.-tı 9/10, 14/2, 50/7, 58/12, 66/11.	a. 47/4, 60/15, 85/1.
taÆ a.-sun 33/8.	[=3]
taÆ a.-ûunça 56/9.	aùlan- ata binmek.
[=20]	a.-dılar 24/9, 30/6, 41/14, 82/16, 89/13.
ata baba.	a.-ıp 80/12.
a. 11/16, 21/9, 37/12, 42/7, 74/11, 78/12, 79/3, 83/18, 86/8, 86/10.	[=7]
a.+nıÆ 21/2.	
a.+dın 8/20.	
a.+m 86/10, 87/14.	

atmış lek (< T. *altmış* + Far. *lek* “yüzbin”) (6 000 000) altı milyon sayısı.

b. 90/11, 90/21.

[=2]

ÀvÀre (<Far.) serseri, işsiz güçsüz.

À. 37/18.

[=1]

ÀvÀz (<Far.) ses, seda.

À. 13/7, 27/2, 43/1, 45/17, 46/6, 87/20.

À.+ı 56/13, 83/2, 84/10, 92/15.

À.+ını 32/11.

À.+ıdur 89/17.

À.+dur 89/17.

[=13]

èavret (<Ar.) kadın.

libÀs-ı èa. 66/15.

èa.+ğa 4/7.

èa.+ke 68/20.

èa.+large 66/15.

[=4]

èavretÀne (<Ar. Far.) kadınlara ait.

èa. 46/12.

[=1]

avuç avuç.

a. 53/18.

[=1]

ay I dünya'nın uydusu; kamer.

a. 38/21, 54/19.

a.+sen 16/15.

[=3]

ay II yılın on iki bölümünden her biri.

a. 38/12, 79/19.

a.+da, 55/19, 79/5.

[=4]

ay- söyle; *karş.. ayt-*.

a.-dı 3/9, 3/20, 3/20, 4/1,

4/6, 4/13, 4/19, 5/2, 5/3,

5/6, 5/12, 5/17, 6/6, 6/8,

6/18, 7/8, 7/8, 8/4, 8/16,

10/2, 10/5, 10/6, 10/9,

10/10, 10/11, 11/8, 11/9,

11/3, 11/11, 11/12,

13/12, 13/17, 14/3, 14/5,

14/16, 14/18, 15/1, 15/4,

17/7, 17/10, 17/12,

17/13, 18/3, 18/20, 19/1,

21/3, 21/6, 22/1, 22/14,

24/3, 24/12, 24/15, 25/1,

25/3, 25/4, 25/9, 25/19,

27/7, 28/12, 29/8, 30/3,

32/13, 32/17, 32/20,

32/21, 33/7, 35/1, 35/2,

35/10, 35/11, 37/11,

37/12, 39/13, 40/11,

40/15, 41/5, 41/17,

41/19, 41/20, 42/12,

44/5, 47/2, 47/2, 47/4,

47/5, 47/7, 47/9, 47/14,

47/20, 48/14, 48/17,

49/1, 49/2, 49/12, 49/14,

50/17, 51/3, 51/5, 51/19,

51/20, 52/2, 52/7, 52/8,

53/8, 53/12, 53/14,
53/14, 53/20, 54/3,
54/13, 54/15, 54/18,
54/20, 55/1, 55/7, 55/10,
55/11, 55/12, 55/13,
55/15, 56/3, 56/5, 56/16,
57/5, 57/11, 57/13,
57/16, 57/20, 58/5,
58/17, 59/6, 59/6, 59/15,
59/17, 59/19, 59/20,
60/4, 60/7, 60/8, 60/10,
60/19, 60/20, 61/5,
61/10, 61/16, 61/21,
62/2, 62/17, 63/3, 63/4,
63/5, 63/11, 63/13,
63/14, 64/10, 64/12,
64/14, 64/14, 64/16,
64/21, 65/1, 65/2, 65/2,
65/8, 65/9, 67/9, 67/10,
67/20, 67/21, 68/13,
68/15, 68/18, 68/20,
69/2, 69/4, 69/8, 69/9,
69/14, 69/19, 69/19,
70/1, 70/4, 71/9, 72/3,
72/6, 72/9, 72/11, 72/11,
72/12, 72/12, 73/7, 73/8,
73/13, 73/15, 73/16,
74/7, 74/8, 74/8, 74/12,
74/13, 75/11, 75/19,
75/19, 76/9, 76/13,
76/14, 77/2, 77/9, 77/10,
77/17, 78/11, 79/15,
80/3, 80/6, 80/9, 80/19,
81/6, 83/5, 83/6, 83/20,
84/10, 85/5, 85/9, 85/11,

85/17, 85/18, 86/6, 86/8,
86/10, 86/13, 86/14,
86/16, 87/3, 87/7, 87/13,
87/14, 88/6, 88/11,
88/20, 88/21, 89/4, 89/8,
89/9, 89/12, 89/17,
89/20, 90/2, 90/6, 90/12,
90/13, 91/1, 91/5, 92/3,
92/9, 93/5, 93/8, 93/20,
94/3.

a.-dılar 3/15, 4/3, 4/7,
8/2, 8/6, 8/13, 9/6,
10/16, 11/2, 11/5, 11/13,
11/14, 11/16, 13/20,
18/10, 18/14, 21/1, 21/4,
21/8, 21/21, 22/2, 22/12,
24/16, 25/2, 25/5, 25/12,
26/1, 26/10, 27/4, 28/8,
28/17, 29/18, 32/11,
32/15, 33/1, 33/12,
34/10, 34/12, 34/18,
35/13, 41/10, 44/12,
47/1, 47/2, 47/5, 47/12,
47/16, 49/19, 50/15,
50/17, 50/18, 51/15,
57/15, 63/14, 64/8,
66/13, 68/1, 72/4, 72/5,
72/7, 74/10, 74/16,
74/18, 74/21, 75/1, 75/2,
75/12, 75/13, 75/15,
76/2, 76/6, 77/11, 77/14,
77/18, 77/19, 78/5,
78/15, 79/3, 82/17,
82/18, 83/2, 83/4, 83/6,
83/8, 83/10, 83/10,

83/11, 83/13, 83/19,
84/19, 86/5, 87/18,
87/20, 88/1, 89/1, 90/4,
91/13, 92/4, 92/20,
93/13, 93/14, 94/4.
a.-ğıl 13/8, 20/21, 50/16.
[=363]

aya anne.
a.+ları 2/5.
[=1]

ayÀ (<Far.) acaba, mümkün
mü ki;.
a. 83/17.
[=1]

ayağ ayak; *karş.. ayaú.*
a.+dın 46/3.
a.+ıÆnı 65/11.
a.+ı 3/10.
a.+ımı (ilgi d.e.) 73/15.
a.+ımı 30/10, 63/16.
a.+ığa 19/12, 76/19.
a.+ıge 35/3, 74/4.
a.+ıdın 71/15.
a.+ıÆızın 72/3.
a.+larığa 90/2.
[=13]

ayaú ayak; *karş.. ayağ.*
a. 32/4.
a.+ığa 83/12.
a.+ları 30/12, 44/8,
63/17.
a.+larığa 7/7, 47/11,
54/4, 64/8.
a.+larıÆızge 34/11.
[=10]

èayÀl (<Ar.) bayan.
ehl-i èa. 72/8.
[=1]

Àyet (<Ar.) ayet, Kuran'ın
herhangi bir cümlesi.
À.-i Úur'Àn 94/9.
[=1]

Áyet el-kürsî (<Ar.) Kur-an'ı
Kerim'de Bakara
Suresi'nin 255.
Ayetidir.
Á.+ni 24/8.
[=1]

ayim hanım.
keniz-i a. 41/6.
[=1]

ayla abla.
a.+mmı 25/20.
a.+sı 24/12.
a.+sığa 24/12.
[=4]

aylan- dönmek.
a.-ıpdur 33/6.
[=1]

aylantur- döndürmek.
a.-dılar érse 13/11.
a.-up 4/10, 8/19, 21/19,
22/10, 29/7, 60/6, 64/3,
86/19, 91/15.
a.-up turdı 53/11.
[=11]

ayhú aylık, bir sürürlük.
bir a. yol 55/11.
[=1]

ayrıl- ayrılmak.

a.-dim 36/14, 36/15,
36/15, 36/16, 36/18,
37/1, 37/4, 37/8.

a.-ıpdur 71/15.

a.-ıp 81/17.

a.-ıp úalğunça 38/4.

a.-ğan 79/19.

[=12]

ayru başka, ayrı.

a. 66/19.

a. úalıp 81/18.

[=2]

ayt- söyle; *karş.. ay-*.

a.-amen 40/8.

a.-adursèn 9/3.

a.-adur 28/15, 54/5,
58/15, 59/14, 61/15,
71/18, 71/20, 87/8.

a.-adurlar 71/6.

a.-arsèn 8/21.

a.-ursen 8/17.

a.-ur 5/18, 5/18, 50/11,
75/3.

a.-ur mukin 31/13.

a.-dı 49/18.

a.-tı 6/2, 7/8, 18/2,
24/12, 61/1, 95/2, 95/3,
95/4, 95/5, 95/14.

a.-tılar 18/4, 47/19,
74/4, 83/14, 93/18.

a.-ıpmen 72/21.

a.-sam 8/7, 9/5.

a.-a 37/20.

a.-ay 71/3, 82/2.

a.-kil 50/2, 81/21.

a.-ğıl 28/18, 71/4, 82/12.

a.-ıÆ 90/3.

a.-iÆiz 48/18.

a.-ıp 13/21, 14/5, 36/13,
37/5, 41/5, 58/13, 73/3,
76/6.

kelime a.-ıp 27/15, 60/7,
86/11.

a.-ken 24/16.

a.-kenimge 9/14.

a.-kenleri 40/1.

a.-ur èrdi 94/14.

a.-ıp èken 24/17.

a.-ıp èrdim 5/19.

a.-map èrdim 69/21.

a.-ıp èrdiler 19/3, 70/18.

a.-almay 43/6.

a.-maú 69/6.

a.-mek 69/4.

[=70]

èaÿyÀr (<Ar.) zeki,

kurnaz.

èAmr-ı èa. 58/7.

[=1]

az az.

a. 37/20, 52/16.

a.+ı 18/16.

a.+ğına 17/14.

[=4]

èaõÀb (<Ar.) azap.

èa.+ge 88/9.

èa.+dur 26/1.

èa. úılmay úoymasmen
4/2.

[=3]

ÀzÀd (<Far.)

kurtulmuş, serbest,
özgür.

À. 75/2.

À. úılıp 41/9, 84/17.

[=3]

ÀzÀr (<Far.) incitme,

inciten.

À.+dur mu 16/7.

[=1]

èaôim (<Ar.) büyük,

ulu.

ħaùar-ı èa. 62/9.

[=1]

èaziz (<Ar.) değerli,

muhterem, sevgili.

èa. 12/21, 69/14.

[=2]

èazze ve celle (<Ar.) aziz ve

Celâl olsun, oldu.

(meâlinde, Cenab-ı

Hakkın isminden sonra

hürmet maksadı ile

söylenir.).

èa. 78/17.

[=1]

B

baba baba, dede, ata.

b. 93/8.

b.+m 74/11.

b.+mnı (ilgi d.e.) 43/16.

b.+mızını/E 21/9.

b.+mızını (ilgi d.e.)

11/16.

[=5]

bÀc (<Far.) vergi.

b. 51/1.

[=1]

bÀd (<Far.) rüzgar, yel.

b.+ı āabÀ 82/14, 82/14.

b.+ı āabÀğa 82/12.

[=3]

baèd-ez (<Ar.) sonra.

b. 29/21, 83/14.

[=2]

baèd-ez-Àn (<Ar.) ondan

sonra.

b. 15/12, 54/4.

[=2]

bÀd-pÀ (<Fars.) hızlı,

seri, koşucu (at sıfatı);

süvari.

b.+nı (ilgi d.e.) 61/13,

61/14.

b.+lar 61/2, 61/4, 61/15.

b.+larnı 76/20.

b.+large 77/2.

b.+largâ 61/8.

b.+lardın 60/16.

[=9]

bağ bağ, bent.

b.+larını 63/12.

[=1]

bÀğ (<Far.) büyük bahçe,

bostan.

b. 18/14, 20/2.

b.+da 10/5.

b.+dın 20/3, 20/19.	bahÀdır (<Far.) yiğit,
b.+ıda 8/1, 36/15, 36/21.	cesur.
b.+ıdek 81/2.	b.+larını 5/14.
b.+ı erdi 20/2.	[=1]
[=10]	bahÀr (<Far.)
bağışla- bağışlamak,	ilkbahar.
bahşetmek.	b.+Àb-ı b.+ım 67/1.
b.-dım 73/9.	[=1]
[=1]	bÀèià (<Ar.) sebep.
bağla- bağlamak.	b.+dın 69/2.
b.-r 16/20.	[=1]
b.-dı 26/8, 35/6, 57/4,	bÀ-ittifÀú (<Ar.) birleşme,
60/7.	oy birliği.
b.-dılar 6/10, 64/6.	b. 55/3.
b.-p 21/19, 22/11, 27/8,	[=1]
28/13, 64/4, 80/17,	bahr (<Far.) fayda.
91/12, 93/15.	b.+ıdın öttüm 73/9.
b.-p aldı 25/19.	[=1]
b.-p turdı 68/2.	baú- bakmak.
b.-p turdılar 6/20.	b.-ıp 91/13.
[=18]	[=1]
bağlú I. Bir bağ ile	bala (<Far.) çocuk, yavru.
tutturulmuş olan; II.	b.+m 48/17, 91/14,
gerçekleşmesi bir şartı	93/13.
gerektiren; vabeste.	b.+durmen 25/3.
b. 16/13, 16/15.	[=4]
[=2]	bÀmdÀd (<Far.) sabah
bağ(ı)r bağır.	namazı.
b.+ımnı 70/8.	b.+nı 84/2.
b.+ını 66/1.	[=1]
[=2]	bÀng (<Far.) ses,
bahÀ (<Far.) değer,	haykırış.
fiyat.	b. urdı 3/13.
b.+sı 8/16.	[=1]
[=1]	bar var; <i>karş.. bér.</i>

b. 5/5, 7/5, 10/1, 30/16,
34/12, 42/5, 51/20,
55/11, 55/12, 59/6,
60/15, 60/16, 62/3, 70/8,
70/19, 71/18, 71/20,
72/6, 75/1, 85/4, 85/4,
87/4, 95/5.

b.+dur 4/6, 18/15,
18/17, 38/16, 39/2, 55/9,
62/12, 64/15, 64/16,
65/13, 67/8, 95/14.

b. mu 45/2, 45/5, 45/9,
45/12, 45/15, 53/6,
83/16, 86/3.

b. musiz 32/10.

b. mukin 16/16, 16/18,
28/13, 32/3, 32/3, 36/19,
36/19, 36/20, 36/21,
37/19, 37/20, 37/21,
38/1, 47/15.

b.  rdi 3/6, 15/19, 17/4,
20/7, 20/9, 23/8, 54/20,
61/21, 63/8, 63/19, 85/1,
88/16, 90/11, 90/11,
92/1.

b.  ken 11/11, 62/9,
73/7, 83/13.

[=77]

bar- varmak, gitmek;
s rekli lik tasvir fiili.

b.-amen 40/8.

b.-adur 53/8.

b.-adurmiz 78/5.

al p b.-urmen 57/14.

b.-urmen 35/12, 61/21,
62/2, 82/20.

b.-urs n 92/10.

al p b.-ur 60/21.

b.-ur 85/18.

b.-urmiz 55/12, 55/16,
64/21, 65/1, 91/3.

b.-ursiz 82/17.

b.-ursizler 64/21.

b.-urlar 61/20.

b.-masmen 74/15, 78/6.

b.-d m 4/20, 8/13.

al p b.-d  4/16, 4/18,
46/2, 70/18, 87/18, 89/4,
91/12.

b.-d  6/1, 7/1, 7/4, 9/6,
30/20, 45/4, 50/15, 57/5,
58/10, 59/12, 68/18,
78/4, 84/21, 87/2, 88/3,
89/7, 89/21, 90/7, 91/19,
93/4, 95/13.

b.-d lar 7/12, 10/17,
11/3, 49/19, 51/2, 63/3,
79/14, 80/2, 86/2, 87/11,
90/19, 92/21.

b.- pdur 88/11.

b.-mageymen 14/8.

birge b.-sam 83/7.

b.-sam 83/6, 85/17,
87/8.

b.-masam 38/17.

b.-masam bolmas 10/17.

b.-sa  91/3.

b.-sek 29/9, 40/17, 41/8,
78/15.

b.-saÆız 47/18, 48/17.

b.-salar 90/7.

alıp b.-gil 42/1.

b.-gil 56/20, 82/12,
92/4.

b.-gıl 45/7.

b.-sun 78/7.

b.-alı 34/11, 34/13, 63/3.

b.-ıÆ 11/13, 78/5.

alıp b.-ıp 6/21, 22/20,
74/5, 85/10.

b.-ıp 9/8, 10/14, 11/12,
14/6, 17/5, 26/6, 26/14,
28/9, 35/4, 35/20, 39/20,
40/1, 41/1, 42/13, 44/13,
45/13, 46/4, 46/10, 47/7,
49/5, 49/16, 50/2, 50/5,
57/11, 58/12, 69/2,
70/14, 71/12, 71/16,
73/19, 78/13, 78/13,
78/19, 79/7, 79/16,
80/11, 81/8, 83/3, 83/4,
84/16, 85/1, 86/6, 86/11,
87/5, 87/13, 89/3, 90/6,
90/17, 91/2, 91/9, 92/5,
95/2.

b.-gen 29/15.

b.-genler 93/17.

b.-genlerini 44/11.

b.-gende 46/12.

b.-urge 7/1.

b.-urda 75/13.

b.-mas 78/8.

b.-maske 55/15.

b.-ıp êrdim 4/19, 8/3,
70/15, 89/12, 93/14.

b.-ur êrdi 84/7.

b.-ıp úaldı 23/17.

b.-ıp êrdük 44/5.

b.-ur êrdiler 14/10.

b.-maúçı bolupdur
48/10.

b.-maú 39/20, 55/14,
60/20.

yetip b.-dı 92/16.

yetip b.-dılar 55/19,
84/12, 92/20.

izlep b.-sek 42/19.

yetip b.-günçe 10/18.

[=173]

bÀrÀn (<Far.) yağmur.

eşk-i b. 66/6.

[=1]

bÀ-rÀst (<Far.) doğru,
düz.

b. úıldı 88/15.

[=1]

barça bütün, tamamen, hepsi.

b. 16/18, 21/17, 22/8,
25/3, 30/21, 33/16, 43/7,
53/1, 58/9, 58/13, 70/21,
71/4, 71/5, 73/10, 79/12,
93/17.

b.+nı 16/21, 52/14, 56/8,
93/10.

b.+da 28/5.

b.+sı 69/1, 80/7.

b.+sını (ilgi d.e.) 69/18.

b.+sıdın 37/15.

b.+mızın (ilgi d.e.)
40/18.
b.+lardın 43/2.
b.+ları 28/6, 33/1, 35/8,
39/17, 77/9, 93/16, 94/8.
[=34]
bare hepsi.
b.+siden 28/4.
b.+sedin 39/9.
[=2]
bÀrekallah (<Ar.) Allah
mübarek etsin; hayırlı
uğurlu olsun.
b. 51/15, 71/6, 74/18.
[=2]
bÀrgÀh (<Far.) yüksek
huzur, padişah huzuru.
b.+ığa 33/16.
b.+ıge 65/9.
b.+larını 66/17.
[=3]
barı hepsi.
b.+dın 85/6.
[=1]
bÀrî (<Far.) hiç olmazsa, en
azından.
b. 43/7.
barmaú parmak.
b.+ını 52/13.
[=1]
bas- basmak.
b.-tı 15/11, 29/12.
b.-tılar 79/8.
b.-masun 82/10.
[=4]

basıl- basılmak.
b.-dı 58/9.
b.-sun 69/16.
[=2]
baş baş, insan ve
hayvanlarda beyin, göz,
kulak, burun, ağız vb.
organları kapsayan,
vücudun üst veya
önünde bulunan bölüm;
kafa, kelle; bir topluluğu
yöneten kimse.
b. 13/11, 15/17, 49/11,
53/11, 54/12, 60/6, 64/3,
64/8, 74/4.
b.+ğa 60/3.
b.+dın 76/6.
b.+ım 37/2, 38/21.
b.+ıma 37/2.
b.+ımğa 16/3, 16/6,
85/7.
b.+ımge 8/10.
b.+ımda 81/12.
b.+ıÆnı 11/15, 47/9,
60/8.
b.+ıÆdın 3/13.
b.+ı 2/13, 54/12, 86/19,
89/3.
b.+ını 12/11, 33/18,
47/10, 52/4, 58/7, 58/8,
68/11, 68/13, 81/8,
83/13, 91/11.
b.+ığa 10/13, 11/20,
12/1, 12/1, 12/13, 15/7,
25/3, 27/14, 28/21,

39/11, 51/10, 52/19,
59/10, 60/1, 64/18, 81/5,
81/16, 85/20, 87/9,
87/11, 90/19, 92/12,
93/1.
b.+ıgâça 17/13.
b.+ıda 20/14, 50/21,
71/13.
b.+ıdın 4/9, 8/18, 39/1.
b.+larım 16/11.
b.+larını 4/12, 20/16,
58/9.
b.+larığa 25/6, 25/14,
48/12, 56/21, 57/1.
b.+larıdan 21/18.
b.+larıdın 22/9, 29/6.
b. urdı 56/2.
b.+ımızğa salur 5/11.
[=82]

başúa başka.
b. 35/13, 35/13, 61/13,
84/14.
[=4]

başla- başlamak.
b.-dı 60/21.
b.-p 61/13, 90/8.
b.-gen 81/11, 81/15.
úaça b.-dı 30/7.
oúuy b.-dı 40/20.
ura b.-dı 9/15.
[=8]

başlandur- başlatmak.
b.-up 56/6.
[=1]

bat hız.

b.+raú 84/19.
[=1]

bat- batmak.
b.-tı 60/3, 93/1.
b.-ıp turdı 93/2.
[=3]

bÀùn (<Ar.) iç, iç
yüz.
b.+da 43/8.
b.+ıÆızdın 45/11.
[=2]

batman 7,692 kilogram
olan ağırlık ölçü birimi.
b. 54/9, 57/2, 61/7,
63/17, 89/1, 92/11,
92/21.
b.+lar 63/19.
[=8]

bÀz (<Far.) geri, gerisin
geriye, tekrar, yeniden.
b. 22/21, 73/1, 76/6,
78/20, 89/2.
[=5]

bÀzÀr (<Far.) pazar
yeri.
b.+ge 95/12.
b.-ı ÁhengerÀn 12/8.
[=2]

be-arman (<Far. *be+* T.
arman) hasret ile,
özleyiş ile.
b. 65/18.
[=1]

becÀ (<Far.) yerine getirmek,
yerinde, uygun, lâyük.

b. keldi 70/13.	bed-nÀmliú (<Far. <i>bed-</i> <i>nÀm</i> + T.+ <i>luú</i>) kötü şöhretlilik.
b. keltürdi 17/6, 35/4, 61/6, 71/9.	b. 75/4. [=1]
b. úıldı 7/5, 17/15, 37/11.	beğiyet (<Ar.) istenilen her şey; arzu, dilek.
b. úılıp 76/8. şükr b. keltürdi 11/10. [=10]	b. 13/4. [=1]
beçe (<Far.) insan veya hayvan yavrusu. b.+niÆ 80/8. kelle-i b.-i óÀrdèk 53/11. [=2]	be-óar (<Far. <i>be-h`Ar</i>) aşağılık. b.+nı (ilgi d.e.) 89/2. [=1]
bed (<Far.) kötü, fena, çirkin. hūy-ı b.+ni 75/7. [=1]	be-hezÀr (<Far.) bin sayısı. be-h. 44/8, 44/10. [=2]
bed-baht (<Far.) kötü talihli. b. 88/20, 91/1. èÀdi-yi b. 88/19. Úayūr şÀh-ı b 90/20. [=4]	bèk komutan. b.+lerini (ilgi d.e.) 94/2. [=1]
beden (<Ar.) beden. b.-i nÀzikiÆ 8/5. [=1]	bèklik hükûmet. b.+ni 36/17. [=1]
be-dergÀh-ı úÀoiyü'l- óÀcÀt (<Ar.) bütün ihtiyaçları karşılayan Allah'ın yüce katı. münÀcÀt b. 36/5, 67/14. [=2]	bèl bel. b.+i 50/20. b.+ini 80/17. b.+iğa 29/6, 52/20, 57/3, 60/5. b.+iden 22/6, 22/7. b.+idin 21/14, 21/15, 22/20, 89/3, 92/14, 93/7. [=14]
	belÀ (<Ar.) sıkıntı, dert. b. 71/13. b. eyle 12/13.

b.+ge 87/7, 88/11, 90/15.	b.-i zindÀn 5/2, 23/19, 24/4, 75/7.
b.+dın 13/2.	b.-i zindÀnge 27/6, 73/14.
b.+lardin 7/19, 81/20.	b.-i destiden 25/15.
b.+durmen 25/4.	b. úıldı 83/21.
b.+dék 10/12.	b. úılıp 23/12.
[=10]	[=24]
belÀġat (<Ar.) meramını iyi ve düzgün biçimde ifade etme.	bende (<Far.) kul, köle.
b.+da 3/4.	b. 72/18, 83/16.
[=1]	b.+Æ 16/7, 31/6.
belend (<Far.) Yüksek, büyük.	b.+Æni (ilgi d.e.) 29/18.
b. 39/9, 39/12.	b.+Æni 16/21, 17/1.
[=2]	b.+si turursèn 32/12.
belki (<Far.) olabilir, belki.	b.+leri 83/9.
b. 36/15, 56/8, 57/20.	[=9]
[=3]	bendelhú (<Far. bende+ T.+ <i>hú</i>) kulluk, kölelik; <i>karş.. bendelik.</i>
be-nÀġÀh (<Far.) aniden.	b. úıldı 40/12.
b. 31/2, 53/7, 70/10.	[=1]
[=3]	bendelik (<Far. bende+T.+ <i>lik</i>) kulluk, kölelik; <i>karş.. bendelhú.</i>
be-nÀm (<Far.) meşhur, namlı.	b. úılmaysèn 58/20.
b.-ı çehÀryÀr 78/18.	[=1]
[=1]	beniz (<Far.) ayrı, ayrıca.
bend (<Far.) bağ.	b. 72/8.
b. 25/20, 26/11, 32/3.	[=1]
b.+ge 14/7, 75/4.	bèr <i>karş.. bar.</i>
b.+de 33/13, 64/4.	b.+inçe 13/5.
b.+din 18/19, 19/8, 27/5, 34/20, 64/17, 75/2.	[=1]
b.+lerini 84/16.	ber- vermek; <i>karş.. bèr-.</i>
b.-i zencirlerini 27/11.	

b.-ürmen 58/4, 70/8.	b.-sün 48/20.
b.-seÆ 13/3.	b.-sünler 47/15.
b.-se 32/1.	b.-ip 77/1, 85/2.
b.-gil 6/8, 46/11.	dÀëiyyeleri b.-edür
b.-sün 46/13.	90/15.
b.-ip 61/19, 62/7, 79/2.	zaħm b.-meydür 10/18.
ħaber b.-gey müsiz	cevÀb b.-ürmen 7/16.
45/10.	cevÀp b.-ürmen 9/15.
berbÀd b.-diÆ 92/9.	cevÀb b.-ürsen 88/21.
cevÀb b.-medi 42/10.	amÀn b.-mes 55/10.
köÆil b.-diler 13/17.	berbÀd b.-diÆ 86/8.
ruħāat b.-iÆ 90/6.	cevÀb b.-di 48/15, 80/8.
ħaber b.-iÆler 67/9.	óilèat b.-di 55/3.
selÀm b.-ip 45/8, 76/17,	icÀzet b.-di 71/3.
83/5.	dest b.-di 93/14.
ħaber b.-elmedim 71/15.	ħaber b.-di 10/10, 20/5,
[=19]	25/2, 36/1, 48/9, 80/13,
bêr- vermek; süreklilik tasvir	81/6.
fiili; yararlık tasvir fiili;	mÀliş b.-di 25/15.
<i>karş.. ber-.</i>	red b.-di 57/17.
b.-emen 54/16.	ruħāat b.-di 62/5.
b.-dım 51/1.	selÀm b.-di 56/16,
b.-di 6/10, 17/2, 19/6,	75/11.
19/7, 24/3, 41/5, 61/20,	tevbe b.-di 75/7.
66/20, 70/17, 85/8, 95/4.	zaħm b.-di 88/19.
b.-medi 48/13.	cevÀb b.-diler 26/16.
b.-diler 23/3, 29/20,	fÀtióa b.-diler 92/4.
30/14, 35/7, 55/4, 64/20,	ħaber b.-diler 43/15,
64/20, 74/2, 74/20,	47/3.
79/15, 84/20, 93/19,	úarÀr b.-diler 39/16.
94/2.	úılıp b.-diler 39/17.
b.-ipdür 28/20.	ruħāat b.-diler 41/10.
b.- 13/2, 45/14.	selÀm b.-diler 83/4.
b.-ey 17/13.	taèlim b.-diler 23/4,
b.-gil 18/18, 95/2.	27/18.

haber b.-gil 62/10.
 dūzah b.-sün 91/14.
 icÀzet b.-sünler 48/2.
 icÀzet b.-iÆ 11/12.
 zor b.-iÆler 33/2.
 icÀzet b.-seÆiz 56/20.
 ruḥāat b.-ip 62/7.
 amĀn b.-mey 52/15.
 haber b.-gen 20/18.
 yĀri b.-ürge 32/20.
 b.-ür erdim 71/13.
 b.-ür erdi 63/9, 79/13.
 b.-maú 26/18.
 cōne(y) b.-diler 93/9.
 kēle b.-diler 93/11.
 taşlap kēte b. 14/19.
 köterip b.-gil 13/4.
 ḥat úlup b.-iÆler 56/10.
 alıp b.-eli 94/5.
 [=94]

ber-Ā-ber (<Far.) birlikte,
 eşit.
 b. 5/9, 29/9, 58/4.
 óiāāa-i b. 52/12.
 b.+ide 72/2.
 b. ěmes mü 95/13.
 b. ěrmiş 65/6.
 b. kēlmes ěrdi 3/4.
 b. úladur 89/19.
 [=9]

berbĀd (<Far.) kötü,
 çirkin.
 b. berdiÆ 92/9.
 b. bērdiÆ 86/8.
 [=2]

berehne (<Far.) çıplak.
 b. úlup 86/16.
 [=1]

berg (<Far.) yaprak.
 b.+idēk 48/2.
 [=1]

beri I -den bu yana;
 buraya yakın.
 b. 18/21, 66/21.
 yētti yıldın b. 65/10,
 70/21, 71/16, 71/19,
 74/9, 74/12, 78/11,
 78/19.
 tōrt yıldın b. 45/20.
 óaāret-i Ādemdin b.
 46/4.
 üç kündin b. 40/16.
 müddetdin beri 74/16.
 [=14]

beri II tüm, hepsi.
 b.+Æ 50/4.
 b.+Æga 29/2.
 b.+sidin 39/12.
 [=3]

berkit- gizlemek.
 b.-edür 69/5.
 [=1]

bernĀ (<Far.)
 delikanlı, yiğit, genç.
 b. 61/1.
 [=1]

berpĀ (<Far.) ayakta,
 ayak üzerinde.
 b. úlupdur 23/20.
 b. eyle 12/18.

[=2]
ber-zamĀn (<Far.) eskiden,
 çağlar boyunca.
 b. érdiÆ 8/2.
 [=1]
ber-zemîn (<Far.) yere.
 ser-i b. úıldılar 26/13.
 [=1]
bes (<Far.) yeter, kâfi.
 b. 45/7, 81/18.
 [=2]
be-âidú (<Ar.) sadakat
 ile.
 b.-ı dil 20/11.
 [=1]
bêş beş.
 b. 3/18, 3/19, 10/7.
 [=3]
beş-Āret (<Ar.) müjde
 muştı.
 b. 70/17.
 b.+lerini 47/19.
 b. bolğan 48/1.
 b. bolup érdi 66/16.
 [=4]
beşer (<Ar.)
 insanoğlu, insan.
 b.+sen 68/5.
 [=1]
bêş miÆ (5 000) beş bin
 sayısı; *karş.. pêş miÆ*.
 b. 50/7.
 [=1]
beter(<Far.) daha kötü, çok
 kötü.

b. úıurmen 6/19.
 b.+raú 88/21, 89/1.
 [=3]
beyĀbĀn (<Far.) çöl.
 b.+dın 2/12, 9/20, 14/11.
 deşt ü b.+large 26/2.
 b.+larda 10/7, 21/6,
 28/16.
 [=7]
beyĀn (<Ar.) bildirme.
 b.-ı vĀúîèalarını 6/17.
 b. úıldı 8/14, 14/2,
 15/16, 17/9, 56/5, 62/17,
 71/1, 71/5, 79/10, 85/2,
 85/8, 85/21, 88/5, 89/7,
 90/10, 90/18.
 b. úıldılar 8/8, 8/13,
 50/6, 79/20, 87/10,
 88/13.
 b. úılay 71/2.
 b. úılayın 5/5.
 b. úıl 3/14, 48/14, 49/18,
 59/18.
 b. úılgıl 25/11.
 b. eylep 79/17.
 b. úılıp érdiÆ 85/4.
 [=33]
beyĀnla- (<Ar.
 beyĀn+T.+la-)
 bildirmek.
 b.-dı 70/7.
 [=1]
beyèat (<Ar.) Bir
 hükümdarın veya ileri
 gelen birinin

egemenliğini tanıyarak
onun hükmü altına
girme.
b. úılıp 55/4.
[=1]

beyt (<Ar.) anlam
bakımından birbirine
bağlı iki dizeden
oluşmuş şiir parçası.
b. 65/16, 66/18, 68/4,
73/2, 95/9.
b.+ni 66/18, 68/4, 72/15.
[=8]

beytü'l-aózá (<Ar.)
üzüntüler, hüznler evi.
b. çekmese 66/7.
[=1]

bì-èaded (<Far. bì + Ar.
èaded) sayısız.
leşker-i b. 20/19, 91/19.
[=2]

bì-aslaóa (<Far.bì+Ar.
aslaóa) silahlarsız.
b. 81/19.
[=1]

bì-beúÀ (<Far.bì+Ar.
beúÀ) sonsuz.
b. 43/7.
[=1]

Bibi ö.a. *bk.* **Bibi Óanife,**
Óanife.
B. 10/19, 10/21, 11/13,
14/10, 14/16, 15/2, 15/5,
15/7, 48/14, 48/16,
48/17.

B.+niÆ 10/12.
B.+ni (ilgi d.e.) 13/7,
15/7, 15/11.
B.+ge 15/6.
[=16]

biciz (<Far.) boşuna.
b. bolmas 20/16.
[=1]

bì-çÀre (<Far.) çaresiz.
b. 35/11, 35/12, 74/9.
b.+niÆ (belirtme d.e.)
86/9.
b.+ni (ilgi d.e.) 12/12.
b.+si 37/18.
b.+lerdek 82/4.
b.-i èÀcizni 11/8.
b.-i ğaribmen 41/3.
[=9]

Bibi FÀùma ö.a. óaoret-i
peygamber'in ilk eşi
Hatice bint
Hüveylid'den olan
kızıdır; *bk.* **FÀùma,**
Bibi FÀùma-i ZehrÀ,
FÀùma-i ZehrÀ.
B. 43/1, 43/15.
[=2]
B. 43/1, 43/15
[=2]

Bibi FÀùma-i ZehrÀ
ö.a. óaoret-i
peygamber'in ilk eşi
Hatice bint
Hüveylid'den olan
kızıdır; *bk.* **FÀùma,**

FÀùma-i ZehrÀ, Bibi	[=1]
FÀùma.	bìgÀne (<Far.) yabancı.
B.00+00ğa 43/10.	b. 10/1, 16/2, 85/2.
[=1]	b.+ni (ilgi d.e.) 9/7.
Bibi Óanife ö.a. <i>bk.</i> Bibi,	[=4]
Óanife.	bih (<Far.) yeğ, iyi.
b. 2/5, 8/4, 8/7, 8/15,	b.+raú 37/2, 38/13,
9/10, 10/3, 10/6, 10/10,	52/14.
11/10, 12/10, 13/7, 13/8,	[=3]
14/3, 19/21, 48/11,	bì-ḥaber (<Far.bì+Ar.
48/14, 78/14.	ḥaber) habersiz.
B.+niÆ 7/13.	b. êrdiler 30/9.
B.+ni (ilgi d.e.) 9/21.	[=1]
B.+ğa 14/21.	bì-óad (<Far.) sınırsız.
B.+dür 7/18.	b. 69/12.
[=21]	[=1]
bìdÀr (<Far.) uyanık.	bì-óayÀ (<Far.bì+Ar.
b. 72/17.	óayÀ) namussuz,
b. boldılar 9/10.	edepsiz.
b. úıl 63/15.	b. 89/8.
b. bolup 18/19.	[=1]
[=4]	bihışt (<Far.) cennet.
bì-devÀ (<Far.bì+Ar.	óūrÀn-ı b.+ler 3/5.
devÀ) dermansız.	[=1]
derd-i b. 16/13.	bì-ḥūd (<Far.bì+Ar.
[=1]	ḥūd) kendinden geçmiş.
bì-dîn (<Far.bì+Ar.	b. bolup 7/3, 43/11,
dîn) dinsiz.	44/1.
b.+ler 32/5.	[=3]
[=1]	bì-hūde (<Far.) boş,
bì-encÀm (<Far.) eşyasız.	faydasız.
b. êdi 45/4.	b. 31/9, 85/12, 88/6.
[=1]	[=3]
bì-endÀze (<Far.) ölçüsüz.	bì-hūş (<Far.) ruh, can.
b. boldı 35/9.	b. boldı 28/5, 36/3.

b. boldılar 4/11, 43/18.

b. bolup 8/15, 13/14,
64/3, 69/18, 73/1, 73/4,
81/5.

[=11]

bì-ibÀ

(<Far.*bì*+Ar.*ibÀ*

) utanmayan, utançsız.

b. 14/16.

[=1]

bì-icÀzet

(<Far.*bì*+Ar.*icÀ*

zet) izinsiz.

b. 10/5.

[=1]

bì-ilÀc

(<Far.*bì*+Ar.*ilÀ*

c) çaresiz.

b. 35/8.

[=1]

bì-úarÀr

(<Far.*bì*+Ar.*úar*

Àr) kararsız.

Àşıú-ı b. 13/15, 13/16,
14/13, 20/11, 45/20.

[=5]

bil- bilmek.

b.-ürmen 19/3, 19/4.

b.-ür müsiz 80/7.

b.-mes 31/10, 31/11,
66/9.

b.-dım 4/1.

b.-medim 39/14, 70/15,
83/21.

b.-diÆ 3/20, 10/9, 25/1.

b.-diÆ mü 69/2.

b.-di 5/16, 14/10, 18/20,
31/3, 33/14, 59/11, 61/5,
85/2.

b.-mediler 24/8.

b.-mepmen 11/6.

b.-gey mükin 31/12.

b.-sem 38/14.

b.-mesem 38/16, 40/9.

b.-se 5/10, 31/12, 60/17.

b.-gil 58/17, 58/18.

b.-sün 71/4.

b.-iÆ 61/11.

b.-iÆler 2/1, 54/5.

óáúú b.-ip 76/7.

b.-ip 33/19, 50/5, 83/12,
89/7.

b.-mey 29/14.

b.-meyin 31/7.

b.-ip érdim 69/20,
69/21.

b.-elmesmen 81/18.

b.-elmedük 44/11.

b.-elmey 42/13.

b.-maú 28/1.

b.-mem 79/18, 81/16.

[=52]

bile beraber, birlikte; *karş..*

birle, bilen, birlen, ile.

b. 11/12, 11/19, 12/8,
12/19, 27/20, 42/7,
51/18, 66/8, 72/18, 77/5,
80/2, 80/11, 80/18,
82/14, 83/20, 91/2.

[=16]

bile- keskinleştirmek.

b.-geni 3/19.

[=1]

bilen ile, beraber, birlikte;
karş.. bile, birle, birlen,
ile.

b. 16/4, 32/5, 32/15,
39/10, 90/21, 95/5.

b.+sizni b 45/3.

[=7]

bì-maóal

(<Far.*bì*+Ar.*ma*
óal) uygun olmayan
zaman.

b. 82/17.

[=1]

bì-müddeà

(<Far.*bì*+Ar.*mü*
ddeà) iddiasız,
dâvâsız.

b. úılma 17/1.

[=1]

binÀ (<Ar.) bina, yapı.

b. ve temennÀ 87/3.

b.+sı 95/10.

b.+durmen 16/6.

b. úıldı 19/17.

b. úıldurgıl 19/15.

b. úıldurgıl 23/5.

b. úılğıl 77/15.

b. úılıp 27/19.

b. tapdı 45/1.

[=9]

bì-nÀm (<Far.) namsız.

b. u bì-nişÀn 49/18.

b. nişÀn 3/14, 49/18.

[=3]

bì-naôar

(<Far.*bì*+Ar.*na*
ôar) göremeyen.

b.-ı hemme
dermÀndelerni 82/5.

[=1]

bì-nihÀyet (<Far.*bì*+Ar.
nihÀyet) sonsuz.

b.+dür 85/10.

[=1]

bì-nişÀn (<Far.) izsiz,
nişansız, alâketsiz.

bì-nÀm u b. 49/18.

[=1]

bir (1) bir sayısı.

b. 2/8, 2/12, 3/18, 4/15,
4/20, 5/4, 5/21, 6/13,
7/20, 7/21, 7/21, 8/8,
8/8, 8/13, 8/13, 8/13,
8/21, 9/1, 10/1, 10/7,
10/8, 13/1, 13/8, 13/10,
14/5, 14/12, 17/4, 17/7,
17/17, 17/20, 17/21,
19/8, 20/1, 20/3, 20/9,
20/13, 21/5, 21/20,
21/21, 22/11, 22/12,
23/8, 23/8, 23/11, 23/13,
23/19, 24/10, 24/12,
24/20, 26/3, 26/3, 26/17,
26/18, 27/17, 28/5, 28/6,
28/14, 29/2, 29/9, 29/9,
30/11, 31/1, 31/10,
31/21, 32/1, 32/14, 36/9,

36/15, 37/3, 37/3, 37/20,
 38/14, 40/5, 40/16,
 42/19, 43/12, 43/18,
 44/1, 44/6, 45/21, 46/11,
 46/11, 47/6, 47/15, 48/8,
 48/9, 50/10, 51/18, 52/6,
 52/11, 53/4, 53/17,
 53/19, 54/1, 54/19,
 54/20, 55/11, 55/17,
 55/19, 56/10, 57/11,
 57/12, 57/20, 58/4,
 58/14, 58/18, 59/2, 60/3,
 60/9, 60/15, 61/8, 61/15,
 61/21, 62/3, 62/3, 62/10,
 62/11, 63/7, 63/8, 63/9,
 63/10, 63/18, 65/5, 65/6,
 65/15, 66/6, 67/13,
 67/17, 69/21, 70/8, 70/9,
 70/9, 71/2, 71/15, 71/20,
 72/5, 72/8, 72/8, 72/10,
 72/15, 72/18, 73/11,
 73/19, 73/21, 74/9,
 74/13, 75/1, 75/3, 76/3,
 78/2, 79/5, 79/16, 79/19,
 80/3, 80/5, 80/10, 80/11,
 80/11, 80/16, 81/5, 81/7,
 81/8, 82/1, 82/13, 82/15,
 83/2, 83/20, 84/4, 84/4,
 84/5, 84/6, 84/13, 84/20,
 87/16, 88/5, 88/14,
 88/16, 88/16, 88/19,
 89/11, 89/15, 89/19,
 90/8, 91/17, 91/17,
 91/20, 92/5, 92/6, 92/7,

92/13, 93/10, 94/7, 95/2,
 95/12, 95/13.

b. bir 8/14, 52/12, 56/5,
 70/7, 71/1, 71/5, 79/10,
 79/20, 85/2, 85/8, 90/10,
 90/18.

b.+i 5/1, 5/16, 21/21,
 22/13, 31/1, 62/13, 64/4,
 69/13, 78/3, 85/16, 91/8,
 91/19, 91/20, 78/3.

b.+ini 25/21, 61/8,
 62/12, 63/15, 69/19.

b.+iğa 30/6, 30/6, 62/14,
 94/3.

b.+dék 19/5.

b. yolu 29/11, 52/14.

b. salıp 61/8.

[=234]

bî-raóm (<Far.bî+Ar.

raóm) acımasız,
 merhametsiz.

b.+nı (ilgi d.e.) 10/19.

[=1]

bir az biraz.

b. 2/2.

[=1]

bir biri birbir.

b.+ni 72/14, 73/3.

b.+ğa 9/6, 52/15, 53/2,
 88/4, 92/15, 94/12.

b.+din 62/21.

b.+Ælarni 74/6.

b.+miz 36/19.

b.+leri 12/5, 27/17.

b.+lerini 72/21.

b.+leriga 12/9, 13/17, 40/14.	22/14, 23/1, 23/7, 25/6,
b.+leridin 12/10.	25/15, 25/17, 25/20,
b.+leriÆiz 74/6.	26/3, 26/5, 26/6, 26/6,
[=19]	26/11, 27/13, 27/17,
birdin aniden.	28/4, 28/12, 28/16,
b. 22/18.	29/10, 29/15, 30/18,
[=1]	31/3, 32/17, 32/19, 33/5,
birer herhangi bir.	33/11, 33/15, 33/20,
b. 3/21.	34/9, 35/14, 35/15, 36/4,
[=1]	36/20, 37/10, 39/5,
birev birisi.	39/12, 40/8, 40/14, 41/3,
b.+ge 54/21.	41/12, 41/12, 41/13,
[=1]	41/14, 41/21, 42/5, 43/2,
birge birlikte.	44/9, 44/10, 44/12,
b. 47/4, 76/2, 83/7,	45/16, 46/6, 46/8, 46/20,
85/18, 88/10.	47/1, 47/8, 48/5, 49/4,
b. bolur 36/20.	50/1, 51/5, 51/6, 51/8,
[=6]	51/12, 51/13, 52/4, 52/5,
birgeleş- birlikte olmak.	52/11, 52/11, 52/14,
b.-ip 15/3.	52/17, 52/21, 53/3, 53/8,
[=1]	53/15, 53/18, 55/10,
birle ile, beraber, birlikte;	55/16, 57/12, 57/18,
<i>karş..</i> bile, bilen,	58/6, 59/3, 59/6, 59/9,
birlen, ile.	60/6, 60/14, 60/18, 61/4,
b. 2/1, 2/5, 2/7, 3/18,	61/15, 61/18, 62/4, 62/5,
3/19, 4/10, 4/11, 4/16,	62/6, 63/7, 63/15, 63/17,
5/1, 7/5, 7/9, 7/16, 8/17,	65/14, 66/11, 67/2, 69/1,
9/4, 9/8, 10/14, 12/1,	69/4, 69/5, 69/5, 69/6,
12/5, 12/11, 14/9, 14/10,	69/7, 69/7, 69/10, 69/14,
14/13, 15/1, 15/3, 15/8,	69/17, 70/10, 71/11,
15/13, 15/17, 15/19,	71/14, 72/1, 72/8, 73/9,
15/21, 16/2, 17/4, 19/4,	73/20, 74/1, 74/6, 74/9,
20/3, 20/4, 20/6, 20/12,	75/17, 76/4, 76/16,
20/13, 21/14, 22/2, 22/5,	76/17, 80/5, 80/13,
	80/14, 80/15, 80/20,

81/4, 84/2, 84/13, 85/1,
85/19, 86/10, 88/2, 88/3,
88/10, 88/11, 88/15,
88/20, 89/10, 89/12,
89/14, 91/5, 91/6, 92/6,
92/7, 92/15, 93/5, 93/19,
93/21, 94/7.
[=189]

bir lek (< T. *bir* + Far. *lek*
“yüzbin”) (100 000) yüzbin sayısı.
b. 89/19.
[=1]

birlen ile, beraber,
birlikte; *karş.. bile,*
bilen, birle, ile.
b. 77/12, 81/6.
[=2]

birlep birer birer.
ikkilep 34/4.
[=1]

bir munça birkaç.
b.+sını 83/21.
[=1]

bir neçe birkaç. *karş..*
bir nêçe.
b. 5/13, 24/4, 41/14,
55/3.
[=4]

bir nêçe birkaç; *karş..*
bir neçe.
b. 5/4, 5/13, 9/20, 12/21,
20/1, 49/6, 51/11, 51/13,
53/3, 67/14, 73/2, 78/2,
84/13.
[=13]

bir yüz (100) yüz
sayısı.
b. 63/19.
[=1]

bismi-llÀhi'r-raómÀni'r-
raóim (<Ar.) besmele;
başlangıç.
b. 2/0, 82/21.
[=2]

bismil (<Far.)
boğazlanmış, kesilmiş.
b. 40/12.
[=1]

bi'â-âevÀb (<Ar.) doğru
olarak.
b. 94/19.
[=1]

bì-sütûn (<Far.)
sütunsuz.
b. 58/19.
[=1]

bisyÀr (<Far.) çok.
b. 31/19, 48/18, 81/19,
85/17.
ğazel-i b.72/21.
leşker-i b. 90/19.
[=6]

bit- bitmek, hasıl olmak;
yazmak.
işim b.-meydür 71/19.
iş b.-medi 12/2.
işlerim b.-key mümkün
32/1.
nÀme b.-ip 79/17.
yarası b.-ken youú 14/6.

b.-ken gül-nÀrımdın
36/15.
b.-ken gülèizÀrımdın
36/21.
kÀğaõğa b.-mek 69/6.
[=8]
bitil- yazılmak.
b.-ür 45/9.
[=1]
bitker- bitirmek.
b.-ürmen 17/11.
b.-seÆ 17/12.
[=2]
biz biz.
b. 43/5, 57/20, 69/8.
b.+niÆ 18/14.
b.+niÆdèk 12/17.
b.+ni (ilgi d.e.) 11/16,
21/8, 55/13, 87/8, 90/5.
b.+ni 93/13.
b.+ge 14/12, 40/11,
42/19.
b.+de 28/13.
b.+din 12/18, 75/19.
b.+ler 46/16, 52/16,
64/10, 67/7.
b.+lerniÆ 49/17, 66/13.
b.+lerni (ilgi d.e.) 50/13,
50/18, 59/16.
b.+lerni 5/6, 5/8, 9/1,
14/4, 57/20, 59/21.
b.+lerniki 18/5.
b.+lerge 20/17, 80/4.
b.+lerdin 63/5, 79/3.
[=37]

bo(l)- olmak;
tamamlanmışlık tasvir
fiili; *karş.. ol-*.
lÀzım b.-adur 46/12.
dost b.-maydursen 88/7.
edÀ b.-maydur 8/7.
b.-urmen İmÀm bi-
çÀresi 37/17.
Ádem ferzendidin b.-
urmen 46/15.
vÀlideleri b.-urmen
48/15.
b.-urmen bir müyesser
37/2.
b.-urmen bu cehÀn
ÀvÀresi 37/18.
hiõmetkÀrlarından b.-
urmen 61/11.
nikÀólarında b.-urmen
3/3.
serdÀrlarından b.-urmen
53/21.
helÀk b.-ursen 58/5.
b.-ur 70/9.
óÀñıl b.-ur 40/19,
41/20, 44/15.
maèlüm b.-ur 5/11,
85/16.
rÀzì b.-ur 15/18.
sil b.-ur 95/8.
ata b.-ur mu 86/10.
saÆa b.-ur mu 85/13,
85/13.
ÀdemizÀd b.-ur mu
3/11.

körer kün b.-ur mukin
38/18.
muúÀbele b.-urmız
63/14.
şÀyeste-i cennet b.-ursız
76/9.
úavmlerdin b.-ursızler
67/6.
b.-ar 39/6.
huşnūd b.-masmen
13/13.
musulmÀn b.-massèn
88/8.
b.-mas 39/5, 69/4, 69/5,
69/6, 69/7, 69/7, 71/7,
73/8, 83/18.
barmasam b.-mas 10/17.
biciz b.-mas 20/16.
edÀ b.-mas 39/9.
müstecÀb b.-mas 16/14.
barsek b.-mas mu 78/15.
cüdÀ b.-dım 79/7.
müşerref b.-dum 60/15.
rū-be-rū b.-dım 8/13.
rū-be-rū b.-duÆ 5/3.
b.-dı kÀr-ı müşkül
40/11.
b.-madı rehnemÿn
65/21.
b.-madı ğam-h˘Àr
72/18.
b.-madı 12/9.
barmas b.-dı 78/8.
bÀzÀr-ı ÁhengerÀn b.-
dı 12/8.

bì-endÀze b.-dı 35/9.
bì-hüş b.-dı 28/5, 36/3.
bizlerniki b.-dı 18/5.
cemè b.-dı 56/10.
ceng-i maglūbe b.-dı
92/15.
çÀk b.-dı 36/8.
çırúğudèk b.-dı 4/1.
çöner b.-dı 40/4.
derd b.-dı 9/3.
dūçÀr b.-dı 3/8.
èÀşıú-ı bì-úarÀr b.-dı
13/16, 14/14, 20/11.
esir b.-dı 91/17.
ğamĝin b.-dı 50/6.
ğamnÀk b.-dı 93/12.
ĝÀyib b.-dı 18/6, 20/16,
21/17, 22/8, 24/6, 43/17.
ĝazÀt b.-dı 44/5.
gerd gerd b.-dı 91/15.
giriftÀr b.-dı 64/6.
ĝisūburidedin b.-dı 85/7.
ĝümÀn b.-dı 10/15.
hÀmūş b.-dı 78/16.
hūşóÀl b.-dı 13/12.
ikki óiāāa-i ber-À-ber
b.-dı 52/12.
kebÀb b.-dı 37/13.
kèç b.-dı 33/7, 58/7,
80/3, 93/11.
kèçe b.-dı 14/2.
ker b.-dı 56/14.
kirgendèk b.-dı 80/19.
kör b.-dı 89/11.
köşküdek b.-dı 51/7.

kündüz b.-dı 66/12.
küşÀde b.-madı 40/16.
lÀl b.-dı 21/18, 22/9.
maèlüm b.-dı 44/13.
maèyüb b.-dı 44/8.
mağlüb b.-dı 91/17.
mayda mayda b.-dı
87/19.
musulmÀn b.-dı 14/1,
18/13, 23/2, 27/16, 35/7,
54/17, 55/4, 60/12,
60/13, 61/18, 84/17,
87/1, 89/6, 91/18.
muúÀbil b.-dı 4/21,
51/19.
muúarrer b.-dı 87/11.
mülÀúÀt b.-dı 90/2.
münevver b.-dı 84/1.
nÀle-i zÀrî b.-dı 37/9.
neçük b.-dı èken 79/19.
nemÀyÀn b.-dı 2/12,
9/20, 14/11, 20/20,
41/16, 49/8, 55/20, 56/4.
nümüdÀr b.-dı 4/20,
28/8.
óÀãil b.-dı 13/10, 41/18.
óÀdiâe b.-dı 7/15.
óayf b.-dı 66/3.
óÀzır b.-dı 42/7, 90/18.
óíãæ b.-dı 88/20.
özgeçe b.-dı 29/8.
pÀdşÀh b.-dı 23/11.
pÀre b.-dı 12/4, 12/7,
22/16, 33/21, 52/5.

peydÀ b.-dı 9/20, 17/17,
17/20, 49/9, 49/12,
55/21, 78/3.
pinhÀn b.-dı 5/1.
puşeymÀn b.-dı 14/1.
pürîştiyÀú b.-dı 9/17.
rÀzî b.-dı 14/21.
revÀn b.-dı 15/8, 65/15.
revÀne b.-dı 19/21,
63/4.
rîze b.-dı 59/4.
rîze rîze b.-dı 29/7,
30/12.
rû-be-rû b.-dı 3/13,
19/10, 51/364/1.
serÀsime b.-dı 53/18.
ãubó-i dem b.-dı 84/1.
şevherim b.-dı 70/13.
şöhret b.-dı 66/14.
tÀbiè b.-dı 19/12.
tamÀm b.-dı 12/2, 19/8.
teng b.-dı 44/6.
úabÀóat b.-dı 59/11.
úara b.-dı 53/19, 81/17.
ùÀúatı ùÀú b.-dı 9/16.
ùÀúatı ùÀú b.-dı èrse
7/13.
úÀyim b.-dı 79/21.
ùayyÀr b.-dı 56/15.
üç künçe b.-dı 7/13.
vÀcib b.-dı 88/1.
yahşıraú b.-dı 74/1.
yeksen b.-dı 25/17.
yètti yıl b.-dı 66/19.
ôafer b.-dı 12/4.

zaḥm u yara b.-dı 81/16.
 zaóm b.-dı 59/10.
 ziyÀde b.-dı 7/14,
 73/13.
 b.-duk 64/9.
 ÀmÀde b.-dılar 91/20.
 b.-dılar 13/15, 22/19,
 39/20, 78/10, 83/19,
 86/2, 93/16, 93/21.
 bi-hüş b.-dılar 4/11,
 43/18.
 bidÀr b.-dılar 9/10.
 dÀóil b.-dılar 77/16.
 ğÀyib b.-dılar 42/13,
 85/20, 87/10, 88/13,
 89/11.
 ḥayrÀn b.-dılar 75/12.
 huşyÀr b.-dılar 9/11.
 musulmÀn b.-dılar
 27/16, 64/13, 76/6, 94/1.
 mülÀúÀt b.-dılar 69/12,
 76/17.
 revÀn b.-dılar 24/10,
 29/16, 41/14, 55/18,
 69/11.
 revÀne b.-dılar 7/10,
 9/10, 19/18, 23/7, 27/20,
 34/15, 49/6, 62/18,
 77/15, 82/20, 94/7.
 you b.-dılar 44/11.
 yürmaúçı b.-dılar 26/10.
 b.-upmen rasvÀi 39/4.
 barmaúçı b.-updur
 48/10.

b.-updur dermÀnde
 81/18.
 tört kün b.-updur 7/18,
 8/2.
 nime b.-updur 9/5.
 pÀdşÀh b.-updur 23/20.
 nime óÀlde b.-updur
 34/19.
 cemè b.-updur 48/11.
 cüdÀ b.-up úaldı 30/13.
 el-vaèdu deynun b.-
 updur 76/3.
 edÀ b.-updur 34/6.
 musulmÀn b.-updur
 55/9.
 puşt-ı kemeridin b.-
 ğanmen 74/11.
 musulmÀn b.-ğan
 76/16.
 cemìe b.-ğandur 74/8.
 b.-mış fenÀ 45/2.
 b.-mağaysèn köp
 nedemde 11/16.
 alıp kètti b.-ğay 7/9.
 giribÀnge b.-ğay 31/18.
 giribÀnge b.-ğay 31/18.
 ne ğam b.-ğay 31/18.
 küşÀdeliú b.-ğay 40/18.
 bir b.-ğay 42/19.
 yıúıldı b.-ğay 89/16.
 ḥüb b.-ğay 19/16.
 ḥüş b.-ğay 63/15.
 kètti b.-ğay 9/14.
 maèlüm b.-ğay 4/6.
 öçti b.-ğay 37/9.

b.-ğay mukin 32/7.
 ğam ğuããada b.-ğay
 mukin 31/8.
 meniÆdøk b.-ğay mukin
 31/6.
 yüzüm b.-mağay 41/2.
 b.-magey 36/7, 40/21,
 41/1, 41/4.
 İmÀm b.-magey 10/16.
 nÀbūd b.-mağay 89/2.
 úaysı yerde b.-sam
 90/14.
 kèçmes b.-sam 73/8.
 körmes b.-sam 38/12,
 40/21.
 körmeydügen b.-sam
 36/16.
 pinhÀn úlur b.-sam 8/9.
 tirik b.-sam 42/2.
 yÀr b.-sam 32/16.
 b.-sam èrdi sernigün
 38/20.
 b.-saÆ 75/7.
 serdÀrımız b.-saÆ
 59/16.
 b.-saÆ köÆillik 21/7.
 ferzend b.-saÆ 8/20.
 körseter b.-saÆ 38/2.
 musulmÀn b.-saÆ 89/8.
 musulmÀn b.-masaÆ
 87/15, 88/21.
 musulmÀn b.-saÆ
 èrdiÆ 88/8.
 her ne b.-sa 55/6.
 şundağ b.-sa 74/18.

b.-sa “ise” 29/9, 30/2,
 30/3, 52/13, 59/15,
 71/21, 73/9.
 b.-sa “var ise” 11/6,
 11/14, 11/15, 11/17,
 15/5, 16/4, 16/6, 18/4,
 25/4, 25/21, 28/11,
 34/11, 45/10, 45/11,
 46/8, 50/11, 50/15,
 55/12, 55/14, 55/15,
 58/15, 58/20, 59/20,
 63/6, 65/7, 69/20, 71/8,
 71/13, 72/11, 85/16,
 86/14, 86/17, 88/17,
 91/8, 92/2.
 kişi b.-sa süyer yÀr
 bilen ülfet 39/10.
 körer b.-sa 39/11.
 b.-sa kèrek 72/11.
 öter b.-sa 23/21.
 ikki pÀre b.-sa 21/14.
 óÀør b.-sa 15/17.
 andağ b.-sa “öyleyse”
 6/6, 13/21, 18/12, 28/18,
 32/17, 34/13, 48/15,
 54/1, 55/8, 57/16, 62/3,
 67/9, 69/8, 72/13, 75/5,
 78/5.
 bolğan b.-sa 48/1.
 destür b.-sa 5/5.
 dūçÀr b.-sa 6/4.
 fermÀn b.-sa 55/1.
 mevúūf b.-sa 47/20.
 murÀdıÆ b.-sa 6/7.

musulmÀn b.-sa 21/15,
 22/6.
 rÀst b.-sa 5/6.
 rÀzi b.-masa 15/18.
 sađ b.-sa 95/6.
 b.-masa “yoksa” 13/12,
 19/3, 47/6.
 hūş-ğaber b.-masa 47/6.
 b.-sa èdi 33/13.
 b.-sa èrdi 34/19.
 ÀsmÀnda b.-salar
 47/20.
 zeminni tegide b.-salar
 47/21.
 musulmÀn b.-masa
 50/3, 87/14.
 müyesser b.-masa 37/3.
 èÀşuú u maèşuú b.-
 saÆız 74/13.
 anda b.-ay 42/1.
 musulmÀn b.-ay 60/10,
 93/21.
 dünyÀda b.-mayın 38/2.
 ħaberdÀr b. 11/2.
 ióüiyÀt b. 65/12.
 musulmÀn b. 13/21,
 60/8, 91/5.
 ÀgÀh b.-gil 58/18.
 ÀmÀde b.-ğıl 91/6.
 ferÀğat birle b.-ğıl 91/6.
 musulmÀn b.-gil 18/12,
 54/16, 89/6.
 musulmÀn b.-ğıl 57/9,
 64/12, 90/4, 91/2.
 ğamğın b.-magıl 45/18.

mundağ b.-sun 54/1.
 yol b.-sun 83/5.
 şÀenıda b.-sun 86/20.
 arman b.-sun 21/1.
 ÀbÀd b.-sun 6/3.
 derÀz b.-sun 71/10.
 dūçÀr b.-sun 50/11.
 èr b.-sun 9/5.
 fidÀ b.-sun 5/4.
 ħÀtūn b.-sun 9/5.
 musulmÀn b.-sun 50/3.
 uzun b.-sun 6/3.
 yÀdgÀr b.-sun 2/5.
 yol b.-sun 70/5.
 ziyÀde b.-sun 71/10.
 dūçÀr b.-masun 6/3.
 b.-masun 22/2, 22/14,
 25/12, 36/8, 41/13, 75/4.
 melÀl b.-masun 69/20.
 yoldaş b.-alı 73/3.
 óÀzır b.-alı 80/4.
 óÀzır b.-uÆ 24/6.
 óÀzır b.-uÆlar 93/9.
 merdÀne b.-uÆ 27/14.
 revÀne b.-uÆ 14/9.
 ÀgÀh b.-ıÆlar 2/2,
 54/5.
 musulmÀn b.-uÆlar
 86/11.
 èÀşıú b.-up 65/3.
 ğÀlib b.-up 83/20.
 bídÀr b.-up 18/19.
 bî-hūş b.-up 8/15, 13/14,
 64/4.
 bî-óūd b.-up 7/3, 43/11.

cüdÀ b.-up 33/6.
 der-gaøab b.-up 59/5.
 dermiùhere b.-up 73/12.
 dūçÀr b.-up 70/12.
 fÀrīg b.-up 71/1.
 ğÀfil b.-up 65/20,
 71/15.
 ğÀyib b.-up 90/17.
 ħaberdÀr b.-up 40/4,
 42/9, 42/10.
 óayrÀn b.-up 28/7,
 50/20.
 óaøır b.-up 30/18.
 óÀøır b.-up 13/14.
 óÀøır b.-up turgil 53/9.
 yahşı b.-ip kètedür
 73/17.
 iúrÀr b.-up 64/13.
 musulmÀn b.-up 19/12,
 60/14, 87/5.
 nÀçÀr b.-up 6/17,
 68/13.
 pÀdşÀh b.-up 87/6.
 piyÀde b.-up 60/4,
 69/11, 90/1.
 rū-be-rū b.-up 88/4.
 sebeb b.-up 88/7.
 secdege b.-up 81/9.
 serberehne b.-up 26/13.
 sergerdÀn b.-up 78/19.
 sipÀh b.-up 66/1.
 süvÀre b.-up 9/17.
 şÀd b.-up 13/9.
 teselliĥÀtır b.-up 6/1.
 ùayyÀr b.-up 90/21.

deryÀ b. (bo-p) aúti
 91/17.
 ùayyÀr b.-up turdı
 80/18.
 baş b.-up 15/17.
 pÀdşÀh b.-up 23/15.
 āūretide b.-up 24/2.
 nÀ-merd b.-up 31/7.
 yara b.-up 31/8.
 bend b.-up 32/3.
 mendék b.-up 32/7.
 bir b.-up 32/14, 55/17.
 bi-ĥūd b.-up 44/1.
 beş miÆ fil b.-up 50/8.
 ÀmÀde-i çeng b.-up
 67/4.
 elçi b.-up 67/5.
 bi-hūş b.-up 69/18, 73/1,
 73/4, 81/5.
 ħaberdÀr b.-up 80/16.
 yasavul b.-up 67/3.
 vÀúìèa b.-may 29/16.
 b.-may ğarib 42/18.
 atadın b.-ğan ferzend
 8/20.
 renc b.-ğan 32/3.
 ĥÀk b.-ğan 37/14.
 ĥÀk-i ĥÿn-ı Àġuşte b.-
 ğan 42/21.
 fÀni b.-ğan 43/6.
 pervÀne b.-ğan 43/10.
 tamÀm b.-ğan youú
 74/17.
 b.-ğan vÀúìèanı 79/13.
 b.-ğan bu óÀlimni 82/1.

b.-ğan vÀúèàlarnı
87/10, 90/18.
pervÀne b.-ğan 43/2.
musulmÀn b.-ğanımnı
60/16.
mundağ b.-ğanımge
31/19.
esir b.-genige 26/14.
b.-ğanı you 41/7.
birge b.-ur kün 36/20.
èÀşıú b.-urdın 75/6.
dermÀn b.-ğusı 81/19.
nÀbūd b.-ur érđiÆ 89/5.
nÀbūd b.-ur érđi 3/7.
ğalùÀn b.-ur érđi 52/20.
ikki pÀre b.-ur érđi
52/21.
èAliniÆ ferzendidin b.-
ur èken 68/21.
anı sergerdÀnı b.-up
érđim 70/21.
beşÀret b.-up érđi
66/16.
kêç b.-up érđi 80/14.
b.-up turup érđi 35/21.
küçleri b.-up úaldı
76/10.
yarım kêçe b.-up érđi
61/4.
neçük b.-dı èken 79/19.
beşÀret b.-ğan bolsa
48/1.
kêç b.-dı érse 58/9.
hÀırır b.-masa érđi
88/9.

dÀmengir b.-masa érđi
4/8.
teúÀbül b.-almadı 3/7.
merd b.-maú 24/19.
izhÀr etip b.-mas 8/11.
kêlip b.-mas 29/9.
kêtip b.-mas 60/18.
[=547]

bostÀn (<Far.) bağ,
bahçe.
b. 4/19.
[=1]

boşat- boşatmak.
b.-ıp úoyıÆ 15/1.
b.-ıp úoysam 15/3.
[=2]

boy(u)n boyun.
b.+ığa 54/2, 61/15.
b.+ıge 34/15, 34/17,
58/7, 84/15, 91/12.
b.+ıdın 50/2, 73/1.
b.+larığa 4/17.
[=10]

böl- bölmek.
b.-se 22/5.
[=1]

bölek başka.
b. 30/5, 85/2.
[=2]

bölün- bölünmek.
b.-ür 93/5.
b.-üp ketti 53/1.
[=2]

böri kurt.
b. 6/15, 19/10, 80/19.

miâl-i b. 22/19.

[=4]

bu bu.

b. 2/2, 2/3, 2/10, 3/10, 3/11, 3/13,
4/6, 5/6, 5/6, 5/7, 5/7, 5/12, 5/19,
5/21, 6/4, 6/20, 8/5, 8/11, 8/14,
8/17, 8/21, 9/1, 9/2, 10/4, 10/5,
10/5, 10/20, 11/6, 11/10, 11/15,
11/16, 11/18, 12/11, 12/13, 12/13,
12/16, 12/21, 13/6, 13/19, 14/3,
14/20, 15/1, 15/14, 15/16, 15/21,
16/6, 16/8, 16/19, 17/3, 17/12,
17/12, 18/2, 18/6, 18/6, 18/14,
19/5, 21/8, 21/10, 21/17, 21/20,
22/8, 22/12, 23/12, 23/18, 24/14,
24/20, 27/6, 27/7, 27/16, 28/8,
29/13, 28/16, 29/1, 29/14, 30/2,
30/2, 31/9, 31/12, 31/21, 32/5,
32/14, 32/15, 33/8, 33/8, 34/10,
34/14, 34/20, 35/9, 35/13, 35/16,
36/7, 36/8, 36/9, 37/2, 37/8, 37/9,
37/14, 37/17, 37/18, 38/8, 38/10,
39/13, 40/13, 40/14, 40/19, 40/20,
41/4, 41/8, 41/16, 42/14, 42/15,
42/21, 43/1, 43/1, 43/4, 43/10,
43/15, 43/17, 43/19, 44/3, 44/12,
44/14, 44/16, 44/19, 45/4, 45/6,
45/8, 45/16, 46/11, 46/18, 46/21,
47/19, 48/10, 49/19, 49/21, 50/5,
50/6, 51/1, 52/9, 52/13, 53/9,
53/12, 56/5, 57/9, 58/21, 59/7,
61/2, 61/12, 61/15, 61/16, 62/9,
64/7, 64/13, 66/14, 66/14, 66/18,
66/18, 67/6, 67/10, 67/16, 67/18,
68/4, 68/5, 68/14, 68/16, 68/17,

69/2, 69/7, 69/15, 69/20, 70/3,
70/21, 71/2, 72/5, 72/15, 72/21,
73/5, 73/6, 73/7, 73/7, 73/11,
73/13, 73/17, 74/5, 74/12, 74/18,
75/7, 76/3, 76/13, 76/16, 76/16,
77/18, 78/7, 78/10, 78/16, 78/16,
79/20, 80/13, 81/6, 81/9, 81/11,
82/1, 82/2, 82/2, 82/4, 82/5, 82/8,
82/8, 82/9, 82/9, 82/11, 82/12,
82/17, 84/8, 84/9, 84/10, 84/11,
85/7, 85/14, 86/12, 87/2, 88/11,
89/1, 89/6, 89/9, 89/9, 90/3,
90/14, 90/14, 90/15, 91/7, 92/11,
95/14.

munça “bunca” 5/13, 5/14,
61/10, 69/3, 73/14, 87/3, 87/4,
87/4, 88/9, 90/12.

bir munçasını “birkaçını” 83/21.

mundın buyan “bundan sonra”
75/7.

bul 18/5, 45/10, 48/11, 49/17,
55/8, 69/13, 76/14, 86/19.

mundag “böyle” 6/14, 8/20, 9/1,
11/8, 14/16, 24/19, 24/21, 27/3,
31/16, 31/19, 32/12, 35/1, 38/6,
40/14, 49/20, 52/12, 52/13, 54/1,
64/9, 66/11, 67/2, 68/3, 71/7,
85/12.

mundaú 5/10, 17/8.

munıÆ 30/3, 30/20.

munı (ilgi d.e.) 15/3, 69/19, 82/10,
90/15, 91/14.

mundagnı 80/6.

munı 76/15, 77/17, 88/3, 89/6,
89/10.

munıÆ (belirtme d.e.) 29/8.

muÆa 69/7, 76/18, 93/8.

munda “burada, buraya; şimdi”

10/17, 15/4, 15/5, 16/6, 18/21,

28/11, 32/14, 38/15, 41/11, 42/14,

46/5, 46/17, 47/5, 54/14, 56/7,

58/20, 61/17, 68/14, 69/8, 81/10,

85/3, 85/15, 90/4, 90/16, 92/9.

mundın 30/4, 40/17, 46/19, 47/15,

49/14, 62/10, 63/13, 66/19, 71/7,

75/7, 83/16, 83/17, 84/5.

munıÆdök 16/5.

b.+lar 3/9, 6/5, 6/15, 11/21, 26/13,

27/20, 34/18, 39/19, 41/3, 63/10,

63/14, 67/7, 75/9, 75/12, 75/15,

75/18, 75/19, 76/2, 76/16, 77/12,

78/13, 79/11.

bir munçasını 83/21.

b.+larnıÆ 4/17, 50/8.

b.+larnı (ilgi d.e.) 3/2, 31/12,

63/13, 75/11, 75/19, 76/19, 77/9,

78/12, 87/10.

b.+larnı 14/15, 20/4, 49/11, 75/8,

75/12, 76/21, 77/10, 80/6, 80/12,

81/1, 84/16.

b.+larnıÆ (belirtme d.e.) 19/3,

27/16, 75/13.

b.+large 63/12, 75/10, 76/19.

b.+dur 36/18.

[=375]

buğday buğday.

b.+nı (ilgi d.e.) 81/2.

[=1]

bulğa- bulamak.

b.-gen 4/13.

[=1]

bulut bulut.

b.+nıÆ 67/1.

[=1]

burç köşe.

b.+ığa 3/18.

[=1]

burúaè (<Ar.) peçe.

b. 68/2, 77/21.

b.+nı 76/4, 76/19.

[=4]

bur(u)n burun; önce.

b. 10/10.

b.+ı 79/16.

[=2]

but (<Far.) put.

b. 84/10, 89/18.

b.+nı 50/3.

b.+larnıÆ (belirtme d.e.) 27/18.

b.+larnı 56/7, 57/8.

b.+larıÆnı 57/10, 76/7.

[=8]

buthÀne (<Far.) putların

konulduğu yer, put evi.

b.+nı 84/11.

b.+lernıÆ (belirtme d.e.) 19/16.

b.+lernı 19/15, 23/4, 27/18, 56/8,

77/14.

b.+leriÆnı 57/10.

[=8]

butperest (<Far.) puta tapan.

b. 84/10.

b.+nı 50/4.

b.+ler 89/18.

[=3]

buyur- buyurmak, emretmek.
b.-dı 6/15, 19/14, 35/16, 35/17,
35/18, 90/16.
b.-dılar 23/4.
b.-up 87/12.
[=8]

buz- bozmak.

b.-dı 9/7.
b.-up 77/14.
[=2]

buzuú bozuk.
b. 43/8.
[=1]

būy (<Far.) koku.
b. óÀlni 38/18.
b.-ı dimağım 82/7.
[=2]

būgün bugün.
b. 4/18, 5/10, 5/19, 7/18, 8/2,
56/19, 81/21, 95/3.
[=8]

būrÀdÀr kardeş; *karş.. būrÀder.*
fermÀn-ı b.durmen 90/3.
[=1]

būrÀder kardeş; *karş.. būrÀdÀr.*
b. 7/11, 16/12, 16/21, 42/19, 85/3,
85/5, 85/17.
b.+ler 31/17.
b.+leri 94/7.
[=9]

būryÀn (<Far.) kebab.
b. 39/3.
b. eyledi 66/1.
[=2]

būzrūkvÀr (<Far.) büyük,
saygıdeğer, ulu (kimse).
peder-i b. 47/14.
[=1]

C

cabduğ (<Moğ.) silah; tedarik ve
teçhizat maddeleri, aletler,
aygıtlar; *karş.. cabduú, çabduú.*
c.+ın 81/18.
[=1]

cabduú (<Moğ.) silah; tedarik ve
teçhizat maddeleri, aletler,
aygıtlar; *karş.. cabduğ, çabduú.*
c. 48/4, 82/16.
c.+nı 2/11.
c.+larım 81/20.
c.+larımı 48/5.
[=5]

cÀme (<Far.) elbise, çamaşır.
şevb, libas; *karş.. çÀme.*
c. 46/11.
c.+si 37/16.
[=2]

cÀn (<Far.) can; *karş.. çÀn.*
c. 7/4, 28/5, 31/10, 38/4, 81/15.
c. u dil 14/13.
mağz-ı c. 8/11.
be-c. u dil 13/15, 18/9, 18/12,
23/6, 64/11, 75/1.
c.+dın 9/7.
dil-i c.+ım 72/18.
c.+ım 12/21, 15/21, 16/6, 30/15,
36/8, 36/9, 37/11, 47/15.

yÀr-i c.+ım 37/13.	c. 37/6, 77/6.
c.+ımnı 68/9, 90/14.	c.+ğa 80/3.
c.+ımğa 68/9, 81/19, 89/9.	c.+da 7/16, 74/5.
c.+ımda 8/12.	c.+da êrdi 63/8.
c.+ıÆ 11/6, 25/21, 85/16, 86/17, 91/8.	c.+ığa 24/10.
c.+ıÆğa 58/5.	c.+ıda 46/11.
c.+ıÆdın 24/15.	c.+larığa 58/10, 58/12.
c.+ı 5/16, 14/21, 19/8, 22/16, 29/18, 66/3, 74/9.	c.+larıda 35/21, 36/1.
c.+ın 81/14.	c.+larıdan 13/9.
c.+ıdın 63/18.	c.+larıdın 7/7, 7/17, 47/11, 74/21.
tamÀm-ı c.+larım 81/15.	c.-ı èÀliler 77/7.
c.+larıdan 31/4.	sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı tÀze-i
c.+dursen 10/2, 10/4.	havø-ı gülzÀr-ı c.-ı hūş 77/6.
c.+sen 69/21.	[=19]
c.-ı cehÀnım 36/10.	cebr (<Ar.) cebir, zorlayış.
[=52]	c. úlma 58/5.
cÀnÀ (<Far.) ey can.	c. ü sitekler 78/11.
c. 72/18.	[=2]
[=1]	Cebreîl (<Ar.) ö.a. peygamberlere
cÀnÀn (<Far.) sevgili, güzel,	emir ve vahiyleri getiren dört
sâhib-i cemâl; <i>karş.. çÀnÀn.</i>	büyük melekten biri, Cebrail
c.+ığa 83/15.	Aleyhisselam.
[=1]	C. 15/9, 15/9, 15/11.
cÀndÀr (<Far.) diri, canlı.	óaøret-i C. 82/12, 82/14.
c. 73/7.	[=5]
[=1]	cefÀ (<Ar.) eziyet, sıkıntı,
cÀnvÀr (<Far.) canavar.	cefa.
c. 3/10.	c. 16/9, 43/8.
c.+ge 43/20.	c.+lardın 91/6.
c.+lar 36/5.	[=3]
c.+larnı (ilgi d.e.) 56/13.	cehÀn (<Far.) cihan, dünya;
[=4]	<i>karş.. çehÀn.</i>
cÀy (<Far.) yer, mevki, mekan.	c. 12/8, 15/12, 36/17, 37/18,
	81/12.
	cemÀl-i c. 27/10.

göl-i sır-ı reyhân-ı c. êrdiÆ 7/21.	c.+lerini 46/1.
şâh-ı c. 56/3.	c.+leriğa 20/10.
c.+nı (ilgi d.e.) 8/1, 8/16, 43/4.	c.-i cehân 27/10.
c.+nı 36/11, 36/14.	[=11]
c.+ge 72/15.	cemîe (<Ar.) cümle, hep, bütün.
c.+da 36/9, 68/6.	c. 74/1, 74/8, 76/16, 80/14, 80/17,
hâliâ-i c.+da 83/17.	83/15, 85/6.
c.+dın 69/7.	c. úılıÆ 56/9.
cân-ı c.+ım 36/10.	[=8]
c.-i èâlemni 29/12.	cenâb (<Ar.) şeref, onur ve
[=20]	büyüklik terimi olarak kullanılır.
cehâz I. aygıt; II. gemi.	c.+ğa 28/20.
c.+ğa 63/1, 75/8.	[=1]
c.+lar 75/15.	ceng (<Far.) savaş; <i>karş..</i>
[=3]	çeng.
cehennem (<Ar.) cehennem, dozah.	asbâb-ı c. 9/9.
c.+ge 19/8.	âmâde-i c 67/3.
[=1]	silâh-ı c. 59/5, 59/13.
cemè (<Ar.) toplama, yığma.	ùabl-ı c. 50/9, 52/17, 56/13,
c. boldı 56/10.	56/14, 58/14, 60/21, 61/4.
c. úıldı 35/8.	c. úılğanını 2/1.
c. bolupdur 48/11.	c. úılğanları 2/5.
c. úılıp 86/2, 88/14.	c. úılur êrdi 81/2.
hâûırıÆ c.+ide 16/15.	esbâb-ı c.+ni 56/11.
[=6]	fil-i c.+im 87/4.
cemâe (<Ar.) insan topluluğu.	fil-i c.+i 88/15, 89/14.
c.+leri 10/14.	fil-i c.+ige 85/15.
[=1]	c.-i mağlûb 91/16.
cemâl (<Ar.) cemal, yüz	c.-i mağlûbe 92/15.
güzelliği.	c.-i serbâr 80/14.
c.+ni 38/21.	[=22]
c.+imni 76/1.	cennet (<Ar.) cennet.
taêrif-i c.+ini 3/6.	óur-ı c. 71/21.
óüsni-i c.+iğa 72/17.	şâyeste-i c. 76/9.
c.+iğa 13/15, 36/19, 71/12, 72/17.	[=2]

cennetü'l-kevaer (<Ar.)

cennette bulunan Kevser gölü.

c. 68/5.

[=1]

cerÀóat (<Ar.) yaradan akan irin.

c.+ke 73/21.

[=1]

cevÀb (<Ar.) cevap.

c. bërürmen 7/16, 9/15.

c. bërürsen 88/21.

c. bërdi 48/15, 80/8.

c. bermedi 42/9.

c. bërdiler 26/15.

c.+ını 79/13, 83/6.

c.-ı selÀm 29/17, 79/15.

[=11]

cevÀhir (<Ar.) cevherler.

dürr ü c.+ler 64/20, 75/14.

[=2]

cevr(<Ar.) cefa, zulüm.

c. 16/8.

[=1]

cezÀ (<Ar.) ceza.

c.+sını 91/14.

c.+dur 28/21.

[=2]

ciger (<Far.) bağır, ciğer.

c. 39/3.

c.+im 42/16, 42/17, 42/18, 42/18,

42/21, 43/2, 43/6, 43/10.

c.+i 89/5.

c.+lerim 37/12.

[=11]

ciger-güşe (<Far.) ciğerköşe, evlat, sevgili.

c. 86/14.

c.+m 83/10.

c.+mni 83/10.

c.+leri 11/9.

[=4]

cılav (<Moğ.) dizgin.

c.+ınıÆ (belirtme d.e.) 11/1.

c.+ıda 64/18.

c.+ını 15/11, 59/12.

[=4]

CindÀl ŞÀh ö.a.

C. 20/2, 20/2, 20/5, 20/14, 21/3,

22/17, 22/21, 23/1, 23/6.

C.+nı 23/2.

C.+ke 20/5, 22/20, 23/4.

C.+dın 23/6.

[=14]

cöne- gitmek; *karş.. çöne-*.

c.-y bërdiler 93/9.

[=1]

cuvÀn (<Far.) yakışıklı genç.

c. 11/4, 60/9, 60/14, 64/13, 65/10.

[=5]

cuvÀnmerd (<Far.) mert, iyi insan.

c. 4/6, 65/12.

[=2]

cüş (<Far.) coşma, kaynama.

c. úıldı 58/16.

[=1]

cüdÀ (<Far.) ayrılık, ayrılmış.

c. boldım 79/7.

c. bolup úaldı 30/13.

c. úılma 16/1, 16/10.

c. bolup 33/6.

[=5]

cüfte ur- kaçmak.

c.+dı 30/11.

[=1]

cüft-i óelÀl (<Far.*cüft*+Ar.*óelÀl*) eş,

nikahtaki er veya kadın.

c.+ım 70/9.

[=1]

cümle (<Ar.) tüm, bütün, hepsi.

c. 45/14, 95/10.

c. belÀlardan 81/20.

c.-i aãóÀb 79/14.

[=4]

Ç

çabduú (<Moğ.) silah; tedarik ve

teçhizat maddeleri, aletler,

aygıtlar. *karş.. cabduğ, cabduú.*

ç.+larını 62/20.

[=1]

çÀder (<Far.) çadır.

ç. 48/12, 67/3.

ç.+ni 35/18.

ç.+ini 48/7.

ç.+leriga 48/13, 74/3.

ç.-i şÀhÀne 91/19.

[=7]

çÀderbÀn (<Far.) çadırın

koruyucusu.

ç. úıldılar 48/7.

[=1]

çağ vakit, esnâ; güç, kuvvet.

ç.+da 35/1, 81/7, 82/17.

ç.+ım 32/5, 82/4.

hūd-ı ç.+ım 82/5.

[=6]

çağla- nişan almak.

ç.-p 51/9.

[=1]

çaúur- çağırmaq.

ç.-dı 33/3.

ç.-dılar 27/2, 44/4.

ç.-gıl 33/1.

[=4]

çÀh (<Far.) kuyu, çukur.

ç. 30/5, 31/5, 31/7, 31/9, 31/20,

32/3.

ç.+nıÆ 26/19, 32/8.

ç.+nı (ilgi d.e.) 23/13, 27/2, 30/8.

ç.+ke 27/8, 31/2, 31/3, 32/9,

32/18.

ç.+da 31/4.

ç.+dın 27/10, 30/11, 33/5.

ç.+lar 44/7.

ç.+lerge 30/16.

ç.-ı zindÀnge 31/17.

[=23]

çÀhì (<Far.) kuyuya ait olan.

ç. 30/16.

[=1]

çÀk (<Far.) yırtık, yarık, çatlak.

ç. 36/2, 36/8.

[=2]

çÀme (<Far.) elbise, çamaşır.

şevb, libas; *karş.. cÀme.*

ç.+lerini 36/2.

[=1]

çÀn (<Far. **cÀn**) can; *karş.. cÀn.*

ç. vÀlide 15/1.

ç. çekmese 66/7.

ç.+dan ümid üzdiler 62/21.

[=3]

çÀnan (<Far. **cÀnÀn**) sevgili,
güzel, sâhib-i cemâl; *karş..*
cÀnÀn.

ç.+larım 81/13.

[=1]

çÀre (<Far.) deva, kurtuluş
yolu, çare.

ç.+si 37/17.

ç.+miz 55/15.

[=2]

çarḥ (<Far.) çark.

ç. 3/18, 3/19, 24/20, 24/20.

ç.+nı 10/7, 26/3.

ç.+da 13/11.

ç.+dék 21/18, 22/10.

kÀbe-i ç.+dék 29/7.

[=10]

çarḥ-ı felek (<Far.) çarkıfelek.

ç.+dék 35/5, 91/15.

[=2]

çÀri (<Ar.) geçerli,
yürürlükte.

ç. úıldı 54/18.

[=1]

çarla- çağırmaq, davet etmek.

ç.-dılar 9/6.

ç.-p 46/21, 70/6.

[=3]

çÀy (<Far.) *bk.. cÀy.*

ç.+ığa 6/1

[=1]

çehÀn (<Far.) cihan, dünya;
karş.. cehÀn.

ç.+ım 12/21.

ç.+de 12/20.

[=2]

çehÀr bÀğ (<Far.) İran uygarlığında
dört parçadan oluşan ve her
kısmında havuz bulunan bağ.

ç.+nıÆ (belirtme d.e.) 20/6.

ç.+ge 9/19, 20/1.

ç.+ğa 15/17, 15/19, 20/10.

ç.+da 10/1, 17/3, 17/4.

ç.+ımnı (ilgi d.e.) 17/12.

ç.+ımda 10/3.

ç.+ımdur 10/5.

ç.+ıÆnı (ilgi d.e.) 10/4.

ç.+ı 15/19.

ç.+ımı (ilgi d.e.) 9/18.

[=15]

çehÀryÀr (<Far.) dört halife.
be-nÀm-ı ç. 78/18.

[=1]

çehre (<Far.) yüz, ifade.

ç.+leri 8/4.

[=1]

çek- çekmek.

beytü'l-aózÀn ç.-mese 66/8.

cÀn ç.-mese 66/7.

efğÀn ç.-mese 66/8.

hicrÀn ç.-mese 66/9.

[=4]

çenÀr (<Far.) çınar.

ç.+dék 52/20.

şÀḥ-ı ç.+dék 57/21.

[=2]

çend (<Far.) birkaç.

ç.+her ç. 68/12.

[=1]
çendÀn (<Far.) her ne kadar.
 ç. 66/3, 68/7, 72/14.
 çerÀğ-ı ç.+sen 70/1.
 [=4]
çeng (<Far.) savaş; *karş..*
ceng.
 ÀmÀde-i ç. 67/4.
 [=1]
çerÀ (<Far.) niçin.
 ç. 61/2, 69/12, 74/6, 85/9.
 [=4]
çerÀğ (<Far.) lamba.
 ç. 95/14.
 ç.+nı 95/12.
 ç.+dın 95/14.
 ç.+ı 37/9.
 ç.+ıge 60/14.
 ç.-ı çendÀnsen 70/1.
 [=6]
çeşm (<Far.) göz.
 ç.-i èAlì 70/4.
 ç.-i hūn 32/2.
 [=2]
çıda- dayanmak.
 ç.-may 81/3.
 [=1]
çıú- çıkmak.
 ç.-adur 48/10.
 ç.-maydur 71/20.
 ç.-armen 47/21.
 ç.-ar 44/14.
 ç.-tım 38/21.
 ç.-tı 15/10, 28/12, 50/21, 52/6,
 63/4, 88/4, 90/8, 91/19.

alıp ç.-tı 35/1, 57/19.
 ç.-madı 68/11.
 ç.-tılar 2/13, 29/16, 35/14, 48/21,
 50/8, 63/7, 66/10, 69/11, 76/12,
 83/1.
 alıp ç.-tılar 11/1, 21/19, 22/11,
 33/10.
 ç.-ıpdur 48/9.
 ç.-sam 33/3.
 ç.-alı 33/8.
 ç.-ıÆ 32/14.
 ç.-ıÆlar 35/10.
 ç.-ıp 6/1, 11/7, 20/19, 27/9, 32/16,
 32/17, 47/20, 68/18, 70/10, 75/15,
 77/4, 77/15, 80/10, 82/20, 83/12,
 88/15, 89/14.
 pişbÀõ ç.-ıp 26/13.
 ç.-ğudèk boldı 4/1.
 ç.-ıp èrdim 70/10.
 ç.-ıp èrdi 3/8, 20/3, 77/17.
 ç.-ıp kèldi 2/13, 7/4.
 ç.-ıp úaçtı 92/19.
 ç.-ar èrdiler 29/14.
 ç.-ıp èrdiler 9/12.
 [=63]
çıúar- çıkarmak.
 ç.-urmen 87/15.
 ç.-ursèn 51/4.
 ç.-dıÆ 86/9, 87/14.
 ç.-dı 51/3.
 ç.-dılar 6/9, 79/20.
 ç.-gil 6/9.
 ç.-ıÆlar 75/5.
 ç.-ıp 3/12, 72/2, 73/11, 74/20,
 75/6, 85/10, 90/9.

[=16]
çigit (<Far.) pamuk tohumu, çiğit.
 ç. 3/17, 10/8, 24/20.
 [=3]
çikÀre (<Far.) yararsız.
 ç. 17/10.
 [=1]
çirik çürük.
 ç. 81/17.
 [=1]
çoÆ büyük.
 ç. 49/20.
 [=1]
çöçü- ürkmek.
 ç.-p 63/18.
 [=1]
çök- çökmek.
 ç.-ti 60/2.
 [=1]
çöl çöl.
 ç.+ni 21/6.
 ç.+lerde 42/16.
 [=2]
çöne- gitmek; *karş.. cöne-*.
 ç.-r boldı 40/4.
 [=1]
çöp (<Far.) sopa, odun, tahta.
 ç.+din 57/3.
 [=1]
çumçuú serçe.
 ç.+dék 30/21, 31/1.
 [=2]
çün (<Far.) gibi; nasıl, nice; çünkü.
 ç. 26/13, 52/16, 66/6.
 [=3]

çünançi (<Far.) bunun gibi, bu
 şekilde.
 ç. 56/11, 66/15.
 [=2]

D

dÀd (<Far.) *ünlem.* feryat figan.
 d. 89/9.
 d. u zÀr 65/16.
 [=2]
dÀdh~Àh (<Far.) davacı.
 d.+ımsen 81/10.
 [=1]
dÀğ (<Far.) büyük üzüntü, acı.
 d.+ını 73/2.
 d. 16/21.
 [=2]
dağı daha; *karş.. dağı.*
 d. 45/14.
 [=1]
dÀğla- (<Far. *dağ*+T.+*la-*)
 yaralamak.
 d.-dı 40/20.
 [=1]
dÀğhú (<Far.)
 (<Far. *dağ*+T.+*luí*)
 yaralı.
 d. 16/14.
 [=1]
dağı daha; *karş.. dağı.*
 d. 36/19.
 [=1]
dÀóil (<Ar.) iç, içeri.
 d. boldılar 77/16.

[=1]
dÀëiyye (<Ar.) hahiş, irade, kasdı
 ahenk.
 d.+leri bëredür 90/15.
 [=1]
dÀmengir (<Far.) davacı, şikayetçi.
 d. bolmasa êrdi 4/8.
 [=1]
dÀnişmend (<Far.) bilgin, alim.
 d. êrdi 89/17.
 [=1]
dÀr (<Far.) dar ağacı.
 d. tartıÆlar 84/4.
 d.+ge tartmaúda 84/16.
 d.+ge tartıÆlar 84/4.
 [=3]
dÀrû (<Far.) ilaç.
 d. 95/2, 95/6.
 d.+nı 73/21.
 d.+sınıÆ 95/5.
 d.+sıdın 95/4.
 d.+larnıÆ (belirtme d.e.) 52/18.
 [=6]
dÀrûël-beúÀ (<Ar.) ahiret.
 d.+ğa 23/10.
 [=1]
dÀrûël-fenÀ (<Ar.) dünya hayatı.
 d. 43/4, 43/4.
 d.+dın 23/10.
 [=3]
dÀyim (<Ar.) sürekli, devamlı,
 her zaman.
 d. 12/19, 16/14, 65/21.
 [=3]
dê- demek.

d.-ydür 18/2, 50/11, 59/15, 61/15,
 71/19, 71/21.
 d.-ydürler 75/4.
 d.-rmen 41/2.
 d.-dım 49/14, 62/17.
 d.-medim 13/1, 62/17.
 d.-di 3/15, 3/20, 4/2, 4/3, 4/19,
 5/2, 5/5, 5/5, 5/8, 5/8, 5/12, 5/21,
 6/6, 6/6, 6/8, 6/9, 6/15, 6/20, 8/21,
 9/1, 9/5, 9/6, 10/3, 10/4, 10/6,
 10/9, 10/9, 11/4, 11/9, 11/10,
 13/4, 13/13, 13/20, 14/4, 14/16,
 14/18, 14/20, 15/2, 15/2, 15/16,
 15/18, 17/11, 17/13, 17/14, 17/15,
 17/18, 17/20, 18/3, 18/10, 18/12,
 18/21, 19/1, 19/2, 19/4, 19/16,
 21/3, 21/4, 21/21, 22/1, 22/1,
 22/3, 22/12, 22/13, 22/14, 22/15,
 24/12, 24/16, 25/4, 25/4, 25/6,
 25/10, 25/12, 25/21, 27/4, 27/7,
 28/9, 28/14, 28/17, 28/19, 29/10,
 29/19, 30/3, 30/6, 30/17, 30/18,
 30/19, 32/10, 32/15, 32/16, 32/18,
 32/21, 33/1, 33/9, 34/12, 34/14,
 35/2, 35/3, 37/11, 37/12, 40/19,
 41/8, 41/16, 41/17, 41/18, 41/20,
 42/5, 44/21, 45/1, 45/7, 45/8,
 46/5, 47/3, 47/4, 47/5, 47/10,
 47/13, 47/16, 48/2, 48/11, 49/3,
 49/14, 49/19, 50/4, 50/12, 50/13,
 50/13, 50/16, 51/1, 51/2, 51/4,
 51/5, 51/12, 51/16, 51/18, 51/19,
 51/20, 51/21, 52/3, 52/8, 52/9,
 52/15, 52/16, 53/7, 53/9, 53/13,
 53/14, 53/16, 53/21, 54/4, 54/11,

54/13, 54/14, 54/16, 54/19, 54/19,
 55/1, 55/2, 55/6, 55/8, 55/10,
 55/11, 55/12, 55/13, 55/15, 56/20,
 56/21, 57/11, 57/14, 57/15, 57/16,
 57/16, 57/17, 57/17, 57/20, 58/4,
 58/6, 59/7, 59/8, 59/19, 59/20,
 59/21, 60/5, 60/8, 60/10, 60/11,
 60/17, 60/18, 60/19, 60/20, 61/3,
 61/6, 61/7, 61/10, 61/11, 61/12,
 61/13, 61/17, 61/17, 61/21, 62/2,
 62/4, 62/10, 62/15, 62/16, 62/17,
 63/3, 63/3, 63/5, 63/6, 63/12,
 63/13, 63/14, 63/15, 64/14, 64/15,
 64/15, 64/17, 64/21, 65/1, 65/2,
 65/8, 65/9, 65/9, 65/13, 67/6,
 67/7, 67/8, 67/9, 67/10, 67/11,
 67/12, 67/20, 67/21, 68/12, 68/15,
 68/15, 68/17, 69/4, 69/9, 69/16,
 69/19, 69/21, 70/2, 71/2, 71/4,
 72/10, 72/11, 72/12, 72/12, 72/13,
 73/16, 73/19, 74/7, 74/8, 74/12,
 74/19, 75/8, 75/11, 76/9, 77/11,
 77/20, 80/4, 80/9, 80/10, 80/11,
 81/7, 82/14, 83/5, 83/7, 84/5,
 84/5, 84/11, 85/3, 85/5, 85/11,
 85/16, 85/18, 85/19, 86/3, 86/4,
 86/10, 86/12, 86/15, 87/7, 87/15,
 88/10, 88/11, 88/17, 88/21, 89/1,
 89/6, 89/9, 89/10, 89/13, 89/21,
 90/1, 90/3, 90/13, 90/15, 90/17,
 92/2, 92/3, 92/10, 92/10, 93/3,
 93/9, 93/21, 95/3.
 d.-diler 3/19, 4/5, 4/8, 7/9, 8/3,
 8/6, 8/7, 9/2, 9/4, 10/10, 11/12,
 11/13, 11/14, 11/18, 13/21, 14/9,

15/5, 18/5, 18/11, 18/13, 18/19,
 20/17, 21/2, 21/10, 23/6, 24/17,
 24/17, 25/1, 25/3, 25/14, 26/4,
 27/6, 27/6, 27/9, 27/15, 28/18,
 29/17, 30/5, 30/15, 32/13, 32/14,
 33/3, 33/14, 34/12, 34/20, 35/11,
 35/13, 39/19, 39/21, 42/14, 43/1,
 43/17, 44/11, 44/15, 45/20, 46/4,
 46/10, 46/20, 47/1, 47/2, 47/8,
 47/18, 48/15, 50/19, 53/6, 55/14,
 55/16, 58/21, 59/17, 59/21, 64/11,
 65/1, 65/16, 67/8, 70/20, 71/8,
 73/9, 73/17, 74/16, 74/17, 75/4,
 76/4, 76/13, 76/16, 77/15, 77/18,
 78/7, 79/11, 79/14, 82/20, 83/6,
 83/9, 83/10, 83/21, 84/20, 86/1,
 87/21, 88/1, 90/5, 91/14, 92/1,
 93/4, 93/4, 93/5, 93/6, 93/6, 93/7.
 d.-pdür 43/17.
 d.-pdürler 43/19, 43/20.
 d.-rlr 5/8, 5/9, 5/10, 25/18.
 d.-geysiz 48/19.
 d.-gey 46/16, 46/18, 46/19.
 d.-sem 32/4.
 d.-seÆ 13/19.
 d.-se 46/14, 46/17, 46/18, 65/11,
 65/21, 72/4.
 d.-sek 57/20.
 d.-seÆiz 35/12.
 d.-seler 7/16, 38/15, 42/5.
 d.-gil 18/15, 18/17, 54/3, 79/3,
 82/7.
 d.-megil 9/1, 70/8.
 d.-sün 46/16.
 d.-meÆizler 38/11.

d.-p 3/3, 3/12, 4/14, 5/15, 7/15,
 7/16, 8/12, 8/14, 8/21, 9/4, 9/9,
 9/11, 9/14, 9/15, 10/11, 10/16,
 10/17, 11/2, 11/6, 13/6, 13/8,
 13/10, 13/11, 14/8, 15/4, 15/14,
 17/9, 18/4, 19/16, 20/13, 20/15,
 20/16, 20/18, 21/1, 21/15, 22/7,
 22/18, 23/20, 23/21, 24/6, 24/14,
 26/16, 26/19, 27/2, 28/3, 28/11,
 31/2, 32/9, 33/18, 34/2, 34/9,
 35/8, 35/12, 35/16, 35/19, 35/21,
 36/1, 37/10, 38/4, 40/9, 40/14,
 40/16, 41/4, 41/13, 41/18, 42/4,
 43/10, 44/4, 47/6, 47/7, 47/19,
 48/15, 48/19, 48/20, 50/10, 52/2,
 53/15, 54/1, 55/1, 55/9, 56/4,
 56/8, 56/10, 58/16, 59/17, 60/2,
 60/20, 61/16, 62/18, 63/15, 63/21,
 64/2, 64/9, 65/8, 66/14, 68/1,
 68/8, 68/20, 69/20, 70/18, 70/21,
 73/3, 73/14, 74/10, 75/5, 76/1,
 77/9, 79/2, 79/3, 79/7, 79/9,
 79/19, 79/21, 81/3, 82/21, 83/3,
 83/4, 83/14, 83/19, 85/4, 86/17,
 86/19, 86/20, 87/4, 88/12, 89/5,
 89/17, 90/6, 91/8, 91/11, 92/3,
 92/4, 93/9, 94/1.
 d.-gen 20/7, 26/14, 34/16, 47/21,
 76/14, 88/2.
 d.-genni (ilgi d.e.) 20/2, 65/3.
 d.-geniÆiz 83/10.
 d.-p êrdim 5/21.
 d.-p turup êrdiler 89/2.
 d.-di êrse 42/7.
 d.-r êrdi 54/6.

d.-r êrdiler 20/8, 20/9, 23/9.
 d.-p êrdim 68/7, 70/9, 74/16, 78/7.
 d.-p êrdi 71/3, 87/9, 87/17, 88/12,
 88/19, 89/10, 92/6.

[=621]

debdebeî (<Ar.) patırtı, gösteri
 için yapılan gürültü, haşmet.

d. 69/10.

[=1]

defè (<Ar.) öteye itme, kovma.

d.+ini úlmay 60/18.

[=1]

defter (<Ar.) defter.

d. 69/6.

[=1]

dehen (<Far.) ağız.

Àb-ı d.+ini 73/20.

[=1]

dem I (<Far.) nefes; zaman,
 çağ.

d. 7/21, 8/12, 16/5, 36/9, 37/1,
 38/9, 39/7, 39/8, 65/17, 66/6,
 88/5.

ol d. 83/18.

d. saldırlar 24/9.

d. urmagıl 18/16.

d. urmay 26/4.

d.+de 7/6, 11/16, 12/10, 12/13,
 21/20, 22/12, 36/8, 67/16, 70/7.

[=24]

dem II (<Far.) kılıcın keskin
 tarafı.

şemşirim d.+ide 3/14.

[=1]

derÀz (<Far.) uzun, tavil.

d.+dur 8/7.	[=1]
d. bolsun 71/10.	dereht (<Far.) ağaç.
[=2]	d.+ni (ilgi d.e.) 53/4, 63/7, 63/8, 63/10, 73/18.
der-bÀb (<Far. <i>der</i> +Ar. <i>bÀb</i>) konu üzere, husus olarak.	[=5]
d. 3/3.	derek (<Far.) haber.
[=1]	d. 66/6.
der-bend (<Far.) dar geçit.	d.+lerini 42/13.
d. 64/7.	[=2]
[=1]	dergÀh (<Far.) tapı, huzur, tekke; <i>karş.. dergeh.</i>
der-beyÀbÀn (<Far.) çölün içinde.	d.+ıÆga 12/18.
d. 65/18.	d.+ıda 28/21, 82/7, 82/11, 83/16.
[=1]	[=5]
derd (<Far.) dert, keder, tasa, kaygı.	dergeh (<Far.) tapı, huzur, tekke; <i>karş.. dergÀh.</i>
d. 9/3, 39/6.	d.+iÆge 16/19.
d. boldı 9/3.	d.+niÆ 12/15.
d.+im 8/8, 37/17.	[=2]
d.+imni 35/10.	der-gümÀn (<Far.) zanda bulunmak.
d.+ıÆnı 36/12.	d.+dur 62/4.
d.+i 35/9, 39/8, 39/8, 39/9, 39/10.	[=1]
d.+ini 35/8, 37/5, 66/9.	der-ğaoab (<Far. <i>der</i> +Ar. <i>ğaoab</i>)
d.+iğa 12/12.	hiddet, kırgınlık.
d.+ler 39/6.	d. bolup 59/5.
d.+leri 35/14, 46/3.	[=1]
d.-i bî-devÀ 16/13.	deróÀl (<Far. <i>der</i> +Ar. <i>óÀl</i>)
d.-i firÀında 65/18.	hemen.
[=21]	d. 3/2, 8/14, 11/1, 13/21, 14/1, 14/19, 18/13, 18/19, 27/12, 27/15, 34/21, 41/9, 49/3, 53/9, 54/17, 68/17, 75/10, 80/13, 80/16, 82/16, 82/20, 86/6, 90/1, 91/10.
der-diyÀr (<Far.) ülkeden uzakta.	[=24]
d.+durmen 16/4.	
[=1]	
derdlik (<Far. <i>derd</i> +T.+ <i>lik</i>) derdi olan, dertli.	
d. 16/21.	

deriğÀ (<Far.) vah vah,
eyvahlar olsun. *bk.* **deriğ.**

d. 41/18.

[=1]

deriğ (<Far.) vah vah,
eyvahlar olsun. *bk.* **deriğÀ.**

d. 50/21, 79/6.

[=2]

der-kÀr (<Far.) gerek, lazım.

d. 55/14.

[=1]

der-úuvvet (<Far.) güçlü.

d. 3/4.

[=1]

dermÀn (<Far.) ilaç, çare, güç.

d. bolğusu 81/19.

[=1]

dermÀnde (<Far.) aciz, zavallı.

d. úlurman 10/11.

d. kördi 12/10,

bolupdur d. 81/18.

d.+lerni 32/12, 82/6.

[=5]

der-miùhere (<Far.*der*+Ar.*miùhere*)

arınmış, abdestli, temiz.

d. bolup 73/12.

[=1]

der-vÀúùèa (<Far.*der*+Ar.*vÀúùèa*)

olaya göre, olayla ilgili.

d. 48/1.

[=1]

dervÀze (<Far.) kale kapısı; şehir

kapısı.

d.+sini 79/6.

d.+siğa 82/20.

d.+leriga 42/6, 79/13.

[=4]

deryÀ (<Far.) deniz.

d. 65/6, 73/18, 75/7.

d. bop aúıtı 91/17.

d. deryÀ 81/3.

deryÀ d. 81/3.

d. lebiga 62/10.

d.+nı (ilgi d.e.) 66/10.

d.+ge 63/20, 65/7, 75/14.

d.+ğa 62/15.

d.+da 62/11, 75/8.

d.+dın 64/20, 71/11, 76/12.

[=17]

dest (<Far.) el.

d. bêrdi 93/14.

d. úoyur 5/20.

bend-i d.+iden 25/15.

d.-i elif lÀm úılıp 40/5.

[=4]

destÀr (<Far.) sarık.

d. 39/18.

[=1]

deste (<Far.) tutam, bağ,

demet, kabza.

d. 26/3.

d.+si 4/10, 4/21.

d.+siğa 92/13.

d.-i şemşirge 10/11.

[=5]

destgîr (<Far.) elden tutan,

yardım eden.

d.+i 82/6.

[=1]

destgîrlik (<Far. *destgîr*+T.+*lik*)

yardım.

d. 85/5.

[=1]

destûr (<Far.) izin.

d. bolsa 5/5.

[=1]

deşt (<Far.) bozkır, çöl, sahra.

d.+lerni 4/4.

d. ü beyÂbÂnlarge 26/2.

[=2]

devÂ (<Ar.) ilâç, çare.

d. 16/17.

d. eyle 12/13.

d.+sını 73/16.

[=3]

devlet (<Ar.) devlet.

d. 15/17, 39/11.

erkÂn-ı d. 88/3.

d.+ni 67/18.

d.+iÆ 71/10.

erkÂn-ı d.+lerini 30/1.

[=6]

dêv (<Far.) dev.

d. 15/14.

d.+leriğa 12/6.

[=2]

devrÂn (<Ar.) devir, felek,

deveran, dönüp dolaşma.

d. 67/19.

d.+lar 87/6.

[=2]

devseri (<Ar.) iki yerde; iki

dünya.

d. 45/1.

[=1]

didÂr (<Far.)

görüşme,

buluşma, yüz.

Ârzü-yı d. 76/18.

d.+ıÆnı 11/11.

d.+ını 77/20.

d.+ıdın 75/20.

d.+ıÆızğa 69/16.

[=5]

dide (<Far.) göz.

nûr-ı d.+m 7/18.

[=1]

didebÂn gözcü.

d. 49/10.

d.+ları 49/8.

[=2]

diger (<Far.) diğer, öteki.

èÂdî-yi d. 52/6, 58/4.

fıkr-i d.+niÆ (belirtme d.e.) 29/3.

seyr-i d.+ni 25/9.

[=4]

digeri (<Far.) diğer, öteki.

d.+èalem-i d. 55/21.

[=1]

dil (<Far.) gönül.

be-âidû-ı d. 20/11.

be-cÂn d. 13/15, 18/9, 18/12,

23/6, 64/11, 75/1.

cÂn d. 7/5, 14/13.

cÂnı d. 74/9.

d. efkÂrıÆ 39/9.

zÂr-ı d. 73/3.

d.-i cÂnım 72/18.

[=13]

dil-dÂr (<Far.) sevgili.

d. 72/20.
[=1]
dilgîr (<Far.) kırılgın, alınmış.
d. 85/17.
[=1]
dimÂğ (<Ar.) dimağ.
bûy-ı d.+ım 82/7.
d.+ığa 82/6.
[=2]
dîn (<Ar.) din.
d. 12/14.
d.+ğa 45/14.
d.+de 46/16.
d.+ige 56/8.
d.+leridemên 46/15.
[=5]
dînÂr (<Ar.) eski para.
d. 58/4.
[=1]
diyÂr (<Ar.) ülke, topraklar,
memleket.
d.+ım 41/17.
d.+ıÆğa 41/20.
[=2]
dost (<Far.) dost.
d. 60/10.
d. bolmaydursen 88/7.
d.+um 34/18, 54/20, 61/21.
d.+umnı 55/7, 64/16, 75/21.
d.+lar 8/11, 37/5, 37/17, 83/15,
83/16.
d.+larım 36/18.
d.-ı mihribânım 47/14.
[=15]
duèÂ (<Ar.) dua.

d. 79/3.
d. alıp 78/14.
d. úıldılar 56/20, 83/2, 94/9.
d. úılıp 79/7.
d.+nı 12/19.
d.+da 51/17, 79/1.
d.+yı hayr 26/15, 48/19, 58/11,
76/18.
[=13]
dūçÂr (<Far.) tutulmuş,
uğramış, yakalanmış.
d. boldı 3/8.
d. bolsun 50/11.
d. bolmasun 6/3.
d. bolsa 6/4.
d. bolup 70/11.
[=5]
dūğ (<Far.) ayran.
d. 21/6, 28/15.
[=2]
duhtar (<Far.) kız.
d. 11/5.
[=1]
dūn (<Ar.) alçak, soysuz.
dünyâ-yı d. 43/7.
[=1]
dūrud (<Far.) dua, medih,
tahiyye, selam.
d.+larını 84/2.
[=1]
dūzah (<Far.) cehennem.
d. 91/14.
mÂlik-i d. 18/4, 18/5, 18/8.
miâl-i d. 68/10.
d.+ke 17/18, 18/2, 18/9, 52/8.

d.+ğa 88/7.
mÀlik-i d.+ğa 22/17.
d.+úa 90/12.
[=12]
dük (<Far.) çarkın dönen ipliğin sarıldığı kısmı.
d. 3/18.
d.+ni 3/19, 10/7.
[=3]
dünyÀ (<Ar.) dünya.
d. 74/15, 81/10.
d.+nı (ilgi d.e.) 38/8.
d.+da 23/20, 38/2, 68/19, 71/12.
d.+dın 87/14.
d.-yı dün 43/7.
[=9]
dür-bÀr (<Fars.) inci saçan.
d. 47/17.
[=1]
dürr (<Ar.) inci.
d. ü cevÀhir 75/14.
d. ü cevÀhirler 64/20.
[=2]
düşmen (<Far.) düşman.
d.+ni 45/15.
d.+im 60/15.
d.+ler 39/15.
[=3]
düşmenlik (<Far.düşmen+T.+lik)
düşmanlık.
d. úlursen 88/8.
[=1]

è- imek, olmak, mevcut olmak.
açuí è.-mes 26/17.
kem è.-mes 29/1.
kèrek è.-mes 71/21.
maèlüm è.-mes 37/7.
men üçün è.-mes 95/15.
óikmetdin è.-mes 34/10.
óimmetdin è.-mes 4/14.
pişúan è.-mes 45/4.
sözlegen è.-mes 74/11.
tèkken è.-mes 66/13.
úılğan è.-mesdür 17/8.
lÀzım è.-mesdür 25/1.
oğlu è.-mesdür 5/6.
ÀsÀn è.-mes mü 87/7.
ber-À-ber è.-mes mü 95/13.
bì-encÀm è.-di 45/4.
bolsa è.-di 33/13.
on gez è.-di 54/8.
hem-nÀm è.-di 45/3.
hÀm è.-di 45/5.
ol è.-di 65/20.
şeydÀ è.-di 65/19.
tam è.-di 45/5.
sözler è.-dük 67/17.
úız è.-kensèn 4/1.
pehlevÀn è.-kensèn 64/15.
taèrif úılmap è.-kensen 69/19.
aytıp è.-ken 24/17.
Àdemler è.-ken 49/16.
bar è.-ken 11/11, 62/9, 73/7, 83/13.
boldı è.-ken 79/19.
bolur è.-ken 68/21, 69/1.
yağşıraú e.-ken 85/7.

E, È

úalmas è.-ken 30/15.	e. úılma 15/21.
úayda è.-ken 31/2.	[=5]
úazgen è.-ken 44/7.	edeb (<Ar.) edep, nefsi dıřta
maóübıÆ è.-ken 72/10.	ve içte terbiye etme.
neçük è.-ken 79/11.	e. saúlap turupmen 86/14.
ođlı è.-ken 4/21.	[=1]
salmasa è.-ken 75/15.	efġÀn (<Far.) bađırma, inleme.
ãÀóıb-cemÀl è.-ken 68/8.	e. 66/8.
turgen è.-ken 86/2.	Àh u e. 65/17, 79/20.
yürür è.-ken 70/11.	[=3]
ferzendi è.-kensiz 69/15.	efkÀr (<Ar.) düşünceler.
körġen è.-miř 65/4.	dil e.+ıÆ 39/9.
èAlì è.-kenin 83/12.	[=1]
úayda e.-kenin 70/15.	EflÀüñ ö.a.
úız è.-kenimni 3/20, 10/9, 25/1.	e. 84/21, 85/2, 85/11.
maèlüm è.-kenleri 44/12.	[=3]
vÀúìèa è.-kenni 24/8.	EflÀüñ ŞÀh ö.a.
è.-mes érđi 68/14.	e. 85/8, 85/13, 85/18, 86/15.
[=57]	e.+nı (ilgi d.e.) 85/19, 86/1, 86/7,
EbÀ Bekr-i äıddiú ö.a. ilk	86/12, 86/18.
Müslümanlardan,	e.+ke 85/1.
Râşidîn'in birincisi.	[=10]
E. 2/9.	efsüs (<Far.) Yazık! Hay!
E.+nıÆ 34/9.	Eyvah! gibi bir teessür edatı.
E.+nı (ilgi d.e.) 4/14, 4/16, 33/21.	e. 79/21.
[=5]	[=1]
ebyÀt (<Ar.) beyitler.	èġ- èġmek.
e.+lar 67/2.	e.-đi 54/12.
[=1]	[=1]
edÀ (<Ar.) yerine getirme, ödeme;	èġereyer.
naz, eda.	e. 40/6.
e. bolmaydur 8/7.	e.+din 8/18, 13/4, 13/11, 21/16,
e. bolmas 39/9.	22/7, 35/5.
e. úıldılar 84/2.	e.+iden 29/6.
e. bolupdur 34/6.	

e.+idin 22/20, 25/16, 53/10, 86/18, 91/9, 92/14, 93/7. [=15]	e.+leri 53/7. e.+leriğa 55/3. [=8]
eger (<Far.) eğer. e. 5/5, 5/6, 5/10, 6/3, 6/6, 6/19, 8/7, 8/9, 14/19, 15/2, 15/3, 16/4, 17/12, 21/7, 25/21, 28/5, 31/11, 34/19, 41/8, 42/2, 42/2, 47/18, 47/20, 47/21, 48/17, 50/3, 50/15, 52/20, 55/1, 55/9, 57/9, 57/14, 62/14, 75/7, 76/1, 82/9, 85/16, 86/11, 87/14, 87/15, 88/8, 88/9, 88/21, 89/8, 95/6. [=45]	èkil- ekilmek. è.-megey 36/14. [=1]
egerçi (<Far.) her ne kadar, olsa da, ise de. e. 4/1, 10/11, 13/17, 16/4. [=4]	èl halk, millet. è. 85/20. è.+ni (ilgi d.e.) 72/19. yurt u è.+im 41/4. [=3]
égerle- eyerlemek. e.-diler 58/13. e.-p 9/9, 9/17. [=3]	elbette (<Ar.) tabii, kuşkusuz. e. 5/7, 55/15, 79/1. [=3]
égir- eğirmek. e. 10/8. e.-ip 24/20. [=2]	èlçi elçi. e. 67/5. [=1]
ehl (<Ar.) topluluk, cemaat. e.-i èayÀl 72/8. e.-i şehrim 55/1. [=2]	elif-lâm Arapça elif ve lam harfleri. dest-i e. úlup “müteşekkirlir ifadesi olarak hürmetle eğilip” 40/5. [=1]
ekÀbir (<Ar.) büyükler, devlet ricali, rütbece büyük olanlar. e. 80/6. e.+ler 30/3, 49/15, 53/3, 90/1. e.+lerniÆ 28/4.	èlikle- tutmak. è.-p alay 87/16. [=1]
	èlit- iletmek, ulaşmak; <i>karş.. èlt.</i> è.-ey 39/19. [=1]
	èlt- iletmek, ulaşmak; <i>karş.. èlit.</i> selÀmet è.-megeysèn 25/21. è.-iÆler 35/19. è.-ip 19/7, 81/1, 86/20. [=5]

el-óÀl (<Ar.) şimdi, hâlâ,
henüz, şimdiki hâlde.
e. 54/14.
[=1]

elḥamdülillÀh (<Ar.)
Allah'a şükür.
e. 7/8, 11/11, 52/2, 53/6, 59/7,
60/14, 83/13.
[=7]

el-úĩããa (<Ar.) kısacası, sonuç
olarak.
e. 6/14, 7/9, 8/12, 9/16, 12/8,
13/13, 14/12, 17/3, 19/6, 21/4,
24/17, 25/18, 26/11, 27/9, 29/3,
30/5, 32/7, 33/9, 34/5, 35/4, 37/8,
39/13, 44/15, 45/16, 47/7, 48/2,
48/21, 49/3, 52/12, 53/16, 56/14,
58/8, 58/13, 61/7, 62/4, 63/6,
64/6, 66/9, 67/2, 67/19, 68/6,
69/8, 69/13, 70/1, 70/13, 73/4,
73/10, 74/9, 74/21, 75/8, 75/14,
76/4, 78/8, 78/16, 79/11, 79/20,
80/18, 80/21, 82/11, 83/18, 85/8,
86/2, 88/14, 91/8, 92/10, 94/6.
[=66]

el-vaèdu deynun (<Ar.)
kişinin zimmesindeki borç; Vaad
edilmiş olan borç.
e. bolupdur 76/3.
[=1]

elvÀn (<Ar.) renkler.
e. elvÀn 67/17.
elvÀn e 67/17.
[=2]

el-vidÀè (<Ar.) veda.

e. 40/6, 40/7, 40/7, 40/8, 40/10,
40/11, 40/11, 40/12, 40/13.
e.+larıdur 40/10.
[=10]

èmçeg emçek, meme.
è.+idèk 16/10.
[=1]

èmdi şimdi; *karş.. èndi*.
e. 7/11, 9/8, 11/11, 11/21, 12/21,
13/8, 13/18, 13/19, 14/6, 14/8,
16/1, 16/2, 16/13, 16/17, 17/13,
18/11, 18/16, 19/18, 20/6, 21/12,
22/4, 25/11, 27/21, 29/3, 30/15,
31/18, 32/5, 32/5, 34/10, 36/9,
36/10, 36/11, 36/17, 36/18, 37/13,
37/17, 37/18, 37/19, 37/21, 38/1,
38/5, 38/8, 38/16, 40/17, 41/1,
41/21, 42/19, 43/6, 44/13, 45/13,
46/4, 47/12, 48/1, 49/18, 52/3,
52/10, 52/19, 60/17, 60/20, 61/5,
61/6, 63/2, 64/11, 66/4, 66/14,
69/14, 70/5, 70/21, 74/13, 74/13,
75/15, 77/20, 78/4, 78/21, 82/5,
90/15, 91/8, 92/10.
[=78]

emìrzÀde (<Ar.*emìr*+Far.*zÀde*)
bey oğlu.
e. 23/21, 24/5, 26/15, 26/16,
32/10, 32/13, 32/14, 37/18, 49/2,
65/10, 71/9, 71/14, 72/3, 72/4,
72/5, 72/7, 73/8, 74/1, 74/10,
74/13, 74/21, 75/2, 75/11, 75/16,
75/18, 76/2, 76/6, 76/13, 76/18,
77/8, 77/10, 77/13, 77/18, 78/5,

78/15, 80/2, 80/3, 80/4, 83/11, 84/2, 84/11. e.+niÆ 76/4. e.+ni (ilgi d.e.) 13/18, 37/9, 72/1, 74/2, 74/3, 76/10, 76/17, 77/2, 77/4, 78/10, 80/12, 82/11. e.+ni 37/12, 65/8, 70/14, 72/2, 72/8, 74/9, 77/1, 77/5, 77/17. e.+ge 65/2, 65/10, 71/11, 76/17, 76/21, 77/7, 77/9, 77/12. e.+din 73/8, 74/10, 74/17. [=74]	endÀm (<Far.) boy, pos. e.+larını 28/16. [=1]
emr (<Ar.) emir. e. 82/13. e. úıldı 75/5. e. úılıp 24/1. e.+i 76/4. e.+ini 76/8. e.+ileri 49/21. [=6]	endek (<Far.) az. e. 13/16, 18/17, 35/15, 59/10, 84/1, 88/18, 93/12. [=7]
emr-i maèrûf (<Ar.) iyiliğe emretme. e. 23/3, 27/17, 75/17, 77/14. [=4]	èndişimdi; karş.. èmdi. e. 10/3. [=1]
Emîr Ümeyye ö.a. Ebû Ümeyye Amr bin Ümeyye bin Huveylid ed-Damrî. Sahâbî, Hz. Peygamber'in elçilerinden; <i>bk.</i> èAmr Ümeyye. E. 52/18. [=1]	endişe (<Far.) korku. e. kèldi 93/5. e. úıldı 15/2, 23/21, 68/6, 86/19. e. úılıp 15/4, 69/21. e. 21/13, 22/5, 34/1. e.+sidin 8/10. e.+miz 12/19. [=12]
enbiyÀ (<Ar.) Nebiler. evliyÀ vü e. 43/9. mürsel-i e. 44/21. [=2]	engüşt (<Far.) parmak. e. 60/3. miúdÀr-ı dört e. 15/7. e.+leri 62/13. [=3]
	èr koca, erkek. è. 4/7, 13/2. è. bolsun 9/5. è. úılıÆlar 41/11. è.+ni (ilgi d.e.) 27/14. è.+ge 21/8, 25/18. [=7]
	èr- imek, olmak, mevcut olmak. H`Àce èAmr è.-ür 83/3. müştÀú è.-ürler 69/16. ol è.-ür 67/19. è.-mes è.-rdi 45/5.

vÀøifesi è.-mes 56/5.
 èahd úlíp è.-dim 14/6, 54/21.
 aytıp è.-dim 5/19.
 aytnap è.-dim 69/21.
 èÀşıú è.-dim 71/11.
 barıp è.-dim 4/20, 8/3, 70/15,
 89/12, 93/14.
 bërür è.-dim 71/13.
 bilip è.-dim 69/20, 69/21.
 bolup è.-dim 70/21.
 çıúp è.-dim 70/10.
 dèp è.-dim 5/21, 68/7, 70/9,
 74/16, 78/7.
 è.-dim 71/12.
 ħalÀã úlur è.-dim 34/20.
 körsetür è.-dim 4/8.
 úlíp è.-dim 70/8, 74/14, 78/6.
 úlur è.-dim 16/13, 88/10.
 kèlip è.-dim 33/1.
 oturup è.-dim 56/3.
 tüşer è.-dim 38/7.
 urup è.-dim 5/1.
 yoúatıp è.-dim 46/17.
 amÀn è.-diÆ 7/19.
 ber-zamÀn è.-diÆ 8/2.
 úlíp è.-diÆ 85/4.
 bolur e.-diÆ 89/5.
 gül-i sırr-ı reyhÀn-ı cihÀn è.-diÆ
 7/21.
 úlur è.-diÆ 85/3.
 úayÀn è.-diÆ 7/18.
 úayda è.-diÆ 4/19, 93/13.
 úlur è.-diÆ 71/14.
 bolsaÆ è.-diÆ 88/8.
 ravÀn è.-diÆ 7/20.

tapar è.-diÆ 88/9.
 yemes è.-diÆ 95/7.
 alıp è.-di 4/15.
 alur è.-di 23/16.
 aytur è.-di 94/14.
 bÀġı è.-di 20/2.
 bar è.-di 3/6, 15/19, 17/4, 20/7,
 20/9, 23/8, 54/20, 61/21, 63/8,
 63/19, 85/1, 88/16, 90/11, 90/11,
 92/1.
 barur è.-di 84/7.
 ber-À-ber kèlmes è.-di 3/4.
 bërür è.-di 63/9, 79/13.
 beşÀret bolup è.-di 66/16.
 bolmasa è.-di 4/8.
 bolmasa è.-di 88/9.
 bolsa è.-di 34/20.
 bolsam è.-di 38/20.
 bolup è.-di 61/4.
 bolup turup è.-di 35/21.
 bolur è.-di 52/20, 52/21.
 ceng úlur è.-di 81/2.
 çıúp è.-di 20/3, 77/17.
 çıúp è.-di 3/8.
 dÀnişmend è.-di 89/17.
 dèp è.-di 71/3, 87/9, 87/17, 88/12,
 88/19, 89/10, 92/6.
 dèr è.-di 54/6.
 è.-di 66/14, 80/14, 80/15, 89/8,
 95/7.
 ecÀyda è.-di 63/8.
 èmes è.-di 68/14.
 èrmes è.-di 45/5.
 ħaberÀt úlíp è.-di 26/14.
 içer è.-di 24/11.

kelteklep è.-di 54/2.
 kenizekleri è.-di 3/1.
 kèser è.-di 52/21.
 kèter è.-di 20/13, 46/1, 54/9.
 körüp è.-di 19/5.
 mütbesim úlur è.-di 54/7.
 nÀbūd bolur è.-di 3/7.
 naèra ursalar è.-di 28/5.
 nìgehbÀn è.-di 17/5.
 óavÀle úlup è.-di 26/5.
 óAzır è.-di 57/19, 87/3, 88/5,
 90/11, 93/8.
 ol è.-di 63/9.
 oltursek è.-di 67/17.
 oturur è.-di 53/4, 54/10.
 Ōūfūnūn-ı pÀk-dÀmen è.-di 2/13.
 öltürür è.-di 29/14, 53/2.
 pÀdşÀh è.-di 23/9.
 pÀdşÀhı è.-di 20/8.
 pehlevÀn è.-di 57/21.
 safiddin è.-di 49/10.
 sözde è.-di 76/16.
 tapalmas è.-di 46/2.
 tartmaúda è.-di 34/17, 84/16.
 teslim úlur è.-di 3/5.
 titrer è.-di 66/4.
 töker è.-di 42/6.
 tuğları è.-di 56/1.
 turup è.-di 28/7.
 tüzetip è.-di 77/8.
 úalmas è.-di 28/6.
 úarap turup è.-di 55/20.
 úlğan è.-di 77/10.
 úlup è.-di 80/6.
 úlup yürür è.-di 56/16.

úlur è.-di 31/5.
 urur è.-di 85/15.
 vaède úlğan è.-di 3/2.
 vaède úlup è.-di 75/21.
 yağşı è.-di 26/4.
 yağşıraú è.-di 59/16.
 yatur è.-di 35/17.
 yaúın è.-di 15/8.
 yer è.-di 3/5.
 yetip è.-di 59/10.
 you è.-di 3/3, 33/14, 52/7, 68/4.
 yürüp è.-di 75/18.
 barıp è.-dük 44/5.
 kèlip è.-dük 78/21.
 yıraú è.-dük 41/19.
 aytıp è.-diler 19/3, 70/18.
 barur è.-diler 14/11.
 bì-ğaber è.-diler 30/9.
 çıuar è.-diler 29/14.
 çıúup è.-diler 9/12.
 dèp turup è.-diler 89/2.
 dèr è.-diler 20/8, 20/9, 23/9.
 èÀşıú-ı bì-úarÀr è.-diler 45/20.
 kirip è.-diler 70/16.
 külüşüp è.-diler 54/15.
 meşgül è.-diler 43/14.
 müşerref úlup è.-diler 75/14.
 sözde è.-diler 84/11.
 úırar è.-diler 81/3.
 úuvar è.-diler 30/8.
 vaède úlup è.-diler 76/1.
 yığlar è.-diler 48/8.
 yığlaşur è.-diler 40/14.
 yiberür è.-diler 94/16, 94/18.
 yürüp è.-diler 23/8.

alıp kèter è.-miş 65/5.
 èarø úlur è.-miş 65/10.
 ber-À-ber è.-miş 65/6.
 úabûl úlmas è.-miş 65/12.
 úoyar è.-miş 65/6.
 saúlar è.-miş 65/9.
 yiberür è.-miş 65/7.
 ahvÀllarığa úoymadı è.-se 8/8.
 aÆlap è.-se 14/21.
 aylanturdılar è.-se 13/11.
 ceng è.-se 67/3.
 dèdi è.-se 42/7.
 èşittiler è.-se 44/16.
 èşitti è.-se 34/20, 37/8, 41/9.
 kèç boldı è.-se 58/9.
 kèldi è.-se 9/11, 33/4.
 köterdi è.-se 47/10.
 úaradılar è.-se 8/4.
 ötti è.-se 44/6.
 sevÀl úıldılar è.-se 45/17.
 ùÀúati ùÀú boldı è.-se 7/13.
 yandurdılar è.-se 62/8.
 yettiler è.-se 34/16, 63/7.
 yetti è.-se 14/13.
 úaúıtar è.-se 50/9.

[=221]

ercümend (<Far.) değerli, saygın.

ferzend-i e.+ge 48/17.
 ferzend-i e.+im 8/5.
 ferzend-i e.+iÆ 7/15.

[=3]

èrgeş- takip etmek.

è.-ip 75/20, 76/2.

[=2]

erkÀn (<Ar.) esaslar, destekler;
 direkler, sütunlar.
 e.-ı devlet 88/3.
 e.-ı devletlerini 30/1.
 [=2]

èrkek erkek.
 è. 3/16, 26/1, 26/2.
 è.+mü 68/20.
 è. úılıp 10/6.
 [=5]

èrte yarın; erken.
 è. 48/10, 77/12, 81/6.
 è.+si 44/7.
 è.+raú 4/2.
 [=5]

ervÀó (<Ar.) canlar, hayatın
 cevherleri; ervah.
 e.+larığa 84/3.
 [=1]

esbÀb (<Ar.) vasıtalar,
 sebepler.
 e.-ı cabduını 2/11.
 e.-ı cengni 56/11.
 [=2]

èsen selamet.
 amÀn è. 78/21.
 [=1]

eàer (<Ar.èeàer) hadis, etkime, netice.
 e. úılmadı 21/12, 22/4, 25/8.
 e.+i you 20/17, 36/2.
 [=7]

esir (<Ar.) savaşıta düşman eline düşen
 kimse; kul, köle; düşkün, vurgun.
 e. boldı 91/17.
 e. ètip alıp 13/3.

e. úlíp almasam 14/6.	è.-ipdürmen 62/1.
e. bolgenige 26/14.	è.-se 82/8.
[=4]	è.-seler 55/9.
esrÀr (<Ar.) sırlar.	è.-ey 69/3.
e.+ımızın 50/13.	è.-iÆ 7/2, 19/19, 20/7, 27/21, 36/18.
[=1]	è.-ip 3/6, 5/21, 11/18, 21/10, 30/21, 40/19, 42/14, 43/18, 46/21, 48/12, 58/21, 68/17, 74/18, 77/4, 77/16, 78/8, 78/16, 79/9, 79/20, 83/8, 87/2, 88/3, 90/8, 91/7, 92/11.
eâ-âÀúilîn (<Ar.) ağırlıklı olarak.	è.-ken 36/4.
e. 78/17.	è.-küdek 82/5.
[=1]	è.-maúları 7/14.
es-selÀm (<Ar.) selam.	è.-mek 7/12.
e. 44/21.	e.-ti érse 34/20, 37/8, 41/9.
[=1]	è.-tiler érse 44/16.
es-selÀmu èaleyküm (<Ar.)	[=47]
selamün aleyküm; “Allah’ın rahmeti ve selamı sizin üzerinize olsun”.	eşk (<Far.) gözyaşı.
e. 32/10, 75/11, 79/14.	e. 16/14.
[=3]	e.-i bÀrÀn 66/6.
es-selÀmu èaleyküm ve raómetullah	[=2]
(<Ar.) selamün aleyküm;	èt et.
“Allah’ın rahmeti ve selamı sizin üzerinize olsun”.	è.+imdin 81/17.
e. 29/17.	[=1]
[=1]	et- etmek.
èşik kapı; dışarı.	zaḥm e.-er 39/8.
è.+ke 9/12.	yoú e.-tim 42/13.
è.+de 45/8.	intiôÀr e.-diÆ 7/20.
è.+iğa 9/18.	úabül e.-ti 82/11.
è.+ide 67/3	istirÀhat e.-tiler 35/15.
è.+lerni 9/13.	e.-se úan 16/20.
[=5]	esir e.-ip alıp 13/3.
èşit- işitmek.	izhÀr e.-ip bolmas 8/11.
è.-tim 47/17.	
è.-ti 23/18.	
è.-tiler 32/11, 43/1, 83/3.	

imÀn e.-ip 60/9, 60/12, 86/21.
yÀd e.-ip 27/4, 33/4.
yoú e.-ip 37/12, 65/17.
mekÀn e.-ken 21/6.
ḥub e.-mek 12/19.
müstecÀb e.-mek 12/19.
sevÀl e.-mek 44/14.
åevÀb e.-mek 12/20.
tèÆ e.-mek 69/7.
[=21]

èteketek.

è. 69/5.
è.+idin 2/11.
è.+lerini 26/21.
[=3]

eùrÀf(<Ar.) yanlar, taraflar.

e.+ğa 33/10.
e.+ını 15/17.
e.+larını 20/15.
e.-ı èÀlemge 56/3.
e.-ı èÀlemdin 3/6.
[=5]

ètük ayakkabı, bot.

è. 85/12.
[=1]

evliyÀ (<Ar.) veliler.

e. vü enbiyÀ 43/9.
[=1]

evrÀd (<Ar.) virdler; devamlı

yapılan zikirler.
vird ü e.+larını 93/18.
[=1]

evvel (<Ar.) ilk, önce, birinci.

e. 3/14, 21/4, 48/13, 57/17, 64/12,
70/7, 78/17, 85/13, 86/15, 90/4,
93/19, 94/4.
e.+de 66/15.
[=14]

evvelÀ (<Ar.) öncelikle, ilk
olarak.

e. 95/6.
[=1]

ey *ünl.* ey.

e. 3/20, 4/1, 4/6, 5/2, 5/12, 5/17,
6/2, 6/18, 7/8, 7/11, 8/5, 8/6, 8/11,
8/16, 8/16, 9/3, 9/4, 9/7, 10/2,
10/6, 10/16, 11/4, 11/5, 11/9,
11/12, 13/7, 13/9, 13/12, 14/3,
14/5, 14/8, 14/18, 15/1, 15/4,
15/16, 16/21, 17/7, 18/4, 18/10,
18/14, 18/20, 21/3, 21/6, 24/5,
25/3, 25/4, 25/19, 27/3, 28/8,
28/11, 28/15, 33/12, 34/18, 35/11,
35/13, 36/6, 37/11, 37/12, 37/13,
37/15, 37/20, 39/13, 40/7, 40/15,
41/10, 42/12, 43/15, 44/3, 44/5,
44/21, 47/1, 47/7, 47/9, 47/12,
47/14, 47/16, 48/17, 49/2, 49/14,
50/16, 50/17, 51/15, 51/19, 53/12,
54/3, 54/5, 54/15, 54/18, 55/13,
56/3, 56/19, 57/5, 57/13, 58/5,
58/17, 58/18, 59/15, 60/4, 60/7,
60/8, 60/13, 61/1, 61/5, 61/12,
62/9, 63/11, 63/14, 64/10, 64/13,
65/10, 65/12, 67/6, 67/11, 68/9,
68/13, 68/15, 68/18, 69/14, 69/19,
70/4, 71/2, 71/10, 72/3, 72/5,
72/9, 73/13, 73/15, 74/21, 76/6,

78/11, 79/14, 79/14, 80/3, 80/6,
80/6, 81/21, 82/6, 82/19, 83/9,
85/3, 85/5, 85/9, 85/11, 85/13,
85/17, 85/18, 86/5, 86/8, 86/13,
87/3, 87/4, 87/13, 87/21, 88/6,
88/11, 88/20, 89/8, 90/12, 90/13,
91/1, 91/5, 91/13, 92/9, 92/20,
93/8, 93/13, 95/4, 95/13.

[=168]

eyle- yapmak, eylemek,
etmek.

tevekkel e.-rmen 81/10.

nÀleni e.-r 16/19.

e.-r cefÀ 43/8.

hîrÀm e.-dük 79/1.

büryÀn e.-di 66/1.

fermÀn e.-di 45/7.

islÀm e.-di 66/9.

zÀr e.-di 38/7.

e.-se begîyet 13/3.

úol üstide e. 12/20.

ÀşnÀ e. 12/14.

belÀ e. 12/13.

berpÀ e. 12/18.

beyÀn e. 82/1.

devÀ e. 12/13.

inşÀ e. 13/6.

müyesser e. 67/18.

penÀh e. 13/2.

revÀ e. 12/12.

zeberdest e. 12/13, 12/14.

ÀsÀn e.-gil 45/13.

hırÀsÀn e.-gil 45/14.

sersÀn e.-gil 45/15.

maèlüm e.-Æ 49/2.

e.-sün hiðmet 13/5.

beyÀn e.-p 79/17.

ğazÀt e.-p 12/19.

hemrÀh e.-p 94/6.

yÀr e.-p 39/11.

iltifÀtlar e.-p 70/16.

iltimÀs e.-p 86/4.

raóm e.-p 5/19.

şikÀr e.-p 4/5.

èahd e.-gen 81/14.

[=35]

eðÀn (<Ar.) ezan.

e. 58/12.

e.-ı bamdÀd 93/18.

[=2]

eze (<Ar.) başlangıcı olmaya zaman,
öncesizlik.

e.+de 16/5.

[=1]

F

fahta (<Far. pahte) pamuk.

f. úılıp 10/8.

[=1]

falaúmÀn (<Far.+Ar.) mancınık.

f. 51/9, 57/1, 89/10, 92/5, 92/7.

[=5]

falÀs (<Far. *palÀs*) Yere serilen
eşyanın (halı, keçe, çeltik vb.)
genel adı.

f.+da 67/17.

[=1]

fÀnì (<Ar.) geçici olan,
ölümlü.

f. 43/6. [=1]	fÀyda (<Ar.) yarar, fayda, kazanç. f. 95/14. [=1]
fÀrıġ (<Ar.) boş, işini bitirmiş, işsiz. f. bolup 71/1. [=1]	felÀn (<Ar.) falan. f. 23/18, 24/3, 40/16, 73/18. [=4]
farú (<Ar.) başın tepesi, baştaki saçın ikiye ayrıldığı yer. f.-ı seriġa 52/4. [=1]	felek (<Ar.) gök. f.+ke 52/17, 56/13. [=2]
fÀtióa (<Ar.) “başlangıç”; Kur'an-ı Kerim'in birinci suresi. f. 49/5, 49/6, 51/17, 76/18, 77/8, 84/19, 84/20. f. aldı 86/6, 92/3. f. úıldı 94/9. f. bérðiler 92/4. f. óúudılar 84/3. f. alıp 89/3. f.+nı 67/19. [=14]	fellÀú mancınık. f. 51/9. [=1]
	fenÀ (<Ar. fenÀè) ölümlülük. f. 45/2. [=1]
	fer (<Far.) ışık, parlaklık, zinet, süs. f. 3/16. [=1]
	ferÀġ (<Ar.) bırakma, terk etme, vazgeçme. f.-ı namÀz 29/21. [=1]
FÀùma ö.a. óaøret-i peygamber'in ilk eşı Hatice bint Hüveylid'den olan kızıdır; <i>bk.</i> Bibi FÀùma, Bibi FÀùma-i ZehrÀ, FÀùma-i ZehrÀ. óaøret-i F. 82/17. [=1]	ferÀġat (<Ar.) bırakma, terketme, rahatlık, zenginlik. f. 12/19, 74/15, 91/2, 91/6. [=4]
FÀùma-i ZehrÀ ö.a. óaøret-i peygamber'in ilk eşı Hatice bint Hüveylid'den olan kızıdır; <i>bk.</i> FÀùma, Bibi FÀùma, Bibi FÀùma-i ZehrÀ. F. 43/11. [=1]	ferište (<Far.) melek. f.+ler 83/7. [=1]
	fermÀn (<Far.) emir, tebliġ. f. 13/19, 49/2, 52/17. f. bolsa 55/1. f. eyledi 45/7.

f. úıldı 22/17, 30/15, 51/11, 56/9, 71/4, 73/18, 82/12, 84/3.	f.-i ŞÀh-ı MerdÀn 56/19.
f. úıldılar 26/19.	[=18]
f. úılsaÆ 64/11.	ferzendî (<Far.) evlat.
f.+ı 29/10, 80/11, 80/20, 81/4, 85/19.	f. 5/2.
f.+larını 13/13.	[=1]
f.-ı bürÀdÀrdurmen 90/3.	feâÀóat (<Ar.) inandırıcı, sanatlı
[=22]	söz söyleme, fesahat.
ferseng (<Ar.) uzunluk ölçüsü	f. 3/4.
birimidir, iki çeşittir. Deniz	[=1]
fersahı. 5555 m. Kara fersahı.	fetó (<Ar.) fetih.
4444 m..	f. 17/2, 94/6.
f. 43/19, 43/19, 80/3, 84/7.	f. úılğan 5/9.
[=4]	f. úılıp 89/20.
feryÀd (<Far.) çığlık, feryat.	[=4]
f. 89/9.	fidÀ (<Ar.) feda etme.
f. úıldı 92/8.	f. úılmasam 38/17.
f. úıldılar 11/7, 13/9, 28/10.	f. bolsun 5/4.
f. úılıp 54/5, 57/5.	f. úılğan 81/14.
f.+ımğa 18/3.	[=3]
[=8]	figÀn (<Far.) inleme, ıztırapla
ferzend (<Far.) evlat.	bağırıp çağırma.
f. 13/9, 13/12, 23/10, 47/12.	f. úıldı 42/9.
f. bolsaÆ 8/20.	f. tartıp 86/13.
f.+ni (ilgi d.e.) 85/6.	f.+ı 35/9.
f.+im 86/5.	f.+ları 36/4.
f.+ıÆnı 70/18.	[=4]
f.+iÆdür 46/7.	fıkr (<Ar.) fikir, düşünce.
f.+i êkensiz 69/15.	f. úıldılar 7/14, 10/15.
f.+idin 46/15, 68/21.	f. úılıp 84/6, 85/13.
f.-i èAlı 3/16, 55/13.	f.+imi (belirtme d.e.) 31/11.
f.-i ercümendge 48/17.	f.+i 8/12.
f.-i ercümendim 8/5.	f.+iniÆ úılıÆlar 30/3.
f.-i ercümendiÆ 7/15.	f.-i digerniÆ (belirtme d.e.) 29/3.
	f.-i İmÀmımda 16/16.
	f.-i yÀdı 65/19.

[=10]
fil (<Ar.) fil.
 f. 28/12, 50/8, 77/11, 80/14.
 f.+ni (ilgi d.e.) 77/19.
 f.+iÆğa 57/6.
 f.+idin 60/3.
 f.+lerni (ilgi d.e.) 52/21, 60/4.
 f.+lerni 53/1, 53/1.
 f.+lerim 85/4, 85/6.
 f.+leriÆni 57/11.
 f.-i mestni 84/13.
 f.-i cengim 87/4.
 f.-i cengi 88/15, 89/14.
 f.-i cengige 85/15.
 [=19]
fiël (<Ar.) karakter.
 f.+idür 43/8.
 [=1]
filÀn (<Ar.) filler.
 f.+larnı 4/5.
 [=1]
filing (<Far.) kaçak.
 f. 14/11.
 [=1]
filte (<Far.*pilte*) fitil.
 f. 26/3.
 [=1]
firÀú (<Ar.) ayrılma, ayrılık.
 f.+ıÆ 36/10.
 f.+ıÆda 36/8, 37/1, 38/8.
 f.+ı 16/21.
 f.+ıda 16/14, 16/19, 38/12.
 Àteş-i f.+ıda 40/20.
 derd-i f.+ıda 65/18.
 f.+ıÆızda 48/18.

[=11]
fiş- pişmek; *karş.. piş-*.
 f.-ken 17/14.
 [=1]
fısú (<Ar.) kötülük, sefihlik, dinsizlik,
 ahlaksızlık.
 f. 23/20.
 [=1]
folad (<Ar. bülÀd) çelik.
 f. 11/20.
 [=1]
furúat (<Ar.) ayrılık, ayrılma.
 f.+ıda 65/16.
 [=1]
furâat (<Ar.) fırsat, uygun an.
 f.+ğaça 29/15.
 f.+da 18/17, 84/1.
 f.+dın 43/12.
 [=4]
fut (<Far.) ayak; *karş.. put*.
 f.+ları 33/6.
 [=1]

G, Ğ

ğÀfil (<Ar.) aymaz, gafil.
 ğ. 38/21.
 ğ. bolup 65/20, 71/15.
 [=3]
ğÀh (<Far.) gah, ara sıra.
 g. 58/6, 58/6.
 [=2]
ğalebe (<Ar.) galebe.
 ğ. úıldı 17/16.
 ğ. úılıp 29/21.

[=2]
ġÀlib (<Ar.) ağır basan, galip.
 à. bolup 83/20.
 [=1]
ġalùÀn (<Ar.) falsolu, kabahatli,
 günahkâr, hatalı.
 ġ. 52/20.
 [=1]
ġam (<Ar.) kaygı, keder, üzüntü.
 ġ. 15/21, 31/8, 31/18, 33/14, 41/3,
 41/6.
 ġ. yemesmen 29/1.
 ġ. yemegil 18/16, 85/9.
 ġ.+da 16/18, 82/9.
 ġ.+iÆnı 22/2, 22/14.
 [=13]
ġamġin (<Ar.) gamlı, kaygılı.
 ġ. 50/6, 45/18.
 [=2]
ġam-ḥÀr (<Ar.ġam+Far.ḥÀr)
 birisi için kaygıran.
 ġ. 72/18.
 [=1]
ġam-nÀk (<Ar.ġam+Far.nÀk)
 gamlı, kederli.
 ġ. boldı 93/12.
 [=1]
ġanìmet (<Ar.) bir şeyin
 varlığının geçici ve geri
 döndürülemez olması.
 ġ. tapıp 65/4.
 ġ. dür 63/11.
 [=2]
ġar (<Ar.) mağara.
 ġ.+ge 81/8, 84/2.

ġ.+dın 83/12.
 [=3]
ġarÀyib (<Ar.) garaip,
 görülmemiş.
 ġ. 2/2.
 [=1]
ġarib (<Ar.) zavallı, kimsesiz.
 ġ. 42/18.
 ġoristÀn-ı ġ.+lerge 41/21.
 ġoristÀn-ı ġ.+lerde 42/3, 42/4.
 bi-çÀre-i ġ.+men 41/3.
 [=5]
ġaribe (<Ar.) fakir.
 ġorüstÀn-ı ġ.+de 47/6.
 [=1]
ġarib-nevÀz (<Ar.ġarib+Far.nevÀz)
 okşayıcı, iyi edici.
 ġ. 27/3.
 [=1]
ġarib-nevÀzlik
 (<Ar.ġarib+Far.nevÀz+T
 .+lik) okşama, iyi etme.
 ġ. 27/4.
 [=1]
ġarú (<Ar.) gark, suya batma.
 ġ. olur 75/15.
 ġ. úılıp 62/16.
 [=2]
ġaşlik öfke.
 ġ. úılıp 23/12.
 [=1]
ġavġÀ (<Far.) kavga.
 ġ.+nı 66/12, 82/5.
 [=2]

ğayb (<Ar.) gaip, görünmez

âlem.

èÀlem-i ğ.+dın 87/19.

[=1]

ğayr (<Ar.) gayr, başkası.

ğ.+dın 31/21.

[=1]

ğayret (<Ar.) gayret, çaba.

ğ. 28/20.

ğ. úılurmen 29/2.

ğ. úıldı 22/18.

ğ. úılıp 9/14.

ğ.+leri kèldi 3/15.

ğ.-i gürzi 59/2.

[=6]

ğayrethú (<Ar.ğayret+T.+luú)

gayretli.

ğ. 24/14.

[=1]

ğÀyib (<Ar.) kayıp.

ğ. boldı 18/6, 20/16, 21/16, 22/8,
24/6, 43/16.

ğ. boldılar 42/13, 85/20, 87/10,
88/13, 89/11.

ğ. bolup 90/17.

ğ.+dın 13/10.

[=13]

ğaoab (<Ar.) öfke.

ğ. 12/5, 51/5.

ğ.+ı 87/19.

ğ.+ı kèldi 3/9.

[=4]

ğaoablan- (<Ar.ğaoab+T.+lan-).

ğ.-dı 73/7, 92/8.

[=2]

ğazÀt (<Ar.) gaza.

ğ. boldı 44/5.

ğ. eylep 12/19.

ğ.+ğa 31/15.

[=3]

ğazel (<Ar.) gazel.

ğ. 7/18.

ğ.-i bisyÀr 72/21.

ğ.-i İmÀm Muóammed Óanefiyye
39/7.

ğ.-i Öüfünün 36/13.

[=4]

gebr (<Far.) ateşe tapan, mecusi.

g. 15/4, 50/17, 50/17.

g.+ni 15/1.

g.+ğa 51/1.

[=5]

ger (<Far.) eğer.

g. 11/15, 12/20, 31/19, 58/5, 89/5,
91/2, 91/6.

[=7]

gerd (<Far.) toz, toprak.

g. 2/12, 2/12, 9/20, 14/11, 14/11,
49/8, 49/9, 55/20, 56/4.

g.+ler 29/12.

g. gerd 91/15.

gerd g. 91/15.

[=12]

gerden (<Far.) boyun.

g.+i 54/7.

g.+iğa 54/4, 61/14.

[=3]

gez (<Far.) arşın, endaze.

g. 26/6, 54/7, 54/7.

g.+dür 62/13, 62/13.

g. edi 54/8.
 [=6]
gezele- gezlemek.
 g.-p 14/12.
 [=1]
ġılÀf (<Ar.) kılıf, kın.
 ġ.+ıdın 3/12, 11/19, 29/4, 91/7.
 [=4]
giriftÀr (<Far.) tutulmuş,
 yakalanmış.
 g. boldı 64/6.
 [=1]
giribÀn (<Far.) yaka.
 g.+ge 31/18.
 [=1]
giryÀn (<Far.) ağlayan.
 g. 39/3.
 [=1]
ġisūburide (<Far.) ahlaksız kadın.
 g. 73/13, 80/7, 86/8, 86/13, 87/13,
 88/20.
 g.+ni 84/4.
 g.+din 85/7.
 [=8]
ġoza (<Far.) koza.
 ġ. 10/8.
 ġ.+nı 3/17, 24/20.
 [=3]
ġörüstÀn (<Far.) mezarlık.
 g.+da 47/7.
 g.-ı ġaribede 47/6.
 g.-ı ġariblerge 41/21.
 g.-ı ġariblerde 42/3, 42/4.
 [=5]

ġörüstÀn-ı Baúèi ö.a.
 Medine-i Münevvere'deki
 mezarlığın adı; *karş..* **ġörüstÀn-ı
 Baúiiye.**
 g.+ge 83/2.
 [=1]
ġörüstÀn-ı Baúiiye ö.a.
 Medine-i Münevvere'deki
 mezarlığın adı; *karş..* **ġörüstÀn-ı
 Baúèi.**
 g.+ge 79/7.
 [=1]
ġöşt (<Far.) et.
 g.+i 54/8.
 g.+in 70/12.
 [=2]
ġuçça kol ve ayaklar katlanıp,
 vücut bükülüp, başın eğildiği
 durum.
 ġ. úılıp 30/11.
 [=1]
ġulġula (<Far.) kaynaşma.
 ġ. 50/9.
 ġ.+sı 52/17.
 [=2]
ġull (<Ar.) boyunduruk, pıranga.
 ġ. 4/17, 54/4.
 [=2]
ġunça (<Far.) gonca.
 ġ. 42/17.
 [=1]
ġuããa (<Ar.) üzüntü, keder.
 ġ.+nı 41/6.
 ġ.+da 31/8.
 ġ.+lar toldı 9/2.

[=3]
guvÀh (<Far.) tanık, şahıt.
 g.+ımsen 82/3.
 [=1]
gūyÀ (<Far.) sanki, güya.
 g. 79/21, 89/15.
 [=2]
gūft-gū (<Far.) konuşma,
 müzakere.
 g. 40/14.
 [=1]
gūl (<Far.) çiçek, gül.
 g. 7/21.
 g.+üm 36/14.
 g.+i 42/17.
 g.+dür 72/20.
 g.+dek 39/3.
 g.-i sarıh 8/5.
 g.-i sırr-ı reyhÀn-ı cihÀn êrdiÆ
 7/21.
 [=7]
gūlèizÀr (<Far.gūl+Ar.èizÀr) gül
 yanaklı, pembe yanaklı.
 g.+ımdın 37/1.
 yÀr-i g.+ımdın 36/14.
 [=2]
gūl-nÀr (<Far.) nar çiçeği.
 g.+ımdın 36/15.
 [=1]
gūlzÀr (<Far.) güllük, gül
 bahçesi.
 sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı tÀze-i
 havø-ı g.-i cÀy-ı hūş 77/6.
 [=1]
gūmÀn (<Far.) zan, sanı.

g. boldı 10/15.

g. úıldı 32/8, 52/1.

[=3]

gūmbeō-i **devrÀn**

(<Far.gūmbeō+Ar.devra

n) dünyanın kubbesi, gök.

g.+ge 12/6.

[=1]

gūnÀh (<Far.) suç, kabahat, dinî

suç.

g. 17/19.

[=1]

gürzi (<Far.) gürz.

g. 12/5, 12/8, 17/18, 57/18, 63/17,
 63/17.

ğayret-i g. 59/2.

g.+ni 61/7, 89/1, 92/11, 92/14.

g.+sini (ilgi d.e.) 92/13.

g.+sini 92/12, 92/21.

g.+lerini 12/9.

[=15]

güşÀd-ı künende-i der-Ĥayber.

(<Far.) “Ĥayber’in

fatihî”; Hz. Ali’nin lakaplarından
 biri.

g. 82/18.

[=1]

gūzer (<Far.) geçiş, geçme.

g.+iÆ 37/21.

[=1]

gūzešte (<Far.) geçen, geçmiş.

vÀútea-i g.+ni 70/6.

[=1]

gūzirÀn (<Far.) kurtulmak.

g. 71/19.

[=1]

H, Ĥ, Ó

ĥ`Àb (<Far.) uyku, rüya.

ĥ. etmek 12/19.

[=1]

ĥaber (<Ar.) haber.

ĥ. 42/1, 47/6, 47/15, 71/13, 77/4, 80/11.

ĥ. aldı 20/4, 80/15.

ĥ. berelmedim 71/15.

ĥ. bẽrdi 10/10, 20/5, 25/2, 36/1, 48/9, 80/13, 81/6.

ĥ. kẽlmedi 40/17.

ĥ. bẽrdiler 43/15, 47/3.

ĥ. alalmadılar 33/21.

ĥ. bergey mũsiz 45/10.

ĥ. tapğaymız 41/8.

ĥ. alsalar 20/19.

ĥ. alay 35/21, 84/19.

ĥ. almay 7/20.

ĥ. bẽrgil 62/10.

ĥ. alsun 49/16.

ĥ. beriÆler 67/9.

ĥ. bẽrgen 20/18.

ĥ. tapğanları 40/3.

ĥ.+ni 41/9.

ĥ.+iÆ 37/19.

ĥ.+imizniÆ (belirtme d.e.) 87/8.

[=34]

ĥaberÀt (<Ar.) haberler.

ĥ. úılıp ẽrdi 26/14.

[=1]

ĥaberdÀr (<Ar.ĥaber+Far.-dÀr)

haberdar, haberli.

ĥ. 35/21, 80/16.

ĥ. bol 11/2.

ĥ. bolup 40/4, 42/9, 42/10.

[=6]

óabù (<Ar.) yanlış hareket.

ó. 91/5.

[=1]

óÀcÀt (<Ar.) ihtiyaçlar, istekler.

ó. 67/14.

[=1]

Ĥ`Àce ö.a. Sahâbî, Hz. Peygamber'in elçilerinden.

Ĥ. 57/17, 58/1, 58/8, 60/7, 63/14, 63/15, 76/13, 76/14, 77/2, 79/3, 79/4, 79/4, 79/12, 83/5, 85/20, 87/3.

Ĥ.+ge 58/1, 63/20.

[=18]

Ĥ`Àce èAmr ö.a. Sahâbî, Hz. Peygamber'in elçilerinden.

Ĥ. 53/12, 53/14, 53/16, 54/1, 54/10, 56/16, 56/21, 57/15, 57/16, 57/18, 58/6, 58/10, 59/11, 59/15, 60/4, 60/18, 61/5, 61/6, 61/7, 61/10, 61/13, 61/16, 61/17, 63/4, 63/6, 63/11, 63/20, 63/21, 64/4, 67/3, 69/9, 75/13, 75/19, 76/9, 77/9, 77/11, 77/17, 77/19, 79/5, 79/9, 79/10, 79/12, 79/15, 83/4, 83/6, 84/12, 84/18, 84/21, 85/11, 87/9, 88/5, 88/10, 89/7, 89/10,

90/11, 91/10, 92/3, 92/5, 92/5, 93/8. H.+nıÆ 54/14, 79/2. H.+nı (ilgi d.e.) 54/3, 54/6. H.+nı 88/12. H.+ge 57/13, 67/9, 69/9, 93/15. H. érür 83/3. [=70]	ḥʿÀhì (<Far.) isteyen. ḥ. 38/17, 38/17, 41/10, 41/11. [=4]
ḤʿÀce èAmr Ümeyye ö.a. Sahâbî, Hz. Peygamber'in elçilerinden. H. 61/12. H.+ni 48/6, 48/7. H.+dürmen 57/9. [=4]	ḥʿÀhla- (<Far.ḥʿÀh+T.+la-) istemek. ḥ.-yður 4/12. ḥ.-dı 92/3. [=2]
ḤʿÀce (<Far.) hoca, efendi, ağa, sahip; <i>karş..</i> ḤʿÀce. ḥ.+mni (ilgi d.e.) 41/5. ḥ.+Æ 30/18. [=2]	ḥÀk (<Far.) toprak; <i>karş..</i> óÀk. ḥ. 37/14, 37/15. ḥ.+iÆ 42/19. ḥ.-i ḥün-ı Àğušte 42/21. [=4]
óÀcet (<Ar.) ihtiyaç, istek. ó. 12/15. ó.+imni 12/12. [=2]	óÀk (<Far.) toprak; <i>karş..</i> ḥÀk. ó.+ime 66/19. [=1]
óadiâ (<Ar.) hadis, Peygamber sözü. ó. 76/3. [=1]	óÀkim (<Ar.) hakim, yargıç. ó. úılıp úoydılar 27/19. [=1]
óÀdiâe (<Ar.) olay. ó. 7/15. ó.+lerni 20/14. [=2]	óáuú (<Ar.) hak; gerçek. ó. bilip 76/7. ó.+ı 12/12. ó.+ığa 56/20, 58/11. ó.+ıda 48/19, 76/17. ó.+larığa 26/15. [=6]
ḥʿÀh (<Far.) isteyen. ḥ. 9/5, 9/5. [=2]	Óáuú Allah'ın isimlerinden birisi; Hak, Allah, Allahu Teala. Ó. 44/21. Ó. TeèÀlÀ 82/11. Ó. TeèÀlÀnıÆ 76/7. Ó. TeèÀlÀnı (ilgi d.e.) 95/10. Ó. TeèÀlÀge 65/14, 74/4. Ó.+dın 45/10.

[=7]

óÀl (<Ar.) hâl, durum.

ó. 13/10, 17/6, 29/14, 36/13,
37/11, 59/13, 61/15, 82/8.

ó. aóvÀl 44/4, 72/1, 78/12.

ó. aóvÀliÆ 51/19.

ó. aóvÀliğa 85/9.

ó.+ni 38/18, 50/21, 89/6.

ó.+ğa 8/14.

ó.+de 10/20, 11/8, 13/7, 32/8,
34/19, 51/8, 67/4, 73/5, 78/8.

ó.+im 31/12, 36/18, 37/12, 81/18.

ó.+imi 31/10, 31/12.

ó.+imni 82/1, 82/2.

ó.+iÆni 89/4.

ó.+inni 38/15.

ó.+i 29/8, 79/11.

ó.+in 36/19, 38/6.

ó.+ini 82/19, 83/21.

ó.+ige 5/19.

ó.+iğa 5/18, 83/21.

ó.+iÆiz 62/14.

ó.+leri 44/6, 79/18.

[=48]

óÀlÀ (<Ar.) şimdi, hâlâ.

ó. 53/14.

[=1]

ħalÀã (<Ar.) kurtuluş,

kurtulma.

ħ. úldı 19/9, 64/17.

ħ. úlay 88/12.

ħ. úlgıl 18/19.

ħ. úlıp 35/1.

ħ. úlgalı 27/5.

ħ. úlmaú kerek 6/7.

ħ. úlur irdim 34/20.

[=8]

óalÀãlú (<Ar.óalÀã+T.+lú)

kurtarılmış.

ó. 44/14.

[=1]

ħalÀyú (<Ar.) mahlûkÀt,

mahluklar, yaratılmış herşey.

ħ. 54/5, 54/6, 71/4.

ħ.+ke 74/1.

ħ.+lar 26/19, 58/9.

ħ.+largá 26/18.

[=7]

ħalife (<Ar.) halife.

ħ. 93/20, 93/21.

[=2]

ħÀliã (<Ar.) katışksız, saf.

ħ.-i cehÀnda 83/17.

[=1]

ħalú (<Ar.) halk, ahali.

ħ. 71/5, 75/3.

tamÀm-ı ħ 72/17.

ħ.+nı (ilgi d.e.) 87/9, 88/13,
89/11.

ħ.+nı 73/10.

ħ.+dın 89/16.

ħ.+ı 26/12, 42/9, 79/20.

ħ.+ığa 94/11.

ħ.+tururmiz 67/7.

[=13]

óalúa (<Ar.) halka.

ó. úlıp 92/17.

[=1]

óÀll (<Ar.) çözölme, erime, çözme.

ó.-i müşkilÀtım 13/1.

[=1]
ḥĀm (<Far.) çiğ, ham.
ḥ. edi 45/4.
[=1]
óamḍ (<Ar.) şükür, hamdediş.
ó. u aenÀ 7/8, 74/4.
[=2]
óamle (<Ar.) saldırı, atak.
ó. keltürgil 51/19.
ó. úıldı 64/5.
ó. úıldılar 6/13, 6/15.
ó. úılğıl 50/17, 57/16.
ó. úılıÆ 6/15.
[=7]
ḥĀmūṣ (<Far.) suskun, sessiz;
üzgün.
ḥ. boldı 78/16.
[=1]
ḥan hünkâr, han.
h. 36/17.
[=1]
ḥandaú (<Ar.) hendek.
ḥ. 30/4.
ḥ.+ğa 44/8.
ḥ.+dın 44/8.
[=3]
ḥĀneúĀh (<Far.) tekke, dergah.
ḥ. 23/5.
[=1]
Óanife ö.a. *bk.. Bibi, Bibi*
Óanife.
Ó. 8/3, 45/3, 48/8.
Ó.+ni (ilgi d.e.) 8/1.
[=4]

ḥar (<Far.) eşek.
kelle-i beçe-i ḥ.+dék 53/11.
[=1]
ḥĀr (<Far.) diken.
ḥ.+ıÆ 39/8.
[=1]
ḥĀr (<Far.) aşağılık.
ḥ. körgendék 53/20.
ḥ. úılma 53/21.
[=2]
ḥarĀb (<Ar.) yıkık, harap.
ḥ. 37/12.
ḥ. úıldım 5/13.
ḥ. úılıp 5/7, 60/17.
[=4]
óarĀm (<Ar.) haram.
ó.+dur 4/7.
[=1]
óarĀmzĀde (<Ar.óarĀm+Far.-zĀde)
piç.
ó. 5/12.
Öüfünün-ı ó. 92/9.
[=2]
óarem (<Ar.) harem.
ó.+i 14/18.
ó.+i turur 14/18.
ó.+iğa 69/12.
ó.-i Şir-i YezdĀn 14/16.
[=4]
ḥaridĀr (<Far.) müşteri, alıcı.
ḥ.+ım 82/8.
ḥ.+ımdın 37/7.
[=2]
óaríf (<Ar.) rakip, meslektaş.

ó.+ler 39/7.	h.+ıÆ cemè 16/15.
[=1]	h.+ı 88/9.
Óasan Hz. Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin büyük oğlu; <i>bk.</i> İmÀm Óasan . Ó. 43/3.	[=3]
[=1]	hatm (<Ar.) Kur'an'ın tamamını okuma, hetim. h+ı Úur'Àn 39/17.
óasenÀt (<Ar.) iyilikler. ó.+ım 13/1.	[=1]
[=1]	hatun hanımefendi, kadın. h. 10/1, 10/2, 18/6, 18/12, 48/9, 71/7, 82/17, 82/19.
óÀãıl (<Ar.) ortaya çıkan, var olan. ó. boldı 13/10, 41/18. ó. bolur 40/19, 41/20, 44/15.	h. bolsun 9/5.
[=5]	[=9]
haãm (<Ar.) düşman, hasım. h.+larım 55/8.	havÀ (<Ar.) hava. h.+dım 53/15.
[=1]	[=1]
hat (<Ar.) mektup. h. úılıp bèriÆler 56/10.	óavÀle (<Ar.) ısmarlama, havale. ó. úıldı 5/15, 17/18, 25/8, 29/4, 34/6, 53/16.
[=1]	ó. úılıp èrdi 26/5.
haùar (<Ar.) tehlike. h. 12/4. h.+ımı 62/17. h.+lar 62/4. h.+ları 65/12. h.-ı èaòim 62/9.	[=7]
[=5]	havø (<Ar.) havuz; <i>karş.</i> óavø-ı kevâer . sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı tÀze-i h.-ı gülzÀr-ı cÀy-ı hūş 77/6.
haùar-nÀk (<Ar. <i>haùar</i> +Far.- <i>nÀk</i>) tehlikeli. h. 14/3, 14/16.	[=1]
[=2]	óavø (<Ar.) havuz; <i>karş.</i> havø . ó.-ı kevâer 37/4.
hÀùır (<Ar.) hatır, gönül. h.+ım 31/19.	[=1]
	óayÀt (<Ar.) yaşam, hayat. ó. 47/15.
	[=1]
	óayÀtlik (<Ar. <i>óayÀt</i> +T.+ <i>lik</i>) yaşam, hayat.

h.+den 30/13.
[=1]
óayf(<Ar.) yazık, vah vah.
ó. boldı 66/3.
[=1]
óayrÀn (<Ar.) şaşkın, hayran,
tutkun.
ó. 65/16.
ó. úaldı 33/7, 57/4, 58/3, 71/5,
73/6.
ó. boldılar 75/12.
ó. úaldılar 77/17.
ó. bolup 28/7, 50/20.
ó.+dur 72/17.
[=11]
óayrÀnhú (<Ar.óayrÀn+T.+luú)
hayranlık.
ó.+da 76/5.
[=1]
óayret (<Ar.) hayret.
ó. 68/3.
ó.+de 77/21.
[=2]
óayder (<Ar.) aslan.
naèra-i ó. 84/6.
[=1]
Óayder-i kerrÀr (<Ar.) Hz. Ali'nin
lakaplarından.
Ó. 82/18, 84/5.
óæret-i Ó. 83/9.
[=3]
óayderì (<Ar.) aslan.
naère-i ó. 28/3.
[=1]
hayÀl (<Ar.) hayal, düş.

h. úılıp úaldım 34/1.
[=1]
hayr (<Ar.) iyilik, hayır.
duèÀ-yı h. 26/15, 48/19, 58/11,
76/18.
[=4]
hazìne (<Ar.) hazine.
h.+ler 38/9.
h.+lerini 23/16.
[=2]
óÀøir (<Ar.) huzurda, hazır,
mevcut.
ó. 15/17, 82/2, 82/3, 90/10.
ó. anda 89/7.
ó. boldı 42/7, 90/18.
ó. úıldı 62/20.
ó. bolup turgil 53/9.
ó. bolalı 80/4.
ó. boluÆ 24/6.
ó. boluÆlar 93/9.
ó. bolup 13/14, 30/18.
ó. èrdi 57/19, 87/3, 88/5, 90/11,
93/8.
ó.+dur 90/14.
[=20]
óæret (<Ar.) sayın, hazret.
ó. 45/2, 45/6, 45/9, 45/12, 45/15.
ó.+ni (ilgi d.e.) 46/5, 86/20.
ó.+din 44/13, 66/16.
ó.-i èAli 40/1, 40/1, 43/17, 44/15,
46/20, 74/20, 70/15, 82/21, 83/5,
83/11, 84/6, 84/14, 84/20, 84/2,
86/21, 86/5, 87/18, 88/13, 89/1,
90/19, 91/12, 92/4, 93/10, 93/15,
94/4, 94/13.

ó.-i èAli-yi Óayder-i KerrÀr
 82/17.
 ó.-i EbÀ Bekr-i äddiú 2/9.
 ó.-i Cebreèil 82/12, 82/14.
 ó.-i èOãmÀn 43/20, 44/3, 44/12,
 45/6, 49/4, 74/19, 79/13.
 ó.-i FÀùima 82/17.
 ó.-i ÌmÀm 83/10, 83/19, 93/3.
 ó.-i ÌmÀm Muóammed Óanefiyye
 92/19, 92/21, 93/12.
 ó.-i MerdÀn 50/1.
 ó.-i Muóammed 46/15, 67/8.
 ó.-i MurteøÀ èAli 79/14, 82/16,
 83/1, 83/5, 83/12, 84/11, 86/1,
 87/20, 93/21, 94/2, 94/8.
 ó.-i Óayderi kerrÀr 83/7, 83/9.
 ó.-i Resûl 44/18, 47/13, 74/2,
 78/17, 94/9.
 ó.-i Resûlu'l-lÀh 40/2.
 ó.-i ŞÀh-ı MerdÀn 2/6, 25/13,
 27/5, 39/19, 43/13, 44/4, 44/20,
 47/2, 47/5, 47/12, 47/16, 59/19,
 89/15, 90/3, 91/21.
 ó.-i Şîr-i YezdÀn 86/10.
 ó.-i ŞÀh-ı MerdÀnnıÆ 49/3.
 ó.-i Ádemni (ilgi d.e.) 88/12.
 ó.-i èAlini (ilgi d.e.) 82/15, 90/18,
 91/1, 91/12, 93/12.
 ó.-i EbÀ Bekr-i äddiúnı (ilgi d.e.)
 4/14, 4/16.
 ó.-i ÌmÀmnı (ilgi d.e.) 81/7,
 82/15, 93/1.
 ó.-i MurteøÀ èAlini (ilgi d.e.)
 89/12.
 ó.-i Resûlnı (ilgi d.e.) 47/17.

ó.-i ŞÀh-ı MerdÀnnı (ilgi d.e.)
 43/21, 49/10, 57/7.
 ó.-i Ádem atanı 85/20.
 ó.-i Ádemni 90/17.
 ó.-i èAlini 87/12, 87/17, 89/4,
 90/1, 92/18.
 ó.-i èAmrnı 93/20.
 ó.-i ÌmÀm Muóammed
 Óanefiyyeni 70/17.
 ó.-i ÌmÀm Muóammedni 78/20.
 ó.-i ÌmÀmnıÆ (belirtme d.e.)
 79/16.
 ó.-i MurteøÀ èAlini 78/14.
 ó.-i ŞÀh-ı MerdÀnnı 47/11.
 ó.-i èAliğa 40/11, 87/10, 90/11.
 ó.-i ÌmÀm Muóammed
 Óanefiyyeğa 94/17.
 ó.-i MurteøÀ èAliğa 90/2.
 ó.-i MurteøÀ èAlige 70/16, 85/21.
 ó.-i Zeyd İbn èAliğa 74/20.
 ó.-i Ádemdin 46/4.
 ó.-i èAlidin 86/4, 84/18, 89/2,
 92/3.
 bÀ-bereket-i Àn-ó.+dür 69/13.
 āaóÀbe-i Àn-ó.-i āallallahu
 èaleyhi vesellem tururlar 68/17.
 [=134]

hediye (<Ar.) armağan, hediye.

h. 74/20.

[=1]

helÀk (<Ar.) yok olma, ölme.

h. bolursèn 58/5.

h. úıldıÆ 61/10.

h. úılğıl 18/18.

[=3]

hem(<Far.) hem, üstelik.

h. 3/4, 3/7, 5/13, 6/5, 6/15, 6/19,
10/13, 10/19, 10/21, 11/6, 11/21,
12/1, 12/2, 12/8, 13/16, 18/5,
19/5, 24/6, 26/8, 26/11, 27/16,
28/19, 32/1, 34/7, 35/11, 39/20,
41/17, 43/5, 43/16, 46/7, 46/16,
53/15, 54/8, 55/12, 61/13, 63/1,
64/5, 64/6, 64/6, 65/11, 69/8,
70/13, 71/21, 72/18, 74/11, 74/15,
74/17, 75/7, 76/15, 76/19, 77/12,
77/16, 77/18, 78/13, 80/2, 81/5,
82/9, 83/7, 84/8, 84/17, 86/2,
87/15, 88/14, 88/15, 88/19, 88/21,
89/13, 90/11, 90/19, 91/18, 93/12,
94/8.

[=72]

hemîşe (<Far.) daima, her
zaman.

h. 13/1, 13/5, 16/17.

[=3]

hemme (<Far.) tüm.

h. 6/15, 19/14, 23/1, 26/18, 29/11,
53/2, 53/5, 53/6, 53/12, 58/12,
59/5, 61/8, 61/18, 62/21, 63/8,
63/8, 69/13, 72/19, 81/16, 82/6,
88/2.

pÂdşâh-ı h. 19/14.

h.+ni/Æ (belirtme d.e.) 29/9.

h.+si 19/12, 60/12.

h.+sini/Æ (belirtme d.e.) 81/1.

h.+sini 77/10, 89/18.

h.+mizni (ilgi d.e.) 79/3.

h.+leri/Eni 14/19.

h.+leri 9/20, 33/4, 55/2, 55/3,
55/16, 68/16, 77/8, 78/8.

h.+leriğa 78/2.

[=39]

hem-nâm (<Far.) adaş.

h. edi 45/3.

[=1]

hemrâh (<Far.) yoldaş, yol
arkadaşı.

h. úılırsız mu 63/5.

h. úılmasmen 55/7.

h. úılğıl 46/9.

h. eylep 94/6.

h. úılıp 2/11.

[=5]

hemrân (<Ar.) atâ etme, hediye
verme.

leõõet-i h. 66/8.

[=1]

hem-şir (<Far.) süt kardeş.

h.+im 27/7.

h.+leri 27/16.

[=2]

henüz (<Far.) henüz, daha.

h. 12/9, 14/6, 36/15, 68/14, 74/7,
74/17, 84/11, 90/13.

[=8]

her (<Far.) her.

h. 3/2, 8/12, 8/12, 9/5, 9/19, 16/5,
16/9, 19/5, 20/12, 30/12, 30/16,
31/1, 35/7, 37/1, 37/5, 38/9, 39/6,
39/7, 39/8, 40/14, 45/1, 45/9,
51/10, 53/20, 54/3, 55/6, 56/7,
57/15, 58/4, 58/15, 61/8, 62/12,
62/13, 62/15, 63/6, 64/11, 65/6,

65/17, 66/5, 66/6, 66/7, 69/6, 69/13, 70/8, 71/11, 71/15, 71/17, 73/8, 77/5, 81/11, 81/15, 82/1, 83/16, 88/16, 90/12, 92/7, 94/3. h. çend 68/12. [=58]	[=2]
hergiz (<Far.) asla. h. 14/7, 16/1, 16/1, 16/2, 16/17, 21/12, 26/10, 32/4, 38/2, 38/3, 38/16, 39/2, 41/2, 43/7, 55/10, 71/17, 71/18, 72/15, 74/11, 74/11, 74/15, 82/10, 94/4. [=23]	hiç (<Far.) hiç. h. 3/3, 5/9, 6/3, 6/4, 8/10, 10/5, 12/4, 15/13, 16/7, 16/13, 16/21, 17/1, 17/19, 18/16, 20/17, 24/7, 26/17, 29/15, 31/6, 31/10, 33/21, 36/2, 38/11, 41/7, 42/13, 55/7, 62/16, 65/21, 66/13, 68/14, 70/19, 73/7, 78/8, 80/7, 81/8, 84/18. h. kim 8/11, 61/14. h. kimerse 17/8. h. kimge 75/21. [=40]
heybet (<Ar.) heybet. h. úlíp 63/18. [=1]	óifô (<Ar.) hıfız, ezberleme. ó. úılmaú 61/2. [=1]
hezÀr (<Far.) bin sayısı. h. 33/5, 51/8. [=2]	óikÀyet (<Ar.) öykü, hikâye. ó. 95/1, 95/11. [=2]
hicÀlet (<Ar.) utanma, utanç. h.+din 68/11. [=1]	óikmet (<Ar.) hikmet, öğüt verici söz. ó.+din emes 34/10. [=1]
hicer (<Ar.) ayrılık. h.+ide 66/3. [=1]	hilèat (<Ar.) hilat, kaftan. h. kiydürdi 78/2. h. bérdi 55/3. h.-ı pÀdşÀyÀne 76/21. [=3]
hicerÀn (<Ar.) ayrılık, ayrılık acı. h. 66/9, 73/2. [=2]	hılvet (<Ar.) halvet, ıssız ve kapalı yer. h. 34/2, 39/15, 46/2. h.+ke 74/5, 93/17. [=5]
hidÀyet (<Ar.) hidayet. h. taptı 60/12. [=1]	hırÀc (<Ar.) haraç. h.+ını 94/16.
himmet (<Ar.) himmet. h.+din emes 4/13. h.+leriga 62/20.	

[=1]
hîrÂm (<Far.) sallanma, salına
 salına naz ve edâ ile yürüme.
 h. eyledük 79/1.
 [=1]
hîrÂsÂn (<Far.) korkak, ürkek,
 korkan, çekinen.
 h. eylegil 45/14.
 [=1]
ÓiâÂr-ı İskenderiye (<Ar.)
 ö.a. İskenderiye kalesi;
bk.. İskenderiye.
 Ó. 23/17.
 Ó.+ge 26/9.
 [=2]
óîââe (<Ar.) pay, nasip.
 ó. boldı 88/20.
 ó.-i ber-Â-ber 52/12.
 [=2]
hîş (<Far.) akraba.
 h. 78/12, 79/3.
 [=2]
hîüÂb (<Ar.) hitap, seslenme.
 h. úıldı 15/9.
 [=1]
óîz (<Far. *hîz*) hız, çabukluk; *karş..*
hîz.
 h. 48/1.
 [=1]
hîz (<Far.) hız, çabukluk; *karş.. óîz.*
 h. úılıp 58/7.
 [=1]
hîömet (<Ar.) hizmet, görev, iş.
 h. 13/5, 94/5.
 h.+i/Æizge 90/6.

h.+lerîğa 78/10, 86/6, 86/11,
 87/12, 87/17, 89/4, 90/18, 91/1,
 91/12, 92/18.
 h.+leride 33/11, 89/5.
 [=15]
hîömetkÂr (<Ar. *hîömet*+Far. *-kÂr*)
 hizmetçi, uşak.
 h.+ı 2/10.
 h.+larığa 90/16.
 h.+larıdın 61/11.
 h.+dék 68/2.
 [=4]
hoşnûd (<Far.) memnun, râzı.
 h. úılmasam 72/6.
 [=1]
hûb (<Far.) güzel, iyi.
 h. 8/3, 38/13, 63/11, 73/3, 77/5,
 77/8.
 h. bolğay 19/16.
 h.+raú 93/6.
 [=8]
hûbÂn (<Far.) iyi insanlar.
 rû-yı h. 67/16.
 [=1]
hûd (<Far.) öz.
 h.-ı çağım 82/5.
 [=1]
HudÂ (<Far.) Tanrı.
 H. 28/20, 28/21, 73/9, 82/7, 83/16,
 93/14.
 Şîr-i H. 79/14.
 resul-ü H. 19/2.
 H.+nı (ilgi d.e.) 53/15, 76/8.
 H.+nı 58/18.
 resul-ü H.+nı (ilgi d.e.) 47/19.

Ḥ. TeèÀlÀnı (ilgi d.e.) 32/11. Ḥ.+ge 56/21. Ḥ. TeèÀlÀge 7/5, 11/10, 15/8, 31/4. Ḥ.+ga 38/7. Ḥ. TeèÀlÀga 64/2. Ḥ.+dın 62/18, 67/14. Ḥ.+yım 39/10, 48/20. Şir-i Ḥ.+dur 82/7. [=26]	ḥunbAr (<Far.) kan yağdıran, kan yağdırıcı. ḥ. 16/20. [=1] óūr (<Ar.) huri. ó.-ı cennet 71/21. ó.-ı cennetüel-kevâer 68/5. [=2] óūrAn (<Ar.) huriler. ó.-ı bihiştler 3/5. [=1]
ḤudÀvendÀ (<Far.) Tanrı. Ḥ. 12/20, 15/21, 29/18, 67/15. Ḥ.-yı kebirga 92/4. [=5]	ḥurremlú (<Far.ḥurrem+T.+luú) neşe, hoşluk. şAd u ḥ. 74/4. [=1]
ḤudAy <i>karş..</i> ḤudÀ. Ḥ. TeèÀlÀ 9/18, 17/2. Ḥ. èazze ve celle 78/17. Ḥ. TeèÀlÀnıÆ (belirtme d.e.) 33/2. Ḥ. tebÀrek ve TeèÀlÀnıÆ 76/10. [=5]	ḥurşid (<Far.) güneş. ḥ.-i tÀbAn 84/1. ḥ.-i tabanî 72/19. [=2] ḥurtūm (<Ar.) hortum. ḥ.+ımı 52/21. [=1]
ḤudAyÀ (<Far.) Tanrım. Ḥ. 16/7, 16/9, 16/17, 16/19, 31/20, 67/16, 67/18. [=6]	ḥurūş (<Far.) coşku, coşma. ḥ. 52/6. [=1]
óuddi (<Far.) aynen, gibi. ó. 3/11. [=1]	ḥuāūmet (<Ar.) düşmanlık. ḥ.+i 90/11.
ḥūn (<Far.) kan. ḥ. 39/3. çeşmi ḥ. 32/2. ḥ.-ı Àğušte 14/20. ḥÀk-i ḥ.-ı Àğušte 42/21. ḥ.-ı nÀ-óáuú úlup 23/16. [=5]	ḥurd (<Far.) küçük, ufak, ince. ḥ. u kelAn 53/5. [=1] ḥūş (<Far.) hoş, iyi. ḥ. 72/20, 83/14. ḥ. bolğay 63/15. ḥ. këlmedi 78/10.

sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı tÀze-i havø-ı gülzÀr-ı cÀy-ı h. 77/7. h. dur 83/15. [=6]	[=1]
hūş (<Far.) akıl. h. 28/4, 59/4. h.+ğa 73/1. h.+ı 12/6, 37/9, 89/16, 92/13. h.+ığa 22/21, 89/16. h.+ıdın 76/20, 91/10. h.+larığa 8/15, 28/7, 36/3, 43/12, 43/18. [=16]	hūy (<Far.) huy, alışkanlık. h. 43/8. h.-ı bedni 75/7. [=2]
hūş-haber (<Far.hūş+Ar.haber) iyi haber. h. 47/6. [=1] [=1]	óūūr (<Ar.) rahatlık. ó.+ın 38/14. [=1]
hūşóÀl (<Far.hūş+Ar.óÀl) memnun. h. boldı 13/12. [=1]	hüner (<Far.) hüner. h. 86/15. h.+imni körsetür êrdim 4/8. h.+iÆ 4/6, 11/14, 11/17, 15/5, 25/4, 37/20, 59/20, 86/13. h.+iÆni 28/17, 29/3, 57/17. h.+ini 9/6. [=14]
hūşnūd (<Far.) memnun, razı. h. bolmasmen 13/13. [=1]	óükemÀ (<Ar.) bilgiler, hakîmler. ó.+larını 35/8, 44/10. [=2]
hūş-cemÀl (<Far.hūş+Ar.cemÀl) güzel yüzlü. h. 68/19. [=1]	óükm (<Ar.) hüküm, emir, kesin karar. ó. úıldı 58/3. ó. úıldılar 76/19. ó.+iÆ 16/5. ó.+lerini 6/20. [=4]
hūş-âüret (<Far.hūş+Ar.âüret) güzel suretli. h. 3/5, 68/6. [=2]	óükümet (<Ar.) hükümet, hakimiyet, devlet. ó. úılgıl 91/2. ó.+ler úılıp 87/6. [=2]
huşyÀr (<Far.) dikkatli. h. boldılar 9/11.	óürmet (<Ar.) saygı. ó. 77/4. ó.+ler úılıp 69/12.

[=2]
Óüseyñ ö.a. Hz. Peygamber'in
torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin
küçük oğlu; *bk.* **İmÂm Óüseyñ.**
Ó. 43/3.

[=1]

óüsñ (<Ar.) güzellik.

ó.-i cemÂlığa 72/16.

[=1]

I, èI

ışan- inanmak.

ı.-ıp 85/15.

[=1]

èışú (<Ar.) sevgi, aşk.

èı. 66/2, 66/9, 68/9.

èı.+nıÆ 68/10.

èı.+ıÆ 39/4.

tüz èı.+ını 72/3.

èı.+ığa 73/10.

èı.+ıda 65/18, 65/21.

[=9]

èışûi (<Ar.) sevgi, aşk.

èı. 73/7.

[=1]

èıyş (<Ar.) yaşayış. yaşamak. zevk u
safa sürmek.

èı.èışret 39/1, 80/5.

[=2]

èızar (<Ar.) peştamal, futa,
göğüsten aşağı örtülen elbiseler.

èı. 94/14.

[=1]

ıòürÀb (<Ar.) ızdırıp, keder,
sıkıntı, acı duyma.

ı. 37/10.

[=1]

İ, İ, èİ

ibÀ (<Ar.) çekinme, uzak durma,
kaçınma, utanma.

ı. úılmay 49/15.

[=1]

èibÀdet (<Ar.) ibadet.

èı. úılıÆlar 76/8.

[=1]

èibÀdethÀne

(<Ar.èibÀdet+Far.ĥÀne).

èı.+de 43/14.

[=1]

icÀzet (<Ar.) izin.

ı. 86/4.

ı. tiledi 34/21.

ı. bérđi 71/3.

ı. bérseÆiz 56/19.

ı. bérşünler 48/2.

ı. bériÆ 11/12.

ı. úılıÆlar 67/11.

ı. alıp 28/14, 71/5.

ı. tilep 86/6.

[=10]

icÀzetsiz (<Ar.icÀzet+T.+siz)

ızinsiz.

ı. 10/3.

[=1]

iç iç.

ı.+im 34/19.

i.+imde 8/8.	[=1]
i.+ıġa 68/10, 69/5, 79/8, 79/9.	iĥtiyÀr (<Ar.) ihtiyar, seçme.
i.+ide 5/21, 12/11, 12/21, 14/11,	i.+ıġa úoysaÆ 6/5.
18/14, 31/5, 31/7, 31/9, 31/20,	i.+larıÆ 41/10.
32/3, 33/10, 37/2, 52/6, 59/3,	[=2]
64/10, 65/7, 66/10, 68/3, 68/19,	iótiyÀù (<Ar.) tedbirli davranış,
73/12, 82/10, 85/11.	yedek.
i.+iden 2/12.	i. bol 65/12.
i.+iÆizġa 41/6.	i. úılıp 61/3.
i.+lerıġa 9/2.	i. úılmaú 61/2.
[=31]	[=3]
iç- içmek.	iúbÀl (<Ar.) talih.
i.-er érđi 24/11.	i.+idin 57/15.
i.-ti 19/7.	[=1]
i.-ipmen 38/8.	ikki (2) iki sayısı.
i.-ey 17/15.	i. 6/4, 7/1, 7/11, 8/16, 8/16, 14/11,
i.-ip 49/7.	15/10, 19/18, 20/3, 20/4, 21/14,
i.-erde 37/4.	22/5, 22/16, 23/12, 23/14, 23/17,
[=6]	23/18, 23/19, 24/3, 24/10, 24/10,
içkeri içeri.	25/7, 26/21, 27/16, 27/21, 28/7,
i. 42/4, 67/11, 67/12, 69/9.	30/12, 33/6, 33/20, 46/3, 46/10,
i.+ġa 48/16, 68/1.	47/8, 48/4, 50/8, 50/10, 52/1,
[=6]	52/4, 52/5, 52/5, 52/12, 52/20,
içre içre.	57/4, 58/14, 59/9, 62/3, 63/10,
i. 16/7.	63/10, 65/11, 71/15, 72/14, 72/21,
[=1]	73/5, 73/13, 74/12, 78/3, 80/11,
içür- içirmek.	80/11, 80/13, 81/10, 81/12, 88/20,
i.-üp 18/18.	91/15, 91/19, 92/15, 93/5.
[=1]	i.+Æ 86/10.
idiş kap kaçak.	i.+si 23/11, 40/14, 73/3.
i.+imni 95/15.	i.+sini 5/1, 26/10, 35/7.
i.+ini 95/12.	i.+side 73/7.
[=2]	i.+ler 6/20.
if ip.	i.+leri 13/16.
i. 10/8.	i.+lerini (ilgi d.e.) 12/3.

[=75]		èi.+ı 30/5.
ikkile	ikisi birlikte.	èi.+ını 90/15.
i.+si	19/5.	[=3]
[=1]		èilÀç (<Ar.) tedavi, çare. <i>karş..</i>
ikkev	ikisi birlikte.	èilÀc.
i. 67/17.		èi.+ı 8/10.
[=1]		[=1]
ikkevlen	ikisi birlikte.	ilÀh (<Ar.) ilah, Tanrı.
i.+evlen (<ikki+evlen) 7/9, 20/17,		i.+ımsen 81/20.
41/13, 73/2, 90/7.		[=1]
i.ni (<ikki+evlenni) 73/11.		ilahî (<Ar.) ilahi, tanrısal.
[=6]		i. 12/12, 16/21, 17/1, 29/18, 81/9.
ikkeylen		[=5]
i. (<ikki+eylen) 32/14.		ile beraber, birlikte; <i>karş..</i>
[=1]		birle, bile, bilen,
ikkilep	ikişer ikişer.	birlen.
birlep i. 34/4.		i. 12/20, 54/10.
[=1]		[=2]
ikkinçi	ikinci.	ilgeri önce.
i. 25/8, 26/5, 78/17.		i. 11/17, 25/2, 43/2, 47/7, 47/12,
i.+si 52/8.		55/18, 73/21.
[=4]		[=7]
ikki miÆ	(2 000) iki bin sayısı.	èillet (<Ar.) illet, hastalık.
i. 45/21, 71/11.		i.+ni 81/17.
[=2]		[=1]
iúrÀr	(<Ar.) kabullenme, ikrar.	èilm (<Ar.) bilim.
i. bolup 64/13.		i.-i nucūmda 65/4.
i. úılıp 64/12.		[=1]
[=2]		ilticÀ (<Ar.) iltica, sığınma.
il-	ilmek.	i. kèlmek 12/18.
köziğa i.-mes 31/12.		i. úıldı 15/20.
[=1]		[=2]
èilÀc	(<Ar.) tedavi, çare. <i>karş..</i>	iltifÀt (<Ar.) ilgi gösterme,
èilÀç.		iltifat, rağbet etme.
èi.+ımnı 16/13.		i. 45/10.

i. úilmadılar 26/10.

i.+lar 70/16.

[=3]

iltimÀs (<Ar.) rica etme,
yalvarış.

i. úıldılar 55/5.

i. eylep 86/4.

[=2]

İmÀm ö.a. Hz. Ali'nin Havle
bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli
hanımından doğan oğlu; *bk.*
İmÀm Muóammed, İmÀm
Muóammed Óanefiyye, İmÀm
Óanefiyye, Muóammed II,
İmÀmzÀd, İmÀmzÀde.

İ. 4/15, 7/4, 7/8, 7/9, 11/20, 20/14,
20/16, 21/3, 21/8, 21/12, 21/13,
21/18, 21/21, 22/1, 22/3, 22/4,
22/9, 22/12, 22/14, 22/16, 22/18,
22/19, 22/21, 24/16, 24/18, 25/2,
25/7, 25/8, 25/21, 26/1, 26/4,
26/4, 26/6, 26/7, 26/9, 26/18,
26/20, 27/10, 27/11, 28/8, 28/10,
28/19, 29/5, 29/11, 29/12, 29/16,
29/19, 30/6, 30/12, 31/2, 31/3,
31/4, 32/19, 32/20, 33/1, 33/12,
33/14, 34/4, 34/9, 34/12, 34/14,
35/6, 35/11, 35/13, 35/17, 35/21,
36/1, 37/18, 40/7, 40/16, 42/2,
44/7, 44/11, 48/9, 62/13, 66/11,
76/14, 81/7, 82/7, 83/8, 86/6,
93/4, 93/14.

İ. bolmagey 10/16.

óæret-i İ. 83/10, 83/19, 93/3.

yÀd-ı İ. 65/16.

İ.+nıÆ 7/5, 25/7, 26/14, 34/6,
39/20, 66/5.

İ.+nıÆ (belirtme d.e.) 30/7, 33/5.

óæret-i İ.+nıÆ (belirtme d.e.)
79/16.

óæret-i İ.+nı (ilgi d.e.) 81/7,
82/15, 93/1.

İ.+nı (ilgi d.e.) 4/14, 7/6, 7/7,
9/17, 20/14, 21/17, 22/8, 23/1,
24/14, 25/6, 25/14, 26/12, 27/12,
33/10, 33/11, 33/15, 34/5, 35/6,
35/9, 35/18, 36/2, 39/18.

İ.+nı 7/4, 24/1, 31/2, 33/9, 34/3,
34/15, 39/13, 39/16, 39/21, 40/13,
46/1.

İ.+ge 20/11, 21/11, 24/2, 24/3,
29/4, 29/15, 34/3, 34/10, 43/2,
66/11, 67/19, 70/20.

İ.+dın 11/2, 35/20, 40/2, 66/4,
66/6.

İ.+ım 16/14, 36/9.

fıkri İ.+ımda 16/16.

İ.+ımı (ilgi d.e.) 16/19.

İ.+cÀn 73/2.

[=]

İmÀmÀn (<Ar.) imamlar.
mürettebe-i İ. 42/15.

[=1]

İmÀm Óanefiyye ö.a. Hz. Ali'nin
Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye
isimli hanımından doğan oğlu;
bk. **İmÀm, İmÀm Muóammed,**
İmÀm Muóammed Óanefiyye,
Muóammed II, İmÀmzÀd,
İmÀmzÀde.

İ. 2/5, 8/2, 9/2.

İ.+ni (ilgi d.e.) 86/5.

İ.+ni 12/10.

[=5]

İmÀm Óasan ö.a. Hz.

Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin büyük oğlu; *bk.*

Óasan.

İ. 42/10, 44/17.

[=2]

İmÀm Óüseyn ö.a. Hz.

Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin küçük oğlu; *bk.*

Óüseyn.

İ. 42/10.

İ.+ni 44/17.

[=2]

İmÀm Muóammed ö.a. Hz.

Ali'nin Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından doğan oğlu; *bk.* **İmÀm, İmÀm Muóammed Óanefiyye, İmÀm Óanefiyye, Muóammed II, İmÀmzÀd, İmÀmzÀde.**

İ. 3/20, 4/3, 4/7, 7/16, 8/6, 8/12, 11/12, 82/19, 83/6.

İ.+niÆ 4/9.

İ.+ni (ilgi d.e.) 7/17, 14/10, 48/8, 48/14.

İ.+ni 8/7, 11/7.

óæret-i İ.+ni 78/20.

[=17]

İmÀm Muóammed Óanefiyye

ö.a. Hz. Ali'nin Havle

bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli

hanımından doğan oğlu; *bk.*

İmÀm, İmÀm Muóammed,

İmÀm Óanefiyye, Muóammed

II, İmÀmzÀd, İmÀmzÀde.

i. 2/1, 2/8, 4/11, 7/6, 7/12, 10/13, 10/15, 10/20, 13/20, 19/20, 21/1, 23/2, 25/5, 25/12, 27/7, 28/2, 32/10, 34/18, 42/5, 50/1, 57/7, 80/14, 82/19, 83/8, 94/6.

ğazel-i İ. 39/7.

óæret-i İ. 92/19, 92/21, 93/12.

taèrif-i İ. 28/19.

İ.+niÆ 20/10, 35/2, 45/21.

İ.+niÆ (belirtme d.e.) 7/2, 7/14.

İ.+ni (ilgi d.e.) 3/15, 4/10, 4/12, 7/11, 44/12, 57/8, 61/11, 65/13.

İ.+ni 20/12, 24/12, 65/15.

óæret-i İ.+ni 70/17.

İ.+ğa 94/11.

óæret-i İ.+ğa 94/17.

İ.+ge 3/8, 3/12, 13/10, 21/12, 22/4.

İ.+din 7/1, 19/18, 27/21.

İ.+dür 25/12, 83/11.

[=59]

İmÀmüèl-ğarameyn (<Ar.)

Makke ve Medine'nin imamı, Hz.

Muhammed'e verilen tabir.

İ.+ge 78/18.

[=1]

İmÀmzÀd ö.a. Hz. Ali'nin Havle

bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından doğan oğlu; *bk.*

İmÀm, İmÀm Muóammed,

İmÀm Muóammed Óanefiyye,

İmÀm Óanefiyye, Muóammed II, İmÀmzÀde.

İ. 14/2.

[=1]

İmÀmzÀde ö.a. Hz. Ali'nin Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından doğan oğlu; *bk.*

İmÀm, İmÀm Muóammed, İmÀm Muóammed Óanefiyye, İmÀm Óanefiyye, Muóammed II, İmÀmzÀd.

İ. 10/18, 11/4, 11/9, 11/14, 11/16, 13/13, 13/16, 14/4, 24/7, 25/14, 25/16, 26/5, 27/4, 27/16, 28/17, 29/4, 30/9, 30/13, 32/15, 35/14, 42/7.

İ.+ni (ilgi d.e.) 11/19, 13/15.

İ.+ni 29/14, 65/5.

İ.+ge 11/21, 25/7, 34/2, 45/20.

İ.+ler 10/21, 42/14.

İ.+lerim 42/12.

[=32]

İmÀn (<Ar.) inanma, inanç.

İ. 60/14, 87/5.

teklif-i İ. 93/20.

İ. etip 60/9, 60/12, 86/21.

İ. keltürüp 21/15, 22/6, 57/8.

İ.+ge këlmedi 91/13.

[=10]

İmÀnsız (<Ar.İmÀn+T.+sız)

inancı olmayan, inançsız.

İ. 15/3, 15/5, 15/6, 15/13, 15/15, 16/15, 17/7, 17/14, 19/7, 21/11, 22/1, 22/13, 22/16, 22/18, 52/10, 87/18, 93/5.

şeoÀde-i İ. 17/3, 17/12.

şeoÀde-i İ.+nıÆ 17/5, 17/6.

İ.+nı 21/21, 45/14, 52/8, 52/11, 90/12.

İ.+nı (ilgi d.e.) 15/18, 19/9, 19/13, 19/13, 22/3, 22/15, 52/20, 59/3, 86/19.

İ.+ge 18/18, 34/7.

şeoÀde-i İ.+ge 19/7.

İ.+dın 12/21, 84/19.

İ.+lar 2/7, 6/15, 6/16, 30/7, 30/8, 32/15, 34/1, 34/8, 44/7, 58/17, 58/18, 80/18, 80/20, 81/1, 84/17.

İ.+larnı (ilgi d.e.) 28/21, 31/3, 91/16, 91/17.

İ.+larnı 6/16, 19/11, 34/8, 44/6, 81/2, 88/6.

İ.+large 6/12.

İ.+lardin 21/5, 21/20, 22/11, 34/5, 80/21.

İ.+lardur 61/2.

[=72]

èinÀyet (<Ar.) lütuf, inayet.

èi. úıldı 92/17.

[=1]

İni küçük erkek kardeş.

İ. 62/12, 87/3, 88/5.

İ.+ni 64/7.

İ.+si 85/1, 85/1.

İ.+sini (ilgi d.e.) 87/1, 88/2, 88/2.

[=9]

İnúrÀø (<Ar.) inkıraz.

İ.-ı èÀlemge 2/4.

[=1]

İnāÀf (<Ar.) insaf, merhamet.

i. úılsaÆ 57/7.
[=1]
inşÀ (<Ar.) inşa, yapım.
i. eyle 13/5.
[=1]
inşÀ'allah (<Ar.) inşaallah, Allah
isterse.
i. 11/6, 40/18, 44/14, 46/10,
47/20, 50/4, 52/8, 53/15, 57/10.
[=9]
inşÀ'allahu TeèÀlÀ (<Ar.)
Allahu Teala isterse.
i. 41/8.
[=1]
intihÀ (<Ar.) nihayet bulma,
sona erme; bitme, tükenme.
i.+sığaç 70/3.
[=1]
intil- Amaca yönelik hareket
etmek, çaba göstermek.
i.-di 34/7.
[=1]
intiôÀr (<Ar.) bekleme,
bekleyiş.
i. etdiÆ 7/20.
i. úıldıÆ 93/13.
i. olğan 83/15.
i.+ım 66/21.
[=4]
irÀde (<Ar.) istek, buyruk.
i. úıldı 7/1.
[=1]
ÍrÀn ö.a. devlet adı; İran.
Í. 5/20.
[=1]

İrem ö.a. *bk.* **İrem ŞÀh, ŞÀh**
İrem, ŞÀ İrem.
İ. 36/15.
İ.+ni (ilgi d.e.) 70/18.
İ.+ge 5/6, 44/5, 79/18.
[=5]
İrem ŞÀh ö.a. *bk.* **İrem, ŞÀh**
İrem, ŞÀ İrem.
İ.+nı (ilgi d.e.) 94/11.
[=1]
İskenderiye ö.a. *bk.* **ÓiãÀr-ı**
İskenderiye.
i. 26/12.
i.+ge 26/12.
[=2]
İslÀm (<Ar.) islam,
müslümanlık.
İ. 50/14, 54/14, 55/18, 56/14,
58/12, 80/12, 89/21.
İ. eyledi 66/9.
leşker-i İ. 53/1, 53/5, 55/13,
57/19, 58/11, 61/3, 67/3, 67/4,
74/3, 78/4, 80/15, 83/19, 93/3,
93/10, 93/11, 93/16.
İ.+nı (ilgi d.e.) 59/7.
leşker-i İ.+nı (ilgi d.e.) 80/20.
leşker-i İ.+nı 67/5.
İ.+ğa 60/11.
İ.+ge 75/13.
leşker-i İ.+ge 88/16.
İ.+dın 89/8.
[=31]
ism (<Ar.) ad, isim.
i.+iÆni 28/18.
i.-i Allahnı 33/4.

[=2]		i.+lerdin 4/7.
İsmÀèil	ö.a.	i.+lerim 32/1.
İ. 2/10, 4/16, 6/10.		i.+leri 3/6.
[=3]		i.+leriğa 14/1, 18/13, 21/17, 22/8.
istièÀnet	(<Ar. <i>istiÀne</i>) yardım	[=48]
isteme.		işÀret (<Ar.) işâret, gösterme.
i. 79/8.		i. úıldılar 26/7.
[=1]		[=1]
istiúbÀl	(<Ar.) karşılama.	èişret (<Ar.) işret, içki, içki
i.+ığa 77/4, 88/3.		alemi.
i.+leriğa 69/11, 77/16.		èiys èi.39/1, 80/6.
[=4]		[=2]
istirÀóat	(<Ar.) dinlenme.	.
i. ettiler 35/15.		èitÀb (<Ar.) itap, paylama,
i. úıldılar 20/1.		azarlama.
[=2]		i. úıldı 73/13.
iş iş.		[=1]
i. 4/8, 12/2, 56/5, 59/11.		èitibÀr (<Ar.) itibar, saygınlık.
i.+ni 17/10, 17/12, 27/7, 51/15,		i.+ım 66/19.
53/12, 67/10.		[=1]
i.+ke 17/10, 46/17, 67/20.		èitiúÀd (<Ar.) inanç, itikat.
i.+im 41/12, 71/19.		èi.+ı 45/5.
i.+imdür 17/10.		èi.+ları 73/13.
i.+iÆ 22/2, 22/14.		[=2]
i.+iÆni 11/15.		èitimÀd (<Ar.) itimat, güven.
i.+iÆler 41/13.		èi. úılursen 87/.
i.+ini 10/21, 39/16, 58/8, 81/6,		èi. úılma 57/6.
91/14.		èi. úılur erdiÆ 85/3.
i.+ığa 40/5.		[=3]
i.+idür 24/21.		ittifÀúen (<Ar.) tesadüfen,
i.+ler 6/14, 16/6, 23/18, 24/20,		rastgele.
24/21, 27/14, 85/7, 89/9.		i. 3/7.
i.+lerni (ilgi d.e.) binÀsı 95/10.		[=1]
i.+lerni 6/5, 23/15, 23/20, 61/7.		iz iz, belirti, ipucu, eser.
i.+lerde 16/18.		i.+ini 84/21.

i.+ığa 84/21.

i.+leriçe 9/17.

[=3]

iôhÀr (<Ar.) belirtme,
gösterme, açığa vurma.

i. etip bolmas 8/11.

[=1]

izle- izlemek, aramak.

i.-rmen 83/10.

i.-rsiz 83/9.

i.-di 9/13.

i.-diler 84/18.

i.-sem 36/10, 38/3.

i.-se 66/1.

i.-yin 65/21.

i.-p 36/10, 38/4, 38/16, 46/18,
61/21, 66/7, 72/10.

i.-p barsek 42/19.

i.-p yürüpmen 54/20, 60/10.

i.-ben 83/15.

i.-r 39/2.

[=20]

izlen- izlenmek, aranmak.

i.-edürmen 16/5.

i.-ip 36/14, 37/18, 42/15, 66/3.

[=5]

èizzet (<Ar.) izzet, ululuk.

èi. 69/12, 69/13, 77/4.

[=3]

K, Ú

úaba (<Ar.) cübbe, genellikle
kalçanın ortasına kadar uzanan,

önden ikiye bölünerek göğüs
üzerine bindirilen bir tür tunik.

ú.+ları 12/7.

[=1]

úabÀóat (<Ar.) kusur, suç.

ú. boldı 59/11.

[=1]

kÀbe (?).

k.-i çarhðék 29/7.

[=1]

úabile (<Ar.) kabile.

ú.+sini (ilgi d.e.) 53/21.

[=1]

úabûl (<Ar.) kabul, alma.

ú. úılurmen 18/12.

ú. úılur musèn 18/11.

k. úılur 13/20.

ú. úıurmuz 64/11, 75/1.

ú. úılur musiz 75/1.

ú. úılmaydur 17/9, 80/10.

ú. úılmasmen 71/21.

ú. úılmas 71/8.

ú. úılmassiz 72/4.

ú. úıldım 70/13.

ú. etti 82/11.

ú. úıldı 17/2, 18/9, 23/6, 34/14,
55/3.

ú. úılmadı 66/11, 87/18.

ú. úılmapdurmış 65/11.

ú. úılmasaÆ 57/9, 57/14.

ú. úılmasaÆlar 86/11.

ú. úılay 18/4.

ú. úıl 40/13.

ú. úılmas èrmiş 65/11.

[=27]

kÀc (<Far.) tokat.

k. 53/19, 54/1.

[=2]

úaç- kaçmak; *karş.. úaş-*.

ú.-tı 6/14, 34/8, 53/3, 60/4, 84/8,
91/17, 91/18, 92/16, 92/19.

ú.-ıp 5/15, 53/8, 57/17, 63/20,
84/14, 85/15, 87/1, 88/2, 90/7,
92/10.

ú.-ıp kèledür 14/11.

ú.-ıp kèlipdür 85/3.

ú.-ıp yürüp 88/6.

ú.-ıp yürünçe 87/5.

ú.-a başladı 30/7.

ú.-ğan 30/21.

ú.-úan 31/1.

[=26]

úaçan ne zaman.

ú. 10/19, 12/19.

[=2]

úaçur- kaçırmak.

ú.-dılar 93/10.

ú.-may 93/9.

[=2]

úadal- dikilmek.

ú.-sa 39/8.

[=1]

úadd (<Ar.) boy, bos.

ú. ü úÀmet 38/16, 38/18.

ú.+i/Eni 68/8.

ú.+i 54/7, 57/21.

ú.-i nihÀl 39/3.

[=6]

úadem (<Ar.) kadem, ayak.

ú. 26/21, 27/1, 79/8.

ú.+i 46/4, 56/7, 66/13, 84/10,
89/18.

ú.+idin 29/12.

ú.+i/Æizdin 55/6.

[=10]

úadim̃gi (<Ar. *úadim*+T.+*gi*)

kadim, eski, ezelî; *karş.. úadim̃gi*.

ú. 20/13.

[=1]

úadim̃gı (<Ar. *úadim*+T.+*gı*)

kadim, eski, ezelî; *karş.. úadim̃gi*.

ú.+dek 65/11.

[=1]

kÀfir (<Ar.) inançsız, dinsiz.

k.+ni 22/12, 66/9.

[=2]

kÀgaõ (<Far.) kağıt.

k.+ga 69/6.

k.+dın 57/3.

[=2]

úahr (<Ar.) zor, cebir, zorbalık,
zorgu, kahretme.

ú.+ım 70/11.

ú.+ı 3/9, 58/21.

ú.+ı kèldi 4/9, 5/12, 10/2, 22/3,
22/15, 52/9, 59/1, 59/8.

ú.+ı kèlip 86/12, 87/16, 91/7.

ú.+ları kèldi 9/2, 30/9.

[=16]

úÀeide (<Ar.) kaide, kural.

ú. 85/12.

[=1]

úaú- çalmak; silkelemek; bir şeyin
üstüne sert vurarak giritmek.

ú.-ar 43/6.

ú.-tı 58/14, 61/9, 93/16.

ú.-tılar 26/6.

ú.-ğan 25/18.

ú.-tılar érse 50/9.

[=7]

úaútur- çaldırmak.

ú.-dılar 49/3.

ú.-ğıl 49/2.

[=2]

úÀl (<Ar.) söz, laf.

úıyl u ú.+nı 38/8.

úıyl u ú.+imni 82/2.

[=2]

úal- kalmak; süreklilik tasvir fiili.

ú.-adur 89/18.

ú.-maydur 75/19.

ú.-maydurlar 75/20.

ú.-ur 93/6.

ú.-dım 81/20, 87/7, 90/15.

óayrÀn ú.-dı 33/7, 57/4, 58/3,
71/5, 73/6.

ú.-dı 15/12, 23/11, 33/13, 42/4,
42/20, 43/4, 43/5, 47/6, 64/4,
68/3, 76/10, 78/1, 79/11, 80/4,
81/2.

tirik ú.-madı 52/2.

ú.-madı 22/17, 36/13, 36/16,
68/10, 78/12.

ú.-dılar 73/1, 81/4.

óayrÀn ú.-dılar 77/17.

ú.-ıpdurmen 88/11.

ú.-ıpmen 41/3.

ú.-ıpdur 18/16, 82/19, 83/6.

ú.-ğandursız 74/7.

ú.-ğay mukin 31/8, 31/20.

ú.-masam 55/6, 94/4.

ú.-mayın 38/4.

ú.-ma 60/5.

ú.-sun 30/17, 84/5.

ú.-masun 86/15.

ayru ú.-ıp 81/18.

ú.-ıp 76/5, 81/12.

ú.-may 36/11, 75/18.

ú.-ğan 5/1, 42/16, 84/17.

ú.-ğanları 91/18.

ú.-mas érdi 28/6.

ú.-mas éken 30/15.

ğayÀl úılıp ú.-dım 34/1.

barıp ú.-dı 23/17.

cüdÀ bolup ú.-dı 30/13.

ölüp ú.-dı 5/1.

tişlep ú.-dı 76/5.

yatıp ú.-dı 4/15.

yatıp ú.-dılar 73/4.

tolup ú.-sun 30/16.

ayrılıp ú.-ğunça 38/4.

[=71]

úala- dizmek.

ú.-pdur 26/17.

[=1]

úalée (<Ar.) kale.

ú. 33/10.

ú.+ni 5/9.

ú.+si 41/16.

[=3]

úalfau (<Far.) kalpak.

ú. 57/1.

[=1]

úalúan kalkan.

ú. 57/3 kalkan.

ú.+ını 11/20, 59/9.
[=3]
úama- hapis etmek, Geçilmez
bir yere, odaya veya duruma
girmek.
ú.-p úoydılar 73/11.
[=1]
úÀmet (<Ar.) boy.
úadd ü ú. 38/16, 38/18.
[=2]
úamçın kırbaç.
ú. 30/10.
[=1]
úan kan.
ú. 15/7, 16/17, 16/20, 81/3.
ú.+ım 5/4.
ú.+ımdın 71/2.
ú.+ı 91/16, 91/17.
ú.+ığa 4/13.
ú.+lar 43/2.
[=10]
úana- kanamak, kan akmak.
ú.-may 79/16.
[=1]
úança ne kadar.
ú. 4/6, 11/17, 44/19, 51/19, 55/11,
59/6, 73/8.
[=7]
úandağ nasıl; *karş.. úandaú.*
ú. 3/9, 3/13, 7/15, 10/4, 11/4,
14/15, 20/20, 24/13, 27/3, 32/11,
49/16, 49/20, 54/19, 62/9, 63/14,
64/15, 69/5, 74/13, 75/12.
ú.+çe 40/8.
[=20]

úandaú nasıl; *karş.. úandağ.*
ú. 10/2.
[=1]
úanı hani, nerede.
ú. 7/8, 30/18, 32/3, 42/5, 42/7,
58/20, 59/15, 66/2, 85/4.
[=9]
kÀr (<Far.) iş.
k. úılmadı 12/2.
k.+ı 19/8.
k.+ını 28/1.
k.+larığa 64/7.
k.-ı úaøÀdur mu 16/7.
k.-ı müşkil 40/11.
[=6]
úara kara, siyah.
ú. 14/11, 28/8, 36/4, 82/10.
ú. boldı 53/19, 81/17.
ú.+sı 8/17.
[=7]
úara- bakmak; aramak.
ú.-masmen 72/6.
ú.-dı 18/7.
bir yol ú.-madı 74/9.
ú.-dılar 9/19, 10/14, 24/7.
ú.-ğıl 13/8.
úorgange ú.-p 53/3.
ú.-p 5/18, 28/9, 56/3, 58/17,
68/12, 76/2, 81/8, 83/2, 85/19,
88/16.
ú.-p turdı 67/13.
ú.-p turdılar 35/8.
ú.-p turup èrdi 55/20.
ú.-vilÀyetige ú.-p 79/5.
yolğa ú.-p 77/15.

ú.-ğan 16/11.	ú.+ı 86/14.
ú.-genim 74/17.	[=1]
ú.-dılar 8/4.	kÀristÀn (<Far.) eylemin
[=26]	merkezi; insanların aktif olduğu
úaraúçılık eşkiyacılık.	veya çaba harcadığı yer.
ú. 26/3.	k. 5/11.
[=1]	[=1]
úaranğu karanlı.	kÀristÀnlú (<Far. <i>kÀristÀn</i> +T.+ <i>luú</i>)
ú. 95/12.	eylemin merkezine ait; insanların
[=1]	aktif olduğu veya çaba harcadığı
úaranguluú karanlık, geçe.	yere ait.
ú. 15/10, 29/12.	k. 6/5.
[=2]	[=1]
úarÀr (<Ar.) karar, azim.	ÚarnÀ ö.a. <i>bk.</i> ÚarnÀ perì.
ú. taptı 56/11, 86/1.	Ú. 73/8, 74/9.
ú. bèrdiler 39/16.	[=2]
ú. alsun 47/15.	ÚarnÀ perì ö.a. <i>bk.</i> ÚarnÀ.
[=4]	Ú. 20/9, 23/18, 23/20, 35/15,
úaravul bekçi, gardiyan.	35/20, 45/19, 62/2, 65/2, 66/10,
ú.+ları 55/19.	70/18, 72/4, 73/6, 74/8.
[=1]	Ú.+niÆ (belirtme d.e.) 71/8.
úaravulbÀn	Ú.+ni (ilgi d.e.) 46/19, 72/3.
(<Moğ. <i>úaravul</i> +Far.+ <i>bÀ</i>	Ú.+ni 75/2.
<i>n</i>) bekçi, gardiyan.	Ú.+ğa 72/5.
ú. 56/1.	Ú.+dür 70/20.
[=1]	[=19]
kÀrì (<Far.) iş.	kÀr-sÀzhú (<Far. <i>kÀr-sÀz</i> +T.+ <i>luú</i>)
k. 43/7.	elinden gelen işi yapma.
[=1]	k. úılıştılar 12/3.
úar(ı)n karın.	[=1]
ú. 95/4, 95/5.	úÀã (<Ar.) dış, uzak.
ú.+ım 95/2.	ú. urup 31/20.
ú.+ığa 58/2.	[=1]
[=4]	úaãd (<Ar.) amaçlamak, amaç olarak
úarındaş karındaş, kardeş.	almak.

ú.+ıÆğa 20/15.	[=1]
ú. úıldı 33/18, 61/9, 91/11.	úatıĝ sert, katı.
[=4]	ú. 3/13, 91/6.
kÀse (<Far.) kase.	[=1]
k. 44/1.	úavm (<Ar.) kavim, topluluk,
k.+ge 73/19.	kohum.
k.+siĝa 37/14.	ú.+ler 67/6.
[=3]	ú.+lerdin 67/6.
kÀsedÀr (<Far.) kâsedar.	[=2]
k.+ımdın 37/4.	úayda nerede; nereye.
[=1]	ú. 7/19, 16/10, 16/11, 16/12,
úasem (<Ar.) kasem, yemin,	16/12, 31/11, 35/12, 38/16, 64/21,
ant.	70/14, 81/13, 81/13, 81/14, 81/15,
ú. yÀd úılıp 9/9.	81/19, 81/20, 83/19, 92/10.
[=1]	ú.+sèn 18/21.
ÚÀsım ö.a.	ú.+dur 42/19, 42/20, 42/21, 47/1.
Ú. 2/10, 6/10.	ú. êken 31/2.
Ú.+nı 4/16.	ú. êrdiÆ 4/18, 93/13.
[=3]	[=26]
úaş karşı, ön.	kaydın nereden.
ú.+ıĝa 18/20, 41/1, 72/1.	ú. 3/20, 10/9, 19/3, 25/1, 36/6,
ú.+ıda 81/21.	36/10, 36/12, 46/14.
ú.+ıdın 38/21.	[=8]
[=5]	úayan hangi taraf, nere.
úaş- kaçmak; <i>karş.. úaç-</i> .	ú. 82/17.
ú.-tı 33/20.	ú. êrdiÆ 7/18.
[=1]	[=2]
kÀşki (<Far.) keşke.	úayĝu kaygı, sıkıntı, üzüntü,
k. 38/14.	dert.
[=1]	ú. 31/18.
úaşuú kaşık.	[=1]
ú. 5/4, 71/2.	úÀyim (<Ar.) kopmak.
[=2]	ú. boldı 79/21.
úat kat.	[=1]
ú. 47/20.	úayrıl- dönmek.

ú.-ıp 30/13, 92/20.	[=3]
[=2]	úaoÀ (<Ar.) kaza.
úaysı hangi.	kÀr-ı ú.+dur mu 16/7.
ú. 7/15, 31/13, 41/16, 41/21,	[=1]
42/21, 43/9, 61/20, 67/6, 78/4,	úazan kazan.
87/7, 90/1, 90/14.	ú.+ğa 17/16.
ú.+larığa 12/4.	[=1]
[=13]	úazuú kazık.
úayt- geri dönmek; tekrar edip.	ú. 25/18.
ú.-tı 75/9.	[=1]
ú.-ıp körer kün 36/18, 38/18.	kebÀb (<Far.) kebab.
ú.-ıp körmaúlik 37/3.	k. 37/13.
ú.-ıp kèlip 46/21.	[=1]
ú.-ıp urdı 52/5.	kebir (<Ar.) azamet, iri,
ú.-ıp sevÀl úıldı 8/4.	büyük, cesamet.
ú.-ıp kèleli 34/12.	ĤudÀvÀndÀ-yı k.+ğa 92/4.
ú.-ıp kèlip 34/3.	[=1]
ú.-ıp turup 38/12.	kèç akşam, geç.
barıp ú.-ıp 79/16.	k. 48/10.
ú.-masligini 14/10.	k. boldı 58/9, 33/7, 58/7, 80/2,
[=12]	93/11.
úaytar- geri vermek.	k. bolup 80/14.
ú.-ğıl 4/3.	[=7]
ú.-ıp 61/9, 64/20.	kèç- vazgeçmek; <i>karş.. kèç-</i> .
[=3]	k.-ti 83/21.
Úayùur ŞÀh ö.a.	k.-medi 12/10.
Ú. 90/7, 90/13, 90/16, 90/19, 91/4,	k.-key 62/15.
91/7, 91/10.	k.-mes 73/8.
Ú.+nı (ilgi d.e.) 90/7, 90/10, 91/9.	[=4]
Ú.-ı bed-baĤt 90/20.	kèç- vazgeçmek; <i>karş.. kèç-</i> .
[=11]	k.-ipmen 38/9.
úaz- kazmak.	[=1]
ú.-dılar 30/5.	kèçe gece; dün; <i>bk.. keçesi, kèçeleri</i> .
ú.-ıp 30/4.	k. 7/19, 8/17, 9/4, 14/2, 16/11,
ú.-gen èken 44/7.	16/14, 30/2, 33/8, 44/6, 44/7,

46/2, 50/7, 56/10, 61/1, 61/2,
61/4, 66/2, 66/10, 72/17, 72/20,
73/11, 75/9, 77/3, 77/12, 78/1,
81/6, 95/13.

[=26]

kêçeki dünkü.

k. 9/13.

[=1]

kêçeleri gece; dün; *bk.* **kêçe,**
kêçesi.

k.+ 63/1.

[=1]

kêçesi gece; *bk.* **keçe, kêçeleri.**

k. 15/18, 44/11, 95/12.

[=3]

kefen (<Ar.) kefen.

k.+ni 57/1.

[=1]

kefş (<Far.) ayakkabı.

k. 57/3.

[=1]

kel- gelmek; *karş.* **kêl-**.

k. 66/21.

[=1]

kêl- gelmek; süreklilik tasvir fiili;
karş. **kel-**.

k. 15/5, 21/7, 58/21, 87/5.

alıp k.-edür 70/19.

k.-edür 14/12, 14/12, 24/12, 47/8,
76/2, 83/2.

k.-ürsên 24/16.

alıp k.-ür 46/5, 46/10.

k.-ür 46/20, 47/19.

k.-ürsüzler 67/7.

alıp k.-dim 71/16.

k.-dim 27/6, 42/14, 45/3, 45/6,
45/10, 45/13, 45/16, 46/18, 64/14,
68/16, 70/21.

k.-diÆ 46/14, 46/17, 64/14, 67/20,
68/15, 92/9.

k.-di 3/2, 6/18, 11/19, 11/21,
12/15, 12/16, 12/16, 12/17, 13/7,
14/15, 14/21, 15/5, 15/15, 19/5,
20/15, 22/21, 24/1, 24/2, 24/15,
25/6, 25/19, 27/2, 30/8, 32/8,
35/15, 36/3, 42/6, 45/17, 46/6,
46/6, 47/4, 49/1, 49/11, 50/2,
50/19, 51/8, 51/14, 52/6, 56/2,
57/7, 58/10, 59/2, 63/16, 66/5,
66/18, 67/5, 80/12, 80/14, 80/16,
87/20, 89/12, 94/7.

alıp k.-di 26/9, 35/6, 59/12, 61/9,
61/16, 61/17, 92/18.

becÀ k.-di 70/13.

çıúp k.-di 2/13, 7/4.

endişe k.-di 93/5.

ğayretleri k.-di 3/15.

ğazabı k.-di 3/9.

köÆliğa k.-di 9/13.

úahrı k.-di 4/9, 5/12, 10/2, 22/3,
22/15, 52/9, 59/1, 59/8.

úahrları k.-di 9/2, 30/9.

lerzege k.-di 84/8.

özleriğa k.-di 7/7, 12/10.

yetip k.-di 6/18, 10/13, 15/15,
34/18, 35/16, 51/6, 51/21, 53/4,
76/17, 86/13.

yügürüp k.-di 7/5.

k.-di êrse 9/11, 33/4.

haber k.-medi 40/17.

hüş k.-medi 78/10.
imÀnge k.-medi 91/13.
k.-medi 66/18, 66/19, 66/20,
66/21, 67/1, 93/11.
k.-dük 41/19, 44/9, 79/11.
alıp k.-dük 79/17.
k.-diÆiz 49/18, 90/3.
alıp k.-diler 48/3, 54/11.
k.-diler 8/16, 9/19, 10/1, 11/7,
11/14, 20/1, 23/8, 40/15, 42/11,
43/12, 43/18, 43/21, 47/10, 48/13,
64/18, 73/6, 76/12, 79/9, 89/14,
94/8, 94/8, 94/15.
kirip k.-diler 7/17.
lerzege k.-diler 28/3.
özleriğa k.-diler 44/2.
yetip k.-diler 10/13.
k.-mediler 7/13.
k.-ipdürmen 67/16.
alıp k.-ipdür 65/4.
k.-ipdür 43/16, 49/15, 49/13,
66/12, 66/14, 67/21, 79/9, 80/15.
úaçıp k.-ipdür 85/3.
k.-mepdür 43/16.
k.-ipdürler 69/1, 69/2.
tutup k.-ipdürler 6/5.
k.-ğan 68/14.
k.-ğandur 56/7.
alıp k.-ğay musiz 45/12.
k.-gey mükin 31/16.
k.-megeymen 9/9.
k.-megey 72/15.
k.-sem 55/2.
k.-meseÆ 42/2.
alıp k.-se 28/14.

k.-se 3/11, 20/13, 24/14, 33/9,
62/15, 80/10.
tutup k.-se 58/4.
k.-mese 82/9.
k.-seÆler 90/16.
alıp k.-ey 90/6.
alıp k. 61/17.
k.-me 47/6.
alıp k.-ğıl 42/1, 69/3.
k.-ğıl 18/21, 89/5, 91/5.
alıp k.-sün 57/12, 80/11.
k.-sün 33/2, 58/16.
yetip k.-sün 82/8, 82/8.
úaytıp k.-eli 34/12.
alıp k.-iÆler 54/10, 73/19.
k.-iÆler 51/12.
tutup k.-iÆler 85/19.
alıp k.-ip 7/6, 15/11, 23/13, 44/1,
93/15.
k.-ip 3/7, 3/10, 3/16, 5/7, 5/10,
14/15, 17/7, 17/16, 18/20, 20/3,
20/4, 20/6, 20/10, 20/12, 21/11,
21/19, 22/10, 26/8, 28/7, 28/10,
29/17, 34/7, 34/8, 34/17, 37/10,
42/9, 45/21, 46/21, 50/3, 54/12,
56/6, 56/16, 57/8, 57/21, 58/1,
60/17, 61/4, 64/4, 65/5, 67/5,
69/9, 70/11, 73/1, 75/11, 81/7,
82/14, 85/8, 85/21, 86/16, 87/19,
89/16, 90/8, 92/5.
k.-ip bolmas 29/9.
úahrı k.-ip 86/12, 87/16, 91/7.
úaytıp k.-ip 34/3.
alıp k.-ip 5/2.
öziğa k.-ip 18/19.

sözge k.-ip 8/16.	k. 7/1, 7/11, 19/18, 27/21.
yetip k.-ip 60/7, 89/2.	[=4]
k.-e bərdiler 93/11.	kelime-i temcîd (<Ar.)
alıp k.-ğan 94/10.	"Lâ havle velâ kuvvete illâ billah"
k.-ğan 47/1, 61/6.	demek.
k.-ğanda 79/17.	k.+ni 24/8.
k.-ğanlar 68/16.	[=1]
köÆlümge k.-ğan 4/4.	kelle (<Far.) baş.
k.-ürde 21/18, 22/9.	k.+sidin 59/4.
úoyup k.-ip ərdim 33/1.	k.-i başa-i óÀrdək 53/11.
k.-ip ərduk 78/21.	[=2]
alıp k.-elmes 70/19.	keltek sopa; dayak.
rÀst k.-elmes 62/14.	k. yedim 8/21.
ber-À-ber k.-mes ərđi 3/4.	[=1]
ilticÀ k.-mek 12/18.	keltekle- sopalamak.
[=306]	k.-p ərđi 54/2.
kelÀm (<Ar.) kalam, söz.	[=1]
k.+ım 82/1.	kəltür- getir; <i>karş.</i> kəldür-
k.+ıda 44/21.	k.-đi 89/21.
[=2]	k.-diler 58/11, 62/8, 73/19, 93/19.
kelÀn (<Far.) büyük, cüsseli,	k.-eyin 17/14.
geniş, enli.	k.-gil 17/15, 28/11, 46/7, 47/5,
hürd u k. 53/5.	69/8.
[=1]	k.-üÆler 70/2, 89/21.
kəldür- getir; <i>karş.</i> kəltür-	k.-üp 72/9, 75/6, 90/4.
k.-diler 48/4.	becÀ k.-đi 11/10, 17/6, 35/4, 61/6,
[=1]	71/9.
kelime I (<Ar.) şehadet.	yüz k.-đi 14/21.
k. 23/1, 27/15, 35/6, 55/2.	óamle k.-gil 51/19.
k. aytıp 13/21, 27/15, 60/7, 76/6,	imÀn k.-üp 21/15, 22/6, 57/9.
86/11.	[=26]
k. èarəa úılıp 89/6.	kem (<Far.) az, eksik.
k.-i şerif 94/1.	k. èmes 29/1.
[=11]	[=1]
kelime II (<Ar.) sözcük, kelime.	kème gemi.

k. 64/18.	k.+ga 17/18.
k.+ni 62/15, 63/4.	[=8]
k.+ge 62/15.	KenèĀn ö.a. Kenan ülkesi,
k.+ga 64/19.	bugün İsrail, Filistin, Lübnan,
k.+din 63/4.	Ürdün'ün bir kısmı ve Şam'a
k.+lerni (ilgi d.e.) 63/12.	kadar Suriye'nin bir bölümünü
[=7]	kapsayan topraklara verilen bir
kêmeçi gemici.	isim.
k.+ler 62/21, 63/2.	YèĀúūb-ı K. 65/17.
k.+lerni 62/19.	[=1]
[=3]	kenĀre (<Far.) kıyı, kenar.
kemend (<Far.) kement, kayış.	k.+ge 21/19, 22/11.
k. 4/14, 26/7, 32/17, 34/17, 92/17.	[=2]
k.+ge 27/8.	kèÆeş- danışmak.
k.+ini 34/21.	k.-ip 78/9, 78/16.
[=7]	[=2]
kemer (<Far.) kemer, bel bağı;	keniz (<Far.) câriye.
bel.	k. 12/14, 13/19.
k.+iğa 25/16, 35/4, 64/2.	k.+imen 13/18.
k.+idin 53/10, 60/5, 74/11, 86/18,	k.+idürmen 35/3.
91/9.	k.+i turursen 86/5.
[=8]	k.+ler 36/4.
kemine (<Far.) alçakgönüllü,	k.+lerge 35/10.
köle.	k.-i ayım 41/6.
k.-i üül 90/3.	[=8]
[=1]	kenizek (<Far.) küçük cariye.
kempir (<Far.) Zayıf, yaşlı bir	k. 15/13, 74/12.
kadın; <i>karş.. kempir.</i>	k.+iÆdürmen 32/13.
k. 17/10, 17/13, 17/15, 17/19.	k.+i 8/19.
k.+ge 19/6.	k.+iÆiz 76/15, 77/11, 77/19.
[=5]	k.+ler 14/8, 33/3, 41/10.
kempir (<Far.) Zayıf, yaşlı bir	k.+lerniÆ (belirtme d.e.) 30/19.
kadın; <i>karş.. kempir.</i>	k.+lerni (ilgi d.e.) 34/6.
k. 18/1, 18/10, 18/13, 18/14,	k.+lerdin 9/12.
18/19, 19/4, 19/8.	k.+lerim 70/9.

k.+lerimni 32/21.	kutlamalarda çalınan) nefesli
k.+leri 14/10, 19/17, 30/18, 33/11,	çalğı.
33/15, 34/14.	k. 56/11, 61/4.
k.+leriniÆ (belirtme d.e.) 41/9.	[=2]
k.+lerini 33/3.	kernÀyçı (<Far. <i>kernÀy</i> +T.+çi)
k.+leri êrdi 3/1.	kernay çalan kişi.
[=24]	k. 56/12.
ker (<Far.) sağır.	[=1]
k. boldı 56/14.	kerremullÀhu veche (<Ar.)
[=1]	“Allah yüzünü şerefli kılsın”.
kerÀn (<Far.) uç, kıyı.	k. 43/17, 44/16, 46/21, 79/15,
èamūd-ı k. 12/8.	83/1, 83/5, 83/11, 86/21.
[=1]	k.+ge 40/1.
kèrek gerek.	k.+ğa 74/20.
k. 17/14, 17/15, 66/4.	[=10]
k. èmes 71/21.	kès- kesmek.
k.+mesdür 36/9.	k.-meydür 25/10.
bolsa k. 72/11.	k.-ermen 60/8.
bilmaú k. 28/1.	k.-ti 34/21, 58/9.
èşitmek k. 7/12.	k.-keymen 33/18.
etmek k. 44/14.	k.-key 4/12.
halÀã úlmaú k. 6/7.	k.-ey 91/11.
úoymaú k. 95/6.	k.-kendék 58/7.
úlmaú k. 61/6.	k.-ip taşladı 58/8.
körmaú k. 6/6.	k.-er êrdi 52/21.
[=13]	[=10]
kerim (<Ar.) “eli açık, cömert,	kèsek kesek.
kerim” Allah'ın adlarından biri.	k. 30/16.
k.+sèn 81/11.	[=1]
[=1]	kèt arka.
kernÀy (<Far.) bakırdan	k.+ige 92/16, 92/19.
yapılmış, uzun, geniş ağızlı	k.+ide 16/3.
(konik), yüksek sesli (genellikle	k.+idin 93/14.
düğünlerde ve büyük	[=4]

kêt- I. gitmek; II. uzaklaşma tasvir fiili.
 k.-meydürmiz 91/4.
 alıp k.-ermen 14/20.
 k.-ermen 82/10.
 k.-er 13/4.
 uçramay k.-mesmen 14/9.
 alıp k.-ti 4/15, 7/9, 45/19, 61/5.
 k.-ti 19/8, 22/17, 22/21, 28/5, 33/16, 59/4, 75/4, 76/20, 79/4, 83/21, 90/17, 91/10, 92/7.
 k.-ti bolğay 9/14.
 k.-tiler 16/10, 30/19, 79/18, 84/14.
 alıp k.-tiler mü 39/15.
 alıp k.-ipdür 47/18, 62/2.
 k.-ipdür 80/8.
 k.-küÆ 43/4.
 öltürüp k.-megey 15/4.
 k.-megil 28/19.
 alıp k.-iÆ 93/9.
 alıp k.-er 46/1.
 alıp k.-ip 14/10.
 k.-ip 18/16.
 k.-ip bolmas 60/18.
 k.-ken 93/16.
 k.-keniÆ 37/6.
 toyup k.-er 71/12.
 k.-er êrdi 20/13, 46/1, 54/9.
 alıp k.-er êrmiş 65/5.
 taşlap k.-e bër 14/19.
 özleridin k.-ip 73/5.
 úoldın k.-ti 85/5.
 úolumdın k.-ti 85/6.
 bolıp k.-edür 73/17.
 bölünüp k.-ti 53/1.

úutulup k.-ti 14/14.

saçrap k.-ti 51/11.

ölüp k.-megil 59/19.

ölüp k.-megil 3/15.

[=56]

kette (<Soğ.) büyük.

k. 23/13, 33/10.

[=2]

kêy(i)n art, arka; sonra.

k. 5/17, 7/15, 9/5, 9/6, 10/16,

11/17, 12/3, 18/6, 39/18, 40/4,

43/12, 48/14, 50/19, 51/16, 54/18,

55/21, 60/9, 60/13, 61/20, 64/18,

66/16, 76/18, 76/21, 77/3, 77/12,

78/1, 78/15, 79/8, 79/9, 84/15,

84/17, 93/19, 94/2, 94/5, 94/10.

k.+iÆden 38/4.

k.+ide 31/14.

k.+idin 80/8.

[=38]

kêz-gezmek.

k.-ip 90/12.

[=1]

úıdır- aramak, bulmak için

çaba göstermek.

ú.-sam 36/12.

ú.-ıp 33/16.

ú.-gen 37/19.

[=3]

úıl- etmek, yapmak, oluşturmak.

ber-À-ber ú.-adur 89/19.

maşhara ú.-adur 85/18.

rÀóenlik ú.-adur 24/4.

bendelik ú.-maysên 58/20.

úabül ú.-maydur 17/9, 80/10.

anı işini k.-urmen 81/6.
 beter ú.-urmen 6/19.
 beterraú k.-urmen 89/1.
 dermÀnde ú.-urmen 10/11.
 èarø ú.-urmen 71/17.
 ğayret ú.-urmen 29/2.
 bend-i zindÀn k.-urmen 75/8.
 kimġa k.-urmen 36/17.
 muóÀrebe ú.-urmen 51/18.
 tamÀşÀ ú.-urman 4/5.
 terbiyetler ú.-urmen 71/17.
 úabül ú.-urmen 18/12.
 ùÀúat ú.-urmen 29/2.
 düşmenlik ú.-ursen 88/8.
 èitimÀd ú.-ursen 87/4.
 menè ú.-ursen 10/4.
 seyr-i tamÀşÀ ú.-ursen 10/3.
 şikÀr ú.-ursen 3/14.
 tavsif ú.-ursen 5/13, 5/15.
 siper ú.-ursen 25/10.
 temennÀ ú.-ursen 87/4.
 bu sözlerniÆ ú.-ursen 85/14.
 ğarib-nevÀzlik ú.-ursen 27/4.
 yÀverlik ú.-ursen 35/2.
 úabül ú.-ur musèn 18/11.
 ùÀúat ú.-ursen 22/1, 22/13.
 ùÀúat ú.-ursen 25/20.
 kÀristÀnluú işlerni ú.-ur 6/5.
 èahd ú.-ur 67/11.
 èÀr ú.-ur 4/8.
 nÀbūd ú.-ur 29/10.
 sergerdÀn ú.-ur 5/8.
 ú.-ur zÀri 31/21.
 úabül ú.-ur 13/20.
 vîrÀn ú.-ur 60/17.

vizrÀne ú.-ur 5/8.
 úabül ú.-urmiz 64/11, 75/2.
 vîrÀn ú.-urmiz 50/4.
 seyr ú.-ursiz 63/5.
 úandaĝ ú.-ursizler 74/13.
 hemrÀh ú.-ursiz mu 63/5.
 úabül ú.-ur musiz 75/1.
 rivÀyet ú.-urlar 2/8, 7/11, 19/20,
 28/1, 40/3, 62/6.
 hemrÀh ú.-masmen 55/7.
 úabül ú.-masmen 71/21.
 pişdestlik ú.-masmen 57/16.
 ferÀġat ú.-masmen 74/15.
 nÀmūs ú.-massen 90/13.
 devÀsını ú.-mas musèn 73/16.
 èÀr ú.-mas musèn 8/20.
 sūd ú.-mas 21/14, 22/6.
 fikrimi ú.-mas 31/11.
 úabül ú.-mas 71/8.
 menè ú.-masmiz 63/6.
 úabül ú.-massiz 72/4.
 talep ú.-dım 13/1.
 bend-i zindÀn ú.-dım 5/2.
 ħarÀb ú.-dım 5/13.
 helÀk ú.-dıÆ 61/10.
 tevekkelni ú.-dım 59/17.
 musulmÀn ú.-dım 14/8.
 úabül ú.-dım 70/13.
 yalġançı ú.-dım 5/18.
 youú ú.-dım 39/14, 42/12.
 ú.-dıÆ 51/15.
 intizÀr ú.-dıÆ 93/13.
 yasavul başı ú.-dıÆ 90/13.
 ú.-dı 27/7.
 Àferin ú.-dı 53/12, 59/5.

èarø ú.-dı 27/15, 35/6, 66/11,
 71/2.
 èarøa ú.-dı 60/13.
 bÀ-rÀst ú.-dı 88/15.
 becÀ ú.-dı 17/15, 37/11.
 bend ú.-dı 83/21.
 bendelíú ú.-dı 40/12.
 bend-i zindÀn ú.-dı 24/4.
 beyÀn ú.-dı 8/15, 14/2, 15/16,
 17/9, 56/5, 62/17, 71/1, 71/5,
 79/10, 85/2, 85/8, 85/21, 88/5,
 89/7, 90/10, 90/19.
 binÀ ú.-dı 19/17.
 cemè ú.-dı 35/8.
 cūş ú.-dı 58/16.
 çÀk ú.-dı 36/3.
 çÀrì ú.-dı 54/18.
 der-bend ú.-dı 64/7.
 dilgír ú.-dı 85/17.
 emr ú.-dı 75/5.
 endişe ú.-dı 15/2, 23/21, 68/6,
 86/19.
 fÀtióa ú.-dı 94/9.
 fermÀn ú.-dı 22/17, 30/15, 51/11,
 56/9, 71/4, 73/18, 82/12, 84/3.
 feryÀd ú.-dı 92/8.
 figÀn ú.-dı 42/9.
 ğalebe ú.-dı 17/16.
 ğayret ú.-dı 22/18.
 ğümÀn ú.-dı 32/9, 52/1.
 ħalÀã ú.-dı 19/9, 64/17.
 óamle ú.-dı 64/5.
 óavÀle ú.-dı 5/15, 17/18, 25/8,
 29/4, 34/6, 53/16.
 óAzır ú.-dı 62/20.

óükm ú.-dı 58/3.
 ħiùÀb ú.-dı 15/9.
 ilticÀ ú.-dı 15/21.
 èinÀyet ú.-dı 92/17.
 èitÀb ú.-dı 73/13.
 irÀde ú.-dı 7/1.
 işler ú.-dı 23/18.
 işlerni ú.-dı 23/15.
 kenîzeki ú.-dı 8/19.
 maãlaóat ú.-dı 23/12, 30/2, 87/2.
 mashara ú.-dı 57/20.
 menè ú.-dı 91/11.
 meydÀn ú.-dı 91/20.
 mihmÀndÀrlíú ú.-dı 76/21.
 münÀcÀt be-derĝÀh-ı úÀøiyü'l-
 óÀcÀt ú.-dı 36/6.
 münÀcÀtnı ú.-dı 12/11, 67/14.
 naãíoat ú.-dı 61/18.
 nÀle ú.-dı 17/19.
 nÀle-i zÀrì ú.-dı 15/9, 17/4.
 nidÀ ú.-dı 50/10.
 nîst ü nÀbūd ú.-dı 24/5.
 pÀre ú.-dı 25/7, 52/5, 59/9.
 rÀst ú.-dı 50/9, 87/12.
 red ú.-dı 11/20, 12/2, 15/6, 26/5,
 52/10, 59/2, 86/18, 87/16, 91/9.
 ríólet ú.-dı 23/10.
 selÀm ú.-dı 68/2.
 serpūş ú.-dı 23/14.
 sevÀl ú.-dı 4/18, 8/4, 61/20, 67/6,
 70/4.
 sūrÀĥ ú.-dı 15/10.
 şundaĝ ú.-dı 26/11.
 taèòim ú.-dı 4/18, 18/2.
 taèvil ú.-dı 5/17.

taúrîr ú.-dı 6/17, 68/20.
tèacub ú.-dı 62/21.
teklîf ú.-dı 76/20.
tenÀvül ú.-dı 90/9.
tevbe ú.-dı 18/13.
tevekkel ú.-dı 65/14.
tîr-bÀrÀn ú.-dı 80/20, 81/4.
ú.-dı Àh u efgÀn 65/17.
ú.-dı èaceb 39/4.
ú.-dı perişÀn 40/7.
úaâd ú.-dı 33/18, 61/9, 91/11.
úabûl ú.-dı 17/2, 18/9, 23/6,
34/14, 55/3.
uruş ú.-dı 52/19.
vidÀè ú.-dı 65/14.
yıraú ú.-dı 52/2.
tamÀm ú.-dı mu 39/16.
destgîrlik ú.-dı mu 85/5.
eâer ú.-madı 21/12, 22/4, 25/8.
kÀr ú.-madı 12/2.
ú.-madı vefÀ 43/7.
úabûl ú.-madı 66/11, 87/18.
Àferîn ú.-dılar 6/12, 27/11, 64/10,
73/10, 76/11.
Àrzÿ-yı didÀr ú.-dılar 76/18.
beyÀn ú.-dılar 8/8, 8/13, 50/6,
79/20, 87/10, 88/13.
cevÀb-ı selÀm ú.-dılar 29/18.
çÀderbÀn ú.-dılar 48/8.
duèÀ ú.-dılar 56/20, 83/2, 94/9.
duèÀ-yı hayr ú.-dılar 26/15,
58/11.
èarø ú.-dılar 23/1.
edÀ ú.-dılar 84/2.
fermÀn ú.-dılar 26/19.

feryÀd ú.-dılar 11/7, 13/9, 28/10.
fîkr ú.-dılar 7/14, 10/15.
iltimÀs ú.-dılar 55/5.
istirÀóat ú.-dılar 20/1.
işÀret ú.-dılar 26/8.
küşÀde ú.-dılar 27/12.
maâlaóat ú.-dılar 78/4.
Medînege nÀme ú.-dılar 78/17.
mihmÀndÀrlik ú.-dılar 77/12.
mülÀóaôa ú.-dılar 10/16.
münÀcÀtnı ú.-dılar 13/6.
naâíoat ú.-dılar 86/21.
naâîhat ú.-dılar 93/20.
naâíoatlar ú.-dılar 91/13.
nÀle vü zÀrî ú.-dılar 43/10.
nedÀmet ú.-dılar 79/21.
nevÀzişler ú.-dılar 75/16.
nidÀ ú.-dılar 86/3.
óamle ú.-dılar 6/13, 6/15.
óükm ú.-dılar 76/19.
pÀdşÀh ú.-dılar 55/5.
red ú.-dılar 11/21, 21/12, 22/3,
22/15, 29/5.
revÀne ú.-dılar 79/2.
selÀm ú.-dılar 44/18.
ser-i ber-zemîn ú.-dılar 26/13.
sevÀl ú.-dılar 42/11, 44/19, 45/17.
siper ú.-dılar 25/8.
sukût ú.-dılar 55/16.
şehîd ú.-dılar 80/21.
şemşizrbÀzlıú ú.-dılar 6/11.
taèòîm ú.-dılar 94/6.
tamÀşÀ ú.-dılar 63/11.
taúsîm ú.-dılar 94/11.
tenÀvül ú.-dılar 70/3.

teslim ú.-dılar 64/8.
 tilÀvet-i Úur'Àn ú.-dılar 44/19.
 toy u tamÀşÀ ú.-dılar 94/13.
 turuş ú.-dılar 29/11.
 ùahÀret ú.-dılar 14/3.
 uruş ú.-dılar 29/15, 80/19.
 yüziniÆ úzğa ú.-dılar 24/18.
 zir zeber ú.-dılar 84/13.
 zor ú.-dılar 26/20, 33/4.
 söz ú.-madılar 8/3.
 iltifÀt ú.-madılar 26/10.
 sergerdÀn ú.-ipsen 73/14.
 berpÀ ú.-ıpdur 23/20.
 işini ú.-ıpdur 10/21.
 bend-i zindÀn ú.-ıpdur 23/19.
 zemîn-i maùabbaú ú.-ıpdur 58/19.
 naút ú.-ıpdur 39/11.
 şikÀr ú.-ıpdur 3/12.
 rivÀyet ú.-ıpdurlar 13/6.
 naúl ú.-ıpdular 2/4.
 rivÀyet ú.-ıpdurlar 80/1.
 bu sözni ú.-ğanmen 72/5.
 fetó ú.-ğan 5/9.
 musahhar ú.-ğan 76/15.
 musulmÀn ú.-ğan 77/18.
 nÀbūd ú.-ğandur 80/9.
 mihribÀnlú ú.-gey musiz 45/11.
 ú.-magey 24/6.
 söz ú.-magey 46/20.
 èahd ú.-sam 67/10.
 fidÀ ú.-masam 38/17.
 hoşnūd ú.-masam 72/6.
 ú.-masam 15/2.
 musulmÀn ú.-masam 9/8, 14/7,
 74/15.

èamel ú.-saÆ 76/3.
 fermÀn ú.-saÆ 64/11.
 her ne ú.-saÆ 16/9.
 hÿy-ı bedni ú.-saÆ 75/7.
 èilÀcını ú.-saÆ 90/15.
 inãÀf ú.-saÆ 57/7.
 úabül ú.-masaÆ 57/9, 57/14.
 úabül ú.-masaÆlar 86/11.
 meded ú.-sa 53/15.
 vaâfını ú.-sa 69/6.
 seyr-i tamÀşÀ ú.-sa 10/6.
 vefÀ ú.-sa 74/19.
 èarø ú.-sek 40/18.
 âayd-ı şikÀr ú.-salar 3/10.
 èarø ú.-salar 55/2.
 ú.-ay 61/7, 65/11.
 beyÀn ú.-ay 71/2.
 halÀã ú.-ay 88/12.
 úabül ú.-ay 18/4.
 muóÀrebe ú.-ay 11/13.
 uruş ú.-ay 28/9.
 yeksÀn ú.-ay 15/1.
 beyÀn ú.-ayın 5/5.
 ú.-mayın tiriklú 36/9.
 ú. naôar 68/9.
 her ne úılsaÆ k. 16/9.
 beyÀn ú. 3/14, 48/14, 49/18,
 59/18.
 bi-dÀr ú. 63/15.
 úabül ú. 40/13.
 taúrır ú. 82/1.
 tamÀşÀ ú. 6/8, 13/10.
 ú.-ma 16/6.
 ÀşnÀ ú.-ma 16/2.
 bi-müddeèÀ ú.-ma 17/1.

ħarÀb ú.-íp 5/7, 60/17.
 ħat ú.-íp bèriÆler 56/10.
 hemrÀh ú.-íp 2/11.
 heybet ú.-íp 63/19.
 ħìz ú.-íp 58/7.
 ħūn-ı nÀ-óáuú ú.-íp 23/16.
 ħÿn-ı Àğuşte ú.-íp 14/20.
 iótiyÀù ú.-íp 61/3.
 iúrÀr ú.-íp 64/12.
 kelime èarøa ú.-íp 89/6.
 küşÀde ú.-íp 84/16.
 maècūn ú.-íp 73/20.
 maèlūm ú.-íp 49/14.
 merÀóile-i ùayy ú.-íp 55/19,
 77/16.
 muheyÿÀ ú.-íp 2/11.
 musahĥar ú.-íp 84/15.
 musulmÀn ú.-íp 75/13.
 münÀcÀt ú.-íp 15/20.
 naāiíoat ú.-íp 87/18.
 nÀbūd ú.-íp 93/10.
 namÀzlarını ú.-íp 58/13.
 nÀmūs ú.-íp 59/10.
 neçte ú.-íp 3/18, 24/20.
 nevÀziş ú.-íp 27/13.
 nevÀzişler ú.-íp 61/19.
 óalúa ú.-íp 92/17.
 òevú-i èacib ú.-íp 74/18.
 øiyÀfethÀ-yı èÀlì ú.-íp 78/2.
 óükūmetler ú.-íp 87/6.
 pÀdşÀh-ı hemme ú.-íp 19/14.
 rÀóenlik ú.-íp 23/15.
 rÀst ú.-íp 56/13, 66/17, 86/2,
 89/15.
 āayd ú.-íp 17/7.

selÀm ú.-íp 67/5.
 serefrÀz ú.-íp 23/3.
 seyr ú.-íp 20/9.
 seyr-i şikÀr ú.-íp 4/19.
 şÀd u ħurremlíú ú.-íp 74/4.
 şikÀr ú.-íp 70/11.
 şikÀr ú.-íp yürüpdür 3/9.
 tamÀm ú.-íp 58/9.
 tamÀşÀ ú.-íp 46/1, 76/11.
 taósın ve Àferin ú.-íp 68/4.
 taóúúú ú.-íp 83/11.
 teklif ú.-íp 78/1.
 tevbe ú.-íp 91/18.
 tevekkel ú.-íp 64/2.
 toy ú.-íp 94/5, 94/11.
 ùahÀret ú.-íp 29/21, 44/17.
 ùahÀretni ú.-íp 45/7.
 úalée ú.-íp 33/10.
 úalúan ú.-íp 57/4.
 úança ú.-íp 44/19.
 ùar ú.-íp 41/15.
 úasem yÀd ú.-íp 9/9.
 ùayy ú.-íp 71/12.
 ùayyÀr ú.-íp 48/5, 70/2.
 vidÀè ú.-íp 40/14.
 virÀn ú.-íp 19/15, 19/17, 23/5,
 27/18.
 yÀd ú.-íp 33/2, 39/19, 65/15,
 66/17.
 yÀd-ı ĤudÀy TeèÀlÀ ú.-íp 9/18.
 yaĥşılıú ú.-íp 75/4.
 yeksÀn ú.-íp 89/19.
 youú ú.-íp 39/21.
 èaðÀb ú.-may úoymasmen 4/2.
 defèini ú.-may 60/18.

ibÀ ú.-may 49/15.
 maèlüm ú.-may 63/12.
 seyr-i ãaórÀ ú.-ğalı 45/4.
 ħalÀã ú.-ğalı 27/5.
 musulmÀn ú.-ğalı 64/14.
 musulmÀn ú.-magünçe 78/6,
 91/3.
 fidÀ ú.-ğan 81/14.
 ú.-ğan münÀcÀtları 31/5.
 taèrif ve tavâif ú.-ğan 69/4.
 ú.-ğan maâlaóatını 85/11.
 musulmÀn ú.-ğan 76/10, 77/2.
 âayd ú.-ğan emesdür 17/8.
 Àrzū ú.-ğanğa 83/17.
 günÀh ú.-ğanım youú 17/19.
 ceng ú.-ğanını 2/1.
 ceng ú.-ğanları 2/6.
 uruş ú.-ğanları 2/7.
 ú.-arım youú 16/3.
 sözlerniÆ ú.-urge 8/20.
 ħalÀã ú.-ur èrdim 34/20.
 èilÀcımını ú.-ur èrdim 16/13.
 yeksÀn ú.-ur èrdim 88/10.
 èitimÀd ú.-ur èrdiÆ 85/3.
 øiyÀfet ú.-ur èrdiÆ 71/14.
 ceng ú.-ur èrdi 81/2.
 mütbesim ú.-ur èrdi 54/7.
 teslim ú.-ur èrdi 3/5.
 nÀle vü zÀrì ú.-ur èrdi 31/5.
 èarø ú.-ur èrmiş 65/10.
 pinhÀn ú.-ur bolsam 8/9.
 úabül ú.-mas èrmiş 65/12.
 èahd ú.-ip èrdim 14/6, 54/21.
 şarù ú.-ip èrdim 70/7.
 ħayÀl ú.-ip úaldım 34/1.

ú.-ip èrdim 74/14, 78/6.
 beyÀn ú.-ip èrdiÆ 85/4.
 vaóset ú.-ip turadur 10/14.
 ħaberÀt ú.-ip èrdi 26/14.
 óavÀle ú.-ip èrdi 26/5.
 dest-i elif lÀm ú.-ip turdı 40/5.
 musulmÀn ú.-ğan èrdi 77/10.
 èıyş u èişret ú.-ip èrdi 80/6.
 vaède ú.-ğan èrdi 3/2.
 vaède ú.-ip èrdi 75/21.
 müşerref ú.-ip èrdiler 75/14.
 óÀkim ú.-ip úoydılar 27/19.
 şıkÀr ú.-ip yürdiler 2/12.
 Àb aş ú.-ip bèrdiler 39/17.
 vaède ú.-ip èrdiler 76/1.
 zir zeber ú.-ip taşladılar 6/16.
 úabül ú.-mapdurmuş 65/11.
 taèrif ú.-map èkensen 69/19.
 esir ú.-ip almasam 14/7.
 úaraúçılık ú.-ip yürseÆ 26/3.
 ùÀúat ú.-almay 19/11.
 ħalÀã ú.-maú kerek 6/7.
 óıfò ú.-maú 61/2.
 iótiyÀù ú.-maú 61/2.
 óiz ú.-maú 48/1, 61/6.
 pişdestlik ú.-maú 21/9.
 uruş ú.-maúğa 33/13.
 [=609]

úıldur- ettirmek.

muèÀlece ú.-dı 44/10.
 münÀdi ú.-dı 50/7.
 binÀ ú.-gil 19/16.
 binÀ ú.-gıl 23/5.

[=4]

úılıç kılıç.

ú. 6/12, 21/11, 21/14, 22/5, 22/16,
 25/14, 25/15, 26/4, 26/6, 33/20,
 58/1, 59/1, 59/9, 60/1, 80/16,
 80/17, 86/17, 87/16, 89/20, 91/8,
 92/5, 93/4, 93/5.
 ú. saldı 15/6, 21/11.
 ú. tarttı 15/6.
 ú.+nıÆ (belirtme d.e.) 3/12, 29/4.
 ú.+nı 15/6, 21/13, 22/4, 86/16,
 88/18.
 ú.+ları 42/17.
 ú.+larını 21/15, 22/7.
 [=36]
úılış- birlikte yapmak, birlikte
 kılmak.
 kÀrsÀzlıú ú.-tılar 12/3.
 vidÀè ú.-tılar 79/4.
 vidÀè ú.-ıp 19/21.
 [=3]
úılmış suç, günah.
 ú.+larımgâ 16/8.
 [=1]
úımır-la- kımıldamak.
 ú.-ydu 18/1.
 ú.-r 32/4.
 ú.-rgâ 32/16.
 [=3]
Úımız BÀd-pÀ ö.a. bk..
Úımız BÀd PÀdşÀh.
 Ú. 60/15, 61/12, 61/17, 61/18,
 61/20, 62/2, 62/9, 62/10.
 Ú.+nı 62/8.
 Ú.+gâ 61/9, 61/10.
 [=11]

Úımız BÀd PÀdşÀh ö.a. bk..
Úımız BÀd-pÀ.
 Ú. 76/14, 76/16.
 vilÀyet-i Ú.+ke 76/12.
 [=3]
úın kın.
 ú.+ıda 42/17.
 ú.+ıdın 10/12.
 [=2]
úır- kırmak, öldürmek, yok olmasına
 neden olmak.
 ú.-adur 89/19.
 ú.-ıp 26/21.
 ú.-ar êrdiler 81/3.
 ú.-ıp yubardı 34/8.
 [=4]
úırgıy şahin.
 ú.+dın 30/21.
 [=1]
úırú(40) kırk sayısı.
 ú. 2/13, 8/7, 9/9, 26/6, 26/7,
 26/21, 30/17, 36/4, 73/21.
 ú. künlik 62/3.
 [=10]
úırú bir (41) kırk bir sayısı.
 ú. 73/21.
 [=1]
úısúa kısa.
 ú. 62/3.
 [=1]
úıââa (<Ar.) kıssa, olay.
 ú. 2/2.
 ú.+nıÆ (belirtme d.e.) 2/3.
 ú.+nı 45/8, 71/5.
 tamÀm-ı ú.+nı 88/4.

ú.+larnı (ilgi d.e.) 2/2.
 ú.+larnı 70/21.
 tamÀm-ı ú.+larnı 8/14, 79/19.
 ú.+dur 2/2.
 ú.-i Öüfününnı 17/9.
 [=11]
Úıããa-i Öüfünün eserin adı.
 Ú. 2/1.
 [=1]
úıyÀmet (<Ar.) kıyamet.
 k. 35/11, 37/7, 79/21, 82/19.
 ú.+ğa 39/8.
 k.+ğaça 84/5.
 [=6]
úıyl (<Ar.) söz, kelime.
 ú. u úÀlnı 38/8.
 ú. u úÀlimni 82/2.
 [=2]
úıyma kıyma eti.
 ú.+sığa 54/8.
 [=1]
úız kız.
 ú. 10/14, 11/12, 13/16, 14/17,
 15/2, 15/16, 20/9, 23/11, 23/12,
 23/14, 23/18, 24/10, 24/17, 25/1,
 25/3, 25/3, 25/6, 25/8, 25/14,
 26/4, 45/20, 46/6, 46/6, 47/1,
 47/4, 47/5, 65/5, 65/7, 71/9,
 73/15, 76/10, 77/2.
 ú. èkensin 4/1.
 ú. èkenimni 3/20, 10/9, 25/1.
 ú.+nı (ilgi d.e.) 12/13, 24/10,
 24/11.
 ú.+nı 12/14, 13/12, 14/19, 14/20,
 17/11, 25/19, 26/8, 73/14.

ú.+ğa 8/13, 24/18.
 ú.+dın 8/21.
 ú.+ı 20/9, 23/19, 24/3, 62/2, 65/2,
 70/7, 70/19, 70/20.
 ú.+ını (ilgi d.e.) 45/19.
 ú.+ığa 42/7, 73/7, 73/13, 94/11.
 ú.+ıdın 4/18, 72/2.
 ú.+ımen 13/18.
 ú.+ıdur 46/6.
 ú.+ımız 18/14.
 ú.+ıÆız 46/19.
 ú.+lar 26/10.
 ú.+ları 42/6.
 ú.+durmen 4/2, 10/11.
 [=73]
úzıl kırmızı.
 ú. 72/20.
 [=1]
ki (<Far.) ki.
 k. 3/13, 3/15, 3/16, 3/17, 4/1, 4/6,
 4/12, 4/13, 4/13, 5/19, 7/2, 7/12,
 7/14, 7/20, 8/5, 8/13, 8/17, 10/5,
 10/7, 10/15, 10/18, 11/8, 11/11,
 12/18, 13/1, 13/5, 13/7, 13/9,
 16/1, 16/10, 16/15, 18/3, 18/4,
 18/4, 18/10, 18/14, 19/20, 20/15,
 23/16, 24/15, 24/16, 24/20, 25/18,
 25/18, 26/13, 28/11, 28/15, 30/16,
 32/11, 35/1, 36/6, 36/7, 36/11,
 36/21, 37/1, 39/16, 43/21, 47/1,
 47/15, 49/2, 52/16, 54/5, 54/21,
 55/8, 57/9, 59/18, 61/2, 61/4,
 61/15, 63/14, 65/5, 66/9, 67/10,
 68/5, 69/13, 69/21, 70/8, 71/4,
 71/13, 71/18, 73/7, 73/16, 74/6,

74/10, 74/16, 74/18, 74/19, 75/2,
75/3, 78/18, 79/18, 80/1, 80/12,
80/15, 80/19, 81/18, 82/9, 82/12,
82/20, 83/3, 83/14, 83/16, 84/3,
85/10, 85/12, 86/15, 86/19, 89/12,
95/2, 95/3, 95/3, 95/13, 95/14,
95/15.

[=]

kiçik küçük.

k. 24/11, 87/1.

[=2]

kigiz hayvanın yünlerinden
yapılan kalın battaniye.

k. 57/1, 57/1.

[=2]

kim I “kim” soru zemiri.

k. 3/2, 5/11, 5/11, 6/4, 9/5, 15/8,
15/13, 24/18, 27/6, 46/4, 46/5,
47/2, 49/18, 56/9, 57/15, 58/4,
65/21, 70/8, 77/11, 77/19, 78/8,
82/2.

k.+ni (ilgi d.e.) 46/4, 49/15,
50/11, 58/15, 63/6, 76/13, 88/16,
92/2.

k.+ni 21/21, 52/7, 53/20, 55/7,
81/8, 83/9.

k.+e 82/2.

k.+ğa 36/17, 76/13.

hiç k.+ge 75/21.

k.+de 39/6.

k.+ini 22/12.

k.+sên 54/13.

k.+dürsên 11/8, 35/1, 61/10.

k.+dür 46/14, 51/3, 61/16, 83/11.

her k. 54/3.

hiç k. 8/11, 61/14.

[=53]

kim II (<Far.) kim.

k. 2/2, 2/8, 3/2, 5/16, 6/18, 7/5,
7/11, 10/1, 15/13, 16/20, 18/8,
19/14, 19/20, 20/4, 20/17, 23/4,
23/21, 25/15, 25/17, 26/16, 26/16,
26/19, 27/4, 28/2, 29/1, 29/8,
30/15, 31/3, 32/9, 33/2, 33/6,
33/14, 33/17, 33/18, 34/1, 34/3,
34/10, 34/16, 36/2, 37/6, 40/3,
40/18, 45/1, 45/17, 47/12, 47/19,
48/9, 49/13, 49/13, 49/15, 49/17,
49/19, 50/11, 52/1, 52/7, 52/14,
53/7, 55/6, 58/2, 58/15, 59/3,
59/11, 59/14, 59/15, 62/1, 62/6,
62/9, 63/7, 63/10, 66/12, 67/19,
68/18, 71/20, 72/17, 72/20, 74/14,
84/10, 84/15, 85/2, 85/3, 88/10,
93/6, 95/6.

[=83]

kimerse kimse; *bk.* **kimse**,
kimseî.

k. 3/4, 3/9, 4/2, 4/20, 6/3, 10/5,
14/12, 16/20, 17/17, 18/2, 24/7,
24/16, 31/10, 61/15.

hiç k. 17/8.

k.+niÆ 14/13.

k.+ni (ilgi d.e.) 20/17, 31/17,
71/7, 74/10.

k.+ni 28/13.

[=21]

kimse kimse. *bk.* **kimerse**,
kimseî.

k. 19/1, 54/3.

[=2]
kimse kimse. *bk.* **kimerse**,
kimse.
k.+niÆ 45/9.
[=1]
kir- girmek.
k.-ermen 41/21.
k.-ersen 41/20.
k.-diÆ 59/7.
alıp k.-di 68/1.
k.-di 4/10, 21/5, 21/20, 22/12,
28/15, 33/17, 34/21, 42/5, 48/16,
50/5, 50/10, 50/14, 51/18, 52/18,
57/4, 57/13, 57/21, 58/4, 58/15,
58/17, 59/6, 59/17, 64/18, 67/12,
72/1, 76/21, 79/9, 86/7, 87/13,
88/16, 88/18, 90/9, 91/1, 91/4,
92/1, 92/5, 92/8, 92/11.
k.-diler 6/11, 9/19, 39/14, 43/13,
43/21, 44/18, 51/1, 59/14, 64/19,
91/16, 94/10.
yolğa k.-diler 9/17.
k.-sem 86/4.
k.-meseÆ 59/16.
k.-se 86/3.
k.-seÆiz 62/14.
k.-ey 50/12, 56/20, 92/3, 92/3.
alıp k. 68/1.
k.-gil 48/14, 48/15.
k.-sün 59/15, 88/17, 92/2.
k.-iÆ 67/12.
k.-ip 3/19, 10/8, 15/4, 15/17,
15/19, 19/14, 19/16, 20/1, 28/13,
29/13, 28/17, 29/2, 40/2, 40/17,
53/1, 75/14, 89/21.

k.-ip kældiler 7/17.
k.-gendek 6/16, 19/10, 80/19.
k.-geni 37/2.
k.-ip êrdiler 70/16.
sözge k.-di 5/5.

[=93]
kirgüz- girdirmek.

k.-ür 56/8.
k.-di 69/10, 77/5.

[=3]

kiriş giriş.

k.+ığa 14/12.

[=1]

kişen keşen.

k. 54/4.

[=1]

kişi kişi, şahıs.

k. 2/13, 4/7, 6/17, 15/11, 16/7,
20/3, 20/3, 20/4, 20/5, 21/5,
22/18, 23/7, 31/6, 31/20, 32/7,
32/20, 39/10, 39/12, 42/18, 52/7,
55/21, 57/11, 63/5, 66/7, 72/18,
78/7, 78/16, 95/4, 95/12, 95/14.

k.+niÆ (belirtme d.e.) 2/10.

k.+ni (ilgi d.e.) 48/5, 79/16,
84/10.

k.+ni 15/11, 38/11, 46/9.

k.+ğa 21/10, 28/18, 32/6, 59/21,
60/11, 64/16.

k.+den 51/20.

k.+si 76/15.

k.+ler 42/5, 62/15.

k.+lerge 25/5.

k.+lerdek 10/6.

[=49]

kiy- giymek.

k.-di 19/9, 20/18, 51/16, 57/3,
59/14, 61/13, 61/14, 66/15.

k.-diler 6/10, 56/21, 57/1.

k.-gen 9/21.

k.-gil 54/15, 57/8.

k.-ip 3/2, 3/16, 6/17, 24/18, 26/2,
36/4, 46/13, 59/5, 67/3, 80/17,
85/20, 88/13, 89/11, 90/17, 92/1,
92/8, 92/11.

[=31]

kiydür- giydirmek.

ḥilèat k.-di 78/2.

k.-diler 94/13.

k.-gil 46/8.

[=3]

kiygüz- giydirmek.

k.-diler 77/13.

[=1]

úol kol.

ú. 6/20, 12/20, 25/15, 25/16,
63/21, 68/2, 82/21.

ú. kötermaú 11/17.

ú. saldı 10/12, 11/19, 12/9, 35/4,
60/5, 64/2.

ú.+ğa 13/3, 46/20, 81/1, 81/5.

ú.+dın kètti 85/5.

ú.+um 16/13.

ú.+umnı 15/1.

ú.+umğa 4/2.

ú.+umdın 61/6, 92/10.

ú.+umdın kètti 85/6.

ú.+uÆnı 18/5, 25/10, 25/10.

ú.+ı 51/7.

ú.+ını 15/3, 75/16.

ú.+ığa 4/9, 8/18, 16/16, 19/14,
21/11, 26/6, 38/6, 50/19, 57/18,
79/2, 80/17, 87/16, 88/18, 95/12.

ú.+ıda 17/17, 18/17, 45/4, 82/10,
89/2.

ú.+ıdan 25/16, 29/5.

ú.+ıdın 6/4, 51/7, 85/16, 87/17.

ú.+umızge 78/20.

ú.+ları 26/5, 26/5, 57/21.

ú.+larını 25/8, 29/5, 76/5.

ú.+larıda 66/2.

ú.+larığa 12/1, 29/13, 58/2.

[=67]

úoltuğ omuz başının altında,
kolun gövde ile birleştiği yer,
koltuk.

ú.+ıge 57/2.

[=1]

úon- konmak.

ú.-dı 15/19, 17/3.

ú.-dılar 77/8, 80/3.

ú.-ğıl 15/17.

[=5]

úop- kalkmak.

ú.-up 71/9.

[=1]

úorğan kale.

ú.+ge úarap 53/3.

[=1]

úorú- karkmak.

ú.-tı 6/14.

ú.-up 23/1.

ú.-may 3/13.

ú.-arnı 62/18.

[=4]

úorúunç korkunç.

ú.+ıdın 30/10, 35/7.

[=2]

úorúut- korkutmak.

ú.-ğıl 62/17.

[=1]

úoş- eklemek, katmak.

ú.-tılar 48/6.

ú.-up úoydı 19/6.

[=2]

úoşul- katılmak; halvet olmak.

ú.-dı 92/15.

ú.-dıÆızlar mu 74/6.

ú.-dılar 94/12.

ú.-up yürürsen 86/9.

ú.-ğanımız 74/7.

[=5]

úoşun (<Moğ.) koşun, asker topluluğu.

ú. 15/17, 48/10.

[=2]

úoy koyun.

ú. 17/5.

miâl-i ú 22/19.

ú.+nı (ilgi d.e.) 54/8.

ú.+nı 22/19.

ú.+ğa 6/15, 19/10, 80/19.

[=7]

úoy- koymak, bırakmak; süreklilik tasvir fiili.

ú.-adur 84/11.

ú.-armen 57/10, 57/10, 57/11, 86/12.

ú.-ar 56/7.

dest ú.-ur 5/20.

èaõÀb úılmay ú.-masmen 4/2.

nevmid ú.-masmen 71/18.

olturgeni ú.-mas 5/7.

at ú.-dıÆ 3/21.

ú.-dı 8/19, 12/9, 12/11, 15/12, 29/11, 30/20, 35/18, 40/6, 53/17, 66/15, 70/12, 72/2, 86/20, 92/6.

ú.-madı 50/12.

ú.-dılar 13/14, 21/19, 22/10, 33/11, 47/13, 48/4, 57/1, 64/8, 73/21, 92/7, 93/8.

ú.-ğıl 46/8.

ú.-masun 82/9.

ú.-alı 52/14.

ú.-ıÆ 93/20.

ú.-uÆlar 22/18.

ú.-up 21/15, 22/7, 33/15, 53/10, 55/14, 63/10, 74/4, 87/9, 92/14.

ú.-up kèlip èrdim 33/1.

ú.-may 36/12, 50/4, 82/13, 82/15, 87/17.

ú.-ar èrmiş 65/6.

ú.-maú 93/21, 95/6.

aù ú.-up turupdur 34/4.

nÀmüsge ú.-mageysiz 9/1.

ihtiyÀrıga ú.-saÆ 6/5.

köÆil ú.-up 41/19.

ahvÀllarıga ú.-madı èrse 8/8.

alıp ú.-dı 68/3.

úoşup ú.-dı 19/6.

óÀkim úılıp ú.-dılar 27/20.

úamap ú.-dılar 73/11.

boşatıp ú.-sam 15/3.

yeşip ú.-ay 63/12.

boşatıp ú.-ıÆ 15/1.

[=72]				k. 66/20.
úoy(u)n	koyun, kucak.			k. bẽrdiler 13/17.
ú.+uÆġa	17/11.			k. úoyup 41/19.
ú.+uÆdan	4/1.			k.+ge 37/6.
ú.+ıge	3/21, 57/2.			k.+de 83/17.
ú.+ıdın	51/9.			k.+üm 41/7, 67/18, 80/10, 94/3.
[=5]				k.+ümni 9/7.
úozġal-	kimildamak, kıpırdamak,			k.+ümge këlġan 4/4.
	harekete geçmek.			k.+ümdin 71/20.
ú.-dı	29/12.			k.+üÆede 86/15.
ú.-urġa	82/4.			k.+i 63/6, 78/7, 93/6.
[=2]				k.+ini 27/13.
kök	gök.			k.+iġa 10/19, 31/16, 93/5.
k.+ġa	21/16, 22/7, 38/15, 50/9.			k.+iġa keldi 9/13.
k.+din	21/18, 22/9.			k.+üÆüzge 41/6.
[=6]				k.+leri 93/12.
Kökeç	ö.a.			k.+leriniÆ (belirtme d.e.) 30/14.
K.	26/13.			k.+leriġa 9/18, 10/15, 21/13, 22/5,
[=1]				34/1.
köknÀr	(?) haşhaş.			[=29]
k.+ıÆ	39/8.			köÆellik gönüllü.
[=1]				bolsaÆ k. 21/7.
kökreg	göğüs, meme.			[=1]
k.+imġa	14/5.			köp çok.
k.+iÆ	25/2.			k. 6/18, 11/16, 41/18, 55/12, 64/8,
k.+iÆdeki	3/21.			65/12, 67/18, 78/11, 81/4, 91/13.
k.+in	16/20.			k.+i 18/16.
[=4]				k.+ini 80/20.
köks	göğüs.			k.+dür 62/4.
k.+iniÆ	54/7.			k.+miz 52/16.
k.+iġa	91/10.			[=14]
k.+iden	4/14.			köpleş- toplanmak.
k.+ileriġe	4/12.			k.-ip 29/10.
[=4]				[=1]
köÆ(i)l	gönül.			kör kör.

323

[=3]
körmaúlik görme.
 k. 37/3.
 [=1]
körset- göstermek.
 k. 66/21, 67/16, 86/14.
 k.-ürmen 76/1.
 k.-ür 9/6.
 k.-mesmen 60/11, 75/21.
 k.-ti 76/19, 77/21.
 k.-tiler 6/12, 90/1.
 k.-megeymen 54/21, 64/17.
 k.-ey 11/18, 21/14, 22/6.
 k.-ğıl 11/15, 11/15, 11/17, 15/5,
 21/3, 25/4, 28/17, 29/3, 57/17.
 k.-kil 50/15.
 k.-sün 77/20.
 k.-er bolsaÆ 38/2.
 k.-ür êrdim 4/8.
 [=29]
körün- görünmek.
 k.-edür 55/21, 56/1.
 [=2]
körünüş görünüş.
 k. 46/13.
 [=1]
körüş- görüşmek, selamlaşmak,
 esenleşmek.
 k.-ti 19/4, 24/3, 42/5, 42/7, 72/1.
 k.-tiler 27/13, 73/3, 88/4, 94/8.
 k.-üp 83/19, 85/1.
 [=11]
köş- göçmek.
 k.+ küdek 51/7.
 [=1]

köşk köşk.
 k.+idin 71/16.
 [=1]
köter- kaldırmak.
 k.-di 89/1.
 niúÀbnı k.-di 69/17.
 burúaenı k.-di 76/5.
 başını hiçÀletdin k.-medi 68/11.
 başlarını k.-diler 20/16.
 perdeniÆ k.-diler 72/13.
 başıÆenı k.-gil 47/9.
 niúÀbnı k.-iÆ 69/15.
 yaúaÆenı k.-iÆ 76/4.
 taşını k.-iÆeler 26/19.
 perdeni k.-iÆeler 72/13.
 k.-ip 15/11, 21/13, 22/5, 36/3,
 64/5, 86/19, 89/3, 92/12, 92/12,
 92/21.
 êgerdin k.-ip bêrgil 13/4.
 k.-ip alıp 60/6.
 êgerdin k.-ip alıp 13/11, 21/16,
 22/7, 22/20, 91/10.
 derd k.-gen 39/6.
 başını secdedin k.-di êrse 47/10.
 köÆlini k.-ip 27/14.
 úol k.-maú 11/17.
 tığ k.-mek 4/7.
 [=33]
köz göz.
 k. 9/21, 35/19, 38/9, 43/5, 83/7,
 95/4, 95/5.
 k.+din 42/16.
 k.+üm 8/1, 36/19, 39/3, 81/17.
 k.+ümni (ilgi d.e.) 8/16.
 k.+ümni 7/19.

k.+ümge 7/21.	dÀmene-i k.-ı dū 28/10.
k.+üÆ 95/6.	miâl-i k.+dëk 52/19.
k.+iÆga 95/6, 95/13.	[=3]
k.+i 20/10, 31/2, 31/18, 53/18, 86/7, 89/11.	Kūh-ı ŪÀf ö.a. efsânelerde geçen Kafdağı.
k.+ini 18/7.	K. 47/21, 75/13.
k.+iğa 29/21, 31/12, 53/17, 53/19, 79/6, 85/9, 89/10.	K.+ğa 39/15.
k.+iden 21/16.	K.+ke 80/8.
k.+idin 22/8, 42/6, 85/20, 88/13, 89/11.	K.+da 47/17.
k.+lerim 38/10.	K.+dın 15/9, 35/15.
k.+lerimni (ilgi d.e.) 37/14.	[=7]
k.+leri 13/15, 73/1.	úul kul, köle.
k.+lerini 9/16, 42/8.	kemine-i ú. 90/3.
[=44]	ú.+nı (ilgi d.e.) 32/2.
úuç -kuçmak, kucaklamak.	ú.+nı 81/11.
ú.-up 83/13.	ú.+ıÆ 31/21.
[=1]	ú.+uÆnı 81/9.
úuçaulaş- kucaklaşmak.	ú.+ını 31/20.
ú.-ıp 73/1.	ú.+ıdurmen 54/6, 54/14.
[=1]	ú.+ımen 54/3.
úudret (<Ar.) kudret.	ú.+larıÆga 12/17.
ú. 33/13.	ú.+dur 72/20.
ú.+im 34/19.	[=11]
ú.+imni 13/8.	úulaç kulaç.
ú.+ini 13/10.	ú. 26/7.
ú.+iğa 76/11.	[=1]
ú.-i Allahnı 58/18.	úulağ kulak; <i>karş..</i> úulaú.
[=6]	k.+ım 82/5.
úufl (<Ar.) kilit.	k.+ığa 82/13, 82/15.
ú. salıúdur 82/21.	k.+ıda 10/17, 49/17.
[=1]	[=5]
kūh (<Far.) dağ.	úulaú kulak; <i>karş..</i> úulağ.
k.+ke 46/2.	ú. salıp 83/3.
	ú. tuttılar 43/2.
	ú.+ığa 70/6, 76/9, 80/4.

ú.+ları 56/14.	[=7]
ú.+larığa 13/7.	úuv-úuvla- avcı kuş salındığında
[=7]	söylenen ünlem.
úum kum.	ú.-p 31/15.
ú.+dèk 29/7.	[=1]
[=1]	úuv- kovmak.
úur- kurmak, inşa etmek.	ú.-ar èrdiler 30/8.
ú.-up 10/8, 80/5.	[=1]
[=2]	úuvla- kovalamak.
Úur'Àn Müslümanların kutsal	ú.-p 92/9.
kitabı, Kur'an-ı Kerim, Kelam-ı	[=1]
Kadim, Mushaf, Mushaf-ı Şerif.	úuvvet (<Ar.) kuvvet.
Àyet-i Ú. 94/9.	ú. 9/6, 12/17, 13/3, 13/4, 13/10,
ħatm-i Ú. 39/17.	45/14, 67/10.
tilÀvet-i Ú. 44/19.	ú.+im 82/3.
tilÀvet-i Ú.+ge 43/14.	ú.+iÆ 59/6.
[=4]	ú.+i 59/7, 62/12.
úurşa- kuşatmak.	ú.+isèn 8/2.
ú.-p yattı 15/20, 20/6.	[=12]
ú.-p alıpdur 20/15.	kü cümle dışı üsurları ayırmak için
ú.-p yatay 15/18.	kullanılan; vurgu, güçlendirme
[=4]	anlamı bildiren parçacık.
úuru- tükenmek.	k. 13/2.
ú.-sun 15/2.	[=1]
[=1]	küç (<Far.) mahrem.
úuş kuş.	k.+leri 76/10.
ú. 31/14.	[=1]
ú.+lar 24/13.	küffÀr (<Ar.) kâfirler.
ú.+dèk 63/1.	k. 83/20.
[=3]	leşker-i k. 15/20, 19/11, 34/3,
úutul- kurtulmak.	80/15, 84/12.
ú.-urmiz 65/8.	leşker-i k.+nıÆ 21/17.
ú.-mas 11/6, 85/16, 86/17, 91/8.	k.+nıÆ 22/8.
ú.-up 91/6.	leşker-i k.+nıÆ (belirtme d.e.)
ú.-up kètti 14/14.	93/10.

leşker-i k.+ğa 19/10, 53/2.

k.+dın 91/4.

leşkeri k.+lar 20/20.

[=13]

kül- gülmek.

k.-di 73/17.

k.-üp 95/14.

[=2]

külÂh (<Far.) şapka.

k.+nı 87/9, 89/11.

k.+ımsen 81/12.

k.+ını 88/13.

k.+larını 85/20, 90/17.

[=6]

külfet (<Ar.) külfet, sıkıntı,

zorluk.

k. 39/12.

[=1]

külüş- gülüşmek.

k.-üp êrdiler 54/15.

[=1]

kün gün.

k. 2/8, 5/21, 7/3, 7/18, 8/13, 11/5,

11/5, 11/6, 11/11, 12/21, 16/16,

20/13, 33/7, 34/15, 35/13, 35/13,

36/19, 36/19, 36/20, 36/20, 37/3,

38/19, 38/19, 39/17, 40/4, 41/15,

44/10, 48/4, 48/9, 49/6, 58/7,

58/8, 62/11, 63/2, 65/20, 66/10,

70/9, 70/10, 71/13, 73/2, 73/21,

76/11, 76/21, 78/2, 80/2, 80/5,

80/14, 83/13, 93/11, 94/12.

k.+ni 38/12, 67/18.

k.+de 20/12, 45/21, 60/21, 62/10,

71/17.

k.+dın 7/3, 7/15, 39/18, 40/15.

k.+i 3/7, 7/2, 7/12, 7/13, 19/20,

35/11, 42/17, 71/11, 71/15.

k.+ide 37/7.

k.+idék 79/12.

k.+lerde 2/8.

k.+lerimğa 79/19.

k.+dür 35/13.

k.+çe 7/13.

k.+e kün 70/2.

[=77]

kündüz gündüz; *karş..* **kündüzi**.

k. 7/19, 8/17, 9/4, 16/11, 16/14,

66/2, 66/12, 73/11, 75/9, 77/3,

78/1, 95/13.

k.+de 56/10.

kêçe vü k. 75/9.

[=14]

kündüzi gündüz; *karş..* **kündüzi**.

k.15/18.

[=1]

kündüzlüki gündüzleyin, gündüzleri.

k. 72/20.

[=1]

künlük günlük.

k. 23/17, 60/19, 62/9, 90/8.

ûırú k. 62/3.

on k. 60/19.

yetti k. 62/3.

[=7]

küreş- güreşmek.

k.-tim 8/18, 9/4.

[=2]

kürsî (<Ar.) kürsü, koltuk.

k.+dın 28/6.

[=1]

küş`Àde (<Far.) açılmış, ferahlı.

k. bolmadı 40/16.

k. úıldılar 27/12.

k. úılıp 84/16.

[=3]

**küş`Àdelú** (<Far. *küş`Àde*+T.+*luí*)

açılmış, ferahlı.

k. 40/18.

[=1]

küş`ende (<Far.) öldüren, katil,

öldürücü.

k.-i èömr 82/18.

[=1]

küy- yakmak.

k.-ermen 72/17.

k.-er 3/10, 3/11.

k.-di 36/11, 85/9.

k.-ğay 8/9, 8/10, 8/11, 8/12.

k.-gen 95/3, 95/7.

k.-megen 68/10.

k.-genlerini 95/7.

[=13]

küydür- yakmak.

k.-üp 31/10.

[=1]

L

l`Àf (<Far.) laf, yararı olmayan söz.

l. urar 85/15.

l.+larnı 85/12.

[=2]

lafô (<Ar.) söyleniş.

l.+larıdın 47/17.

[=1]

laóôa (<Ar.) an.

l. 36/15, 67/13.

l.+da 19/8, 84/13.

[=4]

laèl (<Ar.) lal, değerli bir taş.

l. ü safiddin 49/10.

[=1]

l`Àl (<Far.) lal, dili tutulmuş,

konuşamaz duruma gelmiş.

l. boldı 21/17, 22/9.

[=2]

L`À Ìl`Àhe Ìlla`l-lah Muóammedun

Resûlu`l-l`Àh (<Ar.)

kelime-i tevhid. "Allah'tan başka tanrı yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir".

L. 94/1.

L.+nı 54/17.

[=2]

l`Àyıú (<Ar.) layık, müstahak.

l. 26/18.

[=1]

l`Àzım (<Ar.) lazım, gerek.

l. 24/19, 46/12, 61/2, 66/15.

l. èmesdür 24/21.

l.+dur 10/7, 60/20.

[=7]

**l`Àzımlú** (<Ar. *l`Àzım*+T.+*luí*)

gerekli.

l. 82/16.

[=1]

leb (<Far.) lep, dudak, kenar.

l.+imge 38/4.

l.+ige 14/21, 62/10.

l.+ığa 30/8, 66/10.

l.+ide 65/6, 73/18.

[=7]

lebbeyk (<Ar.) lebbeyk, emir
senindir.

l. 27/2.

[=1]

leklek (<Far.) leylek.

l. 51/10.

[=1]

lerze (<Far.) titreme.

l. 43/20.

l.+ge keldi 84/8.

l.+ge keldiler 28/3.

[=3]

leşker (<Far.) ordu.

l. 20/12, 21/16, 28/11, 29/11,
30/21, 48/10, 49/9, 49/13, 50/7,
52/21, 57/4, 59/5, 71/11, 85/15,
86/2, 87/11, 88/2, 88/14, 89/14,
90/20, 90/21, 92/15.

èÀlem-i l. 56/10.

şehriyÀr-ı l. 78/11.

tamÀm-ı l. 88/3.

l.+ni (ilgi d.e.) 22/8.

l.+ge 15/17, 91/16.

l.+din 52/5.

l.+im 85/4, 85/10, 87/4.

l.+imni 61/10.

l.+ıÆnı 57/10.

l.+iÆga 29/1, 57/6.

l.+i 15/15, 23/1, 35/15, 54/14,
55/17, 56/14, 58/12, 58/14, 60/16,
61/18, 76/16, 80/12, 80/13, 80/14,
90/11, 92/18.

l.+in 91/21.

l.+ini 88/15.

tamÀm-ı l.+ini 74/14.

l.+ığa 35/16, 35/17, 89/21.

l.+idin 50/14.

l.+idür 80/12.

l.+iÆiz 62/14.

l.+lerim 85/6.

l.+lerni 56/9, 61/2.

server-i l.+siz 50/12.

l.-i bisyÀr 90/19.

l.-i bi-èaded 20/19, 91/19.

l.-i İslÀm 53/1, 53/5, 55/13,
57/19, 58/10, 61/3, 67/2, 67/4,
74/3, 78/4, 80/15, 83/19, 93/3,
93/10, 93/11, 93/16.

l.-i küffÀr 19/11.

l.-i küffÀr 15/19, 34/3, 80/15,
84/12.

l.-i küffÀrmıÆ 21/17, 93/10.

l.-i İslÀmnı 67/5, 80/20.

l.-i İslÀmge 88/16.

l.-i küffÀrge 19/10.

l.-i küffÀrga 53/2.

l.-i küffÀrlar 20/20.

[=97]

lette (<Far.) paçavra, çaput.

l.+dèk 12/6.

[=1]

leuÀfet (<Ar.) hoşluk, incelik.

l. 36/21.

[=1]

Leyli ö.a. (<Ar.)
“Leyli ve Mecnun”

destanlarındaki karakterlerinden biri. L. 39/2. L.+ni (ilgi d.e.) 65/18. [=2]	ana	m. úılıp 73/20. [=1]
leōōet (<Ar.) lezzet, tat. l.+idin 38/9. l.-i hemrÀn 66/8. [=2]		mağlūb (<Ar.) mağlup, yenilmiş. ceng-i m. 91/17. [=1]
libÀs (<Ar.) libas, giysi. l.+idın 38/9. l.-i hemrÀn 66/8. [=2]		mağlūbe (<Ar.) yenik olan, mağlup olmuş. ceng-i m. 92/15. [=1]
libÀs (<Ar.) libas, giysi. l. 24/18, 36/4, 61/13. l.+nı 61/12. l.+ını 3/16. l.+ıÆız 46/8. l.+lar 3/1, 9/21, 46/11, 48/3, 61/19. l.+larnı 26/2, 46/12. l.+larını 61/14. l.-ı èavret 66/15. l.-ı mülūkÀne 77/13. l.-ı şÀhÀne 94/13. [=17]		mağrib (<Ar.) mağrip, batı. m. 16/4, 38/17, 91/3. [=3]
li (<Ar.) likin; <i>karş..</i> lik, likin. l. 16/9. [=1]		mağz (<Far.) beyin, iç, öz, ilik. m.+ını 73/18. m.+ısı 92/7. m.-ı cÀn 8/11. m.-ı seri 51/10. [=4]
lik (<Ar.) likin; <i>karş..</i> li, likin. l. 70/1. [=1]		maóal (<Ar.) yer. m. 19/15. m.+de 45/10. [=2]
likin (<Ar.) likin; <i>karş..</i> li, lik. l. 5/18, 17/8. [=2]		maóÀl (<Ar.) gayrikabil, olanaksız. m.+dur 3/16. [=1]
		maóbūb (<Ar.) sevilen, sevgili. m.+nı 72/6. m.+ım 71/20, 72/5. m.+ıÆ èken 72/10. m.+ıÆenı (ilgi d.e.) 73/15. [=5]
		mahlūú (<Ar.) mahluk, yaratık. m.+lar 18/1. [=1]
maècūn (<Ar.) macun.		

M

maórem (<Ar.) nikah düşmeyen,
gizli, mahrem.
m. 84/13, 88/3.
[=2]

mÀhvəş (<Far.) ay gibi.
m. 68/9.
[=1]

maúÀm (<Ar.) derece.
m.+ıda 68/3.
[=1]

maúāūd (<Ar.) istenilen, maksat,
amaç.
m. 44/15, 78/18, 90/2.
m.+ı 45/9, 75/19.
m.+ını 69/8.
m.+ımız 90/5.
m.+larıÆnı 48/20.
m.+larımız 40/19.
[=9]

mÀl(<Ar.) mal, servet.
m.+larını 94/10.
m.+larını 23/16, 62/16, 85/10.
m.+larığa 17/5.
[=5]

mÀlik (<Ar.) sahip.
m.-i dūzah 18/4, 18/5, 18/8.
m.-i dūzahğa 22/16.
[=4]

mÀliş (<Far.) sürtünme, ceza.
m. bērdi 25/15.
[=1]

maèlūm (<Ar.) malum, belli.
m. bolur 5/11, 85/16.
m. èmes 37/7.
m. boldı 44/13.

m. bolğay 4/6.
m. eyleÆ 49/2.
m. úılıp 49/14.
m. úılmay 63/12.
m. èkenleri 44/12.
[=9]

mama (<Ar.) nene.
m. 17/7.
[=1]

mana işte.
m. 45/3, 45/6, 45/10, 45/13,
45/16.
[=5]

mÀnend (<Far.) gibi.
m.-i yafrag-ı terek 66/5.
[=1]

maènì (<Ar.) mana, anlam.
m.+si 46/18.
[=1]

maèreke (<Ar.) savaş alanı.
m.-i meydÀnıge 11/3.
m.-i meydÀnıda 3/17.
[=2]

marğzÀr (<Far.) çimenlik.
m.+ımge 24/16.
[=1]

maşhara (<Ar.) maskara,
güldürücü.
m. 51/12, 57/20, 58/5.
m. úıladur 85/18.
m. úıldı 57/20.
m.+nı 57/12.
[=6]

maşharabÀz (<Ar. *maşhara*+Far. *-bÀz*)
maskara edici, güldürücü.

m. 57/13.	m.+din 87/7.	[=2]
maşharalık (<Ar. <i>maşhara</i> +T.+ <i>lik</i>)	maskaralık.	m. 57/12.
[=1]		
maālaóat (<Ar.) sorunu çözmek	için alınan tavsiye.	m. 78/10.
m. úıldı 23/12, 30/2, 87/2.	m. úıldılar 78/4.	m.+nı 34/14.
m.+ını 85/11.	m.+ları 56/11, 87/11.	[=9]
maşrıú (<Ar.) doğu.	m. 38/17.	m.+ğa 91/3.
m.+da 16/4.	[=3]	
maêşúú (<Ar.) Aşık olunan,	sevilen.	èÀşrıú ve m. 74/13, 94/12.
èÀşrıú u m.+nı 73/14.	m.+ım 71/18.	èÀşrıú u m.-ı pÀk-dÀmen 73/5.
[=5]		
maùabbaú (<Ar.) tabakalar,	katmanlar.	zemin-i m. 58/19.
[=1]		
mÀtem (<Ar.) yas.	m. 39/17.	m. tuttu 36/4.
m.+din 43/2.	m.+iÆde 37/16.	[=4]
mayda (<Far.) küçük, ince.	m. 39/7.	m. mayda 87/19.
mayda m. 87/19.	[=3]	
maèyúb (<Ar.) kusurlu, ayıplı.	m. boldı 44/8.	[=1]
maømün (<Ar.) kavram, ince söz.	m.+ığa 76/3.	[=1]
mebÀdÀ (<Far.) olmaya.	m. 15/3, 21/13, 21/15, 22/5, 22/6,	23/21, 32/2, 32/9, 34/1, 61/3,
65/7, 80/4, 80/10.	[=13]	
mecÀl (<Ar.) güç, kuvvet,	fırsat.	m.+idür 49/15.
[=1]		
meclis (<Ar.) meclis, toplantı.	m. 80/5.	m.+de 28/4.
[=2]		
Mecnün ö.a. (<Ar.)	“Leyli ve Mecnun”	destanlarındaki Leyla’nın aşığı.
M. 39/2, 65/18.	[=2]	
medÀr (<Ar.) dayanak,	yardımcı.	m.+ım 32/6.

[=1]
meded (<Ar.) medet, yardım,
imdat; *karş.. medet.*
m. 12/17, 31/21, 45/11, 51/17.
m. úılıÆ 13/2.
m. úılsa 53/15.
m.+i 53/15.

[=7]
mededkÀr (<Ar.*meded*+Far.-*kÀr*)
medet, güç verici.
m. 32/1.

[=1]
medet (<Ar. *meded*) medet,
yardım, imdat; *karş.. meded.*
m. 79/8.
[=1]

Medîne ö.a. Suudi
Arabistan’ında yerleşmiş şehir
adı, Hz. Muhammed’in kabrı
bulunduğu yer.
M. 40/4, 40/8, 41/20, 49/8, 49/12,
66/5, 78/7, 79/4, 79/8, 79/20,
82/20, 94/10.
M.+niÆ 41/16.
M.+ge 9/8, 14/8, 14/9, 34/11,
34/12, 39/20, 39/20, 39/21, 40/1,
40/17, 41/8, 41/14, 41/15, 41/21,
70/14, 74/15, 78/3, 78/5, 78/6,
78/8, 78/13, 78/17, 79/5, 94/7,
94/10, 94/15, 94/16.
M.+ğa 15/12.
[=41]

Medîne-i Münevvere ö.a. Suudi
Arabistan’ında yerleşmiş şehir

adı, Hz. Muhammed’in kabrı
bulunduğu yer; *bk.. Medîne.*
M. 39/18.
M.+ni (ilgi d.e.) 14/4, 79/5.
M.+ge 70/15, 78/9.
M.+dür 41/17.
[=6]

medrese (<Ar.) medrese.
m. 19/15, 19/17, 23/5, 27/19.
m.+ler 77/14.
[=5]

meger (<Far.) meğr.
m. 7/8, 9/13, 16/7, 26/17, 37/9,
43/4, 84/9.
[=7]

mekÀn (<Ar.) mekan, bulunan
yer.
m. 21/6.
mekin ü m. 28/3, 84/7.
m.+ı 63/9.
m.+ığa 64/21.
[=5]

mekin (<Ar.) yer sahibi.
m. ü mekÀn 28/3, 84/7.
[=2]

mekr (<Ar.) hile.
m.+i 31/3.
[=1]

melÀl (<Ar.) melal, usanç.
m. bolmasun 69/20.
[=1]

melek (<Ar.) melek, ferişte.
m.+sen 68/5.
[=1]

melik (<Ar.) padişah.

m. 23/19.
[=1]
melike (<Ar.) melike, kraliçe,
ece.
m.-i Zerrin 20/8.
[=1]
melikzÂde (<Ar.*melik*+Far.*zÂde*)
şah evladı.
m. 59/15.
[=1]
menben; karş.. mên.
m. 3/3, 4/4, 4/4, 5/13, 5/17, 10/17,
11/12, 11/18, 13/13, 14/6, 14/9,
14/16, 15/17, 17/19, 18/4, 18/11,
19/3, 25/3, 28/9, 32/3, 32/13,
32/18, 34/1, 35/2, 37/17, 38/12,
39/4, 40/7, 41/21, 42/1, 46/14,
47/6, 51/20, 52/3, 53/9, 53/13,
53/15, 53/21, 54/6, 57/9, 59/19,
60/5, 60/10, 62/1, 62/17, 63/12,
63/13, 64/15, 64/16, 68/15, 68/18,
70/7, 70/13, 70/21, 71/10, 71/15,
71/19, 72/10, 72/18, 74/10, 74/11,
74/13, 74/14, 75/21, 78/5, 79/19,
81/9, 81/13, 82/10, 83/7, 84/19,
86/4, 88/12, 90/3, 90/6, 90/15,
95/14.
m.+iÆ 16/6, 16/8, 41/7, 41/12,
41/17, 46/9, 55/8.
m.+iÆdék 31/6.
m.+i (ilgi d.e.) 3/20, 3/20, 4/2,
4/3, 5/4, 5/12, 5/14, 7/19, 7/21,
8/6, 8/8, 8/12, 10/3, 10/5, 10/9,
11/4, 12/16, 13/8, 15/1, 15/21,
16/8, 17/8, 17/10, 22/14, 24/12,

24/16, 25/1, 25/10, 31/11, 31/12,
34/10, 34/12, 34/18, 34/19, 34/19,
37/17, 47/14, 47/15, 49/15, 50/17,
51/5, 54/20, 55/8, 56/19, 58/15,
59/6, 59/15, 60/4, 60/15, 60/16,
60/17, 64/15, 64/16, 67/18, 68/9,
69/3, 70/8, 70/12, 70/12, 70/13,
71/19, 75/1, 75/2, 75/3, 80/10,
81/10, 81/12, 81/18, 81/19, 81/20,
81/21, 82/1, 82/2, 82/3, 82/4,
82/5, 82/8, 82/9, 85/10, 92/2,
92/10, 94/3.
m.+i(ilgi d.e.)dék 11/8, 16/12,
32/12.
m.+i 8/18, 16/1, 16/1, 16/15, 18/9,
27/3, 31/17, 31/17, 39/4, 41/21,
46/19, 55/9, 59/7, 62/17, 66/20.
maÆa 4/8, 4/21, 11/12, 14/5,
16/5, 16/11, 16/14, 19/3, 22/1,
22/13, 25/11, 25/20, 31/10, 31/21,
32/1, 33/14, 35/2, 36/9, 37/3,
37/5, 37/5, 37/7, 37/16, 38/14,
39/2, 42/1, 45/7, 45/11, 47/2,
47/6, 47/15, 47/20, 48/2, 53/13,
55/9, 56/19, 62/10, 67/16, 67/18,
68/12, 72/18, 75/4, 79/17, 81/14,
81/15, 88/21, 89/20, 90/6, 90/15,
93/20.
m.+de 32/4, 32/16, 33/12, 67/10.
m.+den 11/16.
m.+din 7/20, 10/2, 10/5, 18/15,
25/21, 40/9, 40/12, 48/17, 49/15,
67/9, 71/19, 93/6.
m.+dürmen 58/18.
m.+dék 16/7, 21/8, 31/20, 32/7.

[=257]

mèn ben; *karş.. men.*

m. 12/12, 32/17, 92/3.

m.+i (ilgi d.e.) 3/10, 3/11, 16/12,
22/2, 28/13, 30/14, 32/1, 35/16,
41/12, 51/4, 61/10, 61/11, 70/8,
70/9, 70/11, 71/13, 71/18, 71/20,
82/2, 90/14.

m.+i(ilgi d.e.)dék 31/9, 32/2, 36/8.

m.+i 3/2, 15/3, 16/2, 17/19, 18/2,
18/10, 53/20, 70/8, 85/17.

m.+ge 16/1, 16/17, 16/18.

[=38]

menè (<Ar.) men, yasaklama,
engel olma.

m. úilursen 10/4.

m. úılasmiz 63/6.

m. úıldı 91/11.

[=3]

menzil (<Ar.) menzil.

m. 20/1, 23/7, 41/15.

[=3]

merÀóil (<Ar.) menziller,
merhaleler, konaklar, duraklar.

m.+lerniÆ (belirtme d.e.) 41/15.

[=1]

merÀóile

(<Ar. *marḥalat*'ın

çoğulu) istasyonlar, etaplar,
günlük yolculuklar.

m.-i úayy 77/15.

m.-i úayy úılıp 55/19.

[=2]

merÀtebe (<Ar. ç. *martabat*) kere;
bk.. mertebe I.

m. 28/5, 73/5.

[=2]

merd (<Far.) mert, yiğit.

m. 4/6, 5/8, 5/11, 18/3, 24/18,
31/6, 59/15, 78/16.

m. turur 39/7.

m.+ler 4/7.

merdÀn-ı m.+lerniÆ 25/9.

m.+lerniÆ (belirtme d.e.) 10/11.

m.+lerni 3/17.

merdÀne-i m.+lerdin 50/15.

m.-i merdÀne 17/21.

[=15]

MerdÀn I ö.a. ilk Müslümanlardan,
Hz. Peygamber'in damadı ve
Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü
– Hz. Ali; *bk.. èAli, MurteøÀ,
MurteøÀ èAli, ŞÀh-ı MerdÀn,
Şir-i HudÀ, Şir-i DergÀh.*

óaøret-i M. 50/1.

M.-ı MurueôÀ èAlidür 4/4.

[=2]

merdÀn II (<Far.) mertler, insanlar,
erkekler, yiğitler.

m. 3/17, 4/7.

m.+ı merdlerniÆ 25/9.

[=3]

merdÀne (<Far.) erkekçesine,
erkeğe yakışır surette.

m. 9/21, 10/11, 24/18, 46/11,
48/3.

merd-i m. 17/21.

m. boluÆ 27/14.

m.-i merdlerdin 50/15.

[=8]

merdÀnelig (<Far.*merdÀne*+T.+*lik*)

mertlik, erkeklik.

m.+idin 5/4.

[=1]

merdÀnlik (<Far.*merdÀn*+T.+*lik*)

mertlik, erkeklik.

m.+lerini 6/11.

[=1]

meróabÀ (<Ar.) merhaba, selam.

m. 71/6, 77/9.

[=2]

mertebe (<Ar.) mikdar; rütbe.

m. 11/20.

m.+si 69/13.

[=1]

mescid (<Ar.) mescit.

m. 19/15, 19/17, 23/5, 27/19,
77/14.

[=5]

meàelÀ (<Ar.) mesela.

m. 46/12.

[=1]

meàelen (<Ar.) mesela.

m. 56/12.

[=1]

mest (<Far.) sarhoş, mest.

fil-i m.+ni 84/13.

[=1]

mestlik (<Far.*mest*+T.+*lik*)

mestlik, sarhoşluk.

m.+din 9/11.

[=1]

meşauúat (<Ar.) meşakkat, zorluk.

m. 32/19.

m.+de 78/11.

m.+lar 15/8, 16/8, 33/5, 44/9,
44/10, 51/8, 71/33.

[=9]

meşgûl (<Ar.) meşgul.

m. êrdiler 43/14.

[=1]

metaè (<Ar.) meta, mal,

sermaye.

m.+ısên 8/1.

[=1]

mevúûf (<Ar.) mahkum, tutuklu,

asılı.

m. bolsa 47/20.

m. turur 47/18.

[=2]

meydÀn (<Ar.) alan, meydan.

m. 21/5, 28/12, 50/9, 52/19, 86/2,
87/12, 90/21.

m. úıldı 91/20.

m.+nı 56/15.

m.+ge 10/14, 21/5, 21/20, 28/13,
30/7, 34/21, 57/4, 57/21, 58/15,
59/14, 59/17, 86/3, 86/7, 87/13,
88/16, 89/21, 91/4, 92/1, 92/5,
92/8, 92/11.

m.+ğa 6/11, 15/4, 22/11, 28/15,
28/17, 29/2, 50/10, 50/14, 51/18,
57/13, 58/16, 59/6, 59/7, 88/17,
88/18, 91/1, 92/3.

m.+da 30/5, 44/7.

m.+daki 6/12.

m.+dın 11/1, 11/6, 51/3, 51/4.

m.+ımğa 59/15, 92/2.

m.+ığa 29/2, 86/4.

maèreke-i m.+ıge 11/3.

m.+ıda 3/17.

sebze-zÂr-ı m.-ı Âb-ı tÂze-i
havø-ı gülzÂr-ı cÂy-ı hūş 77/6.

[=61]

meydÂngÂh (<Ar.*meydÂn*+Far.*gÂh*)

alan, meydan yeri.

m. 21/4.

m.+da 30/4.

[=2]

meymene (<Ar.) sağ kol, sağ taraf.

m.+ni 28/12.

[=1]

meysere (<Ar.) sol kol, sol taraf.

m.+ni 28/12.

[=1]

mezÂrÂt (<Ar.) mezarlar.

m.+lardın 79/7.

[=1]

MièÂd ö.a. *bk.* **MièÂd ŞÂh.**

M.+nı 56/6.

[=1]

MièÂd ŞÂh ö.a. *bk.* **MièÂd.**

M. 49/12, 49/14, 50/6, 51/11,
52/13, 52/17, 53/3, 53/7, 53/18,
53/19, 54/3, 54/4, 54/7, 54/11,
54/13, 54/15, 54/16, 55/1, 55/5,
55/11, 55/18, 58/16, 58/18, 59/1,
59/2, 59/7, 59/9, 62/5, 62/6,
77/16, 77/21.

M.+nıÆ 49/7, 49/11.

M.+nı (ilgi d.e.) 49/7, 50/5, 55/3,
55/17, 55/20, 56/4, 56/5, 59/12,
77/16.

M.+nı 53/13, 54/10, 55/5, 56/6,
77/18.

M.+ğa 59/4, 59/6.

M.+ke 53/10, 59/1, 59/2, 59/8.

M.+dın 50/10, 58/21.

[=55]

mihmÂn (<Far.) konuk.

m.+ım 69/14.

[=1]

mihmÂndÂrlú

(<Far.*mihmÂndÂr*+T.+lı

ú) misafir etme; *karş..*

mihmÂndÂrlık.

m. 71/14.

m. úıldı 76/21.

[=2]

mihmÂndÂrlık

(<Far.*mihmÂndÂr*+T.+lık)

misafir etme; *karş..*

mihmÂndÂrlú.

m. úıldılar 77/12.

[=1]

mihribÂn (<Far.) mihriban,

şefkatli.

m. 31/10.

vÂlide-i m. 14/8.

yÂr-i m. 78/14.

m.+ım 8/6, 36/6.

dost-ı m.+ım 47/14.

vÂlide-i m.+ıÆız 48/18.

[=7]

mihribÂnlú (<Far.*mihribÂn* + T.

+lıú) mihribanlık, dostluk,

şefkatlilik.

m. 45/11.

[=1]

miónet (<Ar.) sıkıntı, acı, dert.

m. 39/12, 71/7, 71/13.
[=3]
miónet-keşide (<Ar.*miónet*+Far.*keşide*)
) sıkıntı çeken, acı hisseden.
m.+ler 72/21.
[=1]
miúdÀr (<Ar.) miktar, değer,
derece.
m.-ı dört 15/7.
[=1]
min- binmek.
m.-di 6/10, 24/14, 54/2, 57/13,
58/7, 61/14.
m.-diler 19/10, 20/19.
m.-ipdür 61/15.
m.-gen 9/21.
m.-ip 4/12, 24/1, 53/10, 80/18,
89/21, 91/2, 91/10.
[=17]
minÀr (<Ar.) minare; *bk.*
minÀre.
m.+dék 57/21.
[=1]
minÀre (<Ar.) minare; *bk.*
minÀr.
m.+de 55/20.
[=1]
minber (<Ar.) minber.
m. 27/19.
[=1]
mindür- bindirmek.
m.-üp 51/2.
[=1]
miÆ (1 000) bin sayısı.

m. 25/21, 27/14, 28/11, 69/6,
80/13, 85/16, 86/16, 88/15, 89/14,
91/8, 92/11, 92/21.
m.+din 69/19.
[=13]
Mirriḥ ö.a. *bk.* **Mirriḥ ŞÀh.**
M. 92/7, 92/16, 93/19, 94/1.
M.+nı (ilgi d.e.) 92/13, 92/18,
94/2.
[=7]
Mirriḥ ŞÀh ö.a. *bk.* **Mirriḥ.**
M. 91/21, 92/11.
M.+nı (ilgi d.e.) 91/18, 92/1.
M.+kedür 91/20.
[=5]
misÀfir (<Ar.) misafir, konuk.
m.+men 72/18.
[=1]
miâÀl (<Ar.) misal, örnek.
m.-i 6/15.
[=1]
miâl (<Ar.) misil, eş, benzer.
m.-i böri 22/19.
m.-i dūzaḥ 68/10.
m.-i úoy 22/19.
m.-i kūhdék 52/19.
m.-i belÀdék 10/12.
[=5]
MizÀc ö.a. *bk.* **MizÀc ŞÀh.**
M. 60/11.
[=1]
MizÀc ŞÀh ö.a. *bk.* **MizÀc.**
M. 56/5, 56/8, 57/5, 57/11, 57/19,
58/3, 58/14, 59/4, 59/5, 59/9,
59/14, 59/18, 60/1, 60/3, 60/7,

60/8, 60/13, 60/19, 60/21, 61/1,
77/4, 77/7.

M.+nıÆ 55/17, 56/2.

M.+nı (ilgi d.e.) 55/19, 57/5, 59/8,
60/3, 60/12, 77/3.

M.+ke 60/5, 62/5, 62/7.

[=33]

mu soru eki; *bk.* **mü.**

m. 3/11, 5/13, 16/7, 16/7, 16/8,
16/9, 16/17, 38/19, 39/14, 39/16,
45/2, 45/2, 45/5, 45/6, 45/9, 45/9,
45/12, 45/12, 45/15, 45/15, 53/6,
53/14, 63/5, 74/6, 74/10, 78/15,
83/16, 84/10, 85/5, 85/13, 85/13,
86/3, 86/10.

m.+sen 72/12, 89/8.

m.+sên 8/21, 18/10, 18/11, 73/16.

m.+dur 32/21.

m.+siz 32/10, 45/11, 45/12, 72/7,
75/1.

m.+kin 16/16, 16/18, 28/13, 31/6,
31/7, 31/8, 31/8, 31/9, 31/13,
31/20, 32/3, 32/3, 32/7, 32/9,
36/19, 36/19, 36/20, 36/21, 37/19,
37/20, 37/21, 38/1, 38/18, 47/15.

[=69]

muèÀlece (<Ar.) tedavi; *karş.*
muèÀleçe.

m. úıldurdı 44/10.

[=1]

muèÀleçe (<Ar. **muèÀlece**) tedavi;
karş. **muèÀlece.**

m. úılalı 34/11, 34/13.

[=2]

muèallaú (<Ar.) asılı, havada.

m. 51/13.

m. urdı 58/1.

m. urup 59/11, 63/21, 84/21.

[=5]

muóabbet (<Ar.) muhabbet, sevgi.

m.+iÆ 37/6.

m.+i 66/5, 71/20.

[=3]

Muóammed I ö.a. son peygamber,
Hazreti Muhammed; *karş.*

Muóammed MuâûafÀ.

sulûÀnüèl-enbiyÀ-i M. 47/3,
49/21.

óæret-i M. 46/15, 67/8.

[=4]

Muóammed II ö.a. Hz. Ali'nin

Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye
isimli hanımından doğan oğlu;

bk. **İmÀm II, Muóammed**
Óanefiyye, İmÀm Óanefiyye,
İmÀm Muóammed.

M. 6/10.

[=1]

Muóammed Óanefiyye ö.a. Hz.

Ali'nin Havle bint Ca'fer el-
Hanefiyye isimli hanımından
doğan oğlu; *bk.* **İmÀm II,**

Muóammed II, İmÀm
Óanefiyye, İmÀm Muóammed.

M. 4/3, 45/2, 45/18, 46/8, 46/20,
47/13, 48/4, 66/2, 93/11.

M.+niÆ 31/5.

şîr-beçe-i M.+ni (ilgi d.e.) 14/17.

M.+niÆ (belirtme d.e.) 9/11,
9/19, 42/12, 66/17.

M.+ni (ilgi d.e.) 27/10.	muókem (<Ar.) muhkem, sağlam.
M.+ge 65/19, 94/5.	m. 29/6, 53/10, 80/17, 87/17,
M.+dürmen 11/9.	91/9, 92/14.
M.+dürmen 27/5.	[=6]
M.+dür 21/2.	muúarrer (<Ar.) mukarrer,
M. turur 59/20.	kararlaştırılmış, kesin.
[=22]	m. boldı 87/11.
Muóammed MuāūafÀ ö.a. son	[=1]
peygamber, Hazreti Muhammed;	muúÀbele (<Ar.) mukabele, karşı
<i>bk.</i> Muóammed I.	gelme.
M. 44/21.	m. bolurmız 63/14.
[=1]	[=1]
muóÀrebe (<Ar.) harbetme, savaş.	muúÀbil (<Ar.) mukabil,
m. úılurmen 51/18.	karşılıklı, karşı.
m. úılay 11/13.	m. 3/3.
[=2]	m. boldı 4/21, 51/18.
muheyyÀ (<Ar.) hazır.	[=3]
m. úılıp 2/11.	Muúbil ö.a. <i>bk.</i> Muúbil.
[=1]	M. 28/8, 28/9, 29/16, 29/17,
muóib (<Ar.) seven.	29/17, 30/18, 34/14, 35/10, 39/21,
m.+ler 83/18.	40/5, 40/15, 41/5, 41/13, 41/17,
[=1]	41/18, 42/7, 42/11, 43/16, 44/5,
Muóìù ö.a. <i>bk.</i> Muóìù ŞÀ,	46/6, 47/1, 47/2, 47/3.
Muóìù ŞÀh.	M.+niÆ 32/21.
M. 87/13.	M.+niÆ (belirtme d.e.) 33/15.
[=1]	M.+ni (ilgi d.e.) 30/19, 40/5.
Muóìù ŞÀ ö.a. <i>bk.</i> Muóìù, Muóìù	M.+ni 44/4, 46/21.
ŞÀh.	M.+ge 26/10, 30/18, 36/1.
M. 87/11.	M.+din 42/11, 44/4.
[=1]	[=34]
Muóìù ŞÀh ö.a. <i>bk.</i> Muóìù, Muóìù	Muúbil ö.a. <i>bk.</i> Muúbil.
ŞÀ.	M. 2/10, 4/15, 7/3, 7/7, 7/8, 7/9,
M. 87/2, 87/8.	7/16, 9/7, 10/16, 21/19, 22/10,
M.+nı (ilgi d.e.) 87/1, 87/15.	23/7, 24/16, 25/18, 26/8, 26/11,
[=4]	40/3, 40/11, 47/5, 47/7, 47/8.

M.+ni 9/6, 19/21.
M.+ge 11/2, 26/7, 29/16.
M.+ğa 11/2.
[=27]
mūmin (<Ar.) mümin, imanlı,
Müslüman.
m.+ler 58/13.
[=1]
mūèminlġ (<Ar.) müminlik.
m.+da 76/7.
[=1]
mūnÀúāşa (<Ar.) mūnakaşa,
tartışma.
m. 66/11.
[=1]
muÆluġ üzgün.
m. 32/7.
[=1]
munàaôir (<Ar.) muntazır,
bekleyen, gözleyen.
m.+men 66/21.
[=1]
murÀd (<Ar.) murat, dilek,
amaç.
m. 44/15, 48/20.
m.+ım 41/18.
m.+ıÆ bolsa 6/7.
m.+ıÆğa 18/17.
m.+ıça 23/18.
m.+ımız 41/19.
[=7]
MurteøÀ ö.a. ilk Müslümanlardan,
Hz. Peygamber'in damadı ve
Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü -

Hz. Ali; *bk.* **èAli, MurteøÀ èAli,**
MerdÀn, Şir-i YezdÀn.

M.+nı (ilgi d.e.) 86/11.

M.+ge 39/19.

M.+dur 82/7.

[=3]

MurteøÀ èAli ö.a. ilk
Müslümanlardan, Hz.
Peygamber'in damadı ve Hulefâ-
yi Râşidîn'in dördüncüsü - Hz.
Ali; *bk.* **èAli, MurteøÀ,**
MerdÀn, Şir-i YezdÀn, Şir-i
ĤudÀ, Şir-i DergÀh.

M. 2/6, 43/14, 44/20, 45/16, 47/8,
89/5.

óaæret-i M. 79/14, 82/16, 83/1,
83/5, 83/12, 84/2, 84/11, 86/1,
86/21, 87/20, 93/21, 94/2, 94/8.

M.+ni (ilgi d.e.) 27/5, 43/13,
70/10, 79/13.

óaæret-i M.+ni (ilgi d.e.) 25/13,
89/12.

óaæret-i M.+ni 50/1, 78/14.

M.+ğa 9/15.

M.+óaæret-i M.+ge 85/21.

óaæret-i M.+ğa 90/2.

M.+din 49/5.

M.+dürmen 14/17.

MerdÀn-ı M.+dür 4/4.

óaæret-i M.-yi Óayder-i KerrÀr
82/17.

[=34]

musahĥar (<Ar.) itaat altına alınan,
itaatkar.
m. úlġan 76/15.

m. úılıp 84/15.

[=2]

musulmÀn (<Ar.) Müslüman.

m. 69/1.

m. bolmassèn 88/8.

m. úıldım 14/8.

m. boldı 14/1, 18/13, 23/2, 27/15,
35/7, 54/17, 55/4, 60/12, 60/13,
61/18, 84/17, 86/21, 89/6, 91/18.

m. boldılar 27/16, 64/13, 76/6,
94/1.

m. bolupdur 55/9.

m. úılmasam 9/8, 14/7, 74/15.

m. bolsaÆ 89/8.

m. bolsaÆ êrdiÆ 88/8.

m. bolmasaÆ 87/15, 88/21.

m. bolsa 21/15, 22/6.

m. bolmasa 50/3, 87/14.

m. bolay 60/9, 93/21.

m. bol 13/21, 60/8, 91/5.

m. bolğıl 57/9, 64/12, 90/4, 91/2.

m. bolgil 18/12, 54/16, 89/6.

m. úılğıl 90/5.

m. bolsun 50/3.

m. boluÆlar 86/11.

m. bolup 19/12, 60/14, 87/5.

m. úılıp 75/13.

m. úılğalı 64/14.

m. úılmagünçe 78/6, 91/3.

m. bolğan 76/16.

m. úılğan 76/10, 77/2, 77/18,
77/10.

m. bolğanımnı 60/16.

m.+dın 45/14.

m.+lar 61/1.

m.+larnı 61/5, 61/8.

m.+durmiz 67/7.

[=66]

muşt (<Far.) yumruk.

m. 25/5, 28/17, 28/18, 50/18,
50/18, 51/20, 51/20, 59/21, 59/21.

m. urasmız 21/10.

m. yemey 21/10.

[=11]

mūy (<Far.) tüy, saç, kıl.

tÀre m.+ım 68/10.

[=1]

mü soru eki; *bk.* **mu.**

m. 14/4, 15/14, 15/14, 16/16,
16/18, 39/14, 39/15, 68/20, 68/20,
69/2, 87/7, 89/4, 95/13.

m.+siz 45/10, 80/7.

m.+kin 31/12, 31/16, 32/1.

[=18]

mübÀrek (<Ar.) mübarek, kutsal.

m. 47/17.

ravøa-i m.79/8.

ravøa-i m.+ğa 44/13, 44/17,
70/15, 94/8.

ravøa-i m.+dın 45/17.

[=7]

mübÀriz (<Ar.) uğraşan,

mücadele eden, savaşan.

m. 21/4, 50/10, 86/3.

m.+iÆ 28/11.

[=4]

mübtelÀ (<Ar.) tutulmuş,

yakalanmış.

m. úılma 16/16.

[=1]

mübtessim (<Ar.) mütebessim. m. úılur êrdi 54/7. [=1]	güleç,	mülükÀne (<Ar. <i>mülük</i> +Far.- <i>Àne</i>) meliklere ait, mülk sahiplerine benzer. libÀs-ı m. 77/13. [=1]
müddet (<Ar.) müddet, süre. m. 73/11. m.+din 8/15, 71/10, 74/16. [=4]		münÀcÀt (<Ar.) Tanrı'ya yakarma, münacat. m. 12/12, 15/21, 31/5, 45/16, 67/14, 81/9. m. be-dergÀh-ı úÀøıyü'l-óÀcÀt 36/5. m. úılıp 15/20. m.+nı 67/13, 81/9. m.+nı úıldı 12/11. m.+nı úıldılar 13/6. m.+ları 31/5. [=13]
mülÀóaôa (<Ar.) düşünce. m. úıldılar 10/16. [=1]		münÀdi (<Ar.) nida eden, seslenen, çağırın. m. úıldurdı 50/7. [=1]
mülÀúÀt (<Ar.) mülakat. m. boldı 90/2. m. boldılar 69/11, 76/17. [=3]		münÀdiger (<Ar. <i>münÀdi</i> +Far. <i>ger</i>) nida eden, seslenen, çağırın. m.+ler 86/3. [=1]
mülÀzim (<Ar.) saray, mahkeme görevlisi. m. 84/13, 85/19, 89/21. m.+ler 73/19, 85/18. m.+leriga 89/20. m.+leridin 84/8. [=7]		münÀsebet (<Ar.) münasebet, ilişki. m.+i 95/5. [=1]
mülk (<Ar.) yurt, devlet. m.+ni 19/14. m.+ümni 60/17. m.+ümga 49/15. m.+üÆ 6/3. m.+üÆga 57/6. m.+ini (ilgi d.e.) 91/21. m.+ini 86/8, 92/9. m.+ige 7/1, 77/3. m.+ide 65/20, 70/14. m.+üdür 76/13. [=13]		münÀsib (<Ar.) münasip, uygun. m. 10/8. [=1]
		münevver (<Ar.) aydın. m. 84/1. [=1]

mü/Ėen eğilen, bükülen (bir kişi ve onun boyu hakkında).
m.-n (< mük+ey-gen) 38/1.
[=1]

mürettebe (<Ar.*müretteb*)
düzenlenmiş, tertip edilmiş, dizilmiş.
m.+ni 42/15.
m.-i İmÀmÀn 42/15.
[=2]

mürsel (<Ar.) nebi, peygamber.
m.-i enbiyÀ 44/21.
[=1]

müstecÀb (<Ar.) kabul edilen.
m. bolmas 16/14.
m.etmek 12/19.
[=2]

müşÀhede (<Ar.) düşünme, anlama, kalp gözü ile görme, gözlemlemek.
m. úılsun 13/8.
[=1]

müşerref (<Ar.) şerefli, değerli, müşerref.
m. boldum 60/14.
m. úılıp êrdiler 75/14.
[=2]

müşfiú (<Ar.) şefkatli, sevecen.
m. 14/5.
[=1]

müşkül (<Ar.) müşkül, zor.
kÀr-ı m. 40/11.
m.+lerni 45/13.
m.+lerimiz 40/16.
[=3]

müşkülÀt (<Ar.) müşküller, zorluklar.
óÀll-i m.+ım 13/2.
[=1]

müştÀú (<Ar.) özleyen, göreceği gelen.
m. êrürler 69/16.
[=1]

müyesser (<Ar.) müyesser, nasip olma, kolaylıkla elde etme.
m. 37/3.
m. bolmasa 37/3.
m. eyle 67/18.
[=3]

N

naèra (<Ar.) nara, haykıрма, bağırma.
n. urdı 21/20, 22/12, 24/15, 28/19, 30/20, 32/9, 47/13, 49/17, 58/17, 63/19, 64/2, 88/16.
n. urdılar 20/20, 43/18, 89/15, 93/3.
n. ursalar êrdi 28/5.
n. tartıp 15/6, 35/12, 36/2, 60/2.
n. urup 8/15, 15/5, 27/1, 28/15, 58/15, 59/14, 73/4, 92/2, 93/2.
n.+nı 84/8.
n.+sını 30/20.
n.+ları 43/19, 84/7.
n.+larnı 56/12.
n.+larını 83/8.
n.-i óayder 84/6.
n.-i óayderi 28/3.

[=38]
naúl (<Ar.) nakil, anlatma, taşıma.
 n. úılıpdular 2/4.
 [=1]
naút (<Ar. *naúd*) hazır.
 n. úılıpdur 39/11.
 [=1]
namÀz (<Far.) namaz.
 ferÀğ-ı n. 29/21.
 n. oúudılar 29/21.
 n. oúu/Elar 76/8.
 n.+nı 67/13.
 n.+da 67/12.
 n.+ın 30/6.
 ta/Æ n.+ını 14/3.
 n.+larını 58/13.
 [=8]
namÀz-ı bamdÀd (<Far.)
 sabah namazı.
 n.+nı/Æ 93/18.
 n.+nı 48/21.
 [=2]
namÀz-ı huften (<Far.)
 yatsı namazı.
 n. 93/17.
 [=1]
naâiôat (<Ar. *naâiôat*) öğüt;
karş.. naâihât.
 n. úıldı 61/18.
 n. úıldılar 86/21.
 n. úılıp 87/18.
 n.+lar úıldılar 91/13.
 [=4]
naâihât (<Ar. *naâiôat*) öğüt;
bakz.. naâiôat.

n. úıldılar 93/19.
 [=1]
naôar (<Ar.) bakış.
 n. 68/9.
 n. saldı 67/20.
 n.+ı 14/13, 24/11, 75/10.
 n.+ıdın 87/9.
 [=6]
nÀbekÀr (<Far.) hayırsız, işe
 yaramaz.
 n. 14/18.
 [=1]
nÀbūd (<Far.) yok, yokluk,
 perişan.
 n. úılır 29/10.
 n. bolur 3/7, 89/5.
 n. úılğandır 80/9.
 n. bolmağay 89/2.
 n. úılıp 93/10.
 nist ü n. 24/5.
 [=7]
nÀçÀr (<Far.) çaresiz, sorunda,
 ister istemez.
 n. 11/18, 14/14, 19/11, 20/18,
 26/20, 63/3, 70/15, 81/8.
 n. bolup 6/16, 68/13.
 [=10]
nÀğÀh (<Far.) ansızın, apansız.
 n. 2/12, 7/16, 9/20, 14/11, 17/20,
 20/2, 20/9, 24/11, 41/15, 53/4,
 56/4, 56/16, 75/10, 80/16.
 [=14]
nÀ-óauú (<Far. *nÀ*+Ar. *óauú*)
 haksız, doğru olmayan.
 hūn-ı n. úılıp 23/16.

[=1]
nÀ-inÀÀf (<Far.*nÀ*+Ar.*inÀÀf*)
hakkaniyetsiz, insafsız.
n. 24/21.

[=1]
nÀúilÀn (<Ar.) anlatanlar,
nakledenler.
n.-ı ÀÀÀr 7/10.
n.-ı ÀÀÀrlar 19/19, 80/1.

[=3]
nÀle (<Far.) inilti.
n. 17/4, 26/10.
n. úıldı 17/19.
n.+ni 16/19, 82/12.
n.+sini (ilgi d.e.) 82/15.
n.+sini 82/11.
n.-i zÀrım 12/16.
n.-i zÀrì 15/9, 37/9.
n.-i zÀrìni 37/8.
n. vü zÀrì 31/4, 43/10.

[=13]
nÀliş (<Far.) inleme, inilti,
inleyiş.
n.+lerim 16/12.
[=1]

nÀm (<Far.) ad, ün, şöhret.
n. 3/14, 4/6, 8/8, 11/14, 12/7,
21/7, 25/17, 36/6, 37/13, 38/5,
40/6, 42/15, 43/2, 50/15, 56/16,
62/18, 68/8, 69/4, 69/21, 72/15,
83/14.
n.+uÆ 85/14.
n.-ı pÀkiÆdin 13/5.
[=23]

nÀme (<Far.) mektup.

n. 78/9, 78/17, 79/17.
n.+niÆ (belirtme d.e.) 79/2.
n.+de 78/17.
n.+leri 43/16.

[=6]
nÀ-merd (<Far.) alçak, aşağılık,
namert.
n. 4/6, 5/11, 24/21, 31/7.

[=4]
nÀmūs (<Ar.) ırz, namus,
dürüstlük, yasa.
n. úılıp 59/10.
n. úılmassen 90/13.
n.+ge úoymageysiz 9/1.
[=3]

nÀn(<Far.) ekmek.
n. 26/18, 55/15, 95/4.
n.+nı (ilgi d.e.) 95/7.
n.+nı 95/7.
n.+ı 54/9.

[=6]
nÀzenin (<Far.) nazlı, narin.
n. 72/20.
[=1]

nÀzik (<Far.) ince, kibar.
n. 3/6.
beden-i n. 8/5.
[=2]

ne ne, hangi.
n. 3/16, 7/20, 7/21, 8/5, 8/6, 8/17,
9/15, 11/15, 12/4, 12/4, 12/16,
16/9, 16/10, 17/19, 31/13, 31/14,
31/14, 31/18, 31/18, 37/6, 37/11,
40/7, 41/2, 43/9, 44/11, 50/3,
50/4, 55/6, 56/7, 56/7, 57/10,

57/10, 57/10, 57/11, 58/5, 61/5, 62/15, 64/11, 65/8, 66/4, 67/20, 68/14, 69/2, 69/2, 72/4, 75/19, 82/3, 83/4, 83/14, 83/15, 83/21, 84/9, 84/10, 84/11, 85/17, 86/8, 86/12, 86/12, 88/21, 89/5, 89/17, 89/18, 89/18, 89/18, 91/2, 91/6. n.+dür 39/5, 49/2, 84/9, 89/9. n.+tey 16/13, 36/16, 72/18. n.+yleyin 37/5, 38/6, 38/8, 38/10, 38/12, 38/14, 38/15, 38/18, 38/21, 39/1, 39/4, 39/6. [=85]	[=2] neçük ne için, neden. n. 19/3, 20/18, 21/8, 22/1, 22/13, 24/15, 25/20, 43/1, 49/18, 79/19, 81/16. n. éken 79/11. n.+din 5/14. n.+dür 83/2. [=14]
nebîre (<Ar.) torun. n.-i peygamber 61/12. [=1]	nedÀmet (<Ar.) pişmanlık, nedamet. n. 79/21. [=1]
necÀt (<Ar.) kurtuluş. n.+ım 12/21. [=1]	nedem (<Ar.) pişmanlık, nedamet. n.+de 11/16. [=1]
neçe kaç; <i>karş.. neçe.</i> n. 34/15. [=1]	nedim (<Ar.) padişahların ve yüksek rütbeli devlet ricalinin sohbet arkadaşı. n.+leri 23/16. [=1]
neçe kaç; <i>karş.. neçe.</i> n. 23/7, 24/5, 60/19, 69/7, 71/10, 77/3, 77/7, 77/15, 90/12. n.+si 91/17, 91/17. n.+sini 6/13, 83/20. [=13]	nefes (<Ar.) soluk, nefes. n. urmaydur 4/13. n.+de 61/8. n.+leri 7/5. [=3]
neçend (< T. <i>ne</i> +Far. <i>çend</i>) ne kadar. n. 25/9, 33/21, 69/11. [=3]	nehÀrlú (<Ar. <i>nehÀr</i> +T.+ <i>luú</i>) gündüzlük, gündüze ait. n.+ğa 17/13. [=1]
neçte kaç, ne kadar. n. 24/20. n. úılıp 3/18.	nehy-i münker (<Ar.) kötülükten vazgeçirme. n.+niÆ (belirtme d.e.) 23/3. n.+ni 27/17, 75/17, 77/14.

[=4]
nemÀyÀn (<Far.) görünen.
 n. boldı 2/12, 9/20, 14/11, 20/20,
 41/16, 49/8, 55/20, 56/4.
 [=8]
nemek (<Far.) tuz.
 n. 55/15.
 [=1]
neri uzak.
 n. 35/11.
 [=1]
neseb (<Ar.) soy.
 aâl n.+leriÆini 25/11.
 n.+leriÆini 20/21.
 n.+leriÆeni 3/14.
 [=3]
nevÀ (<Far.) ses, nağme.
 n. 42/21.
 n.+larniÆ (belirtme d.e.) 43/1.
 [=2]
nevÀn (<Far.) bükülmüş.
 n.+nı 11/9.
 [=1]
nevÀziş (<Far.) hoşnut etme.
 n. úılıp 27/13.
 n.+ler 61/19, 75/16.
 [=3]
nevbet (<Ar.) sıra, nöbet.
 n. 11/21, 21/12, 22/4, 52/3, 52/10,
 59/2, 60/2, 86/18, 91/9.
 [=9]
nevcüvÀn (<Far.) delikanlı, genç.
 n.+larım 81/14.
 [=1]
nevóe (<Ar.) ağıt.

n. 32/9, 2/6.
 [=2]
nevmîd (<Far.) umutsuz.
 n. úoymasmen 71/18.
 [=1]
neyze (<Far. *nîze*) mızrak.
 n. 26/6, 57/17, 57/18.
 n.+niÆ 4/21.
 n.+niÆ (belirtme d.e.) 29/12.
 n.+ni (ilgi d.e.) 4/10.
 n.+mni (ilgi d.e.) 24/13, 57/15.
 n.+sini 4/9.
 n.+leri 12/4.
 n.+lerini 74/2.
 [=11]
neyzebÀzhú (<Far. *nîzebÀz*+T.+*luú*)
 mızrakla meşgul olma.
 n. 6/11.
 [=1]
neyzeleş- (<Far. *nîze*+T.+*leş-*)
 mızraklaşmak, bir birine mızrak
 vurmak.
 n.-ip 12/3.
 [=1]
nidÀ (<Ar.) ses, çağırma,
 seslenme, ses verme .
 n. úıldı 50/10.
 n. úıldılar 86/3.
 [=2]
nigehbÀn (<Far.) gözcü, gözetici,
 bekçi.
 n. êrdi 17/5.
 [=1]
nigerÀn (<Far.) bakıveren,
 bakıcı.

n. 71/19.	[=6]
[=1]	nîemet (<Ar.) nimet, iyilik,
nigîn (<Far.) yüzük.	yiyecek.
n.+ni (ilgi d.e.) 15/10.	n.+ler 70/2.
[=1]	[=1]
niĤÀl (<Far.) fidan.	niâÂr (<Ar.) Saçan, saçıcı.
ûaddi n. 39/3.	şeker ü n. 47/17.
[=1]	[=1]
nik (<Far. nîk) iyi, güzel, hoş.	[=1]
n.+ini 2/3.	nîst (<Far.) yok olmak, ölmek.
[=1]	n. ü nÂbūd 24/5.
niûÂb (<Ar.) peçe, nikap.	[=1]
n.+nı 69/15, 69/17.	nişÂn (<Far.) iz, belirti, nişan.
n.-ı şÂhî 67/21.	n. 3/14, 4/3, 34/9, 84/18, 84/20.
[=3]	n.+ıÆ 50/15.
nikÂó (<Ar.) evlilik, izdivaç,	[=6]
evlenme, nikâh.	nişÂne (<Far.) belirti, işaret.
n.+larıda bolurmen 3/3.	n.-i seniyye 42/19.
[=1]	[=1]
nime ne.	nişîn (<Far.) oturan.
n. 7/16, 9/3, 9/5, 13/19, 17/14,	n.+ler 28/6.
18/3, 19/1, 24/7, 26/1, 33/9,	[=1]
34/19, 44/3, 46/17, 46/18, 55/14,	niyet (<Ar.) niyet.
64/13, 65/2, 67/6, 90/2, 95/3,	n. 41/6.
95/5, 95/14.	nūr (<Ar.) ışıık.
n.+dür 59/18.	n.+ı 8/1.
[=23]	n.-ı didem 7/18.
nimege neden.	n.-ı âafÂ 43/8.
n. 5/13, 14/4, 58/20.	şÂèn-ı n. 70/4.
[=3]	[=4]
nimerse nesne, şey, eşya.	nūrÂne (<Ar. <i>nūr</i> +Far. <i>-Âne</i>)
n. 3/21, 41/7, 68/7.	nurlu, ışııklı.
n.+ni 68/19.	n. 17/21, 18/3, 18/8.
n.+ler 66/15.	[=3]
n.+lerni 68/3.	

nūṣ (<Far.) bal vb. gibi tatlı ve hoş
olan her şey.
n. 21/6, 28/15.

nuāret (<Ar.) Tanrı'nın
yardımı, üstünlük.
n. 17/2, 94/7.
[=2]

nücūm (<Ar.) yıldızlar,
astoroloji.
èilm-i n.+da 65/4.
[=1]

nükte (<Ar.) ince anlam.
n. 82/13.
n.+sini 82/15.
[=2]

nūmūdār (<Far.) görünen.
n. boldı 4/20, 28/8.
[=2]

O, èO

oçaú ocak.
o. 17/15.
[=1]

oğ(u)l oğul.
o. 23/11, 45/3, 83/19.
o.+um 9/4, 14/3.
o.+umnı 12/14.
o.+uÆğa 13/7.
o.+ı 14/17, 27/5, 29/9, 30/2,
30/17, 52/13, 57/7, 64/10, 70/10.
o.+ı èken 4/21.
o.+ı èmesdür 5/6.
o.+ını (ilgi d.e.) 16/3.
o.+ını 9/11, 93/2.

o.+ığa 43/8.

o.+ıdın 16/2.

o.+larını 83/12.

o.+ılarığa 8/3.

o.+ıdurmen 25/13, 29/1.

o.+ı tururmen 59/20.

o.+ıdur 4/4.

[=29]

oğlan oğlan, yetişkin erkek.

o.+ları 2/9, 4/16, 50/1.

o.+larığa 4/14.

o.+larından 34/9.

o.+larıdın 33/21.

[=6]

oğrı hırsız.

o.+larınıÆ 24/21.

[=1]

ohşaş benzer.

o. 3/21.

o.+dur 68/21.

[=2]

oú ok.

o. 14/5, 80/19, 81/3, 81/5, 81/7,
81/16.

o.+nı 14/12, 34/4.

o.+dın 81/4.

o.+lar 34/6.

o.+ları 34/5.

o.+larını 34/6, 42/3.

[=13]

oúu- okumak.

o.-ydı 40/6.

o.-dı 68/4.

o.-dılar 14/3, 24/8, 42/15, 48/21,
66/18, 72/15, 81/9, 84/2, 93/18.

o.-p 24/8, 30/6, 67/13, 76/18,
77/8, 93/17, 93/18, 94/9.

o.-y başladı 40/20.

Àferin o.-dı 68/8.

fÀtióa o.-dılar 84/3.

namÀz o.-dılar 29/21.

namÀz o.-Ælar 76/8.

[=24]

ol o.

o 9/5, 46/21.

o. 2/12, 3/7, 3/8, 4/8, 4/21, 5/18,
7/2, 7/4, 7/6, 7/8, 7/12, 8/13,
10/16, 10/17, 10/19, 11/5, 11/5,
11/12, 12/1, 12/10, 12/16, 13/3,
13/10, 13/12, 14/13, 14/18, 14/19,
14/20, 15/3, 15/5, 15/12, 15/15,
15/15, 15/19, 17/4, 17/6, 17/8,
17/10, 17/10, 17/10, 17/10, 17/11,
17/16, 17/20, 18/7, 18/12, 18/18,
19/6, 19/9, 19/13, 19/16, 20/2,
20/2, 20/9, 20/10, 20/11, 21/11,
22/16, 23/21, 24/10, 24/16, 25/19,
26/4, 26/8, 26/21, 28/13, 29/13,
28/20, 28/20, 29/3, 29/8, 30/17,
31/2, 31/4, 33/2, 34/7, 35/12,
35/13, 37/3, 37/17, 38/7, 40/7,
40/18, 43/2, 43/20, 44/10, 45/4,
45/8, 45/20, 46/4, 46/6, 46/7,
46/10, 47/5, 47/14, 47/19, 51/8,
51/11, 52/11, 52/14, 55/8, 56/1,
56/6, 57/12, 57/20, 57/21, 58/2,
58/8, 58/21, 59/3, 60/16, 60/17,
61/11, 61/13, 62/4, 62/11, 62/14,
63/8, 63/9, 63/19, 64/6, 65/8,
65/20, 66/4, 66/10, 66/20, 66/20,

66/21, 67/1, 67/4, 67/11, 67/19,
70/3, 70/10, 70/12, 70/13, 71/13,
71/14, 71/19, 72/6, 72/10, 72/20,
73/3, 73/16, 73/21, 73/21, 74/14,
75/14, 75/20, 77/6, 77/12, 78/3,
78/4, 78/17, 79/2, 80/10, 80/18,
81/5, 81/7, 81/14, 81/19, 82/9,
82/10, 83/18, 83/18, 84/14, 84/19,
86/2, 86/8, 87/18, 88/15, 88/19,
89/11, 89/16, 89/17, 90/16, 90/19,
93/6, 95/4.

andağ “öyle” 2/2, 2/8, 6/6, 7/11,
8/19, 13/6, 13/20, 18/12, 19/20,
25/15, 25/17, 28/1, 28/18, 32/17,
34/13, 40/3, 43/5, 48/15, 49/12,
54/1, 55/8, 57/16, 58/2, 59/3,
62/2, 62/6, 67/9, 69/8, 72/11,
72/13, 74/10, 75/5, 77/6, 78/5,
80/1, 80/6, 80/18.

andaú “öyle” 4/7.

anıÆ 3/1, 3/3, 3/5, 3/6, 3/8, 3/9,
6/4, 8/12, 14/14, 14/17, 15/19,
16/4, 16/21, 19/14, 22/20, 23/19,
27/13, 27/13, 29/1, 29/6, 29/10,
31/15, 33/18, 34/19, 36/20, 37/5,
38/2, 39/1, 39/1, 40/21, 48/11,
51/12, 54/14, 55/10, 55/18, 58/6,
58/11, 60/15, 62/2, 63/15, 65/3,
65/5, 71/18, 73/9, 76/2, 89/17,
92/14.

anıÆ (belirtme d.e.) 19/7.

anı (ilgi d.e.) 4/11, 8/10, 13/16,
20/8, 30/17, 50/20, 52/10, 56/20,
58/1, 60/17, 60/18, 62/14, 69/4,
69/6, 70/6, 70/14, 70/21, 71/13,

72/4, 72/16, 73/9, 80/11, 80/20, 81/4, 81/6, 84/21, 85/1, 87/16, 90/9, 91/21, 92/13, 92/16, 93/1, 93/21.

anı (belirtme d.e.) 3/18, 4/21, 10/1, 13/20, 14/14, 16/20, 18/18, 18/18, 19/6, 29/5, 33/9, 34/20, 36/18, 38/2, 46/4, 46/7, 53/13, 53/16, 54/20, 54/21, 55/14, 57/12, 57/20, 58/4, 58/16, 60/10, 60/11, 61/5, 61/14, 61/21, 63/6, 64/5, 64/5, 64/16, 66/1, 66/2, 66/6, 66/19, 69/6, 69/7, 69/8, 69/17, 70/19, 71/16, 71/20, 72/6, 73/19, 73/19, 75/4, 77/21, 80/9, 87/13, 88/20, 90/8, 91/9, 92/8, 92/18, 93/6, 93/11.

aÆa 3/3, 3/7, 5/9, 6/17, 12/2, 12/18, 13/4, 15/6, 18/15, 23/1, 23/21, 29/11, 30/4, 35/6, 41/5, 43/1, 46/8, 46/9, 48/3, 48/10, 58/20, 59/1, 61/9, 63/18, 65/11, 65/21, 66/5, 71/13, 71/15, 71/17, 71/19, 72/2, 72/20, 73/20, 81/3, 82/1, 82/7, 83/4, 85/19, 86/21, 87/5, 90/1, 93/8, 95/4.

anda “orada, oraya; o zaman” 5/11, 81/10, 20/1, 23/8, 24/2, 34/13, 40/19, 42/1, 44/5, 44/10, 55/14, 55/15, 65/1, 65/6, 77/6, 77/8, 77/9, 81/8, 83/2, 86/3, 87/3, 88/5, 89/7, 90/11, 91/20.

andın “ondan, bundan; ondan sonra” 5/17, 5/20, 6/1, 6/2, 6/7, 6/11, 6/12, 8/3, 8/14, 9/5, 9/6,

10/16, 11/17, 12/3, 12/4, 16/1, 16/10, 18/6, 18/14, 19/17, 20/11, 21/4, 21/19, 22/10, 22/16, 24/9, 25/16, 25/19, 26/6, 26/9, 27/1, 27/15, 27/20, 28/14, 35/7, 35/14, 37/19, 37/21, 40/18, 43/9, 44/9, 44/14, 44/15, 44/19, 48/14, 49/1, 49/5, 50/19, 51/1, 51/16, 52/6, 53/2, 54/3, 54/18, 55/5, 55/12, 55/16, 55/21, 58/3, 58/11, 58/12, 59/13, 60/9, 60/13, 61/9, 61/20, 62/8, 62/10, 62/19, 64/4, 64/6, 64/13, 64/17, 64/18, 65/8, 66/16, 68/11, 70/1, 70/3, 70/14, 70/19, 71/1, 72/1, 73/15, 73/18, 74/2, 74/19, 76/18, 76/21, 77/3, 77/8, 77/11, 77/15, 78/1, 78/15, 79/8, 79/9, 79/13, 79/15, 82/9, 84/15, 84/17, 86/3, 88/4, 88/12, 88/21, 89/7, 90/4, 90/7, 90/9, 90/17, 90/21, 91/18, 91/19, 92/19, 93/19, 93/20, 94/2, 94/5, 94/10, 94/11, 95/13.

anıÆdın 4/1, 5/16, 15/10, 23/10, 59/13, 62/9.

alar “onlar” 31/13, 33/13, 35/14, 52/16, 62/12, 62/15, 64/13, 69/11, 72/1, 73/11, 74/3, 75/17, 76/4, 83/21, 85/4, 89/13, 90/17.

alarınıÆ 4/20, 18/9, 26/14, 31/16, 65/7, 80/7.

alarınıÆ (belirtme d.e.) 6/6, 52/15.

alarını (ilgi d.e.) 2/13, 3/1, 6/8, 6/18, 28/1, 56/13, 63/15, 64/19,

73/10, 76/9, 79/18, 83/21, 85/11,
86/4, 87/11.

alarnı 6/5, 6/7, 6/8, 6/9, 33/1,
43/16, 69/3, 70/11, 70/13, 77/5,
80/6.

alargä 48/8, 73/12, 77/13, 77/21,
85/8.

alarge 6/9, 18/1, 22/18, 23/3, 42/9,
42/11, 53/9, 75/20, 78/18, 85/13,
88/7, 88/7.

alardın 4/20, 6/13, 6/13, 65/8,
78/14, 79/19, 86/6.

alardék 24/6.

o.+dur 3/17, 49/13, 75/2, 85/12.

[=636]

ol- olmak; *karş.. bo(l)-*.

ğarú o.-ur 75/16.

zağfirÀn o.-dı 7/21.

intizÀr o.-ğan 83/15.

[=3]

oltur- oturmak; *karş.. otur-*.

o.-ur 5/21.

o.-dı 15/7, 27/10, 66/17, 67/2,
67/4, 68/13, 69/14, 85/15.

o.-dılar 67/4, 73/12, 77/9.

o.-updur 17/21, 24/10.

o.-sa 54/9.

o.-sek érđi 67/17.

o.-gil 27/8.

o.-uÆ 32/18.

o.-up 24/19, 37/19, 66/21, 72/8,
80/5, 88/5.

o.-geli 77/7.

o.-geni úoymas 5/7.

o.-gen 28/4, 69/16.

o.-ur érđi 53/4, 54/10.

o.-up érđim 56/3.

o.-maú 24/20.

[=32]

olturguz- oturtmak.

o.-dı 72/2, 90/9.

o.-dılar 72/9.

[=3]

olturuş oturma.

o. yeri 62/13.

[=1]

on (10) on sayısı.

o. 5/16, 19/10, 48/5, 54/7, 54/8,
54/9, 60/19, 60/21, 63/2, 63/6,
68/21, 77/13, 80/21, 84/4, 84/12,
84/15, 94/6.

[=17]

o.Æ sağ taraf.

o. 58/6, 58/17.

[=2]

on altı (16) on altı sayısı.

o. 43/19, 84/7.

[=2]

on ikki mi.Æ (12 000) on iki bin
sayısı.

o. 24/1, 56/12.

[=2]

on ikki lek (< T. *on iki* + Far. *lek*
“yüzbin”) (1 200 000) bir milyon
iki yüz bin sayısı.

o. 89/14.

[=1]

on lek (< T. *on* + Far. *lek*
“yüzbin”) (1 000 000) bir milyon
sayısı.

o. 57/5.
[=1]
on lek pês miÆ (< T. *on* + Far. *lek* “yüz bin”+T. *bêş miÆ*) (1 005 000) bir milyon beş bin sayısı.
o. 19/10.
[=1]
on miÆ (10 000) on bin sayısı.
o. 20/12, 46/9, 48/5, 49/9, 49/13, 49/14, 55/21, 69/1.
[=8]
on sekkiz (18) on sekkiz sayısı.
o. 57/2, 61/7, 63/16.
[=3]
on sekkiz lek (< T. *on sekkiz* + Far. *lek* “yüzbin”) (1 800 000) bir milyon sekiz yüz bin sayısı.
o. 80/13, 84/12, 85/4, 85/14.
[=4]
on töt lek (< T. *on töt* +Far.*lek* “yüzbin”) (1 400 000) bir milyon dört yüz bin sayısı.
o. 88/15.
[=1]
on yètti (17) on altı sayısı.
o. 80/3.
[=1]
oral- sarılmak, yuvarlanmak.
o.-dı 58/1.
[=1]
orda saray, kale.
o.+sığa 78/1.
o.+mızğa 49/17.
[=2]

orta orta.
o.+ge 34/3, 52/15, 52/16, 79/12.
o.+ğa 72/3, 72/7.
o.+dın 72/13.
[=7]
or(u)n orun, yer.
o. 16/12, 32/2.
o.+ığa 19/15, 19/17, 23/5, 23/11, 27/19.
o.+ıdan 19/4, 81/7, 91/14.
o.+ıdın 37/10, 48/12, 57/13, 63/16, 63/18, 68/18, 80/16, 88/12, 88/17, 90/17, 92/6, 92/16.
o.+ıların 44/2, 44/16.
o.+ların 44/16.
[=24]
èOâmÂn ö.a. ilk Müslümanlardan, Hulefâ-yi Râşidîn’in üçüncüsü – Hz. Osman.
óaæret-i èO. 43/20, 44/3, 44/12, 45/6, 49/4, 74/19, 79/13.
[=7]
ot I ot, bitki.
o.+ğa 81/13.
[=1]
ot II ateş.
o. 17/16.
o.+ğa 17/19, 36/11, 81/13.
o.+dın 17/17.
o.+ı 68/10.
o.+ıda 36/11, 66/2.
o.+lar 89/9.
[=9]
otluğ ateşli, ateşi olan.
o. 17/18.

[=1]
ottuz (30) otuz sayısı.
 o. 62/13.
 [=1]
otur- oturmak; *karş.. oltur-*.
 o.-up 85/11.
 [=1]
oyla- düşünmek.
 o.-sam 32/4.
 [=1]
oynat- oynatmak.
 o.-ıp 31/14, 80/15, 86/16.
 [=3]
oyun oyun.
 o.+larını 6/8.
 o.+larınıÆ (belirtme d.e.) 5/11.
 [=2]

Ö,   

  - sonmak.
  .-ti bolğay 37/9.
 [=1]
   r- evirmek, çevirmek.
  .-di 35/5.
 yüz  .- rsen 89/8.
 yüz  .-d  Æ 43/2.
 [=3]
 l- ölmek.
  .- rs n 57/15.
  .-er 93/6.
  .-di 58/3, 80/21, 92/7.
  .-ğay mukin 31/7, 31/9.
  .-sem 11/11, 38/12.
  .-se Æ 25/11.

 .-eyin 42/2.
  .-meyin 38/3, 38/3.
  .-megil 4/3, 50/16.
  .-s n 65/7.
  .-me  ler 49/19.
  .- pd r 6/18, 23/19.
  .- p k tmegil 59/19.
  .- p k tmeg l 3/15.
  .- p  ald  5/1.
  .-günçe 16/17.
  .-meyin 67/1.
  .-ğan 38/5, 42/16, 42/18.
  .-gen 37/13, 37/16.
  .-genim 47/7, 52/3.
  .-genini 88/2.
  .-ma  37/4.
  .-maçın (ilgi d.e.) 38/14.
  .-mağı 86/20.
 [=35]

 ld r- öldürmek; *karş..  lt r-*.
  .- rmen 87/15.
  .- rmiz 52/16.
  .- r 52/14.
  .-d m 93/3.
  .-d  Æ 52/7.
  .-di 19/11, 52/12.
  .-diler 6/13.
  .-eli 52/15, 57/12.
  .-   ler 51/12.
  .- p 14/20, 61/8.
  .-genlerge 20/21.
 [=14]

 l u ı ölecek olan.
  .+large 21/1.
 [=1]

öltür- öldürmek; *karş.. öldür-*.

ö.-üp kêtmegey 15/4.

ö.-ür êrdi 29/14, 53/2.

[=3]

ölük ölü.

ö.+ni (ilgi d.e.) 4/13.

ö.+dêk 40/8.

[=2]

ölüm ölüm.

ö.+ge 30/14, 50/11, 91/6.

ö.+ğa 14/21, 39/16, 58/15, 88/17,
92/2.

[=8]

ëömr (<Ar.) ömür.

ëö. 5/20, 68/3.

ëküşende-i ëö. 82/18.

ëö.+üÆ 6/2, 71/10.

ëö.+üÆni 88/6, 91/5.

ëö.+i 13/5, 23/8, 23/9, 38/10.

ëö.+ümüz 64/10.

[=12]

öp- öpmek.

ö.-tiler 7/17.

[=1]

ör inatçı.

ö. 16/11.

[=1]

örget- öğretmek.

ö.-ti 24/18.

ö.-tiler 75/17, 77/14.

[=3]

örgül- etrafında dört dönmek.

ö.-medim 39/1.

[=1]

örte- yakmak.

ö.-diÆ 68/9.

ö.-diler 39/9.

ö.-rdiler 39/12.

[=3]

örten- yakılmak, ateşe yanmak.

ö.-ip 66/2.

[=1]

öt- geçmek.

ö.-ermen mü 16/16, 16/18.

ö.-mesmen 63/13.

ö.-ti 9/7, 63/18, 93/12.

ö.-miş 69/7.

ö.-kümüzdür 43/5.

ö.-ey 42/3.

ö.-eyin 39/21.

ö.-iÆiz 71/2.

ö.-üp 30/12, 53/8, 71/12.

ö.-üp turupdur 34/5.

ö.-ğan 14/1.

ö.-ken 15/15, 18/13, 79/10, 85/8,
85/21, 91/5.

ö.-kendin këyin 40/4.

ö.-er 23/21.

ti êrse 44/6.

ö.-elmeydür 24/13.

ö.-maú 37/6.

bahrıdın ö.-tüm 73/9.

[=28]

ötkür- geçirmek.

bî-hüde ö.-üp 88/6.

[=1]

öz öz, kendi.

ö. 2/10, 6/1, 6/5, 6/21, 7/1, 8/7,
8/19, 19/17, 19/18, 23/3, 23/18,
35/10, 35/14, 35/20, 35/21, 41/10,

41/20, 42/1, 42/6, 46/11, 54/16,
55/4, 56/8, 57/15, 58/5, 58/10,
58/12, 60/14, 61/19, 62/7, 69/13,
69/14, 73/7, 76/20, 77/5, 78/21,
87/6, 90/9, 91/2, 94/3.

ö.+ni 40/12.

ö.+üm 29/2, 39/5, 56/20, 57/10,
70/7, 88/10.

ö.+ümnü 53/9, 71/17.

ö.+ümge 32/4.

ö.+ümğa 55/7.

ö.+imdin 82/4.

ö.+iÆ 9/3, 81/11.

ö.+üÆ 5/3, 14/18, 17/1, 86/9,
90/4.

ö.+iÆni 7/19.

ö.+üÆni 10/6, 19/1, 21/3, 22/2,
22/14, 26/1, 26/2, 48/13, 59/18,
88/9.

ö.+üÆğa 65/12, 85/3.

ö.+iÆğa 54/16.

ö.+üÆdin 10/10, 25/2.

ö.+üÆlerge 87/3.

ö.+i 5/9, 15/4, 15/14, 30/20, 50/3,
51/3, 52/5, 52/11, 58/4, 59/5,
59/17, 61/14, 68/21, 72/2, 72/19,
81/2, 85/3, 89/20, 91/4, 92/8.

ö.+iniÆ 65/9.

ö.+iniÆ (belirtme d.e.) 30/11.

ö.+ini (ilgi d.e.) 14/1.

ö.+ini 4/15, 5/15, 5/20, 6/14, 14/7,
15/8, 18/6, 30/8, 31/6, 33/19,
36/3, 36/5, 42/8, 51/8, 51/14,
59/11, 64/1, 65/10, 81/8, 81/13,
92/9.

ö.+ığa 15/2, 23/3, 55/4, 68/6,
73/5, 94/2.

ö.+ığa kèlip 18/19.

ö.+idin 15/14, 22/21, 52/2.

ö.+imizni 33/8.

ö.+iÆiz 63/4.

ö.+iÆizge 24/6.

ö.+leri 3/7, 11/2, 23/7, 23/14,
23/20, 24/4, 26/20, 29/20, 33/16,
46/3, 50/20, 51/18, 79/18, 91/16,
93/9.

ö.+lerini 6/16, 9/14, 10/20, 32/19,
43/11, 61/3, 65/13, 67/2, 93/17.

ö.+leriğa 2/10, 24/9, 61/19, 84/6.

ö.+leriğa kèldi 7/7, 12/10.

ö.+leriğa kèldiler 44/2.

ö.+leridin 48/6, 69/3.

ö.+leridin kètip 73/5.

[=167]

özge özge, başka.

ö. 15/13, 31/10, 40/21, 41/11,
46/3, 66/4, 70/19, 82/2, 82/4,
90/5.

ö.+ni 16/1.

ö.+ğa 66/20, 72/6.

ö.+leri 2/13, 79/4.

ö.+lerdek 45/5.

ö.+çe 29/8.

[=17]

P

pÀdşÀh (<Far.) padişah; *karş..*

pÀşÀh.

p. 5/6, 23/8, 23/11, 23/14, 23/20,
61/15, 67/21, 68/20, 69/12, 69/14,
71/3, 71/21, 72/5, 72/6, 72/12,
73/6, 73/17, 74/12.

p. bolup 87/6.

p. èrdi 23/9.

p. úldılar 55/5.

p.+nıÆ 24/3.

p.+nı (ilgi d.e.) 23/14, 45/19,
57/14, 69/17.

p.+dın 71/4.

p.+ımsen 81/9.

p.+ıÆğa 50/2.

p.+ı 69/18, 70/1, 71/8, 72/7, 72/9,
72/11, 73/6.

p.+ı èrdi 20/8.

p.+ını (ilgi d.e.) 62/1.

p.+ını 65/2.

p.+ığa 71/1.

p.+sığa 12/15.

p.+ıdın 12/17.

p.+ları 69/8.

p.+larını 24/5.

p.-ı èÀlem 5/3, 71/10.

p.-ı hemme 19/13.

p.-ı perı 46/17, 71/3.

p.-ı periler 68/18, 69/1, 70/4,
73/12, 74/1, 74/5, 74/8, 74/9,
74/17, 74/21, 75/1, 75/4, 75/8.

p.-ı perilerini 68/18, 70/20.

p.+À “ey padişahım” 56/16,
69/20.

[=66]

pÀdşÀhÀne (<Far.) padişah gibi,
padişaha özgü; *karş..*

pÀdşÀyÀne.

p. 3/1.

[=1]

pÀdşÀhzÀde (<Far.)

padişahın evladı.

p.+ler 3/6.

[=1]

pÀdşÀyÀne (<Far. *pÀdşÀhÀne*)

padişah gibi, padişaha özgü; *karş..*

pÀdşÀhÀne.

hılèat-ı p. 77/1.

[=1]

pÀk(<Far.) temiz.

p. 73/12.

õÀt-ı p.+ıÆ 12/12.

nÀm-ı p.+ıÆden 13/5.

[=3]

pÀk-dÀmen (<Far.) iffetli.

p. 47/9, 63/11, 78/3.

èÀşıú-ı p. 72/14.

maèşüú-ı p. 73/5.

Õüfünün-ı p. 2/13, 47/10, 62/6,
63/1, 63/3, 68/12, 68/15, 69/10,
69/17, 70/6, 71/9, 72/9, 72/11,
74/7, 77/20, 83/20, 86/4, 86/5,
86/7, 86/14, 87/12, 87/21, 88/17,
91/1, 91/4, 91/11, 92/2, 92/10.

Õüfünün-ı p.+ni 62/20, 72/8.

[=35]

pÀk-sirişt (<Far.) pak olarak

yaradılan, kusursuz ve temiz yapı.

p. 72/14.

[=1]

parça (<Far. *pÂrçe*) parça.

p. 2/12.

[=1]

pÂre (<Far.) cüz, parça, kesinti,
parça.

p. 12/4, 21/14, 22/16, 25/7, 33/20,
52/4, 52/5, 52/21.

p. pÂre 37/16.

pÂre p. 37/16.

p. boldı 12/4, 12/7.

p. úıldı 59/9.

[=13]

pÂşÂh (<Far.) padişah; *karş..*

pÂdşÂh.

p.-ı perini 67/4.

[=1]

pÂyÂn (<Far.) son.

p.+ı 91/21.

[=1]

peder (<Far.) baba.

p.-i büzükvÂr 47/14.

[=1]

pehlevÂn (<Far.) yiğit, pehlivan.

p. 5/8, 8/19, 21/20, 22/11, 28/13,
30/3, 52/7, 75/9.

p. êkensên 64/15.

p. êrdi 57/21.

p.+nı 64/9, 64/10.

p.+ı 88/14, 88/16, 92/1.

p.+larnı 5/14, 24/5.

p.+ı èÂdî 58/14.

p.-ı Rüstem-i DestÂn 3/4.

[=19]

pehlevÂnlú (<Far. *pehlevÂn*+T. *luú*)

yiğitlik, pehlivanlık.

p.+larıdın 10/19.

[=1]

penÂ (<Far. *penÂh* ') himaye;

bk.. penÂh.

p.+durmen 16/5.

[=1]

penÂh (<Far.) sığınma; *bk..*

penÂ.

p. eyle 13/2.

p.+ımsen 81/17.

puşt-ı p.+ımsen 81/11.

[=3]

pend (<Far.) öğüt.

p. 86/21.

[=1]

per (<Far.) tüy.

p.+ı 3/11.

[=1]

perde (<Far.) perde, gergi.

p. tuttılar 66/17.

p.+niÆ (belirtme d.e.) 72/13.

p.+ni 72/13.

[=3]

peri (<Far.) peri.

p. 20/8, 35/16, 67/11, 71/5, 72/11,
72/15.

şÂh-ı p. 46/14, 46/18.

p. peyker 68/5.

pÂdşÂh-ı p. 46/17, 71/3.

pÂşÂh-ı p.+ni (ilgi d.e.) 67/4.

p.+ni (ilgi d.e.) 67/21.

p.+ler 20/7, 39/15, 45/18, 45/21,

47/18, 64/21, 66/12, 66/18, 68/15,

68/19, 69/8, 69/9, 69/11, 69/13,

69/16, 69/17, 69/18, 70/1, 70/2,

70/17, 71/1, 71/6, 71/8, 72/7, 72/9, 73/6, 73/10, 74/8, 75/9, 78/19.	p. tapğan 21/7, 28/16.
şÀh-ı p.+ler 46/16.	[=2]
pÀdşÀh-ı p.+ler 68/18, 69/1, 70/4, 73/12, 74/1, 74/5, 74/8, 74/10, 74/18, 74/21, 75/1, 75/5, 75/8.	pêş miÆ (5 000) beş bin sayısı; <i>karş.. bêt bin.</i>
p.+lerniÆ (belirtme d.e.) 72/10.	p. 19/10.
p.+lerni (ilgi d.e.) 62/1, 65/2.	[=1]
pÀdşÀh-ı p.+lerni (ilgi d.e.) 68/18, 70/20.	peşmîne-pûş (<Far.) hayvanların derisinden yapılan zırhlı giysi giyen.
p.+lerge 66/12, 73/18.	p. 21/6, 28/15, 90/14.
şÀh-ı p.+lerğa 46/13.	[=3]
p.+lerdin 20/6, 68/7.	pey (<Far.) ayak.
p.+leri 80/9.	p. 8/9.
p.+leriğa 24/1.	[=1]
p.+dêk 68/6.	peyÀm (<Far.) haber.
p. mü 15/14.	p.+larımni 46/9.
[=69]	[=1]
perişÀn (<Far.) dağınık, kötü durumda, perişan.	peydÀ (<Far.) ortada, açıkta.
p. 40/7, 67/18.	p. boldı 9/20, 17/17, 17/20, 49/9, 49/12, 55/21, 78/3.
[=2]	[=7]
perrende (<Far.) kuş.	peygamber (<Far.) peygamber.
p. 62/16.	p.+iniÆ (belirtme d.e.) 76/7.
[=1]	p.-i Àhîr-i zamÀndurmen 18/11.
pervÀne (<Far.) pervane böceği, pervane.	p.-i Àhîr-i zamÀn 61/12.
p. bolğan 43/3, 43/9.	[=3]
[=2]	peyker (<Far.) yüz, suret.
PerverdigÀr (<Far.) Tanrı.	peri p. 68/5.
P.-ı èÀlemni 83/9.	[=1]
[=1]	pinhÀn (<Far.) gizli, saklı.
perveriş (<Far.) yetiştirme.	p. boldı 5/1.
	p. úılır bolsam 8/9.
	[=2]
	pîr (<Far.) yaşlı, tarikat kurucusu.
	p.+lerge 37/7.

[=1]
pîre (<Far.) yaşlı kadın.
 p. 17/4.
 [=1]
piş- pişmek; *karş.. fiş-*.
 p.-úan êmes 45/4.
 [=1]
piş`Âne (<Far.) alın.
 p.+leridin 7/17.
 [=1]
pişb`Âz (<Far.) seçkin bir kişiyle
 buluşmak için dışarı çıkmak.
 p. çıúp 26/12.
 [=1]
pişdestlik (<Far. *pişdest*+T.+lik)
 öncelik.
 p. 57/16.
 p. úlmaú 21/9.
 [=2]
pişek (<Far.) kedi.
 p.+din 31/1.
 [=1]
piy`Âde (<Far.) yaya, yürüyen.
 p. 80/16, 85/17, 87/7, 87/8, 88/11,
 89/9, 90/14.
 p. bolup 60/4, 69/11, 90/1.
 p.+ni 85/19, 90/16.
 [=12]
post (<Far.) deri, cilt.
 p. 59/3.
 [=1]
**pür-`Âdem** (<Far. *pür*+Ar. *`Âdem*) çok
 insan.
 p. 79/9.
 [=1]

pür-hemme (<Far.) tümü, hepsi.
 p. 12/20.
 [=1]
**pür-iştiy`Âú** (<Far. *pür*+Ar. *iştiy`Âú*)
 çok şevkli.
 p. boldı 9/16.
 [=1]
pür-meşauúat
 (<Far. *pür*+Ar. *meşauúat*)
 çok meşakkat.
 p.+lar 8/10.
 [=1]
puşeym`An (<Far.) pişman.
 p. boldı 14/1.
 [=1]
puşt (<Far.) nesil.
 p.-ı pen`Ahımsen 81/11.
 p.-ı kemeridin 74/11.
 [=2]
put (<Far.) ayak; *karş.. fut*.
 p.+ını 63/10.
 p.+ıdın 91/15.
 [=2]

R

Rab (<Ar.) Allah.
 R. 12/13, 12/15, 12/19, 31/6, 31/7,
 31/8, 31/9, 31/9, 31/13, 31/16,
 31/20, 32/3, 32/7, 36/19, 36/19,
 36/20, 36/21, 38/3.
 sūy-ı R. 12/16.
 [=19]

rabbenÀ (<Ar.) "Tanrı'mız!"
anlamında kullanılan bir söz,
Rabbena.
r. 12/20.
[=1]

raóm (<Ar.) acıma, esirgeme.
r. salıpdur 10/19.
r. eylep 5/19.
[=2]

raómet (<Ar.) rahmet.
r. 71/6, 87/21.
r.+iÆni 12/18.
[=3]

raómetullahi TeèÀlÀ (<Ar.)
Allah'ın rahmeti.
r. 88/1.
[=1]

rÀhzen (<Far.) yol kesen,
haydut.
r.+dür 62/15.
[=1]

rÀhzenlik (<Far.rÀhzen+T.+lik)
yol keserlik, haydutluk.
r. úladur 24/4.
r. úlup 23/15.
[=2]

raènÀ (<Ar.) güzel, hoş.
şūh-ı r. 7/8.
[=1]

rÀsla- (<Far.rÀst+T.+la-)
hazırlamak, düzenlemek; *karş..*
rÀstla-.
r.-gil 21/4.
[=1]

rÀst (<Far.) doğru, düz;
denk, eşit.
r. 5/18, 24/17.
r. mu 74/10.
r. bolsa 5/6.

r. kèlmes 62/14.
r. úldı 50/9, 87/12.
r. úlup 56/12, 66/17, 86/2, 89/15.
[=11]

rÀstla- (<Far.rÀst+T.+la-)
hazırlamak, düzenlemek; *karş..*

rÀsla-.
r.-dı 21/5.
r.-pdurlar 56/15.
r.-p 28/12, 90/21.
[=4]

rasvÀi (<Far.) rezil,
aşağılanmış, kötü şöhretli.
r. 39/5.
[=1]

rÀvi (<Ar.) rivayet eden,
anlatan, hikâye eden.
r.+ler 2/7, 13/6, 28/1, 40/3.
[=4]

rÀviyÀn (<Ar. ç.) rivayet edenler,
anlatanlar.
r.-ı aḥbÀr 7/10, 19/19, 62/5, 80/1.
[=4]

ravøa (<Ar.) bahçe.
r.+ge 45/7.
r.+larıdın 46/5.
r.-i óaøret-i Resūlu'l-lÀh 40/2.
r.+i mübÀrek 79/8.
r.-i mübÀrekga 44/13, 44/17,
70/15, 94/8.

r.-i Resūlu'l-lÀhke 40/17.	r. 65/21.
r.-i mübÀrekdin 45/17.	[=1]
[=10]	renc (<Far.) sıkıntı, zahmet, meşakkat.
rÀøi (<Ar.) rıza gösteren.	r. 32/3.
r. 70/15.	[=1]
r. bolur 15/18.	resm (<Ar.) tören, usül.
r. boldı 14/21.	r.+ide 21/9.
r. bolmasa 15/18.	r.+imiz 59/21.
[=4]	r.+imizde 50/18.
raøıyallahu èanha (<Ar.)	r.+leri 11/16.
“Allah ondan razı olsun”.	[=4]
r. 44/20, 70/5, 74/19.	resūl (<Ar.) resul, elçi, peygamber.
r.+nı (ilgi d.e.) 2/9.	r. 79/6.
r.+dın 49/5.	óaøret-i r. 44/18, 47/13, 74/2, 78/17, 94/9.
[=5]	óaøret-i r.+nı 47/17.
rÀz-pinhÀn (<Far. <i>rÀz-pinhÀni</i>)	r.-ı HudÀ 19/2.
derin bir sır.	r.-ı HudÀnı (ilgi d.e.) 47/19.
r. 44/14.	[=9]
[=1]	Resūl-ı Ekrem (<Ar.)
rÀz pūşide (<Far. <i>rÀz pūşide</i>) gizli sır.	Allah'ın resulü, Hz. Muhammed.
r.+ni 44/13.	r. 70/16.
[=1]	[=1]
red (<Ar.) geri çevirme, inkar etme.	Resūlu'l-lÀh (<Ar.) Allah'ın resulü, Hz. Muhammed.
r. bërdi 57/17.	ravøa-i óaøret-i R.40/2.
r. úıldı 11/20, 12/2, 15/6, 26/5, 52/10, 59/2, 86/17, 87/16, 91/9.	R.+ğa 64/12.
r. úıldılar 11/20, 21/12, 22/3, 22/15, 29/5.	ravøa-i R.+ke 40/17.
[=15]	[=3]
reg (<Far.) damar.	revÀ (<Far.) uygun, layık.
r. 8/9.	r. eyle 12/12.
reg-be-reg 66/5.	r. körme 16/1.
[=2]	[=2]
rehnemūn (<Far.) rehber.	

revÀn (<Far.) giden.

r. êrdiÆ 7/20.

r. boldı 15/7, 65/15.

r. boldılar 24/9, 29/16, 41/14,
55/17, 69/10.

[=8]

revÀne (<Far.) gitmek.

r. boldı 19/21, 63/4.

r. boldılar 7/9, 9/10, 19/18, 23/7,
27/20, 34/15, 49/6, 62/18, 77/15,
82/20, 94/7.

r. úıldılar 79/2.

r. boluÆ 14/9.

[=15]

reyhÀn (<Ar. *reyóÀn*) fesleğen.

göl-i sırr-ı r.-ı cihÀn êrdiÆ 7/21.

[=1]

rıólet (<Ar.) göç, ölme.

r. úıldı 23/10.

[=1]

rıøÀ (<Ar.) razılık,

memnunluk.

r.+m 16/18.

r.+sı 95/10.

r.+durmen 16/3, 36/7.

r.+dur mu 16/9.

[=5]

rıøÀlıú (<Ar. *rıøÀ*+T.+*lıú*)

razılık, memnunluk.

r. 62/21.

[=1]

rikÀb (<Ar.) üzengi.

r.+ları 93/2.

[=1]

rivÀyet (<Ar.) nakletme, hikâye

etme, söylenti.

r. úııurlar 2/8, 7/11, 19/20, 28/1,
40/3, 62/6.

r. úılıpdurlar 13/6, 80/1.

[=8]

rize (<Far.) kırıntı, ufak parça.

r. boldı 59/4.

r. rize boldı 29/7, 30/12.

rize r. boldı 29/7, 30/12.

[=5]

rubÀèi (<Ar.) rubai.

r. 40/21.

r.+ni 40/20.

[=2]

rū-be-rū (<Far.) yüz yüze, karşı

karşıya.

r. boldı 3/12, 19/10, 51/3, 64/1.

r. boldılar 86/2.

r. boldım 8/13.

r. bolduÆ 5/3.

r. bolup 88/4.

[=8]

rūde (<Far.) bağırsak.

r.+leri 58/2.

[=1]

rūdepÀ (<Far.) ahtapot.

r.+dék 54/2.

[=1]

ruḥsÀr (<Far.) yüz, suret.

r. 72/16.

[=1]

ruḥâat (<Ar.) izin.

r. bérđi 62/5.

r. bérđiler 41/9.

r. beriÆ 90/6.	[=2]
r. bèrip 62/7.	saç- saçmak.
r. tilep 87/13.	s.-armen 37/1.
[=5]	s.-ıpmen 38/9.
rüşen (<Far.) aydınlık.	[=2]
r. 84/1.	saçra- sıçramak.
[=1]	s.-p 92/7.
rûy (<Far.) yüz, suret.	s.-p ketti 51/11.
r.-ı ħûbÀn 67/16.	[=2]
[=1]	Saèd Aşere-i mübeşşereden
rûzî (<Far.) nasip, kısmet.	olan sahâbî, kumandan; <i>bk.</i> Saèd
r.+ni 25/17.	VaúúÀã.
[=1]	S. 51/2.
Rüstem ö.a. Fars mitolojisi'nin	[=1]
efsanevî kahramanı.	Saèd VaúúÀã Aşere-i
R.+dèkdür 62/12.	mübeşşereden olan sahâbî,
[=1]	kumandan; <i>bk.</i> Saèd.
Rüstem-i destÀn ö.a. <i>bk.</i>	S. 50/14, 50/17, 50/18.
Rüstem.	S.+nı (ilgi d.e.) 51/2.
pehlivÀn-ı R. 3/4.	S.+nı 51/1.
[=1]	S.+ğa 50/20.
	S.+ke 74/20.
	S.+dur 50/17.
	[=8]
S, æ, ä	ãaf (<Ar.) sıra.
sÀèat (<Ar.) saat, vakit.	ã. 88/15, 89/15.
s. 9/12, 15/15, 30/17, 84/6.	[=2]
s.+da 17/11, 35/21.	ãafÀ (<Ar.) saflık, gönül
[=6]	rahatlıđı.
ãabÀ (<Ar.) meltem, rüzgar.	nûr-ı ã. 43/8.
ã. 37/20, 81/21, 82/6.	[=1]
bÀd-ı ã. 82/14, 82/14.	safid (<Far.) beyaz, ak.
bÀd-ı ã.+ğa 82/12.	laèl ü s.+din èrdi 49/10.
[=6]	[=1]
ãabr (<Ar.) sabır.	sağ sağlam, esen, sağ.
ã.+dur 95/10, 95/10.	

s. bolsa 95/6.
[=1]
sağın- özlemek.
s.-ip 66/6, 74/7.
[=2]
sağlú sağlamlık, esenlik,
sağlık.
s. 16/15.
[=1]
ãaóÀbe (<Ar.) sahabe.
ã.+ler 64/8, 64/20, 67/3, 67/4,
69/1.
tamÀm-ı ã.+lerniÆ (belirtme d.e.)
77/1.
ã.+lerge 64/20, 74/3.
ã.+lerdin 51/16.
ã.-i Àn-óaøret-i 68/16.
ã.-i tuğdÀrnı 84/15.
[=11]
ãaórÀ (<Ar.) sahra, çöl.
seyr-i ã. 45/3.
ã.+ge 2/11, 24/11.
[=3]
ãÀóib (<Ar.) sahip, iye, malik.
ã.-i ana 16/11.
[=1]
ãÀóib-cemÀl(<Ar.) güzel yüzlü,
güzel.
ã. 68/7.
ã. éken 68/8.
[=2]
ãÀóib-úrÀn (<Ar.) sahipkıran, güçlü
ve üstün hükümdar.
ã.+nı (ilgi d.e.) 69/15.
ã.+ım 36/12.

èAli-yi ã.+durmen 3/16.
[=3]
ãÀóib-cemÀllú
(<Ar.ãÀóibcemÀl+T.+lı
ú) güzel yüzlülük, güzellik.
ã.+da 3/5.
[=1]
saúla- saklamak; korumak.
s.-r 65/9.
s.-dı 15/8, 51/8, 59/11.
s.-lı 33/8.
s.-Ælar 81/6.
edeb s.-p turupmen 86/14.
s.-p 7/19.
s.-p turupdur 10/20.
s.-r érmiş 65/9.
[=10]
sal- salmak; vurmak.
úoynuÆga s.-urmen 17/11.
dūzahke s.-urmen 17/18, 18/2.
èaõÀbge s.-ursen 88/9.
başımızga s.-ur 5/11.
otga s.-ursiz 17/20.
yolıga s.-maysèn 14/4.
s.-dıÆ cÀnımga èışú 68/9.
başıga s.-dı 11/20, 93/1.
bend-i zindÀnge s.-dı 27/6.
bir s.-dı 52/11.
boyunlarıga gull ve zencir s.-dı
4/17.
çÀhke s.-dı 27/8, 32/19.
èamūd birle s.-dı 51/6.
èamūd s.-dı 52/1.
fellÀú yayıga s.-dı 51/9.
kemend s.-dı 92/17.

úılıç s.-dı 15/6, 25/14, 26/4, 58/1,
 59/1, 86/17, 87/16, 91/8, 92/5,
 93/4.
 úılıçnı s.-dı 88/18.
 kişen s.-dı 54/4.
 úol s.-dı 10/12, 11/19, 12/9, 35/4,
 60/5, 64/2.
 nÀôar s.-dı 67/20.
 neyze s.-dı 57/17.
 Saèd VaúúÀãga s.-dı 50/20.
 şemşir s.-dı 22/3.
 şemşirini s.-dı 22/15.
 şemşirni s.-dı 52/10.
 tià-ı zehr-i Àlūd birle s.-dı 52/4.
 tiğ s.-dı 25/6, 88/19.
 tüz èişúını ortağa s.-dı 72/3.
 yürüş s.-dı 54/2.
 zindÀnge s.-dı 23/13, 73/15, 81/1.
 s.-madı 18/10.
 dem s.-dılar 24/9.
 s.-dılar 6/21, 22/16, 26/7, 57/2,
 75/15.
 raóm s.-ıpdur 10/19.
 s.-masam 14/7.
 s.-masa èken 75/15.
 s.-ay 32/17, 88/19, 92/12.
 s.-mağıl 73/2.
 s.-maÆ 41/7.
 bir s.-ıp 61/8.
 s.-ıp 14/12, 22/19, 26/2, 31/14,
 34/4, 48/12, 63/16, 68/13, 73/20,
 75/4, 75/9, 77/1, 82/21, 83/1,
 84/15.
 úulaú s.-ıp 83/3.
 s.-ğan 3/21.

[=86]

salú salınmış, takılmış.
 úufl s.+dur 82/21.

[=1]

salış- karşılıklı vurmak,
 salmak.
 s.-tı 12/5.

[=1]

ãallallahu èaleyhi vesellem (<Ar.)

Hz. Peygamber'in mânevî
 şahsiyetini selâmlama anlamında
 bir tabir, salavat.

ã. 70/16.

ã. turur 68/17.

[=2]

sana- saymak.
 s.-dılar 2/13.

[=1]

sañç- sañçmak.
 s.-tı 74/3.

[=1]

ãandūú (<Ar.) sandık.

ã. 46/10.

ã.+ı 46/11, 46/11.

[=3]

sandal (<Ar.) sandalye.

s. 28/6.

[=1]

sansız sayısız, sayılamayan.

s. 34/7.

[=1]

sarÀy (<Far.) saray.

s.+ıga 7/1, 33/17.

[=2]

sargar- sararmak.

s.-dı 8/5.	sebîl (<Ar.) yol, sebil; Allah yolunda, Allah için.
s.-ıpmen 41/3.	s. 29/19.
[=2]	[=1]
sarı "...e doğru" anlamında bir edat.	sebze (<Far.) çimenlik, sebze.
bost`An s. 4/19.	s. 42/20.
Medine s.+dın 49/12.	[=1]
[=1]	sebze-z`Ar (<Far.) yeşillik, çimenlik yer.
sarıh sarı renk.	s.-ı meyd`An-ı `Ab-ı t`Aze-i h`avø-ı
göl-i s.+dêk 8/5.	gölz`Ar-ı c`Ay-ı hûş 77/6.
[=1]	[=1]
savut- soğutmak.	secde (<Ar. <i>secde</i>) secde;
s.-up 29/20.	<i>karş.. âecde.</i>
[=1]	s. 12/11.
âayd (<Ar.) av.	s.+ge 12/11.
â. 17/8, 17/8.	s.+ge bolup 81/9.
â. úlup 17/7.	s.+de 47/9.
â.+ge 17/7.	s.+din 47/10.
â.+ımnı 51/4.	[=5]
â.-ı şik`Ar 3/10.	âecde (<Ar. <i>secde</i>) secde;
[=6]	<i>bakz.. secde.</i>
s`Aye (<Far.) gölge.	â.+de 82/8.
s. 63/9.	â.+mde 82/9.
s.+lerığa 51/14.	[=2]
[=2]	sedd-i r`Aó (<Ar.) yolu engelleme.
s`Ayesiz</b> (<Far.s`Aye+T.+siz)	s.+ımnı 11/4.
gölgesiz, gölge olmayan.	[=1]
s. 18/1.	sefer (<Ar.) sefer, yolculuk.
[=1]	s. 55/6.
sebeb (<Ar.) sebep, neden.	[=1]
s. bolup 88/7.	sekret- zıplatmak.
s.+den 64/13.	s.-ip 4/10.
s.+din 7/21, 8/5, 8/6, 17/19, 65/2,	[=1]
67/7, 68/14, 69/2, 75/19, 75/20,	seksen (80) seksen sayısı.
83/4, 86/8.	
[=14]	

s. 54/7, 90/20.
 [=2]
selÀm (<Ar.) selam,
 selamlaşma.
 s. 18/15, 24/2, 46/9, 48/17.
 cevÀb-ı s. 29/18, 79/15.
 s. bèrdi 56/16, 75/11.
 s. úıldı 68/2.
 s. bèrdiler 83/4.
 s. úıldılar 44/18.
 s. berip 45/8, 76/17, 83/5.
 s. úılıp 67/5.
 s.+ımnı 81/21.
 [=16]
selÀmet (<Ar.) selamet, esenlik.
 s. 5/3, 46/3, 46/10, 48/17, 53/6,
 53/6, 70/18, 78/20, 79/11, 79/16.
 s. èltmegeysèn 25/21.
 s.+men 93/4.
 [=12]
semend (<Far.) asil bir at,
 yıldırım hızıyla koşan at.
 s.+ini 4/10.
 [=1]
sèmizleyin semizce.
 s.+ 38/14.
 [=1]
sen sen.
 s. 10/17, 12/12, 14/5, 14/18, 68/9,
 68/14, 69/19, 71/13, 81/9, 86/5,
 86/15, 88/21, 91/3, 95/15.
 s.+iÆ 37/1, 57/6, 60/18, 72/10.
 s.+iÆdèk 12/17.
 s.+i (ilgi d.e.) 12/18, 20/15.
 s.+i(ilgi d.e.)dèk 13/18, 72/15.

s.+i 36/10, 54/3, 89/4, 92/4.
 saÆEa 10/7, 12/15, 17/13, 24/18,
 24/19, 24/21, 25/11, 26/1, 31/21,
 32/16, 32/20, 37/20, 71/6, 81/10,
 82/6, 85/13, 86/10, 87/21, 88/1,
 89/9, 95/14.
 s.+dedür 13/19.
 s.+deki 19/2.
 s.+den 37/19.
 s.+din 11/5, 13/1, 13/13, 37/20.
 s.+dèk 68/5.
 [=56]
sèn sen; karş..sen.
 s. 3/13, 3/20, 7/18, 8/17, 10/2,
 10/3, 11/2, 11/8, 11/17, 12/14,
 15/17, 17/10, 17/12, 22/2, 22/14,
 25/9, 27/3, 28/8, 32/11, 40/13,
 41/20, 42/1, 46/14, 49/20, 51/3,
 51/4, 51/15, 52/9, 53/8, 54/13,
 57/17, 59/16, 61/10.
 s.+iÆ 19/2.
 s.+i (ilgi d.e.) 3/17, 16/5, 25/10,
 29/1, 29/18, 36/12, 37/21, 42/20,
 46/7, 47/1, 55/10, 59/6, 59/18,
 85/14.
 s.+i 17/18, 19/3, 27/5, 27/8, 36/6,
 36/12, 36/16, 37/3, 39/2, 56/21,
 57/14, 86/12, 87/15, 88/12, 88/21,
 91/3.
 s.+den 31/9.
 s.+dürsèn 21/21, 22/13.
 s.+dèk 64/10.
 [=68]
åenÀ (<Ar.) övgü, sena.
 óamd u å. 7/8, 74/4.

[=2]				ser-berehne (<Far.) şapkasız, baş giysisiz.
sene (<Ar.) sene, yıl.				s. bolup 26/13.
s. 95/16.				[=1]
[=1]				ser-be-ser (<Far.) baştan başa.
seniyye (<Ar.) ulu, yüce.				s. 36/12.
nişÀne-i s. 42/20.				[=1]
[=1]				serdÀr (<Far.) serdar, önder, komutan.
sensiz sensiz; <i>karş..</i> sènsiz.				s. 63/6.
s. 94/4.				s.+ıÆlar 67/9.
[=1]				s.+ımen 54/13.
sènsiz sensiz; <i>karş..</i> sensiz.				s.+ımız 59/16, 67/8.
s. 36/6, 36/7, 36/9, 37/13, 38/7, 38/10.				s.+larıdın bolurman 53/21.
s.+in 37/2.				[=6]
[=6]				serefrÀz (<Far.) yüce, başta gelen.
sènsizin sensiz; <i>bk..</i> sensiz,				s. úılıp 23/2.
sènsiz.				[=1]
s. 37/2.				sergerdÀn (<Far.) avare, aylak.
[=1]				s. 73/14.
sèp- serpmek.				s. úılır 5/8.
s.-ti 7/6.				s. bolup 78/19.
s.-tiler 13/16.				s.+ı 70/21.
[=2]				[=4]
ser (<Far.) baş.				sergüzeşte (<Far.) sergüzeşt, macera, serüven.
mağz-ı s.+i 51/10.				s.+lerni 79/10.
farú-ı s.+ığa 52/4.				[=1]
s.-i ber-zemin úıldılar 26/13.				ser-i rÀh (<Far.) yolun başı.
[=3]				s. 65/6, 65/6.
serÀsime (<Far.) afallama, sersemleşme.				[=2]
s. boldı 53/18.				serkerde (<Far.) lider, baş, elebaşı, komutan.
[=1]				s.+leriÆdin 6/19.
serbÀr (<Far.) yük.				
ceng-i s. 80/14.				
[=1]				

s.+leriġa 77/13. [=2]	s.-ı óaøret-i řÀh-ı MerdÀn 44/20.
serniġūn (<Far.) baş aşağı, tepetaklak. s. 38/20. [=1]	s. úıldı 4/18, 8/4, 61/20, 67/5, 70/4. s. úıldılar 42/11, 44/19, 45/17. [=10]
serpūř (<Far.) başlık, řapka, bařa giyilecek řey. s. 23/14. s.+um 46/19. s.+umnı 46/17. [=3]	seyr (<Ar.) seyir, yürüme, gezi. s. 4/5. s. úılıp 20/9. s. úılursız 63/5. s.-i āaórÀ 45/3. s.-i řikÀr 4/19. s.-i digerni 25/9. s.-i tamÀřÀ úılsa 10/6. s.-i tamÀřÀ úılursen 10/3. s.-i tamÀřÀsıdın 10/4. [=9]
sersÀn (<Far.) korku, dehřet, řařkınlık. s. eylegil 45/15. [=1]	seyyiÀt (<Ar. <i>seyyi`Àt</i>) kötülükler. s.+ım 13/1. [=1]
server (<Far.) önder, lider, baş. s.-i leřkersiz 50/12. s.-i sulùÀn 44/21. [=2]	sezÀ (<Far.) layık, yarařır. s.+dur mu 16/8. [=1]
ser ü pÀ (<Far.) tepeden tırnaġa yeni bir kıyafet, baş ve ayak kıyafetleri. s. 35/7. s.+lar 62/7, 94/13, 94/18. [=4]	sıçúan fare. s.+dèk 31/1. [=1]
sev- sevmek. s.-er 83/15. [=1]	āıfat (<Ar.) sıfat. ā. 17/3. [=1]
āevÀb (<Ar.) sevap. ā. 39/5. ā. etmek 12/20. [=2]	āıóóat (<Ar.) sıhhat, saġlık. ā. 34/11, 53/6, 70/18, 78/20. [=4]
sevÀl (<Ar.) sual, soru. s. etmek 44/14.	sın- kırılmak. s.-dı 50/20, 57/18. s.-ıp 92/13.

[=3]		s.-ı ceng 59/5, 59/13.
sındur-	kırmak.	[=13]
s.-mageysen	95/15.	sili (<Far.) tokat, sille.
s.-gil	57/8.	s. yegen 11/5.
s.-up	27/18.	[=1]
[=3]		sine (<Ar.) göğüs.
sır (<Ar.) sır, gizli tutulan şey.		s.+leriÆ 10/10.
s. 84/9.		[=1]
s.+nı	71/2, 73/6.	siÆ(i)l küçük kız kardeş.
s.+larnıÆ (belirtme d.e.)	5/19.	s.+isi 25/19.
[=4]		[=1]
sır(r) (<Ar.) sır, saydam.		sipÀh (<Far.) ordu, asker.
göl-i s.-ı reyhÀn-ı cihÀn êrdiÆ		s. bolup 66/1.
7/21.		s.+larnı (ilgi d.e.) 45/4.
[=1]		[=2]
sıyl-	saygı göstermek, hürmet etmek.	siper (<Far.) kalkan.
s.-masaÆ	53/20.	s. 12/2, 15/7, 21/12, 22/3, 22/15,
s.-ma	53/20.	25/7, 25/8, 25/10, 32/17, 32/18,
[=2]		51/6, 51/7, 51/21, 52/9, 59/9,
		86/17, 87/16.
sil (<Far. <i>sill</i>) verem.		s.+niÆ 27/9.
s. bolur	95/8.	s.+ni (ilgi d.e.) 27/8, 32/19.
[=1]		s.+ni 27/7, 32/17.
āilÀó (<Ar. silÀó) silah; <i>karş..</i>		s.+ini 52/2.
silÀó.		s.+ine 60/1.
ā.+larnı	19/9.	s.+idin 15/7.
[=1]		s.+leri 12/6.
silÀó (<Ar.) silah; <i>karş..</i>		s.+leriniÆ (belirtme d.e.) 25/7.
āilÀó.		[=27]
s. 6/7, 6/9, 6/17.		sitÀre (<Far.) yıldız.
s.+nı	51/16, 92/1.	s. 12/7.
s.+ını	92/8.	[=1]
s.+larnı	6/10.	sitem (<Far.) zulüm, haksızlık,
s.+larnı	20/18, 56/21, 67/3,	sitem.
92/11.		cebr ü s.+ler 78/11.

s.+ler 43/9.
 [=2]
sitem-reside (<Far.) siteme uğramış,
 zulme uğramış. Zulüm çekmiş.
 s. 72/21.
 [=1]
siz siz.
 s. 5/4, 45/10, 45/11, 47/18, 50/12,
 55/2, 69/15, 72/3.
 s.+ni (ilgi d.e.) 34/11, 48/18, 55/6.
 s.+ni (ilgi d.e.) bilen 45/3.
 s.+ni 11/13, 48/19, 52/19, 62/13,
 64/14, 83/13, 85/18.
 s.+ge 17/13, 47/2, 47/18, 70/5.
 s.+din 45/2, 45/6, 45/9, 45/12,
 45/15, 69/14, 70/5.
 s.+ler 14/15, 30/16, 35/10, 41/12,
 51/17, 67/6, 74/5, 78/5.
 s.+lerniÆ 41/12.
 s.+lerni 6/19, 24/6, 76/9, 77/2.
 s.+lerge 76/1.
 [=44]
sol sol, sağ karşıtı.
 s. 58/6.
 s.+ğa 58/17.
 [=2]
sol- solmak.
 s.-ğan 42/17.
 [=1]
soÆ son, sonra.
 s. 5/20, 6/1, 6/2, 7/3, 18/14, 27/15,
 28/7, 62/11, 68/11, 70/1, 73/18,
 74/2, 74/19, 79/13, 90/4, 90/10,
 90/21.
 soÆera 8/15, 21/4, 27/1, 82/9.

[=21]
sor- sormak; karşı.. **sora-**.
 s.-dı 14/15, 17/6, 50/16, 54/13,
 60/18, 61/16.
 s.-dılar 26/15, 44/4, 62/8, 79/15.
 s.-saÆ 28/20.
 s.-sa 40/9.
 s.-ay 37/19, 37/20.
 s.-gil 45/8.
 s.-mağıl 37/12.
 s.-alı 69/9, 69/14, 70/5.
 s.-geli 45/2, 45/6, 45/9, 45/12,
 45/15, 82/19, 83/6.
 s.-ar 36/19.
 [=27]
sora- sormak; karşı.. **sor-**.
 aḥvÀl s.-dı 88/4.
 s.-dı 9/12, 53/5, 59/13, 59/18,
 68/20, 71/9, 72/1, 72/3, 74/5,
 74/10, 83/11, 84/9, 89/16, 90/10,
 95/3, 95/13.
 s.-dılar 44/3, 64/21, 83/4.
 s.-saÆ 4/3, 4/4.
 s.-salar 43/16.
 s.-ğın 40/13.
 s.-rge 66/19.
 [=25]
sorağla- sorgulamak.
 s.-rmen 40/13.
 [=1]
soraş- birlikte sormak.
 s.-tı 42/9.
 s.-tılar 48/16, 79/9.
 [=3]
soz- uzatmak.

s.-maydur 15/16.	s.+ümge 71/17.
[=1]	s.+ümdin 69/20.
sö/Æek kemik.	s.+i 15/19, 38/5, 51/13, 69/17, 93/21.
s.+ğaça 30/10.	s.+ini 72/4, 80/4.
[=1]	s.+iğa 5/12, 54/15, 73/17.
söyle- söylemek; <i>bk.</i>	s.+imiz 90/5.
söylemek.	s.+lerniÆ 2/3.
s.-p 31/15.	s.+lerniÆ (belirtme d.e.) 8/20, 85/14.
[=1]	s.+lerni 8/11, 9/1, 44/19, 46/21, 58/21.
söz söz, kelime.	s.+lerimni 9/13.
s. 5/18, 44/12, 46/20, 46/20, 65/15, 69/3, 69/14, 70/5, 72/3, 74/18, 76/9, 93/19.	s.+leri 9/3.
s. úlmadılar 8/3.	s.+lerini 5/17, 18/9, 50/6.
s.+niÆ 44/16.	s.+leriğa 3/15, 4/9.
s.+niÆ (belirtme d.e.) 11/10, 11/18, 18/6, 20/6, 27/21.	s.+dür 8/17.
s.+ni (ilgi d.e.) 46/18.	[=92]
s.+ni 5/21, 7/1, 7/11, 8/21, 14/20, 19/18, 21/10, 23/18, 34/20, 40/19, 41/2, 41/4, 42/14, 43/15, 43/17, 45/6, 48/11, 50/5, 50/6, 68/17, 72/5, 78/8, 78/16, 79/20, 80/10, 91/7, 92/11.	sözle- söylemek; <i>karş..</i>
s.+ge 35/9, 86/12.	söylemek.
s.+ge kèlip 8/16.	s.-rsèn 49/20.
s.+ge kirdi 5/5.	s.-mesmen 74/12.
s.+ğa 9/2, 52/9.	s.-diÆ 9/1.
s.+de turur 78/16.	s.-medi 42/8.
s.+de èrdi 76/16.	s.-sem 8/9, 82/3.
s.+de èrdiler 84/11.	s.-gil 5/5, 68/12.
s.+üm 5/4, 39/5.	s.-geni 41/2.
s.+ümniÆ 17/8.	s.-güdèk 32/6.
s.+ümni 18/11, 34/10, 40/13, 57/9.	s.-gen èmes 74/11.
	s.-r èdük 67/17.
	s.-yelmedi 68/12.
	[=13]
	sözleş- konuşmak.
	s.-eyin 63/15.
	[=1]

āubói dem (<Ar.āubó+Far.dem)

sabah vakti, sabahleyin.

ā. 84/1.

[=1]

sūd (<Far.) kazanç, yarar.

s. 21/14, 22/5.

[=2]

suğur- çekmek.

s.-up 11/19, 29/4, 59/1, 60/1, 91/7.

s.-up aldı 10/12.

[=6]

suḥandĀn (<Far.) söz bilen, sözden

anlayan.

s.+ı 72/19.

[=1]

sukūt (<Ar.) sessizlik.

s. úldılar 55/16.

[=1]

sulūĀn (<Ar.) hükümdar.

s. 71/2.

server-i s. 44/21.

[=2]

sulūĀnüel-enbiyĀ (<Ar.)

nebilerin sultanı, Hazreti

Muhammed.

s.-i Muóammed 47/3, 49/21.

[=2]

sun- sunmak, uzatmak.

s.-dı 25/16.

[=1]

sūrĀḥ (<Far.) delik.

s. úldı 15/10.

[=1]

āüret (<Ar.) çare, biçim, tarz.

ā.+ide 24/2.

[=1]

surfe (<Far.) öksürük.

s.+sini 33/19.

[=1]

sūrñĀy (<Far.) ney.

s. 56/11, 61/4.

[=2]

sūrñĀyçı (<Far.sūrñĀy+T.+çı)

neyci.

s.+larnı 56/12.

[=1]

suv su.

s. 7/6, 13/16, 31/13, 44/1, 64/19,

66/10.

s.+nı 85/12.

s.+ğa 64/18, 64/19.

s.+lar 49/7.

[=10]

suvla-

suv s.-p “su istemek” 31/13.

[=1]

sūy (<Far.) yön, taraf.

s.-ı Rab 12/16.

[=1]

sübóĀnallah (<Ar.) süphanallah.

s. 20/17, 91/21.

[=2]

südre- sürüklemek.

s.-p 57/19, 91/12, 92/18.

[=3]

sür- sürmek, itmek.

s.-diler 22/20.

s.-se 67/19.

s.-üp 25/6, 53/2, 87/6.

[=5]

sürt- sürtmek.

s.-üp 73/20.

[=1]

sürüş- birlikte sürmek.

s.-ti 58/6.

[=1]

süt süt.

s. 17/14.

s.+ğa 19/6.

s.+ini 73/20.

[=3]

süvÀre (<Far.) binici, atlı asker.

s. bolup 9/17.

[=1]

süy- sevmek; *karş.. sev-*.

s.-geni 71/8.

s.-er 39/10.

[=2]

süyen- yaslanmak.

s.-ip 12/16.

Ş

şÀd (<Far.) sevinçli.

ş. 93/15.

ş. bolup 13/9.

ş. u ħurremlú 74/4.

[=3]

şÀdyÀne (<Far.) sevinç, kutlama.

ùabl-ı ş. 93/16.

[=1]

şÀh (<Far.) dal.

ş. 63/8.

ş.+ke 63/16.

ş.+ı 63/8.

ş.+ıge 63/10.

ş.+ında 42/17.

ş.+ıdın 63/17.

ş.-ı çenÀrdék 57/21.

[=7]

şÀh (<Far.) padişah.

ş. 55/18, 59/14, 59/20, 90/13, 93/21.

ş.+ke 34/16, 60/5.

ş.+lar 66/20.

ş.-ı cehÀn 56/3.

ş.-ı perî 46/14, 46/18.

ş.-ı Zerrîn 20/7.

ş.-ı periler 46/16.

ş.-ı perilerğa 46/13.

[=14]

şÀhanşÀh (<Far.) şahlar şahı.

ş.+ı 66/20.

[=1]

şÀhÀne (<Far.) şahlara yakışır, şahlarla ilgili.

çÀder-i ş. 91/19.

libÀs-ı ş. 94/13.

[=2]

şÀh-ı MerdÀn ö.a. ilk

Müslümanlardan, Hz.

Peygamber'in damadı ve Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü – Hz.

Ali; *bk..* èAli, MurteøÀ,

MurteøÀ èAli, MerdÀn, Şir-i

YezdÀn, Şir-i ĤudÀ, Şir-i

DergÀh.

Ş. 2/6, 9/15, 40/2, 40/9, 40/10,

43/14, 43/15, 44/1, 44/2, 44/3,

45/16, 46/8, 47/8, 47/9, 49/5,
84/14, 89/13.

óæret-i Ş. 25/13, 27/5, 39/19,
43/13, 44/4, 47/2, 47/5, 47/12,
47/16, 59/19, 89/15, 90/3, 91/21.

ferzend-i Ş. 56/19.

sevÀl-ı Ş. 44/20.

óæret-i Ş.+nıÆ 49/3.

Ş.+nı (ilgi d.e.) 56/1, 91/16.

óæret-i Ş.+nı (ilgi d.e.) 43/21,
49/10, 57/7.

óæret-i Ş.+nı 47/11.

Ş.+ge 7/16.

Ş.+ğa 43/15.

Ş.+da 31/19.

Ş.+dur 21/2.

[=43]

şÀhî (<Far.) şahlık.

ş. 81/15.

niúÀb-ı ş. 67/21.

[=2]

ŞÀh İrem ö.a. bk.. **İrem, İrem**
ŞÀh, ŞÀh İrem.

Ş. 4/18, 5/2, 5/5, 5/17, 6/2, 6/6,
6/9, 6/12, 6/13, 6/14, 28/4, 28/11,
28/11, 28/12, 29/8, 30/1, 30/15,
79/1, 79/5, 79/11, 80/5, 80/9,
80/19, 81/3, 84/3, 84/8, 84/13,
85/5, 85/16, 86/1, 87/4, 87/1,
87/7, 88/1, 88/4, 88/6, 88/10,
88/11, 89/6, 89/9, 89/12, 90/7,
90/10, 90/12, 91/18, 92/19, 92/20,
92/20, 92/21, 93/2, 93/20, 94/1,
94/4, 94/6, 94/7, 94/16.

Ş.+niÆ 19/21.

Ş.+niÆ (belirtme d.e.) 94/14.

Ş.+nı (ilgi d.e.) 13/17, 93/14.

Ş.+ni (ilgi d.e.) 5/15, 9/10, 46/6,
70/7, 80/2, 84/21, 85/9, 88/3,
90/8.

Ş.+ni 13/17, 84/18, 90/4, 93/19.

Ş.+ge 5/3, 6/2, 6/8, 14/9, 23/7,
27/20, 28/2.

Ş.+ğa 80/13, 91/20, 94/14.

Ş.+din 28/14.

[=84]

şamÀl (<Ar.) rüzgâr.

ş. 15/10.

[=1]

ŞÀh èÜmrÀn ö.a. bk..

èÜmrÀn, èÜmrÀn ŞÀh.

Ş. 40/7, 45/1, 65/20.

Ş.+nı (ilgi d.e.) 40/10.

[=4]

ŞÀ İrem ö.a. bk.. **İrem, İrem**

ŞÀh, ŞÀh İrem.

Ş. 87/2, 94/3.

[=2]

şÀl (<Far.) şal.

ş. 28/16.

[=1]

şÀèn (<Ar.) şöhet, şan.

ş. 69/10.

ş. u şevket 38/6.

ş.+ıda 86/20.

ş.-ı nūr 70/4.

[=4]

şarÀb (<Ar.) şarap.

ş. 24/11.

[=1]

şarû (<Ar. *şarû*) koşul, şart;
karş.. şart.
 ş. ülüp êrdim 70/7.
 ş.+ım 70/12.
 [=2]
şart (<Ar. *şarû*) koşul, şart; *bakz..*
şarû.
 ş.+ım 70/8.
 [=1]
şatırağ ishal.
 ş.+ıdêk 51/10.
 [=1]
şÂyed (<Far.) belki, şayet.
 ş. 84/19.
 [=1]
şÂyeste (<Far.) yaraşır, layık.
 ş.-i cennet 76/9.
 [=1]
şebÂhûn (<Far. *şeb-hûn*) bir gece
 saldırısı.
 ş. urmağay 61/3.
 [=1]
şebistÂn (<Far.) yatak odası,
 harem dairesi.
 ş.+ıÆ 42/20.
 [=1]
şedde (<Ar.) cezp etmek.
 ş.-i laël ü safiddin 49/10.
 [=1]
şehd (<Ar.) bal.
 ş.-i şeker 39/1.
 [=1]
şeh(e)r (<Far.) şehir, kent.
 ş. 42/9.
 ş. şehir 87/5, 88/6, 90/12.

şehir ş. 87/5, 88/6, 90/12.
 ş.+ni (ilgi d.e.) 28/9, 28/10, 28/15,
 94/16.
 ş.+ni 84/14.
 ş.+ge 19/14, 19/16, 66/12.
 ş.+ğa 42/4, 63/9.
 ş.+de 90/12.
 ş.+din 48/6, 85/10.
 ehl-i ş.+im 55/1.
 ş.+imni 85/8.
 ş.+iÆe 87/6.
 ş.+iÆde 50/3.
 ş.+iÆdin 42/1.
 ş.+iniÆ 20/8.
 ş.+iniÆ (belirtme d.e.) 9/8.
 ş.+ini 14/7, 23/3, 55/4, 61/19,
 85/2, 94/2, 94/3.
 ş.+iğa 9/10, 9/14, 19/13, 42/13,
 49/7, 55/17, 76/20, 77/5, 78/4,
 78/9, 80/2, 85/1, 86/1, 88/2,
 88/14, 89/14, 90/9.
 ş.+ide 20/7, 45/1.
 ş.+idin 78/20, 86/9.
 ş.+imizğa 66/13.
 ş.+lerni 5/7.
 ş.+leriga 62/7.
 [=58]
şehîd (<Ar.) şehit.
 ş.+ler 84/3.
 ş. üıldılar 80/21.
 [=2]
şehristÂn-ı Zerrîn ö.a. *bk..*
şehr-i Zerrîn, Zerrîn.
 ş. 80/9.
 ş.+ni 89/20.

ş.+ge 20/13, 35/18, 45/19, 46/12, 62/1, 70/17, 78/19, 79/15. ş.+din 79/10. [=11]	ş.+deste-i ş.+ge 10/11. ş.+ge 11/18. ş.+im 3/14. ş.+ini 22/15, 91/7. [=9]
şehriyÂr (<Far.) hükümdar, şah. ş.-ı leşker 78/11. [=1]	şemşirbÂzluú (<Far. <i>şemşirbÂz</i> +T.+ <i>luú</i>) kılıçla savaşmak. ş. 12/2. ş. úıldılar 6/11. [=2]
şehr-i Zerrin ö.a. <i>bk.. Zerrin,</i> şehristÂn -ı Zerrin. ş.+ni (ilgi d.e.) 62/3. ş.+ge 35/19. ş.+ğa 65/14. ş.+din 48/9. [=4]	şeró (<Ar.) açma, açıklama. ş. 82/1. [=1]
şehsüvÂr (<Far.) binici, usta binici. ş.-ı èAli 70/4. [=1]	şerîf (<Ar.) şerefli. kelime-i ş. 94/1. ş.+ðÂt-ı ş. 18/10, 28/20. ðÂt-ı ş. tururlar 18/8. [=4]
şehzÂde (<Far.) şah çocuğu, şehzade. ş. 15/16, 15/18, 19/13, 47/8, 54/18, 76/14, 78/11. ş.+ni (ilgi d.e.) 73/20. ş.+ge 41/7. ş.-i imÂnsız 17/3, 17/12. ş.-i imÂnsızınÆ 17/5, 17/6. ş.-i imÂnsızge 19/7. [=14]	şette (<Far.) sabun köpüğü. ş. 3/5. [=1]
şeker (<Far.) şeker. şehdi ş. 39/1. ş. ü niâÂr 47/17. [=2]	şevher (<Far.) koca. ş.+im 70/13. ş.+ge 70/8. [=2]
şemşir (<Far.) kılıç. ş. 22/3, 52/21. ş.+ni 5/15, 52/9.	şevket (<Ar.) ululuk. ş. 69/10. ş.+şÂèn u ş. 38/6. [=2]
	şeydÂ (<Far.) mecnun. èÂşú-ı ş. 65/19. [=1]
	şeydÂi (<Far.) mecnun. ş. 39/4. [=1]

şiddet (<Ar.) sertlik, şiddet.

ş. 11/19.

[=1]

şikÀr (<Far.) av, av hayvanı.

âayd-ı ş. 3/10.

seyr-i ş. 4/19.

ş. eylep 4/5.

ş. úılıp 70/11.

ş. úılıpdur 3/11.

ş. úılıp yürdiler 2/12.

ş. úılıp yürüpdür 3/9.

ş. úılursen 3/14.

ş.+ge 3/7, 8/2, 8/13.

ş.+ğa 7/12, 70/10, 70/10.

[=14]

şikÀrgÀh (<Far.) avlak.

ş.+ımda 3/10, 3/11, 70/11.

ş.+ıda 3/8.

[=4]

şikest (<Far.) kırık, yenilgi,

kırma, kırılma.

ş. 31/16.

ş. taptı 92/18.

[=2]

şir (<Far.) arslan.

ş. 4/5, 12/16, 14/14, 16/2, 16/3.

ş.+dék 86/12.

[=6]

şirbeçe (<Far.) aslan yavrusu;

cesur.

ş.+ni 12/13, 12/20.

ş.+ge 13/2, 13/5.

ş.+din 15/21.

ş.-i Muóammed Óanefiyyeni

14/17.

ş.-i zamÀn 3/16.

[=7]

Şir-i DergÀh

ö.a. ilk

Müslümanlardan,

H.

Peygamber'in damadı ve Hulefâ-

yi Râşidîn'in dördüncüsü -

Hazreti Ali; *bk.* **èAli, MurteøÀ,**

MurteøÀ èAli, MerdÀn, ŞÀh-ı

MerdÀn, Şir-i HudÀ.

óaøret-i èAli-yi ş.+nı (ilgi d.e.)

84/6.

[=1]

Şir-i HudÀ

ö.a. ilk

Müslümanlardan,

H.

Peygamber'in damadı ve Hulefâ-

yi Râşidîn'in dördüncüsü -

Hazreti Ali; *bk.* **èAli, MurteøÀ,**

MurteøÀ èAli, MerdÀn, ŞÀh-ı

MerdÀn, Şir-i DergÀh.

ş. 8/17, 44/5, 79/14, 93/13.

ş.+dür 28/21, 82/7.

[=6]

Şir-i YezdÀn ö.a. ilk Müslümanlardan,

H. Peygamber'in damadı ve

Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü -

H. Ali; *bk.* **èAli, MurteøÀ,**

MurteøÀ èAli, MerdÀn, ŞÀh-ı

MerdÀn, Şir-i HudÀ, Şir-i

DergÀh.

ş. 2/6, 14/17, 25/13, 31/11, 59/19,

82/18, 84/14, 86/10, 89/13, 90/4.

[=10]

şirîn

(<Far.)

tatlı,

şirin,

sevimli.

ş. 2/3, 93/19.

ş.+i 2/3.
[=3]
şor (<Far.) tuzlu.
ş. 49/7.
[=1]
şorpa (<Far. *şūrbā*) çorba.
ş.+sını (ilgi d.e.) 54/8.
[=1]
şöhret (<Ar.) ün.
ş. boldı 66/14.
[=1]
şu şu.
oşal 6/19, 10/13, 12/14, 12/20,
12/21, 13/2, 13/7, 14/5, 15/21,
16/3, 17/1, 19/20, 35/15, 42/2,
46/2, 46/16, 50/7, 61/1, 65/7,
70/9, 74/16, 78/8, 80/8, 88/17.
şol 9/12, 44/6, 46/20, 73/16,
78/21, 84/6, 85/19, 87/7, 90/14.
şoldur 10/9, 90/5.
şubu 55/6.
şubudur 61/17.
şul 35/17, 35/19, 77/2, 85/17.
şuldur 78/18.
şunça 75/3.
şundağ 14/6, 26/11, 66/16, 74/18,
74/19.
uşbu 17/11, 26/4, 32/2, 32/8,
45/13, 47/6.
uşbudur 24/17, 24/19.
[=56]
şūh (<Far.) neşeli güzel.
ş.-ı raenÀ 7/8.
[=1]
şu/Æúar şahin.

ş.+dek 29/13.
[=1]
şūg (<Far.) küstah, utanmaz.
ş. 84/10.
[=1]
şükr (<Ar.) şükür.
ş. 35/4.
ş. becÀ keltürdi 11/10.
ş. becÀ úıldı 7/5.
ş. úılgıl 5/2.
[=4]
T, Û
tÀ (<Far.) kadar, sürece.
t. 4/6, 7/3, 7/13, 21/10, 25/5,
28/17, 30/10, 38/3, 47/6, 47/15,
48/1, 51/20, 55/7, 59/18, 60/11,
63/13, 64/16, 66/5, 66/9, 71/4,
71/20, 72/6, 74/14, 75/21, 76/9,
86/15, 90/20, 91/3, 95/15.
[=29]
úaèÀm (<Ar.) yemek,
yiyecekler.
ù. 29/19, 58/11, 95/3.
Àb u ù. 90/9.
ù. keltürüÆler 70/2.
ù.+lardın 70/2, 70/3.
[=7]
tÀbÀn (<Far.) parlak, aydınlık.
hurşid-i t. 84/1.
[=1]
tÀbÀnì (<Far.) parlak, aydınlık.
hurşid-i t. 72/19.
[=1]

ùabaú (<Ar.) tabak.

ù.+ke 26/17.

[=1]

ùabib (<Ar.) doktor.

ù. 95/2, 95/3, 95/4, 95/4, 95/5.

[=5]

ùabl (<Ar.) davul, tabl.

ù. 49/2, 49/3.

ù.-ı ceng 50/9, 52/17, 56/13,

56/14, 58/14, 60/21, 61/4.

ù.-ı şÀdyÀne 93/16.

[=10]

ùablbÀz (<Ar.ùabl+Far.bÀz)

davul çalan.

ù.+nı 61/9.

[=1]

taèaccub (<Ar.) şaşırma.

t. úıldı 62/21.

[=1]

tağ dağ; *karş.. taú.*

t. 2/11, 28/7, 66/1.

t.+ge 33/8, 33/9, 63/4.

t.+ğa 62/11.

t.+úa 63/3.

t.+da 3/8, 33/8, 62/11.

t.+dın 23/13, 75/10.

t.+ığa 63/2.

[=14]

ùahÀret (<Ar.) abdest.

ù. úıldılar 14/3.

ù. úılıp 29/21, 44/17.

ù.+ni 45/7.

[=4]

taót (<Far. *taht*) saltanat koltuğu, taht;

karş.. taht.

t.+larının 5/14.

[=1]

taht (<Far. *taht*) saltanat koltuğu, taht;

karş.. taót.

t. 17/20, 18/3, 18/7, 18/7, 33/17,

72/2.

t.+nı (ilgi d.e.) 17/20.

t.+da 24/10.

t.+dın 6/14, 33/19.

t.+ımmı 35/16.

t.+ıÆa 91/2.

t.+ını (ilgi d.e.) 5/16.

t.+ını 35/17.

t.+ıge 33/20, 69/14, 90/9.

t.+ıdın 84/8.

[=18]

tÀbiè (<Ar.) tabi, bağımlı.

t. boldı 19/12.

t.+lerim 60/14.

t.+leri 60/12.

[=3]

tÀbü (<Ar.) tabut.

t.+ğa 5/14.

t.+ke 25/9.

[=2]

tÀc (<Ar.) taç.

t. 81/12.

[=1]

tÀcdÀr (<Ar.*tÀc*+Far.-*dÀr*) taç

sahibi, padişah.

t.+ım 66/20.

[=1]

taóúú (<Ar.) araştırma, gerçeği

arama.

t. úılıp 83/11.

[=1]
taósìn (<Ar.) tahsin, beğenme,
 güzel bulma, takdir etme.
 t. 6/12, 27/11, 53/12, 68/4, 68/8,
 73/10, 76/11.
 [=7]
tÀ-in-ki (<Ar.) ta ki, sonunda.
 t. 2/4.
 [=1]
taú dağ, tepe; *karş.. tağ.*
 t.+ğa 63/3.
 [=1]
ùÀú(<Ar.) katlanma, üstlenme.
 ùÀúatı ù. boldı 7/13, 9/16.
 [=2]
tÀk (<Far.) üzüm ağacı.
 t.+iÆ 42/20.
 [=1]
ùÀúat (<Ar.) takat, anma gücü.
 ù. 32/16.
 ù. úılurmen 29/2.
 ù. úılursen 25/20.
 ù. úılursèn 22/1, 22/13.
 ù. tutarsen 21/8.
 ù. tutmay 34/8.
 ù. úılalmay 19/11.
 ù.+ı ùÀú boldı 7/13, 9/16.
 ù.+ları 22/17.
 [=11]
taúi daha, yine.
 t. 76/11, 81/10.
 [=2]
taúrìr (<Ar.) yerleştirme,
 anlatma, önerge, sağlama.
 t. úıldı 6/17, 68/20.

t. úıl 82/1.
 [=3]
taúsìm (<Ar.) bölme.
 t. úıldılar 94/11.
 [=1]
ùaleb (<Ar.) talep.
 ù. úıldım 13/1.
 ù. úılğıl 94/5.
 ù.+ıÆnı 43/6.
 ù.+ide 62/2.
 [=4]
talḥ (<Far.) acı.
 t. 49/7.
 [=1]
taèlìm (<Ar.) öğretme.
 t. bèrdi 23/4.
 t. bèrdiler 27/18.
 [=2]
taèalluú (<Ar.) ilgili olma, ait
 olma.
 t.+dur 76/13.
 [=1]
tam (<Ar.) tam, eksiksiz.
 t. èdi 45/5.
 [=1]
ùamaè (<Ar.) tamah.
 ù. 30/14.
 [=1]
tamÀm (<Ar.) tamam.
 t. 94/21.
 t. úıldı mu 39/16.
 t. úılıp 58/8.
 t. boldı 12/2, 19/8.
 t. bolğan 74/17.
 t.-ı aãlaóa 80/15.

t.-ı ıalú 72/17.

t.-ı leşker 88/3.

t.-ı úiããanı 88/4.

t.-ı vÀúìèanı 88/13, 89/7.

t.-ı leşkerini 74/14.

t.-ı ãaóÀbelerniÆ 77/1.

t.-ı úiããalarını 8/14, 79/19.

t.-ı vÀúìèalarını 90/10.

t.-ı cÀnlarım 81/15.

[=18]

tamÀşÀ (<Far.) seyretme.

t. 6/6.

t. úıl 6/8, 13/10.

t. úıldılar 63/11.

t. úılgıl 58/19.

t. úılıp 46/1, 76/11.

t. úılurman 4/5.

seyr-i t. úılsa 10/6.

seyri t. úılırsen 10/3.

toy t. 94/12.

t.+ge 63/6.

seyr-i t.+sıdın 10/4.

[=13]

tamur damar.

t.+ını 82/13, 83/7.

[=2]

taÆ sabah.

t. 30/1, 30/6, 38/6, 48/21, 72/17,
93/17.

t. namÀzını 14/3.

t. attı 9/10, 14/2, 50/7, 58/12,
66/11.

t. atsun 33/8.

t. atúunça 56/9.

t.+ğa 5/10.

t.+la 5/20, 9/15, 35/11, 85/15.

t.+lası 39/16, 94/13.

[=21]

taèna (<Ar.) ayıplama,

kınama, kötöleme, suçlama.

ù. aytıp 14/5.

t.+ge 21/5.

ù.+sı 9/7, 9/7.

[=4]

úanÀb (<Far.) çeyrek hektara

eşit olan bir arazi alanı ölçümü.

ù. 54/9, 54/11.

[=2]

tanu- tanımak.

t.-rmen 72/7, 72/12.

t.-r musen 72/12.

t.-r musèn 18/10.

t.-r musiz 72/7.

t.-madı 11/8.

t.-p 72/14.

[=7]

tanuş- tanışmak.

t.-tılar 73/3.

[=1]

tap- bulmak.

t.-armen 36/10.

t.-armen mu 38/19.

t.-mas 16/12, 66/1.

t.-tım 72/10.

t.-tı 24/2, 66/6.

t.-madı 9/12.

t.-madılar 84/18.

t.-magey 66/7.

ıhaber t.-ğaymız 41/8.

t.-sam 84/20.

t.-masam 75/21, 76/1.

t.-sa 32/2.

t.-ay 36/6, 36/12.

t.-ip 34/2, 37/20, 39/15, 46/2,
55/7, 71/16, 78/20, 94/13.

t.-ken 8/1.

t.-ğan 25/18, 36/14.

haber t.-ğanları 40/3.

t.-ar erdi/Æ 88/9.

amÀn t.-mas 6/4.

amÀn t.-maydur 5/16.

binÀ t.-tı 45/1.

amÀn t.-tı 6/2.

hidÀyet t.-tı 60/12.

úarÀr t.-tı 56/11, 86/1.

şikest t.-tı 92/19.

ğanimet t.-ip 65/4.

perveriş t.-ğan 21/7, 28/16.

t.-almazı 9/13, 34/9.

t.-almas 36/10, 46/2, 66/7.

[=46]

tapıl- bulunmak.

t.-mas 68/4.

[=1]

tapış- buluşmak.

t.-tılar 34/9.

[=1]

tapşur- görevlendirmek; teslim etmek, sunmak.

t.-dum 11/13, 48/20, 56/21, 92/4,
93/15.

t.-dı 93/8.

t.-dılar 94/3, 94/12.

t.-up 11/2, 19/14.

[=10]

úar dar, kısa.

ù. úılıp 41/15.

[=1]

úaraf (<Ar.) taraf, yön; *bk.* **taraf**.

ù. 58/14.

ù.+ğa 9/19, 20/3, 61/20, 72/8,
72/8, 81/11.

ù.+dın 49/19, 50/8, 52/1.

ù.+ımğa 3/20.

ù.+ığa 29/16.

ù.+ıdın 49/8, 55/20, 56/4, 58/14.

[=16]

úaraú (<Ar.) bir şeye vurulduğunda çıkan tok ve sert ses.

ù. úaraú 12/7, 92/15.

ù. úaraúı 12/5.

[=3]

tÀre (<Far.) kıl tanesi.

t. müyım 68/10.

[=1]

taèrif (<Ar.) tarif, tanım.

t. 5/13, 5/14, 69/3.

t. úılmap èkensen 69/19.

t.+dın 30/2.

t.-i cemÀlini 3/6.

t.-i İmÀm Muóammed Óanefiyye
28/19.

[=7]

tart- çekmek.

tÀbütk t.-tım 25/9.

t.-tı 30/9, 53/11, 75/16.

úılıç t.-tı 15/6.

niúÀb-ı şÀhı t.-tı 67/21.

tÀbýtğa t.-madım mu (tatmadım mu) 5/14.

naèra-i óayder t.-tılar 84/6.

naèra-i óayderi t.-tılar 28/3.

nèmetler t.-tılar 70/3.

yerni tamurını t.-tılar 83/7.

derdimni t.-ay 35/10.

úoluÆnı t.-ğıl 18/5.

yerni tamurını t.-sun 82/13.

dÀrge t.-ıÆlar 84/5.

dÀr t.-ıÆlar 84/4.

cebr ü sitekler t.-ıp 78/12.

figÀn t.-ıp 86/13.

leşker t.-ıp 28/11, 87/11.

miónet ve meşauúatlar t.-ıp tursa 71/7.

muÆluğ t.-ıp 32/7.

naèra t.-ıp 15/6, 35/12, 36/2, 60/2.

t.-ıp aladurmen 27/9.

t.-ıp alalmadılar 32/20.

t.-ıp alay 32/18.

t.-ıp aldılar 27/10, 33/5.

cevr ü cefÀ t.-úanıma 16/9.

t.-maúda èrdi 34/17.

dÀrge t.-maúda èrdi 84/16.

[=34]

taş taş.

t. 23/13, 26/17, 30/16, 35/5, 58/2, 63/19, 63/20, 63/20.

t.+nı 26/19, 26/21, 51/9, 63/19, 66/1.

t.+ı 92/6.

t.+larnı 33/10, 57/2.

[=16]

taşúarı dışarı.

t. 20/19, 30/2, 35/10, 35/14, 48/7, 73/10, 76/12, 83/1.

t.+ğa 33/3.

[=9]

taşla- I. bırakmak, atmak, terk etmek; II. tezlik tasvir fiili.

t.-madım 89/5.

t.-dı 14/14.

özini tahtdın t.-dı 6/14, 33/19.

özlerini Óaúú TeèÀlÀge t.-dı 65/14.

t.-masaÆ 14/19.

t.-gil 61/13.

maÆea t.-Æ 53/13.

t.-Ælar 30/16.

t.-p 91/5.

boynıge kemend t.-p 34/17.

oğlanlarığa kemend t.-p 4/14.

yıraú t.-p 16/2.

t.-p kète bèr 14/19.

kèsip t.-dı 58/8.

urup alıp t.-dılar 27/1.

zır zeber úılıp t.-dılar 6/16.

[=17]

tavâif (<Ar.) tavsif, nitelendirme.

t. úılırsen 5/13, 5/15, 69/3.

[=3]

taèvîl (<Ar.) tevil, tefsir, yorum.

t. úıldı 5/17.

[=1]

ùayy (<Ar.) büküm, kat.

ù. úılıp 71/12.

merÀóile-i ù. 77/15.

merÀóile-i ù. úılıp 55/19.

[=3]

ùayyÀr (<Ar.) hazır.

ù. boldı 56/15.

ù. bolup 90/21.

ù. bolup turdı 80/18.

ù. úılıp 48/5, 70/2.

ù.+dur 89/13.

[=6]

tÀze (<Far.) yeni.

t. 35/9.

sebze-zÀr-ı meydÀn-ı Àb-ı t.-i

havø-ı gülzÀr-ı cÀy-ı hūş 77/6.

[=2]

taèôim (<Ar.) tazim, saygı

göstererek eğilme.

t. 17/6, 17/15, 37/11, 61/6, 71/9.

t. úıldı 4/18, 18/1.

t. úıldılar 94/6.

[=8]

teèaddi (<Ar.) zulüm, haksızlık.

t. 23/15.

[=1]

TeèÀlÀ “Allah”, “Tanrı” ve

“Hak” kelimelerinden sonra gelen

“şanı yüce olsun” anlamında bir

söz.

Allahu T. 15/9.

Óaúú T. 82/11.

HudÀy T. 9/18, 17/2.

inşÀ'allahu T. 41/8.

raómetullahi T. 88/1.

TeÆeri T. 92/17.

Óaúú T.+nıÆ 76/7.

HudÀy T.+nıÆ 33/2.

HudÀy tebÀrek ve T.+nıÆ 76/11.

Óaúú T.+nı (ilgi d.e.) 95/10.

Allahu T.+ge 15/20, 59/17.

Óaúú T.+ge 65/14, 74/4.

HudÀ T.+ga 64/2.

HudÀ T.+ge 15/8.

HudÀy T.+ge 7/5, 11/10, 31/4.

TeÆeri T.+ge 65/14.

TeÆeri T.+dın 33/9.

[=22]

tebÀr (<Far.) soy.

t.+ımızge 79/3.

[=1]

teber-i Zerrin (<Far.)

altından yapılan balta.

t.+ni 57/3.

[=1]

tebren- kımıldamak, hareket

etmek, sarsılmak.

t.-ey 32/3.

t.-ip 25/14.

[=2]

tebret- kımıldatmak, hareket

ettirmek, sarsmak.

t.-elmediler 26/20.

[=1]

tedbîr (<Ar.) çare, önlem.

t.+ige 65/5.

[=1]

teg (<Far.) alt.

t.+ide 30/17, 47/21, 63/7, 75/7.

t.+iden 27/2.

[=5]

têg- değmek; *karş.. têt-*

t.-di 43/11, 57/18, 61/5, 66/5, 81/5, 81/7, 89/11.	[=2]		
t.-medi 33/20, 63/20.		tèÆdenk, eşit.	t. etmek 69/7.
t.-se 39/8.			[=1]
t.-ip 33/20, 81/16.		teng(<Far.) dar, sıkıntılı.	t. boldı 44/6.
[=12]			[=1]
tègür- değdirmek.		tengliú (<Far.teng+T.+luú)	
t.-mey 13/12, 53/17.		darlık, sıkıntı; <i>karş.. tenglik.</i>	
[=2]		t.+ğa 83/6.	
tègüz- değdirmek.			[=1]
t.-se 70/9.		tenglik (<Far.teng+T.+lik)	
[=1]		darlık, sıkıntı; <i>karş.. tengliú.</i>	
tèk- değmek; <i>karş.. tég-</i>		t.+ğa 82/19.	
t.-ken emes 66/13.		[=1]	
[=1]			
teúÀbül (<Ar.) tekabül,	TeÆeri Tanrı.		
karşılama.	T. 16/9.		
t. bolalmadı 3/7.	T. TeèÀlÀ 92/17.		
[=1]	T. TeèÀlÀnı (ilgi d.e.) 13/10.		
	T.+ğa 11/13.		
teklif (<Ar.) teklif.	T. TeèÀlÀge 65/14.		
t. úıldı 76/20.	T. TeèÀlÀdın 33/9.		
t. úılıp 78/1.	[=6]		
t.-i imÀn 93/20.		ter- dermek.	
[=3]		t.-ip 33/10.	
temennÀ (<Far.) dilemek,		[=1]	
istemek.		terbiyet (<Ar.) terbiye.	
binÀ ve t. 87/.		t.+ler úıurmen 71/17.	
[=1]		[=1]	
ten (<Far.) ten.		tèrek kavak ağacı.	
t.+i 43/9, 72/19.		t.+ni (ilgi d.e.) 48/2.	
[=2]		mÀnend-i yafrag-ı t. 66/5.	
tenÀvül (<Ar.) yemeklerden		[=2]	
yemek.		tèri deri.	
t. úıldı 90/9.		t.+mğa 38/13.	
t. úıldılar 70/3.			

[=1]
tersÀ (<Far.) Hıristiyan.
t.+Ænı 69/4.

[=1]
tesbió (<Ar.) tespih.
t.+lerini 39/18.

[=1]
teselli-hÀtır (<Ar.) avunç, avuntu.
t. bolup 6/1.

[=1]
teskin-i haùır (<Ar.)
teskin, sakinleşme.
t. 41/5.

[=1]
teslîm (<Ar.) tabiiyet,
bağımlılık.
t. 64/7.
t. úılur êrdi 3/5.
[=2]

teşnelik (<Far. *teşne*+T.+*lik*)
özlem, özлenti.
t.+din 67/1.
[=1]

tevbe (<Ar.) tövbe.
t. bêrdi 75/6.
t. úıldı 18/13.
t. úılğıl 91/6.
t. úılıp 91/18.
[=4]

tevekkel (<Ar.) tevekkel.
t. 81/10.
t. úıldı 65/14.
t. úılıp 64/2.
t.+ni 59/17.
[=4]

tevallÀ (<Far.) arkadaş olma;
yalvarmak.
t. 82/6.

[=1]
teyemmüm (<Ar.) teyemmüm.
t. 12/11.

[=1]
tınmay durmaksızın.
t. 38/9, 42/10, 66/2.

[=3]
tığ (<Far.) tığ, kılıç.
t. 4/7, 4/13, 25/6, 88/19, 88/19.

t.+ım 25/10.
t.+nı 52/9.
t.+ı 25/16, 29/5.
t.+ını 29/5, 52/10.
t.-ı ÀbdÀr 11/21.
t.-ı zehr-i Àlūd 52/4, 52/11.
[=14]

tik- dikmek, yerleştirmek.
çÀder-i şÀhÀne t.-di 91/19.
t.-diler 48/7.
t.-ip turdı 28/10.
t.-ip turgil 28/8.
[=4]

til dil, tat alma organı.
t. 8/9.
t.+im 41/2.
t.+iğa 54/18.
[=3]

tilÀvet (<Ar.) tilavet.
t.-i Úur' Àn 44/19.
t.-i Úur' Ànge 43/14.
[=2]

tile- dilemek.

t.-di 34/21, 51/17.	t.+im 41/1.
t.-gil 21/4.	[=6]
icÀzet t.-p 86/6.	tişle- ısırmak.
t.-p 12/15, 12/17, 19/12, 67/14, 79/8.	t.-di 52/13.
ruhâat t.-p 87/13.	t.-p úaldı 76/5.
[=10]	[=2]
tileg dilek.	titre- titremek.
t.+im 16/14.	t.-ydür 48/2.
[=1]	t.-di 30/21, 51/7.
tîr (<Far.) ok.	t.-r érdi 66/4.
t. 81/4.	[=4]
[=1]	tofrağ toprak; <i>karş.. tofraú.</i>
tîr-bÀrÀn (<Far.) ok yağmuru.	t.+ğa 50/21.
t. úıldı 80/20, 81/4.	[=1]
[=2]	tofraú toprak; <i>karş.. tofrağ.</i>
tirik diri.	t. 37/2, 37/2, 42/16, 53/18, 82/10.
t. 16/6, 32/10, 39/2, 40/9, 42/2.	[=5]
t. úalmadı 52/1.	toğrı doğru.
t.+men 38/3.	t. 58/5.
t.+ley 93/6.	[=1]
[=8]	tohta- durmak.
tirikhğ dirilik; <i>karş.. tirikhú,</i>	t.-ylük 63/2.
tiriklik.	[=1]
t.+im 40/21.	tohtat- durdurmak.
[=1]	t.-tı 18/7.
tirikhú dirilik; <i>karş.. tirikhğ,</i>	t.-tılar 63/4.
tiriklik.	[=2]
t. 36/9, 38/13.	toú doymuş, memnun, tok.
[=2]	t. 41/7.
tiriklik dirilik; <i>karş.. tirikhğ,</i>	[=1]
tirikhú.	toúúuz (9) dokuz sayısı.
t.+ni 36/17.	t. 52/17.
t.+de 38/20, 39/10, 39/11.	[=1]
t.+din 37/14.	

toúúuz lek (< T. *toúúuz* + Far. *lek* “yüz bin”) (900 000) dokuz yüzbin sayısı.

t. 50/7.

[=1]

toúúuz mi/Æ (9 000) dokuz bin sayısı.
t. 57/6, 84/12, 85/4, 85/15.

[=4]

toúsan lek (<T. *toúsan* + Far. *lek* “yüz bin”) (9 000 000) dokuz milyon sayısı.

t. 60/16, 76/15.

[=2]

tol- dolmak.

güããalar t.-dı 9/3.

t.-up úalsun 30/16.

t.-ğan 37/15, 42/18.

[=4]

tolğan- dalga gibi hareket etmek.

t.-dı 56/8.

[=1]

ton cüppe.

t. 6/7, 6/9.

t.+larnı 6/10.

[=3]

to/Æuz domuz.

t.+nı (ilgi d.e.) 58/7.

[=1]

tos- engellemek.

t.-up 89/3.

[=1]

toy düğün.

t. tamÀşÀ 94/12.

t. úılıp 94/5, 94/11.

t.+larını 74/1.

[=4]

toy- doymak.

t.-up kèter 71/12.

t.-ğan 24/15.

t.-ar 36/20.

[=3]

tök- dökmek.

t.-er érdi 42/6.

[=1]

tökil- dökülmek.

t.-di 58/3.

[=1]

tört (4) dört sayısı.

t. 3/9, 4/20, 7/15, 7/18, 8/2, 30/10,

45/20, 66/10, 75/9.

miúdÀr-ı t. 15/7.

[=10]

törtünçi dördüncü.

t. 7/13.

[=1]

töştük deşik, delik.

t.+idék 15/10.

[=1]

tuğ alem, bayrak.

t. 46/8, 48/5, 49/3, 56/1.

t.+nı (ilgi d.e.) 51/14.

t.+nı 28/8, 28/10.

t.+ğa 28/9.

t.+ıge 57/5.

t.+ları érdi 56/1.

[=10]

tuğdÀr (<T.*tuğ*+Far.*dÀr*)

bayraktar.

t.+nı 94/6.

ãáoÀbe-i t.+nı 84/15.

t.+ını (ilgi d.e.) 80/21.

t.+ını 84/4.

[=4]

tuú-doğmak.

t.-ğan 45/3.

t.-ğanlarını 78/13.

[=2]

tur- durmak; ayağa kalkmak; kalmak;

süreklilik tasvir fiili.

vaóşet úılıp t.-adur 10/14.

bu yerde t.-arsên 14/4.

bu sözde t.-ur 78/16.

aldıda t.-dı 54/12.

aylanturup t.-dı 53/11.

bağlap t.-dı 68/2.

batıp t.-dı 93/2.

cÀylarının t.-dı 7/7.

dêp t.-dı 24/14.

ornıdın t.-dı 57/13, 63/18, 91/14.

rÀst úılıp t.-dı 89/15.

ùayyÀr bolup t.-dı 80/18.

tikip t.-dı 28/10.

úarap t.-dı 67/13.

úayrılıp t.-dı 92/20.

úılıp t.-dı 40/5.

anda t.-dük 44/11.

t.-dılar 14/2.

bağlap t.-dılar 6/21.

cÀylarıdan t.-dılar 13/9.

hiömetleride t.-dılar 33/12.

ornılarının t.-dılar 44/3.

nÀbyd úılıp t.-dılar 93/10.

úarap t.-dılar 35/9.

edeb saúlap t.-upmen 86/14.

saúlap t.-updur 10/20.

atıp t.-updur 34/4.

aù úoyup t.-updur 34/4.

ötüp t.-updur 34/5.

kenizek birle t.-updur 15/13.

yıúılmay t.-updur 10/21.

t.-sa 65/20.

tartıp t.-sa 71/7.

ornıdın t.-ay dêp êrdi 92/6.

t.-gil 17/18, 51/2, 61/12.

munda t.-gil 10/17.

neri t.-gil 35/11.

t.-gil 51/2, 61/12.

óAzır bolup t.-gil 53/9.

tikip t.-gil 28/8.

munda t.-uÆlar 41/11.

özge vilÀyetde t.-uÆlar 41/11.

t.-up 5/17, 18/20, 34/21, 82/16.

andın t.-up 24/9.

cÀylarının t.-up 7/17, 47/11, 74/21.

muèallaú t.-up 51/13.

munda t.-up 38/15.

ornıdan t.-up 19/4, 81/8.

ornıdın t.-up 37/10, 48/12, 63/16, 80/17, 88/12, 88/18, 92/16.

orunlarıdın t.-up 44/17.

úaytıp t.-up 38/12.

yarım ùanÀb yerde t.-up 54/11.

ornıdın t.-may 90/17.

t.-gen halÀyıú 54/6.

t.-gen nebire-i peygamber-i Àhır-i

zamÀn tururlar 61/11.

cemè úılıp t.-gen êken 86/2.

haberdÀr bolup t.-up êrdi 35/21.

úarap t.-up êrdi 55/20.

óayrÀn bolup t.-up érdi 28/7.
 nÀbÿd bolmağay dép t.-up érdiler
 89/2.
 bu yerde t.-maú 34/10.
 oğlı t.+men 59/20.
 bendesi t.+sèn 32/12.
 yigit t.+sèn 54/19.
 kenizi t.+sèn 86/5.
 óaremi t. 14/18.
 merd t. 39/7.
 mevúûf t. 47/18.
 Muóammed Óanefiyye t. 59/20.
 vaút t. 32/14.
 yoú t. 46/3.
 yol t. 60/19.
 ħalú t.+miz 67/7.
 Àĥir zamÀn t.+lar 61/12.
 āallallahu èaleyhi vesellem t.+lar
 68/17.
 õÀt-ı şerif t.+lar 18/8.

[=91]

turgur- kaldırıp.

t.-updur 58/19.

[=1]

turuş karşı gelme, karşısında
 bulunma.

t. úıldılar 29/11.

[=1]

tut- tutmak, yakalamak.

başığa t.-tı 60/1.

fiğÀnları èÀlemni t.-tı 36/4.

kemeridin t.-tı 53/10.

mÀtem t.-tı 36/4.

ortağa t.-tı 72/7.

siper t.-tı 12/2, 15/7, 51/6, 51/21,
 52/9, 59/9.

úalúanını t.-tı 11/20.

Medine-i Münevvere yolını t.-tılar
 39/19.

perde t.-tılar 66/17.

siper t.-tılar 22/15, 25/7.

úanlar t.-tılar 43/2.

bir çarĥını t.-ğıl 26/3.

anı t.-up alay 93/7.

bêlidin t.-up 21/16, 22/20, 92/14.

bend-i destiden t.-up 25/15.

bir nêçesini t.-up alıp 83/20.

fermÀnlarını t.-up 13/14.

ĥükmlerini t.-up 6/20.

kemeridin t.-up 60/6, 86/18, 91/9.

siper t.-up 21/12, 22/3, 86/17,
 87/16.

úolıdın muókem t.-up 87/17.

èÛmrÀnnı t.-up 23/12.

t.-up aldılar 93/7.

t.-up aldıÆ 25/20.

t.-up alıp 21/18, 22/9, 90/16.

t.-up alıp kêtđi 4/14.

t.-up kêliÆler 51/12, 85/19.

t.-up kêlipdürler 6/4.

t.-up kêlse 58/4.

t.-up algıl 13/12.

úulaú t.-tılar 43/2.

ùÀúat t.-arsen 21/8.

mÀtem t.-up 39/17.

ùÀúat t.-may 34/8.

t.-almadı 61/14.

[=51]

tuyaú toynak.

t.+ığaça 93/1. [=1]	t.-tüm 8/14, 8/18.
tuyuúsuz birden, aniden. t. 31/7. [=1]	t.-ti 4/14, 12/7, 13/15, 14/13, 20/11, 21/13, 22/5, 24/11, 25/16, 26/6, 26/7, 27/13, 29/5, 31/3, 34/1, 43/20, 51/7, 53/3, 60/3, 60/21, 63/1, 63/17, 63/21, 64/19, 66/13, 75/10, 86/7, 92/6, 92/13, 92/16, 92/19.
tüb dip. t.+ide 28/7, 53/4. [=2]	t.-tiler 6/20, 84/21. yolğa t.-tiler 9/18. t.-üpmen 36/11.
tüben aşağı. t. 68/13. [=1]	t.-üpdür 8/10, 31/3, 36/13. t.-meseÆler 6/19. t.-se 4/2. t.-mese 30/6.
üüfeyli (<Ar.) sebebiyle, nedeniyle. ù.+Ædin 45/1. [=1]	t.-kil 57/14, 58/5. t.-üÆler 6/19. t.-üp 4/11, 4/12, 24/2, 26/21, 29/19, 30/12, 35/3, 61/1, 75/10, 84/8, 91/11.
tügen- tükenmek. t.-sün 38/10. [=1]	t.-keniğa 66/20. t.-er èrdim 38/7. úolğa t.-ti 81/6. [=63]
tün gece. t. 38/19, 65/20, 65/21. t.+lerde 66/8. [=4]	tüşür- geçirmek; indirmek. t.-di 35/17, 77/6. t.-diler 69/12. t.-üÆler 35/16. t.-üp almasek 30/4. úolğa t.-di 81/1. [=6]
türlük türlü, çeşitli. t. 9/9, 27/14, 39/6, 70/2. [=4]	tütün tütün, duman. t.+ler 50/21. [=1]
tüş düş, rüya. t. kördi 17/17. t.+ni 19/5. t.+ini 18/20. t.+leri 19/5. [=4]	tüz tüz.
tüş- düşmek; geçmek. t.-edür 30/6. t.-er 27/14. t.-ürmen 47/21.	

t. eîşûını 72/3.

[=1]

tüzet- düzemek; iyileştirmek.

meymeneni meysereni t.-ti 28/12.

t.-ey 72/4.

t.-ip érdi 77/8.

[=3]

ÛürÀn (<Far.) Turan.

Û.+ge 5/20.

[=1]

ùurfe (<Ar.) turfa, yepyeni,

görülmemiş.

ù. 3/6, 23/15.

[=2]

U

u (<Ar.) ve; *bk.* ü, ve, vü.

Àb u uàèÀm 90/9.

Àh u. efğÀn 65/17, 79/20.

èÀşıú u. maèşûú 74/13, 94/12.

cÀn u. dil 14/13.

dÀd u. zÀr 65/16.

hûrd u. kelÀn 53/5.

óamd u. åenÀ 7/8, 74/4.

èıyş u. èişret 80/5.

be-cÀn u. dil 13/15, 18/9, 18/12,
23/6, 64/11, 75/1.

bi-nÀm u. nişÀn 3/14.

bi-nÀm u. bi-nişÀn 49/18.

şÀd u. hurremlıú 74/4.

şÀèn u. ve şevket 69/10.

til u. zebÀn 8/9.

zağm u. yara 81/16.

zamÀn u. mekìn 84/7.

óÀl u. zÀrım 82/8.

yurt u. elim 41/4.

úıyl u. úÀlimni 82/2.

èÀşıú u. maèşûú 73/5.

èÀşıú u. maèşûını 73/14.

èarø u. óÀllerini 48/16.

[=30]

uç uç.

u.+ıda 57/15.

[=1]

uç- uçmak; yerinden fırlamak;

bilincini kaybetmek; çok hızlı

hareket etmek.

u.-mas 62/16.

atlarıdın u.-tı 4/11.

kökğa u.-tı 38/15.

úuşdek u.-tı 63/2.

ÀsmÀnge u.-tılar mu 39/14.

u.-sa 3/11.

u.-up ötelmeydür 24/13.

hÿşı u.-tı 12/6, 37/9, 89/16, 92/13.

zehresi u.-tı 69/18.

[=12]

uçra- uğramak.

u.-dım 17/7.

u.-dı 30/18.

u.-sa 31/15.

u.-may 63/13.

u.-may kêtmesmen 14/9.

u.-genlerni 65/6.

[=6]

uğla- uyumak.

u.-dı 17/16.

u.-dılar 30/1, 93/17.

u.-p yatıpdur 33/17, 63/7.

u.-may 66/8.	ùabl-ı ceng u.-dı 52/17, 56/13,
[=6]	60/21, 61/4.
uluğ ulu, yüce.	köziğä tofraú u.-dı 53/18.
u.+ı 89/17.	kÀc u.-dı 53/19, 54/1.
u.+lar 80/5.	úılıç birle u.-dı 59/9.
[=2]	gürzi birle u.-dı 63/17.
un un.	dýzağ oti içiğä u.-dı 68/11.
u.+nı (ilgi d.e.) 54/9.	falaúmÀn birle urdı u.-dı 89/10.
[=1]	muèallaú u.-dı 58/1.
una- kabul etmek, razı olmak.	naèra u.-dı 21/20, 22/12, 24/15,
u.-maydur 71/18.	28/19, 30/20, 32/9, 47/13, 49/17,
[=1]	58/17, 63/19, 64/2, 88/16.
unut- unutmak.	u.-dılar 12/1.
u.-tı 36/5, 66/20.	úamçın u.-dılar 30/10.
u.-tılar 43/11.	naèra u.-dılar 20/20, 43/18, 89/15,
[=3]	93/3.
ur- vurmak; dövmek; saplamak;	özlerini u.-dılar “kendilerini
gerçekleşmek (bir olay).	ortaya attı” 6/16.
lÀflarnı u.-arsen 85/12.	yerge u.-dılar 22/21, 25/17, 29/7,
nefes u.-maydur 4/13.	36/3.
muşt u.-masmen 28/18, 51/20.	yüzleriğä u.-dılar “yüzüne serpti”
muşt u.-masmiz 21/10, 50/18,	44/2.
59/21.	zor u.-dılar 13/10.
oú u.-duÆ 14/5.	şebÀhün u.-mağay 61/3.
èamūd u.-dı 60/1.	úılıç birle u.-sam 21/14, 22/5,
bÀng u.-dı 3/13.	93/5.
baş u.-dı 49/12, 56/2.	u.-sa 52/19, 52/20.
cüftek u.-dı 30/11.	naèra u.-salar èrdi 28/5.
u.-dı 4/11, 51/10, 57/18, 58/2,	yergä u.-salar 3/2.
59/3, 60/3, 87/16, 92/13.	yerge u.-ay 86/19.
yerge u.-dı 35/6, 60/6, 64/5,	özümni alarge u.-ayın 53/9.
87/19, 91/10, 91/15.	zor u.-ğıl 13/9.
yergä u.-dı 42/8, 64/3.	dem u.-magil 18/16.
úaytıp u.-dı 52/5.	zor u.-sun 13/8.
	úÀã u.-up 31/20.

muèallaú u.-up 59/11, 63/21, 84/21.	u.+ke 56/11, 56/20, 58/20, 59/16, 78/7, 87/11, 91/20.
naèra u.-up 8/15, 15/5, 27/1, 28/15, 58/15, 59/14, 73/4, 92/2, 93/2.	u.+umdur 56/19.
u.-up yíúıttı 7/2, 56/14.	u.+larda 64/9.
ùabl-ı ceng u.-up 56/14.	[=25]
u.-up alıp taşladılar 27/1.	uruş- savaşmak.
zor u.-up 26/21, 32/20.	u.-tı 58/6.
u.-a başladı 9/15.	u.-úudèk 32/5.
dem u.-may 26/4.	[=2]
özini otğa otğa u.-gen 81/13.	uşat- kırmak, parçalamak.
lÀf u.-ar èrdi 85/15.	u.-ğıl 76/8.
u.-up èrdim 5/1.	[=1]
u.-almaymen 25/5.	uşla- yakalamak.
[=105]	u.-y 63/21, 89/10.
urğacı dişi.	u.-p 87/8, 89/3, 91/15, 92/17, 93/14.
u. 26/1.	u.-p alurmen 53/15.
[=1]	u.-p alalmassèn 53/14.
urış savaş; <i>karş.. uruş.</i>	u.-p aldı 53/17.
u.+ke 30/20.	u.-p alay 53/13, 88/12.
[=1]	u.-p alıp 13/14.
uruğ nesil.	[=13]
u. 78/13.	uv-uvla- bir ünlem, uv sesini uzun bir şekilde telaffuz etmek.
[=1]	u.-p 31/14.
uruş savaş; <i>karş.. urış.</i>	[=1]
u. 29/1, 52/14, 52/18, 56/19, 58/9, 80/18.	uyal- utanmak.
u. úıldılar 29/15.	u.-may 88/6.
u. úılay 28/9.	[=1]
u. úılğıl 85/13.	uyat- utanmak.
u. úılalı 32/15.	u.-mas musen 89/8.
u. úılğanları 2/7.	u. 87/5.
u. úılmaúğa 33/12.	u.-maú 37/5.
u.+ğa 30/19, 82/3, 85/21, 89/13.	[=3]
	uyğan- uyanmak.

u.-dı 64/4, 64/6.
[=2]
uyġat- uykudan kaldırmak.
u.-tı 20/14.
[=1]
uyúu uykú.
u. 17/16, 29/21.
u.+ge 29/15.
u.+da 35/17.
u.+ları 35/14.
u.+larından 20/14.
[=6]
uzat- uzatmak.
u.-tı 63/21, 77/1.
u.-tılar 94/15.
u.-ıp 25/8, 25/15, 29/5.
[=6]
uzun uzun.
u. bolsun 6/3.
[=1]

Ü, èÜ

ü ve; *bk.* **u, ve, vü.**
ü. 4/5, 16/8, 17/2.
cebr ü siteimler 78/11.
dürr ü cevÀhirler 75/14.
dürr ü cevÀhir 64/20.
laèl ü safiddin 49/10.
mekin ü mekÀn 28/3, 84/7.
şeker ü niâAr 47/17.
vird ü evrÀdlarnı 93/18.
zamın ü zamÀn 28/3, 84/7.
[=13]
üç (3) üç sayısı.

ü. 2/10, 7/3, 7/3, 7/13, 7/15,
11/20, 20/5, 23/10, 39/17, 39/18,
40/3, 40/15, 58/8, 62/11, 73/11,
76/11, 76/21, 78/1, 89/19.
[=21]

üçevlen üç kiři birlikte.
ü. 84/12.
[=1]

üç lek bēş miÆ (T.
üç+<Far. *lek* “yüz bin” + T. *bēş*
miÆ) (305 000) üç yüz beş bin
sayısı.
ü. 15/16.
[=1]

üç miÆ (3 000) üç bin sayısı.
ü. 20/3, 20/5, 22/17, 22/19.
[=4]

üçün için.
ü. 5/4, 19/1, 26/18, 34/19, 45/18,
48/11, 72/4, 76/2, 81/13, 90/2,
95/15.
ü.+dür 95/15.
[=12]

üçünçi üçüncü.
ü. 78/18.
ü.+si 64/6.
[=2]

üç yüz (300) üç yüz sayısı.
ü. 62/13.
[=1]

üç yüz atmış (360) üç yüz altmış
sayısı.
ü. 90/11.
[=1]

ülfet (<Ar.) ülfet.

ü. 39/10.
[=1]
ümerÀ (<Ar.) ümera, amirler.
ü.+lar 52/13.
[=1]
ümid (<Far.) ümit, umut.
ü. 31/4, 33/2, 37/21, 39/21, 47/19,
62/21, 78/12.
ü.+im 13/1, 31/21, 73/16.
ü.+iÆ 38/1.
ü.+ini 60/11.
[=12]
ümidvÀr (<Far.) umutlu.
ü. 75/20, 78/12.
[=2]
ümmet (<Ar.) ümmet.
ü.+ileridürmiz 67/8.
[=1]
èÜmrÀn ö.a. *bk.* **èÜmrÀn ŞÀh,**
ŞÀh èÜmrÀn.
èÜ. 27/2, 27/8, 34/16, 40/12.
èÜ.+nı (ilgi d.e.) 23/9, 23/16.
èÜ.+nı 23/12, 23/19.
[=8]
èÜmrÀn ŞÀh ö.a. *bk.*
èÜmrÀn, ŞÀh èÜmrÀn.
èÜ. 23/9, 23/11, 27/6, 27/9, 27/10,
27/12, 27/15, 35/1, 35/3, 35/8,
37/8, 39/13, 40/4, 41/13, 44/9,
65/3.
èÜ.+nıÆ 34/15, 34/17.
èÜ.+nı (ilgi d.e.) 27/11, 42/12,
70/14, 71/16.
èÜ.+nı 24/4, 27/19, 34/16, 34/21.
èÜ.+ke 34/13, 40/6, 44/9.

[=29]
üÆür Dağlarda dik bir oyuk;
sığ bir mağara.
ü.+ğa 4/15.
ü.+din 7/3.
[=2]
üst üst.
ü.+ümde 60/15.
ü.+ığa 9/3, 12/16, 28/9, 28/10,
32/19, 35/18, 78/15.
ü.+ide 3/1, 12/20, 33/17, 35/5,
64/3.
ü.+iden 77/11, 91/11.
ü.+idin 77/19.
ü.+imizge 5/10.
[=17]
üstih~Àn (<Far.) kemik.
ü. 8/9.
ü.+ım 36/11, 38/13.
ü.+ları 59/3, 87/19.
[=5]
üy ev.
ü.+ni (ilgi d.e.) 3/18.
ü.+ğa 46/7, 73/11.
ü.+ge 9/6, 10/8.
ü.+ide 46/19.
ü.+lerniÆ (belirtme d.e.) 77/7.
ü.+leriğa 7/9, 46/21, 48/3.
[=10]
üz- ayırmak, çekmek; koparmak.
ümidini ü.-di 60/11.
üamaè ü.-diler 30/14.
ümid ü.-diler 62/21.
ümid ü.-üpdür 31/4.
ümid ü.-gendür 78/12.

ü.-üp 86/18.

ümidiÆ ü.-üp 38/1.

ümüd ü.-üp 39/21.

ü.-üp aldı 35/5, 64/3, 77/11,
77/19, 77/19.

ü.-üp alıp 8/18, 25/16, 29/6,
92/14, 93/7.

beğiyet ü.-üp almasun 13/4.

ümüd u.-ar 37/21.

[=20]

üze üzere, üst; *bk.. üzre.*

ü.+sığa 18/7, 27/8, 27/9, 32/17,
53/11, 53/19.

ü.+side 17/21.

ü.+sideki 18/3, 18/7.

[=9]

üzre üzere; *bk.. üze.*

ü. 13/11, 60/6, 86/19, 89/3.

[=4]

V

vÀcib (<Ar.) vacip.

v. boldı 88/1.

[=1]

vÀcibüel-vücüd (<Ar.)

Allah'ın zihnini dışında
gerçekliğinin bulunduğunu ve
yokluğunun düşünölemeyeceğini
belirten sıfat.

v.+ge 48/19.

[=1]

vaède (<Ar.) vaat, söz, yemin.

v. ılgan erdi 3/2.

v. ılıp erdi 75/20.

v. ılıp erdiler 76/1.

v.+ge 77/20.

v.+Æ 12/18.

[=5]

vÀ hasretÀ (<Ar.) eyvah, yazık.

v. 79/20.

[=1]

vaóşet (<Ar.) yabanîlik, korku.

v. aldı 15/14.

v. ılıp turadur 10/14.

[=2]

vÀúîea (<Ar.) vakıa, olgu.

v. 12/3, 29/16, 43/10.

v. êkenni 24/7.

v.+nı (ilgi d.e.) 79/13.

v.+nı 15/15, 87/2.

tamÀm-ı v.+nı 88/13, 89/7.

beyÀn-ı v.+larnı 6/17.

v.+larnı 5/10, 8/8, 8/12, 56/4,
85/8, 85/21, 87/10, 90/18.

tamÀm-ı v.+larnı 90/10.

v.+dur 44/3, 84/9.

v.-i güzeşteni 70/6.

[=22]

vaút (<Ar.) vakit.

v. 62/15, 63/11.

v.+nı 46/1, 46/2, 65/4.

v.+da 10/13, 27/3, 35/12, 66/13.

v.+ıda 32/12.

v. turur 32/14.

[=11]

vÀlide (<Ar.) anne, ana.

v. 15/1.

v.+leri 48/15.

v.-i mehribÀn 14/8.

v.-i mihribÀnıÆız 48/18.
[=4]
vallÀ (<Ar.) valla.
v. 60/8.
[=1]
vallahi èalem (<Ar.)
"Allah en iyisini bilir".
v. 7/10, 94/19.
[=2]
vÀ-nedÀmetÀ (<Ar.)
eyvahlar olsun.
v. 79/21.
[=1]
vaâf(<Ar.) vasıf, nitelik.
v.+ını 69/4, 69/6, 69/6.
[=3]
vaâiyyet (<Ar.) vasiyet.
v.+lerim 8/6.
[=1]
vaâl(<Ar.) ulaşma, kavuşma.
v.+ını 66/7.
[=1]
vÀ-veyletÀ (<Ar.) eyvah, yazık;
çığlık, feryat, yaygara.
v. úılma 16/2.
[=1]
vÀy(<Far.) ünlem. vah! ah! ne yazık
ki!.
v. deriğ 50/21.
[=1]
vaôife (<Ar.) vazife.
v.+Æ 3/17.
v.+si èrmes 56/5.
[=2]
ve (<Ar.) ve; *karş.. u, ü, vü.*

v. 2/2, 2/2, 2/3, 2/5, 2/6, 2/6, 2/10,
2/10, 3/4, 3/5, 3/5, 3/9, 3/10, 3/13,
3/14, 3/17, 4/5, 4/5, 4/10, 4/17,
5/8, 5/13, 5/14, 5/15, 5/17, 5/20,
6/3, 6/10, 6/10, 6/11, 6/12, 7/10,
8/9, 8/13, 8/16, 8/16, 9/7, 9/19,
9/21, 11/15, 11/19, 12/4, 13/8,
14/6, 16/9, 16/18, 17/5, 17/21,
18/1, 19/15, 19/17, 19/19, 20/19,
21/1, 21/6, 22/15, 23/3, 23/5,
23/5, 23/15, 23/19, 24/3, 24/5,
24/14, 24/15, 24/16, 24/17, 24/21,
25/4, 25/11, 25/13, 26/10, 26/18,
27/11, 27/17, 27/19, 28/1, 28/2,
28/5, 28/16, 28/16, 29/8, 29/18,
29/19, 30/20, 31/1, 34/14, 37/11,
39/17, 39/18, 41/10, 41/15, 41/17,
42/10, 43/11, 44/15, 44/17, 46/5,
46/9, 46/14, 46/17, 47/14, 48/20,
49/7, 49/19, 50/4, 50/11, 50/15,
52/9, 53/6, 53/12, 54/4, 54/5,
56/11, 56/12, 56/12, 56/16, 57/10,
57/10, 57/11, 58/5, 58/6, 58/17,
58/17, 58/18, 58/19, 59/19, 61/2,
61/4, 62/3, 64/9, 64/12, 67/3,
67/4, 68/4, 68/8, 69/2, 69/3,
69/10, 69/10, 69/10, 69/12, 69/16,
70/13, 70/18, 71/6, 71/7, 71/13,
71/13, 71/14, 71/15, 72/14, 72/21,
73/1, 73/3, 73/10, 73/11, 73/12,
74/8, 74/14, 74/19, 74/20, 74/20,
75/7, 76/1, 76/11, 76/13, 77/1,
77/3, 77/4, 77/14, 78/1, 78/18,
78/18, 78/20, 79/4, 79/8, 79/16,
79/21, 80/1, 80/6, 81/10, 81/21,

82/1, 82/18, 82/18, 82/18, 83/1, 84/1, 84/9, 84/10, 84/11, 84/11, 84/12, 84/13, 85/6, 86/5, 86/12, 86/21, 87/4, 88/1, 89/5, 89/13, 89/18, 90/4, 91/2, 91/3, 91/6, 91/6, 91/17, 91/18, 91/20, 92/2, 92/7, 92/15, 93/2, 93/4, 94/1, 94/7, 95/12, 95/13. èazze v. celle 78/17. binÀ v. temennÀ 87/4. tebÀrek v. TeèÀlÀnıÆ 76/11. [=224]	v.+ni 29/14, 68/1, 69/9. v.+ge 15/15. v.+i 67/5, 67/21, 69/9. v.+iniÆ (belirtme d.e.) 19/13. [=41]
vebÀl (<Ar.) günah. v.+lerni 39/5. [=1]	vidÀè (<Ar.) veda. v. úıldı 65/14. v. úılıştılar 79/4. v. úılıp 40/14. v. úılışıp 19/21. [=4]
vefÀ (<Ar.) vefa. v. 43/7. v. úılsun 77/20. v. úılsa 74/19. [=3]	vidÀèlaş- (<Ar. <i>vidÀè</i> +T.+laş-) vedalaşmak. v.-ıp 27/20, 41/14, 48/21, 63/1, 75/9, 75/17. [=6]
vehm (<Ar.) vehim, kuruntu. v. 53/2. [=1]	vidÀè-nÀme (<Ar. <i>vidÀè</i> +Far.nÀme) vedalaşma mektubu. v. 40/6. [=1]
veès-selÀm (<Ar.) vesselam. v. 79/14. [=1]	vilÀyet (<Ar.) vilayet, il. v. 41/16. v.+ke 84/14. v.+de 41/11. v.+ıÆnı 54/16. v.+i 79/18. v.+ige 77/16, 79/1, 87/1, 90/7, 91/19. v.+ige úarap 79/5. v.+ide 79/11. v.+idin 87/14. v.+idür 76/15. v.+imizge 78/21. v.+lerni 5/13.
vezir (<Ar.) vezir. v. 5/3, 5/5, 5/15, 5/17, 6/1, 6/2, 6/6, 15/16, 19/16, 67/9, 67/12, 68/2, 68/3, 68/4, 68/6, 68/11, 68/13, 68/17, 68/20, 69/2, 69/4, 69/19, 69/19, 71/1, 71/3, 71/4, 80/6, 84/10, 88/3, 89/17. v.+niÆ (belirtme d.e.) 68/1. v.+ni (ilgi d.e.) 5/12, 70/6.	

v.+lerigā 19/18, 19/21, 23/14,
35/20.

v.-i Ūımız BÀd PÀdşÀhke 76/12.

[=21]

vîrÀn (<Far.) yıkıntı alan,
harap yer.

v. úılur 60/17.

v. úıurimiz 50/4.

v. úılıp 19/15, 19/16, 23/5, 27/18.

[=6]

vîrÀne (<Far.) yıkıntı alan,
harap yer.

v. úılur 5/7.

[=1]

vird (<Ar.) dua, zikir.

v. ü evrÀdlarnı 93/18.

[=1]

vü (<Ar.) ve; *karş..* **ve, u, ü.**

v. 8/17, 9/4, 17/4, 45/4, 75/9.

evliyÀ v. enbiyÀ 43/9.

nÀle v. zÀrî 43/10.

kêçe v. kündüz.

nevóe v. zÀrim 82/6.

[=9]

Y

yÀ Ibağlaç. ya.

y. 15/14, 15/14, 16/18, 23/18,
31/12, 39/14, 39/16, 40/8, 40/9,
45/2, 45/5, 45/9, 45/12, 45/15,
63/5, 66/20, 66/20, 68/5, 68/5,
68/20, 84/9, 85/13.

[=22]

yÀ II (<Ar.) *ünlem.* ya, ey, hey.

y. 5/3, 12/13, 12/15, 12/19, 27/2,
27/8, 29/17, 31/6, 31/7, 31/8,
31/9, 31/9, 31/13, 31/16, 31/20,
32/3, 32/7, 32/10, 32/13, 36/19,
36/19, 36/20, 36/21, 38/3, 44/12,
45/18, 46/6, 46/7, 47/2, 51/2,
53/8, 62/13, 76/14, 83/4, 94/4,
94/3, 93/3, 90/2, 83/5.

[=39]

yÀd (<Far.) yâd, anma, bellek.

y. etip 27/3, 33/4.

y. úılıp 33/2, 39/19, 65/15, 66/17.

úasem y. úılıp 9/9.

y.+ı 66/8.

fîkr-i y.+ı 65/19.

y.+ıda 39/21.

y.-ı İmÀm 65/16.

y.-ı HudÀy TeeÀlÀ úılıp 9/18.

[=12]

yÀdgÀr (<Far.) yadigâr, hatıra.

y. bolsun 2/5.

[=1]

yafrag yaprak.

mÀnend-i y.-ı terek 66/5.

[=1]

yağdur- yağdırmak.

y.-gil 81/3.

[=1]

yağşı iyi.

y. 47/7, 61/19, 73/17, 83/18.

y. erdi 26/4.

y.+lar 69/7.

y.+dur 3/19.

y.+raú 37/3, 37/13, 37/14, 37/15,
37/16, 37/19, 38/1, 38/5, 73/21,
83/17, 85/6.
y.+raú érđi 59/16.
y.+raúdur 38/14, 38/20.
[=21]

yaḥşılıú iyilik.
y. 75/3, 91/5.
[=2]

yaú- yakmak, ateş etmek.
y.-tı 17/16, 89/9.
[=2]

yaúa Giysilerin boyna gelen,
boynu çeviren bölümü, yaka.
y.+Ænı köteriÆ 76/3.
y.+sıdın südrep 57/19.
[=2]

yaúın yakın.
y. 14/13, 14/15, 28/2, 30/7, 41/15,
41/19, 49/7, 57/5, 59/10, 61/9,
78/4, 80/2.
y. érđi 15/8.
y.+large 56/9.
y.+larım 71/14.
y.+raú 83/3, 93/4.
[=17]

yaúında çok geçmeden, yakın
zamanda.
y. 62/1.
[=1]

yaúınla- yakınlaşmak.
y.-pdur 34/7.
[=1]

YèÀúūb ö.a. Hz. İbrâhim'in
torunu ve İsrâiloğulları'nın atası
olan peygamber.
Y. 66/7.
Y-ı KenèÀn 65/17.
[=2]

yalaÆla- (kılıcı kınından)
çıkarmak.
úılıç y.-p 80/16.
[=1]

yalbar- yalvarmak.
y.-ıp 45/8.
[=1]

yalğan yalan.
y. 40/8, 74/11, 74/12.
[=3]

yalğançı yalancı.
y. úıldım 5/18.
[=1]

yalguz yalnız.
y. 5/9, 14/20, 15/12, 22/18, 29/11,
30/20, 57/10, 63/5, 71/16, 81/2,
81/12, 84/4, 88/10, 89/19, 89/20.
[=15]

yaman kötü.
y. 41/6, 85/6.
[=2]

yamğur yağmur.
y.+ı 67/1.
[=1]

yan yan, taraf.
y. 29/13, 51/10.
bu y. 75/7.
y.+ge 92/7.
y.+dın 29/13.

y.+ımdaki 16/10.	[=1]
y.+ığa 15/14, 52/18, 54/9.	yapuş- yapışmak.
y.+larıda 17/21.	y.-tılar 29/6.
[=10]	y.-úanı 38/13.
yan- geri dönmek.	[=2]
y.-ıp 89/3.	yÀr (<Far.) yâr, sevgili.
[=1]	y. 32/16, 38/4, 38/4, 39/10, 39/10, 83/15, 83/15.
yana yine.	y.+im 41/17, 66/18, 72/20.
y. 6/21, 8/4, 9/1, 11/6, 12/3, 13/3, 13/3, 13/9, 15/13, 16/1, 16/10, 20/12, 21/18, 21/21, 22/9, 22/13, 25/8, 26/5, 28/5, 30/6, 34/12, 35/18, 36/3, 36/18, 36/20, 38/18, 38/21, 43/18, 46/3, 46/5, 46/17, 47/19, 52/6, 54/1, 55/1, 55/21, 58/4, 61/19, 64/4, 67/17, 67/18, 69/20, 69/20, 74/8, 74/16, 86/19, 87/6, 88/1, 88/8, 88/10, 88/19, 89/11, 89/16, 92/7, 92/19, 93/4, 94/15.	y.+imni 37/4, 76/1.
[=57]	y.+imdin 36/14, 36/16, 36/18.
yandur- yönlendirilmek.	y.+imsen 81/15.
y.-dılar 62/8.	y.+iÆ 37/21, 39/9, 39/12, 43/5.
[=1]	y.-i cÀnım 37/13.
yaÆı yeni.	y.-i mihribÀn 78/14.
y. 76/6.	y.-i gülèizÀrımdın 36/14.
[=1]	[=23]
yaèni (<Ar.) yani.	yara yara.
y. 49/21, 78/14, 79/1.	y. 31/8, 81/16.
[=3]	y.+sı 14/6.
yaÆhğ gibi.	[=3]
y. 12/7.	yarağ silah.
[=1]	y. 48/5, 81/18.
yap- örtmek.	y.+ım 32/6, 82/3.
y.-ğan 28/16.	[=4]
	yarala- yaralamak.
	y.-p 32/6.
	[=1]
	yÀrÀn (<Far.) yâran, dostlar.
	y.+ığa 83/16, 83/18.
	y.+lar 8/11, 37/14, 37/15, 79/12.
	y.+larım 81/13.
	y.+larımdın 81/16.
	y.+larıÆ 7/8.
	y.+larıdın 79/6.

[=10]
yaraş- yaraşmak, yakışmak.
 y.-ur 16/15.
 [=1]
yaraştur- uzlaştırmak.
 y.-dılar 27/17.
 y.-up 35/7.
 [=2]
yarat- yaratmak.
 y.-ğan 83/9.
 y.+úan 11/13.
 y.-ken 12/15, 38/7, 81/9.
 [=5]
yarıl- yarılmak.
 y.-dı 63/14.
 y.-dı mu 84/9.
 [=2]
yÀri (<Far.) dostluk; yardım.
 y. 32/1, 32/2.
 y. bërürge 32/20.
 [=3]
yarım yarı, yarım.
 y. 54/9, 54/11, 61/4.
 [=3]
yÀrmendlik (<Far.yÀrmend+T.+lik)
 yardımcılık, asistanlık.
 y. úlsunlar 79/2.
 [=1]
yarı- parlamak, parıldamak.
 y.-dı 15/13.
 [=1]
yarıgluú parlaklık.
 y. 16/18.
 [=1]

yasavul Orta Çağ'da Türk ve Moğol hanlıklarında yasa talimatlarına dayanarak kararnameleleri uygulayan bir yetkili.
 y. 49/16, 49/16.
 y. bolup 67/3.
 y.+lar 6/21, 50/5, 84/13.
 [=6]
yasavul başı yasavullara işçibaşı.
 y. úıldıÆ 90/13.
 [=1]
yaş göz yaşı.
 y. 42/6.
 y. aldılar 79/6.
 y. alıp 85/9.
 y.+ımnı 38/9.
 y.+ı 43/5.
 [=5]
yaşar yaşındaki.
 y.+ğaça 90/20.
 y.+dan 90/20.
 y.+dın 90/20.
 [=3]
yaşla- gözüne yaş almak.
 y.-dı 9/16, 42/8.
 [=2]
yaşur- gizlemek.
 y.-ursên 19/1.
 y.-dı 18/21.
 [=2]
yat- yatmak.
 y.-adur 7/4.
 y.-armen 82/10.
 y.-ur 63/10.

bî-hûş bolup y.-tı 13/14.	y.+nı 51/12.
úurşap y.-tı 15/20, 20/6.	[=1]
y.-tılar 7/3, 35/14, 58/12, 61/1, 61/3.	yayıl- yayılmak, dağılmak.
y.-ıpdur 20/4, 93/15.	y.-ıp 93/16.
uñlap y.-ıpdur 33/17, 63/8.	[=1]
y.-ıpdurlar 44/1.	yaz- yazmak, yaymak.
y.-sa 65/20.	y.-dı 35/18.
úurşap y.-ay 15/18.	[=1]
y.-ayın 42/3.	ye- I. yemek.
y.-ğan 45/18, 81/7, 83/8.	y.-rsen 11/15.
y.-ken 80/12, 80/14.	y.-r 39/7.
y.-úan 63/16.	y.-dım 8/14.
y.-adurgen 63/9.	y.-diler 29/20.
y.-ur érdi 35/17.	y.-gensen 95/3.
y.-ıp aldı 35/20.	y.-se 95/8.
y.-ıp úaldı 4/15.	y.-gil 22/2, 22/14.
y.-ıp úaldılar 73/4.	y.-mey 25/5, 28/18, 50/18, 51/20, 59/21.
y.-maú 37/7.	y.-r érdi 3/5.
[=31]	y.-mes érdiÆ 95/7.
yatúuz- yatırmak, yatmasını sağlamak.	ğam y.-mesmen 29/1.
y.-up úoydılar 33/11.	keltek y.-dim 8/21.
[=1]	muşt y.-mey 21/10.
yÀverlik (<Far.yÀver+T.+lik)	sili y.-gen 11/5.
yardımcılık, asistanlık.	[=21]
y. 35/2.	yekpÀre (<Far.) tek parça, bütün.
y. úılıÆlar 51/17.	y. 80/19.
[=2]	[=1]
yay yay.	yeksÀn (<Far.) yeksan, düz.
y.+nı (ilgi d.e.) 14/12.	y. boldı 25/17.
y.+ğa 34/4.	y. úılay 15/1.
y.+ığa 51/9.	y. úılıp 89/18.
[=3]	y. úılur érdim 88/10.
yayağ yaya.	ğam y.-megil 18/16, 85/9.
	[=4]

yem yem.

y. 29/20.

[=1]

yer yer; mesafe.

y. 37/20.

y. birle yeksÀn úlay 15/1.

y. birle yeksÀn boldı 25/17.

y. birle yeksÀn úlur érđim 88/10.

y. birle ber-À-ber úladur 89/19.

y. yüzide 74/6.

on yètti ferseng y. úaldı 80/3.

y. yüziğa 82/12, 82/14.

ÀsmÀn yıúıldı ve yÀ y. yarıldı
mu 84/9.

y.+ni (ilgi d.e.) tamurını tartsun
82/13.

y.+ni (ilgi d.e.) tamurını tarttılar
83/7.

y.+ni urdı 4/10.

y.+ni hılvet tapıp 34/2.

bir y.+ni 91/20.

y.+ge 4/11, 13/12, 25/18, 82/13,
82/14.

bir y.+ge 23/8, 63/7.

bu y.+ge 5/7, 21/8, 24/14, 35/16,
47/19, 67/6, 70/21.

dègen y.+ge 26/14.

ikki y.+ge 91/19.

ne y.+ge 16/10, 37/6, 44/11,
85/17, 89/18.

óalÀālıú y.+ge 44/14.

ol y.+ge 10/17.

on altı ferseng y.+ge barur 84/7.

on altı ferseng y.+ge yetti 43/19.

şol y.+ge 35/17.

tüşüpdür y.+ge 36/13.

úırú gez y.+ge barıp tüşti 26/6.

y.+ge batıp turdı 93/2.

y.+ge battı 93/1.

y.+ge kirdiler mü 39/14.

y.+ge köterip urdılar 36/3.

y.+ge müÆen 38/1.

y.+ge tégüzse 70/8.

y.+ge tüşti 92/6, 92/13.

y.+ge úoydı 8/19, 53/17, 70/12.

y.+ge úoydılar 93/8, 21/19, 22/10.

y.+ge uray 86/19.

y.+ge urdı 35/5, 60/6, 64/5, 87/19,
91/10, 91/15.

y.+ge urdılar 22/21, 25/17, 29/7.

y.+ge yıúıldı 28/6, 81/5.

y.+ge yıúıldılar 73/4.

y.+ge yıúılıpdur 71/14.

y.+ge yıúılsalar 15/8.

yètti y.+ge 30/5.

yıúılğan y.+ge 7/4.

bir y.+ğa 30/11, 31/1, 78/2, 80/11.

bu y.+ğa 3/11, 49/21, 59/7, 64/13,
66/14, 68/14, 68/16, 69/2, 82/8,
90/3.

her y.+ğa 56/7.

ol y.+ğa 46/4.

úaysı y.+ğa 87/7.

y.+ğa attı 92/15.

y.+ğa tégdi 57/18.

y.+ğa tókildi 58/3.

y.+ğa tüşti 12/7, 63/17.

y.+ğa úoydılar 13/14.

y.+ğa urdı 42/8, 64/3.

y.+ğa ursalar 3/2.

y.+ğa yúıldı 69/18, 89/15.
y.+ğa yúıldılar 43/12.
yatğan y.+ğa 83/8.
yatken y.+ğa 80/12.
bir y.+de 9/1, 93/10.
bu y.+de 3/10, 3/13, 4/6, 5/6, 9/1,
15/16, 28/8, 31/9, 34/10, 53/9,
82/4, 82/9.
bul y.+de 55/8.
felÀn y.+de 40/16.
ḡaùarnÀk y.+de 14/4.
her y.+de 37/5, 81/15.
ne y.+de 31/14, 31/14, 65/8.
ol y.+de 7/4, 15/12, 15/19, 17/16,
20/11, 31/2, 78/3, 78/4.
oşal y.+de 17/1, 42/2.
şol y.+de 73/16, 90/14.
úademi yetken y.+de 84/10.
úaysı y.+de 42/21, 90/14.
yarım úanÀb y.+de 54/9, 54/11.
yètti y.+de 80/7.
yúılgan y.+de 4/15.
úaysı y.+dedür 43/9.
y.+din 64/3.
bir y.+din 80/10.
şol y.+din 78/21.
yıraú y.+din 67/16.
hiç y.+i 26/17.
her y.+iniÆ (belirtme d.e.) 77/5.
yatken y.+iğa 80/14, 81/7.
yatğan y.+idin 45/18.
barça y.+lerniÆ (belirtme d.e.)
33/16.
ne y.+lerde 7/20.
ḡaùarnÀk y.+lerde 14/16.

mundağ y.+lerde 24/19.

olturuş y.+i 62/13.

[=162]

yeş- çözmek; (kıyafet) çıkarmak.

y.-edürler 85/12.

y.-ip úoyay 63/12.

[=2]

yet- yetmek; yetişmek.

y.-ersèn 18/17.

y.-ermiz 62/10, 62/11.

y.-mes 82/3.

y.-ti 12/6, 21/13, 22/4, 23/9, 30/7,

30/10, 31/2, 43/19, 46/4, 50/9,

52/3, 52/10, 52/18, 53/10, 56/13,

60/1, 60/2, 60/5, 61/9, 63/2,

86/18, 91/9.

y.-ti érse 14/13.

y.-medi 12/9, 64/19.

y.-tiler érse 34/16.

y.-tiler 24/10, 26/12, 28/2, 41/15,

49/7, 49/17, 75/10, 77/3, 78/2,

79/5, 83/8, 88/14, 93/13.

y.-ipmen 31/17.

zarar y.-megey 80/4.

y.-se 56/7, 83/15, 83/16, 83/17,

83/18, 89/18.

y.-ey 60/5.

y.-kil 18/3.

y.-mesünler 39/2.

y.-ip 22/20, 51/8, 61/8.

y.-ip kèlsün 82/8, 82/8.

y.-ip kèlip 60/7, 89/2.

y.-ip bargünçe 10/18.

y.-küçe 38/4.

y.-ken 25/3, 84/10.

y.-tiler 63/7.	[=1]
y.-ip 6rdi 59/10.	y6tmiř (70) yetmiř sayısı.
y.-ip k6ldi 10/13.	y. 90/20.
y.-ip k6ldiler 10/13.	[=1]
y.-ip bardı 92/16.	y6tmiř miÆ (70 000) yetmiř bin
y.-ip bardılar 55/19, 84/12, 92/20.	sayısı.
y.-ip k6ldi 6/17, 15/15, 34/18,	y. 80/21.
35/16, 51/6, 51/21, 53/4, 76/17,	[=1]
86/13.	yıĝ- toplamak, yıĝmak.
y.-almaysizler 65/1.	y.-dılar 90/19.
y.-maú 37/5.	y.-ip 30/1, 44/10, 85/7, 90/21.
y.-mek 62/4.	[=5]
[=85]	yıĝıl- toplanmak, yıĝılmak.
yetk6r- ulařtırmak.	y.-dılar 93/16.
y. 40/12, 81/21, 82/6.	[=1]
y.-di 59/8, 82/13, 82/14, 82/15.	yıĝla- aĝlamak.
y.-diler 35/19.	y.-yduř 48/18.
y.-megey 34/2.	y.-r 16/20.
y.-seÆ 31/21.	y.-rsiz 83/4.
y.-gil 46/9.	y.-dı 40/20, 41/5, 41/18, 47/13,
[=11]	65/16, 65/17, 65/18, 65/19, 66/4,
yetk6z- ulařtırmak.	66/6.
y.-s6n 82/13.	y.-dılar 35/12, 42/10, 42/14,
[=1]	83/13.
y6tti (7) yedi sayısı.	y.-y 65/17.
y. 8/17, 9/4, 30/5, 47/20, 52/12,	y.-p 12/18, 36/5, 38/19, 42/11,
55/13, 58/19, 62/9, 63/8, 65/3,	65/15, 72/14, 83/2.
65/10, 65/18, 66/3, 66/19, 70/20,	y.-r 6rdiler 48/8.
71/6, 71/11, 71/12, 71/16, 71/19,	[=26]
73/5, 74/9, 74/12, 78/11, 78/19,	yıĝlař- aĝlařmak.
80/3, 80/7, 90/20, 94/12, 94/16.	y.-tılar 84/1, 88/5.
y. k6nlik 62/3.	y.-ip 79/4.
[=31]	y.-ur 6rdiler 40/14.
y6ttin6i yedinci.	[=4]
y.+ge 30/12.	yıúıl- yıkılmak.

y.-dı 7/7, 8/15, 19/12, 28/6, 50/21, 57/19, 58/3, 69/18, 81/5, 84/9, 89/15.	y. ërdük 41/19.
y.-dılar 43/12, 44/8, 47/11, 73/4, 83/12.	y.+ke 26/7.
y.-ıpdur 71/14.	[=8]
y.-ğan mukin 32/9.	yiber- göndermek; <i>karş.. yubar-</i> .
y.-salar 15/8.	dūzahğa y.-ürsen 88/7.
y.-ıp 23/2, 76/20, 90/2.	y.-diler 79/17.
y.-ip 5/1.	nÀme y.-ip 78/9.
y.-may turupdur 10/21.	hırÀcını y.-ür ërdiler 94/16.
y.-ğan 4/15, 7/4.	ser ü pÀlar y.-ür ërdiler 94/18.
y.-urgā 59/10.	deryÀge y.-ür ërmiş 65/7.
[=27]	[=6]
yúit- yıkıtmak, devirmek.	yigirme (20) yirmi sayısı.
y.-tı 7/3.	y. 54/8.
[=1]	[=1]
yıl yıl, sene.	yigit yiğit.
y. 8/7, 65/3, 65/18, 66/19.	y. 3/20, 4/1, 4/20, 4/21, 21/3, 25/3, 25/4, 25/20, 51/19, 80/11, 80/13, 85/17.
y.+nı (ilgi d.e.) 71/6.	y.+dürmen 11/5.
y.+ğaça 69/6.	y.+dürsën 11/4.
y.+dın 45/20, 65/10, 70/20, 71/16, 71/19, 74/9, 74/12, 78/11, 78/19.	y. turursën 54/19.
y.+lar 66/3.	[=15]
y.+dur 72/21.	yoú yok.
[=17]	y. 5/9, 7/19, 8/10, 11/11, 11/17, 15/13, 16/3, 16/18, 17/19, 19/1, 20/17, 24/7, 30/5, 31/10, 32/4, 32/5, 32/6, 32/6, 32/16, 33/13, 36/1, 36/2, 37/5, 37/6, 37/6, 37/7, 37/12, 41/2, 41/12, 41/17, 41/18, 43/8, 48/1, 52/3, 64/9, 67/10, 68/7, 68/16, 68/19, 74/8, 74/17, 74/17, 78/7, 82/3, 82/4, 82/5, 82/5, 90/5.
yılan yılan.	bitken y. 14/6.
y.+dëk 56/8.	bolğanı y. 41/7.
[=1]	
yıllú yıllık, senelik.	
y. 55/13, 71/12.	
[=2]	
yıraú irak, uzak.	
y. 16/2, 42/16, 52/2, 56/9, 67/15, 81/20.	

körgeimiz y. 64/11.

y. mu 45/2, 45/6, 45/9, 45/12,
45/15.

y. mudur 32/21.

y. turur 46/3.

y. ettiim 42/13.

y. úldım 39/14, 42/12.

y. erdi 3/3, 33/14, 52/7, 68/4.

y. boldılar 44/11.

y. etip 65/17.

y. úlup 39/21.

y.+dın 85/14.

y.+ı 85/6.

y.+dur 10/5, 16/17, 21/9, 36/1,
37/17, 55/15, 92/1.

[=77]

yoúat- yok etmek, kaybetmek;

karş.. yoúat-.

y.-tım 37/4.

y.-tı 14/14.

y.-ıpdurmen 64/16.

y.-ıp 54/20, 60/10, 61/21, 67/2,
68/16.

y.-ıp erdim 46/17.

[=9]

yoúat- yok etmek, kaybetmek;

karş.. yoúat-.

y.-úi 65/21.

[=1]

yoúatğuı kaybeden kiři.

y.+men 68/15.

[=1]

yoúla- yoklamak, ziyaret etmek.

y.-rsen 11/9.

y.-ydursen 32/12.

y.-dılar 33/15.

y.-p 66/19.

y.-günçe 37/19.

y.-gende 83/18.

[=6]

yol yol; mesafe; sefer.

y. 62/4, 78/3,

y. yürüp 20/1, 23/8, 34/16, 49/6,
75/9, 76/12, 77/3, 78/2, 89/13.

y. yürmaını 24/19.

y. bërmedi 48/13.

úança y. bar 55/11.

bir aylıú y. bar 55/11.

yetti yılúú y. 55/14, 71/12,

y. başlandurup 56/6.

y. başladı 60/21.

bir y. úaramadı 74/9.

y. meşauúatde 78/11.

y. başlagen 81/15.

y. bolsun 83/5.

y. turur 60/19.

y. bolsun 70/5.

y.+nı (ilgi d.e.) 65/12.

y.+ge 65/6.

y.+ğa 7/20, 24/9, 49/6, 62/14,
62/18, 75/17, 77/1, 78/4, 90/8.

y.+ğa kirdiler 9/17.

y.+ğa úarap 77/15.

y.+ğa tüştiler 9/18.

y.+da 17/7, 62/9, 70/14, 93/13.

y.+dın 23/21, 62/16.

y.+uÆda 29/19.

bir y.+ı “bir defa, bir kere” 29/11,
76/3.

y.+ı 62/3, 62/3, 62/3.

y.+ın 38/16.
y.+ını 39/18.
y.+ığa 12/14, 14/4, 38/7, 79/4.
y.+ıda 16/4, 62/3, 68/10, 73/9.
y.+lar 81/12.
y.+larını (ilgi d.e.) 62/17.
y.+larını 42/2.
y.+larda 42/16.
y.+dur 60/20.
[=66]

yoldaş yol arkadaş.
y. 16/10, 73/2.
y.+larım 16/11, 33/13.
y.+larını 33/14.
[=5]

yolla- yolu geçmek.
y.-p 42/3.
[=1]

yoluú- karşılaşmak.
y.-magey 23/21.
[=1]

yubar- göndermek; tezlik tasvir
fiili; *karş.. yiber-*.
dūzahke y.-dım 52/8.
y.-dı 6/17.
úırıp y.-dı 34/8.
[=3]

yum- yummak.
köz y.-up açúunça 35/19, 9/21,
83/7.
[=3]

yumalan- yuvarlamak, devrilmek.
y.-ıp 92/6.
[=1]

yurt yurt, memleket.

y. u elim 41/4.
y.+um 85/5.
y.+ıda 65/4.
[=3]

Yūsuf ö.a. Hz. Ya'küb'un oğlu,
İsrâiloğulları'na gönderilen bir
peygamber.
Y. 72/19.
Y.+nı 65/17, 66/7.
[=3]

yut- yutmak.
y.-arman mu 16/17.
y.-mek 69/5.
[=2]

yügür- koşmak.
y.-di 18/20, 51/13, 59/8, 60/2,
85/20, 91/7.
y.-diler 64/19.
y.-üp 50/19.
y.-üp keldi 7/5.
[=9]

yügürtür- koşturmak.
y.-üp 21/11.
[=1]

yügürük yüğrük.
y. 3/1, 9/21.
[=2]

yür- yürümek; süreklilik tasvir fiili;
bk.. yürü-.
y.-edür 87/8.
y.-ürsên 3/17.
úoşulup y.-ürsen 86/9.
y.-ürsizler 14/16.
yağdurgil dèp y.-di 81/4.
y.-diler 9/17.

ŞÀh İremge y.-diler 28/2.
 yolğa y.-diler 75/18.
 vilÀyetige úarap y.-diler 79/5.
 beyÀbÀnlarda y.-üpsèn 10/7.
 ÓiãÀr-ı İskenderiyege y.-maúçı
 boldılar 26/9.
 şehriğa y.-maúçı boldılar 78/9.
 yığlap y.-sem 38/19.
 úaraúçılık úılıp y.-seÆ 26/3.
 y.-se 3/10.
 alıp y.-gil 26/11.
 toğrı y.-gil 58/5.
 y.-üp 62/11, 63/2, 66/10, 68/19.
 yol y.-üp 20/1, 34/16, 49/6, 75/9,
 76/12, 77/3, 78/2, 89/13.
 anıÆ arúasıda y.-üp 65/3.
 yolğa y.-üp kètti 79/4.
 İremge y.-üp kèttiler 79/18.
 şehir şehir y.-üp 90/12.
 y.-gen aysen 16/15.
 y.-ürde 32/4.
 y.-üp erdi 75/18.
 arúasıdan úalmay y.-üp èrdiler
 23/8.
 yol y.-maúını 24/19.
 şikÀr úılıp y.-diler 2/12.
 izlep y.-üpmen 54/21, 60/10.
 sergerdÀnı bolup y.-üpmen 70/21.
 şikÀr úılıp y.-üpdür 3/9.
 suv-suvlap y.-gendür 31/13.
 uv-uvlap y.-gendür 31/14, 31/15,
 31/15.
 úuv-úuvlap y.-gendür 31/15.
 söylep y.-gendür 31/15.
 úaçıp y.-üp 88/6.

ceng úılıp y.-ür erdi 56/15.
 úaçıp y.-günçe 87/5.
 devrÀnlar sürüp y.-gen 87/6.
 şikÀr úılıp y.-ür èken 70/11.
 [=51]

yürek yürek.

y. 16/14, 39/3, 40/20.
 y.+im 8/1, 31/8, 36/8, 48/2.
 y.+i 58/16.

[=8]

yürü- yürümek; *bk.* **yür-**.

yètti yerde y.-miş 80/7.

[=2]

yürüş yürüyüş.

y. saldı 54/2.

[=1]

yüz I (100) yüz sayısı.

y. 5/8, 11/6, 15/8, 38/15, 89/1.

[=5]

yüz II yüz, suret.

ne y. birle 40/8.

y. ögürürsen 89/8.

y. ögürdüÆ 43/2.

y. kèltürdi 14/21.

y.+üm bolmağay 41/2.

úaysı y.+üm birle 41/21.

y.+ümni 54/21, 60/11, 64/17,
 75/21.

y.+iÆ sargardı 8/5.

güldék y.+üÆ 39/3.

y.+iÆni úıl naôar 68/9.

y.+üÆni 41/1, 54/19.

gül y.+üÆni 7/21, 66/21.

y.+üÆni açgıl 54/18, 60/9, 64/15.

y.+üÆdür Àyet-i tecrì cÿi men
intihÀrû'l-enhÀr 72/16.

y.+i 68/7, 72/19.

y.+in 38/2, 46/13.

y.+ini 76/19, 77/21.

èÀlemni y.+ini 15/10.

èÀlem y.+ini 36/7.

y.+iniÆ úzğa úldılar (belirtme
d.e.) 24/18.

y.+ide 5/9.

èÀlem y.+ide 3/3.

cehÀn y.+ide 36/17.

dünyÀ y.+ide 74/15.

y.+ide miónet ve meşauúatlar
tartıp tursa 71/6.

yer y.+ide 74/6.

zamÀnnı y.+ide 68/5.

zeminniÆ y.+ide 47/14.

y.+iğa 13/16, 67/21, 82/12, 82/14.

fÀtióanı y.+iğa naôar saldı 67/19.

y.+iğa niúÀb-ı şÀhi tarttı 67/21.

yer y.+iğa 82/12, 82/14.

y.+idin 40/21.

cehÀnnı y.+idin 43/4.

y.+idin niúÀbmı köterdi 69/17.

zeminni y.+idür 48/1.

y.+iÆizdin 69/15.

y.+leriğa 7/6.

y.+leriğa urdılar 44/1.

y.+leriğa 66/16.

y.+leridin 68/2.

[=60]

yüzlen- yönelmek.

y.-di 37/11.

y.-diler 2/11.

[=2]

Z, Ô, Ø, Õ

ôafer (<Ar.) zafer, utku.

ô. 85/13.

ô. boldı 12/4.

[=2]

zaèfirÀn (<Ar.) safran; *karş..*

zağfirÀn.

z.+dèk 8/4, 8/5.

[=2]

zağfirÀn (<Ar.) safran; *karş..*

zaèfirÀn.

z. oldı 7/21.

[=1]

ôÀhir (<Ar.) zahir, belli.

z. 40/18.

[=1]

zahm (<Far.) yara.

z. 29/15, 81/16.

z. eter 39/8.

z. bèrmeydür 10/18.

z. bèrdi 88/19.

z. boldı 59/10.

z.+ıdın 24/13.

[=7]

zaómet (<Ar.) sıkıntı, meşakkat.

z. 34/2.

[=1]

zaèif (<Ar.) zayıf.

z. 82/4.

z. mü 68/20.

z.+ke 10/14.

z.+idür 77/3.

[=3]
zaèife (<Ar.) zayıf kadın,
kadın, bayan.
z. 10/6.
[=1]
zÀl (<Far.) saçları ağarmış, ihtiyar.
z. 17/4, 17/6.
[=2]
ôÀlim (<Ar.) zalim.
ô. 16/16.
[=1]
zamÀn (<Ar.) zaman.
z. 8/12, 11/15, 35/15, 35/19,
39/13, 43/20, 66/5, 93/12.
Àhîr-i z. 61/12.
şîr-beçe-i z. 3/16.
zamîn ü z. 28/3.
zemîn ü z. 84/7.
z.+nı (ilgi d.e.) 68/5.
z.+da 66/14.
z.+dın 28/6.
peygamberi Àhîr-i z.+durmen
18/11.
[=16]
zÀr (<Far.) perişan, ağlayan, inleyen,
inilti.
dÀd u z. 65/16.
z. eyledi 38/7.
z. zÀr 40/19.
zÀr z. 40/20.
z.+ım 82/8.
nÀle-i z.+ım 12/16.
nevóe vü z.+ım 82/6.
z.-ı dil 73/3.
[=8]

øarar (<Ar.) zarar.
z. yetmegey 80/4.
[=1]
øarb (<Ar.) darbe.
ø. 8/14, 12/1, 25/6, 60/6.
ø.+ımnı 21/14, 22/6.
ø.+ı 4/11.
ø.+ıdın 50/20, 63/17, 93/1.
[=10]
zÀrî (<Far.) inleme.
z. 17/4, 31/21.
nÀle vü z. 31/4, 43/10.
nÀle-i z. 15/9, 37/9.
nÀle-i z.+nı 37/8.
z.+siğa 26/10.
[=8]
ôÀt (<Ar.) kendi, öz, asıl.
ô.+ıÆını 19/2.
ô.+dur 20/18.
ô.-ı pÀkiÆ 12/12.
ô.-ı bÀ-bereket Àn-óaøretdür
69/13.
ô.-ı şerîf 18/10, 28/20.
ô.-ı şerîf tururlar 18/8.
[=7]
ôÀt-ı bÀ-bereket (<Ar.)
bereket getirici.
ôÀt-ı b.-i Àn-óaøretdür 69/13.
[=1]
zebÀn (<Far.) dil, tat alma
organı.
z. 8/9.
z.+ım 36/13.
[=2]
zeberdest (<Far.) kuvvetli.

èÀdî-yî z. 57/12.
 z. eyle 12/13, 12/14.
 [=3]
zeh(e)r (<Far.) zehir, ağı.
 z. 38/8.
 z.+ni 19/6.
 z.-i Àlūd 52/4, 52/11.
 z.-i helÀhil 18/17.
 z.-i helÀhilni 19/2.
 [=6]
zehre (<Ar.) çiçek.
 z.+si 63/13, 69/18.
 [=2]
Àlūd (<Far.) bulaşık zehir,
 karışık zehir.
 zehr-i À. 52/4, 52/11.
 [=2]
helÀhil (<Far.zehr+Ar.helÀhil)
 zehir, panzehiri olmayan ağı.
 zehr-i h. 18/17.
 zehr-i h.+ni 19/2.
 [=2]
zemîn (<Far.) zemin, taban.
 z. ü zamÀn 84/7, 28/3.
 z.+ni/Æ 47/14.
 z.+ni (ilgi d.e.) 47/21, 47/21.
 z.-i maùabbaú 58/19.
 [=6]
zenÀne (<Far.) kadınca, kadınsı,
 kadın işi.
 z. 46/11.
 [=1]
zencîr (<Far.) zincir.
 z. 4/17, 84/15, 91/12.
 bend-i z.+lerini 27/12.

[=4]
Zerrîn ö.a. *bk.* şehristÀn -ı
Zerrîn, şeh-i Zerrîn.
 melike-i Z. 20/8.
 şÀh-ı Z. 20/7.
 [=2]
õerre (<Ar.) zerre.
 õ. 32/6.
 [=1]
õevú (<Ar.) zevk, eğlence.
 õ.+i/Æ 58/20.
 õ.+i 50/11, 92/2.
 õ.-i èacib 74/18.
 [=4]
Zeyd ibn èAlî ö.a. Hz. Hüseyin'in
 torunu, Zeydiyye mezhebinin
 imamı.
 Z. 49/4, 51/1, 51/4, 51/6, 53/1,
 67/11, 67/20.
 z.+ni (ilgi d.e.) 51/7.
 Z.+ni 48/6, 67/20.
 Z.+ge 68/1.
 Z.+ğa 74/20.
 Z.+din 67/10.
 z.+dür 51/5.
 [=14]
zindÀn (<Far.) zindan.
 bend-i z. 23/19, 24/4, 75/8.
 bend-i z. úıldım 5/2.
 z.+nı (ilgi d.e.) 26/16.
 bend-i z.+ge 27/6, 73/15.
 çÀh-ı z.+ge 31/17.
 z.+ge saldı 23/13, 81/1.
 z.+ğa saldılar 6/21.
 z.+dın ħalÀâ úılmaú 6/7.

z.+dın çúargıl 6/8.
z.+dın çúardılar 6/9.
z.+dın çúarıÆlar 75/5.
z.+dın çúarıp 75/6.
z.+dur 26/16.
[=17]
zinde (<Far.) diri.
z. 93/3.
[=1]
zindegÀn (<Far.) hayat, yaşam.
z.+ım 36/7.
[=1]
zinhÀr (<Far.) sakın, aman.
z. 20/16.
[=1]
zırÀ (<Far.) çünkü.
z. 5/19.
[=1]
zır zeber (<Far.) altüst.
z. úıldılar 84/13.
z. úılıp taşladılar 6/16.
[=2]
ziyÀde (<Ar.) fazla, çok.
z. 8/3, 46/19, 73/13.
z. boldı 7/14.
z. bolsun 71/10.
z.+raú 69/20.
[=6]
øiyÀfet (<Ar.) şölen, ziyafet.
z. 71/14.
[=1]
øiyÀfethÀ (<Ar.øiyÀfet+Far.-hÀ
çokluk eki) şölenler, ziyafetler.
z.-yı èÀlì 78/1.
[=1]

ziyÀn (<Far.) zarar.
z. 34/2.
[=1]
zor (<Far.) zor.
z. 49/20.
z. urdı 13/10.
z. úıldılar 26/20, 33/4.
z. urğıl 13/9.
z. ursun 13/8.
z. bëriÆler 33/2.
z. urup 26/21, 32/20.
z.+uÆ 11/15.
[=10]
zorla- (<Far.zor+T.+la-)
zorlamak.
z.-dı 12/9.
[=1]
Öüfünün ö.a.
Ö. 2/5, 3/2, 3/7, 3/8, 3/15, 3/19,
4/1, 4/5, 4/11, 4/12, 4/13, 4/15,
4/19, 5/19, 5/21, 6/4, 6/17, 6/21,
7/2, 9/8, 10/1, 10/5, 10/9, 10/11,
10/18, 10/21, 11/3, 11/18, 12/1,
13/14, 13/17, 13/21, 14/10, 14/21,
15/12, 15/13, 15/20, 16/19, 17/3,
18/21, 18/21, 19/1, 19/4, 19/4,
19/6, 19/9, 19/13, 19/17, 30/17,
30/19, 31/12, 32/8, 32/13, 32/13,
32/16, 32/18, 32/19, 32/21, 33/3,
33/7, 33/7, 33/11, 33/12, 33/14,
33/20, 34/7, 34/13, 34/14, 34/18,
34/20, 35/2, 35/3, 35/4, 35/9,
35/11, 35/12, 35/13, 35/20, 36/1,
36/2, 36/5, 37/11, 37/21, 39/2,
39/13, 39/20, 40/15, 40/19, 41/4,

41/8, 41/9, 41/13, 41/16, 41/20,
 42/4, 47/1, 47/4, 47/7, 47/10,
 47/12, 47/13, 47/16, 47/19, 48/10,
 48/19, 49/2, 49/4, 50/12, 50/21,
 51/15, 51/16, 51/20, 51/21, 52/1,
 52/2, 52/3, 52/8, 52/9, 52/10,
 52/11, 52/12, 52/19, 53/3, 53/5,
 53/7, 53/8, 53/13, 53/13, 53/16,
 54/10, 54/12, 54/15, 54/20, 55/2,
 55/4, 55/6, 55/10, 55/12, 55/14,
 55/16, 56/20, 59/13, 59/13, 59/17,
 59/19, 60/1, 60/4, 60/7, 60/10,
 60/20, 61/5, 61/16, 61/17, 61/18,
 61/19, 61/21, 62/4, 62/8, 62/16,
 63/4, 63/5, 63/12, 63/14, 64/2,
 64/5, 64/7, 64/12, 64/14, 64/15,
 64/19, 65/1, 65/8, 65/13, 65/15,
 65/16, 65/19, 66/15, 66/16, 67/2,
 67/13, 67/19, 67/21, 68/2, 70/19,
 72/12, 72/20, 73/16, 75/13, 76/15,
 76/19, 77/10, 77/11, 77/18, 78/16,
 80/2, 80/3, 80/7, 80/16, 81/2,
 81/4, 81/5, 81/19, 84/4, 85/7,
 86/8, 86/10, 86/16, 86/17, 87/14,
 87/16, 87/19, 88/9, 88/18, 88/19,
 88/21, 89/1, 89/2, 89/4, 90/6,
 91/8, 91/14, 92/12, 92/14, 92/16.
 ğazel-i Ő. 36/13.
 Ő.+nıÆ 2/1, 5/12, 9/14, 9/18,
 11/3, 17/1, 19/12, 32/11, 33/19,
 40/14, 48/3, 48/12, 49/1, 77/12.
 Ő.+nı (ilgi d.e.) 4/8, 5/17, 6/20,
 11/14, 13/15, 15/14, 18/20, 37/16,
 38/5, 38/10, 48/7, 51/14, 52/18,
 54/12, 58/10, 59/12, 61/15, 64/1,

64/7, 64/8, 64/18, 66/3, 73/17,
 74/1, 74/14, 75/19, 78/3, 78/6,
 78/9, 79/18, 86/13, 92/12, 93/6.

Ő.+nıÆ (belirtme d.e.) 15/20,
 67/12.

Ő.+nı 5/18, 14/6, 14/8, 18/18,
 19/8, 38/11, 47/8, 48/16, 74/5,
 84/16, 94/4.

úĩããa-i Ő.+nı 17/9.

Ő.+ge 14/13, 19/12, 37/10, 41/19,
 52/3, 52/7, 52/10, 56/16, 60/2,
 60/13, 64/1, 66/4, 68/12, 73/9,
 73/15, 74/16, 76/2, 78/10, 86/7,
 86/18, 88/18, 88/20, 91/9, 91/13.

Ő.+ġa 6/17, 49/1, 54/11, 61/1,
 64/5.

Ő.+dur 18/15, 46/7.

Ő.+dêk 81/14.

Ő.-ı óarÀmzÀde 92/9.

Ő.-ı pÀk-dÀmen 2/13, 47/10,
 62/6, 63/1, 63/3, 68/12, 68/15,
 69/10, 69/16, 70/5, 71/9, 72/9,
 72/11, 74/7, 77/20, 83/20, 86/3,
 86/5, 86/7, 86/14, 87/12, 87/21,
 88/17, 91/1, 91/4, 91/11, 92/2,
 92/10.

Ő.-ı pÀk-dÀmenni 62/20, 72/8.

[=349]

öüèl-fiúÀr (<Ar.) Zülfikar.

z.+larını 91/16.

[=1]

zünnÀr (<Ar.) papaz kuşığı.

z.+ıÆnı 54/15, 57/7.

z.+ımı 50/2, 54/17.

[=4]

Sonuç

Tez çalışmamızın konusu, metinde yazarı veya çevirmeni hakkında herhangi bir kayda rastlanmayan ancak 1911 yılında Molla Seyyid Hacı İşan'ın girişimiyle Kagan (Buhara) Matbaası'nda Arap harfleriyle basılan 95 sayfalık *CengnÂme-i Zūfünūn* adlı eser üzerine bir dil incelemesidir.

Eser, Şah İrem'in kızı Öüfünūn'un ile Hazreti Ali ve torunu Muhammed Hanefiyye arasındaki savaşları konu alır. İslam dini adına yapılan savaşların ön planda olduğu eser birbirleriyle savaşan Öüfünūn ile Muhammed Hanefiyye'nin sonradan birbirlerine aşık olmaları ve evlenmeleri ile sona erer.

Tez çalışmasının “Birinci Bölüm”ünde *CenknÂme-i Zūfünūn* adlı eserin yazılış tarihi, önemi, dili, konusu, nüsha ve varyantları hakkında bilgi verilmiştir.

“İkinci Bölüm”de eserin yazım, ses ve şekil bilgisi özellikleri incelenmiştir.

Eserin yazım özelliklerinde dikkat çeken temel hususlar şunlardır:

Yapım ve çekim ekleri Türk-Uygur yazım geleneğine uygun olarak bazen ayrı bazen de bitişik olarak yazılmıştır: *aylıú* (55/11), *sénsiz* (36/7atasınıÆ (4/17), *aldıga* (4/17);), *atlıg* (85/1), *ötkürüp* (88/6), *úulını* (31/20).

Birkaç yerde iki sözcüğün birbirine bitleştirilerek yazıldığı görülür: *körey_dep* (20/13), *özi_meydÂnge* (91/4), *ey_ferzend* (56/19).

Şu sözcüklerin ve eklerin ikili yazılışına rastlanmıştır: *at* (6/7) ~ *aú* (6/10), *maÆa* (38/14) ~ *maÆa* (57/9).

Türkçe sözcük veya eklerin doğru okunmasını sağlamak için bazen *úuradur* (89/19), *úulaç* (26/7), *künide* (37/7) gibi örneklerde harekelerden, *guçça* (30/11) sözcüğünde ise şedde işaretinden yararlanılmıştır.

Metnin ses bilgisi özellikleri bakımından dikkat çekici hususları şunlardır:

Türkçe sözcük gövdelerinde büyük ünlü uyumu kuralının büyük ölçüde korunduğu, birkaç yapım ve çekim ekinin ise *úaraúçı+lik* (26/3), *bende+lıú* (40/12) gibi vb. örneklerde bu kurala uymadığı görülmüştür. Ayrıca, küçük ünlü uyumunun tam

gelişmiş olmaması gibi Çağatay Türkçesi özelliği de *tamur* (83/7), *yapuş-* (29/6) gibi örneklerle metne yansımıştır.

Ünsüz uyumunda ise aynı sözcük ve eklerde dahi tutarsızlıkların hakim olduğu görülür: *aytkil* (50/2) ~ *aytgıl* (28/18), *aytdı* (49/18) ~ *ayttı* (6/2), *tarttı* (30/9) ~ *tartdı* (75/16) vb.

Metinde, bir Türkçe ve birkaç alıntı sözcükte /c-/ ~ /ç-/ seslerinin ikili kullanımı dikkat çeker: *çöne-* (40/4) ~ *cöne-* (93/9), *çabduú* (62/20) ~ *cabduğ* (81/18) ~ *cabduú* (48/4), *çAn* (15/1) ~ *cAn* (7/4), *çehAn* (12/21) ~ *cehAn* (12/8), *çeng* (67/4) ~ *ceng* (9/9), *muèAleçe* (34/11) ~ *muèAlece* (44/10) vb. Bu özelliğe Taşkent ili ağızları (Shoabdurahmonov, 1976, s. 18), Andican ağızı (Ibrohimov, 1967, s. 69), Surhandarya ağızı ile Kazak ve Karakalpak lehçeleri (Rahimov, 1985, s. 53) gibi hem Özbek Türkçesi ağızları hem de Kıpçak grubu Türk lehçelerinde rastlanır.

Çağatay Türkçesinin karakteristik bir özelliği olan /p/ > /f/ ses değişmesi olayı metnimizde de yer bulmaktadır: *faòta* (10/8), *tofrag* (50/21), *úalfau* (57/1), *if* (10/8).

Metnimizde *er-* ~ *é-* yardımcı fiilinin ikili kullanımına rastlanır:

ér-: *bilip ér-di-m* (69/20), *musulmAn úulğan ér-di* (77/10), *barıp ér-dü-k* (44/5), *úabül úulmas ér-miş* (65/12);

é-: *bolsa é-di* (33/13), *ol é-di* (65/20), *sözler é-dü-k* (67/17), *úazgen é-ken* (44/7), *körge é-miş* (65/4).

Metnin şekil bilgisi özellikleri bakımından dikkat çekici hususları şunlardır:

Şu örneklerde ilgi durumu eki belirtme durumu görevinde kullanılmıştır: *bu üç kişi+niÆ özleriğa hemrAh úulıp* (2/10), *a+niÆ eltip şehzÀde-i imÀnsızge bérdi* (19/7), *ol áayd meni sözü+niÆ úabül úulmaydur* (17/8), *kÀristAn oyunlar+niÆ başımızğa salur* (5/11), *oşal yerde ÖüfününniÆ Ahı+niÆ HudÀy TeèÀlÀ úabül úuldı* (17/2) vb.

Şu örneklerde belirtme durumu eki ilgi durumu görevinde kullanılmıştır: *üy+ni burçığa* (3/18), *ölük+ni úanığa* (4/13), *yay+ni kirişğa* (14/12), *toÆuz+ni başını* (58/7) vb.

Şu örneklerde belirtili isim tamlamalarının tamlayan unsurlarının ilgi durumu görevindeki belirtme durumu eki ve tamlanan unsurlarının iyelik görevindeki ilgi durumu eki aldığı görülür: *analarını cılavınıÆ alıp* (11/1), *emdi barıp Öüfünün birle*

atasını şehriniÆ alıp musulmÀn úlmasam (9/8), bizni haberimizniÆ èAliğa aytadur (87/8), el-úîãã on tuğdÁrını hemmesiniÆ úolğa tüşürdi (81/1) vb.

Bir örnekte yönelme durumu eki belirtme durumu görevinde kullanılmıştır: *sizni ayaúlarıÆız+ge muèÁleçe úıladı* (34/11).

Şu örneklerde yönelme durumu eki bulunma durumu görevinde kullanılmıştır: *óaoæt-i MurteøÁ èAli emirzÁde birle ğar+ge bÁmdÁdnı edÁ úıldılar* (84/2), *bügün taÆ+ğa üstimizge kélip* (5/10).

Şu örneklerde yönelme durumu eki ayrılma durumu görevinde kullanılmıştır: *ÍmÁm Muhammed HaneñiyyeniÆ köрмаú+ke eşitmaúları ziyÁde boldı* (7/14).

Şu örneklerde yönelme durumu eksiz ifade edilmiştir: *Medîne baramen* (40/8 ol úız dem urmay *ÍmÁm úılıç saldı* (26/4), *tÁ Medîne keldi* (66/5).

Şu örneklerde bulunma durumu eki yönelme durumu görevinde kullanılmıştır: *mun+da keltürgil* (47/5), *emirzÁde a+n+da úondılar* (77/8, 77/9), bu başım sênsizin *tofraú içi+de kirgeni bihraú* (37/2), *úay+da barursizler* (64/21) vb.

Ayrılma durumu ekinin Çağatay Türkçesinde kullanılan *+dın / +din* biçimlerinin (*ot+dın* (17/17), *eger+din* (35/5)) yanı sıra, *+dan / +den* biçimine de sıkça rastlanması, Kıpçak etkisinin (Eckmann, 2021, s. 76) bir göstergesi olmalıdır.

Metinde, *tur-ur > dur-ur* yapısından eklenen ve Çağatay Türkçesine de özgü olan *-dur/-tur* ekinin yanı sıra *-dü* ve çağdaş Özbek Türkçesinde de var olan *-dı* eklerine de rastlanır:

-dur, -dür: ayt-a-dur-sen (9/3), *izlen-e-dür-men* (16/5), *bol-ma-y-dur-sên* (88/7);

-dü: körme-y-dü-gen (36/16);

-dı: oúu-y-dı (40/6).

“Üçüncü Bölüm”de metnin çeviri yazısı verilmiştir.

Metnin söz varlığında, bir yandan hem Yeni Uygur Türkçesindeki *emdi* sözcüğünün bir varyantı olarak *emdi* (7/11) sözcüğüne hem de bu sözcüğün çağdaş Özbek Türkçesindeki varyantı olan *endi* (10/3) sözcüğüne, diğer yandan da Yeni Uygur Türkçesinde olduğu gibi ünlülerinin yuvarlaklaştığı *ögür-* (89/8) (Özbek Türkçesinde *ögir-*), *töştük* (<*teş-ik+lik; karşı: YUyg. *töşüklük* “delik açılan, delik koyulan” (UTİL-I: 361) (15/10), ya da *tört* (3/9) sözcüğünün yanı sıra Yeni Uygur Türkçesindeki gibi ses

düşmesine uğrayan *töt* (*on töt lek* (88/15)) sözcüğüne rastlanması vb. hususlar eserin diline erken dönem modern Türk lehçelerinin etkisi olarak görülebilir.

Yine, metinde Yeni Uygur Türkçesinde sıfatları ve zarfları pekiştirme ve isimleri zarflaştırma görevinde kullanılan *+lik+i* ek birleşmesine (ayrıntılı bilgi için bk.: Çelikbay, 2021) ait bir örneğe rastlanması dikkat çeken bir özelliktir: *kündüz+lüki* “gündüzleyin” (72/20).

“Dördüncü Bölüm”de eserin gramatikal dizini hazırlanmıştır.

Kaynaklar

- Abdulahatov, N., & G'oziyev, T. (2010). *Shohimardon*. Taşkent: Yangi Asr Avlodi.
- Adizova, I. (2009). *O'zbek Mumtoz Adabiyoti Tarixi*. Taşkent: Fan.
- Akar, S. (2021). *Çağdaş Türk Dili* (13 b.). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Arat, R. R. (1979). *Kutadgu Bilig III İndeks*. İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Atalan, M. (I/2 (Güz 2008). Türk Kültüründe Hz. Ali Cenknameleri. *e-makâlât Mezhep Araştırmaları*, 7-27.
- Atalan, M. (Güz 2012). *Cenknâmelerde Hz. Ali 'nin Yeri* (Cilt V). e-makâlât Mezhep Araştırmaları.
- Azimova, L. (2022). O'zbek Adabiyotida Islom Tarixiga Oid Qissalar (XIX Asr Misolida). *Analytical Journal of Education and Development*, 227-232.
- Banguoğlu, T. (1990). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.
- Baranov, X. K. (2006). *Bolşoy Arabsko-Russkiy Slovar*. Moskova: Jivoy Yazık.
- Baskakov, N. A. (2021). *Türk Dillerinin Tarihi-Tipolojik Ses Bilimi*. (O. S. Karaca, & K. Koç, Çev.) Ankara: TDK Yayınları.
- Bayat, F., & Aliyeva, M. (2008). *Eski Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Neşriyatı.
- Bilkan, A. F., & Gümüşkılıç, M. (2008-1). Türkçenin Yitik Coğrafyası : Tacikistan'da Türkçe El Yazmaları. *AVRASYA ETÜDLERİ*, 69-82.
- Bodrogligeti, A. J. (2001). *A Gramer of Chagatay*. Muenchen: Lincom Europa.
- Boeschoten, H. (2022). *A Dictionary of Early Middle Turkic*. Boston: Brill.
- Budagov, L. (1869). *Sravnitel'niy Slovar' Turetsko-Tatarskih Nareçiy* (Cilt 1). Sankt-Peterburg: Tipografiya İmperatorskoy Akademik Nauk.
- Budagov, L. (1871). *Sravnitel'niy Slovar' Turetsko-Tatarskih Nareçiy* (Cilt 2). Sankt-Peterburg: Tipografiya İmperatorskoy Akademik Nauk.
- Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- Clauson, S. G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford: At the Clarendon Press.
- Clauson, S. G. (Güz 2007). Türkçede Sekizinci Yüzyıldan Önce Kullanılan Ekler. (U. Özalan, Dü.) *Dil Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 185-196.
- Çelikbay, A. (2021). Yeni Uygur Türkçesinde Bir Kök-Ek Birleşmesi: +liú+i, +lik+i, +luú+i, +lük-i. *Modern Türk Araştırmaları Dergisi* (18), 433-455.
- Demir, İ. (2015). il-, ʏlt-, ilen- Fiilleri ve Bu Fiillerden Türetilen Kelimeler Üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 564-583.
- Demir, R. (2019). *Manzum Hz. Ali Cenklarından Yemame Cengi Üzerine bir İnceleme*. Kastamonu: Yüksek Lisans Tezi.
- Devellioğlu, F. (2006). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat (Eski ve Yeni Harflerle)*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

- Dilçin, C. (1983). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Doerfer, G. (1975). *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen*. Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.
- Doerfer, G. (1976, Ocak 1). Proto-Türkic: Reconstruction Problems. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, 1975-1976* (23-24), 1-59.
- Eckmann, J. (1964). Çağatay Edebiyatının Son Devri (1800-1920). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, 121-156.
- Eckmann, J. (2021). *Çağatayca El Kitabı*. (G. Karaağaç, Çev.) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Elova, D. D. (2023). Buxoro Bosmaxona va Nashriyotlariga Texnika Sohasidagi Yangiliklarning Kirib Kelish Tarixidan (1920-1924 Yillar). *Obrazovanie i Innovatsionnie Issledovaniya*(2), 7-11.
- Ercilasun, A. B. (2007). *Türk Lehçeleri Grameri* (1 b.). Ankara: Akçağ Yayınları, Türk Dili ve Dilbilimi.
- Ercilasun, A. B. (Bahar 2008). La Enklitiği ve Türkçede Bir “Pekiştirme Enklitiği” Teorisi. *Dil Araştırmaları Dergisi*(2), 35-56.
- Erdal, M. (1991). *Old Turkic Word Formation* (Cilt 1-2). Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basın Evi.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayın/Tanıtım.
- Fozilov, E. İ. (1983). *Alisher Navoiy Asarlari Tilining İzohli Lug'ati* (Cilt 1-4). Taşkent: Fan.
- Gabain, A. v. (1988). *Eski Türkçenin Grameri*. (M. Akalın, Çev.) Ankara: TDK basımevi.
- Harbalioğlu, N. (2017-Güz). Yeni Uygur Türkçesindeki +lar Ekine Bir Bakış. *Türk Dünyası, Dil ve Edebiyat Dergisi*(44), 173-186.
- Hojiyev, A. (1966). *O'zbek Tilida Ko'makchi Fe'llar*. Taşkent: Fan.
- Hojiyev, A. (1979). *Hozirgi O'zbek Tilida Forma Yasalishi*. Taşkent: O'qituvchi.
- Ibrohimov, S. (1967). *O'zbek Tilining Andijon shevasi*. Taşkent: Fan.
- İlgin, İ. (2020). *Eski Türkçede ok/ök Enklitiği*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi.
- Is'hoqov, F. (1995). *Eski O'zbek Tili va Yozuvi*. Taşkent: O'qituvchi.
- Jirmunskiy, V., & Zarifov, X. (1947). *Uzbekskiy Narodnyy Geroicheskiy Epos*. Moskova: Poligrafkniga.
- Johanson, L. (2022). *Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler*. (N. Demir, Çev.) Ankara: TDK yayınları.
- Kanar, M. (2011). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Say Yayınları.
- Karaağaç, G. (2019). *Türkçenin Dil Bilgisi* (4 b.). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karaağaç, G. (2022). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil bilgisi* (3 b.). Ankara: TDK Yayınları.

- Koyuncu, Z. (2020). Edebî Türlerden Cenk-nâme/Gazavat-nâme Karşılaştırması ve Muhammed Hanefî-Tabut Cengi'nin Yeni bir Nüshası. *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, 133-192.
- Kumartaşlıoğlu, S. (11-14 Mayıs 2017). Muhammet Hanefî Destanına Metinlerarası Bir Yaklaşım. *1. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (s. 453-464). Antalya: Türklerin Dünyası Enstitüsü; Gotse Delcev Üniversitesi.
- Küçük, M. (2010). Tarihi Türk Lehçelerinden Türkiye Türkçesine -Dİr/-DÜr (<Turur) Eki ve İşlevleri. *Türkbilig*, 59- 75.
- Mahkamov, N. (1988). *Adabiy Norma va Pleonazm*. Taşkent: Fan.
- Mansurov, S. (2022). Dilafgor Hayoti va Ijodiy Merosi Manbalari Haqida. *O'zbek Filologiyasining Dolzarb Masalalari va Uni O'qitish Metodikasi Muammolari* (s. 42-45). Taşkent: Vneshinvestrom.
- Merhan, A. (2011, Bahar). Tatarların Özbek Edebi Dilinin Oluşumundaki Rolü. *Türkiyat Mecmuası*, 21, 281-295.
- Muhammad Amin-Olimjon vd. (1993). *Zufunun qissasi*. Taşkent: Abdulla Qodiriy adındaki halk mirası yayinevi.
- Mutçalı, S. (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Dağarcık.
- Nadelyayev, V. M. (1969). *Drevnetyurkskiy Slovar*. Leningrad: Nauka.
- Naseem, M. H. (2016). *Çağatay, Özbek ve Yeni Uygur Türkçelerinde Fiil İşletimi (Kişi- Olumsuzluk-Zaman-Soru)*. Bursa: Yüksek Lisans Tezi.
- Orziyev, M. (2020). *XIX Asr Oxiri – XX Asr Birinchi Choragida Buxoroda Bosmaxona, Nashriyot va Matbuot Ishi*. Semerkand: Doktorlik Dissertatsiyasi.
- O'zME. (2011). *O'zbekiston Milliy Ensitlopediyasi* (Cilt j harfi). Taşkent: "O'zbekiston Milliy Ensitlopediyasi" Davlat Ilmiy Nashriyoti.
- O'zRFA. (2013). *O'zbek Tilining Imlo Lug'ati*. Taşkent: Akademnashr.
- O'zRFA. (2013). *O'zbek Tilining Izohli Lug'ati*. Taşkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
- Öz, A. (1998). Güney-Doğu (Uygur-Karluk) Grubunda Şahıs Zamirleri. *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 38(1-2), 479-500.
- Öztürk, A. (18-20 Ekim 2018). Bilinmeyen Bir Hz. Ali Cenknâmesi. *IV. Uluslararası Alevilik ve Bektaşilik Sempozyumu* (s. 309-331). Ankara: Bildiriler Kitabı.
- Poppe, N. (1974). *Grammar of Written Mongolian* (3 b.). Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Quronov, D. (2020). *Adabiyot Nazariyasi Asoslari*. Taşkent: Innovatsiya-Ziyo.
- Rahimi, F. (2016). *Fethali Kaçar'ın Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Doktora Tezi.
- Rahimov, S. (1985). *O'zbek Tili Surxondaryo Shevalari*. Taşkent: Fan.
- Rahmatullayev, S. (2000). *O'zbek Tilining Etimologik Lug'ati* (Cilt 1). Taşkent: Universitet.
- Rahmatullayev, S. (2003). *O'zbek Tilining Etimologik Lug'ati* (Cilt 2). Taşkent: Universitet.
- Rahmatullayev, S. (2009). *O'zbek Tilining Etimologik Lug'ati* (Cilt 3). Taşkent: Universitet.
- RÊsÊnen, M. (1969). *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen*. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.

- Reşetov. (1966). *Hozirgi O'zbek Adabiy Tili* (Cilt 1). Taşkent: Fan.
- Röhrborn, K. (1977). *Uigurisches Wörterbuch / Sprachmaterial der Vorislamischen Türkischen Texte aus Zentralasien* (Cilt 1, a - agrig). Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.
- Sayimov, B., & Mo'minov, G. (1981). *O'zbek Folklorining Epik Janrlari*. Taşkent: Fan.
- Sayitqulov, I. (2020). *O'zbek Xalq Tarixiy Nasrida Epik Syujet va Obraz Evolyutsiyasi ("Temurnoma" Misolida)*. Taşkent: Doktorlik Dissertatsiyasi.
- Sçerbak, A. M. (1994). Tarihi Bakımdan Türkçe Kelimelerin Şekil Yapısı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, 123-130.
- Sçerbak, A. (2019). *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Şekil Bilgisi Üzerine Denemeler (Fiil)*. (Y. Karasoy, N. Hacızade, & M. Gülmez, Çev.) Ankara: TDK Yayınları.
- Serebrennikov, B., & Gadjiyeva, N. (2022). *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı-Tarihi Grameri*. (T. Hacıyev, & M. Öner, Çev.) Ankara: TDK Yayınları.
- Sevortyan, E. V. (1974). *Etimologičeskij Slovar Tyurkskikh Yazıkov* (Cilt 1). Moskova: Nauka.
- Sezer, B. (2004). *Hat Sanatında Kullanılan Okutma, Mühmel Harf ve Tezyin İşaretleri*. Erzurum: Doktora Tezi.
- Shamsiyev, P. (1954). *O'zbek Klassik Adabiyoti Asarlari Uchun Qisqacha Lug'at*. Taşkent: O'ZRFA.
- Shoabdurahmonov. (1976). *Toshkent Oblasti O'zbek Shevalari*. Taşkent: Fan.
- Shoabdurahmonov. (1980). *Hozirgi O'zbek Adabiy Tili*. Taşkent: O'qituvchi.
- Sodiqov, B. (1984). *Hozirgi O'zbek Adabiy Tilida Bog'lama*. Taşkent: Fan.
- Starostin, S. A. (2003). *An Etymological Dictionary of Altaic Languages*. Leiden: Brill Publishers.
- Steingass, F. (1963). *Persian-English Dictionary*. London: Routledge & Kegan Paul Limited.
- Şener, M. (2010). *Muhammed Hanefi Cengi: Metin-Muhteva-Tahlil*. İzmir: Yüksek Lisans Tezi.
- Tekin, T. (1994). Türk Dillerinde Önseste y- Türemesi. *Türk Dilleri Araştırmaları*, 4, 51-66.
- Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri* (2 b.). İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 9.
- Tenişev, E.R. (2001). *Sravnitelno-İstoričeskaya Grammatika Tyurkskikh Yazıkov / Leksika*. Moskova: Nauka.
- Tenişev, E.R. (2002). *Sravnitelno-İstoričeskaya Grammatika Tyurkskikh Yazıkov / Regionalnie Rekonstruksii*. Moskova: Nauka.
- Toprak, İ. (2014). *Hazreti Ali Cenklari*. İstanbul: Büyüyenay Yayınları.
- Tömür, H. (1993). *Hazirqi Zaman Uyğur Tili Grammatikisi (Morfologiya)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Eski Türk Dili Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Tuğçe, E. (2021, Kasım). Halife Hz. Ali ile Cenknâme Kahramanı Hz. Ali Arasında Mitik Dönüşüm. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 63-84.
- Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen Altuigurisch - Deutsch – Türkisch / Eski Uyğurcanın El Sözlüğü Eski Uyğurca – Almanca – Türkçe*. Göttingen: Universitätsverlag Göttingen.

Yaqub, A. vd. (1990-1998). *Uyghur Tilining İzahliq Lughiti (Cilt I-VI)*. Pekin: Milletler Neşriyatı.

Yetkin, H. (2016). *Muhammed b. Hanefiyye Cenknâmesi (Milli Kütüphanesi 06 MİL YZ A 9260/I) Transkripsiyon-Metin-Tahlil*. Diyarbakır: Yüksek lisans tezi.

İnternet kaynakları

<http://nbilib.library.kz/>. (05.10.2023). Merkezi Bilimsel Kütüphane dosyalarının elektronik kataloğu:

<http://nbilib.library.kz/elib/Sait/%D0%A8%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%B9/Skazanie%20o%20Zufnune%20%E2%84%96%202070/HTML/files/assets/common/page-substrates/> adresinden alındı

<http://www.uyghurkitap.com>. (04.02.2023). Uygur Kitap:

<https://www.uyghurkitap.com/book/5795> adresinden alındı

<https://darul-kutub.com/>. (13.11.2023). Darul Kutub: <http://darul-kutub.com/books/1451/> adresinden alındı

<https://digital.staatsbibliothek-berlin.de/>. (26.09.2023). Digitalisierte Sammlungen:

https://digital.staatsbibliothek-berlin.de/werkansicht?PPN=PPN74682985X&PHYSID=PHYS_0270&DMDID=DMDLOG_0006 adresinden alındı

<https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-abbas>. (09.11.2023). TDV İslam Ansiklopedisi. adresinden alındı

<https://izoh.uz/>. (18.04.2024). O'zbek Tilining İzohli Lug'ati. adresinden alındı

<https://kazneb.kz>. (27.10.2023). Kazakistan Ulusal Elektronik Kütüphanesi:

<https://kazneb.kz/ru/bookView/view?brId=1665785&simple=true#> adresinden alındı

<https://kh-davron.uz/>. (21.12.2023). Xurshid Davron kutubxonasi: <https://kh-davron.uz/yangiliklar/muborak-kin/halima-xudoyberdiyeva-eng-qora-isheng-toza-ish-bizning-ishimiz.html> adresinden alındı

<https://nabr.kz/>. (19.10.2023). National Academic Library of Republic of Kazakhstan:

<https://nabr.kz/bookView/view/?brId=1524970&simple=true&green=1#> adresinden alındı

<https://pauctle.com/osmtr/>. (12.04.2024). PAÜ ÇTLE. adresinden alındı

<https://rusneb.ru/>. (22.11.2023). Natsionalnaya Elektronnaya Biblioteka:

https://rusneb.ru/catalog/000200_000018_RU_NLR_DIGIT_97934/ adresinden alındı

<https://sozluk.gov.tr/>. (6.04.2024). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. adresinden alındı

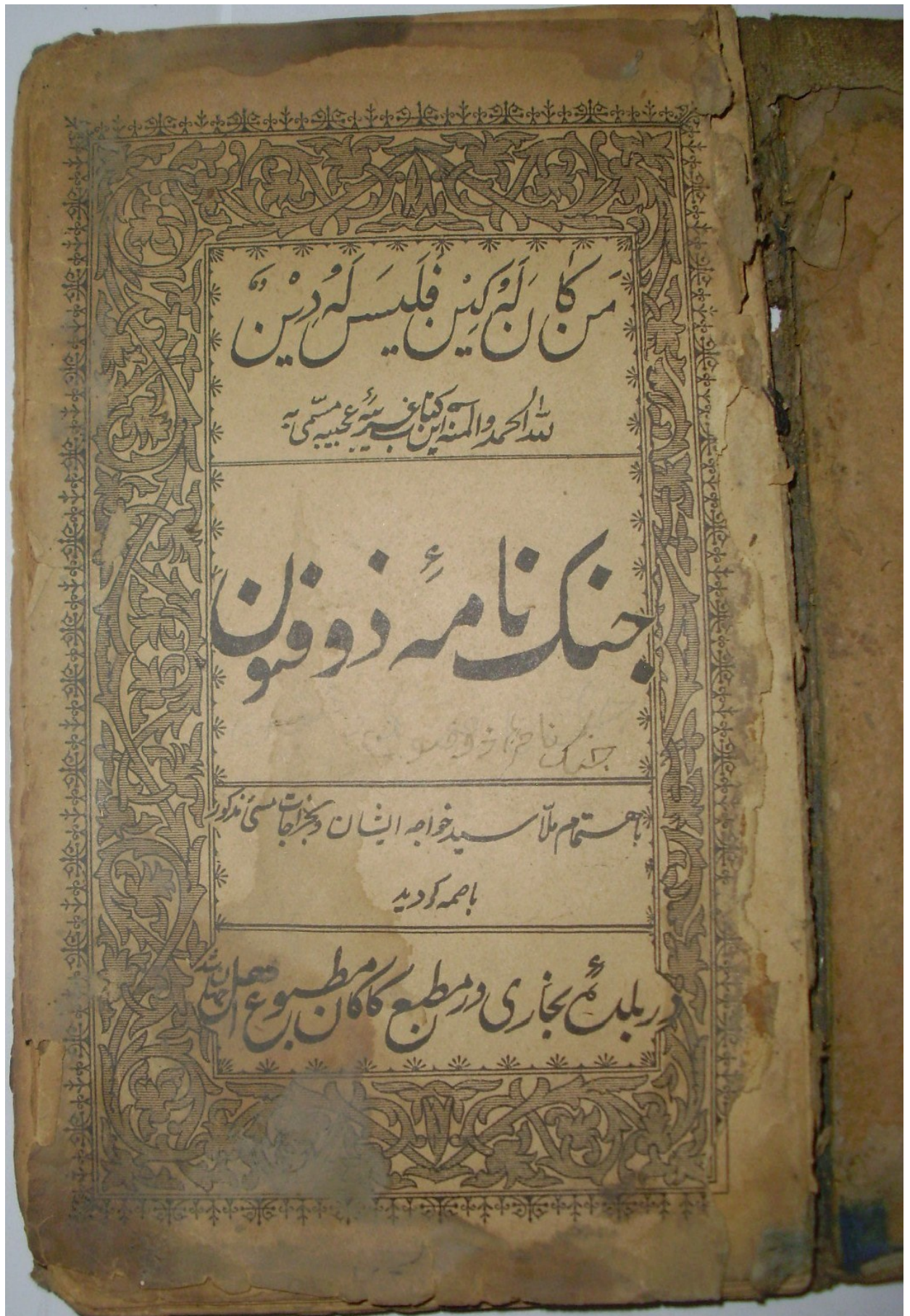
<https://vazhaju.tj/>. (11.04.2024, Nisan 11). vazhaju. adresinden alındı

<https://www.alvin-portal.org/alvin/home.jsf?dswid=8415>. (26.01.2024). Alvin:

https://www.alvin-portal.org/alvin/view.jsf?aq=%5B%5B%5D%5D&c=58&aqe=%5B%5D&af=%5B%22alpha3_facet%3Auig%22%2C%22FREE_ONLINE%3Atrue%22%2C%22CRP_facet%3A1800%22%5D&searchType=TEXT&query=&pid=alvin-record%3A29976&dswid=1602 adresinden alındı

<https://www.bukhari.uz/>. (14.07.2023). İmom Buxoriy Xalqaro İlmiy-Tadqiqot Markazi:

<https://www.bukhari.uz/?p=1911> adresinden alındı

قەدە دۇفون امام محمد حەفە بىرلە دۇفون نىك خىك قىلغانى بىلىك
 دىكە بولۇنك لار بوقە انداخ قەدە دۇر كىم بىر از عىاب دىغايىقە لارنى
 شىرىنى دىشەن سوز لار نىك نىك بوقە نىك عىدائە اس
 عباس نىك قىلىپ دىولار تارابىن كە انقراض عالم
 مادىك بولون امام حەفە دىالارى بى بى حەفە دۇفون بىر خىك
 قىلغان لارى دىشە شە شە مەردان دىشە بىر ان دىشەنى
 ايمان سىز لار بىرلە دۇر دىشە قىلغان لارى اماراوى لار
 انداخ رىواست قىلور لار كىم كون لار دە بىكون امام محمد حەفە
 از روى نىك قىلىپ حەفە ابا بىر صدق رىواستەنى دىولار
 اشمىل دىفاسم دىولار خەست كارى قىل بولار دىك نىك دىولار
 بىرلە قىلىپ باب جاب دىقنى مەن قىلىپ حەفە كالىز لاندى لار بىرلە
 دىك قىلور دىكە بىلەن بىرلە دىكە بىلەن بولور دىكە دىكە
 لار خەفە بىرلە دىكە بىلەن بىرلە دىكە بىلەن بولور دىكە دىكە

سۆزە كۆرۈشۈش

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر تىلىدا يازىلغان ۋە يازىلغان بولغان ۋە يازىلغان بولغان ۋە يازىلغان بولغان

قوتی نکلن جیغی و دیکه لیدی تنگدین بیدیم که قیام کان سین ذوقون ایدی ای کیست اگر چه
 فردوسن اما منی قویم که میره توشه عیالیمای قویاس من دیدی اریته راقی طنیکینه
 فاتا غیل نام شان اولماین دیدی امام محمد ایدی لایزالیمه سور استگ محمد خفیه امام نه
 سور استگ شیردان مرتضی علیه دوین او غلیم و من کو یقویم کاکیاغان خوشلار نه
 سیر و تاشا قیلور من شیر و فیلان لار نه و امو لار نه تکار ایلان کور من دیدن ذوقون
 اندی نظسم من تنگ یخ باردور ای جوان مرد بویورده ناکه معلوم بولغای مرد یا مرد نه
 امام محمد ایدی لار اریشور تغیر تیغ کوتارماک حرام دور مردان مردان ایشلار دین
 عار قیلور اولمش منکاد من کیو بولمیردی منیم که کور ساقور ایدیم دیدی لار ذوقون
 فی امام محمد تنگ سوز لار نه قیسم کلیدی نیزه منیر قلیغی الیب باشیدن
 ایلان تور و ستمدر نه سکر ایتب امام محمد خفیه نه الدیغی کیردی نیزه نه دست بر لیر نه
 اوردی امام محمد خفیه نه فربه بر لیر ایلاریدن او خیر بر کاکوشو پویش لیدی لار ذوقون
 دین و توشولام محمد خفیه نه کوسنی لار نه غیغی غیغی لایدور که باش لری نه کسکی ای ذوقون
 کوردی کفن و بویور ذوقون ایدیکه اولوک نه قانغیر تیغ لولغا کان تمت دین
 پس بیدیم نه کوسیدن توشه حضرت باکیر صدیق نه اوغلان لار نه کند تاشل اولوب
 غیر امام قلیغان برده بامیب قالدی اقبال در نه بر او نکور غیغی الیب ایدی امام ذوقون
 حضرت امام باکیر صدیق نه اوغلان لاری اسماعیل بر لیر قاشم نه الیب باردی
 بولار تنگ بولون لار نه غیغی غلیم خیر سالدی اناسی تنگ الدیغی
 الیب باردی تعظیم قیلدی اناسی شاه ارم قیزیدن سوال قیلدی بو کون حبه
 ابرو تنگ ایدی ذوقون ایدی شیر تکار قلیغی بستان سری بار سب
 ایدیم تورست کیم سه نمودار بولدی نه لار تنگ لار نه بار دیم لار دین بر کیت
 منکا مقابل لیدی اول کیست علی نه او غلایکان نه نیزه تنگ دسته سے

برلا ورو ایدیم قلیلیک بولغانی بزره پنهان بولدی قالغان ایکی سبی بی نه
 آلیس کیلیب بندی زندان قلیدم دیدی شاه ارم ایدی ای شکر زنده رنج
 قلیخیل ورنک سلامت شاه ارم کارور و بولور ونگ و نیر ایدی بایا پشته علم
 منی برفا شوق قانیم سیر اوچون غذا بولسون علی نه مردانه لیکیدین برنج سوزوم
 باراکر کستور بولسه بیان قیلدین دیدی شام ارم سوز لاکیل بدی دز سوز کاکیر
 پادشاه ارم کایدی بولغان او علی ایس ورا کر راست بولسه علی سینه لار بولور
 اولتور کالی قویا کسر البته بولیر کا علی کیلیب بشته لار نه خسر اب قلیب بر
 قیلور دیدی و نیر لار نه سر کوردان قیلور دیدی علی نه مرد و پهلوان دیر لار یوز
 قلعه نه اوزی مالغوز فتح قیلغان دیر لار یوزیده هیچ ادم انکا بر ابر یون
 دیر لار کر علی مونداق واقعه لار نه بلیسه بوکون تا نگه دوستی منیر کا کیلیب
 کارستان اولون لار نیک بتمیر غه سالور مرد کیم نادر دکیم انده معلوم بولور
 دیدی وزیر نه بولور غه و فزون نیک قمر کیلیدی ایدی ای حرام زاده علی نه اندی
 نیمه کا موخچه تعریف و توصیف قیلور سین منم برنج ولایت لار نه خوا قلیم مو برنج
 پهلوان لار نه و بهادر لار نه تحت لار ندین مالوتغه تا ندیم موخچک بن منیر الدیم ده موخچک
 و توصیف قیلور سین دیم شیره حواله قیلدی وزیر قاجیب ز سر شاه ارم نه
 تختی زار قاسمی کالدی بیلدی کیم انیکدین اون جانل بری امان تا یای دور
 وزیر اندین کین تور و سب زلاری نه تاویل قلیدی و ایدری شاه ارم من و فزون
 نی حالیه قراچ و فزون نه یالغاچی قلیدم انچه اول سوزا سوزا رست اتور لکین
 بولور لار نیک و فزون حاله کارحم ایلا ب تیب یر دیم یریر که بوکون علی نه
 آلیس نکل اوزی نه آلیس ندین سونک ایران و طوران کا دست قویور عمر
 ایچده برکون آرام آلامی اولتور و ردیل یر دیم دیدی و فزون بولور نه آلیس

اندىن سونك تىلخاظر بولوب تاسىنى آلدىدىن جىقېيىل دوزچايغە باردى وزىر
 امان تاتى اندىن سونك وزىر شاھ ارم كاخىزىنى تاتى اى شاھ ارم سونك
 اوزون بولسون دىكوزىك آباد بولسون عليغىچە كىر سە دوچار بولسون كىر
 دوچار بولسە سىچىم انىك قولىدىن امان تاجاس بولايكى عربى دوزفون توتوب
 كىلىدە رلار لارنى اوزاختىارغىچە قولىنىك بولارمى كارستان لىق اشلار قىلور
 دىدى شاھ ارم انداخ بولسە لارنىكى مىن كىر كىر دىدى وزىر ايدى كىر تاش كورنى
 مرادنىك بولسە لارنى زىندان دىن خلاص قىلماق كىر كىر اندىن آت تون سلاج
 بىر كىل لارنى اولون لارى تاش قىلدى دىدى شاھ ارم كاخىزى لارنى زىندان
 چىقار كىلدى لارى زىندان دىن چىقار دى لار شاھ ارم كاخىزى تون سلاج
 پىردى محمد عىمىل قاسم تون لارنى كىر دى لار سلاج لارنى باغلادى لارنى مېنى
 لار اندىن مېنى كىر دى لارنى باغلادى تاش قىلدى لارنى مېنى كىر دى لارنى
 كور ساقى لار شاھ ارم تىن دى لارنى قىلدى لارنى قىلچە تىن ان دىكى امان
 لار كاخىزى لار لار دىن بىر نىچە سىنى اولدوردى لار شاھ ارم لار دىن
 مونداخ اشلار كور دى قورقنى القىسە اوزى تىن تاش قىلچە تاش ارم
 بولور دى كاخىزىنى كىر دى بىر امان سىر لار كاخىزى لارنى لارنى بولارمى بولور
 كىر كاخىزىنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى
 بولور دى قورقنى بولور دى بىر امان سىر لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى
 كىلدى كور دى كىم كىر دى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى
 توشۇك لار كىر تاش سىنك لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى
 دىدى بولايكى لار دوزفون تىن كىلدى لارنى توتوب اطلار دىن توشقى لارنى لارنى
 توشۇك لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى لارنى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

تۆھپىچە ماقالى، قەدىمكى ئەسەر ۋە قوليازىلار ئامبىرى

اوز سرانجه باوی عرب ملک بارور کارا ده قیلدی اما اکی کلمه سوزنن امام
 محمد حقیقه دین ایشیتنیک دل کونی که امام محمد حقیقه تنیک دوشنون درود
 لغیتیه ناروج کون نچو دلو بولایتیه لارا و چون دین سونک مقبل و نکور دین
 حقیقه کیلیدی امام نصیافان بیک بار دی امام نه کوردی اول برده یاناد و
 دل برله یو کورد ب کیلیدی کوردی کیم امام تنیک نفس لاری بار خدای تعالی کا شکر
 بجا قیلدی اول دم ده سوالیب سلیب امام نه یوز لار لغیه سیتی امام محمد حقیقه
 اوز لار لغیه کیلیدی جای لاریدن نور دی مقبل امام نه ایاق لار لغیه کیلیدی
 حمد سنا ایتی ایدی اطهر قند امام ایدی ای مقبل لاریان لار تنیک فرکر اول شوخ عینا
 الکیب سیتی بولغای دیدی لار القصة امام برله مقبل یکلان اوی لاری غم و
 بولدی لار و الله علم امارا و یان اخبار و ناقلان آثار
 اندر اعرواست قیلور لار کیم ای برادر لار ایدی اکی کلمه سوزنن امام
 محمد حقیقه فی انالاری دین ایشیتنیک کیراک دل کونی که امام محمد حقیقه شکار غم بارور
 لار ناروج کونجه بولدی کیلادی لار تورلوخی کونجه بولدی تنیک طاق بولدی ایسه
 امام محمد حقیقه تنیک کورماق کا اشتیاق لاری زیاده بولدی فکر قیلور لار که
 قنداع حادثه بولدی دیب وچ تور ت کون دین کین فرزند ارجمند تنیک
 جای ده دلیسه لار شاه مردان کانیمه جواب برور مندی مقبل برله امام محمد
 کیریب کیلیدی لار انالاری جایلاری من تور دلیام محمد نه پشانه لاری پشاند
 لار غزل بولدی حقیقه دور بولکون تور ت کون بولوب ورنور دیم سبب قیلان تنیک
 اوز تنیک نه فیده سقلاب بوق بلالار دین امان اید تنیک نه کیم کونور دین کونور
 یولغی انتظار ایتد تنیک نه که من دین بر خدای نه بر لارده روان اید تنیک کور
 کل یوز دکنه نه سبب دین زعفران اولد نه کونور دیم که بر دیم بر کلی سر سبب

جهان ابرو دینک ما حقیقه نه جهان نه باغیده تا پکان متاعی سین ما کوزوم نور نور کسیم
 قوت سین بر زمان ابرو دینک ما امام حقیقه ایدی اولکون لورت بولوب فرکار کا ما
 بار سیل یردیم دیدی لار اندین زیاده سوز قیادی لار اما حقیقه او غیله لار غیله خوب
 فرادیلار ابرو حیره لاری رعمران دیکلر بولوب دورید حقیقه نه قایتیب ال قیلدیر
 که ای فرزند ارجمندم کلی سرخ دیک بوزنیک نه سبیدین رعمران دیک عار دی بولوب
 نازکینک سبیدین آریغ لادی دیدی لار امام محمد ایدی لاری مهربانیم منو صیت
 لایم درازدور اکفرق یل شیم ادا لولای دوریدیلار ابرو حقیقه امام محمد اوزلور
 لار غیله قویدی ابرو حقیقه لار نه انا لار غیله بر بر بیان قیلدی لار غیله منی دوردیم کسیم
 ده سوز کاسم تل زبان کولغای ما اگر نه پان قیلور بولوبم رک بی استخوان
 کولغای ما ما شیم کاسر مشقت لار لوشوب ورسچ علاچی لوق ما فی اندیشه سین
 ای یاران لار مغر جان کولغای ما بوسوز لار نه دوستلار منچ کیم اظهار شیم بولوب
 انیک فکری منی جا نمیده هر دم هر زمان کولغای ما دسیل قصه امام محمد و اقله نه
 انا لار غیله بر بر بیان قیلدی لار و ایدی لار که اولکون شکار کا بار ویم بر فیه ایدو
 بولیم اندین بر ضرب بیدیم در حال بوجالغنه تو شتوم دسیل تمام قصه لار نه بر بیان
 قیلدی ابرو حقیقه لغره اوزوب بهوش بولوب قیلدی مدت دین سونکره شین
 لار غیله کیلدی لار سوز که کلیلیدی ای انکی جهان بی بهاسی وای انکی کوزوم ما
 قوامی بون سوز دور که سین ایتور سین اتانک شیر خدا برله تی کیمچه وکونوز
 کوراشیم عاقبت قولیغنه تو شتوم سین اکر دین اوزوب الیب باشه
 دین ایلانور و بیک قویدی عاقبت اوز کیشی کی قیلدی انداغ پهلوان
 اتادین بولغان فرزند بوسنک مونداغ سوز لار نیک قیلور کا عارقیلک
 موسین بر فیز دینه کلنگ یریم دسیل ایتار سین دیدی بوسوزنی

بوییده سوزلار دنیکی نیه بریده موندن سوزلار نه دیکیلدی دیدی بزلار نه ناموس کا
 قوتیا کای سینه دیدی لار امام حقیقه نه بوسوز غه قهرلاری کیلیدی ایچلار غه غصه لار
 تولدی انالاری سوزلاری درد اوستینغه درد بولدی ای انا اوزنک نیه تیا
 دور سین انا نیک برله تی کیچه وکوندور کور شتیم دیب دیدی لاری اوزلوم
 نیه بولوب ورسیم دیدی اندین کیین اوخواه ایر بولسون خواجه خان بولوم همیم
 بر بولغی قوت نیه کور سوز دیدی اندین کیین اوی کا بار و مقبل نه جلادی لار ایدیلای
 ای مقبل نیکیانه نی طغنه سر کونکولوم نه بوزدی و انام نی طغنه سر خاندین او
 ایدی باریغی و فنون برله انا سینه شیری نیک لیب نیکان قلیا هم نیک
 کیلای کای من دیب قسم یاقیلیک طلاری نه ایگر لای شوق تور لوک کبیا
 جنک کلب شاه ارم نی شهر لغه روانه بولدی لار انا نیک تی بی حقیقه سیدار
 بولدی لار دست لیکدین هشیار بولدی لار او غله کور ایدیب کیلیدی ایر محمد
 حقیقه نیک تا بیدی کتیرک لار دین سوزادی شول ساعت اشیک کا حقیق
 ایدی لار اشیک لار نه ایر لادی تا پالیدی کوکلیغ کیلیدی مگر کیچه که سوزلایم
 نه اتمیکایم غیرت قلیب و فنون نیک شیری غم کتیه بولغا دیب و زلاری
 او را باشلادی تا نکلا شاه مردان دلفر غلغنه جواب سپردن دیب
 کوزلاری نه یاشلادی القصه انالاری نه طاقه طاق بولدی پیر شتیاق
 بوللاری نه ایگر لای سواره بولوب بولغه کیردی لار امام نه ایر لایچه بولدی لار
 کوکل لار لغه باو خدای تعالی قلیب بولغی و شتر لار و فنون نیک چهار باغی شیکه
 کیلیدی لار و چهار باغ کا کیردی لار طرف غم ایدی لار محمد حقیقه نیک کوریدی لار
 ناگاه بیابان دین کورغا یان بولدی ار اسیدین بر نیچه آدم لار سید بولدی لار
 مردانه لباس لار کیکان و یو کور وک طار کا منیکان کوز بولوب آخو نیچه بله حقیقه نی

۱۰
 آلايەت كىلدىرلار دۇفۇن كوردى كىم چارباغ دەرىجىكە خاتون بارانى كوروب
 قىرى كىلدى ايدى اى خاتون سىن قىنداق جاندىور سىن مەن دىن
 اجازت سىز مەن چارباغىدە سىر تاشا قىلور سىن دىدى بۇ خىفە اندى سىن
 قىنداق جاندىور سىن بۇ چارباغىدىكى ئاشىر تاشا سى دىن مەن قىلور سىن دىدى
 دۇفۇن ايدى بۇ مەن چارباغىدە دىرىچ كىرسە بۇ قەدور كە مەن بۇ اجازت بۇ چارباغىدە
 سىر تاشا قىلسە دىدى بۇ خىفە ايدى اى خىفە اوزۇنكە ئايرىك كىلىپ كىتىدۇ
 بىيان لار دە بوروب سىن سىكە لازىم دور كە مەن بۇ چىكىنى بىر چىخنى
 بىر ايدى كا قوروب كىرىپ چىكىت غوزە ئالىپ خىفە قىلىپ ئايرىپ سىن
 شول دور دىدى دۇفۇن ايدى مەن پىتىر ايكەنمەن ئايدىن بىلىدىك دىدى
 بۇ خىفە ايدى اوزۇنكە سىن بوردىن سىنە لارنىك خىزىردى دىدى لار
 دۇفۇن ايدى اكر خىزىر دورىن مردانە مرداننىك رەماندە قىلور مەن دىپ سىن
 شىمە كا قول سالدى قىندىن سوغوروب اللە شىل لادىك بۇ ئىنىك
 باشىغە تىپ كىلدى اوشال قەدە امام محمد خىفە مەن تىپ كىلدى لار
 بارىپ مەيدان كا قىرادى لاقىز جامە لارى بىرلە بىر خىفە كا دىخت قىلىپ
 تورا دورا امام محمد خىفە كوروب كۆنكل لارغى كەمان بولدى مىكر قىلدى لار كە
 اول امام بولما كاي دىپ مەلۇم قىلدى لار اندىن كىين ايدى لار اى قىل
 سەن مۇندە تۈركىل مەن اول بىر كامار ماسم بولماس دىپ طوقلاغىدە تۈركىل
 كوردى لار كە دۇفۇن امام زادە تىپ بىر كۆنچە ئالارغى رەخم بىر مايدور سەن
 چان اول بىر سەم نە كۆنكلىغە رەخم سالىپ دورى بىر سەم پەلوان لىق لار سىن
 اوز لارى نە سىلاب تۈروب دورا امام محمد خىفە ئالارىنى بۇ جالە كوردى
 لار دۇفۇن ايدى قىلار بىر سەم قىلماي تۈروب دورا امام زادە لار

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازما لار ئامبىرى

زاده لار در حال نالاری می نمودی نیک آلیب میداندین آلیب چیدی لار
 مقبل غه ایدی لار سین امام دین خبردار بولد سی مقبل ه تالشور و بوز
 لاری و فسون نیک معرکه میدانی کا بار دمی لار و فسون اید
 ای جوان فامراغ مکیب دور سین منی ندر همیم نی آور سین دیدی امام
 زاده ایدی لاری و خستر اول کون سندن سلی یکان بکیت دور من اول کون
 بیاب من بو کون انشا الله یوز جان نیک بولسه هم قوتو لاس دیشیدین
 دین چققب انالاری نه الله لغه کس لیدی لار و فسون لار انالاری امام محمد
 نالو مادی ایدی که سین کسیم دور سین موندراغ حال ه منی و یک بچاره عاجز
 نوان نی یوقلار سین دیدی امام زاده ایدی ای انا جگر گوشه لاری محمد حقین
 دور من دیدی بی بی حنیفه بوسوز نیک انکلا دی خدای تعالی کا شکر بجا کیلتور
 ایدی که الحمد لله دیدار نیک که کور ار کون بار ایکا ان ایدی اولسم ار نامیم یوق
 دیدی لار امام محمد ایدی ای انا منکا اجازت بیر نیک من بار بی و ل قریبه
 هب چهار بقیلای دیدی لار بیله ایدیلار بار نیک سیز نه بر اتقان تنگ لغه تالشور
 دیدی لار امام زاده و فسون نه الله لغه کس لیدی لار ایدی لار نظم هم نیک بولسه
 کور ساتیل شتیک نه و کر نه بور زمان بر سن باشینکنه نه زور و یک لکر نقیل
 بودم ده مندن بولغای سین کونیم ده امام زاده ایدی لار نه انا بابا مننه بحر لار
 ایکاری قول سا کو مار منی یوق سین قانچه نیک بولسه کور ساتیل اندین کبیر من نه
 من کور ساتای دیدی لار و فسون بوسوز نیک شتیب ناچار شمشیر کا
 قول سالدی و غلافیدین سو غور و ب شدت بیله کس لیدی امام زاده نه
 باشیغه سالدی امام فولاد قلعا نه لوتی رد میلدی اوچ مرتبه زد
 قیلدی لار ایدی نوبت امام زاده کا کس لیدی بولار هم تیغ آب دا

قول لاریغی آلب ضرب بر له دوفنون باشیغی اوردی لاری اول هم شینه
 سپر تولد زوقیلدی الکاهیم کار قیلادی شمشیر بازلیق تام بولدی ایشیم
 اندین کین نیره لاشیب نیه دفعه کار سازلیق قیلشتی لاری اکی لاری سینه
 نیره لای پاره پاره بولدی میچ قیسه لاری غننه ظفر بولدی و نه خط زهر
 کزلی آیشتی بر بر لاری غضب بر له سالیشتی طراق طرد و
 کینند دوران کاتی دیولاریغی عصلک منیک هوشی اوچتی سپر لاری لیک
 پاره بولدی قبه لاری ستاره نکلخ بر غه لوشتی نظم طاق طرد و
 عمود کوان جهان بولدی بازار آشنکران به الفقه کزلی بیلیم
 بولدی کزلی لاری سنه قویدی قول سالدی بر بر لاری غرور و لاک و تندی نوز
 بر بر لاری دین کچدی به حقیقه اولدم ده اوز لاری غه کیلیدی امام حقیقه بولم
 کوردی نیم بر له باشی نی سجده ک قویدی سجده ایچیده بومناجات زوقیلدی
 مناجات احرافات پاکینیک حق حاجتیم ز من ردا ائیکه به منیر بیچاره نه دروغ
 بوم ده دوا ایلیم بوقیرنه باشیغی شیرجه نه یارب بل ایلیم زبردست ایلیم
 اوغلو من سین زبردست ائیکه به او شال قیرنه دین لویغی آشنای ایلیم کینر
 درکشیک یارب سنک حاجت تیلاب کیلیدی یار الککان ماوشا سینه
 سوبایب سوی رب کیلیدی مانیر بوناله زاریم اوستیغه اول شیر کیدی
 موقوف شیک دیک پاوشا سیدین تیلاب کیلیدی مانیر شیک دیک قل لار
 نیک قوت شیک بار ایلیم سنی درک هیکله تیلاب که یزدین التی کلامک به وغدیک لکا
 دایم دعا مستجاب تیاک ما قجان اندیشه منیر یارب فراغت بیلد خواب اتیاک به غزات ایوب
 چانده پزیمه کار ثواب اتیاک ما او شال شیرجه نه قول اوستیده ربنا ایلیم به غزات
 او شال ایمان سیر دین ایدی نجاتیم بر نیچ کون ایچیده بو غریز جانیم جانیم

بر طلب قیلیدیم حنا تیم دیا ویم سیتانیم همیشه سندن امیدیم که حل
 مشکلانیم بر کوار کور ماس بلادین پناه ایلیم مدد نیک او شال شیر
 بچه که بر سنگ نینه قوت اسیر ایتیب آلیب قولعه نیا اول ایلار
 بیعت اوزوب آلاسون ایگردین کوتاریب بر کسل نگاه قوت کتیار وید
 عمری سیر نیچ ایلان شیر بچه کا خدمت همیشه نام پاکینک دین که آغورده
 ایلادیب بو مشاجات نی قیلیدی لار امارا وای لار انداغ رداست قیلیدی
 لار که او شال حال ده لایق قولاق لار لایق آوار کیلیدی ای حیثیه او غلونه
 قرغیل غیل عیدی بر زور اوسون منی قدر تیم نه مشا به قیلون بی حیثیه
 شاد بولوب جا لار دین تور دیار فریاد قیلدی لار که ای فرزند نینه زور اوسون
 اتالی قدر نه تا ش قیلیدی ل حال امام محمد حنیفه کا غایبدن قوت حاصل بولدی زور
 لار ایتد کسبر دیب ایگردین کوتاریب آلیب باش اوزره جرخ دارا توتور
 دی لار ایریه خوشحال بولدی ایدی ای فرزند اول فرزند ایر کاتیکور مای توتوب لار
 من سندن خوشنود بولماس من دیدی القصد امام زاده اناسینر نمان لار
 توتوب حاضر بولوب او شال آلیب ایسته یرغه قویدی لار امد و فو نه بولوب
 مایه امام زاده که کوزلاری و فو نه لایق جا لایق توتور بجان دل عاشق مایر بولدی لار
 امام زاده اندک سو آلیب لایق یوز یغه سیتیه لار قیریم عاشق مایر بولدی لار
 بر بر لایق کونکل سیر دی لار و فو نهون ایدی اگر چه شاه ارم
 نی فستیزی من ایدی سینی دیک امیر زاده نی کسیر که
 من ایدی فرمان سنده دور بو کسیر نیه دی سانک
 ای قبول قیلور دیدی امام محمد حنیفه ایدی لار انداغ
 بولسه کلمه ایتیب سلمان بول دیدی لار و فو نهون در حال

در حال مسلمان بولدی اوتغان ایش لاری غە پشیمان بولدی دوزخ
 عرض جالینین بیان قیلدی کیچ بولدی نانک آتی امام زاد توردی لار
 طهارت قیلدیلار نانک غازینی اوتوردی لار یە حنیفە ایدی ای اولوم بو خط
 بوردە نیمە کاتوزار سین بزلار نە مدنیە منورە نە بولغیە سالماي سین مودیدر امام
 زاده ایدی ای مشفق امام اوشال سین شکا طغفە تیب کوک اکینغە براوق اورونک
 بنوزیر ایشیکان یوق من شونراغ عەد قیلیپ یردیم ایدی ماریب دوفون نەدیر
 قیلیپ اسم اوزیریندە کاسالما سم اتانیندە شەریک تیب مسلمان قیلک مەسکەز
 مدنیە کابار ماکای من دیلی والده دەرنا ایدی دوفون نە مسلمان قیلدیکم
 لار بولە آلیب مدنیە کاروانە لولونک من شاه ارم کا اوچو مای کیماس من دیدیا
 لایە امام محمد نە قاتماس لیک نە بیلد دوفون کینرک لار برلە آلیب کتیب بارور
 ایدوی لار ناکاه بیابان دین کردغانان بولدی کردیچەدە ایک قراقلنک قاجیبیا
 کیلا دورر کیمیرە مای نەک استینغە اوق نە سالیب کز لاب کیلا دورر قەسەز
 یقین تی ایدرە اول کیمیرە منک نظری دوفون کا توشتیرجان دل برلە عاشق
 بقیار بولدی عقل نە یوقا نە شیراننیک آلدیدن قوتولوب کیتیرە ناچارانە سال
 بولار نە آلدیغە کسیدوی یقین کیلیپ سورودی سیرلار قندراغ آدم سیرلا
 موندراغ خطرناک یولار دەرە لایا بورور سیرلار دیدی لایە ایدی من حسرە
 شیریدان مرقعی علی دور من قیراننیک اوغلی شیرخو محمد حنیفە نە
 حرم دور دیدی اول ناکار ایدی ای علی نە مرسین اوزونک
 درخان اول مستین نە تاشلاب کیتا پیرا کاشلا ماسانک بیدلارنیک نە
 فون آغشە قیلیپ قالدی بولک دل نیر نە یغور آلیب کیتا رمن دیدر بولور
 دوشونون الکلاب ایستەلە کە کسیدوی اولوم نەزیر بولور بولور جەزە کەز

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ابدی ایچان و اله منی قولوم نی جلوشا متیب قولونک بو کبرنی بر بر کسبان قهری
 دیدی اگر قلیسم قیرا تیم قورسون ویدی انا بلدی اولغیه اندیشه قلیده
 اگر مونی قولینه بوشا متیب قولسم مباد اول ایمان سیر برله رکلاشیپ
 اولتوروب کیتماکای دیبا ندیشه قلیب اوزی میدانه کیریش بر کیرنونه
 کیل موندنه هنر نیک بولسه کورسا تعلیل بدیلار اول ایمان سیر نغره اولتور کیلیدی پله
 انکا قلیچ سالدی ایمان سیر قلیچ ندره قلیدی نغره ارقیب قلیچ تارتی پله یکه سادک
 پله سپر نوز سپر بدین مقدار نورت انکشت پله پله بیستغه اولتور دینس روان
 بولدی یقین ایردیریم یکا قلیسه لاریوز مشقت لار برله اوز بر ساقا د خدای تعالی کا
 نالرو زاری قیلیدی انکه تعالی جبرئیل علیه السلام کا خطا قیلید جبرئیل علیه السلام کوه قافیه
 اکی نکین نه شو کیدیک سورخ قیلیدی انیکدین شمال حقیقیر عالم ندریزر انقولون
 بستی کیشی کیشنه کوریدی جبرئیل علیه السلام پله پله جلادینی الهی کورار سبب آیب
 کلبیب مدینه خه قویدی امد و فزون اول برده بلغوز قالدی بعد از ان جهان
 یارودی ایمان سیر کوریدی کیم و فزون کنیزک برله توروب ورنیه اوزکا هیچ کیم
 اوزی اوز بدین وحشت الهی بو آدم بوایدیوایدیر مود و فزون نی یانی خه
 کیلیدی اول ساعت شکری قیب کیلیدی اول ایمان سیر و نیرکا اوزنگان و
 نی بیان قیلیدی اما قیر سوزمای دور دیدی وزیرالیشزاده بو برده اوج لکیش
 منیک و فزون حاضر بولسه سین دولت برله چهار باغچه کیر بی نقیل من شکرا بشارت
 نی قورشاب تیا کوندوزی رخصت بولسه کیم سرر مزلور بوردیدی شتراده ایمان سیر
 اول برده چهار باغی بار ایدی انیک سوزی برله چهار باغچه کیریب قوندشکر
 کفار و فزون منیک قورشاب پله و فزون انکه تعالی کا مناجات قلیب انجا
 قیلیدی مناجات خداوند منی جانیم برغم برله اولسون قیلید اوشال شیره بر

دین ابدی منبر که جدا قلمه نه که اندین اوزرکانی هرگز نه منیکار و اوکر نه من
 بیکانه برله ابدی هرگز استنا قلمه نه اراق ناشلاب منیر شیر او غله دینیه و اولتا
 قلمه نه او شال شیر او غله کنینی ده باشیم غه رضا دورسن نه منیلاریم یوق
 انیک یولید اگرچه در و بار دورسن نه اگر مغرب بیلان مشرق ده بوسه
 ایزلانا دورسن نه سینی منیک از لده منکا هر دم بنادورسن نه منونیک یک
 بوسه اک جانیم تیریک مونده بنادورسن قلمه نه منیک باشیم بوش لا
 ملوکار قضا دور موند خدا یا بندنگ ایچر ایچ کیشی مند یک آزار دور موند
 منیک قلیش لاریم غه لوبشقت لار سزا دور موند منیر جور
 حفا تارلقا نیمه تنگری رضا دور موند خدا یا سهر نه قلیک قیل و نه
 اندین جدا قلمه نه نه برک کیتیه لار ما نیم واکه لولد اش قیده نه نه ایچ کیدیک
 صاحب انا لولد اش لاریم قیده نه کیچ کوندور منکا قراغان اور باش
 لاریم قیده نه برادر لار اورون تاباس منیه نالش لاریم قیده نه منیه دیک آرد
 بیج وردی ابدی و اقلیمه نه علایم نه قلیور ای دیمن نیای ایدر قوروم غلیق نه
 امامیم قرا قید اکیم کوندور لوراک و غلیق نه نیل کیم مستجاب بولماس منکا و ایم
 با غلیق نه بر اشور خاطر نیک جمعیده اکه لورکان استین نا غلیق نه منیه ایمان
 ظالم قولیه مستبل قلمه نه کورار کون بار مومین فکری امامیم ده اوتار من موند
 خدا یا ابدی اولکو نیمه همیشه قان یوتار من موند منیکا هرگز و اولوق دور
 یار و غلوق بار مومین منیکا نه و با غم ده اوتار من مورضام یوق بر چه پیش
 لارده نه خدا یا درکنشیک کاز و فنون بونا نه ایلار نه امامی فی فیه اقلیمه
 کور و نک کیم خون بار یغلار نه اکه کورکان کیم سهر کور کین البیه قان باغ لا
 انیک در و لیک فزانی ای بیا در بر چه نه و غله اهر نه سچ بندک نه

اظهر هیچ بندک نه اوزونک بدمه قلیله ۱۰ او شال برده دوشنون
 منیک آبی منیک خدای تعالی قبول قلیله یستج و نصرت بیهوده
 القصه شنهاده ایمان سینه چهار باغ ده قوندی دوشنون بوصفت
 بیرله ناله و زاری قلیله ای اما اول چهار باغ ده بیرله زال بارایرد
 قوی و مال لاری غنه کهسان ایدی شنهاده ایمان سینه منیک آلدیغی باب
 اول توططیم بجا کیلتوردی شنهاده ایمان منیک حال او ایشی سور
 ایمان سینه ایدی ای اما اولده کیلیب صید قلیب بر صید کا او هر ایم
 هیچ کیمسه مونداق صید قلیغان امیس و رکیکن اول صید نینه سوزوم
 منیک قبول قلیله ای دور و سب قصه دوشنون بی بیان قلیله
 اول کبیر ایدی اول سینه ایشیم دور اول ایش کاسین چکاره اول ایش
 او شش ساعت ده بیکار و رین اول قیزی قونونکغه سالورین دیدی
 شنهاده ایمان سینه ایدی اگر سینه بواشش نه بیکار سنک بوجا
 بایسیم فی ماشیغ سنکا برای دیدی کبیر ایدی بیدی بخار لیت غنینه
 نمیه کیراک آلدنیکینه کبیتورین دیدی ایمان سینه از غنینه فشکان سوت
 کیراک کیلتور کبیل ایجای دیدی کبیر تقطیم بجا قلیله او چاق آلدی غ
 کیلیب قران غنه اوت یا فستیه اول برده اول یقوغلیله قلیله او خلا
 توشش کوردی آلدیغی بر کیمسه سید اولدی اعضاسی اوت دین تولیده
 او تلوغ کوزی کبیر غنه حواله قلیله ای تور کبیل سینی دوزخ کا سالورین دید
 کبیر ناله قلیله ای من هیچ کنه قلیغانیم لوق نه سبب دین سینه اوتقه
 سالور سینه دیدی ناکاه آلدیغی پر سخت سید اولدی اول تحت نه
 اور نه سیده بر مرد مردانه نوزانه اولتوروب دوریان لاریده اوتقه

دارقە اللە يار بىدە سايە سىز مەخلۇق لاقىتسىر لاي دورا لاركا كىر تەلپىم
 قىلدى عرض حال لارى نى ايتى بۇ كىم سە مېنى دوزخ كا سالورمىن دىدورنە
 سىز بۇ يەردە تەكىل دىدى تەخت اوزە سىداكى نوزانە مردايدى كەنىيە
 كەنىيەنىك بولسەن قىتول قىلای دىب ايتى لاركا اى مالک دوزخ
 قولونگە تارتقىل بول ھەم بىز لارىنىكى بولدى دىدى لار مالک دوزخ
 بوسوزنىك اكلاب غايىب بولدى اندىن كىيىن بۇ خاتون اوزى نى
 تەخت تى كوزى نە خەستە تەخت اوزە سىنە قراى اول تەخت اوزە
 سىداكى نوزانە ذات شەرىف دورا كىم مالک دوزخ
 اولارنىك سوز لار سە نى بجان دل قىتول قىلدى مەنى دوزخ كا
 سالىدى دىدى ذات شەرىف ايدى لاركا اى كىم مېنى تانورمىسىن
 مەن مېنى خەرخەن دورمىن ايدى سوزوم نى قىتول قىلورمىسىن دىدى
 اول خاتون بجان دل قىتول قىلورمىن دىدى اندىن بولسە مسلمان بولدى
 دىدى لار كىم دور حال مسلمان بولدى اوتكان انىش لار نە توبە قىلدى
 اندىن سونك ايدى لاركا اى كىم بۇ باغ اچىپىدە بىزنىك قىتە مېنى
 مابور ائىشك اتى دوزخنىن دورمىندىن انكا سلام دىكىل
 ايدى غەم بىماكىل كۆي كىتەب آرزى قالىب دور ھەم دور كىل
 اندك فەست دە مردونىك غە تيار سىن دىكىل قولىدە زىر ھەم مابور
 دورانى اول ايمان سىز كا پەرسىل انى دىچوروب ھەلاک قىلغىل دوزخنى نى
 بىزدىن خەل قىلغىل دىدى لار دور حال كىم اوز نە كىلىپ بىدار بولۇپ كەتسا
 توشىنى بىلدى نۇروروب يۇكوردى دوزخنىن نى قاشىقە كىلىپ بىرى
 دوزخنىن قايىدە سىن پرى كىل غىل دىدى دوزخنىن اتى نى بار شورومى نى

ئەۋلاد گۆرۈپىسى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ئۆزبېكستاندا ئۇيغۇر تىلىنى قوللىنىشقا ئەگىشىڭىز

دوشنوی یوق دیدی کسپه ایدی اوزونک نی خیمه اوچون بایشورسین
 دیدی سینگ آتیکینه ذاتیکینی سند کی زهره پهل پهل رسول خدا
 سینگا اتیب ایدی لارین بولسه بولارنیک قایدین بیلورسین سینی چوک
 بیلورسین دیوی دوشنوی اوریندن لوروب کسپر برله کوروشتی دوشنوی
 هم بوتوشنی کوروب ایدی سیراکی لاسی لوشن لار بره دیک کیلیدی
 الفقه دوشنوی زهرنی اول کسپر کاسیردی انی سوت غه قوشوب
 قویری انیک المیتیب شهنزاده ایمان سیر کاسیردن ایمان سیر کاسیر
 بر بولده ده کاری تمام بولدی جانی جهنم کاسیتی کسپر دوشنوی نی بندینی
 خلص قیلیدی دوشنوی اول ایمان سیرنی صلاح لاری نی کسپر کاسیر
 مسید یار اون لک پیش منیک شکر کفار کار و بره بولدی بوری قولی کسپر
 کان دیک ایمان سیر لار نه اولور دی شکر کفار طاقت قیلا لای تاچار ایمان
 ایتیلای دوشنوی منیک اما غیغه قیلیدی همه سی مسلمان بولوب دوشنوی کا تابع بولده
 شهنزاده دوشنوی ایمان سیرنی وزیر ی منیک ول ایمان سیرنه شهنزاده بادشاه
 به قلیب همه ملک ز انیک قولیغه تالشوروب بولور دی کسیم شهر کاسیر
 ست خانه لارنی دیران قلیب اورنیغه محل مسجد و مدرسه بنا قیلدی
 دیدی اول وزیر خوب بولغای دیب شهنزاده کاسیر بتخانه لارنیک دیران
 قلیب اورنیغه مسجد و مدرسه بنا قیلیدی اندین دوشنوی اورنیک لار
 اوز ولایت لار بیغه روانه بولدی لار ایدی ایکی کلمه سوزنلے امام
 محمد خیفه دین ایشیک راویان حبا رو باقلان آتار لار
 اندرغ روایت قیلور لار کسیم او شال کونی که امام محمد خیفه انار
 به خیفه وواع قلیب قلیب فی الیب شاه از منیک ولایت لار نه بولور

بر چینه منزل بول نوروب بر چهار باغ که کیلیدی لار انده کیریست هتخت قیلدی
 لار اول باغ جنرال شاه دیکانسنی باغی ایردی ناکاه اول جنرال شاه
 اوج کیشی برله بر طسرفه حقیق ایردی ایکی کیشی کیلیب بارغ
 دین جنرالدهی کوردیکیم ایکی کیشی آت لاری برله کیلیب یاتیب وریولار
 کوردوب جنرال شاه کاخبر سیردی جنرال شاه اوج منیک کیشی
 برله کیلیب چهار باغ منیک قورشاب یاتی ایدی سوز منیک پری
 لار دین استیک پری لار شهریده شاه رزین دیکان بار ایدی
 پری شهری منیک پادشاهی ایردی ملیکه رزین دیر ایردی لار
 بر قشیری بار ایردی آتی نقرنا پری دیر ایردی لار ناکاه اول قشیر عالم منیک
 اول چهار باغ کیلیب کوردی امام محمد حقیقه منیک جمال لاری
 توشتی اول یرده امام کا بصدق دل عاشق بیقراری لاری اندین
 مسر کونده اون منیک لشکر برله کیلیب امام محمد حقیقه کوردی
 شهر سنان رزین کا کیتار ایردی بر کون قدیم که عاقله برله کوردی
 امام ناکاه حادته لار کوردی امام اول قیولار دین اولیا جنرال شاه
 سنی قصد منیک کیلیدی دیب کوردی لار که اطراف لاری قورشاب
 دور زنیسایغیر لوبیغایب بولدی امام باش لاری که کوردی لار
 کیم مچ کیر سنی اثری یوق اکیولان سجان اقتدیدی لاری
 لار کاخبر بریکان پنجوک ذات دور دیب ناچار سلاج لاری کیلیدی
 ذات لاری منیدی لار باغ دین ناشقاری حقیق خبر آله لاری
 بعید و نمایان بولدی لشکر کفار لار کوردوب نوره اودی لاری
 آدم لار دور سیر لار اصل نسب لار منکینه انقیل اولدو کوردی

وادغوچی لارکا ارمان بولسون دسب امام محمد حقیقه ایدی لار ایشیم
 محمد حقیقه دور اقام منیک آت لاری شاه مردان دور دیک
 لار حیدر ال شاه ایدی ای یکیت اورونک نی کورساتقین ایدی امام
 ایدی لار اول میدان کاه راسلا کیل اندین سونکده سارز تیل کیل ایدی ایشیم
 میدان راسلا دی ایمان سیر لار دین برکشی میدان کاهیردی طمکه ایشیم
 ایشیم ای عرب دوج خوش شمشیر پوش چول نمکان آتیکان دیابان
 لارده برورشش تا بغان نطقم اگر اول سانک کونکل لیک کیل
 بویرکده چوک طاقت تو تار سن مندیگ ایشیم امام ایدی لار سیر
 انا بایمینه منیک رسم لوی ده پیش دستیک قیماق یوق دور
 تاشت بیهای کیشیفه مشت اورماس سیر ویدی لار بوسوزنی ایشیم
 اول ایمان سیر تو تو قیلچ آلیب طو کور توروب کیلیب امام کقلچ
 امام سیر تو توب رود قیلدی لار نه کز اثر قیلدی ایدی توب امام محمد
 حقیقه تیب امام قیلچ آلیب کوتاریب کونکل لار بغه اندیشه توشی مبادا
 قیلچ برله اورسم ایکی پاره بولسه سود قیلما س بیلیدین آلیب خبریم کور
 سانی مبادا ایمان کیلیتوروب سلمان بولسه بقیلچ لاری نه قلوب بیلی
 دین تو توب ایدو دین کوتاریب آلیب کونکل آتی لار شکر کوزیدن عیب
 بولدی امام نه لوشش لار بغه برجه شکر کهار منیک عقل لاری لال
 بولدی کوک دین کیلیورده امام نیه تو توب آلیب باش لار دین خوج یک
 ایشیم توروب اندین ایشیم برکاه قویدی لار مقبل کیلیب باغلاب کسار کایب
 حقیقی لار ایمان سیر لار دین بر پهلوان میدان کاهیردی لغزه اوردویم
 ده کیمینه آلدنیک ایدی امام ایدی لار ایمان سیر نه آلدیم نیه بری سین دوسین

دىدى ايمان سىز ايدى مىنگاچچىك طاقت قىلورسىن دىدى امام
 ايدىلار سىن اوزونىك نىغىنىك نىكىل مىنى بىرلەشنىك بولاسون
 دىدى ايمان سىزنى قەبرى كىلىد شىشىر سالدى امام سىز ئۆزىڭىز
 لار سىز ئۆزىڭىز قىلمايدى ايدى ئۆت امام محمد حىفە كەتتى امام قىلچ ئۆت
 كوتارىپ كۆككۈل لار لىقە اندىش ئۆشتى مېدا قىلچ بىرلەشور سىمكى بولسە سود
 قىلس بىلىدىن كىيىپ سىمكىلور سائى مېدا ايمان كىلىدور بولسە
 دىب قىلچ لار نە قۇيۇپ بىلىدىن كىيىپ كىرگەن كوتارىپ كىيىپ كۆككۈل لار
 شۇرە كۆرگەن غايىپ بولدى امام نە بولش لار لىقە بىرلەشور سىمكىلور
 بولدى كۆك دىن كىلور دە امام نى ئۆتۇپ كىيىپ بولش لار
 دىن جىزىق دىكىلار ئۆتۇپ اندىن سەتە بىرە قۇيىدى لار قىلچ كىيىپ
 باغلاپ كىنارە كىيىپ حىقى لار ايمان سىز لار دىن بىرلەشور سىمكىلور
 كىردى نەسەرە اوردى بولمۇ دە كىيىپ كىلىد دىدى امام ايدىلار بىرلەشور
 نى كىيىپ نى بىر سىن دورسىن دىدى ايمان سىز مىنگاچچىك طاقت قىلور
 سىن دىدى امام ايدى سىن اوزونىك نىغىنىك نىكىل مىنى بىرلەشنىك بولاسون
 دىدى ايمان سىزنى قەبرى كىلىد شىشىر سالدى امام سىز ئۆزىڭىز
 لار اندىن امام قىلچ سالدى لار اول يان سىز كىيىپ بارە بولدى بىلەك
 دوزخ نە كىيىپ خىدال شاھ كوردى طاقت لار قىلچى فرمان قىلدى رۇخنىك
 كىيىپ بولش لار قۇيۇپ كىلور دىب امام بىلغوزالار كەغىز قىلدى ايمان
 سىز مىنل قۇي امام مىنل بولدى لار اوج مىنل قۇي نە اندىق سالىپ
 سوردىلار كىيىپ بارىپ خىدال شاھ كىيىپ كىيىپ بىلىدىن ئۆتۇپ كىرگەن
 كىيىپ بىرە اوردى لار خىدال شاھ اوردىن كىيىپ بارىپ شىقە كىلىدى امام

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

خۇرچە مائالىك قىلىدىن ئۆزىڭىز قىلىدۇرلار ئاممىسى

انکا که عرض می کردی لاری خندان شاه قورقوب همه لشکر بر او امام
 الدین قلیب سلطان بولدی امام محمد حقیقه خندان شاه قورقوب
 قلیب اوز شهری نی اوز نینه بریدی لارا لار کار امر معروف و غیره
 منگ تسلیم بریدی خندان شاه که بویوردی لار کسیم تجانه لار
 دیران قلیب اوز نینه مسجد و مدرسه و خانقاه بنا می کرد و رعیت
 ویدی لار خندان شاه بجان دل قبول می کردی خندان شاه دین
 کشی آتای اوز لاری عقل برده شاه ارم کاروانه بولدی لار نیچر
 بول بوردی لار بریر کاسیدی لار انده بر باد شاه بارایدی عی
 بخر لاری عمران شاه دیرای دیار عمران آتای شاه ایردی عمر حسن بنی
 دار الباقه دار الفنا دین رحلت می کردی انکیدن اوج فرزند
 قالدی برادر غول ایکی سی قنیر عمران شاه انستی اوز نینه مادر بولدی
 بویکی قنیر غش لیک قلیب مصلحت قنیر عمران نه قوتوب بند
 قلیب زندان کاسالیدی تا عذر بر کشته تاش الیب کیلیت آرتیز
 سر پوش می کردی اوز لاری ایکی قنیر پادشاه نه ولایت لار نینه
 بولوب طرفه لندی اش لار نینه قنیر و راه زن لیک قلیب دم لار نیک
 خون ناحق قلیب مال لاری نه آتور ایردی عمران نه ندیم لار بر قنیر
 لاری نه آتیب ایکی کون لیک حصار اسکندریه باریب قالدی
 ایکی قنیر اوز مراد وچه اش لار می کردی بوسوزنه قرنا بری ایشیتور
 ملک دلوب دور انیک ایکی قنیر و بر اغاسی عمران نه بند زندان قلیب
 دور اوز لاری پادشاه بولوب دور دنیا ده فق ایشار نه بر قلیب در دنیا
 بری اندیشه می کردی کیم مباد انیراده اول بولیدین او تار بولسه انکا لولوق ماکای و

اودن ایکی منیک پری لاریغ افر قلیب آطلار منیب کیلیدی امام نه
 انده ناتی اطلیدین توشوب دم لار صوتیده بولوب کیلیدی امام کاسم
 بریدی و کوروشنی امام کا ایدی فلان پادشاه منیک ایکی منیری
 اغاسی نگران شاه نه بند زندان قیلیدی اوزلاری راه زن لیک قیلانور
 پهلوان لارنی ونجه پادشاه لارنی منیت دنا بود قیلیدی ای منیرا
 اوزنیکه کا حاضر بولونک سیرلار نه هم لار و لیک قیلکا دیریبیا
 بولیدی امام زاده فستادی لار لالیدی لاریده هیچ کیمسه بوق منیه و بقه
 الکان نه بیلیدی لار کلمه تمجیدنه اوقودی لار آینه انکرسی نه اوقوبنه
 اوزلار لاریغ دم سالدی لار اندین توروب آطلانیدی لار یول غزلون
 بولیدی لار اول ایکی قشیرنه جانیغه تی لار ایکی قشیر تحت ده اولتور و بول
 شتراب بچارا یریدی ناکا که چیک قشیرنی نظری صحرکه توشنی امام
 محمد حقیق کوردی ایلا سیغ ایدی بر آدم کیلا دور دیدی ایلا سی تی
 نیرم نی خنیدین آسمان ده قوش لار اوچوب او تالمایدور قشیراغ
 غیرت لبق آدم دور بولیر کا کیله دیب تورودی و اطفیه منیدی امام نی
 آلدیغ کیلیدی لغره اوردی و ایدی که خچک جاننیکین تولغان آدمین
 منی مرغزاریم کا کیلور سین دیدی امام و قتل ایدی لار که اول کیمسه تمکان
 قشیرا و شبودور دیدی لار و رست انتیب الکان دیدی لار
 امام لوزنی منیک قشیرغ قیلیدی لار سنکا کیم اورکا تهر دانه لباس کیب
 بولمق مونداغ یر لار ده اولتور و بول بولور منی سنکا لارم او شبودور
 که بر خ آتیب چکیب غوزه نه خچته قلیب خرخ ایکیریب اولتور منی بولور
 نامرد و نا انصاف او غزی لار منیک ایشی دور مونداغ ایش لار سنکا لارم

ایاس دور دیدی لار قیسه ایدی منی قیسه ایکا نیمینه قایدینه بیلینک
 امام ایدی لار اورونک دین ایلکاری کوک را کینک حشر بورد
 دیدی لار قیسه ایدی ای یکیت من قیسه باله دور من بره بشتی بیکان
 بلادور من دیدی و ایدی ای یکیت هنرنیک بولسه کورسا قیل دیک
 امام محمد حقیقه ایدی لار ناست بیای کیشی لار کاشت اورالای من
 دیدی قیسه اونی سور و بکلیدی ضرب برله امام نی باش لار قیسه تیغ لک
 امام سپر توت لار امام نیک لاری نیک ایکی پاره قیلدی امام زاده
 کاش قیلادی ایلچینه حواله قیلدی امام قول لاری نی اوز بیه سپر قیلدی لار
 ایدی خنده مردان مرد لار نیک تالوت کاتریم سین سپر دیکنی آلائی قو
 قولونکنی سپر قیلور سین منی تیغیم سنر قولونک نی کیسمای دور و دیک
 ایدی اصل نسب لار نیکینی بیان قیلنیل اوسنک سنک و شک ارا
 بولسون دیدی امام محمد حقیقه ایدی لار اکیم امام محمد حقیقه
 دور حضرت شاه مردان و شیرزادان و قی علیله اوغور من
 دیدی لار قیسه تیرا نیک امام نی باش لار قیسه قیلچ ساله امام زاده
 قول اوز نیک قیلچ برله بندوستیدن توتوب انداغ مالش بریم
 تیغی قولیدن توتشی اندین امام زاده کمر لیه قول سوندی اکی بیل دیک
 الکیانغ بیکه اوردی لار اکیم بر بره یکیان بولدی نظم روزینه
 تالغان ایکا کله دیر لار قاققان فازوق بیکه کله الفقه مقبل
 اول قیتره با عزاب الدی اندین سنک سی کیلیدی ایدرای
 یکیت ایلام نه بند برله توتوب آکد نیک منکا بچوک طاقت قیلور
 اکو نیک جان نیک بولسه بری نه مندن سلامت ایلنکای سین دیر امام

امام ایدی لار سکنه عذاب دور او غامچی اورونک نی ایزک کتیب
 ایزک کتیب لار نی کتیب دشت بیابان لار که اورونک یزالیب
 قراچی لیک قیلیم یز سکنه بردسته قلمه برله برچرخ نی نوت عییل
 او شجوشی ایزدی دیدی لار اول فریدم اورمای امام قیلیم سالیم
 قول لاری برله رد قیلدی ایزچینه حواله قیلیم یزدی امام زاده قول لاری
 برله قولیمه قافلی لار قیلیم و سرق کزیرکا باریب نوشتی اندین امام نیر برله
 کند سالدی لار اکلیدین فوق قیلیم یراق کا نوشتی امام مقبل کا انش
 قیلدی لار مقبل کتیب ول قیلیم یز سکنه باغلادسه ایدی عذیب
 کتیلدی اندین امام حصاری اسکندریه کا یورماق چی بولدی لار
 قیل لار ناله و زار سیغه هرگز التفات قیلما دی لار مقبل کا ایدیلار ایزک
 سی نی بند برله اکتیب یزکیل مقبل سکنه شونینغ قیلدی ایزچینه
 اسکندریه کا نی لار اسکندریه خلقی امام نی الله لاریغه پیش باز
 چقیب سر برینه بولوب سر بر زمین قیلدی لار چون که بولار کوکا
 یکان یرکا باریب خبر اکتیب یزدی لار قیلیم کتیب بولکان کا امام
 نیک حق لاری غم و غای خیر قیلدی لار ایزچینه زاده سور و یازا
 یزدی لار کیم زندان دور دیب ایزچینه زاده کوردی لار کیم زندنی
 اغرنیغ اغرنیغ تاش قلاب دور هیچ یری اچوق ایما س مکر طبع کا
 لایق بر اچوق آتش و نان بیرماق او چون امام همه خسلانی اغرنیغ
 نیرمان قیلدی لار کیم چاه نیک اغرنیدین تاش نه کوتار نیک لاری خسلانی
 لار روز قیلدی لار سلا تیرمالدی لار ناچار امام اوز لاری اطل لار دین
 توشوب ایکی استاک لاری نی قریب نور اوز بولاش نی قورقیم

قدم اوروب اکیب تاشلادی لاراندین سوکوره نسه اوروب
 بائمران دیب چاقیردی لارچاه نی تکییدن آواز کیلیدی لیبیک
 ای غریب نواز سنین قندراع آدم دور سین موندراع وقته نیراید
 اتیب غریب نواز لیک قیلور سین دیدی امام زاده ایدیلار کیم حضرت
 شاه مردان مرتضی علی نه اوغلی محمد حنفیه دورین سینی بند دین مصلح
 قیلغالی کلیم دیدی لار لوب بند زندان کیم سالدی دیدیلار عمران
 شاه ایدی بواکیش نی همیشه قیلیدی دیدی امام محمد حنفیه سپری
 کمنده باغلاب چاه ک سالدی بائمران سپری اوزه سیغه اولتوریلین
 تارتیب اولدورین دیدی لار لقضیه عمران شاه سیرینیک زوره حقیقت
 اولتوردی امام چاه دین تارتیب لیدی لار عمران شاه محمد حنفیه جمال
 ارالاری نی کوروب تحسین و آفرین قیلیدی لار امام عمران شاه اید
 رنجیه لاری نی کتاده قیلیدی لار عمران شاه در حال امام لیدی لار
 لوتشتی انیک برله نواز ش قیلیب کوروشتی لار انیک کونکینه
 کونار سب مردانه بولونک ایزله ماشیغه منیک تور لوک ایشلر توشا
 دیدی لاراندین سوک کلمه عرض قیلیدی عمران شاه در حال کلمه سب
 بولدی بواکیش همیشه لاری هم سلمان بولدی لار امام زاده بوللا
 منیک بر بولاری برله یکه استوردی لار معروف نخی منگونی
 تقسیم سوردی لار تنجانه لارنی ویران قیلیب بت لار منیک سب دور
 اورنیغه مسجد منبر و مدرسه بنا قیلدی عمران شاه حاکم قلیب
 قویدی لاراندین بولار بیلده و دوع لاشیب شاه ارم کاروانه بوللا
 ایدی اکی کلمه سوز منیک امام محمد حنفیه دین منیک

و الاری کار ی نایلیق کیراک راوی لار انداغ روابیت قیلورلا
 کسیم امام محمد حقیقه شاه ارم کاپوردی لار و یقین تی لار اقدار
 دیب لغه حیدری تاری لار زمین زمان مکین مکان لوزه ککیلورلا
 شاه ارم برله مجلس ده اولتور کان اکابر لار شیک باره سیدین
 کیتی و بهوش بولدی اگرینه بر مرانته لغه اورسه لار ابردی بر چیده
 فائس ابردی صندل شین لار برجه لاری کر سیدین یکا یقیندی ابر
 دین مونک هوش لار لغه کلیلیران بولوب توروب ابردی تاغ تویدار
 قرانمودار بولدی امام ابدی لار ای مقبل سین بویرده توغ نی تکیب کوریل
 من سته نه اوستیغه باریب توغ غه قراب اوروش قیلای دیدی مقبل
 دامنه کوه دو توغ نی تکیب تورودی امام شهرنی اوستیغه کلیلیر فریاد قیلورلا
 کرای شاه ارم مبارزینک بولسه مونده کیلورکیل دیب شاه ارم لشکر تارتیب شیک
 فیل برله حقیقی میدان راستلاب میمنه نی میسره نه توزاتی شاه ارم ایدی
 بیزده پهلوان بار موکین میدان کاکیریب اول کیمسه نه باغلاب میسینه
 الدیغه آکیب کیلسه دیدی اندین بر عادی شاه ارم دین اجازت لیب
 میداغه کوردی لغه اوروب اتیادور که ای عرب شیمینه بوش و دوغ نوش
 و اندام لاری نی شال برله یالغان و بیابان لارده پرورش یالغان بو
 میداغه کیریب هنرینک نه کورساتقین دیدی امام زاده ایدی لار یاشت
 یمای کیشیغه شت اورماس من دیدی لار عادی انداغ بولسه شیک ایدی
 ارمانده کینا کلیل دیدی ترفیع امام محمد حقیقه امام هم لغه اور
 اول جناب غه خدا عنایت بریج وراول ذات شریف امام نه آینه شیک
 علی دور خدا در کامیده شیر خدا دور ایمان سینه لار نه بهشیغه جزا دو

انبیک او غلی دورین کیم امان سینی لوبشکر نیک غم غم بیاس من درو
 مبد افقه عنبرت قیلور من بگر نکیغه بر او زوم طاقت قیلور من کیر میی افقه
 منز نیک نه کورساتقیل امید ی فکر دیگر نیک منله القصه اول عاد
 قیلچ نیک علانی دین سو غوروب امام که حواله قیلدی امام زاده
 انی متغنی فی رد قیلدی لار تنفی قولیدن کوشتی امام قول لاری لار نوب
 انشک بلیغه محکم یا پوشتی لار اکیردین او روب کلب باش لار دین
 کا جیترخ دیک یا نوروب یکا اوردی لار قم دیک ریزه ریزه بولدی
 ارم مونیک کوردی حالی اوز کام بولدی وایدی کیم اول علی
 نیک و غلی لوبسه بر ابر کیلیب بولاس بر برباک حقه نیک
 ما بود قیلور کوب لاشیب اراکا انشک لار دیدی انشک فرمانی بول
 چه شکر بر بولی اط قویدی امام بلیغور انکا توروش قیلدی لار اط لاری
 قدی دین کور لار قوز عالم حسان عالم نه قرانغور لوق بکشتی امام نوب
 نیک قول لار بغه آلب شونکفاردیک بویان کسیرب اولانیدن
 چیارای دی لار امام زاده نه بیلمای وزیر نه اولتور و رای دی بوجال
 لار برله اولیقو کا بارکان فرصت غچه اوروش قیلدی لار امام کیمنج
 واقع بولمای امام ارا دین حقیقی لار معتبل طرفیه روان بولدی لار معتبل
 کا کیلیب اسلام علیکم ورحمة الله تعالی دیدی لار معتبل چو
 سلام قیلدی لار وایدی لار اط حراوند اسبندک نه جائین
 بولونک سبیل دیدی امام ات دین تو شوب آب و طعم
 سیدی لار اط لاری نه سا و کوب آتقه سیم سیدی لار اور لاری
 طهارت قیلیب غاز او قودی لار بغه از فراغ غاز کوز لغیه اولیقو غلبه

قلیب او خلا دی لار تانک آتی شاه ارم ارکان دولت لار یغیب
 بو کچر مصلحت قیلدی بو علی نینک و علی بولسه تعریف دین ماستقاری
 سہلوان بولسه مونک فکری نینک قلیب نینک لار دیدی اکابر لار
 میدان کاه ده خندق قازیب انکا تو شوروب آلاساک مون دین
 بولک علاجی یوق دیدی لار القصہ میدان ده بی برکاه چاہ قازدی
 بریغہ تو شماسہ نیغہ بریغہ توستا دور دیدی امام تانک نازین او قو کبط
 لاندی لار میدان کالعتین بی ایمان سیر لار قاراشلادی امام نینک
 ایمان سیر لار قورار دیدی لار آط لاری چاہ فی لبیغہ کسیدی اوری
 نارتی امام زاده بحیبر اوردی لار دستری لاری کسیدی اطلابغہ
 فاحجین اوردی لار تاسو کفک غچہ بی اطل فور فو خن دین تورت ایگی
 فی بریغہ غوغہ قلیب اوزی نینک جفتک اوردی اتی چاہ دین
 القوب یخچر کا نوشوب ریرہ ریرہ بولدی امام سہر ایگی ایاق لاری
 قایلیب اشوغیندین جدا بولوب قالدے امام زاده حیات هملیک
 دن طمع اوردی لار کوکل لاری نینک اولوم که سیردی لار سینی
 امیدی جابیم قالمس الکان دیدی لار شاه ارم فرمان قیلدی هم
 سہر جایی که بار سیر لار چاہ لار کا تاش کپاک تاشلنک لار تو قایبون
 علی نذ او علی انی تکیده قالمسون دیدی اول ساعت دوشنون فرق
 کنیزک لاری برله حاضر بولوب مقبل کا او حیرادی خواجک قزوین مقبل
 اوردوش غه کیتی لار دیدی دوشنون کنیزک لار نینک مقبل الاغیغہ
 قویدی اوزی یغور اوزش که بار دی و لغیرہ اوردی مونک نرسینی
 برچہ لشکر اشتیب تراز دی قزوین قاجقان حوچوق و یک

ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

جو چوڻ دیک پشک دین قاحقان سچان یک مهربی برده
 تی اول برده امام نی کور مادی امام قید الیکان سب بنا کاه کور چاهه
 نوشتی بیلدی کیم ایمان سیر لار نه مری سیر لار چاهه کاه تو شو بدور امام
 اول چاهه ده جان لادین امید او زوب دور امام خدا تعالی کاه ناله دراز
 قتلور ای دی چاهه ایچیده محمد حقیق نیک مستلیمان مناجات لاری مناجات
 مننیک دیک هیچ کیشی بند نک رالو لغای موکین یارب نه اوزی نی مرد
 الیب نامرد بولوب اولغای موکین یارب نه تو تو تو ز بلیا مین چاهه ایچیده
 قالغای موکین یارب نه یو کهیم یارب بولوب غم غم غم ده بولغای موکین
 یارب نه منی دیک چاهه ایچیده بهیوده اولغای موکین یارب نه یو کهیم
 اوز که هیچ کیم نه حالیم بلیا س نه منکا بر مهران بوق کوید در بجان
 منکر قید یاس نه دیک شیر نروان قیده منی او لیم بلیا س نه اگر
 بلیا س منی حالیم بولار نه کوز لغیه ایلا س نه امام یاز و سنون بولیم یسکا
 موکین یارب نه الار اتور موکین قیسی نه سو سولار یو رکان دور نه آچی
 نی او نیای قیب نه برده او اولاب یو کهیم دور نه برده قوش سالیجی
 ده قوت اولاب یو رکان دور نه غراته او چراسه اعلی اننیک سویل یو رکان
 دور نه الار مننیک کولکلیغ موند اغ شکست کیلکای موکین یارب نه
 برادر لار منی کور سنک منیب من چاهه زندان کاه منی کور کان کیم نه
 کوزی بولغای کریان کاه نه غم بولغای نه قیغو کور سنک ای دی
 شاه مردان ده نه که موند اغ بولغای غم کا غلطیم بسیار ارمان نه
 کیشی من دیک قولینی قاص او روب قالغای موکین یارب نه خدا چاهه
 بولونک سنکا قتلور زاری نه امیدیم غیر دین نیکور سنک منکا برده

بر مددکاری مانی هم بشیلا ریم بیتی کای موکین بر سه منکا باری نه
 اورون تالبه مبادله او شوق فل حشم خون باری مانی یک
 چاه کجیده بند بولوب رنج بولغان بار موکین بار موکین یارب مانی من بر
 دلبسم یور و رده منده آفاق یوق نه او زوم او یلا سم اهر کیم
 لارا ایدی چاشیم یوق نه بوبی دین لار سیلان ایدی اور و شوق یک
 عیشیم یوق نه کیشیغه نه لاب سوز لاکو دیک نه ره مداریم یوق نه
 کیشی مندی یک بولوب موکین یارب مانی موکین یارب مانی تقصه
 او شوق حال ده دوشنون چاه نیک آله ی غه کیلدی کمان
 متیلدی کیم مبادله چاه کیم قلیف ان موکین دیب لغه لور
 اسلام علیکم با همسر زاده تیریک بار موسیر ویدی امام محمد
 دوشنون نیک اوزاری نانی ایشیتی لارا ایدی لار که سین قنداغ
 تیغالی نه بنده سرور سین مونداغ و متی ده منی دیک در مانده لار یوق و
 سین دیدی لار دوشنون ایدی با همسر زاده من دوشنون کنیز کنیک و من
 دیری ای همسر زاده لور وقت ترور موند هفتیک لیک لان بر بولوب
 بولمان سیر لار سیلان اوروش متیله دیدی امام زاده ایدیه
 منده قییم لار غه طاقت یوق حقیق سنکا یارب لوبسم دیدی دوشنون
 ایدی ایداع بولسم من کیم برله سپر نه سالای سپر اوره حقیق
 اولتور و نیک من مارتیب آلا ی دیدی دوشنون چاه کیم
 سالدی امام مشقت برله اوز لاری نی سپر نه او سینه لار دوشنون
 زور اوزوب مارتیب آلا لاری لار امام ایدی سنکا باری برور کیم
 یوق مودور دیدی دوشنون ایدی کنترک لاریم نه قیل نیک

آله یغیه قویوب کیلیب ایردیم دیدی امام ایدی لار لارن چاقیر غل
 لاری کیلیون خدای تعالی نیک و قلیب زور بر نیک لار بیلدول کیم
 تا شقار یغیه حقیقیم دیدی لار دوشون کنیزک لاری نه چاقیر ککر
 لار کیلیدی ایر بر یغیه لاری اسم اکتد زاید اتیب زور و قلیب
 لار امام نیک هزار مشقت لار بر له چاه دین تار تیب لیدی لار
 لار کیم ایکی فوت لاری استوق لاریدین جید ابولوب ایلا نیی و
 دوشون حیران قالدی کون کچ بولدی دوشون ایدی
 بو کچ یاع کا حیقالمی اوز موسیرنی بولغ ده سا قلائی تانک تون
 تنگری تعالی دین نیمه کیلسه انی کورالمی دیدی اقصیه مام تلغ کا
 الیب حقیقی لار طهر افرغ کته تاش لارنی تیریب قلعه قلیب مام نه
 مایقوزوب قویدی لار دوشون کنیزک لاری بر امامنی خدمت
 لاریده تور دی لار امام ایدی لارای دوشون منزه اوروش
 قیلان خدمت بوق بولداش لاریم بنده قالدی لار بولسا لیدی
 منک غم بوق ایردی دیدی لار دوشون بیلیدی کیم امام بولدا
 بوقلادی لار کنیزک لاری بر له مقبل نیک جید امام نه آله یغیه قویوب
 افر لاری اناسی بار کا بهیغه کیتی بر چه بر لار نیک قدر بریب اناسی
 سرالغیه کیردی کوردی کیم اناسی تحت اوسیتده او صلاب
 یا تیب دور قصد قیلیدی کیم انیک باشی نه کیسکای من دیب
 اناسی دوشون نیک سرفه سی نه بلیب اوزی نه تحت دین تاشلا
 فاشتی دوشون قلیج بر له تا سینه نیگدی تختی کا نیکب الیه باره
 بولدی ابابکر صدیق نی او غلان لاریدین بهج حبله لاله لار غننه

کونکل لاریغه اندیشه توشتی کسیم من خیال قبلقب لهیم مباد ایمان سیر
لاریغنی خلوت تاجیب امام زاده کازیان رحمت تنگور ماکای دیب
قانتیب کلیل کوردی لاریغیم شکر کفار امام نه او تاکا آلیب دور امام کا
برلب انکی لب ط قویوب توروب دور امام اوق نه یایغه سالیب قویوب
دور امام نه اوق لاری ایمان سیر لاریغین او توب توروب دور القصة
امام تنیک وق لار ادا بولوب ورکنیزک لار نه اوق لاری نه حواله قیلدی
اول هم یقین لایب وردوشنون کلیل کوردی عیان سیر کانتیلیدر سیر
ایمان سیر لار نه قسیریب یوباردی ایمان سیر لار طاقت قوتای قانتیب
امام برله تاپشتی لار ادا بولوب تنیک وغلان لاریدن نشان تاپالیدی
امام کایدی لاریسیم بوبرده توروق حکمت دین ایمان سیر ییدی منی
اکسینکیز مدینه کبارالی سیر ایاق لاریشکیزه معالجه قیلالی صحت بولسه
نیه قانتیب کیلالی دیدی امام ایدی لاریمنی عهدیم بار مدینه کبارا من
لار دوشنون اندرغ بولسه عمران شاه کبارالی انده معالجه قیلالی
دیدی امام بومصلحت ادا قبول قیلدی دوشنون کتیزک لاریشکیزه
امام نی آلیب عمران شاه تنیک بونی کله روانه بولدی لاریشکیزه
بول بولوب عمران شاه کاتی لاریسه کوردی لاریسیم عمران شاه نه علاقی
کلیل لیب ورعلاق عمران شاه تنیک بونی کله تاشلاب بار عاقده ایرو
بولار تنیب کیلالی امام محمد حنفیه ایدی لاری دوشنون منی قوتوم
نیه خالده بولوب دور منرا تنیک وچون ایچیم آغریدی اگر منی قدر نیم بولسه
ایرونی انده دین خلاص قیلور دوشنون کوردی لار دوشنون بوسوز نه آشتی
در حال توروب اجازت نیلادی میدان کله ورعلاق نه کندی نه کیستی عمران

ئەۋلاد گۈزۈپىسى

نه خلاص قلیب لیب حقیر عمران شاه ایدی کیم دور سین که موندنغ غده
 ملک یاو رلیک فیلور سین دیدی دوشنون ایدی من امام محمد حقیقه
 ننگ کندی دور من دیدی عمران شاه دوشنون اباعی کا توشوب
 شکر بی کیلتور وپ الفقه دوشنون باریب عملاق کمر نغیه قول اسک
 اکیردین اور زوب الدی آتش اوسمیده چرخ فلک دیک او کوردی بیک
 اور دینی باغلادی امام نه الدنیه الیب کیلدی امام انکا کلمه عه خلدی
 قورقوچی دین مسلمان بولدی اندین هر ایکی سینیه پیر اشتور و ب سربورد
 لار عمران شاه کالار نه جمع قیلدی برجه لاری دردی نه به علاج دیب بر
 تور دی لار بوسوز که امام دردی ناز نه فغانه به اندازه بولدی دوشنون
 مقبل کینیر لار که ایدی سنیر لار تا شقاری جیفنیک لار اوزور دیم ناز نه
 دیدی لار دوشنون بیچاره ایدی ای امام ناکلا قیامت کوته ناز نه
 دلسینکیز اول وقتده دوشنون بیچاره متیده بارور من سبغره آرمینغیلار
 لار امام ایدی لاری دوشنون اول کون باشقه کون دور بکون شقه دیدیلار
 اندین لار تا شقاری حقیقه لار امام زاده اوردر دلاری برله یالار اولقولاری
 کیلدی اندک سر حجت اتی لار اوشال زمان کوه قاف دین قرنا پری لشکر برله
 یتیب کیلدی لشکر نغیه بویوردی منی تختم نی بویکه توشور و ننگ لاری پری
 تختی نی تول بیک توشوری امام اولقوده یالور ایدی لشکر نغیه بویوردی
 جاپوز یازدی امام نه اوسمیده اکیب قویدی بیه بویوردی شهرستان
 رزین که املینیک لار دیب شول زمان کوز لویوب آخو نجه شهر رزین کونکور
 دی لار قرنا پری اوزر لایت لار نغیه باریب یایتب الدی دوشنون امام دین
 خبردار بولوب تور بویوردی ساعت ده خبر آلایدیب کورسه لار امام اوزجای

لاریده بود و مقتبل که دوشنون خبر بردی امام جایلاری ده بوق و سب
 کوردی لاریکم امام نه هیچ اثری بوق دوشنون لغره تاریب چامه لاریچا
 قلدی اوزی نه برکه کو تار سب اوردی لاریهوش بولدی نینهوش لاریه لیکه
 فرق کنیز لاری بر لاریه سب کسب ماتم توت فغان لاری عالم نه توت اشتیکان
 جانور لاری اوزی نه او توت دوشنون بولاب مناجات بدر که متاضی لاجات
 قلدی نظم سینی قایدین تاپای ای مهر بانیم نه رضا که سب سینه
 بولما کی بوزند که سیم نه که سب سینه کور مایین عالم بوزی نه رضا و ورین
 بودم ده آنکه جانیم نه فراقینده لور اکیج حاک بولدی نه مینی دیک بولماسون
 ایدی ایمیم نه همانده قیلدین بدم تبریک لیق نه کیراک ماس دور سب سینه بولما
 سنی قایدین تاپارین ایدی ایرلاب نه تاپالاس انزلاسم جان جهانیم نه فرشتیک
 او تیده او توت توشوب من نه که قالای کوییدی ایدی استخوانیم نه جبان نه
 سر سب قوعای قدر رسم نه سنی قایدین تاپای صاحبقرانیم نه سینی درونیکه
 ایتیب قالدی چال نه توشوب دور برکه اغرمیدین زبانییم نه غزل دوشنون
 جان نه انزلانیت لوان عجب یاریم دین ای یلیمیم نه کوم اکیلیکای یار کلهزاریم
 دین ای یلیمیم نه ارم باغیده بشیکان بلکه کلهزاریم دین ای یلیمیم نه هنوز بر لحظ
 آرزو قائم تر یاریم دین ای یلیمیم نه سینه کور مای دوکان بولسم نبتای
 ایدی ترکیک لیک نه حمالغه لوزیده کمینه قیلور من خان بیک لیکتی
 اشتیک دو ستر یاریم چالچ بودور یاریم دین ای یلیمیم نه نینه ایدی قایتیب
 کوراکون بار موکین یار نه خمر بر یمنیز چالین سورا کون یار موکین یار نه کور و چا
 تبا کون بار موکین یار نه انیک بر نه نیا بر که بودور کون
 بار موکین یار نه لطافت باغیده بشیکان که

بشکان که کفزاریم دین ایریلدیم نشتنگ حسدوم فرا قیگده ساچا پین
 بشیر تفریق نده بوکاشیم سین سیرین تفریق ایچیده کیرکانه براق نده بولور
 بریم برینی قاتیب کورمان لیک نده میسر بولسه اولکون منکا بخشیری راق
 اولمق نده ایچارده عوض کونرکاسه واریم دین ایریلدیم نده توقاشیم یارینی
 دوستلار منکا مهر برده تیانق یوق نده انلیک رودی نده تیب نده لایین منکا اوتمق
 یوق نده جنتک کونکلک جای الیب ورتیم اوتمق یوق نده نرک کشتیکاننیک
 معلوم انماس برلار که یانم یوق نده قیامت کون ده منکا حسد یداریم
 دین ایریلدیم نده القصة عمران شاه بوناله رزاری نده ایشتی ایسه
 بوشتی اوچتی مکر اسیر راده نده مراغی اوچتی بولغای بوناله راز بر بولر
 دنیای دین توروب منظره اب برل کلیلیم دوشونو منکا
 تعظیم بجایستلیدی وایدی ای جانیم نده حال نوز لاندی ویدی دوشونون
 ایدی ای آنا سوریل ویدی اسیر راده نده یوق تیب حالیم حسد لاییم
 کتاب بولدی نطقه سین سیرای یار جانیم ایدی اولکان بخشیری
 بو شیریک لیکدین یاران لاد خاک بولغان بخشیراق نده کوزلاریم نی کاسه
 سفید خاک بولغان بخشیری راق نده برچ سیدین ای یاران لاله
 منکا اولکان بخشیراق نده ماتینیک ده باپاره دوشونون نچا
 سی نده دوستلار لوقیدور منی ایدی بودردیم چاره سی نده من بولور
 امیرزاده امام بیچاره سی نده انزلانیب ایدی بولور سن بوجهان آواره
 سر بولور کونجه اولور بولور ایدر قدیر کان بخشیراق نده آسمان سن سوزای اندیز خیرک
 کین لایم منکا اتیانایب بر از منر شنگ بولور کین نده ای سبا سندن سوزای
 اندین کذارنیک بار بولور کین نده دوشونون امید سیل مهید اوزار یارنیک

بچكەن ئەمەدى امىدنىك اوروبىرەكە مولكان بىخىشراق ئە
 كورماسم بوزىن انىك دىئادە ھەركەت بولامىن ئە كورسانار بولسنىك انى
 كۆكۈنچە يارب اولساين ئە ئاتىرىنىك من انىك كىسم ھەركەت آدم اولامىن ئە
 جان نىمە كەتكۈچە كىنىكىن انىك لاب قالمىن ئە ماير بار دىيە يىلىق قانۇنچە
 اولغان بىخىشراق ئە نىطىم امەدى انكلا نىك دوفون نى سوزى
 شان شوكت موندەخ حالىن نىلاين ئە تانك انكۈنچە عصا اليب تولىغە
 زار ايلان دل يىر انكان خىداغە ئە فرىلىم توشارايدىم بولمىنىكەين
 سىز امەدى قىل قال ئە نىلاين ئە فرىلىكىدە زىمەر اغو كىيىپ من بولمىنىكە
 ئەندە دىن كىيىپ ئە كوزىلىش ئە نىتاي ھەردەم ساجىب من ئە فرىلىكەن
 بولامىن ئە نىلاين ئە دوفون ئە سىن سىز ھەرى توگە نىتون ئە بولمىنىكە
 لارىم ھىچ كىشىنە كورماسون ئە دىكلىكەن لار دوفون نى الماسون ئە
 كورماس بولمىنىكە كۈن ئە نىلاين ئە فرىلىكەن قاتىب تور بولمىنىكە
 اوتتۇر بولمىنىكە نىزىغە يا بولمىنىكە خۇب ھەراق ئە تىرىك لىق نىكا بىخىشراق ئە
 دوزىر اولان نى خىزورىن سىمىنە لىن نىلاين ئە كاشكى بىلىم
 كوك غەدە ھەتتى دىلىكەن لار ئە موندە توروب بوزىن حالىن نى نىلاين ئە
 قاي دە بار دورا امەدى ھەركەت بولمىنىكە ئە قەقامىت بولمىنىكە
 قەقامىت بولمىنىكە خۇجى شەرق خۇجى مەغرب بولمىنىكە
 قەقامىت بولمىنىكە حال ئە نىلاين ئە بولمىنىكە سىن نىتە قاتىب
 كورار كۈش ئە نىلاين بولمىنىكە نىلاين مەن مەن كۈن
 بىخىشراق دورا بولمىنىكە امەدى سەركۈن ئە تىرىك
 لىك دە امەنى جمال ئە نىلاين ئە سەفلىن بولمىنىكە نىتە قاتىب

ئەۋلاد كۆرۈپىسى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

اور کولادیم انیک انیک بشیدین ما عیش عشرت شهید شکران
 سنی انی لاریتیک بر دوزد و دشمنون ما تیا سون لاریتیک هر که عیله مجنون
 کوروم کویان بوراک بریان جب که خون به کل دیک یوزدیک قدس
 نهال سیلایین ما عشقینک میلدی عجب منی شیدا ای من بورین
 عالم ارار سوا ای ما اوزوم برله سوزوم بولاس نیالیه ثواب نه دور و بال
 لاریتیک من ما جبر کهیم ده تور لوک درد لاریتیک بولار درد کومارکان
 آدمی مرد بولور غزل امام محمد صیفه صریف لاریتیک میده بهر دم
 کوکنا رنیک ما دردی نیکه زخم اتیار بهر دم قدس غارنیک درد مریتیک
 اد بولاس دل افکارنیک ما دردی ماره سیدین بلند اور تادی لاریتیک
 دردی تیریک لیکده کیشیر بولسه سو یار یار سیلان الفت ما حید ایم یار
 اسباب نفقت قلیب در با شیفه دولت کورار بولسه تیریک لیکده
 کیشیر محبت برله کلفت بولسیدین بلند اور تادی لاریتیک ما
 الفقه دوشون ایدی ای عمران شاه بوزمان امام
 یوق قیلیم بلییم آسمان کا اوجتی لاریتیک بولسه کیردی لاریتیک یا
 کوه قاف غده پرستی لاریتیک کیستی لاریتیک دشمن لاریتیک
 ایشی نی تمام میلدی مویکه امام نی اولوم غدر سبکه لاریتیک
 آب آتش قلیب بریدی لاریتیک قرآن قلیب و کلون برجه لاریتیک
 اوج کون دین کیین امام نه دستار و تسبیح لاریتیک لاریتیک
 توت لاریتیک لاریتیک حضرت شاه مردان مرصحه اعلیای
 لاریتیک دشمنون هم مدینه که رفق بولدی لاریتیک ما بوسی امام
 مایه اودامین دیدی لاریتیک امام نه یوق قلیب امید اودامین

مدینه کا باریب حضرت علی کو آمد وجہ کا انیکان لاری حضرت علی شہ
 مردان روضہ حضرت رسول صلی علیہ السلام کا کسیریب امام دین
 حنبہ تابغان لاری امارادی لاری اندرغ روت فیلور لاری کسیم مقبل روح
 کون اوئکان دین کین مدینہ چو نار بولدی عمران شاہ حنبہ دار بولوب
 مقبل نی برایشیغہ دست الف لام قلیب تور دی مقبل اط لاریکا
 الکر قویدی عمران شاہ کا و دواع نامہ او قویدی نظم الوداع
 ای شاہ عمران الوداع اول امام قلیدی پریشان الوداع مد من
 یوز بر لمدینہ باره من ایتامین قایدغ چه بلغان الوداع مد یا اوکو
 دیک یاستیک دیب بلایا سام سورسہ مندرین شاہ مردان
 الوداع مد شاہ عمران الوداع لاری دور شاہ مردان
 ایدی مقبل الوداع مد سنبہ کا بولدی کا شکل الوداع حضرت
 علیہ مندرین بیکور بندہ لیت مد قلیدی عمران اوزنہ بسمل الوداع مد
 سورغ لاری من امام سورغین مد بوسوزوم مد سین قبول قیل الوداع مد
 دیب یکسی بر لاریغہ موندغ دواع قلیب فیلور ایدور لاری بیکور بر لاریغہ
 منیک لاری غہ قلیدی لاری مقبل ایدی ای دوشونون اوچکون دین
 بری شکل لاری سنبہ کشادہ بولدی امام فلان پردہ دیب بر
 حنبہ قلیدی ایدی موندین مدینہ کا بارساک روضہ رسول کا کسیریب
 عرض قلیساک ظاہر اول کیم اندین کشادہ لیت بولغای نشا اشد بر منیر
 مقصود لاری منیر اندہ حاصل بولور ویدی دوشونون بوسوزنہ شیب
 زار لاریغہ دی آتش فراغیدہ یوراکت اغ لادی بولایغہ او قویشلادی
 حاجی آفتیک یوز دین اوزک نیریک یغیم بولماکی مد کور ماس بولما

بوسم یوز دکنی تیریک لیکیم بولماک ای بار باری علی قاشیغ ایدی
 نه سوزله دیر من نه سوزلاک ای تیلیم یوق سیه کز یوزوم بولماک
 بیچاره غریب من غم برله سار غاریب من نه بولار اراقالیب
 من بورت ایلیم بولماک ای دیب دوشون بوسوزنی
 ایتیب لولادی مقبل انکات کین خاطر سیه دی ایدی خوشیم
 کینه ای ایم کوکلونکینه کایان نیت الماک انجینکیز غم غصه نه
 سالماک منیک کوکلوم توق شنه زاده که پیچ نیرسه بولغان یوق
 انشا الله تعالی اگر مدینه کایار ساک خبر تا لغای سیه دیدی دوشون
 خیر ایشتی اریسه در حال کنیزک لاری منیک آزاد قلیب خست
 سیردی لار و ایدی لاری کنیزک لار اوز اختیار لار منیک خوی
 موده لوزونک لار خوی اوز که ولایت ده لوزونک لاری قلیب
 لار منیک سنیر لار برله ایشیم یوق سیه لار منیک منی برله
 ایشیک لار بولماسون دیب دوشون مقبل برله ایکولان عمران
 برله دواع لاشیب اطماندی لار مدینه کایار روان بولدی لار سیه
 کون منزل و حاسل لار منیک طرفیلیب مدینه کایار تی لار
 مدینه منیک قلعه سی نمایان بولدی دوشون بوشتی ولایت دیدی
 مقبل ایدی مدینه منوره دور دیدی منیک دایریم یوق دهم یاریم
 یوق دیب کوکلادی در لغام اویم حاصل بولدی دیدی مقبل
 دوشون که کوکل قویوب ایدی براق ایدو ک یقین کسلدو
 منیر مدینه حاصل بولور دیدی دوشون ایدی سین اوز دایریم
 سن من قیه یوزوم برله مدینه کایار من ایدی منی کورستان غلبه

آلب بارکیل من انده بولای منیکاسین اوز شهر نیکدن خبر الیکین
 اگر کیلسانک و شال پرده اولامین اگر تریک بولسم امام یول لاری
 بولاب اوق لاری نه آتیب اوتای کور وستان غریب لارده یاتامین
 دنیب دوشنون کور وستان غریب لارده قالدی ایچکار شهر
 کیردی کیشی لار برله کور وشتی امام محمد حقیقه قنی لار بار دیدی ایام
 کوزی دین مایش توکار ایدی اوز در وازه لاری کیلدی قیلا
 حاضر اولدی انابلیه کور وشتی امام زاده قنی دیدی ایستقبل قیقه
 سوزلامادی اوزی نه یرخه اوردی کوز لاری نه مایش لادی تو
 فغان قیلدی شهر خلق خوردار بولوب کیلیب سورشتی الار کا جوب
 بریادی مینمای اغلا دی لار امام حسن و امام حسین حنبردا
 بولوب کیلدی لار مقبل دین سوال قیلدی لار مقبل اغلاب لار
 ایدی ای امام زاده لاریم محمد حقیقه منیک یوق قیلدی عیم عمران
 نه شهر لغیباریب یوقاتیم غایب بولدی لار هیچ درک لاری نیلما
 موند کیلدی دیدی لار امام زاده لار بوسوز نه کیشی بولادی لا
 بودست منیک اوقدی لار هر شیه امان نطق هم ایزلای
 بول لارده اولغان نه کوز دین بران افراق چول لارده قالغان حکیم
 غنجه کلی آجیلای شافنده سولغان حکیم یل قیلچ لاری قیسی ده کور
 تولغان حکیم یل بولماهی کیشی الیده غریب اولغان حکیم یل
 اغلاب بار ساک برادر ایدی خاکسینک قیده دورط برک بولغانی
 سینه قیده دورط قالدی شست منیک سینی سینه تاکسینک
 قیده دورط قالیسی یرده خاک خون غشته بولغان حکیم یل بول

تولاد گوزونسی

www.ewlati.org

www.uyghurkitap.com

بونوالار نیک بیه فاطمه هم بستم بستم لاری بونچوک آواز دیدی لاری
 قولاق توت لاری مامیدین ایلیکاری امام کافان لاری توت لاری نطس
 اول حسن بر حسین پروانه بولغان حکیم بوز او کوردونک برجه لاری
 قالدی بودار افشا جهان نه بوزیدین کشتیونک مکر دار لهنک اوتا
 لار نیک باریک قالدی کوز یاشتی آقار بیه هم انداخ او کونیه
 امید ی طلبیک نه قاقار عرض حالین ایا آلائی فانی بولغان حکیم
 متلدی هم کورد فادنیای دونه بیه لقاله کاری باری برجه آدم
 او غلیغه ایلا رجفانه خوی فعلی دور بوزوق باطن ده یوق نوزی صفا
 نه ستم لار کوردی اندین اولیا ابنیانه قالیسی پرده دورتنی پروانه
 بولغان حکیم نه دیب ناله وزاری متلدی لاری بود واقعه بی فاطمه
 زهره انده تیکدی فاطمه زهرا اوز لاری نه اونوت لاری بونچو بود
 سیه غلغیلدی لاری بر فرصت دین کیین هوش لاری نه کیلی
 لاری حضرت شاه مردان دلقه علی نه الله یار لاری نه کیسیدی لاری
 مردان مرلقتی علی عبادات خانه ده تلاوت قسه آن که مشغول بود
 لاری بیه فاطمه بوسوز نه شاه مردان غنچه بریدی لاری شاه مردان
 مقبل کیلیجی وریا بام نه هم نامه لاری کیلیما بی ورسور لاری لاری
 بولدی دیب وری دیدی لاری حضرت علی کرم الله وجهه بوسوزنی
 اشیتیب بر نغره اوردی لاری هوش بولدی لاری نه هوش لاری نه کیلی
 نغره لاری اون اکتی ورسنگ بر کانتی دیب دور لاری بونچو
 اراسمیده که جان کوزره کوشتی دیب دور لاری اول نال حضرت
 عثمان کیلیدی لاری حضرت شاه مردان نه الله یار لاری نه کیسیدی لاری

شاه مردان بخود بولوب بایستید و دلار بر کاسه سوا آلیب کیلیب یوز لاریغه
 اوردی لار شاه مردان اوز لاریغه کیلیدی لارا ورنی لاریدین
 نوردیلار حضرت عثمان سورادی لاری شاه مردان بونیمه واقعه دو
 دسیب حضرت شاه مردان مقبله جائیددی لار مقبلین حال احوال
 دیلار مقبلیدی ای شیر خدا ارم کابریب ایردوکلنده غزات بولدی
 ایمان سیرلار نه حال لاری تنک بولدی اراده بر کیمچه اوتد ابرسه نول
 کیمچه ایمان سیرلار میدان ده چاه لار قارکان الکان ایرته سی امام
 خندقه یقیلیدی لار اباقی لاری معیوب بولدی خندق دین مهنه
 مشقت لار بر آلدو کاندین عمران شاه ککیلیدو ک عمران ش
 هزار مشقت لار بر لیکالار فی غیب معالجه قیلد و روی اولک ان
 نوردو ک کیمچه امام بوق بولدی لار نه سیر کابریکان لاری نه بیلالامک و دیدیلار
 حضرت عثمان ایدی لار بایعلی بوسوز بیلد امام محمد خنیفه معلوم الیکال
 ری معلوم بولدی ایدی تراز بوشیده نه روضه مبارکغه باریب حضرت
 سوال تیاک کیراک انشاء الله بوراز پنهان اندین خلاص لیتی بریکه حقیقا
 دمراد و مقصود این حاصل بولور دیدی لار القصة حضرت س
 کرم الله وجهه بوسوز تنیک استینی لار ابرسه اورول لاری دین
 نور و ب طهارت قلیب امام حسن و امام حسین نه آلیب
 مبارک خدیگیدی لار حضرت رسول علیه السلام کسلام قیلیدی لار
 اندین تلاوت قرآن قیلیدی لار فاتحه قلیب بوسوز لار نه سوال قیلیدی
 سوال حضرت شاه مردان فرقتی علی رضه الله
 اسلام ای سرور سلطان و سال منیلد حق کلامه دیدی آتیک محمد مصطفی

مجال لاری نه تا شایسته کتیار ایردی امام نه اکیب کتیار دفت
 تالاس ایردی او شال نیچه وقت نه خلوت تاپیب کوهه اکیب ایردی
 او زلاری سلامت ایکی ایاغ دین اوزرکینه درو لاری یوق تورو
 دیدیا حضرت آدم دن بری اول برغه کمنه قدرتی ایمدی الی کیم پاپا
 کورار و موند کسیم اکیب کیلور دیدی حضرت نه روضه لاری دین نه
 اوزر کیلیدی یا علی مقبل بره قیز کیلیدی اول قنبر شاه ارم نه قیز و ارنه
 دوفون دور اول نیم سینه فرزند نیکدور ارنه اولغه کیلیور کیل یاش
 مردان لاسنکیر بولسید و کیل نه محمد حقیقه قولعیل کفا توغ عابره
 اول منیک کیشیمی همراه قلیقل منیک سلام و پیام لاری نه اکیب کیلور
 انشا الله اول سلامت باریب اکیب کیلور دیدی لاری اما کی صندوق
 جامه بر کیل بر صندوق قرمانه نه بر صندوق قرمانه بولباس لاری اوزر
 لازم بولادور مثل شهرستان رزین که بارکانه عورتانه لباس
 لاری کییب شاه بری لاری غه کور و لوخش بر سول یوزر
 شاه بری سین کیمدور و قایدین کیلدنیک دلیسین آدم
 فرزند دین بولور مس حضرت محمد علیه الصلوٰه و السلام منیک دین
 لاری دین دلیس شاه بری لاری هم نه لاری و شال دین ده دیک
 وینه پادشاه بری موند نیمه اش کیلدنیک دلیس بر پوشوم نه یوقیت
 ایردیم ایلاب کیلدیم دیکای شاه بری بوسوز نه معنی سر نیمه
 منی سر پوشوم قیز نیکیز قیز ناپری نرا ویده دیکای موندیم زیاده
 سوز قیلما کای عاقبت شول سوز بره محمد حقیقه قولغه کیلور دیدیا حضرت
 علی کرم الله وجهه بوسوز لاری ایشیتب قاتیبک اوی لاری کیلیق بولاب

ایدی لار که ای مقبل سینه برله کیاغان دوفنون قیز قایدیه دور دیر
 مقبل ایدی باعلی سیرکیم ایدر دیری لار حضرت شاه مردان ایدر دیر
 سلطان الالبینا محمد علیه الصلوٰه و السلام خبر دیر دیری لار مقبل
 ایدی آری دوفنون آتلیغ قنبر برله گیلدی دیدی حضرت
 شاه مردان ایدی لار موند کلیلور کلیل دیدی مقبل ایدی اول
 کور وستان غزیده قالدی تا بر خوش خبر بولسه منکا کلیله سینه
 کورستان ده اولک نیم خشدیدیل لقصه مقبل الیکاری باران
 شاه مردان حریفه علایقه شهزاده برله گیلادور دیری لار مقبل دوفنون
 سجده کور دی ایدی ای پاکدامن بشتینکی کوتار گیل شاه مردان
 کلیل بر دیری دوفنون بختیر سجده دیس کوتار دی ایدر دوفنون پاکدامن
 حضرت شاه مردان لار کور دی لار حاجی لار دیر تورک اباقی لار لغیه لیلدر حضرت
 شاه مردان ایدر دیر کیم ای فرزند آتلیگیر الیکار دوفنون ایدی آتلیگیر
 حضرت رسول علیه السلام محمد حنفیه قودیلر دیری دوفنون نوره اور دیر
 داید بر دیر بر کور اول من دوستی مهربانیم زمین منیک بوزی ده
 حیات بار موکس موندین منکا بر خبر کیم یول لار تا که منی جاسیم قرار
 السون دیدی حضرت شاه مردان ایدی لار ایدر دوفنون حضرت
 رسول لار مبارک در بار شکر شاد لفظ لار دیر ایشیم کوه قاف
 پری لار آتیب شکیب دور دیری لار انا سینه کا موقوف نوراک بر
 سنگیزنه امید دل کیم یونیر کا کیلور دیر یول خدا لار بشارت لار ای لار
 ایدی انا شکر موقوف بولسه انا اشدتی قنبر آسمان ده بولسه لار خلیل
 نوشور من اگر زمین نه شیکیده بولسه لار آتیب قیاس کوه قاف دیکان زمین

یوزی دور ایدی در واقع بشارت بولغان بولسه تاخیر مطلق یوق
 منکا اجازت برسون لار یو اکیم تیراک نه برکید یک تترای دور دیک لقصه
 دوشون منک اوی لار یغ اکیب کیلیدی لار انکا مردانه لباس
 لار کیلید وردی لار آنی نه محمد حیفنه قویدیلار بر اکی کون جابدوق قلیب
 اون توغ برله اون منک کیشینی بر یغ جابدوق لار فی طیار
 قلیب دز لار بدین زیدین علی نه خواجه عمرامیه نه قوشی لار شهر دین
 ناشقاری دوشون نه چادری نه تیکدیلار خواجه عمرامیه فی چادری
 مستدی لار امام محمد نه انا لاری حیفنه لیلار ایدی لار لار عنبر
 خاتون برکون خبر بردی کیم امام شهر زین دین حقیب دور
 انکا دوشون بار ماچر لوبوب دور ایدیه کیچ قوشون حقا دور
 انک اد چون حبس لوبوب دور دیدی بله حیفنه بول سوزنه
 ایشنب اور ندین توروب بابش لار یغ چادر سالیق فین
 منک چادر یغ کیلیدی لار عمرامیه بول بریدی اول اوز و منک
 بیان مسئله اندین کین کیر کیل بله ایدی انیم بله حیفنه امام محمد
 فی والده لار لوبور من دیدلار انداغ بولسه کیر کیل و سوار
 بله ایچکاری غمه کیردی دوشون نه کوردی عرض حال لار بر سور شنب
 بله ایدی ای یلم اکی سلامت بار سنکیز فرزند ارجمند کاسندین سلام
 ایشنکیز والده مهر بانکیز سینه فراتینکیز یار لعل لای و
 دیکای سیز و سب دوشون حقیق ادعای خیر قلیب سینه و حب
 الوجود کمال شور دوم خدا یم مراد و مقصود لار منک سیر سول و
 وداع لاشنب حقیق لار لقصه تانک نه غار بادرانی او قودی لار

اندرین عمرامیه دوفنون نینک آله لغه کسلیدی دوفنون غایبری
 امی اسیرزاده فرمان نه دور که معلوم اس نینک دوفنون ایدر طبل فاقور
 دیدی در حال طبل فاقور دیدی لار القص حضرت شاه مردان نینک
 علم لاری نه عمرامیه آلهی دوفنون بر لار ندین علی حضرت عثمان
 حضرت عتبه دین باریب فاتحه الیب اندین شاه مردان مرقعه علی
 دین فاتحه الیب بولنده مردان بولدی لار بر بچه کون بول بوردب
 بلخ و شور سولار بچیب میعاد شاه نینک شهر لغه لفتن تر لاری
 شاه نه دیده بان لار کوردی مدینه طرندین کردنم بان بولدی
 کوردار اسیدین اول علم پیدا بولدی علامتی اول نینک لشکر
 حضرت شاه مردان نه علم لاری نه شده لعل سفید دین ای دی دیده
 بان بولار نه کوروب میعاد شاه نینک آلهی غه کسلیدی بش
 اوروی ابدی میعاد شاه مدینه ساریدین انداغ علامت پیدا اولدی
 کیم اول نینک لشکر کیلیب ور علامت اول دور کیم اول علم با
 موندین معلوم قیلیب دن نینک دیدیم دیدی میعاد شاه ایدری
 اک بر لار کیمینه مجال دور کیم منر ملکوم غه سزین اباسیلای کیلیب
 لیا اول باریب خبر السون قنزاغ آدم لار انکان بادل اطراف
 قولا عتبه تی لار لغه او دور کیم نیر لار نینک بول دوه منغ
 چوک کیلید نینک کیم اتید سار ایدر آتینکنر بیان قیل بام ورنش
 اولانک لار دیدی بو طرف دین عمرامیه باری لار و ابدی لار کیم
 سین قنزاغ زور آدم سین مونداغ چونک سوز لار سین
 بویر غه سلطان الالبینا یعنی محمد علیه السلام نه امر

لاری بولە حضرت مردان مرقی علی ئەو علان لاری رام محمد حقیقە
 کیلیدی باریب بادشاھینگە تکییل بولینی دین زانی سنی تەون
 اوزنی کیلیب تەمان بولسون اگە سەلمان بولسە شەرئیکە نەبتانی
 ونەبت نە پەشت نە قویای بربیک دیران قیلور مینرالتا ۱۰۰۰ دیری
 بوسوزنی بیلیم لیا اول لاری باریب مینا دشاھ فی الدین کیردەر مینرالتا
 سوز لاری بیلان قیلیدی لاری مینا دشاھ بوسوزنە انکارلار تەگین بولدی
 اوشال کچە مینادی قیلدوردی تانک آنە توغورلک شکر مینرالتا
 نیل بولوب لاری باریب الدی غە چەستی لاری کچە طەسە فە دین
 طبل چنک قاق تیلارای سە غەغلە کوک غە تە مینرالتا رەتە بولدی
 اکی مینرالتا رەتە بولدی مینا دشاھ دین بربادی مینرالتا غە کیردەر
 وائور کیم کیمینی اولوم کە دوقی بولسە دوچار بولسون دید
 وروغونون کیرای دیدی غە مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 شکر مینرالتا دیدی عادی لاری بولار لاری مینرالتا لاری مینرالتا
 اسلام شکر مینرالتا سەدوقا مینرالتا مینرالتا کیردی عادی ئە الدین
 باریب وایدی لاری لاری مینرالتا مینرالتا مینرالتا لاری مینرالتا
 کورالیک عادی سوردی ای اومە مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 سەدوقا مینرالتا مینرالتا لاری مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 سەدوقا مینرالتا مینرالتا لاری مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 دیدی لاری مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 و قاص غە سالدیرا مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا
 تەراغە قیلدوردی مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا مینرالتا

و قاص نه لو کبرغه باج سب و دیم ویدی اندین زیدین علی کبری
 لاری و قاص نه الدیغه باروی لاری یا سعد تورکیل ویدر اظه غنینه ویدر
 میدان دین چقاروی عادلیغه اوزر ویدر ویدر ویدر عادی ایدی کین
 سین منشی صیدیم نه میدان دین چقار ویدر سین ویدی زیدین علی
 ایدر منشی زیدین علی ویدر ویدی عادی غضب برله غم ویدی
 الیب منشی کسیدی زیدین علی سپر توته عادی غم ویدر برله سالی
 زیدین علی غنینه توته تیرادی سپر فولیدین خوشی کوشکودیک بولدی
 هزار مستقت لاری اوزی نه ساقلا دی اول حالده غمرا منشی کین
 قونیدین فلقمان ناشنی آدی فلاق یا منیه سالی عادی نه چاقا
 با شقیه اوزی عادی نه مغر سر لک لک شتر اغنیک هرمان
 سحر اب کیر میعاد شاه برنجه عادی لاری کافران مستیدی اول
 یا باغ نه تو تو ب کینیک لاری شجره برله اولد ورونک لاری ویدی تنگ
 سوزی برله برنجه عادی لاری غمرا منیه کالو کوردی غمرا منیه علق تو ب
 توغ نه آدی غه کسیدی اوزی نه خوشنونه سایه لاریغه آدی
 دوشنونه ایدی لاری غمرا منیه بارک اشد اش نه سین قنیک
 ویدی اندین کین دوشنونه سلاح نی کیدی صحابه لاری
 فاخته مد و تلالوی سیر لاری عاده باور لیک قنیک لاری عادی لاری
 بیله محارب قنیکور سن ویدی اوزر لاری منیه انچه کیدی بر عادی غنینه
 بولدی عادی ایدی ای یکیت حمله کینیکورکیل ویدی قانچه حال اوزر
 بار ویدی دوشنونه ایدی تامن کیشیدنه مشت سهای مشت اوزر
 سن ویدی عادی غم ویدر الیب منشی کسیدی دوشنونه سپر توته

عادی نمود سالدی ایکی طرفدین کمان قیلدی کیم دوفنون تریک
 قالدی دیب دوفنون سپری نلا اویلدین بر ااق قیلدی ایدر الحمد
 من اولک انیم لوق دمدی ایدی لونت دوفنون کانتی دوفنون
 شیخ زهرالدو برله عادی نلا فرق سر لغه سالدی بکشتینی ایکی باره
 قیلدی قایتیب اوردی اوزر اطر برله ایکی باره لولدی ایکی تیشک
 دین خورش حقیقینه بر عادی ویکر کسیدر عامه سوار ایدر
 پهلوان کیش لوق ایدی دوفنون کاندی کیم کیم نلا اولدور ویک
 دیر دوفنون ایدی ایمان سینه دوزخ کایار دج انشا الله یکنه
 سین دیدی دعادیلر لور زغه مهر کسیدر شیخ نلا الدی دوفنون سپر لور
 نلا ایمان سینه سالدی دوفنون نلا تیغ نلا دقیدر ایدر لونت دوفنون کانتی
 دوفنون شیخ زهرالدو برله اول ایمان سینه بر سالدی اوزر برله طی
 ایکی حصه بر ایدر لولدیر قصه دوفنون موندراغ سنی عادی نلا بر ایدر اولدور
 سعید شاه بر ماقینر تیشلادی امرالار لوبعلی شنیک او غلبه لوب موندراغ
 اوزر ویش برله برجه نلا اولدور در سراق اول کیم بر لوب لاط قوبالی
 الار شنیک اوزرته کالال بر یلغه امان بر مال اولدور ال ویدر
 چون که بنر لار کوب مسنه الار از اوزرته کالال اولدور و بر سینه
 سعید شاه فرمان بر اطل خلک دردی غلغله سی تو قوز خلک کا
 سنی امیر عمیه دارولار شنیک الیب دوفنون نلا یانغه کیر داوروش
 قیلدی دوفنون ایمان سینه نلا یانغه اور سیشل کوه دیک میدان
 غلطان لوبور ایدی ایکی ایمان سینه نلا یانغه اور سینه چنار ویک ایکی
 باره لوبور ایدی سمشیر بر قیل لار نلا خوتومی نلا کبار ایدی در شکر

لشکر اسلام برجه بولونوب کیتی زید بن علی فیل لار لار اسبغه کیریب فیل
 لار لار بربری غنه سوروب اولتورور ایردی اندین همه لشکر کفار غنوم
 توشتی میعاد شاه بر نیچه اکابر لار برله فوزغان که قتراب قاجی
 بر درخت لار تو بیده اولتورور ایردی ناکاه عسرامیه تیکلیک
 دوشنون سورادی عسرامیه لشکر اسلام خور و کلان همه
 صحت و سلامت بارمودیدی لار عسرامیه الحمد لله همه سلامت
 دیدی دوشنون بناگاه کوردی لاکسیم میعاد شاه اکابر لار
 برله قاجیب اولتوب بارادور دوشنون ایدر با عسرامیه سین
 بوییده حاضر بولوب تورکیکیل من اوزوم لار کارا اورا من دیدی حال
 اطفه مینیب اطوفوب میعاد شاه کاتی کمریدین محکم توله اگیری دین
 آلدیغیه تارتا باش اوزده سیغه کلا بهر خردیک ایلان توروب تور
 بولیش نه همه کوردی تخمین و آفرین قیلیدی خواجه عمر ایدی ای
 دوشنون میعاد شاه لار شکا تاش لارک من انا او شلاب الای دیدی دوشنون
 ایدی او شلاب لالماکس سین دیدی خواجه عمر ایدی حال انا توییکلر مو
 خذانه مددی برله آلدیم دیب انشا الله مدد قیلیمه هم بود سیم شلاب
 اوز من دیدی القصه دوشنون حواله قیلیدی خواجه عمرانی
 ستیکورمای او شلاب آلدی آهسته بیرکاتویدی کوزی غنه سیر
 آقچ لقا ق اوردی میعاد شاه کوزی برله سر اسیمه بولدی
 اوره سیغه برکاج اوردی کوزیغیه عالم قتراب بولدی میعاد
 ایدی سیلامنگ سیلامه اما بر کسیم نه خوار کورکان دیک سینه
 خوار قیلیم من عاد قیلیمه سینه سردار لاریدین بولور من دیدی

خواجه عمر انداخ بولسه موندخ بولسون ديب بنه برکاج اوردو
 روده پادیک بونی غنه مسندی کلنک لاب ایردیوروشن
 اندین ایدی ای میعاد شاه هرکیم سنی کیمسه خواجه عمر نه قلی من بکل
 دیدی بعد از ان کو ونیغه غل وایق لاریغ کیشان سالدی میعاد شاه
 مشر بای قلیب نیادور که ای خلایق بلیب نک من لار واکاه
 بولونک لار من خواجه عمر نه قلیدور من دیر ایردی تورکان حنلایق
 ششم قلیور ایردی میعاد شاه قدی سکان کوز کوزنه اون کوزک
 نیک رهر هم اون کوز ایدی آتش قیمه سیغه بکمه قوز کوشتی شور بانه
 مانیه اون باتمان اون نه ناله کتیار ایردی اولتور سه یریم طباب یرده
 اولتور در ایردی دوفنون خواجه عمر بیل میعاد شاه نه الیب کیلیب نک
 لار دیدی الیب کیلیدی لار میعاد شاه یریم طباب یرده شوروپ دوفنون
 نه باش ایدی باشی کیلیب دوفنون نه آلدیده تور دی دوفنون
 سوردی سین کیم سین دیدی میعاد شاه ایدی عادی لار نه سوزمین
 الحال موند خواجه عمر نیک قلدور من دیدی اسلام لشکری انیک
 سور لیه کولوشوب ایردی لار دوفنون ایدی ای میعاد شاه زنه انیک کیلیک
 سان بولکیل ذرو انیک نه اوزنک خبر براسین دیدی میعاد شاه
 در حال زنه انیک بولدی لا اله الا الله محمد رسول الله
 تکیغه چار قلیدی اندین کین ایدی ای شهنزاده بوزونک نه
 اچیل ای بوزونک نه برکورای دیدی قندراغ یکیت ترور سین دیدی
 دوفنون گنی بردوستوم بار ایردی انه لوق ایتیب اسیر لاب
 بوردوب من عهد قلیب یریم کرانی کور مای بروکا یوزوم نه کورنک

من دیب دیدی نینه میعاد شاه ایدی اکر فرمان بولسه هسل شهریم آلیب
 کیل سام همه لار سینه آله نیکیزده کلمه عرض قلیسه لار دیدی دوشنون
 قبول قلیدی میعاد شاه فی برنجیم اکا به لاری غه خلعت بیری هم لار ترقا
 دوشنون بیعت قلیب سلمان بولدی اوز شهریز اوز نیغه سیردی لاری
 میعاد شاه نه پادشاه قلیدی لار اندین میعاد شاه آلهاس قلیدی لا
 کیم هم سینه بولسه شوبور سینه نه قد منیکیزدین قالا سام دیدی دوشنون
 ایدی تادوستوم نه ناهیب کوره کونجه هیچ کیم نه اوز دم غه همراه
 قلیاس من دیدی اندراغ بولسه منیک عوضیم اولکه بول سیرده منی حضم
 لایم بار دور اکر منی سلمان بولوب دور دیب الشیتسه لار منکا
 هر کور امان برماس دیدی دوشنون ایدی سینی برله انیک
 ار اسی فآنچه بول بار دیدی میعاد شاه ایدی برآی لیتی بول
 بار دیدی دوشنون ایدی اندین هم کوب بولسه بارور سینه
 دیدی لشکر اسلام ایدی ای فرزند علی بنیزه آله منینه ده نیتی لیتی
 بول بولسه انی قویوب انده بار منق نیمه در که رد دیدی لار دوشنون
 ایدی انده نان غمک بولسه بارماس کچار سینه لوق دور در لسته
 بارور سینه دیدی لار اندین همه لاری سکوت قلیدی لار دوشنون
 میعاد شاه فی لشکری بر بولوب مزاج شاه منیک شهری غه روان
 بولدی لار میعاد شاه املکاری اسلام شاه انیک ارقاسیدن
 در امله طر قلیب بر آیده متیب بارودی لار مزاج شاه نه قر اول لای
 منارده قراب لوزوب ایدی میعاد شاه نه طرفین کور نمایان بولای
 اندین کین نینه علم دیکوی پید بولدی علامتی اولن منیک کیشی

کشتی کور و نادر اول توغ شاه مردان نه توغ لاری ایدری قراول
 بان کوردی مزاج شاه ننگ الدلیغه کسیدی باش اوردی
 ایدی ای شاه جهان اطراف عالم کا فته اب اولتور بوییم
 ناکه معیاد شاه نظر فیدین کونما یان لولدی دیب کورکان و افول
 نی بر بر میان قیلدی مزاج شاه ایدی بواشیش معیاد شاه نه وظیفه بر سر
 اول علم علان علم دور کیلیب معیاد نه آلفان دور معیاد شاه نه یول باش
 لاندور و ب موند کسلیغان دور علی نه قدم هر بریغه قیسه نه بخت لار نه قورانه
 تنجه نه لاند بلکه برجه نه اوزنی کا کسیر کوز دور و ب مزاج شاه یلان دیک آلفان
 دی اوم لار نه فرمان قیلدی کیم تکت آتقونجه لشکر لار نه جمیع قیلینک یق
 لقتن لار که خط قیلیب برینک لار دیب بریکچ کوندوره عالم لشکر جمع لاری
 مصلحت لاری اوروشن قراتا بتی اسباب جنگ نه چنانچه کونای شود
 و لغوه لار نه مثلاً اولن ایگه مسینک کونای هر سورنای چر لار نی رست
 قیلیب طبل جنگ وردی لار نه اوزنی فلک کاتی جانور لار نی
 قولا ق لاری که لولدی القصه اسلام لشکر طبل جنگ اوردوب
 طیار لولدی میدان نه راستلاب دور لار اوزروی جنگ قیلیب دور
 ایدری ناکه خواجه عسکر کیلیب دفنون که سلام برودی و ایدی نظم پاشا
 بایرکات از پر نور باد و ادعالت در سرای اخراجات معمور باد و کومد و یرو
 خود مال لطف احسان نیکری نه تیغ تو بر فرق اعدا نام و منصور باد و
 الفیزند شاه مردان لوبکون اوروشن منرا و روشوم دور شکار اجازت
 بر سینکز اوروشن کا و زوم کیرای دیدی دفنون نه حقیقید عاقلید یار کسلی
 سینکزه کاتال شور دوم دیدی خواجه عسکر سلام لاری نه کیلدر یار شکار

کیکیز کفن نه کیلیدی لار باش لار لغه کیکیز قلفاق قویدی لار قلفاقان نه
 قولتوغرا آلدی لار تاش لار نه قوینی کا سالدی لار اون سکیز پاتان
 نبری زرین نه بلیغه آستی چوب دین کفش کیدی کاغذ دین قلفاقان
 قیلیب رقا سیغه باغلاوی میدان کا کیردی ایکه لشکر کور و جیران
 مزاج شاه نه توغی که لقین باردی و نایه قیلیب ایدی ای مزاج شاه
 لک لشکر نیغه تو قوز مسنگ فیل نیغه اعما و قلیقه سنیک ملکو مکنه خمت
 شاه مردان نه اوغلا امام محمد حقیقه کیلیدی انصاف قیلنک نارنگی
 کیکیل بت لار نه سید وکیل قیلیب امام محمد حقیقه نه آلدیده ایمان
 کیمتور و سلطان بولغیل اکر اوسوز و هم نه قبول قیلما سنیک خواجه عمر ایدی
 انشا الله اوز و هم بلغوز نه لشکر نیغه قویار من و نه بت لار نیغه قویار من و نه
 خانه لار نیگی و نه فیل لار نیغه قویار من دیدی مزاج شاه ایدی برکشیم پاپ
 اول مسخره نه آلیب کیلسون انما مسخره لیک برله اولد و رالی بر عادی برست
 اورنیدن تور دی طایفه مسیندی میدانه کیردی خواجه عمر کا ایدی ای مسخره
 بازالدیمغه تو تشکیل سینی پادشاه نه آله لغه آلیب بار ورسن دیدی اکر قبول قیلما
 نیزم نه اوچر و ده اولور سین دیدی خواجه عمر ایدی لار هم کیم اوزا قباله کیم کیم
 دیدی عادی انداغ بولسه حمله قلیغیل دیدی خواجه عمر ایدی پیش و لیک قیلما
 دیدی اول سین هنرنیک نه کور سا قلیل دیدر عادی نه سالد خواجه فاجیه
 نیره یرغه نیلیدی سنیدی خواجه عمر کور سر لره عادی نه قولیغه اوردی طهرین
 لقیلیدی لشکر اسلام حاضر ایدی قیاسیدن سودراب آلیب حقیقه مزاج سا
 ایدی بیز انما مسخره دیاک بلکه اول بیز لار نه مسخره قیدر ویدی بر عادی
 پهلوان ایدی اول قیلیب میدان کا کیردی قدی منادیک قول لار شیخ

چنار دىك كىلىپ خواجه كا قىلچ سالىدى خواجه معلق اوردى نىلار قاسمىدور
 الدى قول لار لغى تاش اليب اول عادى نىلار نىغى انداغ اوردى كىم رود
 لار سىرغى توكلدى اقليدى اولدى خراج شاه حيران قالدى نىلار نىغى قىلچ
 مېر كىسىم نىلار توپ كىلىپ وزى بىر بىر دىن دىك نىلار عادى دىك كىم
 ايدى اى موزى خواجه نىلار نىغى قىلچ توغرى كىلىپ لىل نىلار نىغى قىلچ كىلچ
 بولور سىن دىدى خواجه نىلار نىك بىر لار اورىشتى كاه اونىك كاه سول سوزى
 كون كىچ بولدى عىبار خىر قىلىپ بولدى كاه مېنىر سوزى نىلار نىغى كىكان
 دىك نىلار نىك كىسىپ شىلادى لىقصر خواجه اول كون اوچ عادى نىلار نىغى تىم
 قىلىپ باش لارى نىلار كىسىپ كىچ بولدى ايرىس اوروشى باسلىپ بىر كىچ
 لار اورىجاي لار لغى باردى خواجه نىلار نىغى قىلچ نىلار نىغى قىلچ كىلچ
 اسلام نىلار نىك حقيقتى عاتى نىلار قىلچ لار نىلار نىغى قىلچ كىلچ لار
 اندىن نىلار نىغى لار لغى بارىپ ياتىلار تانك نىلار اسلام نىلار نىغى
 ايتىپ ناز لارى نىلار ادا قىلىپ بىر مومن لار ادا لار نىلار لار لار لار
 ايك طرف لشكرى طبل نىلار قاتر خراج شاه طرفىدىن بىر پهلوان عادى
 مېدىن كىم دى لغى اوروب ايتا دور كىم مېر كىم نىلار اولوم غى از روى لىل
 لىل نىلار كىلچون دىب مېدا شاه لىل كوردى لىل نىلار نىغى قىلچ مېدا لىل
 كىم دى اونىك سول غى فراب لغى اوردى ايدى اى ايمان نىلار لىل كىلچ
 اگاه لىل كىلچ نىلار مېدا شاه اى ايمان نىلار لىل نىلار لىل كىلچ مېدا لىل
 نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار
 لىل نىلار كىلچ نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار نىلار
 كىلچ دىدى لار اول عادى مېدا شاه دىن بولور لار نىلار نىلار نىلار

تۆلەد گۆزۈپىسى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

رچە تەھلىل قىلىش ۋە قوليازما سىز ئامبىرى

قتری کیلیدی قیلچ سوغور و ب میعاد شاه که سالدی میعاد شاه که
 رد قیلدی لوبت میعاد شاه که کیلیدی میعاد شاه عنیت برکزی
 برله اندرخ اوردی کیم اول بیان سینه فی اوستخوان لاری بوست کیم
 ریزه لولدی مزاج شاه کوردی هوش کله سیدین کیم میعاد شاه
 همه لشکر آفرین قیلدی مزاج شاه در غضب بولوب سلاح جنگ کیوی
 مید افه کوردی میعاد شاه غه ایدی سینه فاخته قوتیک بار ایدی منی برله
 مید افه کوردی و نیک دیدی میعاد شاه اطمینان اسلام له قوت منی بو بره
 تنگوردی دیدی مزاج شاه له قتری کیلیدی میعاد شاه که کوردی
 میعاد شاه سپر تو مزاج شاه قیلچ برله اوردی قلقله له ایکه پاره قیلک
 با شیفه اندک خشم بولدی لقیلور غه لقتن متیب ایدی ناموس قیلک
 اوزنیر ساقلادی خواجه عسکری کیم پیش قیاحت بولدی معلوق و ب
 باردی میعاد شاه له جیلادی له ایدی دوفنون له ایدی غه الیب کیلک
 دوفنون اشک دین حال سورا دی اندین دوفنون سلاح جنگ
 کیدی میدان که کوردی لار مزاج شاه شاه لغره اوردوب ایتاد و رسم
 قتی مرد لولسه منر مید انیم غه کیرسون دیدور خواجه عمر ایدی کیم اعلیک اده
 سین بیلار له سردار بیز بولسنگ اوردوش کاکیر مسنگ بخیر ان اید
 دیدیلار دوفنون ایدی تو تلغ الله تعالی که قیلیم دیب میدان که اوزنیر
 مزاج شاه سورا در سینه آتیک نیمه دور اوزونک له بیان قیلک که رمانده
 اولوب کتیا کیل دیدر دوفنون ایدی من حضرت شاه مردان شیرین
 او غله ترور سن انیم محمد حقیقه ترور دیدی شاه ایدی هنرنیک بولسه کوردی
 دیدی بیلار له رسم فیه مشت بای کشیفه مشت ادرکس مسینه دیدی لا

مزاج شاه قتلچ سوغور و بیتی دوفنون به شیغه توله سپهر فرمود آورد
 اکل چو کتی نوبت دوفنون کاتی اندا کبر و بیب لغه تار تیب یو کوردی
 مزاج شاه نه به شیغه بر آوردی انکشت بانه مزاج شاه فلیدن توتی
 پیاده بولوب نیل لاری از کسبغه قاجاتی دوفنون ایدی انجوا به عمر منی انجا
 دن قالمه من شاه کاتی دیدی مزاج شاه کاتی بلیغه قول ساله کردی
 نوتوب کوتار یب الیب باشا و نه ایلا نوتور و ب ضرب بر لریکا آوردی
 خواجه تیب کیلیب باغلادی دوفنون ایدی ای مزاج شاه کلمه تیب
 مسلمان بول والا شینک نکیار سن دیدی مزاج شاه ایدی ای
 جوان بوزونک نه آغیل بر کورای اندین کین ایمان تیب مسلمان
 بولای دیدی دوفنون ایدی من دوست یوقا تیب انی لایب و ب
 تا ان کورمای بوزوم نه کشیغه کورساتماس من دید مزاج امید نیر اوردی است
 هدایت تابی ایمان تیب مسلمان بولدی مزاج شاه نه تابع لاری همی
 مسلمان بولدی اندین کین مزاج شاه دوفنون که عرضه سیدی ای
 جوان اطمینان از تابع لاریم بر لریکا مسلمان بولوب ایمان حراخی که مشرف
 بولدم آمانی او ستوم ده بر و شمیم بار قنیز باد با آلمنغ استنک
 نرفسان لک باد پالار دین لشکری بار اول منی مسلمان بولغانیم
 بید اول کیلیب منی ملکوم نه خراب قلیب ویران قیلور دیدی امید
 دفعه دیکلای کتیب بولماسن دیدی خواجه عمر سوردی سنیک بر لاری
 ار هر نجه کون لیک بول ترور دیدی مزاج شاه ایدی اون کون
 لیک بول دور دیدی دوفنون ایدی امید منی لازم دور
 طبل جنگ آوردی مزاج شاه اندین توتی بول باشادی اون کون که

مسلمان لار او شال کچه تو شوب یا تله لار مزاج شاه دوفون غایتی ای تله
 بوکجه لشکر لار نه حفظ قیماق و احتیاط قیماق لار هم صرا که باد پالار غنور ایمان
 لار دور مباد است با خون اور مغای دیدی لشکر اسلام اولار نه احتیاط قیماق
 لاریم کچه بولوب ای دی باد پالار طبل جنگ اور در کمانی و سوزنا بر شلیب
 لشکر مسلمان لار نه الیب کیتی دوفون انه بیلدی ایدی ای خواجه عمر امیر سر
 قیماق کیراک دیدی خواجه عمر عظیم حاکمیتور دی ایدی قولوم دین کیلغان
 ایش لار نه قیلای دیدی لقصد خواجه عمر اون سکینر مایان کزری نه الیب
 باد پالار غنمیتب هر برینیر سالیب اولدوروب بلفش همه مسلمان لار نه
 قاتیاره الیب کیلیدی اندین قیتمیر باد پانعه لقین تی طبل باز نه قاتر الله قصه قیتمیر
 باد پانعه سین کمدور سین سینی موخه لشکریم نه مهلاک قیلد شکر دیدی خواجه عمر ای
 سینی بیلنک مام محمد حقیقه نه خدمت کار لاریدن بولورسن دید اولار که
 قیتمیر پیغمبر آخر زمان نرور لار دیدی خواجه عمر ای قیتمیر باد پانور کیل بوکجه
 تاشلا کیل دیدی اول هم باشلاب باشقه لباس کیدی خواجه عمر باد پان
 لباس لاری نه اوزی الیب کید باد پانله کردنیق منیدی سیکم انی تو تالمه کورکان
 باد پالار اتیادور که پادشاه بوغیه بر کمره منیب ور دیدور بوجال بولور
 نه الدنیه بابر الیب کیلیدی دوفون بولکیمور دیب سور دی خواجه عمر ای
 قیتمیر باد پانچودور دیدی دوفون مونده الیب الیب الیب خواجه عمر الیب کیلیدی
 دوفون نصیحت قیلیدی قیتمیر باد پانچو لشکر بر مسلمان بولدی
 دوفون بخشی نواز شش لار قیلب لباس لار بر سب نه اوز شمشیر نوز
 لار نوز بر دی اندین کین قیتمیر باد پان سوال قیلیدی قیسی طقه بارور لا
 دیدی دوفون ایدی هر دو کس تو مابر ای دی الیب الیب الیب قیتمیر باد پان

یقین ده من اشتیاق دور من کیم شهرستان زرین کاپری لاری پادشاه
 قهری قناری آلب کیت دور انک طلبیده بار و من دیدی قنیر باد پادشاه
 اول شهر زرین نه ایله یولی بار بر یولی فرق کون و بر یولی بی کون لیک اما قنیر یولی
 خطه لار کوب دور اول یول بر له تیاک در کمان دور دیدی قصه فو
 میعاد شاه بر له مزاج شاه که رخصت بروی اما راوریان حب
 انداغ روستا قیلور لار کیم ذوقنون پاکد من میعاد شاه بر له
 مزاج شاه که رخصت بریب سرو یا لار بریب اوز شهر لار نه
 ماند و روی لار ابر سه اندین ذوقنون قنیر باد پادشاه کیلتور روی لار
 لار کیم ای قنیر باد پادشاه کون لیک یوله قنیر خطه عظیم بار لیکان
 منک خبر کیم دیدی قنیر باد پادشاه میوندین بر کون ده دریایی کتیا قنیر
 سونک و چگون در یاده یور و بر بر تا غنچه تیار سینه اول غده آنتی اغا
 اینی عادیلار بار دور اولاد علاج این غنچه قدر لار بر بر نه قنیر رستم و یک دور
 بر بری کشت لاری او تونر کور دور اول توروش بری اوج یوز کور دور اول
 لشکر شکیزانی بر یغراست کیلا لاس اگوا اول یولغه کیر سنک کیر حالینک
 نه کجکای دیدی لار راه زن دور هر وقت کیمه کیشی لار کیلسه کیمه دریغ
 غرق قلیب مال لاری نه آلو یولی دین هیچ پرنده او جاسر دیدی ذوقنون
 ایدی من یول لار خطه بیان قیلدی در بدیم منی فور قنیر و جادیم دید
 تورقار نه خدادین کورار من و سب یولغر وانه یولدی لار نظم هر چه خدا
 خواست همان میشود نه آنچه دلم خواست نه آن میشود نه اندین کیمه
 لار نه حاضر قیلدی چاموق لاری نه آلدی ذوقنون پاکد من نه سمیت لاریغ
 بهر تعجب قیلدی کیمه چار جانان امید اوزدی لار بر بدن رضا لیلی

آلیب و دراع لاشنی و دوفنون پاکد امن هم چهار غه نوشتی کچه لاروش
 و یک او حتی اون کون یوردوب عادی لار عقیقه تی کیمه چرلار ایدی توختا کیمه
 دیدی دوفنون پاکد امن ایدی تا قغه بارالی دیدی ناچار تا غه باردی لار
 کیمه توختا لار دوفنون کیمه دین حقیر تاغ کاروانه لولدی خواجه عمر ایدرینک
 یغور سر قیلور سنیر بازلار دین کیشتر همراه قیلور سنیر بودیدی دوفنون ایدر
 تاشاکا مبر کسیم ایدر کولی بولسه ایدر منع قیلما س میزدیدی الهضه خواجه عمر ایدر
 بره حقیر لار بر بیر کاسی لار ایدر سه کوردی لار کیم عادی لار دخت زنیکیه ایدر
 یاتیب دور اول دخت زنی شاهی بار ایدر دی همه بر جای ده ایدر دی همه
 بر شمس غه سایه برور ایدر دی عادی لار زنی یا دور کان مکانی اول ایدر دی
 بر عادی کوردی لار کسیم ایدر پوت زنی دخت زنی یکی شاهر کولوب یا تور بولار
 عادی لار زنی خوب تاشا قیلدی لار خواجه عمر ایدی ای پاکد امن وقت عنایت دور
 من بولار کا معلوم قیلما کیمه لار زنی باغ لار نیز میشیب قویای دیدی دوفنون
 ایدی تاسن عادی لار کا اوچر امانی موندین او تاسن من دیدی بولار زنی بره
 یار یلدی بولار ایدی لار که قنراغ مقابله بولور نیز دیدی دوفنون ایدر خواجه عمر
 لار زنی بری زنی بیدار قیل نینک برله سوزلاش من دیدی خواجه خوش بولوب
 اور زنی تور و رب یای زنی شاخ کا سالیب تا لقان عادی زنی الدنجه کیدرین
 با تان کوزی برله اوروی کوزی ضربیدین شاهر دین ایاقلاری بر غه نوشتی
 جان دین او توچوب او نیدن توروی الدیده بر آدم زنی کوردی انکامیت
 قیلیب لغه اوروی الدیده ایدر یوز با تان لوتاش بار ایدر سه اول تاش
 منی خواجه کاتی خواجه عمر قاجیب تاش سیکدی تاش دریا
 کا نوشتی عادی او شلا ییب فول اوراتی خواجه عمر معلق اوروب

اوزی نه دوفون نه ارقا سیغه آدی عادی دوفون کارد بر بولدی
 دوفون خدا تعالی غه کوکل قلیب خدا کبر و بیغره اور بوعادی کمریغه قول ساک
 بر دین اوزوب آدی باش و سیده ایلان توروب بریغه اور دی عادی سهرین
 بولوب قالدی خواجه عمر کلیل باغلابل آدی اندین نینه بر سر اولغانندی اغا سینه نه
 کوردی دوفون غه حمله قیلدر دوفون انه هم کوتاریب برکا اور دی انه
 هم باغلادی لار اندین او چوخی سر اولغانندی اول هم کوفتا بولدر لقمه آت
 اغا سینی نه دوفون در بند قیلدی دوفون نه کور لار لایحه عادی لار تسلیم
 قیلدی لار دوفون نه ایاق لار لایحه باش قویدی لار صحابه لار ایدیلار کوب
 اوروش لارده بولدرک و کوردوک مونداغ پهلوان کورکا نیمه یوقی کوفته
 قیلدی لار عادی لار ایدی ای علی نه او غله نیر لار عمر و میرا بجه سینه کپهلوان
 کورکا نیمه یوقی ایدر بر نه فرمان قیلنک بجان دل قبول قیلور منیر دیدیلار
 دوفون ایدی اول قده غه در رسول قده غه اقر قلیب مسلمان بول عشق
 اولار اقرار بولوب مسلمان بولدی لار اندین ای جوان بویغده نیمه سید
 کیلدینک دوفون ایدی سینه مسلمان قیلعالی کیلدیم دیدی عادی لار ایدی
 منی عهدیم بارور من یوز ذنگه خفیل کورال دیدی قترغ پهلوان ایکاکین دوفون
 ایدی منی عهدیم بارور من دوستوم نه یوقایتب ورین تال کورمای کیشیغه
 یوز دم نه کورسانماکی من دیدی اندین عادی لار سنده دین خلاص قیلک
 اندین کین کیمه پشیغه کیلدی لار عادی لار سوغده کوردی دوفون نه جلا دیده
 یوکوردی لار دوفون کیمه خوشتی عادی لار سوغده کوردی لار سوالار نه اشوقه سیمه
 در یادین در جوبه اکیب صحابه لار کاسیردی لار صحابه لار اادی قاتار سیدی
 لار عادی لار سوردی لار قایدیه بارور کسینه لار دیدی ایدر سیریلار کاتنه آرد

بار و سریندیدی لار عادی لار ایدی انده تیلای سیرلار دیدی دوفون
 ایدی نیمه سببین دیدی عادی لار ایدی پیری لار نه پادشاهی تو پیر قهریز زاده
 کاشق بولوب تی یل ننگ رفته سیده بوروب عمران شاه دیکان نه
 بورتیده وقت نی غنیمت تا پیب آتیب کلبش ر علم بخومه کورکاش
 که ننگ رقا سیدین بر قیر کلبش امام زاده نه آتیب کتیار ای میش تیری که
 دریا لای ده سر راه قویار ای میش هر سر راه بر بول کار ابر ای میش نه او که نه
 لار نه دریا که بیارور ای میش مبادا لار ننگ بچیده او شال قیر بولوب لار
 دینک بینه لار دین قورقور منیدیدی دوفون ایدی اول مهر زاده نه بورد
 ساقلار ای میش دیدی عادی لار ایدی اوزی ننگ بار که هیک ساقلار دیدی
 تی یل دین بری اوزی نه مهر زاده که عرض قیلور ای میشی جو ایشیر
 انکا قبول قیلای و میش یکی ایشینکی قدیغی دیک قیلای دلچسب قبول
 قیلای ای میشی جوان مرد اوز ونگ غه احتیاط بول بول نه کو خط لاری
 بار دور دیدی دوفون امام محمد حقیقه نه آت لار نه دیکلار لار نه
 حقیقه که آشلادی تنگری تعالی که توکل قیلدی عادی لار برله و داع قیلدی
 غه روان بولدی دوفون امام محمد حقیقه نه باد قیلیب لیلای بر سور
 دیدی لایبت دوفون بادی امام دانه دار حیران لیلادی لافرتی ده
 قیلدی هر دم آه افغان لیلای نه یوسف نه یوق آتیب یعقوب کمال لیلای
 تی یل دردی خرافیه بار مان لیلادی نه لیلای عشقده مخون دریا
 لیلادی نه عاشق شیدا ایدی محمد حقیقه که دوفون نه تنگری یادی
 اول دیدی بایسته نور سه تون کون نه شاه عمران ملیده غافل بول
 یوق اطلی تون نه ایند لاین دلیله انکا بولدی بهجیم رهنمون نه آتشی حقیقه ایم

عربی بریان ایلا دی لایغ تاشل ندر ایلاسه سپاه بولوب تائیل ناله
کجه کونور قول لاریده محمد حقیقه قتی عاشق اوتیده اور تائیل ایله قتی
جانده حقیق بولدی ذوقسون لکونلر کانه قتی یل لار ایلا نیب مجریه چند
ایلا دی نه ذوقسون کا اول امام دین اوزکا امید ی نه کیراک تترار اکر
هر زمان مانند تو را غنی تیراک بلعجتی امام منیک یکلدی الکاکرک برک تانه کیری
امام دینیه تائی برورک بلا خضیب هر دم از چون شک باران ایلا دی
وصلی لایلا بایا لباس حقیقی جان چیکاسه تانبا کای یوسف ز یعقوب
الاجران چیکسه اولاملای یادی بلیه تون لارده افغان چیکسه لاله هرات
بیلما سن تکه چیران چیکسه عاشق دردی لکورونک کافیه اسلام ایلا دی
سویچسده نوزت کون یوروب دریا زلی غه حقیر لار اول کجه قوت
امام کا عرض قیلدی امام اصلا قبول قیلدی موندغ مناقشه برله تانک اتی
کونور بولدی پری لار کوردی لاریک شهر کا اومیزا دکیلیب ورپر لار کونور
نوشتی ابدی لار لار منیک شهر میز غه میچ وقته اومیزا دنی قدر تیکان
ایردی ابدی بوزمان ده بویغنه اومیزا دکیلیب دیکشهرت بولدی
اما ذوقسون لباس عورت کید عورت لار کا لازم غرسه لار قوی خاچول
ده حضرت دین شونراغ بشارت بولوب ایردی اندین کین ذوقسون نوزل
پرده تون لار بارگاه لاری ندر است قیلیب اولتوردی محمد حقیقه منیک حقیق
بو بیت ندر او قودی لار بیت بو پری لار کیلیدی کورار کا ماریم کیلادی
حاکیمه یوقلاب سوار کا اعتباریم کیلادی قتی یل بولدی اتی شونراغ
توتکا ندر شاه لار شاهنشهر اول تاج داریم کیدی لایا اولتونه اول یاز کا غبر کورکل
مشطرن اولتور بول شطرا یم کیلیدی لکل بری کورسات بوزونک فی

رشته نیک دن اولما بین ما اول بولوت نینک معجوری ایله سهاریم کبلی
 القصه دوفنون موندانغ ابیات لار برله اولار نیر یوق آیتب اولتور دوشک
 اسلام وصحابه لار آماده جنبک ایسه خواجه عمر سلام لایز کیتا در شیکه بیا اولتور
 اولتور دی لشکر اسلام وصحابه لار آماده جنبک بول دوشک دی لایز اول حالده پاشا پری
 وزیر ی ایله بولوب کبلی دی لشکر اسلام ناکوردی کبلیب سلام قیلیب بول
 قیلیب ای قوم لار سیر لار قیه قوم لار دین بولور سیر لار دیدی بوسیر کینه
 سیدین کبلیور سیر لار دیدی لولار سیر لار عرب خلقی و سیر مسلمان دو
 منیر حضرت محمد علیه السلام نینک امتی لار سردور سیر دیدی سردار سیر یاردور
 لار وزیر ایدی اندانغ بولسه مندین سردار نینک لار خبر نینک لار دیدی خواجه
 عمر کایدی مند قوت یوق که بولیشی عهد قیلام دیدی زید ابن علی
 دین اجازت قیلیبک لار اول عهد قیلور دیدی زید ابن علی ای پری کچا
 کبیر نینک دیدی وزیر ایچکاری کبیر دی دوفنون نینک نماده
 کوردی هر لحظه قیاب تور دی دوفنون نمازا و قیاب بولسا جات
 قیلدی مناجات بدرکه قاضی الحاجات له خدا دین سبلا ب بر نیجه حاجات
 خداوند ایچتی نینک دعاوان له پریشان خاطر ایشا دکر دانسته یراق
 پردین کبلیب من خدا یا منک کورسات بودم ده روی خوبانست
 اکیوا اولتور ساک پردی بر فلاس ده مینه سوز لار ایدوکلوان اولان
 بولکون منک کوب قیلا خدا یا مینه قیلیمه کونکولوم پریشان مینیر اید دولت
 امام که مینیم اول پردیم سور سه دوران القصه دوفنون فاسخه یوزینه
 نظر سالدی زید ابن علی ناکوردی ایدی نه ایش که کبلیبک دیدی زید ابن علی
 ایدی یاد شاه پری ناکوردی کبلیب در دیدی دوفنون یوزینه لغابی تار

زید ابن علی کا ایدی لار وزیر نیک بکار بغیر القیب کیر دیب وزیر القیب کیر
 وزیر سلام قیلدی خانت کار دیک قول غلاب تور دی خوشنوز لار دین فتح
 القیب قویدی وزیر جبریت مقامیدہ قالدی عمر اچیدہ موزاغ نیر سہ لار کور کا
 یوق ابردی وزیر تحسین و آفرین قلیب بو بیت لار قو دی بیت با پس
 نوزمان لار وزیریدہ سند یک پر سکر کتہ بشر سن مالک سن با کہ چوری جنت لار
 الفصہ وزیر اور بغیر اندیشہ قیلدی جہان دہ پر مرد یک خوش صورت
 صاحب جمال نیر سہ یوق دیب پر دیم آدمیزاد بری لار دین نوزی جہان
 صاحب جمال لکان دیب تحسین و آفرین او قو دی نظم قدینگی کوریم
 نوز نیک قیل نظر ای ماہ و ش لار نادینک جانیم ز سن سالہ نیک متر جانیم عشق
 کو تہا کن عشق نیک لولیدہ مارہ مویم قالدی با مثل و ترج اونی اچیدہ
 اور دی جہاد دی نہ اندین سونک وزیر بکشی خجالت دین کو تار مادے
 دوفنون پاکد امن ہر چند منکا سوز لاکین میدی خوشنوز کا قریب سوز
 لا مالادی ہشتینہ تو بن سالیب اولتور دی ناچار بوبوب وزیر ایدی ای
 اوسینہ اور ہنوز بویغہ سیج آدمیزاد دین کیلغان اسل پر دین شہیدیم موند
 کیلہ نیک دیدی زوفنون پاکد امن ایدی ای پر لار من یوقا تو جہر من دید
 یوق یوقا تیب عربستان دین بویغہ کیلیم کیلغان لار ہمہ لاری صحابہ
 ان حضرت صلی اللہ علیہ وسلم تورو لار دیدی وزیر بوسوز نہ ہشتینہ حال
 اور ندین حقیق بادشاہ پر لار نہ لار بغیر بار و برادر یکیم اس بادشاہ پر لار من
 دنیا دہ یوروب آدمیزاد دیک پر لار کچندہ خوش جمال نیر سہ لار کور کا نیم یوق
 دیب تقریر قیلدی بادشاہ سورا دی ای کہ اک مو یا ضعیف مو وزیر اید عورت
 کا خوشاشن در افور حضرت علی نیک فرزند دی دین بولور ایکان اول نہ

بولور ایکن اون مینک صحابه لار برله کیلن لار برجه بی سلمان پادشا پری لار
 ایدی وزیر ییلمه ییلمه ییلمه سبب دین و نه باعث دین کیلیب دور لار ییلمه
 اولار نه منی الدیمجه الیب کیلیغیلل لار لار ییلمه سوز شیتای موخجه تعریف و
 قیلغان ترسانکنی کورالی دیدی وزیر ایدی نطسهم انی وصفی ایتمک لار لار
 عمل بیک ییلمه لوتماک برله بولماس لار ایتمک برله آفتاب لوتماک برله
 انی وصفی لار ایتمک برله بولماس لار ایتمک ییلمه وصفی ییلمه قیلن قیلن هر که غنچه
 برله بولماس لار ییلمه شینلار اویش لار جهان دین لار ایتمک ایتمک لار بولماس
 القصه پری لار پادشا لاری لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 فی سوزالی دیدی پری لار وزیر کیلیب خواجه عمر کا ایدی خواجه عمر وزیر لار لار
 کیر کوزدی دوشنون پاکد من عصمه دبدب و شان و شوکت برله روان
 بولدی لار ییلمه پری لار استقبال لار ییلمه حقیر لار اولار سیاه بولوب قات
 بولدی لار ییلمه عزت و احرمت لار ییلمه پادشا هر ییلمه لار لار لار لار لار
 که بول همه عزت و ات بایرکات آن حضرت دور القصه پری لار لار لار لار لار
 سی بر لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 لار ییلمه صاحب قسره ان لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 اولتوکان پری لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 پاکد من پادشا لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 برجه سینی زهره راحتی و بهوش بولوب ییلمه لایلیدی پری لار پادشاهی
 ایدی ای وزیر من موند مینکدن بریز تعریف قیلماک لیکان من دیدی وزیر لار لار
 پادشا بایلیک بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه
 اندیشه قیلماک بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه بولم ییلمه

یک کوردوم حیران چندان سن لایق اندین سوک پرلار پادشاه پری
 طعام کیلتور و تک ردیدی پری لار تو لوک طعام لار دین طیار قیلیکجه ناکون نیت
 لار تار لار اول طعام لار دین شهاسی غجه تاول قیلدی لار اندین بو پادشاه
 پری لار سوال قیلدی ایدی ای شهسوار عالی شأن نور چشم علی
 رضی الله عنه ایدر سیز دین سوز سوزا لایق سیز کایول یولسون ذوقون
 پاکدین وزیر لایق لایق لایق و لایق قلیقه هسته آنچه واقعه کشته نه
 بر بیان لادی اما من اوزوم شاه ارم نه قیر اول دم ده آتام که شرط قلیب
 ایدیم منی شوهر کایور دین دیکل منی برتر طیم بار که هر کیم منی بعیم منی کای
 تنگور منی حقیقت حلیم او شال بو بوردیل ایدیم بکون هر کیم منی کایم
 بو که شکار غه حقیق ایدیم بنا که در قضی غه اول کون شکار غه حقیق
 منی شکار که سیده شکار قلیب ایدور ایکا ان اولار نه کور و ستم منی کایم
 بو بوب کوشین ایدوکل منی ایدیم اکیب ایدیم قویدی منی شکریم
 بکایم لادی اول من شوهریم لودی من هم اولار نه قبول قیلیم لایق
 اندین مدینه کایر ببولد عثمان شاه ملکیده هر زاده لایق دیم لایق
 ایکا من بیلیم ناچار مدینه منور کایر ببولد حضرت علی خضر روضه مبارکه
 کایر ببولد لار سوال ایدیم صلی الله علیه و سلم حضرت علی کاتبات لار لایق
 لایق ایدی حضرت امام محمد حقیقه لایق لار شهرستان لایق
 قونای اکیب بادی دیکل بیتیل ایدی لار افرزندیک صحت و شکر ارم
 قیزی بار لایق قونون اکیب لار دین اوز که هیچ افریده کایر ببولد
 اما امام کاپادشاهی لار نه قیر عاشق دور لایق قونای و دریدی لایق
 پری من لایق لایق لایق ایدیم ایدیم لایق لایق کایم ببولد لایق

لارنیک بر بربیان قیلدی وزیر اندین فارغ بولوب بری لار پادشاهین
 قیلدی ای سلطان بر فاشوق فانیدین اوستنکیز بوسنه بیان قیلای دیدی
 پادشاه بری اجازت پردی وزیر آهسته راق اتیای سب ای دی پادشاه
 فرمان قیلدی آشکارا تعقیل تا که بر چه خلاق بلیون دیدی وزیر پادشاه
 دین اجازت الیب قصه نه بر بربیان قیلدی بر حیران قالدی بر چه خلق
 اوتمیرا دویدی لار استا دور لار بارک صد حجاب حجت سنکینی بل نوز
 حجت شفت لار تار تیب نور خاتون موندین آرتق بولماس کیمیرسه بل موندین
 سوکانه بولسه قرناپی سنیک قبول قیلما سن دیدی لار بری لار پادشاهین
 پاکه من میرزاده سورادی قیر قویوب آتسینه تعظیم بکلیتور دی دیدی
 ای پادشاه عالم هر دنک دزار بولسون دولتنگ زیاده بولسونم
 دین میرزاده عاشق ایردیم هر کونه یکمینک لشکر بولدی در پادشاه
 او توب تی بل لوق بول طر قیلیب ریب حبالیفه بولوب کتیار ایردیم
 آفت دبل و حجت آنه باشیده بولسا لکا جبر بر و رای دیم اول کون کسینه
 یقین لاریم بولمه مان دار لوق وضیافت قیلورای دینک لار میرزاده بولقیب
 دور و میرا کیم اغیندین ای بلیب ورس غافل بولوب لکا جبر بر لادیم بر کونه
 مار بیل فی عمران شاه نه کوشکیدین بلغوز ناپید لکیب لیدیم تی بل نوز
 کر بیت لار قیلورس هر کون ده اوزوم نه انکا عرض قیلورس هر کون سوزوم کا
 ادنامای دورا تیا دور کسینی معشوقیم باراننیک هر کون مید قوما سن
 دیدورس انکا نگران اول سنزین کز ان تی یلیدین بری منی آیم شیری
 دور حجتی کونکوم دین حقیق دورا تیا دور کیم منی بر محبوبیم باران لک کورای
 حور حبت بولسه هم کیراک یاسن قبول قیلما سن دینور پادشاه

اندین امیرزاده نامش یغ کیردی اولار برله کوروشتی حال احوال سوردی
 اوزی برابریده تحت قویدی امیرزاده نامکاجیقاریک تورغوزدی تیردین
 سوز سوردی قنای نام تورغوشتی اورتاغنه سالدی ایدی ای امیرزاده سیرایا عیله
 قنای پر تورانای ولیسه نه اوچون انی سوزی قبول قیلماس سیرامیرزاده ایدی
 لاری پادشاه بوسوزنه قنای پر یغ محبتی قیلماس من امیرزاده ایدیلار برنجیوم
 بارنا انجستود قیلماسم اوزرکا غه قنایس من پادشاه ایدی اول محبوبه
 کورسینکیرانوزمیرامیرزاده ایدی لارناوزمن پری لار پادشاهی اورتاغنه قنای
 برطرف غه امیرزاده نام اولتوروب نیز برطرف غه اهل عیال برله دوفنون پاک من
 نی کلیتوروب اولتورودی لاری پری لار پادشاهی ایدیلار دوفنون پاک من
 من پری لار سنیک ایدیلار بر اوم نامیم اول سنیک محبوبنیک ایکان دیک
 دوفنون پاک من ایدی لولسه کیراک دیدی پری پادشاه ایدی انداغ لولسه
 کورسینکناوزمن موس دیدی دوفنون ایدی آری ناوزمن دیدی پادشاه ایدی
 انداغ لولسه اورتاغین پرده نیک کوتارنیک لار دیدی پرده نکوتاردی لار
 ایکی عاشق پاک من و پاک سرشت برکینی ناووب خندان طبع
 لوبیت نی او فودی لار لطفسم حبهان کاکسماکاسی هر کوسنی دیک بربری
 رخساره لوزونکدور ایتی عسری جوی من انجتهالانهارنه انی حسن
 جمالیغه تمام خلق حیران دورنه کویارمن کیم جمالیغه کیمچ نامک لغوچه سید ارش
 شای من بر مسافرن دلی حاجیم بلیه بنده نه شکاجاناکشی هم بولدی غم
 خوارنه اوزی یوسف نام لوزی خورشید یا با نام همه ایل نامحن وانی عجیب
 نازنین دلدارنه خوشل اول یاریم قیریل کل دورنه دوفنون کیم انکافل دور کیم
 دوز لولکل و دانیسین غل سبارت لوبیکه ستم رسیده محنت کینه لار برلار

بونی دین قویاق لاشیب بوش بولوب قالدی لار و باز بوش غه کیلیک لاری
 اچیلدی بیت امام جان سالفیل حیران داعی ناله اکیولان برنجی کونلر
 بولایلا دیب زار دل متیب کور کشتی لار بربر غوب تالوشتی لار اول ایکی
 نفره اوروب سیرک ایلیدی لار بوش بولوب یا متیب قالدی لار اقصه
 بو حالده تی امراتبه انکی عاشق معشوق پاک و امن اوز لاری دین کیتیب اوز
 کیلیدی لاری لاری لار پادشاهی بوسرله کوروب حیران قالدی قریایری پادشاه
 اوز قریه غصب لاندی ایدی بو عشقی که بویکی سیده بار ایکان هیچ جاندار
 ارکسیده بولماس قریایری ایدی اسیر اوده دین هر قانچ کچماس بوسر اوده
 انیک برله بولسه خدا بولیده و وفون کافش لادیم انه بدین اوتوم دین
 اقصه بوی لار اولار عشقیه تحسین و آفرین قیلر لار برچ خلق ایتفا
 چقاریب اکیولان لار کچ و کوندوز بر اولغیه قیاب قویدی لار اولار بوش
 اچیلده پاک و مظهره بولوب اولتوردی لار پادشاه پری لار اولار
 اعتقاد لاری زیاده بولدی قریه غصبات قیلدی ایدی ای کیسوریده بوی
 عاشق و معشوق لار موخچه سرگردان قیلیب سین دیب قری سیده
 زندان کاسالیدی اندین و وفون کایدی ای قریه غصبات ایتفا
 و داسر قیاس موسین دیدی و وفون ایدی امیدیم اول که شول
 ده بخشی بولوب کیما دور دیدی لار پادشاه و وفون لار بوسر بیکوری
 اندین سونک پری لار کفرمان قیلدی در بالی ده فلان درخت لاری
 آتیب کیلینک لار دیدی ملازم لار باریب انی کیلوردی لار انی
 سالیب آدم لار سو لار برله معجون قیلیب شهنشاده ذاب دینی ذاک
 بوت اول دارد و فرق برکون اول جراحت کافیر لار ایکاری ملبین بخت راق

بولدی پادشاه پری لار سبیرزاده برلور دوقون نالوی لار نیرجیح خلایق کا
بریدی لار اندین سونک حضرت رسول علیہ السلام نالیزه لاری نالیب سبیرزاده
نالچادر لار لیرغالب سباحتی جمیع لشکر اسلام صحابه لار کاکور کوردی لار سبیرزاده
نالایغی کاباش قونوب شاد و غم منق فلیب حق تعالی کا حمد شایسته لار
پادشاه پری لار دوقون فی خلوت کا الیب برب سورا دی سبیر لار بولچایه
بربر لار سبیر برلور قوشولدی لار موصرا که یوزیده بربر سبیر لار کور ماب
ساختیغ لغان دور سبیر ویدی دوقون نالکه من ایدی هنوز قوشولچای
لوق ویدی پادشاه پری لار ایدی حبیب لوغان دور وینه برلور ایدی
پری قوناچاره تی لیدین بربر سبیرزاده نالچایه لار لار سبیر لار برلور قوشولچای
برلور سبیرزاده دین سورا دی سبیر سبیرزاده ایدی لار کمن انداغ کیمیر
نشت کمریدین لوغان من مبر کزایام بلغان سوزلاکان اسن منم مبر کز
بلغان سوزلا ماس من ویدی پادشاه ایدی بولایکی کسیرک تی لیدین بر
عاشق معشوق بولس کیمیر ایدی قنداغ قیلور سبیر لار سبیرزاده ایدی ایدی
فلیب بر دیم عهدیم اول کیم من دوقون نال استینی و تمام لشکری فی
الیب مسلمان قیلما سام دنیا یوزیده مبر کز فراغت قیلما س من مدینه کا هم بار
ماس من دیل بر دیم ویدی لار نینه ایدی لار که اوشال نیت دین برلور دوقون
کا هم فرا کیم لوق عهدیم هنوز تمام لوغان لوق ویدی لار سبیرزاده دین پادشاه
بولور بولور استیت ذوق عجب فلیب یدیلار که بارک خداوند نالچایه
که عهد نیت نالچایه وفا قیلما ویدی اندین سونک حضرت عثمان خرامنه و حضرت
علی کرم الله وجهه و حضرت زیدرا بن علینہ و سعد و قاص کا به چقاریب بریدی
لار القصة سبیرزاده جایلار دین تور و بایدی لاری پادشاه پری لار

دولت گورچانی

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

تاریخ و جغرافیه و ادبیات و فقه و فلسفه و طب و هنر و صنایع و تجارت و کسب و کار و...

منی بر عرصیم بار قبول فیلور موسیر باد شاه پیرایه ای لاریجان دل قبول
 فیلور میرا میرزاده ایدی لاری منی آرزوم اولدور که قمرنا پری نه بندین آرد
 قلیبیل منی ارقام ده حلق استور که بر آیمیز اودکا شوخه نجیسه یق
 قلیبیل نه بندکا سالیب کیتی دیدور لاری منکا بدنام یق بولسون دیدور پاش
 پری لاری انداغ بولسه زندان دین حقیار نیک لاری دین امر مشکی ی
 زندان دین حقیار سب آلدیغ کلیتوروب آد میرا دغ غم عاشق بولور دین تو
 بریدی واکو موندین بویان بوغوی بدنی قیلسنیک درایتکیده بولسنگ بچم
 زندان فیلور من دیدی القصه باد شاه پری لاری بولار نه الیب درایه باغ
 سالیب و دراع لاشیب پری لاری قایتی بولار لورت کچه وکوندور بول بوی و بولون
 لاری کتی لاری ناکه عادی لاری نظری بولار که نوشتی در حال تاغ دین نوشوب
 بولار نه آلدیغ کلیب سلام بریدی ایدی اسلام علیکم دیدی اما میرزاد
 بولار نه کوروب حیران بولدی لاری ایدی لاری بولار قنداغ عادی لاری خواجه
 عمر ایدی بولار نیک کوه قاف بارورده دوقنون سلمان قلیب سلام
 مشرف قلیب بریدی لاری القصه اول عادی لاری دریا که کیریت رجواب لاری
 الیب حقیب سالدی لاری بولار ایدی لاری ایدی سالمه لیکن جهاز لاری
 اولور عادی لاری قولنی تارتدی میرزاده عادی لاری غم نوارش لاری
 لاری معروف نهر منگی اودر کانه لاری اول لاری له و دراع لاشیب بولغنه
 بوردی لاری عادی لاری بولار ارقا سیدن قالمای بوردی میرزاده
 ایدی بولار نه سبب بن بزدین قالمای دور خواجه عمر ایدی بولار نه مقصود تر
 دیدار بدین مهیدوار اول سبب بدین ایدکاشیب قالمای دور لاری اولار که وعده
 قلیب بریدی تا من دوستوم نه تا باسم بوزوم نه هیچ کیم کور سانش

من واکو یاریم نه آما بسم سنیرلار کا جالیم نه کور سا لور مندیب وعده قیلیک دیلا
 بولار شنگ اوچون بکه ایه کاشیب کیلا دور سیرزاده دوفنون کا قریب ایدیل
 بوعده دین بولوب دور بوجیش مضمونیه عمل قیلنک بر بول لقاینگ نی با
 کوتارنیک اولار کورسون دیدی لار القصة سیرزاده منیک امر بر لر برقع
 کوتاردی عادی لار کور و جیران لبق ده قالیب قول لار سیر شیل قالدی
 بازنیکی باشن بن کلمه سبیلان بولوب لار امیرزاده ایدی لار ای عادی
 لار مومن لبغده حق لغالی منیک پیغمبری منیک حق بلیب بت لار
 شک نه اوشا تغیل خدانی امری نه بجا قیلیب نازار او قونک لار عباد قیلیک
 ماشایته جنت بولور سیر دیدی خواجه عمر اولار نه قولاقیغه هسته سوزاید سیر
 لار نه مسلمان قیلغان قیر سیرزاده نه کوچ لاری بولوب قالدی خدای تبارک
 و لغالی منیک قدر تیغه ماشا قیلیب تحسین و آفرین قیلدی لار لقی اوج کون
 بول بوردوب در یارین تاشقاری حقیقه لار ولایت قیمیر باد باد شاه کا کیله
 لار سیرزاده ایدی ای خواجه عمر بولیمینی ملکید و روکیم غه تعلق دور بول
 خواجه عمر ایدی بایشه زاده امام بول قیمیر باد باد شاه دلیکان عادی لارنی
 ولایتی دور مونی هم دوفنون کشیز کشیکر مسخر قیلغان بوقتان لک کیشی سه
 بر لاسلمان بولغان دیدی لار بولار بولورده ایدی قیمیر باد باد شاه جمیع لشکری
 بر لایتیب کیلیدی امیرزاده که سلام بریب ملاقات بولدی لار سیرزاده نه حصیه
 فاتحه اوقوب دعای خیر قیلیب ندین کینین آرزوی دیدار قیلدی لار سیرزاده نه لک
 هم حکم قیلدی لار دوفنون برقع نه حب بوزی نه بولار کور سالت بولار نه ایاغینه
 سقیلیب پوشیدن کتی باد بولار نه تکلیف قیلدی اوز شه لغیه لیب
 کیردی اوچکون بولار نه معان دار لبق قیلدی اندین کینین امیرزاده که خلعت

پادشاهان بربیب امیرزاده نه تمام صحابه لار شنگ بولغه سالیب اوزراتی
 خواجه باد بالار که ایدی سینه لار نه مسلمان قیلغان شول غیر مهیرزاده
 نه ضعیف دور اندین کینین نیچه کیچه دگوندور بول بوزوب مزاج شاه نه ملکی کاتی لار
 مزاج شاه خبر ایشیتیب مهیرزاده نه استقباله غه حقیب عزت و حسیه
 بیلد مهیرزاده نه اوز شتر لغه کیه کوزدی هر سینه شنگ خورک رسد قیلیب دلا
 انده اوتوردی اول جای انداغ سینه زار میدان آب تازه خوش کز اری جای
 خوش مزاج شاه مهیرزاده که نیچه اودی لار شنگ اوتورکالی جای عالی قلیب
 اندین خوب توشیب ایدی مهیرزاده انده قوندی لار همه لاری فاخته اوقوب
 حجاب ویب برجه لاری انده اوتوردی لار خواجه عمرایدی اسیر ده که بولار
 همه سینی دوفنون مسلمان قیلغان ایدی دیدی لار مهیرزاده ایدی بولار
 فیل و سیتین کیم اوزوب لادی خواجه عمرایدی لار دوفنون کتیکنیکه ویدیزین
 کینین اول کیچه بولار هم هماندار لیک قیلدی لار ایتیه بر لان مهیرزاده که دو
 دوفنون شنگ ون سر کرده لار لغه لباس ملوکانه کیلوزدی لار مهیرزاده لار
 امر معروف نرمنکر نه اوزکانه لار ایدی لار تنجانه لار نه بوزوب مسجد ویدیزین
 بنا قیلغیل دیدی لار اندین حقیب بولغه قرابار وانه بولدی لار نیچه مزاج
 قلیب میعاد شاه نه ولایتی که حسنل بولدی لار میعاد شاه هم ایشیتیب استقباله
 لار لغه حقیب ایدی مهیرزاده انی کوروب حیران قالدی لار خواجه عمرایدی
 هم دوفنون مسلمان قیلغان دیدی لار مهیرزاده ایدیلار بومیعاد شاه فی
 فیل نه اوستیدین کیم اوزوب لادی خواجه عمرایدی لار کتیکنیکه اوزوب لادی
 ایدی و عده که دوقلیسون دیداری نه کورساتون دیدی دوفنون پاکدا
 برقع اکیب یوزی نه اولار عه کورساته میعاد شاه نه کوروب حیرت ده

یزدین عربستان که یعنی شاه ارم ولایتی که خرم ایلا دوک لهسته دعا و
 یار مندی یک قلیون لار و سب اولی نامه منیک خواجه عمر منیک قولیخه برین
 لار خواجه عمر کا اید یار همه منینه انا انا خلیش تار بمنبر کا بر لار دین دعا و کیل سب
 خواجه عمر نعل شیب دعا قلیش تی لار خواجه مدینه لولیعیه ر و ب کیتی و او خولای
 شاه ارم ولایتی کا قرایی رودی لار خواجه عمر بر آیده مدینه کاسنی لار مدینه منوره
 در و از ره سینی کور و ب کوز لینه یاشل آدی لار در بغار رسول علیه اسلام یار انا
 دین جد ابوله و م دسیک ر و ستان بقیه کا ماریب دعا قلیب هزارات لار
 دین مدت و استعانت سیلاب ندین کین مدینه کچیه قدم باسنی لار و فیه یک
 کچیه کیردی بر ارم خواجه عمر کیلیب و دسیب شیب کیل یار اندین کین مورشته
 لار خواجه عمر او لکان سر که شسته لار نه بر بیان قیلدی شهرستان رزین دین
 سلامت کیل و ک لهقه شاه ارم ولایتی ده قالدی بولار عالی چوک لکان مدینه
 عرصات کونید یک بر چه یاران لار خواجه عمر منیک و رنا کا آدی لار و عمر
 بولغان واقعه نه جوالی نه بر دی ایدی اندین سونک حضرت عثمان دلقیه علامه و
 لار لینه بار دیلار اسلام علیکم ای شیر خدا و اسلام ای جمله اصحاب مدینه حضرت رقیه
 علی کرم الله وجهه جواب سلام بر دیلار اندین جوال سور دیلار خواجه عمر اید شهرستان رزین
 باریق قلیب بر کیشنی بورنی قنای حضرت امام منیک صحت و سلامت
 آلیب کیل و ک عربستان که کیلغان ده منکا نامه بتیبیلان ایلا ببار دیلار
 او زلاری ذوقون نه انا سنی ولایتی ارم کا بور و ب کیتی لار بیلام کا انا لار
 لاری چوک لدی ایکن من اولار دین ایرلیغان کون لاریم خبرای بولدی و خاتم
 بر بیان قیلدی لار لهقه مدینه خلقه نو سوز نه شیبیه افغان جبار دی لار و
 داند استا کو یا قیامت قایم بولدی دنیل منوس و ندامت قیلدی لار

۸۰
 آثار و دیوان اخبار و مناقران آثار لار انداخ روایت قبلیه در لار که
 امیرزاده بیله ذوقنون شاه ارم نه شهر نیغیقین بار و یار کون هم کیم
 بولدی بر جایغ قوندی لار ذوقنون ایدی ای امیرزاده اودن تی و سنک بر
 قالدی حاضر بوللا مباد ابنیر لار کا ضرر تیا کای دیدی امیرزاده ذوقنون قالدی
 ادمی اما شاه ارم بر کون اولوغ لار برله اولتوروب مجلس قوروب عیش
 عشرت قیلدی ایدی ای وزیر و ای اکابر بولار نه اولار نه انداخ منوغ
 نه هیچ بیلور موسیر ذوقنون کیسور بریده تی برده یوروشین ولار منیک چرسی
 جواب بوردی او شال عرب بجه منیک کینر دین کوه قاف که کتیب دور
 شهرستان زرین پری لاری انی نابود قیلغان دور دیدی شاه ارم ای
 منی کو کلوم اول سوز نه قبول قیلما دور دیدی مباد ابر بر دین حقیب کیلسه
 بر اکی ادم بر یغجه بار سب خبر آکیب کیلسون دیدی انی فرمانا بیلد اکی کیت
 اطلانیب امیرزاده لشکر یانگان بر یغجه کیلد بولار نه کوردی که اسلام لشکری
 دور در حال بول اکی کیت شاه ارم غه خبر بوردی اودن سکرلک لشکر بر منیک
 فیل جنگ بر بار اوردی جمیع لشکری برله امام حمزه حقیقه یانگان بر یغجه کیلدی کون بچوب
 اوردی لشکر اسلام خبر آدی که لشکر کفار نام اصلحه برله اطل او نیاتیب کیلیب دور
 ناکه بر پیاده قیلج یارکلاب کیلدی ذوقنون خبر دار بولوب رجال اورشیدن نه
 توروب بیللی نه حاکم باغلاب قونیه قیلج آکیب جمیع اسلحه لاری فی کیلیب اطل
 غه منیب یار بولوب تورودی مقصد اول ایمان سیرلار بیلد انداخ اوروش
 میلدی لار که بولار قونیه کیرکان دیک بولدر شاه ارم ایدی مکیاره اوق
 آتیک لار نه فرمان برله ایمان سیرلار سیر باران میلدی لشکر اسلام کوبد
 شهید میلدی لار ایمان سیرلار دین تیش منیک اولدی مقصد اودن توغذاری نه

همه سی منیک قولغه تو شوروی ایمان سیرلار بولار نه املیت برندان که سالی
 دوفون اوزی ملغوز قالدی جنگ قیلور ابردی ایمان سیرلار نه بغه بنی بنی وکی
 قرار ایدی لار دریا قان آقته شاه ارم انکا چیدامای اوق باغدر کلبه
 یوردی ان فرما نه برله تیر باران قیلدی دوفون تیر استیده قالدی لار اوق
 بر اوق دوفون باشیغه تنکیدی اظ دین بهوش بولوب سیر کالینکیدی اولم
 توشقی اما شیمغه خبر ایدی کوجی ساقلا ننگ لار ابره برلان ان شیمغه
 من دیدی اول چاپغه بر اوق کلبی حضرت امام نه باقغان برلنکیدی امام
 دن توروب قراب سچکیم کورمادی ناچار بار سیرلوزی نه بر غار که آله شیم
 سحر که بولوب مناجات ز اوقودی لار مناجا الهی من قلوکنه سن یراکان پادشاه
 سن نه قلمونده داونده لیکه دنیا داد خوشیم سن نه توکل سنیکه ایلار من
 پشت پناهم سن نه بوقل نه هر طرفه باشلاکان اوزنیک کریم سن
 باشیم ده ابرویم ایکی جهان تاج کلیم سن نه فالیب بول لار ابره
 باران لاریم فیده نه اوزر نه اولغه اولغه اورکان من اچون جانان لاریم
 عهد ایلکان اول دوفون دیک نوجوان لاریم فیده نه منکا جانین نه ایلکا
 تمام جان لاریم فیده نه منکا بول باشلاکان هر برده شاهی جانیم
 سن نه باشیمغه اوق تنکیب سلبام شوک غم بر بولدی شیم
 دین ابریب کوزوم قر اولدی نه اشیمن چرک علت نه ارتقویم
 سن نه بیلا لاس من فی حالیم بولوب در لیکه دیاغه نه ابره
 بسیار ارمان ده منی جانمغه درمان بولوسوی اوق دوفون فیده نه
 قالیم براق جیدوق لاریم فیده نه منی جمله بلالار دین هر اوجویم
 انام که ای صبا شکور منی بکون سلاسم نه نه فاشیه اشکیل و فاشیه

ع

سالیب آجتی لار و حضرت مرتضیٰ علی کرم الله وجهه تاشقاری جیقیل کور
 ستان یقین کوراب عاقیلیدیل رانده بر آدم بغلاب واری کیله دورایدیل کور
 دور و سب یقین راق بار سب لاق سالیب آجتی لار کوردی لار کور اوجا اوجا اوجا
 بار سب کفاسلام بریدی لار ایدی لار اوجا اوجا اوجا سبیدین بغلاب سبیدین بریدی
 لار اوجا اوجا سبیدین بریدی لار حضرت مرتضیٰ علی کرم الله وجهه یول بولسون دیدی حضرت
 ایدی لار امام محمد تنک لیکه فالیب ورجو الی ان سور کاله بار سبیدین بریدی لار اوجا اوجا اوجا
 منظم کور بار سبیدین دیدی فرشته لار بریدیموزی نه بار لار کور یولوب جوق حضرت
 امام بالغان بر غنئی لار امام محمد حنفیه انا لاری نه لار شرب شنب ایدی لار
 ای پرور کار عالم بر اتقان بنده لار گنیمه انیر لار سبیدین لار حضرت جید کور
 ایدی لار جید کور ششم نه ایز لار سن دیدی لار حضرت امام ایدی لار جید کور ششم دیکان
 کید و حضرت علی کرم الله وجهه ایدی لار امام محمد حنفیه دور سبیدین لار حضرت حنفیه یولوب
 علی الکبائرین یولوب دین جیقیل لار سنی ایا قیقه یقیلیدی لار حضرت مرتضیٰ علی کرم الله وجهه
 لاری نه باشنی قوجوب بغلابی لار ایدی لار اوجا اوجا اوجا سبیدین کور الی کون بار لک
 و سب لار نقطه هم خوش باشد که بعد از انتظار بی با امید رسد امید واری
 خوش دور انتظار و لغان سوبار جابانغیته جمع یار دوست لار ایدی لار
 یار انغیته بیته خدا ور که امید موندین آرتق دوست لار بار سبیدین که بر سبید
 کور کفل ده ایز و بغلابان غمینه ابا فالص جهان ده موندین آرتق بخششی راق
 بولماس بی محب لار یوق لاکون ده بخششی اول یار انغیته بیته ایتسه اولده نا
 لور غول کور و شوب بولدی لار ایدی لار شکر اسلام قیده و سب حضرت امام
 ایدی کفار عالیت بولوب ذوقنون پاکه این بیلدیر سبیدین لار سبیدین
 کینه بولوب سبیدین قیلیدی اولار نه عالم نه کینه بیلدیر و سبیدین اولار نه بغلابان

بعلایشتی لارا اندک فرصت ده صبحدم بولدی خورشید تابان روشن منور بولدی
حضرت مرتضی علی امیرزاده برله غارکا بامداد ادا قلیله یار دور دلا رنی اوغوش
لار شهید لارا احوال لاریغ فاشحه اوغوش لارا امانشاه ارم شه مان قلیله کی
اون توغ داری لار وار تار تنیک لار دوشنسون کیسور بیده یلیغور بر داکا
تار تنیک لار دیدی مندی قیامت عجب بر آت قالسون دیدی آما حیدر که آت
اوز لاریغ فکر قلیله شول ساعت بر لغره حیدر تار لار حضرت علی شیردرگاه نه
لغره لاری اون الی فرسنگ یک بار دور ای در شیرین و زمان بکین و مکان
لوزه کاکیلدی شاه ارم هم بولغره نه الکلا کتیبیدین نوشوب قاجاتی ملازم
لار بدین سورا دی بوسر نه دور نه واقعه دور مکر آسمان یقیلدی و یار یارلی
مور بر ایدی بوشون کیشنی آواری کیم قدمی تیکان یروده نه بت و بت پست
و نه تجانه نه قویا دور دیدی هنوز نوسوده ایدی لار حضرت مرتضی علی امیرزاده
دخواجه و چولان بیتا بروی لارا اون سکیز لک لشکر کفار تو قورمنیک
قتیلست نه بر خط ده زیر بر قلیله لار شاه ارم بر پنجه ملازم و محرم بآل لاری
قاجا بیستقه ولایت کاکیتی لار حضرت علی شاه مردان و شیرزدان اول شهرنی
مسخر قلیله بن کین کوردی لار کیم اون صحابه توغدا ایشون بر کاکتیب
دار که مارتاق ده ایدی بولار نه بارینجه لاری نه کشاده قلیله الکلا دوشون
نه هم آرد قلیله لاری لار قالغان ایمان نبر لار سلمان بولدی اندون کین
شاه ارم نه ایز لادی لار هیچ نشان تا بادی لار دخواجه حضرت علی پنه
فاتحه الیب دیدی لار من باتراق عالم دین حبه الای شاید اول ییغ
سیر دین بر نشان تا بسم دیدی لار حضرت علی فاشحه بر دیدی لار دخواجه
عمر نه ایز لادی لار معلق اور بولار نه الیب باوی شاه ارم نه افلاطون

ایلخ انبی سی بار ایدری انی شهر لغه باریب انبی سی برله کوشول فلک ش کا
 احوالنی بر بیان قیلدی افلاطون بیلدی کیم شهر لولک بیکانه آدم لولک برب
 اوزنی موده قاجیب کیلیدی دیدیکیم ای برادر اوزونکده اعتماد قیلور بر دینک دن
 سکیز لک لشکریم بار تو قوزمنیک قیلالاریم بار دسیان قیللینیک اولار قنی
 دستگیر لیک قیلدی مودیدی شاه ارم آیدای برادر یور قوم قودین کیت
 جمیع لشکر لاریم و قیل لاریم قوم دین کیتی جان فرزندنی باریدین یوقیشیر
 ایکن کوردنک لوشلار رفوقون کیسور بیده دین لولدی عرب لار نه بتمغی
 کیلیب یمنی لار غن بریدی لقصه اولکان واقعه بر بیان قیلدی افلاطون
 کوز لغه باش لیب شاه ارم نه حال احوالغ کویدی ایدی ای انعام غم بیکیم
 کیمنی لشکریم نه تایدور الیب برب عرب لار نه شهر دین جقار یبال لاری اوزون
 دیدی اما خواجه عمر اولار نه احمده لولور و قیلغان مصلحتی نه انکار ایی ای افلاطون
 موندغ لاف لار نه یهوده اورارسن قاعده اولدور که سول کوردوب ایتوک میشادور
 اول فکر قیللیر روش قیللیر طغر سنکا بولور مویا اولار که بولور مویا افلاطون
 شاه نامونک لوقدین لوسوز لار شیک قیلور سن سنی انانک دن سکیز لک
 لشکر تو قوزمنیک قیل جنک کالشا منب لاف اولور ایدی قاجیب نده اولور و تکرار
 معلوم بولور اگمنیک سنک لسه علی نه قولیدن بری قولماس دیدی شاه ارم
 ایدی ای برادر شول پیاده بکیت مینی بسیار دکلیر قیلدی نهیر که بارسم
 ارقام دین برکامار و کسینه منجه قیلادور دیدی افلاطون شاه ایدر غلام
 لار شول پیاده نه تو قوب کیلینیک لار دیدی لارم افلاطون شاه فرمان برله انکار
 لولور دی خواجه حضرت آدم آنا کلاه لارنی بکینه کیل یل کوزیدین غایب لیدی
 لار کیلیب حضرت مرتضی علیه او لکان واقعه بر بیان قیلدی عاقبت اوروش غ

قور تاجی دیدی لار حضرت مرتضیٰ علی شاه ارم ارده سید بنی افلاطون شاهی
 باروی لار اول هم لشکر جمع قیلیب تورکانان قصه میدان راست قیلیب بر دور
 لار این منادی کر لارند اقلیدی لار مبارز باره میدان کا کیرینه دیدی اندر
 پاکد امن حضرت علی دین اجازت التماس لایین اولارند میدان کیرینه دیر حضرت
 علی ایدی لار ای فرزند من امام حقیقه کنیزی ترور سین دوفنون پاک
 و امن ایدی در حال مام خدمت لاریغ باره دین اجازت بتل فایده
 دوفنون پاکد امن میدان کا کیریدی افلاطون شاه کوزی دوشونلکا توشتی
 ایدی ای دوفنون کیوریده سیدین انا نالک ملکی بر باد سببه نیکول
 بجاره نیک شهر دین حقار دینک وزدنک عرب لار کا قوشلوب یوردین عرب
 سنکا انا توبورمودیدی دوفنون ایدی انا م برله ایلک حضرت شیرین
 درقنی خدمت لاریغ باره کلمه متیب مسلمان تونلک لار کا قول قیلما شک
 نه انا م فوایرین دوشینه دیدی افلاطون شاه توبوز کا قتری کیلیب شردیک
 فغان مار متیب دوفنون لاریغ متیب کیلیدی ایدی ای کیوریده هنر نیک
 بولسه کورسات دوفنون پاکد امن ایدی انا م جلکو کوشه قونید اشی ادب ساقاب
 توردین اول سن منیر کور کوز تا که کونکونکده ارمان فالسون دیدی افلاطون
 شاه قلیچ لاریغ قلیچ لاریغ متیب دوفنون لاریغ کیلیب دیر متیب
 جانبیک بولسه قونلما سن دیم قلیچ سالدی دوفنون سپر توتوب رد
 قلیدی لوبت دوفنون کا تپی افلاطون شاه لاکر دین توتوب ایکی دیر توتوب
 باشی اوزره کوتاریب ایل توردوب یکه ادر ایدی بنه اندیشه قلید که بول یان
 سینه اولما غی حضرت لاشانده بولسون دیم ملیت ادر لاریغ قونیدی
 حضرت در نظر علم کرم اشد وجهه انکا پند و نصیحت قیلیدی لار ایمان متیب مسلمان

تولاد گورونیمی

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

بولدی شاه ارم کوروب قاجیب کجیبک اینی سینی محیط شاه فی دایه
 کابردی محیط شاه بود افعه استیتب غاسی شاه ارم مصلحت قیلدی
 خواجہ عمرانده حاضر ایددی ای اغا اینی موخه اوزونک لاکونا
 و تمنا قیلورسن مخلص کریم و موخه قیل حکیم بار دیک عتقاد قیلورسن ای شاه
 شهر شه قاجیب لور کوخه اوبات گیلان لکابریب ایمان عوضه قیلیب لمان لور
 اوز شهر نکانه باد شاه لوروب حکومت لار قیلیب و ران لار سور لورون است
 ایماس بود دیدی شاه ارم ایددی شول بیاده منخره باز دین بلا کالدم قیلور
 بار سام ارقام ده پیاده لوراد و ریزه جزمه نیک غلیفه است و در محیط است
 آلا دیب ایددی خواجہ عمر ادم نکلاه با شیفه قویوب خلق لظری دین
 غایب بولدی لار بولغان و افعه لار حضرت علیغه بیان قیلدی لار بولارنی
 مصلحت لار اوزوش کافر بولدی لشکر یار قیب الاز با شیفه باد محیط
 شاه لوروب میدان راست قیلدی و دفنون پاکدین حضرت علیغه خدمت لایه
 یارب حضرت تیلاب میدان کاکیردی محیط انکوروب ایددی ای کیوریه
 اتانک ناولانیدین چهار دینک و دفنون ایددی اگر نام مسلمان بولمیه نیارینه
 چهار دین اگر مسلمان بولسنگ سنی هم اولورسن دیدی محیط شاه فی
 متری کیلیب قیلج ساله و دفنون سه توب ر و قیلدی انقولیه بر اورد الملیک
 لال لایب ایددی انکوخه قوای قیلدین محکم توب حضرت علیغه خدمت
 آکیا بردی حضرت علی نصیحت قیلدی لار اول ایمان سینه قبول قیلدی
 و دفنون غضبی کیلیب یکا اوردی استخوان لار سده میشد بولدی عالم دین
 لور کیلید رحمت رحمت حضرت رحمتی علی ایددی لار
 ای دفنون پاک دامن رحمت سنکادیدی لار

ایدری لار دینه رحمت الله تعالی سئکا واجب بولدی بدیلار شاه ارم
 انی سیانی اولکایتم کوروب هر لشکر برله قاجیب عرب شاه دیکان انی شهنشیر
 بار دی عرب شاه ایشیت نام لشکر وزیر محرم ارکان دولت برله شاه ارم شاه
 حقیقه بر بولدی کوروش تیلار اندین احوال سورا دی شاه ارم شاه
 بیان قیلدی اغا انی بوم اولوروب نیشانی لار اوجا عمر انده حاضر ایدی
 ایدری شاه ارم شهنشیر قاجیب بولور بولور دنگ بیوده اولوروب اولمالی ایما
 سیر لار دوزخه سبک بولوب یبارورسن اولار کا دوست بولما دوزخه اولار
 کا دشمن لیک قیلورسن بنه مسلمان بولما سن اک مسلمان بولما سن دنگ ارم
 نابار ایدی دنگ موکجه اوز دنگ غداک سالورسن اکر دوزخون خاطری بولور
 بلغوز اوزوم بر بولر کسان قیلور ایدیم دیدی شاه ارم کوردی کیم اوجا عمر
 بار بولور شاه ارم ایدی ای عرب شاه بولور برله کافالیه رمن دیدی عیسی
 من شهنشیر عیسی قیلور ایدیم رندین تور بولور اوجا عمر اولمالی ایدی ایدی حضرت اونه
 کلایه کسب خلق اکر نرندین غایب لدر نام واقعه بیان قیلدی لاجه
 هم لشکر جمع قیلوب شاه شهنشیر بی لار القعه عرب شاه بر بولور
 نوت لک لشکری زمینیک قیلور برله اول هم حقیق صف نار است قیلور عرب شاه
 لار بولور اوجا بار ایدی امدان کوردی لشکر اسلام کافرا بر بولور اوجا عمر
 اولور اوجا اوزور بولور اوجا امدان کوردی اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر
 نور بولور ان کوردی عادی قیلور اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر
 رخم بوردی عادی اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر
 عنت اعلی برله اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر
 منکانه جواب بولورسن دیدی دوزخون ایدی سن اک مسلمان بولور
 هم اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر اوجا عمر

بر ارق فیروزین دیدی یوز بانمان کوزی نه کوردی حضرت علی ایدیلار دوقون
 کجریه قولید نابود بولغا یی قیروب ایردی لار دوقون قیلب کلبی حضرت علی دین
 فاتحه الکیب قیلب قیلب عرب شاه ایدینی لوسوب بلییدین اوشلا باشرا ویره کونایب
 حضرت علینیه خد متلاریغه الکیب بر دی دوقون ایدی حالینک کوردو ویک منی ایا
 نه جگری دینا شلا مادییم وکونه نالود بولور ایرو شک کلبیل مرتفعه علی خد متلاریده
 مسلمان بولکلیل دیدی عرشاه بوجال نه کوردوب کلمه عرضه قیلب لمان بولدی شاهرهم
 نه بلیک ندرین علق شاه نه الدنیه بار دی تمام واقعه نه بیان قیلد خواجه عمر حاضر نه
 ایردی ایدی ای پاجیا او یاتماس موسن اسلام دین یوز او کوردوسن اکسلا بولک
 بولیشلار سنکانه دور دیدی شاه ارم ایدی واد فراید وپایده جانینه اولور
 دیدی علق شاه مونا اوشلا دی دلی کردی خواجه عمر فلقان برله اوردی کونیه
 شکیله ای بر کوزی کورد بولدی نه اول کلاه نه کلب خلق نه کوزیدین غایب لدرلار
 حضرت مرتفعه علی نه الدنیه کلبه رایدیک شاه ارم برله علق شاه نه الدنیه بایر بیک
 الایم اور وشفه طیار دور دیدی شاه مردان و شیر مردان اکلاندر لار اولور
 علق شاه نه شهر لغه کلبی لار علق شاه اول ایکی لک لشکر منیک فیض کلبه حضرت
 صف راست قیلب دی حضرت شاه مردان بر نه اور دیلار کوبا آسمان نشاند
 بولغای علق شاه نه هوشی او حتی نه هوشیغه کلبی خلق دین سورا دی اول
 نه اواز دور دیک لونی وزیرد لشکر ایددی اول ایدی علی نه اواز دور دیک
 قدر نه برکاتیه نه بت قالا دور و نه بت پرست لار همه سینی یک سان نه
 قیلب یکر بر لار قیلا دور بلغوز بر لک آدم نه فرادور اوج یوز شش سر شل
 رزین نه اوزی بلغوز قیلد فتح قیلب علق شاه ملازم لار نه ایدی شکه اکل
 کیلور ونگ لار دیدی ملازم اکل کیلور دی اکلینه منیب ان کلبی لار ملازم

علی قلیه ویدی اکر بر لار حضرت علیله الکا کور سالت لار در حال کط دین پیاده بولوب
 حضرت مرتضی علی غم ملاقات بولدی ایا غلار لایق قلیلیک بر اعلی بنیه مقصود اوجون
 بر بر کیده نیکیز استیک من کینه قل نسرمان بر ادر در من دیر حضرت شادون
 و شیر زدن ایدی لار اول درونک سلمان لولعلیل نین سونک شاه دم کیمده
 رول سلمان قلیلیل نیز مقصود بیهوش لور اوزک سوزیمز کوق و لار غلاق ش
 ایدی شکر حضرت بر نیک من بار سیکام ناه نیکیز کالک کیلای دین فزون
 اکیولان بار سدر شاه ارم اندین قاجیب قیطور شاه ولایتی که باردی قیطور
 از ایشین شاه ارم ناله نیه چیتی ابر کون لیک بولایه کیلیب لیب با شلاب
 اور شهر لور کیری از تخم کاجیب اولور غور زوی آب طعام تناول قیلد نین
 سونک حوال سورای حضرت شاه ارم تمام واقعه بر بیان قیلدی قیطور شاه
 ایشین لک لشکری بار بوردی حضرت علیله حصوتی بار اوردی اند جسم خواجه
 ایدی ای شاه ارم موخه عالم کربب شهر شهر لور و شهرده نیجه ایمان سیر نده
 سیاولا شقی قیلد نیک هنوز اوس قیاس سن ویدی شاه ایدی ای قیطور شاه
 بوشیمیه پوشیمیه ده مینی جانمینی آله می قلیه یرده بولسم بوشول یرده حاضر دور
 شکر طغنه لاری بر ادر ورامیدی موند علایق قلیلنک من بولاک قالدیم دیدی
 قیطور شاه خدمت کار لار لایق بولور دی اول سادو ده موند قونوب اکیلیلنک لار
 دیدی اول لار ورنیدن لورای حضرت آدم نکلده لاری لکیلیلنک غایب بولوبنیم
 بی حضرت علی فی خدمت و ریه حاضر بولدی آنچه بولغان واقعه لار بر بیان
 قیلدی حضرت علیهم لشکری بسیار سعیدی لار اول قیطور شاه بوشیمیه باردی
 لار قیطور شاه بخت ایتی تشار دین بیش تشار دین تاسکان تشار غه چلنکو
 یغیب ایشین لک لشکر بیان طبار بولوب میدان راستلاب نین سونک

و دوفون پاک دامن میدانه کیردی ایدی ای بدبخت حضرت علیه السلام
 باریبلمان بولغیل و تخمینا منیب فراغت بیلکه حکومت قلعینل کرنه
 سن معرب و مشرقه بارسنک ارقانکیردین بار و وزیر تاسنی مسلمانلار
 کیتاید و کسر کفار دین قیطور شاه اوزمیدان کیردی دوشنون پاکدن
 ایدی ای تلکی کیلیغیل تحشلیق برله مسلمان بول و لکان حبط عمر و کتاشیلار
 تو قیل غیل قشغ جلالار دین قو تو لوب فراغت برله بولغیل کرنه اولوم کانا ده
 قیطور شاه بوسوزله ایشیب قهر کیلیب شمشیری اغلاییدین سو غروب بکورد
 اقصای مدی منیک حاکمینک بسد بری قو تو لوب سوب قیلج سالدی دوشنون
 انی روقیلدی لوبت دوفون کاشی باریب قیطور شاه لکمدین محکم تو لوبلار
 کواتر سیب لیب برکه اوردی قیطور شاه هوشیدن کتید در حال خواجه عمر کو کیشیب
 قصد قیلدی باشکیر کینا دیدی دوفون پاکدن منع قیلدی اوستیدن تو غروب
 رونی کارنجیر باغلار بودله اب حضرت علیه السلام خدمت لاریغی السیب باردی حضرت
 علی کوب نصیحت لار قیلدی ارایان ککیلیدی دوفون کاباقیب ایدی لاری
 بلیموز ایشینی قلعینل خراسنی دوزخ برسون دیدیلار دوفون اوزیدن تورد
 ایکلی بوتدین اولاب خرج فلک یکیل تورتور و بیک اوردی کورد کوردی
 ایمان سنیر لاریغی قانع شاه مردانله اوزلاری و دهقار لاریغی لشکر کیردی لشکر
 مغلوب لیدی ایمان سنیر لاریغی قانع دریا لوب قتی و برینجه سر قاجه برینجه سر کیر لودی
 و قالان لاری تو قیلیب لمان بولدی شاه ارم اندین هم قاجتی مرغ شانی
 ولاتی کاباردی اندین لشکری بعید و حقیقی ایکلی برکاجادر شامانه نیلکد بر سر
 ارم غن و بر مرغ شاه کادورنده بریرنه میدان قیلدی اوزشک آماده بولدی
 لار مرغ شاه لشکری حضرت شاه مردان کورد و لاریغی ان شاء الله تعالی

یوسف و در دیدی لاریج شاه پهلوان بار بریدی سلاح کسب این کاکیر
 لغو و دروب کیمت او لوم غه فاقی بولسمنی مید اینمغه کیسون دیدی دوفون پا
 دمن خواه لادی مید انغه کیر دیر خواجه عمر این کیر ایدیب حضرت علی بنم فاته الدی
 حضرت علی ایدی لاریج کینشی خداوند اکبر غه نالبشور دوم دسب فاته بریدی لاری
 خواجه عمر بار سب مید کاکیر دی بر عادی کیلیب قلیچ سالدی خواجه عمر فلقان
 مانشی برله بر قویدی اوطردین یومالان سب بر کاتوشتی اورنیدین تور ایدیب ایردی
 سینه فلقان برله بر قویدی لاریج سر بر یان کاسا چاب کبستی و اولدی و خج
 انکوروب غضب لاندی سلامی نکسب وزی میدان کاکیر دی فریاد قیلدی
 ایدی ای دوفون حرام زاده اناک نملکی نملکی نملکی نملکی نملکی نملکی
 دیدی بقصه ایدی منی قو لوم دین قاج قیبه بار ورسین دیدی دوفون پاکه
 بوسوز نشتیب سلا حلازی انکسب این کاکیر دی خج شاه مسینک بمان کوزنی
 کوناری دوفون نملکشیغه سالدی دوفون کوزنی سینی کوناری سب
 انی کوزنی سینه دست سبی غه بر اوردی سینی بر کاتوشتی خج نملکشی و حتی
 دوفون کوزنی نملکشی بیلیدین حکم توتوب اکیر دین اوز ولسب
 بر غه اطارق طراق اوزاری برله ایکی لشکر بر یغیه قوشولدی و جنگ مغلوبولدی
 خج اورنیدین تور و ب قاجتی دوفون انی کیشی کاتوشتی سینی بار دی
 ارقه شیدن حلقه قلیب کفند سالدی تنگری تعالی عنایت قیلدی و شلا
 الدی انی سودراب حضرت علامه خدمت لاریج انکسب کسب لاری خج لشکر نکست
 تاشی شاه ارم نیه اندین حقیق قاجتی حضرت امام محمد صفیه کینی کاتوشته
 سینی بر دی لاریج لاریج شام ارم مساه ارم قلیب تور دی حضرت
 امام محمد صفیه الدیغیه بار دی لاریج شاه ارم مسینک بمان کوزنی سینی

حضرت امام نه بهشتیغه سالدی انی ضربیدین اطلارینی تو با قنچیریکه یکا بانی
 و رکاب لاری بریکه بایتب لور دی شاه ارم انوه اویک علی نه او عیلمانی نه
 اولدوردوم دیدی حضرت امام لغیره اوردی لاری انشکر اسلام من نه
 و سلامت من دیدی لار نه امام یقین راق بار دی قیلج سالدی و دیدیلار
 کو تکلیفه اند نشیه کیلیدی ایدی قیلج برله ادرسم انکی بولور دوردیلار ایمان
 اولار دیدی لار دوقون نه کو تکلیفه مندن فالور دیدی لار خوبراق اولکیم نه
 لای نوتوب آلا دی دیدی لاری یلیدین نوتوب الدیلار انکی بدین اوز و الیب
 امهسته بریکه قویدیلار خواجه عسمر حاضر ایدی انکا تابشوردی ایدی ای بامانکا
 حاضر بولونک لار دیدی قاجورمای انکی کتینک سب اور لاری جونا بر دیلار
 لشکر کفار نینک لشکر اسلام قاجوردی لار برجه نه نابود قیلیب حضرت علی بر قورده
 لار لشکر اسلام انکورد بکیلا ایدی لار کون کچ بولدی محمد صفیه کیلیدی حضرت
 علی نه کو نکل لاری غمناک بولدی اندک مان اوله حضرت امام محمد حقیقه سب
 بنی لار شیر خدا ایدیلار ای بلم صتیه ایردینک بیز نه بولده انتظار سیدینک
 امام ایدیلار شاه ارم نه کینی دین باریب ایردیم خدا دست بریدی اولار
 الدیم خواجه عسمر کا تابشوردوم باغلانکیب کیلیب بایتب و حضرت علی شاه
 بولدی لار طویل شادیا نه قافتی یا یلیب کتیکان لشکر اسلام برجه لاری لیدی
 لار غار حقتن اوقوب برجه بارکان لار اوزلارینی خلوت کا انکیب خلادیلار
 اتی افران بامداد اتی لار غار بامداد نینک و قوب دردور اولار اولور
 و لار شاه ارم غم منج برله کیلتوردیلار اول شبرین سوز بریدیلار اندین کین بقو
 قیلیدیلار اندین تکلیف ایمان قیلیدیلار شاه ارم ایدی نکا حضرت غم غلیقه قولنک
 مسلمان بولای دیدی حضرت دلقنه علی نه سوز برید غلیقه قویمق بولیدیلار شاه

شاه ارم و مرغ کلمه شریفه لا اله الا الله محمد رسول الله و بی بی ام کلثوم
لار اندین کین حضرت مرقعه علی مرغ نه شهری نه اوز بغه مبدیه لار بیک
لار بی هر بر بغه اوز شهری نه انا شور دی لار شا ارم ایدر با علی نه کوکلو
هر کون سنیر فالما سام حضرت علی ایدی لار شاه ارم اوز وفون
نه توی قلیب محمد حقیقه کالیب برالی اندین کین خدمت طلب قیل عیسی
شاه ارم تقیم قلیدی لار حقیقه امام محمد حقیقه اون توغ وار نه همراه ایلانغ
حضرت بر له مدینه کاروانه بولدی لار شاه ارم آتیه برادر لاری بر کلیل حضرت
مرضی علی هم کیلدی لار برجه لاری کوروشی لار روضه مبارک عیسی
لار آیت قرآن اوقوب فاتحه قلیدی حضرت رسول علیه سلام کا دعاء
قلیدی لار اندین کین مدینه کا کیردی لار آلیب کیلغان مال لار نه مدینه
خلیقه تقیم قلیدی لار اندین ارم شاه قیر بغه توی قلیب امام محمد حقیقه
ناشور دی لار عاشق و معشوق بر بغه قوشولدی لار تی کون توی شاه
قلیدی لار تا نکلا سی حضرت علی لباس شاهانه تاپیب سرو پا لار کیدور

لار شاه ارم غدر استور ایدی شاه ارم نیک

اوزن آله لارینه در سنه ک کبیله می لاری شاه

ایرمنی شهر خراچی در مدینه کاغذ بر این دور

لا رخصت امام محمد حنفیہ

سرد پالار سيار و راي و ديلار

واقف علم

باب الحبوب

7

ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

www.ewlat.org

ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازما تەرجىمىسى

حکایت حکایتم

بر آدم طبیب آمد یثیم باریب ایستی که قاز نیم اغرید و در در ویر کیل
دید ی طبیب سوراوی که بوکون نیمه طعام بیکان سن ایستی که کو بیکان
نان طبیب انکا کوز دار و سیدین سیردی دل کیشی ایستی ای طبیب قازین
قازین اغریغی بیلان کوز دار و سی نینک نیمه مناسبتی بار طبیب ایستی
اولا کوز نیکه دار و قویاق کیر اک کیم اگر کوز نیکه ساغ بولسه
ایردی کو بیکان نان فی بیکان ایردنیک نان نیکو بیکان لارینی آدم
مید سیل بولور

بیت بیت

جماله نشل لارینی بنا صبر دیر	حق تقاضای صبر دیر
------------------------------	-------------------

حکایت

بر کور کیشی تراغویچه سی چراغ و قولینیه داییشینی ارتقا سینه آلیب بازار کا
باردی بر آدم اندین سوراوی که ای صمق کور کیشی و کوند و ز کوز نیکه بر ایست
چراغین سکنانیمه فایده بار و کور کیشی کولوب ایستی که بو چراغ من
او چون ایست سن او چون دور که ناپیشیم نیند در ماکای سن

۲۳۱

دیفی الخط فی القراطس دهر	دکاتیر منیم فی الشراب
--------------------------	-----------------------

Özet

Bu çalışma, 1911 yılında Kagan (Buhara) Matbaası'nda basılan *CengnÀme-i Zūfünūn* adlı eseri konu alır. Arap harfleri ile kaleme alınan cenk-name türündeki bu eserin kimin tarafından yazıldığı belli değildir. 95 sayfalık eserin son sayfasında bu cenk-nameden ayrı olarak “hikâye” başlığı altında iki fıkra ve biri Arap dilinde olmak üzere iki beyit yer alır.

19. yüzyıl-20. yüzyıl başı Türkistan sahası eserleri bir yandan Çağatay Türkçesi dil özellikleri gösterirken, diğer yandan da modern Türk lehçelerine geçiş dönemi dil özellikleri gösterir. Tez çalışmamızın konusu olan *CengnÀme-i Zūfünūn* adlı eser de bu dönem eserlerinden olup eserde genel olarak Çağatay Türkçesinin dil özelliklerinin yanı sıra modern Özbek ve Yeni Uygur Türkçesi dil özelliklerine rastlanması da Türk dili tarihinin belirli bir döneminin dil özelliklerinin izlenmesi bakımından önem arzeder. Eser, dil özelliklerinin yanı sıra, halk edebiyatı araştırmacıları, dini konulara ve coğrafi adların kullanımı bakımından da tarihsel coğrafya için önemli malzeme niteliğindedir.

Tez çalışması, “Giriş”, “CengnÀme-i Zūfünūn”, “CengnÀme-i Zūfünūn’un Dil Bilgisi”, “Metin” ve “Dizin” ana bölümlerinden oluşur.

“Giriş” bölümünde araştırmanın konusu, amacı, kapsamı ve önemi, araştırmada takip edilen yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

“CengnÀme-i Zūfünūn” bölümünde eserin yazılış tarihi, önemi, dili, konusu, nüsha ve varyantları hakkında bilgi verilmiştir.

“CengnÀme-i Zūfünūn’un Dil Bilgisi” bölümünde eserin yazım, ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri ayrı ayrı alt bölümler olarak incelenmiştir.

“Yazım Özellikleri” alt bölümünde metnin yazım özellikleri incelenmiştir. Metnin, istisnalar dışında geleneksel yazıma uygun ve tutarlı bir şekilde yazıldığı söylenebilir.

“Ses Bilgisi Özellikleri” alt bölümünde ünlü ve ünsüz sesler, uyum ve ses olayları bakımından değerlendirilmiştir.

“Şekil Bilgisi Özellikleri” alt bölümünde metin yapım şekil bilgisi ve çekim şekil bilgisi bakımından incelenmiş ve metinde geçen sözcük türleri örneklerle açıklanmıştır.

“Metin” bölümünde metnin yazı çevirimi verilmiştir. Metinde rastlanan yazım yanlışları dipnotlar olarak gösterilmiştir.

“Dizin” bölümünde eserin gramatikal dizini hazırlanmıştır. Bu bölümde, metinde geçen sözcükler metin bağlamında anlamlandırılmaya ve mümkün olduğunca, alıntı sözcüklerin hangi dile ait olduğunun belirlenmesine çalışılmıştır.

“Kaynaklar” bölümünde ise tez çalışmasının hazırlanması sürecinde faydalanılan kaynaklar verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Zūfūnūn, Muóammed Óanefiyye, Çağatay Türkçesi, Özbek Türkçesi, Yeni Uygur Türkçesi.

Abstract

This study examines the work *Cengnâme-i Zūfünūn*, which was printed in 1911 at the Kagan (Bukhara) Printing House. The author of this cenk-name (battle narrative), written in Arabic script, remains unknown. On the last page of this 95-page work, apart from the cenk-name itself, there are two anecdotes under the heading "hikâye" (story) and two couplets, one of which is in Arabic.

The literary works of the Turkestan region from the 19th to the early 20th century exhibit both the linguistic characteristics of Chagatai Turkish and features indicative of the transitional period towards modern Turkic dialects. *Cengnâme-i Zūfünūn*, the subject of this thesis, belongs to this period. While it predominantly reflects the linguistic features of Chagatai Turkish, it also contains elements of modern Uzbek and New Uyghur Turkish. This makes the work significant for tracing the linguistic features of a particular period in the history of the Turkic languages. In addition to its linguistic aspects, the work serves as valuable material for researchers in folk literature, religious studies, and historical geography, particularly in terms of the usage of geographical names.

The thesis is structured into five main sections: "Introduction," "*Cengnâme-i Zūfünūn*," "Grammar of *Cengnâme-i Zūfünūn*," "Text," and "Index."

The "Introduction" section provides information about the research topic, objectives, scope, significance, and methodology.

The "*Cengnâme-i Zūfünūn*" section discusses the work's historical context, significance, language, subject matter, manuscript copies, and variants.

The "Grammar of *Cengnâme-i Zūfünūn*" section analyzes the orthographic, phonological, and morphological characteristics of the text through separate subsections. The "Orthographic Features" subsection examines the spelling conventions of the text, noting that, with some exceptions, it adheres to traditional orthographic norms in a consistent manner. The "Phonological Features" subsection evaluates vowel and consonant sounds, phonetic harmony, and phonological processes. The "Morphological Features" subsection explores derivational and inflectional morphology, explaining the word types found in the text with examples.

The "Text" section presents the transcription of the text, with any spelling errors observed in the manuscript indicated through footnotes.

The "Index" section includes a grammatical index of the work. This section aims to define the words within their textual context and, where possible, identify the origins of loanwords.

Finally, the "References" section lists the sources utilized in the preparation of this thesis.

Keywords: Zūfūnūn, Muóammed Óanefiyye, Chagatai Turkish, Uzbek Turkish, New Uyghur Turkish.

